

EXPOSITIO JURIS PONTIFICII

JUXTA RECENTIOREM ECCLESIAE DISCIPLINAM

IN DUAS PARTES DISTRIBUTA,

AUCTORE

UBALDO GIRALDI
A SANCTO CAJETANO

Clericorum Regularium Scholarum Piarum,

APOSTOLICO ROMANI CLERI EXAMINATORE,

ET COLLEGI ECCLESIASTICI RECTORE.

PARS SECUNDA

TOMUS TERTIUS.

ROMÆ, MDCCLXIX.

EX TYPOGRAPHIA CAROLI BARBIELLINI

IN VIA CURSUS

SUPERIORUM FACULTATE.

Digitized by Google

CONSTITUTIO BENEDICTI XIV.

= Pastor bonus = 13. Aprilis 1744.

Cum saepe in hoc Opere mentio fiat de facultatibus Cardinalis Majoris Penitentiararii, quarum aliqua ei reservata prius erant, ut sciatur, quae hodie eidem competant, opera pretium duxi hic transcribere dictam Constitutionem circa easdem facultates tam ipsius, quam Officii S. Penitentiarie, pro regula ad hos Sacram Tribunal preces dirigendi, juxta rerum opportunitatem.

ASTOR bonus... Oculis tantum prius quatuor paragraphi, in quibus recensentur Constitutiones Praedecessorum Pontificum, Tit. V. In omnibus, Innocent. XII. Romanus Pontifex, & Clementis XII. Apollo auctor Officium, ad praedictas facultates spectantes.

§. 5. Quocirca, re diu, & mature discussa, multisque desuper consultationibus habitis, & omnes Praedecessorum Nostrorum Constitutiones, seu Literas qualibet, atque omnia vivae vocis oracula, ipsius Penitentiararii officium quomodocunque concernentes, seu concernentia, praeter quibuslibet, salva semper Majoris Penitentiararii facultate Romanum Pontificem consulendi in quolibet particularibus casibus, imo prohibitis, seu reservatis, & exceptis, itaut ipsi Majori Penitentiarario de Romani Pontificis specialiter mandato, vivae vocis oraculo desuper sui facto, procedere alicuius, inducia fides debeat adhiberi; motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae pietatis plenitudine, infra scriptas facultates eidem Penitentiarario, & Majori Penitentiarario de cetero competere, ac in illa, & ab illa in hunc, qui sequitur, modum exerceri possit, hac Nostra perpetua valitura Constitutione statutum, atque decernimus.

§. 6. Concedimus itaque Nostris, & pro tempore existentibus Majori Penitentiarario, ut omnes, & singulos, cuiuscunque qualitatis, dignitatis, & gradus, ecclesiasticos seculares, & cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti regulares, necnon laicos quoscunque utriusque sexus, tam praesentes, quam absentes ab omnibus, & quibuscunque culpis, criminibus, & excessibus, quantumcunque gravibus, & atrocibus, tam publicis, quam occultis, quandoocunque, & quomodoocunque commissis, & perpetratis, necnon ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alicuius censuris, & poenis ecclesiasticis, praemissorum criminum transactione laici, & per illos incurris, etiam in casibus, nesciunt Ordinariis, & regularibus Superioribus, seu etiam Nobis, & Sanctae Sedis specialiter, ac etiam per Literas, quae die Crux Domini quotannis promulgantur, reservatis, injuncta, semper istidem pro modo culpe poenitentia saluati, & aliis, quae de iure iniungenda fuerint, absolvere, & absolvi mandare possit, & valeat Regulares nimirum a culpis, & censuris praemissis in utroque foro, & ecclesiasticis vero seculares, necnon laicos a praedictis culpis, & censuris in foro conscientiae tantum; eisdem vero ecclesiasticis seculares, necnon laicos, tunc in utroque foro absolvere, & absolvi mandare possit, quando agitur de censuris publicis, laici a jure, praeteritum Sedis Apostolicae reservari, etiam nominatim

declaratis; vel si agatur de laici nominatim ab homine, tunc quando delegati, vel alterius iudicis, a quo laici fuerint, jurisdictione expiraverint; seu quando absolutio per eisdem iudices, aut alios ad Romanum Pontificem, & ad dictam S. Sedem remissa fuerit; seu quando sic censura ligati legitime impediuntur, quominus poenitentiam juxta, vel illorum, qui eos sic ligaverunt, aut alium, seu alios, quos de jure deberent, adire possint.

§. 7. Ita tamen, ut ab ejusmodi censuris, ab homine laici, vel declaratis in utroque foro, ut praeteritur, absoluti, vel qui absolvi remittentur iudici, coram quo censurarum causa pendet, in suis congruis casibus respiciendo judicant; pariter, & parti satisfecerint, vel quamprius potuerint, parere, & satisfaciunt, alioquin in eisdem censuris reincident. Remittente vero altera parte satisfactionem a noo oblatam, & in sententia, seu decreti minime expressam, accipere, possit Major Penitentiararius pro sua prudentia convenientem satisfactionem arbitrat, & respiciendo supra dicti iudicis conscientiae remittere, ut ejusmodi pariter arbitretur; illaque per reum oblatam, ac per aliam partem irrationabiliter recusata, valeat, adhuc firma remittente hujusmodi oblatione, ad absolutionem procedere, & ab alio procehi mandare.

§. 8. Romani quoque adventientes, ibique sacra loca visitaturos, ab omnibus per quemcunque iurisdicem, vel alius quomodocunque, non tamen in Romana Curia nominatim promulgatis, vel, si alicubi promulgatae fuerint, in eadem Curia notis, censuris, ad effectum dumtaxat, ut in illis poenitentia, sacra eisdem Urbis loca pie, ac religiose inviolabiliter cuicunque, libere, & licite consequi valeant, absolvere, & absolvi mandare possit; itaut elapso congruo tempore, ab ipsa Penitentiararia ad effectum praedictae visitationis praestitendo, istidem, quibus antea, censuris, teneantur. Eos vero, qui censuris ab homine nominatim ligati, pro absoluti esse Romae adventientes, sed pro illa obtinenda fuerint ad proprios iudices remissi, & probabile mortis periculum in itinere perimelanc, poterit Major Penitentiararius ad congruum tempus, ab ipso pro hujusmodi itineris confessione arbitrandum, in foro conscientiae tantum absolvere, & absolvi mandare, cum coincidentia, istam ac liberam remissionem attingent.

§. 9. Haereticos occultos, qui nemini, & cum remissione suae haeresis communicaverint, possit idem Major Penitentiararius in foro conscientiae tantum, abique alia abjuratone coram Ordinario, vel Inquisitore facienda, absolvere, vel absolvi mandare: quod pariter ipsi liceat, quando praedicti haeretici occulto aliquos actus extrinsecos fecerint: ex quibus divinitus potuissent pro haereticis; dummodo eisdem actus, quantumvis de sua natura notitiales, seu ad notitiam deducibiles, nullus, quem ipsi sciant, aut credant, noverint, vel aliterint.

§. 10. Publicos vero hæreticos, seu apostatas a fide catholica, in foro conscientie tantum, absolvere, seu absolvi mandare possit, in his dumtaxat casibus, in quibus necesse non est complices denunciare; quando neminum hujusmodi complices aut mortui sunt, aut in regionibus palam infectis exsistunt, & in illis degunt; non tamen quando complices in illis regionibus viverent, in quibus Inquisitionis S. Officii auctoritas viget.

§. 11. Principes porro, & alios sui imperii, etiam vicario nomine, habentes, ac dominia, & respublicas, seu personas illorum, & illarum administrationem habentes, vel habere solitas, necnon Episcopos, & alios superiores Prelatos, in casibus publicis, qui in præfatis Litteris diæ Cænz Domini legi consuetis continentur, etiam Romanus Pontifex propter infirmitatem, vel aliam causam ita fuisse impeditus, ut eisdem consuli non posset, absolvere, & absolvi mandare nullatenus valeat.

§. 12. Minusque possit, etiam in occultis, etiam in foro conscientie tantum, absolvere, vel absolvi mandare S. R. E. Cardinales, aut alios cujusvisque qualitatibus, status, gradus, conditionis, dignitatis, & præmissis tenent, qui, vivente Romano Pontifice, de alio quopiam in eas locum possit ipsius mortem eligendi, vel excludendo tractaverint, iussurragia inferunt, ambitus, aut passionis fecerint; vel Sede Apostolica vacante, in céntras, seu penas in Litteris sel. Rec. Greg. Papæ XV. & Urbani VIII. Prædecessorum Nostrorum super electis ne Romani Pontificis pro tempore facienda. XVII. Kal. 3. præmissis anno incarnationis Dominice MDCXLI. & V. Kal. Februarii anno ejusdem incarnationis MDCXV. respective emanatis, contentas, quomodolibet inciderint; præterquam si absolvi poterint, Sede Apostolica adhuc vacante; tunc enim absolvi poterunt modo inferias præscribendo pro tempore vacantis ejusdem Sedis.

§. 13. Nec pariter possit, etiam in occultis, etiam in foro conscientie tantum, eos cujusvisque qualitatibus, status, dignitatis præmissis; & conditionis fuerint, absolvere, & absolvi mandare, qui aulologia iuriscrutarum, vel per se, vel per alios, de statu reipublice christianæ, sive de vita, aut morte Romani Pontificis pro tempore existentis inquirentes ejusdem Urbani VIII. Pont. Max. Litteris, pridie Kal. Apr. anno ejusdem incarnationis MDCXXXI. contra prædicta perpetrantes editis, contraveniunt.

§. 14. Nec similiter valeat in casibus publicis, etiam in iudicio non deductis, violatæ immunitatis, seu libertatis ecclesiasticæ, nullatenus absolvere, seu absolvi mandare.

§. 15. Super quocunque irregularitate, & inhabilitate ex quocunque delicto, etiam homicidio voluntario, & ex quocunque defectu proveniente, possit idem Major Penitentiarius, in casibus tamen occultis, & in foro conscientie tantum, & prævia in graviore casibus matura discussione in Signatura l'ententiarum agenda, dispensare, vel dispensari mandare, tam cum laicis, quam cum ecclesiasticis secularibus, & Regularibus, cum quibus expedire videbitur, ad hoc, ut Ordinibus inferiori, vel respective in subiectis, etiam in sacerdotibus, & Presbyteris Ordinibus militare, & ad superiores ascendere, ac dignitates, etiam cathedrales, & metropolitanas, & quocunque beneficia ecclesiastica, quodcumque ante dispensationem aliquam canonice obtineant, vel obtenta retineant, necnon ut hujusmodi beneficia, & dignitates (exceptis, quando agitur de homicidio voluntario, vel alio gravissimo excessu, Ecclesiis cathedralibus, & metropolitans) etiam possit delictum aliqui valeant.

§. 16. Item cum hæreticis, & apostatis a fide catholica, quando hæretici, & apostati hujusmodi, si

de secularibus agitur, nullatenus est prepalata, & quando casus gravitas non fuerit, penitentes ad Sac. Inquisitionem remittendos esse, super quocunque irregularitate, inhabilitate, & infamia ex parte contracta, tam ad Ordines, sive subieptos, sive subieptos, quam ad beneficia, dispensare, & dispensari mandare possit, & valeat.

§. 17. Cum homicidis, bannitis, aliisque criminosis, ut in Religionem recipi, & in ea professionem emittere licite possint, atque ut etiam qui homicidia voluntaria commiserint, aliquam ex approbata Religione, tanquam clerici ingredi, in eaque profecturi valeant, in utroque foro dispensare, seu dispensari mandare possit; ea tamen lege, quando sic oportere videbitur, ut scilicet, & partem prius concordaverint; & insuper cavendo, ne tempore novitatus sacros Ordines suscipiant, aut ad superiores ascendant; sed id eis minime liceat, nisi post professionem emissam; ut autem in his Ordinibus, quos antea susceperint, etiam tempore novitatus ministrare possint, quociens aliqua rationabilis causa ita postulaverit, dispensare, & dispensari mandare possit; adjecta tunc clausula, ut si forte in Religione non perseveraverint, seu ad seculum redierint, ipso facto suspensi, etiam ab hujusmodi Ordinum antea susceptorum exercitio remaneant.

§. 18. Cum male promoti quolibetque ad Ordines, in casibus tamen occultis, dispensare, vel dispensari mandare valeat; & signanter accedente legitima causa, dispenset, vel dispensari mandet cum promissis pro saltem, la casibus similiter occultis, ad effectum scilicet, ut omnes Ordines strictè recipiant a quolibet catholico Anonitæ, gratiam, & communionem cum Sede Apostolica habente, extra tempora, & non servatis interdictis, & aliisque dimissis; non tamen ut plures Ordines sacros eodem die recipiant.

§. 19. Cum promissis ad sacros Ordines, qui tamen cum Episcopis promovendis committunt, dispensare, & dispensari mandare possit, in occultis dumtaxat, & in foro conscientie tantum, cum clausula, monitis momentis, & iunctura gravi parentia, ac præsertim in Signatura dictanda.

§. 20. Titulus beneficiorum cum occultis inhabilitate, vel alio occulto vitio, etiam in co-cursum, male obtentorum, convalidare, vel convalidari mandare valeat.

§. 21. Verum a convalidatione titularum, & convalidatione titularum ablineat quoad illi, qui de Ecclesiis cathedralibus prævisi, manus confectionis intra præfixum tempus non susceperint.

§. 22. Cum vero agi ut de simonia reali, scienter contracta, & de beneficiis super quibus eadem contracta sunt, ablineat a dispensationibus, seu convalidationibus titularum, etiam in foro conscientie tantum, etiam in casibus occultis; nisi forte prædicta simonia contracta fuerit ignoranter, ignorantia facti, vel juris, & orator de illa certior factus, quam prius commode potuerit, dispensationem petent. Idemque intelligatur de penionibus, super quibus simonia realis scienter contracta, & commissa fuerit.

§. 23. Ablineat a convalidatione pretii simoniæ, quando in Ecclesiis lesam, vel pauperes erant debet; præterquam si delinquentium pauperes, & qui litas invadent, aliquam eius partem ipsis remitti, aut condonari possit; residuo tamen in Ecclesiis, vel alios pauperes erogando.

§. 24. A convalidatione pariter, & convalidatione fructuum beneficiorum, & episcopatum Ecclesiarum, ac etiam distributionum, quomodocumque, quovismodo male perceptorum, in casibus non occultis, ablineat, in occultis vero, possit cum Galis, Begis, Germanis, Polonis, & uberioribus corporare, vel etiam condonare, iuncta eidem penionibus erogatione elemosinarum, ipsius Majoris Penitentiaris, 191.

vel confecti ad id ipso deputandi, arbitrio limitantur. Cum reliquis autem, videlicet Italianis, Hispanis, Lusitanis, & adjacentium Insularum personis, discretis compositionem concedere, & ex mediantia, fructus condonare valeat; pecunias exinde redactis arbitrio Nostro, & Successorum Nostorum pro tempore erigendis pauperibus autem, quorum inopia compositionem non admittit, possit condonare, inuncta pro eorum virtuosae elemosina, modo laudabiliter. Porro quae hic ordinantur, sine praedictio illorum, quibus distributionibus accrescere, vel non decretere debent, sint, & censentur ordinata.

§. 25. Quoad male ablata, vel retenta, quando domini incerti sint, & calus oculis partem aliquam delinquentibus pauperibus, si eorum qualitate, & necessitate pensata, ita videbitur, remittere, seu condonare, vel remitti, seu condonari mandare possit; residuum vero pauperibus distribui, vel in pia opera erogari; & quidem, si fieri potest, in locis, ubi illa ablata, exorta, vel usurpata sunt, mandare debet.

§. 26. Accipientes munera a Regularibus, exceptis rerum medicinalium, seu devotionis muneribus, ultra valorem decem scutorum monetæ, contra praescriptum a Praedecessoribus Nostri Clemente VIII. & Urbano patet VIII. in suis Constitutionibus, XIII. Kal. Julii anni MDXCIV. & XVI. Kal. Nov. anni MDCKL. respective editis, non absolvat, nisi facta restitutione; vel si eam de praesenti nequeant adimplere, cum obligatione eandem, quamprimum poterint, faciendi. Quis vero infra praedictum valorem, eiusmodi munera acceperint, eos, inuncta arbitrio ipsius Majoris Penitentiarii, seu confessori, per eum eligendi, elemosina, quae in beneficium Religionis, seu conventus, cui de jure facienda esset restitutio, si caute fieri possit, erogat, absolvere, seu absolvi mandare possit.

§. 27. Cui puellae, quae virgines non sint, & subsidia dotatae petunt, seu jam obtinuerunt a contrahentibus, aut aliis locis, vel dispensatoribus suis, quibus in iunctum est, ut illas virgines tantum dant, seu distribuant, in occultis, & in foro conscientiae tantum, quatenus illae in loco fori honeste vivant, facultatem habeat dispensandi; necnon dispensare possit, in occultis pariter, & in foro conscientiae tantum, cum virginibus, quae petunt, vel obtinuerint ingredi, vel jam ingredi sunt in conventus, seu monasteria destinata pro mulieribus ad bonam frugem tractandis, ad effectum eas licite ingrediendi, seu in eis remanendi, ac profuturi, & officia quaecunque suscipiendi, & exercendi.

§. 28. Juramenta quaecunque, in quibus exploratum sit, nullum cuiusquam agi praedictum, facultatem habeat in foro conscientiae dumtaxat relaxandi.

§. 29. Vox simplicia quaecunque, quomodolibet emissa, tamen privato iuramento confirmata, etiam Religionis, calitatis, visitationis Sepulchri Domini, aut SS. Liminum beatorum Apostolorum Petri, & Pauli de Urbe, aut Sepulchri S. Jacobi de Compostella, possit idem Major Penitentiarius, in alia privata opera dispensando, commutare: etiam ad effectum considerandi matrimonium, cum agitur de voto calitatis, aliove ex se matrimonium illicitum reddentibus; item votorum implementum differre, & ab illorum transgressionibus absolvere, & respective dispensando commutari, differri, & absolvi mandare; considerandi causis talium commutationum, dilationum, aut absolutionum, & adiectis causis, quas apponere, si quae inipietis, quae iniungere hactenus in huiusmodi casibus Penitentiaria laudabiliter consuevit.

§. 30. Super recitatione divini officii, seu horarum canonicarum, propter aliquam impossibilitatem, seu moralem difficultatem, dispensandi, cum commutatione in alias preces, vel orationes, vel alia pia opo-

ra, earumque, seu eorum in iunctione, habeat facultatem.

§. 31. Cum Regularibus autem super irregularitate, tam ex defectu, quam ex quocunque delicto quodcumque perpetrato, quomodolibet contracta, ut eadem irregularitate, aut quavis inhabilitate, aliove defectibus quibuscunque, non obstantibus susceperint Ordines, & eorum privilegia, uti, ac in illis, etiam in altaris ministerio, ministrare, & Ordinibus non susceptis suscipere, ac in illis pariter ministrare, necnon quaecunque, quocunque, & quacunque suorum Ordinum, & Congregationum, alioquin capite obtenta, officia, beneficia regularia, munia, praerogativas, dignitates, & praeturas, etiam maiores, & principales, retinere, & exercere; necnon eadem, seu eisdem, ad quae, seu quas in futurum canonice, & juxta eorundem Ordinum, & Congregationum regularia Instituta, eliguntur, vel aliter assumuntur, recipere, a legiti, genere, ac libere, & licite exercere valeant, dispensare, eoque in praesentem, & ad eam, in quo ante praemia quomodolibet erant, statum, & ad vocem activam, & passivam restituerent, recipere, & plenarie reintegrare, & poenas illas gratis remittere, & condonare; (non tamen habilitate ad Generalatum, quando agitur de publico natalium defectu) necnon pro majori absolutionem, & dispensationem praestantur firmitate, quibusvis Constitutionibus, ordinariis, statuta, & privilegia quomodolibet obstantibus sufficienter derogare, praefatus Major Penitentiarius possit, & valeat.

§. 32. Volumus tamen, ut in huiusmodi casibus, qui oculis fuerint, in foro conscientiae tantum, in publicis vero casibus in utroque foro, aut licet tamen Superioribus, & matura circumspeditione semper auctoritate, cum eisdem Regularibus, ut praetertur, dispenset, vel dispensari mandet.

§. 33. Quoad apostatas, vel fugitivos Regulares, ad Apostolicam Penitentiariam recurrentes, servetur laudabilis eisdem praesentis, ut scilicet Major Penitentiarius, auditis prius, si in Urbe esset, Ordinis Superioris, seu Procuratore generali, iniquitatis apostatae, seu fugitivi, inter tempus, arripit ipsius Majoris Penitentiarii taxandam, reditum ad proprium Ordinem; interim vero, si expedit, a censuris eisdem absolvere, vel absolvi mandare possit, cum reincidentia, si intra dictum tempus minime redierit, alias tamen usque ad actum reditum dispensatione super irregularitate, si forte eam insuper contraxerit; & alias praeter poenas, si de jure communi, si de ex statuta Ordinum, propter apostasiam, seu fugam inflictas, discretis moderari, commutare, vel etiam, juxta peculiarias circumstantias, condonare possit. Si vero calus eiusmodi sit, ut, re praesentis in Signatura difficulta, censuram expedire, quod absque reditu ad proprium, transit eisdem ad alium Ordinem concedere; possit Major Penitentiarius istum etiam concedere, adhibitis tamen in casibus, quas ad referendum vagandi licentiam necessarias, seu opportunas iudicaverit; necnon illa per oculos habenda, quae infra circa transitum disponuntur. Nemo autem Regularis quocunque de causa permittere valeat, ut in habitu seculari, seu clericali seculari in perpetuum extra claustra vivere possit.

§. 34. Quod transitum vero de una ad aliam Religionem, non solum valeat illam concedere a laxiori ad astrictiorem, juxta cap. *Licet de Regal.* verum etiam ad aequalem, & ab astrictiori ad laxiorem, ob iustas tamen, & graves respective causas, ad eodem Majori Penitentiario propositas; auditis prius Superiore Ordinis, a quo, & cum consensu Superioris Ordinis, ad quem faciendus est transitus. Pro majori autem transitu firmitate, in his omnibus casibus possit idem Major Penitentiarius statui, & Privilegia Apostolicis,

gis, quomodolibet obstantibus, oppositæ derogare.

§. 35. Verum aditæne ad huiusmodi transitum, procedendo ad alias Religiones, seu Ordines, præcedendo ad illas, seu illos, in quibus claustralis, & regularis observantia vigere dignitatur; quod si de tali claustrali, & regulari observantia ullatenus dubitetur, exquirenda erit authentica Ordinarii attestatio. Abstinere præterea a transitu prædicto concedendo ad Ordines hospitalitære, & militares, quævis in illis claustralis, & regularis observantia vigore, nisi forte ad Ordinem S. Joannis de Deo. Neque item eundem transitum concedat ad Ordinem S. Benedicti antiquioris observantia, aut ad alias similes Congregationes, cujusvisque Ordinis fuerint.

§. 36. Concedere item possit transitum ab uno monasterio ad aliud, monialibus, tantum ultra munitæ existeribus, legitima concurrenca causa, in Signatura discutienda, & approbata; committendo tamen facultatem huiusmodi transitus admittendi, & exsequendi, arbitrio Ordinarii, cum clausulis opportunitis pro casibus variatæ.

§. 37. Quid vero ad censuras, seu penas, in quas moniales incurre, & peccata reservata, quæ ab eisdem committi contingunt, etiam in casibus violatæ claustræ, qui tamen casus occultis fuerint, vel ubi agatur de aliquo occulto defectu dispensando possit idem Major Penitentiarius præfatis monialibus consilium curi opportunum facitatis concedere.

§. 38. In casibus vero publicis claustræ, a monialibus prædictis, vel ab aliis quibuscunque personis, ad malum finem violatæ, delinquentes non absolvat, nec absolvi mandet, nisi pro ipsi Episcopi ipsi, seu Ordinarii supplicaverint, & casus ad Congregationem S. R. E. Cardinalium negociis, & consultatibus Episcoporum, & regularium præpositum deductus non fuerint.

§. 39. In matrimoniis contrahendis possit idem Major Penitentiarius, in foro conscientia tantum, super impedimentis oculis, seu matrimonium non dirimunt, dispensare, vel dispensari mandare; itemque super omissione denunciationum, etiam ad effectum contrahendi secreto; in quo serventur, quando agitur de matrimoniis concieria, nuncupatis Literæ a Nobis datæ ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos sub die 17. Nov. anni 1741. per ea verba incipientes: *Satis vobis compertum*. At ad dispensationibus concedendis super quocunque impedimento ex quovis gradu, sive consanguinitatis, sive affinitatis ex copula licita, seu ex cognatione spirituali proveniente, etiam in foro conscientia tantum, tamen impedimentum fuit occultum, & periculum scandalorum imminet, in istis matrimoniis contrahendis abstinere.

§. 40. In contrahenda vero matrimoniis, a dispensatione, seu matrimonii revalidatione in gradibus primo, & secundo, seu secundo tantum, consanguinitatis, vel affinitatis ex copula licita, etiam in oculis, pariter abstinere; præterquam si in secundo tantum gradu prædicto impedimentum latere per decennium duraverit occultum, & oratores finis publice contraxerint, & convixerint, & uti conjuges legitimi reputati fuerint. In tertio autem, & quarto gradibus oculis, in contrahendis possit dispensare; atque etiam in istis tertio, & quarto gradibus publicis possit revalidare matrimonia, ex causis subreptionis, & obreptionis occultæ. Litterarum Apostolicarum nulliter contrahentium, quævis falsitas consistat in narratione præcedentis copulæ, quæ antea reuera non intercesserat.

§. 41. Quid si aliqui oratores obtinuerint a nostra Dataria dispensationem super gradu prohibito in primo, & secundo, vel in secundo tantum, ac etiam in tertio, vel quarto, cum reversione copulæ inter eos

secutæ, quam sine honoris detrimento detegere non valeant, & ratione huiusmodi reversionis petant dispensationem pro matrimonio contrahendo, seu revalidationem matrimonii contrahi; possit idem Major Penitentiarius, si copula sit adhuc secreta, huiusmodi dispensationem, seu respectivè revalidationem in foro conscientia tantum concedere; facta, quando agitur de primo, & secundo, vel secundo tantum, gradu, compositione quinquaginta ducatorum auri de Camera ad Datariam transeundorum, ad effectum (ut inconcussa mors sit) erogandis in elemosinas, nisi prior gratia expedita fuisset in forma pauperum; quo casu etiam hæc gratia similiter atque ulla compositione expeditur.

§. 42. Si qui vero oratores, obtenta dispensatione a Dataria super impedimento primi, & secundi, sive secundi dumtaxat gradus consanguinitatis, seu affinitatis, cum expressione quidem carnalis copulæ, sed tacita occultæ, & malitiosa intentione in ipsa copula habita ad facilius obtinendam dispensationem, pro revalidatione huiusmodi dispensationis ad idem Penitentiarium recurrant, possit idem Major Penitentiarius desuper absolute dispensare cum miserabilibus personis, expresse affirmantibus se, uti tales, & sub illa expresse qualitate, & forma miserabilium dispensationis a Dataria obtinisse: cum his vero, qui non tanquam pauperes, sed uti ex honestis familiis, sive uti nobiles, sive uti illustres, ab eadem Dataria similiter dispensati fuerint, non dispense, nisi soluta prius in Dataria, ad effectum pariter erogandi in elemosinas, taxa, delinenda arbitrio ejusdem Major Penitentiarii, penitus circumstantiis cujusvisque casus, & respectu habito ad præjudicium compositionis, & ad vires supplicacionum. Si tamen illi pauperes essent, ita ut vere, & realiter integram annuam taxam, vel aliquam ejus partem solvere non possent, præfatus Major Penitentiarius opportune in hac causa providat. factu vero, si peculiaris difficultas id possit, cum Sanctissimo.

§. 43. Super impedimento occulto affinitatis ex copula illicita, seu ex actu fornicario proveniente, quocunque ad illud rationabilis causa, licet periculum revelationis, seu scandalorum non immineret, vel non adesset in matrimoniis tam contrahi, quam contrahendis, in foro conscientia dispensare, & dispensari mandare possit, & valeat.

§. 44. Super occulto impedimento criminis adultærii, si fuerint cum hac data dumtaxat, neutro machinante, commissum, possit tam in contrahendis, quam in contrahitis matrimoniis dispensare. Si vero contra huiusmodi fuisset, utroque, vel altero machinante, patrum, possit in oculis pariter dispensationem concedere; rari tamen, & quando necessitas preponderet, ratione alicuius gravis imminenti periculi, quod prudentia Majoris Penitentiarii, re prædictis difficulta in Congregatione, vel Signatura, arbitrium erit.

§. 45. Declarantis præterea, quod facultates præfate a Nobis Major Penitentiario, & ejusdem Penitentiarii officio concessæ circa dispensationes moniales, locum habeant, etiam gradus, & impedimenta huiusmodi multiplicia sint, quocunque, & quocunque multipliciter volentes, in Litteris huiusmodi dispensationum matrimonialium, posse prolem, uti opus erit, sive suscipiendam, non tamen in ultimo conceptam, in foro conscientia tantum legitime decernere, necnon appellatissimum. Nullis de præsentibus huiusmodi materiis habentibus ipsa Penitentiaria ferrare consueverit.

§. 46. Ulterior super casibus quibuscunque occultis impedimenti ad petendum licite debentum dispensare, aut dispensari mandare possit, & valeat.

§. 47. Facultates Penitentiarii quingibus ordinibus

illis, quorum deputatio pertinet ad predictum Majorem Penitentiarium, possit idem ad libitum concedere, & restringere. Fratres vero minores Cappuccinos in confessionibus nullatenus deputet in illis Regionibus, in quibus idem confessionibus audiendis operam dare non solent.

§. 48. Dubia omnia in materia peccatorum, seu forum penitentiali, alias quomodolibet concernentia, cum consilio Doctorum, & Theologorum suorum, valeat declarare.

§. 49. Commissiones vero Majoris Penitentiarii non expirent, etiam si committens, illis non dum praesentatis, & re integra, designat quomodocunque Penitentiarius existeret. Idemque intelligi volumus de illis commissionibus, quas Majori Penitentiario absente, vel ex aliqua iusta causa impedito, alterius Pro-Penitentiarii ad tempus subrogati nomine expedias, elapso huiusmodi subrogationis termino, praefecturi contingere.

§. 50. Omnibus denique christifidelibus, qui ex veeri, & laudabili instituto Penitentiarii Majoris, in tribus Urbis Basilicis ipsius ritu fungentibus, pie reverenterque adierint, seque penitentiali virga tangendis submisserint, centum dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis penitentia in forma Ecclesiae consueta relaxandi, perpetuam facilitatem eidem Majori Penitentiario confirmamus, & quantum opus sit, de novo concedimus.

§. 51. Sede Apostolica vacante, quoniam animarum saluti, quae omni tempore periclitatur, nunquam non est libervendum, unde merito Praedecessores nostri officium Penitentiariae, etiam post obitum Pontificis continuare iusserunt; volumus, & decernimus, ut Major Penitentiarius (cujus facultas dicto tempore non expirat, sed tantummodo non habet exercitium extra Conclave), seu ejus officiales, facere, & expedire valeant quaecumque ad forum conscientiae pertinent: ideo absolvere, seu absolvi mandare in dicto conscientiae foro valeant ab illis quinq; censuris, a quibus alias, vivente Pontifice, adempta etiam Majori Penitentiario, & Penitentiariae officio, absolvendi facultas reperitur: hac tamen lege (quemadmodum scilicet, record. Praedecessor noster Clem. Papa XII. lata Constit. quae incipit *Apostolicae Officium*, ad consulendum simul animarum fidelium saluti, & disciplinae ecclesiae conservandae provide cavit,

quod nempe in huiusmodi censuris ad tempus dumtaxat, & cum reincidencia in easdem, servatis alias servatis, absolutio concedatur ita ut fuerint absoluti, ad novum Pontificem, intra terminum, pro locorum distantia designandum, recurrere pro eadem causa teneantur; neque liceat Penitentiario Majori, ejusque officialibus praefixum terminum post Pontificis electionem ampliare, vel prorogare.

§. 52. Praeterea concedimus, ut si quando aliquod gravius animae periculum imminet, cui celeriter occurrendum videatur, re in Signatura diligenter examinata, & Majori quoque Penitentiario, si in Concilio degat, pro materia gravitate consulto, & approbante, dispensare, aut dispensari mandare pro eodem foro conscientiae valeant, super illi etiam, super quibus alias, vivente Pontifice, inhibita sit Majori Penitentiario; & Penitentiariae dispensandi facultas: ita tamen, ut oratores, sicuti superius dictum est, ad novum Pontificem post ejus electionem similiter debeant recurrere, a quoque appositis clausulis, pro casus natura necessariis, & opportunis.

§. 53. Pro foro vero externo, eadem Sede Apostolica vacante, eorum officium penitus conquiescat; ita ut a quibuscumque matrimonialibus, & aliis dispensationibus, & absolutionibus, ac declarationibus, necnon quibuscumque aliis expeditionibus forum fueri mixtum, vel separatum quomodolibet respicientibus; omnino absterneant.

§. 54. Attamen concedimus, ut dicta Sede vacante, pro foro externo facere, & expedire valeant quae ad Regularium, & praesentium apostatarum, & fugitivorum rentedium, in superioribus facultatibus concessa sunt: necnon; ut monialibus confessoribus extra Ordinem valeant deputare, si eos ex aliqua rationali causa petierint, pro eorum libitu, inter approbatos ab Ordinario ad audiendas monialium confessiones eligendos.

§. 55. Et demum, ut illos, qui in aliquam censuram, Scilicet Apostolicam reservatam, etiam ob violationem ecclesiasticam libertatem, vel immunitatem publicè incurrerint, vel incurritur declarati fuerint, & vere, ac sincere poenitentes, & novi Pontificis, ad quem post electionem recurrere debent, mandatis obtinere parati, beneficium absolutionis sibi ulterius non differri exire deprecantur, absolvere, cum reincidencia, quemadmodum in superioribus dictum est, vel absolvi mandare possint

P A R S S E C U N D A I N Q U A C O N T I N E N T U R

Constitutionum Apostolicarum Summæ ad Conciliū
Tridentini Decreta spectantium, servato ordine
Sessionum, & Capitulorum ejusdem Concilii.

S E C T I O I.

Sessione IV. Decretum de editione, & usu Sacrorum librorum.

PROPTERea ad coercenda petulantia ingenia decernit, ut nemo sine prudentiæ innixus, in rebus Fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ christianæ pertinentium, Sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet S. Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione, Scripturarum Sanctorum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam Sacram interpretari audeat, etiam si hujusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, & poenis a jure statutis puniantur.

Tridentinum hic prohibet, ne quisquam audeat prædicare, & applicare sacram Scripturam in rebus Fidei, & morum ad christianam doctrinam pertinentium contra sensum ab Ecclesia receptum, & approbatum, jubetque contravenientes per Ordinarios declarari, & puniri poenis a jure statutis. Hæc eadem

prohibitio, quoad primam partem facta jam fuerat in *Can. Relatum 14. dist. 37.* necnon a Concilio Milvitano cap. v. & quoad utramque legitur in Constitutione Leonis X. *Supernæ majestatis*, emanata in Conc. generali Lateran. V. sub die 19. Dec. 1516. §. IV. ibi.

Mandantes omnibus, qui hoc sustinent, quique in futurum sustinebunt, ut evangelicam veritatem, & Sanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ecclesia, vel usus diuturnus approbavit, legendosque hætenus recepit, & in posterum recipiet, prædicent, & explanent, nec quidquam ejus proprio sensui contrarium, aut dissonum adjiciant, sed illis semper insistant, quæ ab ipsis S. Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus rite, & sane intellectis non discordant.

Et §. VIII. Contra delinquentes tam in hac re, quam in aliis a se prohibitis, præter poenas a jure statutas, infligit excommunicationem Papæ reservatam. III.

tam, & perpetuam officii prædicationis inhibitionem, ibi.

K k k k k

Si

810 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Si qui autem contra præmissorum aliquid committere quidquam ausi fuerint, ultra prænas contra tales a jure statutas, excommunicationis etiam sententiam, a qua non nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi possint, eos incurrere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare similia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuo decernimus.

Verum Navarrus in suo *Manuali cap. XXXII. num. 110. & 111.* refert Cajetanum, aliosque DD. ibi citatos, sentire, hæc excommunicationem non fuisse usu receptam. Quam quidem puto non esse amplius saltem late sententiæ, ea notus ratione, quia Tridentinum, mentionem hic faciens de penis delinquentium, utitur *verbo Puniantur*, quod ex vulgatis, est nota dumtaxat ferende sententiæ.

Neque dici potest, Concilium præcipiendo, ut contravenientes per Ordinarios declararentur, se retrahere ad dictam Leonis Consultationem, perinde ac intendere, hos declarari debere incidisse in excommunicationem ibi inflictam: quandoquidem, si ei hæc mens fuisset, expresse fecisset ejusdem Constitutionis, aut Concilii Lateranensis mentionem, quemadmodum fecit in subsequenti §. III. circa penas in imprimentes libros de rebus sacris sine examine, & approbatione Ordinarii.

Quæ autem penæ contra aliter Scripturam interpretantes sint in jure statutz, quibus tam Consulto Leonina, quam hoc Concilii decretum puniri præcipit contravenientes post declarationem factam per Ordinarios de hujusmodi delicto (quod ideo

fieri Concilium mandasse credo ad terrorem cæteris incutendum, ut a simili interpretatione magis retrahantur) recurrendum cenſeo ad *Can. XXXII. Hæresis*, desumptum a D. Hieronymo, & *Can. XXXIX. Quidam*, desumptum a D. Hieronymo, & *relatos Gratiano caus. XXIV. quest. 3.* in quibus hi habentur tanquam Hæretici: ita enim legitur in utroque Canone iisdem fere verbis, *id est ut quicunque aliter Scripturam Sanctam intelligit, quam sensus Spiritus Sancti flagitat, a quo conscripta est, licet de Ecclesia non recesserit, tamen hæreticus appellari potest*. Ideoque & excommunicari poterunt, ac excludi ab asylo loci sacri; & si Prædicatores fuerint, privati officii prædicationis, juxta cit. Leonis Constitutionem. Si vero explicationem, vel prædicationem S. Scripturæ contrariam sensui, quam tenet, & tenuit Ecclesia, deprehendatur continere errorem contra Fidem, post declarationem, itidem per Ordinarios factam, penæ ædem erunt, ac illæ, quibus formales hæretici puniuntur; quæ videri poterunt toto titulo de Hæreticis, & in *Trifloro de penis*, a me novissime in lucem edito cum Additionibus, *verby Hæresis a cap. I. ad VII.*

SECTION II.

Eadem Sessio IV. Prosequitur idem Decretum de editione, & usu Sacrorum librorum.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet sine licentia Superiorum ecclesiasticorum ipsos S. Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam e mentito prælo, & quod gravius est, sine nomine Auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros hujusmodi temere venales habent; decernit, & statuit, ut posthac S. Scriptura, potissimum vero hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quam emendatissime imprimatur, nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine Auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam, apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub poena anathematis, & pecuniæ in Canone Concilii novissimi Lateranensis apposita. Et, si Regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem hujusmodi, licentiam quoque a suis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel evulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint, eisdem poenis subjaceant, quibus Impressores. Et qui eos habuerint, vel legierint, nisi prodiderint Auctores, pro Auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel scripti, vel impressi authenticæ appareat; idque totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat, ut probanda probentur, & reprobentur improbanda.

Decretum hoc circa impressionem S. Scripturæ ampliatum est a Pio IV. Conſtit. *Dominici gregis*, 24. Martii 1564. approbante Indicem librorum pro-

hibitorum, a Trident. præscriptum, postea a Sixto V. auctum demum Clementis VIII. ac novissime Benedicti XIV. jussu recognitus, atque iterum editum

an. 1558. cum additione Regularum, ac ratione exequendæ prohibitionis ; ut ex dictorum Clementis Conclit. *Sacrofanctum Concilium* 17. *Octobr.* 1555.

ac Benedicti Concl. *Quæ ad catholicos* 23. *Decembris* 1557. in cuius Indicis Regula IV. prohibetur, editio S. Scripturæ lingua vulgari, ut sequitur.

Cum experimento manifestum sit, si Sacra Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem detrimenti, quam utilitatis oriri, hac in parte iudicio Episcopali, aut Inquisitoris fletur, ut cum consilio Parochi, vel Confessorii, & Catholicis auctoribus verforum lectione non damnum, sed fidei, atque pietatis augmentum capere possent : quam facultatem in scriptis habeant.

Qui autem absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Bibliis Ordinarii redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit.

Bibliopole vero, qui prædictam facultatem non habent, si Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quovis modo concesserint, librorum pretium in usus pios ab Episcopo convertendum amittant, aliisque pœnis pro delicti qualitate ejusdem Episcopi arbitrio subjaceant.

Regulares vero, nonnisi facultate a Prælati suis habita, ea legere, aut emere, possint.

— Quia vero Insequentibus annis (est animadvertitio Benedicti XIV. lib. VI. cap. X. de *Synodo diœces.* num. 5. edit. Rom. anno 1755.) experientia docuit, Episcopos, & Inquisitores, quarum iudicio vernacula sacrorum librorum lectio concedi poterat, vel denegari, indulgentiores hac in re se præbuisse ; im-

mo vero ipsos etiam Regularium Præsides eamdem, quæ Episcopis, & Inquisitoribus concessa fuerat, auctoritatem sibi arrogasse ; hinc quartæ Indicis regulæ hæc, quæ sequuntur, jussu Clementis VIII. fuere superaddita =.

Animadvertendum est circa prædictam quartam regulam Indicis fel. record. Pii Papæ IV. nullam per hanc impressionem, & editionem de novo tribui facultatem Episcopis, vel Inquisitoribus, aut Regularium Superioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cum hæctenus mandato, & usu Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis sub lata eis fuerit facultas concedendi hujusmodi licentias legendi, vel retinendi Biblia vulgaria, aut alias Sacræ Scripturæ tam novi, quam veteris Testamenti partes, quavis vulgari lingua edita, ac insuper summaria, & compendia etiam historica eorundem Bibliorum, seu librorum S. Scripturæ, quocunque vulgari idiomate conscripta ; quod quidem inviolatè servandum est.

Hanc eandem prohibitionem factam legimus a Clemente XI. in Conclit. *Daigentius*, sub die 8. *Septembris* 1713. in qua damnavit sequentes Propositiones Paschisii Quæstionis, asserentes male prohiberi ab Ecclesiâ fidei homini tam laico, quam feminæ lectionem S. Scripturæ, ac præsertim novi Testamenti vulgari lingua, scilicet.

La LXXXIX. in ordine.

Utile, & necessarium est omni tempore, omni personarum generi studere, & cognoscere spiritum, pietatem, & mysteria S. Scripturæ.

La LXXX.

Lectio S. Scripturæ est pro omnibus.

La LXXXI.

Obscuritas sancta Verbi Dei non est laicis ratio dispensandi fide ipsos ab ejus lectione.

La LXXXII.

Dies Dominicus a Christianis debet sanctificari lectionibus pietatis, & super omnia Sanctarum Scripturarum : damnosum est velle Christianum ab hac lectione retrahere.

La LXXXIII.

Est illusio sibi persuadere, quod notitia mysteriorum Religionis non debeat communicari feminis lectione Sacrorum Librorum. Non ex feminarum simplicitate, sed ex superba virorum scientia ortus

est Scripturarum abusus, & natæ sunt hæreses.

La LXXXIV.

Abripere e Christianorum manibus novum Testamentum, seu eis illud clausum tenere, auferendo eis modum illud intelligendi, est illis Christi os obturare.

La LXXXV.

Interdicere Christianis lectionem S. Scripturæ, præsertim Evangelii, est interdicere usum luminis filiis lucis, & facere, ut patientiam speciem quandam excommunicationis.

La LXXXVI. Eripere simplici populo hoc solatium jungendi vocem suam voci totius Ecclesiæ, est usus contrarius praxi apostolicæ, & intentioni Dei.

Propterea jure, ac merito P. Antonius de Parnomo in *Scrutinio Doctrinar.* cap. 7. tit. 2. pag. 426. ac seq. capite I. sub num. 15. Andræam Vander Schuren, inter alia dicentem in libello inscripto : *Sanctum apertum simplicibus* pag. 50. *Abusus Sacra Scriptura inter fideles, inopis fidei ab Ecclesiâ instructos, perparum deinceps timendus est ; adeoque præceptum memoratæ Congregationis (Indicis) non habet amplius locum nostris temporibus*. Ac in alio inscripto : *Ultior informatio pro simplicibus circa lect. Sac. Scripturæ in lingua vulgari* pag. 13. *Istius igitur summi præceptum, quo divinarum li-*
K k k k k 2 bro-

brorum lectio in lingua vulgari non pro semper, sed pro aliquo tempore, non prohibetur, sed solum cum fidei salute permittitur, non est statutum iussu, nec approbatum auctoritate Concilii Tridentini; sed solum mandatu, & auctoritate Pontificis Pii IV. ob rationes, quæ alias occurrunt, nunc autem amplius locum non habent. Et coherentur ad hæc pag. 50. Nunc quid res visum, & deploranda non est, quod unanimis omnium Ecclesiæ Patrum monitiones rejiciantur, prætextu legum, quæ locum amplius non habent? Et in altero inscripto: Defensio libertatis simplicium Catholicorum in legenda Sacra Scriptura contra P. Harmeri Dominicanum habet in Epist. 10. hunc scopum: Variæ conclusiones iussive demonstrantes, quod mandatum Indicii librorum non amplius locum habeat hoc tempore; & pag. 52. Omnes defensores verbi Dei in hoc conveniunt, & uno ore sustinent, præceptum illud locum amplius non habere. Hoc dicunt aperte, & animati voce. 11. sub nam. 16. iure quoque, ac merito carpit Arnaldum, dicentem in difficultate, contra D. Steyner pag. 4. pag. 141. Vidimus jam, quod Sancti Patres non monent esse Diabolam, qui exvertit Christum a lectione Scripturæ Sacre, & quod semper illam possit habere ipsi cogitationem incutere: non esse secularium illam legere, & par. 8. pag. 13. Alia veritas probata est in hac 57. difficultate; nempe quod in præfati rerum statu hæc regula (quarta Indicii) non modo deservit esse utilis, sed etiam, quod sit periculosus, & quod illius executio urgeri non possit absque ingenti Religiosis, & Ecclesiæ injuriæ. Ill. ibidem pariter carpit auctorem libelli sub titulo, Brevis, & necessaria illustratio omnibus Belgii Catholicis circa lectionem Sacre Scripturæ, dicentem pag. 18. Nunquam Ecclesiæ Sacra Scripturæ lectionem in vulgaribus linguis plebi prohibuit. Et pag. 22. Episcopus, qui plebi prohibet lectionem Sacre Scripturæ in lingua vulgari, non est Pater, nec Pastor, sed potius Tyrannus, adimens populo libertatem a Deo concessam. Et pag. 16. Viri tunc est non obedire talibus Superioribus, ista qualis enim foret obedientia? Non absimili Responsorius, Tullianus, Sergius, & plures alii hæretici Episcopi, plurimos simplices homines suis hæresibus implicaverant, & ad inferos pertraxerant. Et pag. 28. Hæresis dicenda est docere, non esse laudabile, & utile omnibus Christianis promiscue Sacram Scripturam legere etiam in lingua vulgari. IV. Denique etiam Galparem Ivenum carpit sub num. 17. quod tres propositiones, quas hic habet tom. 1. Instructio Theolog. Prolegom. differt. 4. §. 5. fol. 120. edit. Petri. de anno 1704. quarum. 1. Omnibus nec iussu, nec prohibitione est catholicis Bibliorum vernaculæ lectiones legere; & quia firmare convincitur, Regulam quartam Indicii, natura sua universalem, nec pro occidentali Ecclesiæ esse; attempto maxime, quod in conclusionis probationem subiecit hæc verba: Præterea ad hoc usque seculum Ecclesiæ non aliam, quam statutam ab He-

reticis versionem, & valde sensibus scilicet, Psephiphis, Lutheranis, & Calvinistis, generaliter prohibuit = 2. quæ in eodem carpit, propositio est, quia quando inquit, quod Ecclesiæ potest ratione circumstantiarum loci, temporis, personarum, nonnullis, vernacularum etiam catholicarum versionum lectionem inserdere: hoc ita asserit, ut dicere videatur, quod Ecclesiæ nequeat de hoc condere legem omnes Catholicos obligantem, sive ad eam moveatur ob sacrarum literarum maiestatem tuendam, sive ob iniquorum infringendam temeritatem, sive ob pusillos accendos ab errorum vorticibus; quamvis enim non neget hic Auctor dirigendam quandoque prohibitionem tenebris, & inbellibus, & pusillis; negat tamen & ratione ipsorum ad alios legem extendi posse, ac si legis motum æque universæ omnes, & singulis applicare debeat, ac ipsa lex; nec valet hæc universalis concepti ad plurimorum vitanda pericula. Negat insuper posse condi, sive ad retundendam petulantem ingeniorum vastitatem, sive ad maiestatis sacris voluminibus, reverentiæ æque erga illa debita conservandæ munimen = 3. denique propositio, quæ in Ivenino carpit, hæc est: Quibusdam locis sacre clausi proxime seculi Biblia vernacule eversæ erant, quæ passim, & sine discrimine legere non licebat: quæ autem essent loca mox explicat: En vero loca erant, in quibus promulgata fuerat Tridentinum, & in quibus vim obtinebat, nec aberat in desuetudinem Regula quarta Indicii. Ex quibus verbis inferi de Patrum, normo: jam ergo, juxta Ivenum, omnibus, & singulis licet promiscue eam legere; & quidem conditis in locis, dum particule præteriti temporis, non steterat, obtinebat, aberat, non obscurè insinuat exceptionem amplius non vigere. Prosequitur ibi clarus hic Romanæ Inquisitionis Qualificator ea solvere, quæ in oppositum obici possent. Ea tamen penes ipsum vide; insituti namque mei in præsentem non est diutius hæc incumbere.

Moneo quidem circa hæc IV. Regulam, quod inter observationes, appositæ in novissima præfati Indicii editione an. 1758. hæc legitur additio.

= Quod si huiusmodi Bibliorum versiones vulgari lingua fuerint ab Apostolica Sede approbatæ, aut editæ cum annotationibus desumptis ex S. Ecclesiæ Patribus, vel ex doctis, catholicisque viris, concedatur: Deor. Sac. Cong. Ind. 13. Jun. 1757. =

Decretum de prohibitione editionis librorum de rebus sacris tractantium sine nomine Auctoris, & sine examine, ac approbatione Ordinarii, contenta in Regula 5. Tridentini = sed & Imperatoribus sub penis & communicationis late sententia, non tamen reservata, amissionis eorumdem librorum publicæ combustionum, & centum ducatorum Fabricæ S. Petri applicandorum juxta statutum cit. Concil. Lateranensis. X. ad quod Tridentinum se refert, ampliatum est pariter a laudato Pio IV. cit. Const. Dominici regis in sequenti Regula X. Indicii.

In librorum, aliarumve scripturarum impressione servetur, quod in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. X. statutum est.

Quare, si in alma Urbe Roma liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium Summi Pontificis, & sacri Palatii Magistrum, vel personas a Sanctissimo Domino Nostrum deputandas, prius examinetur.

In aliis vero locis ad Episcopum, vel alium habentem scientiam libri, vel scripturæ imprimendæ, ab eodem Episcopo deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ pravitatis ejus civitatis, vel diocesis, in qua impressio fiet, ejus approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum, propria subscriptione, gratis, & sine dilatione imponendum sub pœnis, & censuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege, & conditione addita, ut exemplum libri imprimendi authenticum, & manu Auctoris subscriptum apud Examinatorem remaneat.

Eos vero, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi ante examinati, probatique fuerint, iisdem pœnis subijci debere judicaverunt Patres deputati, quibus Impressores; & qui eos habuerint, & legerint, nisi Auctores prodiderint, pro Auctoribus habeantur.

Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, & in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authentice appareat, probatioque, & examen, ac cætera gratis fiant.

Præterea in singulis civitatibus, ac diocesis, domus, vel loci, ubi ars impressoria exercetur, & bibliothecæ librorum venalium sæpius visitentur a personis ad id deputandis ab Episcopo, sive ejus Vicario, atque etiam ab Inquisitore hæreticæ pravitatis, ut nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimitur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes vero librarii, & quicumque librorum venditores habeant in suis bibliothecis Indicem librorum venalium, quos habent, cum subscriptione dictarum personarum; nec alios libros habeant, aut vendant, aut quacunque ratione tradant sine licentia eorundem deputatorum, sub pœna amissionis librorum, & aliis arbitrio Episcoporum, vel Inquisitorum imponendis: emptores vero, lectores, vel impressores eorundem arbitrio puniantur.

Quod si aliqui libros quoscunque in aliquam civitatem introducant, teneantur iisdem personis deputandis renunciare, vel si locus publicus mercibus ejusmodi constitutus sit, ministri publici ejus loci prædictis personis significant, libros esse adductos.

Nemo vero audeat librum, quem ipse, vel alius in civitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, nisi ostenso prius libro, & habita licentia a personis deputandis, aut nisi notorie constet, librum jam esse omnibus permissum.

Idem quoque servetur ab hæredibus, & executoribus ultimarum voluntatum, ut libros a defuncto relictos, sive eorum indicem, illis personis deputandis afferant, & ab iis licentiam obtineant, priusquam eis utantur, aut in alias personas quacunque ratione eos transferant.

In his autem omnibus, & singulis pœna statuatur, vel amissionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Episcoporum, vel Inquisitorum, pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa vero libros, quos Patres deputati, aut examinerunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, ut rursus excuderentur, concesserunt, quidquid illos statuisse constiterit, tam bibliopolæ, quam cæteri observent.

Librum tamen libris, aut Inquisitoribus generalibus, secundum facultatem, quam habent, eos etiam libris, qui his Regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis, aut provinciis, vel diocesis expedire judicaverint.

Cæterum nomina cum librorum, qui a Patribus deputatis purgati sunt, tum eorum, quibus illi hanc provinciam dederunt, eorundem Deputatorum Secretarius Notario Sacre Universalis Inquisitionis Romanæ descripta, Sanctissimi Domini nostri jussu tradat.

Ad extremum vero omnibus Fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra harum Regularum præscriptum, aut hujus Indicis prohibitionem libros aliquos legere, aut habere.

Quod si quis libros hæreticorum, vel cujusvis Auctoris scripta, ob hæresim, vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, sive habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat.

Qui vero libros alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio Episcoporum severe puniatur.

Præterea relata prohibitio editionis librorum de rebus sacris sine conditionibus præscriptis tam a Tridentino, quam ab hac Regula X. ampliata est a

Bulla in die Canna Domini legi solita §. I. quam habet in fine hujus Operis, ubi insignitur excommunicatio Papæ reservata, si liber est auctoris hæretici, & con-

& continet licentiam, vel de Religione tractat.

Circa libros prohibitos est etiam decretum Congreg. Sacre Inquisitionis, jussu Urbani VIII. editum *Sanctissimus* 18. *Septembr.* 1625. prohibentis, ne degen in statu Sedi Apostol. meditare, vel immediate subiecto, libros de quavis materia tractantes a se conscriptos audeat alio deferre, vel mittere imprimendos sine approbatione in scriptis Urbis Vice-riti, & Magistri Sac. Palatii, si Romæ, si extra, sine Ordinarii, & Inquisitoris loci illius; deinceps ita insuper, hos aliter impressos ipso facto prohibitos esse absque alia declaratione: nullam tamen infligit censuram, si alias libri impressi essent cum licentia Superioris loci, ubi imprimuntur.

Eadem hæc prohibitio, sed sine ulla pœna, legitur facta ab Alexandro VII. in Observationibus ejusdem jussu additis ad cit. Regulam X. appositis in laudata novissima Indici editione an. 1758.

Item decretum, ejusdem Urbani jussu editum in eadem Congr. 22. *Maii* 1625. & 1. *Aug.* contra imprimentes sine speciali licentia Sedis Apostol. retinentes, & legentes libros, & tractatus, incidenter tractantes de divinis auxiliis: ac alterum sub 5.

Maii 1629. circa libros, & laminas grammatenses, vel libros de his tractantes, retinentes, imprimentes, vulgantes, aut eos in consensibus, vel responsis allegantes.

Circa Indicem librorum prohibitorum instituta fuit a Sixto V. Congregatio S. R. Ecclesie Cardialis, quæ est VII. ex quindecim Congregationibus ab eodem institutis, ut ex ejus Constit. *Immensæ* æternæ 1. *Febr.* 1587. cui accessit supra citata Constit. Clementis VIII. *Sacrosanctum* 17. *Octob.* 1595. cum innovatione aliorum Indulgentiarum decidendi dubia deinceps emergenda eidem Congregat. competentium.

Circa Regulas observandas tam ab Episcopis, & Inquisitoribus, quam a delegatis Examinatoribus pro libris tum prohibendis, tum expurgandis, tum imprimendis, adstantur Observationes Alexan. VII. jussu additæ ad Regulam X. Indici, & Instruções Regulas dicti Indici Clementis VIII. auctoritate adjectæ; quæ habentur impressæ in cit. novissima Indici librorum prohibitorum editione an. 1758. necnon Constitutio Benedicti XIV. *Solicita, ac precave* 7. *Idus Julii* 1753.

SECTION III.

Eadem Sessio IV. Prosequitur idem Decretum de editis, & usu Sacrorum librorum.

Post hæc temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba, & sententiæ S. Scripturæ, ad scurrilia scilicet, tabulosa, vana, adulationes, detractationes, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famulos; mandat, & præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ Sacre ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes hujus generis homines temeratores, violatores Verbi Dei, juris, & arbitrii pœnis per Episcopos coercentur.

Circa hoc Decretum de pœnis contra temeratores, & violatores Verbi Dei, de quibus in supra relato 6. sicut puniri possunt tanquam blasphemæ, ut

probat Ludovicus de Ameno de *Delict. & Pœnis* tom. III. tit. V. §. II. ad *XXII.* vide allegata *parte I. ad cap. II. Statimus, de Maledictis* pag. 697.

SECTION IV.

Sessio V. Decretum de Peccato Originali.

Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit.

Definit hic Concilium per Baptismum gratiam conferri, reatum originalis peccati remitti, & tolli totum id, quod veram, & propriam rationem peccati habet, cui definitioni cum aperte opponeretur, hæc Propositio; *Homo debet agere tota vita paenitentiam pro peccato originali*; merito damnata fuit

ab Alexandro VIII. 7. Decembris 1690. quæ est L. XIX. in ordine inter alias ab eodem proscriptas.

Quoad reliqua vide dicta ad *cap. Fidei Catholice* pag. 4. & alibi par. 1. non enim valet hic ea repetere.

S E C T I O V.

Eadem Sessio V. Prosequitur Decretum de peccato originali.

DEclarat tamen hæc ipsa S. Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem, Mariam, Dei Genitricem, sed observandas esse Constitutiones fel. rec. Sixti Papæ IV, sub poenis in eis Constitutionibus contentis, quas innovat.

Quæ Summorum Pontificum Constitutiones huic declarationi accesserint, jam notatum est supra ad caput 1. *Grave nimis, tit. de Reliquiis, & venerat. Sanctor. in Extravag. commun. par. 1. pag. 450.*

S E C T I O V I.

Sessio V. cap. I. de Reform.

Hujus capituli Textum habes parte I. in notis ad caput 1. *Quoniam, tit. de Magistris, pag. 594.*

In hoc capitulo tria statuit Concilium. I. Ut instituat lectio Sacræ Scripturæ. II. Ut deputetur Magister grammaticæ pro Clericis, aliisque scholaribus pauperibus. III. Ut publice docentes, & ad discipulos S. Scripturam gaudeant privilegio percipiendi fructus suarum præbendarum, & beneficiorum

in absentia. Quod privilegium præservatum est etiam in cap. 11. *sess. VI. & cap. L. sess. XXII. de reform.* Quia vero de accessionibus huic primo, & secundo Decreto egi par. I. in notis ad cit. cap. 1. *Quoniam, de Magistris, & de accessionibus tercio decreto ad cap. V. Super specula, eod. tit. pag. 600. ideo vide ibi caput 1.*

S E C T I O V I I.

Eadem Sessio V. cap. II. juncto cap. IV. sess. XXIV. de Reform.

Quia vero christianæ reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Evangelii, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decrevit eadem. S. Synodus omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum. S. Jesu Christi Evangelium. Si vero contigerit, Episcopos, & alios prædicatos, legitimo detineri impedimento, juxta formam generalis Concilii viros idoneos assumere teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtè subiacet ultioni.

In hoc Decreto statuit Concilium, Episcopos teneri per se ipsos ad prædicandum Jesu Christi Evangelium, si legitime impediti non fuerint; si vero impediti, per alios. Id ipsum repetitum legitur in cap. IV. *sess. XXIV. de reform.* Quæ autem circa hoc omnia, & substituti deputacione animadvertenda occurrant, jam dixi parte I. in notis ad cap. XV. *Inter cætera, de offic. Jud. Ordinarii, pag. 108.*

Hic duntaxat monitos velim eosdem Episcopos cum Benedicto XIV. ne, quoties eos contigerit ad populum, sive per se, sive per alios verba facere, cumque sacris doctrinis instruere, aut Synodos celebrare, proferant quidem alienum ab iis sententiis, quæ circa usus, aliisque turpes quæstus, recentissimis in eisdem Constitutione *Vix pervenit, 1. Novembriis 1745.*

S E C T I O V I I I.

Eadem Sessio V. Prosequitur idem cap. II.

ARchipsbyterique, Plebani, & quicumque parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo ea, quæ scire omni-

816 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut penam æternam evadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id vero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictionem, quavis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diocesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diocesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: *Parvuli perierunt panem, & non erat, qui frangeret eis*. Itaque, ubi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium, cogantur ita, ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat. Siquæ vero parochiales Ecclesiæ reperiuntur subiectæ monasteriis in nulla diocesi existentibus; si Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, a Metropolitanis, in quorum provinciis dioceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quoad hoc Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. Neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti Judice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta, procedat, cognitum, & decisum fuerit.

In hoc Decreto, ac altero cit. cap. IV. sessione XXIV. idem onus injungitur omnibus animarum curam habentibus, sub penis ibidem expressis. Quod spectat ad concionem ab his peragendam, sequentes declarationes accesserunt.

I. Quod hæc ex responsio S. Congr. Concil. ad Episcopum Melitenensem non opus est, ut sit perpolitus, & elaborata ad formam, quæ communiter utuntur Concionatores, sed satis est, sunt verba responsi, ut habetur lib. VI. Decretor. S. Congr. pag. 109. & seq. = *De Parochi, et si formaliter non predicent saltem Dominici, & festis diebus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis* = Hanc eandem normam adhiberi præcepit Innocentius XIII. in Constit. *Apostolici Ministerii*, 13. Maii 1723. super ecclesiastica disciplina retinenda in Regnis Hispaniarum, ut infra præbit 1. quam Benedictus XIII. ut ceteris Episcopis vel exemplar proponeretur, confirmavit 13. Septembr. 1724. Constit. *In supremo majestatis*.

Hæc autem Concio potissimum habenda est ab

animarum Pastoribus inter Missarum solemnias, aliquid exponendo ex illis, quæ leguntur in Missa, atque inter cætera aliquod mysterium hujus Sacramenti Sacrificii juxta præscriptum Trident. cap. VIII. sess. XXII. de reform. qui mos, ut notat Cardin. Bonae. *Rerum Liturgicarum lib. II. cap. VII. num. 6. Numquam interrupta serie ab initio Ecclesiæ usque ad nostra tempora servatus est, ut proximè post Evangelium sermo sive homilia, vel tractatus ad populum haberetur*.

II. Quod ab hujus oneris implemento se eximere, aut excusare non possint, vel quod nullo unquam tempore id præstandi consuetudo existerit, vel quod satis, superque provisum sit per publicos annuales Concionatores; vel tandem, quod exiguis sit suarum plebium numerus. Quantum enim ad contrariam consuetudinem spectat, hæc jam reprobatæ legi a Concilio in supra relato g.l. Quoad alias vero excusationes, hæc reprobandur in novæ cit. Constit. Innocen. XIII. §. IX. ibi.

Non sine gravi animi nostri dolore etiam accepimus, quod, quamquam Tridentina Synodus decreverit, omnes, qui parochiales, vel alias curam animarum annexam habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent, debere diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas, pro sua, & earum capacitate pascere salutaribus verbis, docendo ea, quæ Christifideles ad salutem scire oportet, ac explicando divinæ legis præcepta, Fideique dogmata, puerisque ejusdem Fidei rudimentis imbuendo, & brevi, faciliq; sermone vitia denuntiando, quæ declinare, & virtutes, quas sectari oporteat: nihilominus nonnulli parochialium Ecclesiarum Rectores hæc, quæ suarum partium adeo sunt, prætermittunt, culpam hujusmodi a se emoliri nitentes, vel pretextu immemorabilis, sed quidem pravæ, consuetudinis, vel quia hæc ab ipsis præstari necesse non videatur, suppetente nimirum copia aliorum habentium sacras Conciones in aliis Ecclesiis, itemque imbuendum pueros mysteriis Fidei, vel in scholis, vel in compitis. Ne itaque sub inani istarum, aliarumque similium excusationum pretextu tanta Christianæ reipublicæ perniciæ struatur, districte præcipimus singulis Hispaniarum Archiepiscopis, & Episcopis, ut omnino efficiant, quod omnes ii, qui animarum curam gerunt, munia prædicta per se ipsos, vel, si legitime impediti fuerint, per alios idoneos diligenter exequantur. Si vero aliqui non satis habiles ad illa obeunda reperiuntur, iidem Archiepiscopi, & Epi-

scopi

(copi per alios a se deputandos, sumptibus Parochorum minus idoneorum oportune suppleri curent: & in posterum beneficia; quibus animarum cura imminet, nonnisi vere idoneis ad memorata officia, per se ipsos adimplenda, conferantur.

Quod ad penas attinet in hoc eodem Decreto contra id minus præclare negligentes statutas, notandum est, quod quamvis præter censuras, infligi possint etiam aliæ arbitrio Episcoporum, si tamen agatur de pena pecuniaria, huiusmodi arbitrium indecens esse respondit S. Cong. Conc. die 17. Junii 1658. Episcopo Novariensi, qui in suis Synodalibus Constitutionibus putavit sibi licuisse pecunia multare Parochos huius decreto contravenientes, ut refert Benedictus XIV. de *Synod. dice. edit. Roman. 1755. lib. X. cap. IX. num. 8.*

Circa pueros a Parochis instruendos Fidei rudimentis, edocendisque obedientiam erga Deum, &

parentes, ac circa Conciosam ab iisdem peragendam, dictum Concelli Decretum ampliatum est a Benedicto XIV. Constat. *Et si minime 7. Febr. 1742. mandante §. XIV.* Quod Episcopus in Ecclesiis ruralibus, etiam non parochialibus, longe a parochiali sepositis decernat, gravibus etiam statutis penis, christianæ doctrinæ summam per Sacerdotes ibi operantes populum edoceri.

Prohibente insuper, ne in dictis Ecclesiis parochiali proximis quis Missæ sacrificium celebret antequam Parochus celebraverit, ut sic confluent populum illum sermone tantum facilius audire possit (ut etiam supra notavi *tit. de Parochiis pag. 348.*) ibi.

Sive quandoque sunt in agro parvæ, humilesque Ecclesiæ, aliæ parochiali proximæ, aliæ vero longo intervallo disjunctæ, ad quas diebus festis patresfamilias una cum liberis accedunt, Sacerdotem sacris operantem audituri; ex quo fit, ut suæ parochiæ nunquam fere intersit, necullum de mysteriis Fidei, de præceptis, & de Sacramentis verbum accipiant. Episcopus huic malo occurrit, suamque objicit auctoritatem. Et primo quidem, quoad parvas Ecclesias parochiali proximæ, expressa lege caveatur, ne quis antea sacrificium faciat, quam Parochus Missam celebraverit, sermonem habuerit, cæteraque sui muneris partes absolverit. Hoc enim pacto Ecclesiæ parochialis confluentium parochiarum numero celebrabitur. Quo vero ad parvas Ecclesias a parochiali longe sepositas, cum difficile admodum sit, parochianos ob locorum distantiam, longum iter, atque asperum, hyemali præsertim tempore, cum pluvie inundant, parochialem adire, ibique, divinis officiis interesse, relicta Ecclesiæ proximior: decernat Episcopus, gravibus etiam statutis penis, quod Sacerdotes ibi operantes christianæ doctrinæ summam populo tradant, divinamque legem annuncient. Monendus tamen est Parochus, ne alienæ operæ nimium tribuat, sed videat ipse, quo loco res sint, cum pueri Sacramentum Eucharistiæ, & Confirmationis, alii vero matrimonii, sibi administrari expostant.

Uterius §. XVIII. circa actus fidei, spei, & charitatis elicendos a Christianis, hæc addit.

Et quia christianam Religionem profitenti maxime necessaria est consuetudo, & exercitatio sæpius elicendi dictos actus: idcirco ne illorum usus circumscribatur angustis finibus, & exiguo numero, a quibusdam singulis annis præfinito, Episcopus suæ non minus, quam alienæ salutis studiosus provide statuat, ut in parochiis, tum Urbis, tum diocesis Rectores animarum post Missam festo die celebratam, statim ante aram provoluti clara, & intelligibili voce dictos virtutum actus eliciant, & præire satagant populo verba ab ipsis prolata devote reddituro.

Ne autem Parochi impediuntur in huiusmodi instructione peragenda, ulterius hæc statuit §. XV. ibi.

Præterea sua etiam Urbes habent impedimenta. Sæpè enim contingit, in aliis Ecclesiis, ac præsertim Regularium, solemnibus ritu, magnaque populi frequentia, festum, aliquem diem celebrari; ideoque, si in Ecclesia parochiali summo mane, aut statim a prandio Catechismus habeatur, aut nemo, aut pauci admodum sunt, qui eidem Catechismo intersint, quique præscriptas horas non cautescent. Sin vero capientur horæ civitatis commodo magis appositæ, usu compertum est, populum ad Ecclesiam confluere, in qua festus dies agitur, & celebrata pompæ illectum, doctrinam christianam non sine gravi animæ detrimento deferre. In hoc articulo, quia certa, & communis regula præscribi non potest, id totum relictum esse volumus prudentiæ vigilis Ecclesiæ Antistitis, qui attentæ loci, temporis, personarum qualitate, expensisque rerum omnium momentis, ita studeat solemnibus diei celebritatem cum doctrina christi componere, ne alteri altera sit impedimento. Quod si Regulares, & exempti contradixerint, & sanctum hoc doctrinæ opus,

818 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR,

licet ab Episcopis prius admoniti, suis functionibus perturbare præsumpserint; nostram locorum Ordinariis auctoritatem, qua potimur in exemptos, pollicemur; nec alia pontificiæ vigilantia: deerunt remedia, ne parochiales Ecclesiæ debitis fraudentur obsequiis.

Ex decreto Congr. super disciplina Regulari Procuratoribus generalibus Ordinum Regularium intra Italiam, & Insulas adjacentes transmissio 13. Novembr. 1709. ac postremo 15. Martii 1758. edocendi sunt singulis diebus Dominicis per aliquem Regularem vinum idoneum, a Provincialibus in unoquoque conventu deputatum laici professi, præsertim que-

flores, eodem modo, quo parochiani a suis Pastoribus.

S. Pius V. Constit. *Ex debito* 6. Octobr. 1571. tribuit Episcopis facultatem erigendi tot Societates, seu Confraternitates ad Doctrinæ christianæ opus exercendum, quot eis opportune videbantur, Indulgentiam tam pro Confratribus, quam pro influendis ab ipsis elargiendo.

SECTIO IX.

Eadem Sessio V. Prosequitur idem cap. II. de Reform.

Regulares vero cujuscunque Ordinis, nisi a suis Superioribus de vita, moribus, scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum, nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si vero, quod absit, Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, etiam in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet: Episcopus ei prædicationem interdicat, quod si hæreses prædicaverit, contra eum secundum juris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, etiam si Prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse, prætenderet: quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis Prædicator vel ex falsis informationibus, vel alias calumniose vexetur, justamve de eis conquerendi occasionem habeat. Caveant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam Religionum suarum vivunt, vel Presbyterorum secularium, nisi ipsis noti sint, & moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum prætextu, in sua civitate, vel diocesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re S. Sedes Apostolica consulatur, a qua privilegia hujusmodi, nisi racia veritate, & expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

Decretum hoc, juncto cap. IV. sess. XXIV. de ref. §. Nullus autem, circa Regulares prædicationis munus obeuntes ampliatum est a Gregorio XV. Constit. *Insuperabili* 5. Feb. 1622. decernente contrasacientes

puniendos esse ab Episcopis censuris, aliisque penis tanquam a delegatis Sedis Apostolicæ etiam extra visitationem, sicuti & si prædicaverint in alienis Ecclesiis sine eorundem licentia, ibi.

§. VI. Ac demum habeat Episcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut, ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ita, ut Episcopi in superscriptis casibus, in prænominationes personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras ecclesiasticas, aliasque penas, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere libere, & licite valeant.

Hæc Cong., & Gregorii dispositio declarata est ut infra. a Clemente X. Constitut. *Superna*, 21. Junii 1670.

§. I. Sane, cum Sacri Concilii Tridentini decreto provide statutum fuerit, ut Regularis cujuscunque Ordinis, nisi a suis Superioribus, de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopis licentiam, gratis ab eo dandam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint. Atque, ut nullus secularis, sive Regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.

§. II. Nos attuentes, quod alias diversis temporibus prædictæ dubitationes, & controversæ nonnullis Prædecessorum nostrorum Summorum Pontificum Constitutionibus, earumque declarationibus definitæ fuerint; ejusmodi definitiones in unum collectas, ut magis, magisque dissensionum tollantur semina, & in posterum firmiter in agro dominico pax Christi floreat, pro summo, quo fungimur Apostolorum officio, novis Apostolicis literis muniedas duximus, & roborandas. Itaque de consilio hac generali, & perpetuo valitura Constitutione decernimus, & declaramus.

§. III. Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo diocesano benedictionem petere; prædicare tamen posse, quamvis illam non obtineant. Quod si Episcopus benedictionem nedum non concesserit, sed etiam contraxerit, nec in prædictis quidem Ecclesiis licere Regularibus prædicare, eosque contravenientes ab illo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, censuris, aliisque penis ecclesiasticis in vim Constitutionis sel. record. Gregorii XV. Prædecessor, nostræ, incipientis, *Insuperabili Dei providentia* coerceri, & puniri posse; Episcopum tamen absque iusta, & rationabili causa contradicere non debere; & hujusmodi benedictionem teneri etiam Regulares petere, si in quibuscunque Oratoriis sui Ordinis sermonem coram populo, vel in Ecclesiis, aut ad crates monasteriorum Sanctimonialium eorum jurisdictioni subjectarum, licet clausi januis, & nullus secularis ibi intersit, habere voluerint. Posse autem Episcopum licentiam concessurum Regularibus in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut a Magistratibus laicis nominatos, etiam si Episcopi antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam absque examine concedere consueverint, quoad doctrinam examinare, si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum esse debet, visum fuerit, & licentiam prædicandi semel ipsam concessam ob rationabiles causas, licet occultas, prædicationem tamen concernentes, suspendere. Non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regularibus, quin in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicent.

Nota I. Regulares posse prædicare nedum in Ecclesiis tam suis, quam non suis, sed etiam, ut probat doctissimus Gaudentius de Janua de *Visit. Prælat. ecclesiast. tom. 1. d. 10. sect. 3. n. 40. ibi*, Possunt item Regulares in plateis, viis, & locis publicis prædicare, quia non legitur hoc illis prohibitum, imo conceditur per Clementem V. Prædicantibus, & Minoribus, Bonifacium IX. item, Prædicantibus, Sixtum IV. Carmelitæ, & Paulum III. Jesuitis; nec revocatum invenitur per novissimas Constitutiones Gregorii XV. *Insuperabili*, & Clementis X. *Superna*, in quibus tantummodo licentia, sive benedictio Episcoporum demandatur, quoties Religiosi prædicant in non suis Ecclesiis, & etiam in suis, vel ad crates monasteriorum; quin etiam in aliquibus civitatibus, ut Romæ, & Neapoli eadem publice prædicatio a Regularibus quibusdam exercetur in praxi, seu suis signanter. Nihilominus, si Episcopus contradicat, aut præter securitates, & Verbi Dei contemptum secutum, vel secuturum, prohibeat, non est dubium, quod ab usu dicti privilegii de-

berent Regulares abstinere: quia, cum prædicare populo sit principaliter Episcopi munus, eo potius si contradicente, nullus potest absolute id usurpare, P. Rodriguez tom. 3. *quest. Regular. quæst. 22. art. 5.* deduciturque clare ex Trid. *sess. XXIV. cap. IV.*

Nota II. Cum eodem Gaudentio *loc. cit.* possit dictos Regulares ex sola tacita, seu interpretativa licentia Episcopi, ita ferente consuetudine ex silentio Ordinariarum invecita, in Sanctorum solemnitate sermonem agere in propriis Ecclesiis, & in parochialibus de licentia Parochorum in peculiaribus casibus, si ab his vice sui deputentur.

Nota III. Prædicantes in Ecclesiis suorum Ordinum non teneri accipere ex Cancellaria Episcopi literas patentes obtinente benedictionis, licet gratis concedantur, ex Decreto S. Cong. Conc. in *Florentina* 12. Jan. & 30. Mali 1726. relata in *Theanen.* 19. Julii 1728. ut tom. 4. *Thesaur. Resolut. ejusd. Congr. pag. 188.* Tenet et converso eas recipere, licet deputati fuerint ab Universitate pro concionibus habendis in propriis Ecclesiis, si aliquas ex his habere

820 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

re debeant in Ecclesiis secularibus, ut decisum fuit in *Thenea* 19. *Julii* 1729. ad 3. cit. tom. 4. *Thesaur. resolut.*

Nota IV. Possit eis ab Episcopo prohiberi, ne conciones habeant, etiam in propriis Ecclesiis, ea hora, qua idem Episcopus, vel per se ipsum prædicat, vel coram se prædicare faciat ex causa publicæ, convocatis Clero, Magistralu, & populo, ut ex cap. *Super cathedram*, de *Septuag.* & cap. *Inter caniles*, de *Privileg.* inter *Extraord.* commas. ac *Clementina Dudum*, de *Septuag.* pluries resolvit C. Conc. in *Patet*. 26. *April.* 1607. ad 4. dub. lib. 39. *Positionum* pag. 170. in *Bituntina* 17. *Feb.* 1629. lib. 14. *Decretor.* pag. 32. in *Brundisina* 10. *Martii* 1645. lib. 17. pag. 445. Eadem prohibitio iisdem fieri potest etiam extra relatos casus, si Episcopus judicaret in aliquo loco propter bonum publicum expedire, ne prædicarent eadem hora, qua in alia Ecclesia habetur concio, ut in *Olomueca*, *paris concionandi* 14. *Martii* 1733. ut tom. 6. *Thesaur. Resolut. Cong. Concilii* p. 53. Idipsum statutum fuit a *Benedicto XIV.* in supra cit. *Constit. Etsi minime*, 5. *Præterea*, ne occasione

Festivitatum in Ecclesiis Regularium impediatur Pa. rochis exercitum doctrinæ christianæ.

Nota V. Deputationem, & electionem Conciliorum in propriis Ecclesiis, etiam parochialibus, si sint ejusdem Ordinis, spectare ad eorum respective Superiores, non ad Episcopum, ex declarationibus generalibus, ac specialibus decretis Cong. Conc. relatis a laudato *Gaudenzio loc. cit. num. 42.*

Nota VI. Ex concessione *Gregorii XIII.* *Constitutio Vigore privilegiorum* 20. *Novembris* 1584. Religiosos Societatis *Jesæ*, etiam sacris Ordinibus non initiatos, posse prædicare verbum Dei.

Decretum contentum in transcripto §. III. *Trid.* circa punitionem delinquentium Prædicatorum, generalium, vel speciali privilegio exemptorum ab Episcopi Jurisdictione, Cong. Conc. ut refert *Galemart* ad hoc idem caput verb. *Procedat* = Censuit per confirmationem privilegiorum Regularium a S. Sede Apostolica non derogatum huic decreto Conc. nisi in ipsis privilegiis appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilii =.

SECTIO X.

Eadem Sessio V. Prosequitur idem cap. II. de Reform.

Quæstiones vero eleemosynarii, qui etiam Quæstuarii vulgo dicuntur, cujusvisque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alios prædicare præsumant, & contrafacientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscunque non obstantibus, opportunitis remediis omnino arceantur.

Circa hoc Decretum vide dicenda infra, cum de cap. IX. sess. XXI. de reform.

SECTIO XI.

Sessio VI. cap. II. & III. de Justificatione.

Quo factum est... Hunc (Christum Jesum filium suum) proposuit Deus propitiatorum per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Verum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii dumtaxat, quibus meritum Passionis ejus communicatur.

In his duobus capitulis declaratur, Christum pro totius mundi redemptione mortuum esse, cui sacratissimo Fidei dogmati integerrime firmando accessit damnatio sequentis Propositionis la IV. in ordine inter alias prescriptas ab *Alexandro VIII.* 7. *Decembris* 1690.

= Desit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro filijs electis, sed pro omnibus, & solis fidelibus =.

Accessit pariter damnatio Propositionis Janenii, intellectæ eo sensu, ut Christus pro salute tantum prædestinatorum mortuus sit, la V. in ordine ex damnatis prius ab *Innocentio X.* *Constitutum occasione*, pridie *Kal. Julii* 1653. & postremo a *Clemente XI.* *Constitut. Vincam Domini*, 16. *Julii* 1705.

= Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut satisfactionem fuisse =.

SECTIO XII.

Eadem Sessio VI. cap. V. de Justificatione.

Declearat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis a Dei per Christum Jesum, præveniente gratia, sumendum esse, hoc est, ab ejus vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur; ut, qui per peccata a Deo averſerant, per ejus excitantem, atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur: ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abjicere potest; neque tamen sine gratiæ Dei movere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit: unde in sacris literis cum dicitur, *Convertimini ad me, & ego convertar ad vos*, libertatis nostræ admonemur: cum respondemus: *Converte nos Domine ad te, & convertemur*, Dei nos gratia præveniri confitemur.

Ad firmandam necessitatem præparationis in adultis, ac libertatem in operando pro obtinenda justificatione, de quibus hic sermo est, accessit damnatio contrariæ doctrinæ in II. & III. Janſenii Propositionibus, damnatis a Clemente XI. cit. Conſtit. *Piænam Domini*; ac Propositione Quenellii la XIII. in ordine ex damnatis ab eodem Clemente Conſtitut.

Unigenitus 8. *Septembris* 1713. = Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam reſtititur = Ad merendum, vel demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas a necessitate, sed fuisse libertas a coactione = Quando Deus vult animam salvam facere, & cum tangit interiori gratiæ suæ manu, nulla voluntas humana ei reſistit =.

SECTIO XIII.

Eadem Sessio VI. cap. XII. juncto Can. XVIII. de Justificatione.

Nemo quoque, quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano divinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat, se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi verum esset, quod justificatus, aut amplius peccare non possit, aut, si peccaverit, certam sibi resipiscenciam promittere debeat; nam nisi ex speciali revelatione sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

Can. XIII. Si quis dixerit, Dei præcepta homini, etiam justificato, & sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia, anathema sit.

Veritati hujus fidei dogmatis, quo hic declaratur, Dei præcepta homini etiam justificato ad observandum non esse impossibilia, accessit damnatio contrariæ assertionis contentæ in I. hac Janſenii Propositione inter alias, ut supra proſcriptas a Clemen-

te XI. in cit. Conſtitut. = Aliqua Dei præcepta hominibus jultis, volentibus, & conantibus, secundum præſentes, quas habent, vires, sunt impossibilia, Deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant =.

SECTIO XIV.

Eadem Sessio VI. cap. XV. de Justificatione.

Adversus etiam hominum quorundam callida ingenia, . . . asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti.

Hic declaratur alterum fidei dogma, quolibet scilicet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem: cui accessit damnatio hujus Propositionis la XII. in Ordine inter alias proſcriptas ab Alex. VIII.

7. *Decembris* 1690. = Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides, & etiam si videantur credere, non est fides divina, sed humana =.

S E C T I O X V.

Eadem Sessio VI. Can. IV. de Justificatione.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quoad obtinendam justificationis gratiam se disponat, ac præparet: neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam, nihil omnino agere, mereque passivè se habere, anathema sit.

Huic pariter veritati accessit damnatio Propositionis Jansenii la III. in ordine ex proscriptis ab Innocentio X. & Clemente XI. in Constitut. supra cit.

== Ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ, non requiritur in homine libertas a necessitate, sed fufficit libertas a coactione.

S E C T I O X V I.

Eadem Sessio VI. Can. VII. de Justificatione.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justificationem fiunt, quacunque ratione facta sint, vere esse peccata, vel odium Dei mereri, aut quanto vehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum gravius peccare, anathema sit.

Huic anathematizationi accessit damnatio Propositionis la VIII. in ordine inter proscriptas ab Alex-

xandro VIII. 7. Decembris 1690. == Necessè est, infidelem in omni opere peccare ==.

S E C T I O X V I I.

Eadem Sessio VI. Can. XXXI. de Justificatione.

Si quis dixerit, justificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, anathema sit.

Huic alteri anathematizationi accessit damnatio sequentium Propositionum la X. & XIII. inter proscriptas ab eodem Alexandro VIII. *dicta die 7. Decembris 1690.* == Intentio, qua quis detestatur malum, & prosequitur bonum, mere, ut calestem

obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens. == Quisquis etiam æternæ mercedis intuitu Deo famulatur, eharitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu, licet beatitudinis, operatur ==.

S E C T I O X V I I I.

Sessio VI. cap. I. de reform.

In hoc capitulo agit Concilium de residentia Episcoporum; sed eum de hac rursus, se maiori extensione habendus sit sermo infra eum de *cap. I. sess. XXIII. de reform.* complectente nemini Episcopus, sed etiam quoscunque alios animarum curam haben-

tes, residentiz lege obstrictos, ideo huius capitulum transferre omnino, quem tamen unitim transcriptum ibidem leges una cum penalibus statutis, quæ utrique capitulo contra non residentes accesserunt.

S E C T I O X I X.

Eadem Sessio VI. caput II. de reform.

Episcopis inferiores, quævis beneficia ecclesiastica personalem residentiam de jure, sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ord-

Ordinarii, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis juris remediis resistere cogantur: nullique privilegia, seu indulta perpetua de non resistendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis vero, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permaneris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputatorem inter eorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc privilegio, seu exemptione, quacunque suffragante.

Cum itidem de declaratione, & accessione parvarum, quibus beneficiati, alique quicunque, etiam animarum curam non habentes, de jure, sive consuetudine residentie lege obstricti ad eam, prout hic Concilium præcepit, cogi debeant, instituendus sit ferreo loco supra cit. a. l. u. n. lectorem remitto.

Circa deputationem vero inter eorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem hic præ-

ceptam, in Concil. Innocentii XIII. *Apostolici ministerii* 12. *Maii* 1721. super ecclesiastica disciplina in Regnis Hispaniarum, confirmata, & extenta ad quoscunque locorum Ordinarios à Bened. XIII. *Constit. in supremo ministerio* 23. *Sept.* 1724. ut alias innui, præscribitur §. XI. modis, quo utrique præcepti parti Ordinarii satisfacere possint, ne animarum cura negligatur, ibi.

Quoties itaque in aliis parochialibus Ecclesiis, quas, ut præfertur, unitæ non sint, oportuerit ex aliqua iusta causa provideri per Coadjutores Parochorum, aut per Vicarios temporarios; curæ erit Episcopis, pro data sibi à Trident. Synodo potestate partem fructuum, prædictis Coadjutoribus, aut Vicariis assignandam, determinare in ea quantitate, quæ pro suo prudenti arbitrio, & conscientia conveniens videbitur, ratione videlicet habita reddituum, & emolumentorum Ecclesiæ parochialis, in qua deputati fuerint, necnon inspectis conditionibus loci, numero animarum, qualitate laboris, & quantitate impensarum, quas commissi officii necessitas postulaverit. Quod si Parochi ab Episcopis moniti, congruo iisdem termino præfixo, Coadjutores, sive Vicarios temporarios, quoties opus fuerit, assumere neglexerint, poterunt ipsi Episcopi eos, quos huic muneri idoneos censuerint, auctoritate propria deputare cum assignatione antedictæ portionis fructuum. Et nihilominus, ubi etiam prædicti Coadjutores, aut Vicarii temporarii à Parochis nominati, vel assumpti fuerint, eorum de idoneitate Episcopis constare per examen debeat, antequam ad exercitium admittantur; nec satis sit, quod ad confessiones audiendas antea fuerint approbati, nisi aliis etiam qualitatibus, ad curam animarum recte exercendam opportunis prædiri noscantur. Quibus si careant, nec Parochi deinde intra alium similem terminum, ab Episcopis præfigendum, alios vere idoneos nominaverint; tunc pariter ad ipsos Episcopos libere spectet deputatio cum dicta congruæ assignatione; nec ulla Parochorum contradictio, aut exemptio, aut appellatio, aut cujuscunque Judicis inhibicio executionem deputationis, & assignationis certæ partis fructuum in casibus præmissis suspendere possit; itemque non obstante qualibet contraria consuetudine, etiam immemorabili.

S E C T I O X X.

Eadem Sessio VI. cap. III.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, cujuscunque personalis, vel Regularis extra monasterium degens, etiam sui Ordinis privilegii prætextu, tutus censetur, quominus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

De jurisdictione Ordinariorum, tamquam à Sede Apostolica delegatorum, in Clericos exemptos instituitur sermo infra cum de cap. 18. sess. XIV. de refor.

In Regulares vero delinquentes extra claustra cum de cap. 21. sess. XXV. de reform. Regular.

S E C T I O X X I.

*Eadem Sessio VI. caput IV. juncto cap. IV. sess. XIV.
& cap. X. sess. XXIV. de reform.*

Capitula cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum, illorumque personarum, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quominus a suis Episcopis, & aliis majoribus Prelatis, per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & valeant.

Non semel hujus Decreto accessit declaratio Sac. Congreg. Concil. cum enim munitum sit elausula præferente necessitatem adjungendi Episcopo, visitare volenti Capitulum exemptum, aliquot Canonicos ad præscriptam juris communis, expressum in *cap. XVII. de iustis, de Offic. Jud. Ordin.* ad quod videtur Concilium hic se retulisse, propter illa verba: *Vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta canonicas sanctiones*: quasi per posterora hæc verba *juxta canonicas sanctiones*, quæ etiam repetita leguntur in *cap. IX. sess. XIV. & cap. X. sess. XXIV. de reform.* declarantur antæcedentia, æquiva ortum est dubium, an hujusmodi visitationem Episcopus per se solum instituire possit. Et quamvis Rota Romana, ut refert Fagnanus in *cl. cap. de iustis num. 38.* olim senserit, tenori adjungere sibi aliquos ex suis Canonicis juxta hanc eandem Decretalem; contrarium tamen ex sententia Sac. Congr. Cone. probasse dicit idem Fagnanus n. 39. Gregorium XIII.

Resolutiones autem dictæ Congregationis referuntur a Benedicto XIV. una cum animadversione, quam menti ejusdem Congr. adscribit *lib. XIII. cap. IX. n. 6. 7. & 8. de Synodo dioc. edit. Rom. 1755. pag. 505. & seq. ibi.*

in causa Zamorena, *lib. 131. Positionum pag. 806.* Præsupposito, quod Capitulum Zamorense est exemptum de consuetudine immemorabili, quaeritur, an possit Episcopus visitare Ecclesiam, illiusque Canonicos, beneficiatos, & alias Ecclesiæ personas per se ipsum, vel an debeant intervenire adjuncti, aut alie personæ de Ecclesia, vel extra eam, quia nunc procedit solus Episcopus cum Secretario, & Notario Congreg. Concil. respondit, posse per se ipsum solum absque adjunctis = Animadvertenda in hac resolutione sunt ea verba: *per se ipsum*, quæ plane respondent aliis Trident. Conc. in *cl. cap. IV. adhibitis*: *per se ipsos*: ex quibus evidenter inferitur, Episcopum, quoties Capituli exempti visitationem seorsum instituire velit, id quidem posse, sed eam per se ipsum explere debere, nec operam hanc alteri committere posse, sicuti egregie advertit Fagnanus in *cap. Procuratores, num. 1. de Censibus*. Contra vero, id licitum esse Episcopo, dum universæ diocesis, vel partis illius visitationem peragat, juxta decretum in *cap. III. sess. XXIV.* & sicuti Congreg. Concil.

perpendit in causa Hispanen. die 12. Martii anni 1593. *lib. VII. Decretor. pag. 98.* = Sacra &c. censuit, Ordinarium, volentem visitare in vim *cap. IV. sess. VI. v. neri per se ipsum*; volentem autem visitare *ex cap. III. sess. XXIV.* posse per suum generale Vicarium, aut Visitatorem, si tamen legitime impeditus fuerit =.

Nec confundenda est hæc tridentina dispositio cum altera contenta in *cap. VI. sess. XXV. de reform.* (de quo speciatim sermo instituitur infra) ubi post confirmationem præsentia *cap. IV.* statuit visitationem Capituli exempti ab Episcopo fieri non posse sine consilio, & consensu duorum Capitaliarum ab eodem Capitulo designandorum quolibet incunte anno, ut possint semper adesse eidem Episcopo, præcedere volenti in aliquem ex Canonicis; ibi enim agitur de correctione Capituli exempti intra visitationem, hic autem extra, qui diversus quidem casus est, cujus cap. dispositionem animadvertens idem Benedictus *loc. cit. num. 8.* eum ita a Concilio statum fuerit, hæc habet = Quia vero, eum Episcopum solum sit, Canonicis autem duo, facile evenire posset, ut hi inter se conspirarent, unitisque sententiis contrariam Episcopi opinionem eluderent; ideo Concilium provide statuit, ut duorum Canonicorum sententia simul juxta usus tantummodo suffragii vim habeat, & ut Episcopi quidem sententia prævaleat, si alter ex Canonicis suum illi judicium adjungat: si autem Canonicis ambo in contraria sententia juncti perseverent, nec Episcopus a sua dimoveatur, tunc intra sex dierum spatium ad tertii electionem procedendum fore decernit, præcipit etiam hujusmodi electionis forma: si scilicet solus legitur in dicto *cap. VI. sess. XXV.* ubi etiam præcedit statuitur, quid faciendum sit, si timeatur, ne certorum criminum reus fugam arripiat, nimirum, posse tunc Episcopum solum, etiam extra visitationis actum, ad necessarium personarum detentionem procedere, firma tamen remanente obligatione adhibendi adjunctos in causæ prosecutione =.

Ceterum in Italia fere nunquam excitantur controversiæ super hujus IV. capituli praxi, curâ, ut notat Cardinalis de Luetz ad idem *cap. diff. inf. p. 1. 14.* rarus sit usus Capitaliorum exemptorum; quidmiratur frequens est in Hispania aliisque partibus ultra montes.

S E C T I O X X I.

Eadem Sessio VI. caput V. juncto cap. II. sess. XIV. de reform.

Nulli Episcopo liceat, cujusvis privilegii prætextu, Pontificalia in alterius diocesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personis eidem Ordinario subjectis tantum: si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinari ab executione Ordinum sint ipso jure suspensi.

Cum sub exercitio Pontificalium comprehendatur in hoc Decreto non tantum Ordinum collatio (quamvis ad hanc præcipue ipsius verba respiciant) sed & alia, pontificalia aliquam auctoritatem præferentia, cumque de Ordinum collatione specialiter ipsi tendens sit sermo infra cum de *cap. VII. sess. XXIII.* hic duntaxat agemus de accessibilibus pertinentibus ad alia Pontificalia, quæ in aliena diocesi absque expressa Ordinarii loci licentia hic exerceri prohibentur; quæ quidem sub suspensionis poena cuiusvis alii Episcopo interdicta sunt etiam a Synodo Antiochena, celebrata an. 341, Can. XXII.

Antequam autem referatur quæ huic statuto accesserint, duo prænotanda sunt.

I. Sub Pontificalium nomine, præter Ordinum collationem, venire Primatum Tonsuram, Consecrationes vasorum, Ecclesiarum, Virginum, Christum, & Confirmationem; necnon benedictionem vestium, & Corporalium. Item omnes actus sacerdotales exercendos cum apparatu pontificali, mitra videlicet, & baculo pastorali, puta Missam, aliaque divina officia; DD. communiter relati a *Thesoro de pauli, verb. Episcopus cap. IV.*

II. Nomine Ordinarii, cuius licentia ad hæc exercenda hic exigitur a Concilio, venire quemcumque etiam non Episcopum, jurisdictionem, & auctoritatem episcopalem, sive ex jure communi, sive ex privilegio, aut inveterata consuetudine in loco exempto obtinentem; quandoquidem quod dixit Concilium de exercitio Pontificalium in alterius diocesi, intelligi etiam potest de loco exempto, ut probat *Fagnanus in cap. Nullus, de Persecutis num. 52.*

Locus autem exemptus ab Episcopi jurisdictione in triplici classe (juxta communem) considerari potest.

I. Prout est locus exemptus improprie, & per accidens ratione tantum personarum, ut scilicet omnia monasteria Regularium, quorum Prælati habet jurisdictionem in personis, sed sine territorio; cum hæc loca sint in, & de diocesi Episcopi.

II. Prout est locus exemptus proprie, in quo, Prælati, Episcopo inferior, habet plenam jurisdictionem episcopalem, ut plurimum cum temporali conjunctione; situs est autem intra fines alicujus diocesis.

III. Prout est locus exemptus omnino, & dicitur *Nullius diocesis*, seu territorium separatim extra fines cujusunque diocesis, vel in extremo, puta ad litus maris, ubi Prælati habet episcopalem jurisdictionem in subditis, tam Clericos, quam laicos.

Hic itaque positis, in eo, quod spectat ad primum locum, si aliquid ex enumeratis Pontificalibus ab alieno Episcopo sine expressa licentia Ordinarii loci exerceatur animo sibi usurpandi, seu acquirendi

jurisdictionem, præter poenam suspensionis in hoc Decreto inflictam, incurrer etiam excommunicacionem Papæ reservatam, latam a Trident. *cap. XI. sess. XXII. de reform. & a Nulla Cana §. XVI.* quem habes in fine hujus Operis.

In loco vero, secundo modo accepto, licet Episcopus non possit exercere jurisdictionem, seu tribunal erigere, *cap. Episcopus, de Offic. Ordinarii in VI. Nota divers. decis. 145. num. 1. par. 2. tom. 1.* cum tamen dicatur esse ut in propria, & residens in sua diocesi, sicut & in loco primo modo accepto, & quidem cum ampliori jurisdictione, potest in utroque dicta Pontificalia exercere, & cathedram habere, juxta disposita in *Clementina II. Archiepiscopo, de Privileg.* qua derogatum est Canon *Abbatem*, desumpto ab Epistola XLIII. S. Gregorii ad Castorem Episcopum Ariminensem *lib. IV. cap. LXXXVII. & relato caus. XVIII. quæst. 2.* ubi prohibebatur Episcopus celebrare Missas publicas, seu solennes in Ecclesia Monachorum. Quam Clementinam amplius est etiam Rota *par. 2. Recens. decis. 238.*

Quod tandem spectat ad locum tertio modo acceptum, Episcopus in eo exercere nequit sine defectu licentia Pontificalia; neque ullam ibi habet jurisdictionem, tribus exceptis casibus, scilicet. I. Quoad visitationem juxta præscriptum Trident. *cap. IX. sess. XXIV. de reform.* II. Quoad licentiam, & cognationem extractionis reorum & loco sacro, juxta *Constit. Gregorii XIV. Cum alias 24. Maii 1591. §. IV. & Constit. Benedicti XIV. Officii nostri 15. Martii 1750. §. XII. III.* In casu præscriptæ jurisdictionis, vel privilegii; ita tamen, ut præscriptio non sit quadragesaria una cum titulo colorato, sed immemorabilis cum suis omnibus requisitis rite probata, per quam Apostolicum privilegium de jure præsumi valeat: privilegium vero sit clarum, & undequaque subsistens, ut declaravit peculiaris Congregatio deputata a Clemente XI. habita 3. Januarii cum approbatione, & confirmatione ejusdem Pontificis die 14. dicti mensis an. 1721. ut ex illius Decreto relato a Benedicto XIV. in *Constitut. Inter multa, §. His sane 24. Aprilis 1747.*

Ne autem in dubium revocetur, posse Episcopum diocesani exercere Pontificalia in loco possimum primo modo accepto, seu in Ecclesiis Regularium exemptorum intra fines diocesis existentium, transcribimus hic Decretum S. Congr. Episcoporum, & Regularium, confirmatum a Clemente VIII. & relatum a Fagnano *lib. I. Decretali. cap. VII. Quia nos, de Auctor. & us. Palii num. 19.* quo Episcopo diocesani nedum conceditur hujusmodi facultas, sed etiam procedendi per censuras, & poenas ecclesiasticas contra eosdem Regulares se opponentes

M m m m

quod

Tom. III.

quod, ut notat idem Fagnan. *cit. num. 19.* Jure communi inspecto, facere non poterant Episcopi, sed oportebat eos agere coram Superiore exemptorum, ut eos reuentes cogeret id ipsis Episcopis permittere, quidquid, non obstant hoc Decreto, in contrarium asserat Mathæus Offic. *Curia cap. 19. num. 35. & 36.* contendens, non licere eisdem Episcopis in Ecclesiis Regularium non parochialibus, his invitatis, si dicta Pontificalia nedum honorem, sed etiam immixtam jurisdictionem præferant, ut Or-

dines conferre, Confirmationem administrare, Indulgentias concedere &c. quem refellit Gaudentius a Janua de Visi. *Prælat. ecclesiast. tom. I. cap. IV. dub. X. sess. V. num. 68.* potissimum eum de Sacramento Confirmationis accesserit Constitutio Benedicti XIV. *Firmandis 6. Novemb. 1744.* in qua §. VI. tributa est Episcopis diocesanis absoluta facultas tam in visitatione, quam extra, dictum Sacramentum, conferendi in omnibus Regularium Ecclesiis, etiam non parochialibus, ibi.

Sed & in ipso visitationis cursu, atque etiam extra illam, aliqui Regulares de suorum privilegiorum, & exemptionum indemnitate plus nimio solliciti, hanc Episcopis controversiam moverunt, utrum iis liceret in ipsorum Regularium Ecclesiis, sive parochialibus, sive non parochialibus, Sacramentum Confirmationis administrare: quæ quidem controversia in Congreg. Conc. partibus plenissime auditis, pro Episcopis decisa fuit, quemadmodum & Nos generaliter, & sine exceptione eamdem definimus.

Tenor autem supra citati Decreti Sac. Congr. *no loco citato*, est. Episcoporum, & Regularium, relati a Fagna-

Decet Episcopis pro eo, quo in Ecclesia Dei excellunt, dignitatis gradu, in quocunque suarum diocesium loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut Pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, qua par est, reverentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non sine gravi animi dolore auditum est, nonnullos Regulares, vano quorundam immunitatum, & privilegiorum prætextu, Episcopis in eorum Ecclesiis Pontificalibus interessentibus, non modo remissis in eis supra locum episcopalis solii baldachinum erigere, verum id etiam jussu ipsorum Episcoporum curantes prohibere, ac arcere auros fuisse. Atque ideo S. Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto verbo cum Sanctissimo D. N. Clemente VIII. ac de Sanctitatis suæ speciali, & expresse mandato, hoc præsentis Decreto perpetuis futuris temporibus valituro declarat, statuit, decernit, & mandat, ut de cætero Episcopi, ubi tam ex consuetudine, & privilegio, quam ex sacrorum Canonum, Constitutionibus, & Pontificalis Romani præscripto, aut alio jure Pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum Mitra, vel extra, sola Cappa induti in quibusvis Regularium tam Mendicantium, quam Monachorum, etiam Cassinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cujusvis alterius Ordinis, Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis Ecclesiis interesse possint, ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eisdem Episcopis illud apportari, & in quacunque eorum Regularium, aut alia, quantumvis exempta, Ecclesia, supra episcopale solium, seu pontificale baldachinum erigi facere, atque sub eo sedere, & stare, quemadmodum in propriis cathedralibus eorum Ecclesiis stare, & sedere solent; eo tamen dumtaxat tempore, quo pontificales ejusmodi functiones exercebant, vel dum actus ipse, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur. Siqui vero Regularium huic declarationi, statuto, decreto, & mandato inobedientes, & contumaces fuerint, sciant, se ab iisdem Episcopis ad id per censuras, & poenas ecclesiasticas hujus decreti virtute cogi, & compelli posse, aliisque poenis, tam spiritualibus, quam temporalibus arbitrio Summi Romani Pontificis subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus &c. Romæ die 10. Junii 1603.

Nota I. Quod Episcopus exercens Pontificalia in sua diocesi in personis subjectas alii Episcopo, puta conferendo Sacramentum Confirmationis, licet juxta communem sententiam peccet, non tamen incurrit suspensionem, a Conc. hic indicatam; cum sub hac pena Ordines in aliena diocesi conferre ab eodem ipsi prohibeantur. Vide *Thesaur. de pen. verb. Epi-*

scopus cap. IV. §. Nota secundo, quod Episcopus.

Nota II. Quod neque dictam suspensionem, aut aliam poenam incurrit, si in aliena diocesi Primatum solum proprio subdito privatim conferat, quia ut notat Van-Elpen *par. I. tit. XVII. num. 12.* cum Cardinali de Luca hæc dari possit sine Pontificalibus, & quia non est proprie Ordo, sed introductio ad illum.

Nota III.

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 827

Nota II. Cum eodem Van-Essen dicto n. 14. quod in aliena diocesi possint ab Episcopo exerceri omnes actiones voluntarie jurisdictionis, Pontificatum ulum non exigentes, ut sunt beneficiorum, provisiones, deputationes officialium, vel delegationes causarum, & similia.

Pro corollarij hujus capituli subnectimus Decreta S. Congr. Conc. ipsentia ad exercitium Pontificatum in aliena diocesi, relata in hoc eodem cap. a Bellarmino in Conc. Trident. = Commendatarius Abbatie, habens jura episcopalia, potest quolibet Episcopum vocare, ut suos subditos confirmet Sacramento; secus si est infra fines alterius diocesis, licet Abbatia sit exempta, & habeat jura quasi episcopalia, nisi de licentia Episcopi =.

= Cardinales in aliena diocesi non possunt consecrare Ecclesias prophanatas, nisi de indulgentia. Papa =.

= Episcopus non habens Episcopatum, si habeat Ecclesiam jurisdictionalem suam, non potest in ea confirmare, vel exercere Pontificalia sine licentia. Episcopi, intra cujus diocesim est Ecclesia, nec in loco exempto, etiam vocatus a Superiore loci, si locus est intra fines diocesis alicujus: sed si locus est in nulla diocesi, potest confirmare de licentia Superioris =.

Quibus subnecto sequentia, a me reperta in Regellis ejusdem Congr. videlicet.

= Metrop. dignus, etiam Legatus de latere, non potest exercere Pontificalia in diocesis suae legationis, nisi in facultatibus ejusdem legationis hoc habest, in *Tallen. 1595. ut lib. 8. Decretorum pagina 168.*

= Neque Episcopus externus in Ecclesia monachali ab Ordinaris jurisdictione exemptarum, sibi que specialiter a Sede Apostolica per litteras in forma brevis subiectarum absque licentia Episcopi diocesani, *Torcelen. 24. Jan. 1760. ad II. 246. lib. Decretor. 22 pag. 20. =.*

= Neque Episcopus vicinior in Abbatia Nullius dioc. sine licentia Abbatis, nisi hoc aliunde ei competat, *Nullini 2. Augusti 1596. Decretor. lib. 2. pag. 183. =.*

Hic queri potest, an Episcopus exercens Pontificalia in aliena diocesi de Ordinarij loci expressa licentia, possit etiam Ordines conferre suis proprijs diocesis, non obstante *cap. V. Trident. sess. VI. de reform. Gallie ad cap. II. Trident. sess. XIV. de reform. refert Cong. Conc. sub die 6. Jul. 1595. & 2. Jul. 1597. censuisse posse.*

SECTIO XXII.

Sessio VII. caput II. de reform.

Nemo, quacunquē etiam dignitate, gradu, aut præminētia præfulgens, plures metropolitānas, seu cathedrales Ecclesias in titulum, five commendā, aut aliq̄ quovis nomine, contra sacrorum Canonum instituta recipere, & simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicę dispositionem pertineant, alias intra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesię ipsę, ultimā optenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censentur.

Quę huic Decreto accesserint ex dispositione, & indulgentia Sedis Apostolicę quoad retentionem plurius Episcopatum respectu S. R. E. Cardinalium, & aliorum Episcoporum Germanię, legi possunt compilatissime allata a Benedico XIV. de *Synodo*

dioc. lib. XIII. cap. VIII. edit. Roman. an. 1755. 4 pag. 493. ad 498 quę cum ad solius Summi Pontificis providam dispositionem pertineant, illius lectionem remitto.

SECTIO XXIII.

Eadem Sessio VII. caput VII. juncto cap. XVI. sess. XXV. de reform.

Beneficia ecclesiastica curata, quę cathedralibus, collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut pijs locis quibuscunq̄ perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur: qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertię partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, etiam super ceria re-

M m m m m 3 affi-

826 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione: & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minime suffragantibus.

Primæ huius decreti parti respicienti visitationem Ecclesiarum parochialium, quibuscunque locis piis, etiam exemptis, perpetuo unitarum secessit Constitutio S. Pii V. *Exposcit* 22. Septem. 1571. extendentis §. III. & IV. hanc jurisdictionem visitatio-

nis gratis faciendæ a locorum Ordinariis, tanquam a delegatis Sedis Apostolicæ etiam ad parochiales militiæ Sancti Iohannis Hierosolymitani, in iis, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem spectant, ibi.

§. III. Et ne in futurum aliqua amplius controversia oriri possit, decernimus, declaramus, statuimus, omnes, & singulos locorum Episcopos, & alios Superiores, tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, omnes, & quascunque parochiales Ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica suarum civitatum, & decem quibus animarum cura imminet, ad dictam Religionem, ejusque Milites, Capellanos, Ministros, Rectores quomodolibet pertinet, etiam quod in eis episcopalem, & temporalem jurisdictionem Religio, & Milites prædicti haberent, eorumque Ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscunque, (in his tamen dumtaxat, quæ animarum curam, illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesque actus visitationem concernentes exercere posse, & debere, ac Rectores, ceterosque hujusmodi Ministros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, si quidem ad nutum amovibiles sint, statim amovere, sin vero titulares sint, illico suspendere, ac Superiores eorum monere, ut intra aliquem brevem terminum in locum amotorum subrogent alios idoneos; prius tamen per ipsos Episcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos. Titularibus vero suspensis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, ut supra, in Coadjutores, seu Vicarios juxta decretum Concilii, sess. XXI. cap. VI. Interea vero, dum hæc subrogatio, seu deputatio fiat, ipsi Episcopi, & alii Superiores pro necessitate curæ animarum provideant arbitrio suo. Quod si Superiores dictorum Rectorem, & Ministrorum intra tempus præfixum non subrogaverint, aut deputaverint, ut supra, tunc, dicto termino elapso, ipsi Episcopi, & alii Superiores alios, prævio examine, juxta ejusdem Concilii formam idoneos repertos in locum amotorum subrogent. Titularibus vero suspensis, Coadjutores deputent juxta dictum cap. VI. sess. XXI. Qui tamen in dictis parochialibus perinde inserviant, ac si subrogati, aut deputati ab ipsis Superioribus Religionis, & Militum, prædictorum fuissent.

§. IV. Volumus autem, quod Episcopi, & alii Superiores prædicti visitationem hujusmodi, & prædicta omnia solum, tanquam delegati Apostolicæ Sedis, & gratis, & absque ulla dictæ Religionis, Rectorem, & Ministrorum impensa, & onere faciant.

Secundæ vero relati Decreti parti, statuenti in prædictis parochialibus Ecclesiis deputandos esse ad Ordinarios Vicarios idoneos, etiam perpetuos, accessit altera dicti Pii Constitutio *Ad exequendum*, 1. Novembr. 1567. qua indulsit omnibus Regularibus nominationem faciendam ab eorum Superiore, si Vicarius sit perpetuus, ad exclusionem Ordinarii, cum huius tamen approbatione.

Si vero deputandus sit in parochialibus unitis Monasteriis Mendicantium, nominari possit unus ex ipsis, approbandus pariter ab Ordinario, amovibilis tamen ad nutum suorum Superiorum.

Et quævis hæc Constitutio quoad hoc retracta fuerit ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini a Greg. XIII. Constit. *In castra*, 1. Martii 1573. et tamen Gregor. 2. Decembr. 1575. ad relationem Congr. Conc. in similibus controversiis specie visus est sentire, Concilium in hoc cap. VII. (sunt verba Fagnani, dictam controversiam referentis lib. III. de *Statu Monachor. cap. VII. Quod Dei tunc rem nu-*

mer, 15. = Non ita clare dare arbitrium Ordinario ponendi quos velit Vicarios perpetuos, etiam ad exclusionem Regularium, qui alius idonei essent =.

Quidquid autem sit de intellectu huius capituli, certum est ex hodierna praxi, juxta assertum Benedicti XIV. de *Synodo dioc. edit. Romæ. a. 1755. lib. XII. cap. I. num. 2* quod = a Capitulis, & Monasteriis deputari solent Vicarii temporales, ad nutum amovibiles, qui animarum curam exercent in parochiis ipsius Capitulis, seu Monasteriis unitis: a quibus tamen de jure communi possunt etiam sine causa diselli, & amoveri, modo remotio fiat absque dolo, & non ex odio =.

Tertiz tandem ejusdem Decreti parti, qua præcipitur assignandam esse dictis Vicariis perpetuis tertiam fructuum partem, ut majorem, vel minorem Ordinarius arbitrio, derogatus est ab eodem Pio V. auferente hoc arbitrium, ac statuente, ut portio dictis Vicariis assignanda omnino sit = non major centum, nec minor quinquaginta centorum an-

eorum summa, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis. nisi solum fuisse plus assignari

ut legitur in cit. Constit. *Ad exequendum* §. I. & II. ibi.

§. I. Hinc est, quod nos, ad quorum aures (quod non sine animi nostri molestia referimus) pervenit, nonnullos ex Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis in deputandis Vicariis, ac in assignatione portionum Vicariis perpetuis, parochialium dictis Ecclesiis, monasteriis, beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo unitarum ex Conc. Trident. facienda, ita modum excessisse, ut parum, aut nihil ex fructibus, redditibus, & proventibus parochialium Ecclesiarum sic unitarum Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, aliis locis piis remanserint, ob idque multæ ortæ sint super hoc controversiæ circa interpretationes decreti dicti Concilii.

§. II. Nos ad eas tollendas animum intuentes, considerantesque uniones ipsas ideo a Prædecessoribus nostris factas esse, ut ex redditibus, & emolumentis beneficiorum unitarum Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis, quibus illa uniuntur, facilius onera eisdem incumbenda supportentur, & promptius a ministris ecclesiasticis, in eisdem divina officia celebrentur, hospitalitas fervetur, alique charitatis opera exercentur, ac etiam ut nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur, motu proprio, hac nostra perpetuo valitura Constit. statuimus, & ordinamus, & declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilii mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prælatorum arbitrio facienda, ita se continere, & arbitrari debere, ut non major centum, nec minus quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, et aliis obventionibus communiter percipi solitis, eis omnino assignetur, nisi Vicariis solum fuisse plus assignari, sive in quantitate, aut quoad fructuum, pecuniaque numerata, fundo, sive alia re stabili portio huiusmodi constituatur, cuiusvisque valoris parochialis Ecclesia unita fuerit, et habita, etiam ratione reddituum, et onerum loci, cui parochialis ipsa unita fuerit, ita quod portiones, ultra, vel infra dictas summas scutorum centum, et scutorum quinquaginta hæcenus assignatæ, vel in posterum forsitan assignandæ, quoad excessum, et defectum huiusmodi, nullius roboris, et momenti existant, et ad summas prædictas reductæ, et auctæ respective censeantur: nisi tamen valor annuus ipsius parochialis uniæ, habita ratione, ut præfertur, minor sit quinquaginta scutis; quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annui valoris dictæ parochialis, sed sufficiat, quod omnes fructus ejus dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo.

Quæ scuta, licet *Rota decis.* 18. num. 14. *part. 19. Recensor.* & juxta eam Pitonius *part. 2. decis. 46. num. 4.* censuerit, intelligenda esse de monetæ luci, in quo Ecclesia existit, ex posteriori tamen

declaratione Innocent. XIII. Constit. *Apostolice ministerii* 23. *Maii* 1721. intelligenda sunt de argenteis Juliorum deceni monetæ Romanæ, ut §. XII. ibi.

Præterea, ne Constitutionis S. Pii V. Prædecessoris nostri, in qua taxatur congrua fructuum portio Vicariis perpetuis, animarum curam exercentibus assignanda, interpretationem ab ejus sententia alienam fieri contingat, declaramus Constitutionem illam pertinere dumtaxat ad Vicarios perpetuos illarum Ecclesiarum parochialium, quæ aliis Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis unitæ sunt: necnon portionem annuam scutorum, quæ ibidem statuitur assignanda ipsis Vicariis in summa non majori, quam centum, nec minore, quam quinquaginta scutorum, intelligi debere de scutis argenteis Juliorum deceni monetæ Romanæ pro quolibet scuto.

Licet vero in hac Innocentii Constit. declaratur ludentes Pii Constit. pertinere dumtaxat ad Vicarios perpetuos illarum Ecclesiarum parochialium, quæ aliis Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis unitæ sunt, attendenda est tamen novissima Constit. Benedicti XIV. ad omnes locorum Ordini-

narios, per Italiam constitutos, *Com semper* 19. *Augusti* 1744. in qua §. X. comprehensi sunt etiam temporanei; & quoad congruam, tam his, quam illis assignandam dicta Piana Constitutio redacta est ad terminos Conc. Trident. ibi.

830 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

At demum, quoad illos, qui tanquam Vicarii, sive perpetui, sive ad tempus constituti, animarum curam administrant, quæ apud alios habitu residet, ratione alicujus Ecclesiæ parochialis, ipsorum Ecclesiis, seu Monasteriis, Collegiis, aut locis piis olim unitæ; quamvis à recor. mem. Prædecessore nostro S. Pio Papa V. præfinita fuerit certa pars fructuum hujusmodi Vicariis assignanda, prout in ipsius Constitutione, quæ incipit: *Ad exequendum*, data Kalendis Novembris anni 1567. distincte statuitur; nihilominus ubi præscripta fructuum portio, vel nullo modo, vel non integre Vicariis prædictis assignata reperitur, vel etiam ubi ea, quæ ad normam prædictæ Constitutionis eisdem fuerit attributa, minime sufficiens vobis reputetur, propter temporum circumstantias, & signanter pro implendo onere celebrandi, & applicandi Missam pro populo diebus festis de præcepto; utendum vobis erit potestate, quam fecit Episcopis Synodus Trident. sess. VII. cap. VII. dum illorum arbitrio permisit, juxta temporum, atque junctorum onerum rationem, congruam prædictis Vicariis fructuum portionem assignare; quam ob causam Nos etiam Fraternitatibus vestris, quatenus opus sit, necessarias omnes, & opportunas facultates impertimur, quibuscunque appellationibus, privilegiis, aut exemptionibus, ut in eodem Concilio sancitur, adversus ea, quæ salubriter a vobis constituta fuerint, minime suffragantibus.

Quia vero sæpe laudata Piana Constit. statuit in dicta respective summa scutorum centum, vel quinquaginta computanda esse omnia etiam incerta emolumenta, & alias obventiones communiter percipi solitas, ortum est dubium, an nomine incertorum veniant emolumenta ratione solæ. Cui dubio satisfecit Pitonius *part. 2. disp. 46. num. 4.* Inter incerta (ait) alia esse, quæ sunt mere eventualia, & voluntaria, quæ pendent a sola populi devotione, quorum non esse habendam rationem pro congrua, firmat de Luca *de Parocho discurs. 18. num. 12.* & alia incerta solvenda occasione Sacramentorum, vel sepulture, quæ sunt aliquoties certa, quorum ratio haberi debet, cum proinde populus non possit non nesciri, non nasci, non baptizari, & non contrahere matrimonium, ut subiungit idem Cardinalis: ubi etiam notat, quod in plerisque parochiis, nullum alium redditum habentibus, ista sola emolumenta ob populi numerositatem adeo magnum red-

ditum constituunt, quod sufficiat etiam ad sustentationem Collegii, cujus beneficia adeo pinguis reputantur, ut etiam pensionibus gravetur.

Quoad undecim perpetuas Vicarias Urbis, idem S. Pius Const. *Essi omnibus 5. Novembris. 1571.* unicuique suam respectivam taxam præscripsit: quibus præficiendi sunt tantum ex approbatis a Cardinali Urbis Vicario, prævio examine per consensum eorum Examinatoribus ejusdem Urbis, ad nominationem tamen Capituli Basilicarum, & Ecclesiarum, in quibus dictæ Vicariæ constitutæ sunt.

Aliam etiam Vicariam perpetuam erexit in Ecclesia parochiali S. Mariæ in Aquiro Orphanorum Urbis, ut ex ipsius Constit. *In præfata S. Petri 19. Febr. 1571.* registrata Tom. LXXX. Bullarum ejusdem Pontificis in Archivio secretiore Apostolico Vaticano; quæ etiam asservatur in Archivio Ven. Hospit. talis S. Mariæ Pietatis pauperum dementium Urbis.

SECTION XXIV.

Eadem Sessio VII. caput VIII. de Reform.

In hoc capitulo statuitur, ut Ordinarii, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, singulis annis teneantur visitare qualicumque Ecclesias, quomodolibet exemptas, & juris remediis providere, & quæ reparatione indigent, reparantur, animarumque cura, si qua

illis imminet, sollicitè, & exactè exerceatur. Cum vero de his sermo institutus sit infra, cum de cap. 7. & cum de cap. VIII. sess. XXI. de reform. ad eam lectionem remitto, ubi transcribetur hujus cap. textus.

SECTION XXV.

Eadem Sessio VII. caput IX. de reform.

In hoc Capitulo præcipit Concilium, ne consecratio episcopalis differatur ultra tres menses, nec ultra sex concedatur prorogatio ad eam recipien-

dam. De hoc pariter instituetur sermo infra, cum de cap. XL. sess. XXIII. ubi textum leges.

S E C T I O X X V I.

Eadem Sessio VII. caput X. de reform.

Non liceat Capitulis Ecclesiarum, Sede vacante, infra annum a die vacationis ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu Reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti, sive recipiendi occasione arcatus non fuerit, concedere: si secus fiat, Capitulum contraveniens ecclesiastico subiaceat interdicto: & sic ordinati, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus, gaudeant: in majoribus vero, ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Praelati sint ipso jure suspensi.

Cum de literis dimissorias concedendis tam Vicario capitulari, Sede vacante, quam ab Abbatibus, seu Praelatis, Episcopo inferioribus, specia-

lis instituendus sit sermo infra, cum de *cap. 10. sess. 23. de reform.* agetur, ideo lectorem ad illud remitto.

S E C T I O X X V I I.

Eadem Sessio VII. cap. XIII. de Reform.

Praesentati, seu electi, vel nominati quibuscumque ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicae Nunciis, ad quævis ecclesiastica beneficia, non instituuntur, nec confirmantur, neque admittantur, etiam praetextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore praescriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quominus examen subire teneatur. Praesentatis tamen, electis, seu nominatis ab Universitatibus, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

Cum de hoc pariter decreto instituendus sit sermo infra, cum de *cap. 18. sess. 26. de reform.* ne de accessionibus ad hanc eandem rem pertinentibus sparsim agatur, illuc lectorem remitto.

Notandum tamen est hic obiter, quod cum in primis editionibus Conc. Trid. Romæ proditis duplici paginarum forma, altera in folio, altera in octava folii parte, & typis Pauli Manutii, Aldi filii, anno 1564. legatur in principio cit. cap. 13. Trident. Praesentati, seu electi, vel nominati A. quibuscumque, illa praepositio A. mendose est impressa, ut constat ex uno exemplari earundem editionum in folio, emendato ab Angelo Mascardello, Episcopo Thelesino, Secretario ejusdem Conc. qui ad calcem dicti exemplaris testatur, se illud cum authentico originali contulisse, adhibitis etiam duobus Conc. Notar. Marco Antonio Peregrino Clerico Comensi, & Cynthio Pamphilo de S. Severino Camerinen. diocesis: quod sic authentice ipsiusmet Mascardelli manu correctum, asserturum vidi in insigni Bibliotheca Corsiniana: alterum authenticum exemplar ita, & eodem charactere correctum legi in Bibliotheca Ghibellina: juxta quam correctionem idem Manutius eodem an. & eadem duplici paginarum forma Concilium Romæ iterum impregit, additis in fronte utriusque posse-

rioris editionis verbis *Index dogmatum, & reformationis, in edibus Populi Romani*. Hunc eundem errorem animadvertenter prius Fagnanus in *cap. Accipimus, De atat. & qual. Praefecti, num. 31.* & clarissimus vir Cardinalis Lantfredius: in editione enim, ejus opera prodita Romæ e typis Hieronymi Mainardi an. 1738. facta collatione cum authenticis actis ipsius Conc. in Archivio S. Angeli asservatis, non legitur dicta praepositio A. ut mendosa legitur addita in aliis fere omnibus editionibus, quæ in variis locis tam ante, quam post hanc prodire. Et quidem recte, perpendo vero ipsiusmet textus spiritum, statim apparere mendosam impressionem A. Constat enim hic loquitur in casu, quo praesentatio, electio, vel nominatio fiat aliis, quam Episcopo: ac proinde ad praeservandam ipsius jurisdictionem, subest praesentatum, electum, vel nominatum non aliter confirmandum, vel instituendum, quam praevio Episcopi examine: prout etiam declaratur alio ejusdem Conc. textu *cap. IX. sess. XXV. de reform.* non autem loquitur in casu, quo ipsimet Episcopo fieret praesentatio, vel nominatio: tunc enim extra controversiam illa remaneret illius jurisdictioni, ut conque- rantur patet.

S E C T I O X X V I I I.

Eadem Sessio VII. cap. XIV. de Reform.

In exemptorum causis Constitutio Innocentii IV. quæ incipit: *Volentes*, in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur, quam eandem sacrosancta Synodus innovandam censuit, & innovat: addendo insuper, quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum, Clerici seculares, aut Regulares extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem a Sede Apostolica deputatum in partibus habeant, in aliis vero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsâ Sede delegatis, conveniri, & jure medio ad solvendum debitum cogi, & compelli possint: privilegiis, & exemptionibus, Conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

Huius Decreto, decernenti causis civiles mercedum, & miserabilium personarum a locorum Ordinariis cognosci posse etiam adversus Regulares extra claustra degentes, non obstantibus Conservatorum deputationibus, accessit Decretum Congreg. Conc. confirmatum a Paulo V. Concilii. *Religiosorum*, 24.

Augusti 1607. quo declaratur, hunc Conc. locum non pertinere ad eosdem Religiosos intra claustra degentes; ideoque conveniendos esse juxta eorum privilegia coram suis Superioribus, vel Conservatoribus. Textum leges infra cum de *cap. V. sess. XIV. de reform.* post §. Nota VIII.

S E C T I O X X I X.

Eadem Sessio VII. cap. XV. de Reform.

Curent Ordinarii, ut hospitalia quæcunque a suis administratoribus, quocunque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur. Conc. Viennensis, quæ incipit, *Quia contingit*, forma servata; quam quidem Constit. eadem Synodus innovandam duxit, & innovat cum derogationibus in ea contentis.

De hoc Decreto sermo instituitur infra, cum de *cap. VIII. sess. XXII. de reform.*

S E C T I O X X X.

Sessio XIII. cap. V. de Eucharistia.

Declarat præterea S. Synodus, pie, & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcellum hoc, & venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, utque in Processionibus reverenter, & honorifice illud per vias, & loca publica circumferretur.

Huius Capitulo, in quo mentio fit de laudabili more in Ecclesia inducto celebrandi singulis annis solemnitate Corporis Christi, illudque in Processionibus reverenter circumferendi, accessit Constitutio Gregorii XIII. *Cum interdu* 11. Martii 1573. in qua statuitur, omnibus licere in quocunque die infra

octavam ejusdem solemnitatis Processionem solemniter facere, cum derogatione Constitutionis S. Pii V. quæ indulgerat Fratribus Prædicatorum, ut ipsi solummodo liceret hanc solemnem Processionem facere in die Dominica infra octavam, ibi,

Nos universis, & singulis, Clero, & Clericis, ac personis ecclesiasticis, tam secularibus, quam quorumvis Ordinum Religionum, & Militiarum Regularibus, ut literis Pii Prædecessoris hujusmodi non obstantibus, liceat ipsis, tam die ipsâ Dominica infra octavam Corporis Christi, quam aliis totius octavæ prædictæ diebus Processiones suas celebrare, nec super eo, tam ab Ordinis Prædicatorum hujusmodi, quam aliis quibuscunque

perio.

personis, etiam prædictarum, aut quarumvis aliarum literarum, privilegiorum, vel concessionum prætextu, seu alias quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari, nec etiam aliquibus censuris, vel poenis, etiam ecclesiasticis innodari, seu illas incurrrere possint, tenore præsentium concedimus, & permittimus.

Et nihilominus, pro potiori præmissorum cautela, literas Pii Prædecessoris hujusmodi harum serie penitus, & omnino, quoad effectum prohibitionis celebrandi Processionis hujusmodi cassamus, irritamus, & annullamus, viribusque, & effectu evacuas, & tanquam tales minime attendi, vel eisdem Fratribus Prædicatoribus suffragari posse, volumus.

SECTIONO XXXI.

Eadem Sessio XIII. cap. VII. de Eucharistia,

SI non decet, . . . Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: *Probet autem se ipsum homo*. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod a christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hæc Synodus perpetuo servandum esse decrevit; mo- lo non desit illis copia confessoris. Quod si, necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur,

Hoc præceptum de emittenda confessione *quamprimum* a Sacerdote peccati mortalis conficio, qui necessitate urgente absque prævia confessione celebravit, declaratum est ab Alexandro VII. qui proferendo 18. Martii 1666 Propositionem la XXXVIII. in ordine = Mandatum Tridentinum factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali consistenti quamprimum, est consilium, non præceptum = & alteram la XXXIX. in ordine = Illa particula *quamprimum* intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur = definitur, hoc Trident. mandatum esse præceptum, non consilium, & ly *quamprimum* non esse intelligendum, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

Quamvis autem aliqui sentiant ly *quamprimum* habere moralem latitudinem, ac proinde extendi posse ad unum, vel alterum diem, crederem tamen hoc omni restringendum esse ad tempus immediatum post Missam, si cessante motivo infamiae, aut scanda-

dali, ei suppetat copia Confessarii.

Si autem queras, quæ dicatur urgens necessitas, ob quam tam Sacerdos, sine prævia confessione, solo contritionis actu elicitio, celebrare possit, eam laicus Eucharistiam suscipere, communi saniorum DD. calculo ea est, quando ex omissione celebrationis, aut eucharisticæ Communionis sibi infamia, aut cæteris probabiliter scandalum oriretur.

Hoc idem præceptum de emittenda quamprimum confessione Navarrus in *Manuali cap. II. n. 10.* extendit etiam ad laicum, qui conscius peccati mortalis, necessitate urgente Eucharistiam sumeret. Et quamvis Azorius *lib. II. moral. part. I. lib. X. cap. XXXI. quest. IX.* dicat, quod aliis Doctoribus probabilius videatur oppositum, cum Concilium loquatur de solo Sacerdote celebrante, sibi tamen magis placere concludit sententiam Navarri, *Non eadem videtur ratio de laico, quæ est de Sacerdote, licet Concilium meminerit solum Sacerdotis.*

SECTIONO XXXII.

Eadem Sessio XIII. cap. I. de Reform. junctis Decreto de Observan. & visitandis in celebratione Missæ, ac cap. VIII. sess. XXII. de Reform. & cap. I.

& XVIII. sess. XXIII. cap. X. XVIII. & XX. sess. XXIV.

de Reformatione cap. XIII. sess. XXV. de Regul.

& cap. XIV. sess. XXV. de Reform.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus . . . ita statuit, & decrevit. In causis visitationis, & correctionis, sive habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ubi interlocutoria, vel alio quocunque gravamine non appelletur; neque Episcopus, seu

834 PARŞ II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Vicar ius appellationi huiusmodi, tamquam frivole, deferre teneatur; sed ea, ac quacunque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstant, ad ulteriora valeat procedere, nisi gravamen huiusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit: quibus casibus, sacrorum, & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Decreta contenta in hoc cap. I. & cæteris supracitatis prohibentia appellationem in casibus ibidem expressis, confirmata, & fusius explicata sunt a Benedicto XIV. Conclit. *Ad militantis*, 30. Martii

1742. una cum declaratione qualitatis gravaminis, de quo in supra transcripto Tridentino decreto. Cujus Constitutionis summam habes *part. I. post tit. de Appellationibus pag. 210. col. 2.*

S E C T I O X X X I I I.

Seffo XIV. caput II. de Sacramento Penitentia.

Conterum hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur; nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet, constat certe, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. *Quid enim miri, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lavacro Baptismi sui corporis membra semel effecit:* nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito Baptismo abluunt, cum id in Ecclesia catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sibi voluit, ut per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admittis peccatis ad ipsam poenitentem confugerint, possent liberari.

Hoc Decretum, quo docet Concilium ex institutione Christi, lapsos post Baptismum in peccatum (intellige mortale) debere personaliter se sibi ante tribunal Penitentia, id est coram Sacerdote iudi-

ce ad obtinendam absolutionem, declaratum est prius a Catechismo Romano ad *Parochos de Sacrament. Penit. §. Sed quoniam circa finem juxta superius editionem Roman. an. 1761. pag. 249. ibi.*

Illud vero tum confitenti, tum Sacerdoti maxime laborandum est, ut eorum sermo, in confessione secreto habeatur, quare fit, ut nemini omnino neque per nuncium, neque per literas, quoniam ea ratione nihil jam occulte agi potest, peccata confiteri liceat.

Postea declaratum est a Clemente VIII. sequenti Decreto, relato in *Nullarius Cærabini tom. III. edit. Romæ 1618. num. 87. pag. 135. in quo insuper*

prohibetur, confessionem fieri per literas, seu inter nuncium, absolutionemque in absentem dari, ibi.

Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. &c. auditis votis PP. Theologorum, & re cum Illustriss. & Reverend. DD. Card. contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus, mature, ac diligenter considerata. Hanc Propositionem, scilicet, licere per literas, seu inter nuncium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, ac prohibuit, præcepitque, ne deinceps ista Propositio publicis, privatis lectionibus, concionibus, & congressibus doceatur, neve unquam tamquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea, etiam dispartire, tractaverit (nisi forsitan impugnando) vel ad praxim directe, seu indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrant, & a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiam S.R.E. Majori Penitentiario, nisi a pro tempore existente Romano Pontifice absolvi, aliteriam poenitentis arbitrio infligendis, subiaceat. In generali Congr. S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostol. in Monte Quirinali, die 20. mensis Junii 1602.

Nota

Nota: prout jam animadverti in Additionibus ad *Theſaurum de penis eccleſiaſti.* cap. 1. verbo *Sacramentum*, quod hoc decretum nedum accipiendum ſit *collective*, ut loquitur Suarez *diſput. XXI. de Penit. ſect. IV.* & alii apud Dianam 3. *par. tractat. 3. reſol. 7.* quando ſcilicet tam confeſſio, quam abſolutio facta, & data fuerit in abſentia, ſed etiam *diſpoſit*, quando nempe confeſſio fiat in abſentia, abſolutio autem detur a preſente Sacerdote, & e con-verſo, prout declaravit Paulus V. *ſub die 14 Julii 1605. in Congreg. S. Officii*, ſimilique decrevit, ut eadem interpretatio expungeretur a P. Suario. Verum circa hoc, & Pauli decretum Dominicus Viva in *Theſi conſuſa de Confeſ. & Abſolut.* s. ultim. pagina 587. col. 2. edit. *Paraviſi 1737.* hæc habet = Quod attinet ad Suarium, hoc ſolum docuit, in eo decreto Clementia non comprehendit caſum moribundi, quando ſcilicet adlantes teſtantur, quod ille, ante-

quam ſenſibus deſtitueretur, abſolutionem petierit, & ipſe Clemens VIII. declaravit, hunc caſum non comprehendit: offendimus enim in hoc caſu, non haberi in rigore confeſſionem in abſentia per literas aut per intermedium. Cæterum, ne interim interpretatio illa Suarii alia præberet anſam ad dicendum, quod univerſim liceat confeſſio in abſentia, dummodo abſolutio non detur abſenti, aut viceverſa, idcirco, ut notat Moya *tract. 3. diſp. 6. quaſt. 2. numero 13.* Pontifex decrevit, ut ea interpretatio a P. Suario expungeretur: ubi tamen Pontifici innuit, quod ea interpretatio ſolum deſerviebat ad explicandum, quo pacto caſus moribundi eo decreto non comprehenderetur, & quod diſcretis verbis id ſolum doceretur a Suario, permiſit, ut ad communem utilitatem ea operibus Suarii reſtitueretur, prout legitur loco laudato =

SECTIONO XXXIV.

Eadem Seſſio XIV. caput IV. de Sacramento Penitentiae, junctis Can. V. VII. & VIII.

Contritio . . . Docet præterea, etſi contritionem hanc aliquando charitate perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare, priuſquam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur, ipſam nihilominus reconciliationem ipſi contritioni ſine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam. Illam vero contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam, vel ex turpitudinis peccati conſideratione, vel ex gehennæ, & poenarum metu communiter concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat cum ſpe veniæ, declarat, non ſolum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei eſſe, & Spiritus Sancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantum moventis, quo poenitens adjutus viam ſibi ad juſtitiam parat:

Cum contra hæc firmiſſima Fidei dogmata claſſo ſeculo ſequentes Propoſitiones typis vulgatae fuerint = Probabile eſt, ſufficere attritionem naturalem, modo honeſtam = Revera peccat, qui odio habet peccatum mere ob ejus turpitudinem, & diſconvenientiam cum natura rationali ſine ullo reſpectu ad Deum = Timor gehennæ non eſt ſupernaturalis = Attritio, quæ gehennæ, & poenarum metu concipitur ſine dilectione benevolentiae Dei propter ſe, non eſt bona metus, ac ſupernaturalis = Prima damnata fuit ab Innocentio XI. quæ eſt la LVII. in ordine inter alias ab eo proſcriptæ 2. Martii 1679. Secunda, tertia, & quarta proſcriptæ fuerunt ab Alexandro VII. 7. Decembris 1690. quæ ſunt la. XI. XIV. & XV. in ordine.

An autem attritio, de qua hic Tridentinum, includere debeat aliquem Dei amorem, ut ſit ſufficiens ad jam Sacr. poenitentiam, quamvis ego ei ſententiae adhaerere, quæ initialem ſaltem charitatem comitem attritioni adjungit, lectorem tamen remitto ad expoſita 2. Benedicto XIV. lib. VII. cap. XIII. num. 49. & 10. de *Synod. diœc. edit. Roman. an. 1755. pag. 223. & ſeq. ibi.*

= IX. Cum itaque verſemur in quaſtione ab Eccleſia hætenus non deſinita, jure, ac merito Alexander VII. die 3. Maii 1667. ſub poena excom-

municationis laxæ ſententiae, Sedi Apoſtolicæ refer-vatæ præcepit = eunſtis, & ſingulis Fidelibus . . . ut, ſi deinceps de materia attritionis ſcribent, vel libros, aut ſcripturas edent, vel docebunt, vel prædicabunt, vel alio quoviam modo poenitentes, aut ſcholares, cæteroſque erudiant, non audeant alicujus theologicae cenſurae, alteriſve injuriæ, aut contumeliæ nota, taxare alteram ſententiam, ſive negantem neceſſitatem aliquis dilectionis Dei in præſata attritione, ex metu gehennæ conceptæ, quæ hodie inter ſcholasticos communior videtur, ſive aſſerentem diſtæ dilectionis neceſſitatem; donec ab hac ſancta Sede fuerit aliquid hac in re deſinitum = Caveant proinde Episcopos, ne in ſuis Synodis, aut in inſtructione Sacerdotum, quam Synodis quandoque attexunt, aliquid decernant, aut de attritionis mere ſervilis ad Sacramentum poenitentiae ſufficien-tia, aut de amoris ſaltem initialis neceſſitate. An-hue quippe ſub judice alia eſt: althue impone pro una, & altera ſententia dimicatur. Pauca antea annis Cardinalis Goſſus *Theolog. tom. III. in III. parte. Dr. Thoma, quaſt. 4. de Contritione dub. 4. s. 1.* ſenten-tiam propagavit, non requirentem in poeniten-te amorem Dei, ne initialem quidem, ad juſtifica-tionis gratiam in Sacramento poenitentiae aſſequen-dam. Hac ipſa in Urbe, & cura P. Caroli N n n n n a Jacobi

816 PARS II, SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Jacobi Romilli, Ordinis Minorum Conventualium Generalis Ministri, typis recutum est Opus Claudii Fraffen, inscriptum *Scetus Academicus*; cuius Auctor tom. X. pag. 563. strenue defendit, attritionem ex solo metu peccatorum, & gehennæ, atque ex amore concupiscentiæ, seu affectu spei conceptam, modo supernaturalis sit, omnemque excludat voluntatem peccandi, esse sufficientem dispositionem ad Sacramenti poenitentiae fructum in se derivandum. Contra vero Cardinalis Denhoff; Episcopus Cæternatensis in sua *Instructiōe Pastoralī de Poenit. Sacramento* pag. 33. aliqualem amorem in attritione requirit, ut sit sufficiens Sacramenti poenitentiae materia. Franciscus Maria Campioni anno 1698. doctam elucubravit Dissertationem Theologico Scholasticam, in qua totis viribus conatus est demonstrare necessitatem aliquis amoris Dei, saltem imperfecti, & initialis, ad impetrandam gratiam in Sacramento, quæ dicuntur *Mortuorum*. Et laudatus Petrus Lambertus le Droq. Episcopus Porphyriensis, Apostolici Sacrae Præfatus, eum per Urbem evulgatam vidisset Dissertationem a Bartholomæo Rivio eisdem sui Augustiniani Instituti Theologo exaratam, in qua Auctor docet per sufficientiam attritionis, omnis charitatis expertis, ad valide, & cum fructu recipienda Sacramenta Baptismi, & Poenitentiae, eidem istam contradiccionem se præbuit, alitque editis Dissertationibus, (in. mem. Clementi XI. punctualis, nullum non adhibuit argumentum, quod aptum putaverit ad prædictam opinionem refellen-

dam, contendens, attritionem mere servilem, non a Sacramento quidem vires fortiri, quibus valeat hominem proxime disponere ad Dei gratiam, vel primo obtinendam, vel amissam recuperandam. Hinc recte inculit Bertī *Theol. tom VII. lib. XXXIV. cap. III.* nihil hæcenus a Sede Apostolica de hac questione decisum, se si libertatem cuique datam, ex præfatis opinionibus eam eligendi, & docendi, quam maluerit.

X. Sed non ideo prohibentur Episcopi Confessarios monere, ut poenitentes ad veram, & perfectam contritionem hortentur, & exeunt: id quidem faciendum suadent etiam præcipui Auctores, qui pro sufficientia doloris ex solo metu gehennæ, iterunt, uti Suarez, Gamacheus, Cominolus, quorum testimonia supra retulimus. Et, quod magis est, ita fieri præcipit Rituale Romanum, iussu Pauli V. editum = *tit. 18.* Confessario injungens, ut, audita poenitentis sacramentali confessione, ejusque peccatis diligenter expensis = opportunas correptiones, ac monitiones, prout opus esse viderit, paternæ charitate adhibeat, & ad dolorem, & contritionem efficacibus verbis adducere conetur = cui consonat Rituale Argentinenſe, editum a Cardinali de Rohan *tit. de Poenit. §. 1.* ubi hæc habentur = Cæterum poenitentes suos admonere non estent Confessarii, nec se putent securos in Sacramento poenitentiae perceptione, si præter fidei, & ipsi actus, non incipiant diligere Deum, tamquam omnis iustitiae fontem, ut loquitur sacrosancta Synodus Tridentina =.

S E C T I O X X X V.

Eadem Sessio XIV. caput V. juncto Can. VII. de Sacramento Poenitentiae.

§. I. **E**X institutione Sacramenti Poenitentiae jam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutum etiam esse a Domino integram peccatorum confessionem, & omnibus post baptismum lapsis jure divino necessariam existere, quia Dominus noster Jesus Christus e terris ascensus ad cælos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam præfides, & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christiani ceciderint; quo pro potestate clavium, remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronunciant: constat enim, Sacerdotes judicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, nec aequitatem quidem illos in poenis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac singillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a poenitentibus omnia peccata mortalia quorum, post dissolutionem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum adversus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum gravius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multoque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant, necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta, & reverenda confessione a Deo querere.

§. II. Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant; quod sine illis peccata ipsa neque a poenitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte

zensusse possint, & poenam, quam oportet, pro illis penitentibus imponere: unde aliquam a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam consistendam esse, nempe peccasse in fratrem.

§. III. Sed & impium est, confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare: constat enim, nihil aliud in Ecclesia a penitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientie suæ sinus omnes, & latebras exploraverit, ea peccata confessetur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur.

Contra hoc alterum Fidei dogma declaratum, hæc a Tridentino §. I. & Can. VII. de integra peccatorum mortali confessione scienda, non deficit, qui aulus fuerit alterere hanc Propositionem la. LXIX. in ordine inter scriptas ab Innocentio XI. a. Martii 1679. = Licet sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessum ratione magni coneursum penitentium, qualis v. g. potest contingere in die magna alicuius sollicitudinis, aut in iugentia = Quæ quidem

similis est alteri scriptæ ab Alexandro VII. 24. Septembr. 1665. la. XI. in ordine = Peccata in confessione omnia, seu oblita ob instantis periculum vite, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti confessione exprimere = quæ ambæ sunt aperte contrariæ definitioni Trident. insignitis cit. Can. VII. excommunicatione late sententiæ in asserentes, non esse necessariam integram omnium peccatorum mortaliū confessionem, ibi.

Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino cognoscere omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duos ultimos Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant . . . anathema sit.

Circa omni explicandi in confessione etiam circumstantias peccati speciem mutantis impositum, a Tridentino in supra relatis §. II. & Can. VII. accessit ampliatio Catechismi Romani ad Parochos, jam iudicis S. Pii V. editi, & ex novissime Clementis XIII. ut parabilior fieret, & ex maenlis, quas Operarum vitio contraxerat, emendatior, ad ejus exemplum, quem idem S. Pius ex Tridentinæ Synodi Decreto

vulgavit, iterum omni adhibita diligentia exequendum curavit Romæ typis Cameræ Apostolicæ 1761. ubi de Sacramento Pœnitentiæ, §. Neque vero postquam exposuit præceptum Trident. de explicandis circumstantiis, peccati speciem mutantibus, addidit necessitatem explicandi etiam valde aggravantes intra eandem speciem, utrarumque exempla afferendo, ibi.

Neque vero solum peccata gravia narrando explicare oportet, verum etiam illa, quæ unumquodque peccatum circumstant, & pravitatem valde augent, vel minuunt. Quædam enim circumstantiæ adeo graves sunt, ut peccati mortiferi ratio ex illis tantum constet: quare hæc omnia semper confiteri oportet. Si quis enim hominem interemerit, explicandum est, utrum ille sacris initiatus, an profanus fuerit. Itemque, si cum muliere concubuit, matrimonii ne lege libera, aut alterius uxore, aut propinqua, aut alicujus voti sponsione Deo consecrata, aperiat necesse est, hæc enim diversa peccatorum genera constituunt, ita, ut primum quidem simplex fornicatio, alterum adulterium, tertium incestus, quartum sacrilegium a divinarum rerum Doctores appellatur. Furtum etiam in peccatis numerandum est. Verum si quis aureum nummum furetur, levius omnino peccat, quam is, qui centum, vel ducentos, vel ingentem aliquam auri vim, præsertim vero qui sacram pecuniam abstulit.

Huc spectat, si non omnimode ad integritatem confessionis, ad rectius certe regulandum iudicium confessarii pro neganda, vel differenda absolutione, remediisque adhibendis, declaratio Innocent. XI. circa sensum contrarium Propositioni, la. LVIII. in ordine inter alias ab eodem scriptas a. Martii 1599. nempe: Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicuius consuetudinem = Quæ quidem Propositio repugnat ipsius rationi, quæ di-

cat, medico spirituali, non secus ac corporali suo esse interrogandi, an morbus, qui sibi curandus proponitur, inveteratus sit, neque.

Circa tandem peccata oblita post diligens examen, quæ Concilium §. III. docet, la. universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur, accessit declaratio laudati Catechismi Romani, docentis lae, cit. §. At vero, opus esse ea, quando in memoriam redeunt, Sacerdoti alio tempore confiteri, ibi.

838 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

At vero, si alia de causâ confessioni aliquid defuisse videatur, vel quia poenitentem nonnulla crimina oblitus fuerit, vel quia conscientia suæ larebras non ita accurate perquisiverit, cum tamen illud in animo haberet, ut integre peccata omnia confiteretur, nihil ei opus erit confessionem iterare; satis autem habebit, si quando peccata, quæ oblitus erat, in memoriam reduxerit, ea Sacerdoti alio tempore confiteri. In quo tamen animadvertendum est, ne forte nimis dissolute, & remisse conscientiam nostram scrutati simus, adeoque negligenter peccata admissa memoria repetere studuerimus, ut ea ne recordari quidem voluisse merito videre possimus, id enim si factum fuerit, confessionem iterare omnino oportebit.

Quomobrem proscripta fuit ab Alexandro VII. aut quomodocunque omiſſa in ſequenti confessione, Propositio la. XI. in ordine ſupra relata §. Contra, explicandi.
hoc, excludens neceſſitatem eadem peccata oblita,

S E C T I O X X X V I.

Eadem Seſſio XIV. de Sacrament. Penitentia cap. VI.

Circa miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat S. Synodus, falſas eſſe, & a veritate Evangelii penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosvis homines, præter Episcopos, & Sacerdotes, clavium miniſterium pernicioſe extendunt.

Hic definit Trident., ſolos Episcopos, & Sacerdotes eſſe miniſtros huius Sacramenti. Quæ autem ſbyteratus Ordinem non promotos, notatum eſt pariter ſtatutz ſint contra illud miniſtrantes ad Pre-

ſe l. pag. 702.

S E C T I O X X X V I I.

Eadem Seſſio XIV. cap. VII. juncto Can. XI. de eodem Sacramento.

Quoniam igitur natura, & ratio iudicii illud expoſcit, ut ſententia in ſubditos dumtaxat feratur; perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum proferat, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem.

Circa hoc decretum, quo declaratur, nullius momenti eſſe abſolutionem, quam Sacerdos in eum proferat, in quem ordinariam, vel delegatam non habet iuriſdictionem inſtituetur ſermo infra cap. XX. ſeſſ. XXIII. de reform.

S E C T I O X X X V I I I.

Eadem Seſſio XIV. de diſcto Sacramento proſequitur, idem cap. VII.

Magnopere vero ad chriſtiani populi diſciplinam pertinere Sanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, ut atrociora quedam, & graviora crimina non a quibuſvis, ſed a ſummis dumtaxat Sacerdotibus abſolverentur: unde merito Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate ſibi in Eccleſia univerſa tradita, cauſas aliquas criminum gravioreſ ſuo potuerunt peculiari iudicio reſervare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ a Deo ſunt, ordinata ſunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in ſua cuique diceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem liceat, pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præſertim quoad illa, quibus excommunicationis cauſa annexa eſt.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 839

Decretum hoc tribuens Episcopis facultatem sibi reservandi peccata sine ulla limitatione (quod juxta declarationem Cong. Conc. hic relatum a Galemati, quæ declaratio emanavit etiam in *Sermonibus an. no 1585. ac in Maricensi an. 1587. ut reperitur libro IV. Decretor. ejusdem Congreg. pag. 36. & 250.*

a tergo, com. a tit. etiam inferi oribus Episcopo, habentibus jurisdictionem quasi episcopalem in loco, & nec ipsi, nec eorum subditi ulli diocesi subijunt) moderatum est a Clemente VIII. sequentibus decretis, ipsius Iulii editis a Cong. Episc. & Regularium 9. Jan. 1601. & 26. Novembr. 1602.

Ne locorum Ordinarii, quibus jus hoc reservandorum casuum competit, pluribus quam opus sit, reservationibus, subditis, aut Confessariis in animarum salute procuranda cooperantibus sint onerosi, monentur omnes, ut paucos, eosque tantum, quos ad christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusvis diocesis statu, & qualitate necessario reservandos esse judicaverint, reservent, 9. Januar. 1601.

Sed, ne locorum Ordinarii, ad quos casuum reservatio spectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congreg. illos rursus magnopere admonendos censet, ut non passim, sed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & graviorum criminum absolutionem sibi reservent, quorum reservatio ad christianam disciplinam retinendam conferat, & in edificationem cedat; ne alioquin, Sacramenti Penitentiae ministerium coarctata potestate, sanctæ matris Ecclesiæ pæ menti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superflue reservent casus in Bulla die Cœnæ Domini legi consueti contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reservados, 26. Novembrijs 1601.

Encyclicam sequentem quoque litteram dictæ die 26. Novembr. eadem Sac. Congr. ad eodem Or-

dinarios misit, relata a Bened. XIV. in *trattat. de synod. dioces. lib. I. cap. I. num. 4.*

Præcipue vero hæc monenda censet Sac. Congreg. ut videant ipsi Ordinarii, ne illos casus promiscue reservent, quibus annexa est excommunicatio major, a jure impossita, cujus absolutio nemini reservata sit, nisi forte propter frequens scandalum, aut aliam necessariam causam, aliqui hujusmodi casus nominatione reservandi viderentur; neque casus, in quibus absolutio, nisi cum restitutione, vel executione eorum, ad quæ puniti tenentur, non consistit; neque illos, qui etsi mortale peccatum inducant, circa restamen parvi momenti versantur, & frequenter inter idiotas evenire solent, uti damni dati, & similium. In peccatis etiam carnalibus reservandis multa utantur circumspectione, propter periculum scandalorum, in iis maxime personis, in quas ob accessum ad Confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios, suspiciones aliquid caderet potest. Postremo eam potissimum inean, & sequantur rationem, quæ, consideratis diligenter cuiusque provincie, ac populorum moribus, natura, ac propensione, magis in Domino expedire videbitur.

Et hic monitis vult Episcopos Benedictus XIV. loc. mox cit. cap. IV. num. 3. per hæc verba: Quamvis prædicta facultate reservandi casus possit Episcopus semper, & quandoqueque voluerit, uti multis tamen nominibus deest, ut illam potius in Synodo, quam extra Synodum exerceat. Primo, quia, id in hoc negotio cautius se gerat, uti oportune monent Homobonus *tratt. XI. cap. I. L. quæstione 12.* & Lullius *Zecchius De munere Episcopi, cap. VII.* expedit, ut prius probos, atque longa experientia edoctos Sacerdotes in consilium adhibeat, quos profecto nullquam melius, & commodius, quam in Synodo habere potest: attamen curandum est, ut hoc ipsum consilium maxima circumspectione, & cautela petatur, atque præbitur, ne artificiosum sacramentalis confessionis sigillum ulla ex parte videatur violari. Qua de causa, cum olim Vicarius Generalis Tridentinus rogaverit Regulares oppidi Bulgancensis, ut sibi, adjecta ceteroquin se-

vera lege secreti, quod se religiose servaturum promittebat, manifestarent, quænam in genere client graviora peccata, quæ eo in loco magis communiter committerentur, & Regulares Vicario morem gerere abnuerint, quos tamen Vicarius urgere non desinebat, re delata ad sacram Congregat. Conc. hæc die 19. Augusti 1673 dixit, Regulares ad id egi non posse, & monendum Vicarium, ut ab ejusmodi interrogationibus abstineret, *lib. 28. Decretor. pagina 150.* Secundo, congruum est, ut reservatio fiat in Synodo, ne secus Parochi conquerantur, suam ordinariam potestatem, ipsi prius incisis, nimis admodum coarctari: ut enim notat Cardinalis de Lugo *de Sacram. Penit. disp. 20. sect. 3. numer. 37.* Quamvis Episcopus possit jurisdictionem absolvendi, quam aliis Sacerdotibus delegat, omnino pro libito limitare, & ad paucissimas causas restringere, tanta tamen potestate non possit quoad Parochos, quorum jurisdictio, etsi ab Episcopo pendeat, eique sub-

340 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

subiaceat, non est tamen delegata, quod ordinaria, nec potest sine legitima causa, aut prius aufertur, aut adeo imminui, ut fore inanis remaneat. Omnia autem querelarum occasio præciditur, eum reservatio fit in Synodo, ubi si ea plus æquo aucta, & extenta videtur, statim possunt Parochi reclamare, & causas Episcopo exponere, eum exoptent, hoc, aut illud peccatum & reservationum albo expungi: quibus analis, aut Episcopus sententiam mutabit, aut alias urgentiores rationes adducet, propter quas peccata illa reservanda existimat, quibus Parochi acquiescent. Tercio denique convenit, reservationem fieri in Synodo, quia in Synodo facta, induit naturam legis, quæ, nullo contradicente, perpetua est, & quæquid non revocatur, perseverat: facta autem extra Synodum, non ab omnibus reputatur perpetua, opinantibus plerisque Theologis, quos sequuntur Gavantus in *Manuali Episcoporum, verb. Casus reservati, num. 16.* & Roncaglia in *Theologia moral, tom. 2, tract. 19, quæst. 7, quæst. 2*, illum, decedente Episcopo, a quo est facta, illuc expirare: aliis ex adverso cum Capetiv. de *Casibus reservat. par. 1, cap. 5, in fin.* contententibus, etiam tunc perpetuum esse, & durare, donec a Successore, vel expresse, vel tacite revocetur, ex quo fiet, ut mortuus Episcopo, aliqui prima contentia imbuti, a reservatis absolvent: alii vero secundam sectantes, talem absolutionem invalidam pronuntiabant, atque exinde multa scandala exorientur, quæ præven-

tur si reservatio in Synodo fiat. Quocirca communi usu receptum est, ut Episcopus in Synodo statuat, quæ nam peccata velit esse sibi reservata: nec solum in diocesis, sed in pluribus provincialibus Synodis easum reservationes factas legimus, ut in *Eboracen. an. 1195, cap. XI. Lambethen. an. 1281, cap. VI. Avenionens. 4 tribus provinciis Episcopis anno 1326, celebrato, cap. XII. Collectionis Harleini tom. 6, par. 2 col. 192. & tom. 7 col. 864. & 1503, alitque adductis a Thomasio De vet. & nov. Eccl. discipl. par. 1, lib. II cap. XIV, n. 4. & 5. Non ideo tamen, quod easum reservatio a provinciali Concilio facta esset, postea adempta erat Episcopis ab illis absolventibus, sicuti contingit in legibus, a Superioribus latæ, quæ a nullo inferiorum relaxari possunt: etenim eadem Concilia, non sibi, aut Metropolitanis, sed ipsismet Episcopis illorum absolutionem referebant, quod præfatus Canon legenti patebit.*

Idem Trident. decretum moderatum est quod Superiores regulares (Generales nempe, Provinciales, & Abbates, quæ episcopalem jurisdictionem habentes, non Superiores locales) altero ejusdem Clement. decreto *Sacrosanctum 26. Maii 1503*, restringentis hujusmodi facultatem ad undecim tantum casus, qui tamen non sunt eo ipso reservati, sed reservari possunt. Citati decreti tenor, quod refertur post Constitutionem Urbani VIII. incip. *Sacra Congreg. sub die 21. Septemb. 1624*, est.

Sacratissimus Dominus noster, qui jampridem accurate perpendit, ac re ipsa compertit, quod reservatio facultatis absolvendi Religiosos penitentes a peccatis quibusdam gravioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderate illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientia maculas deregere formidant, adducere posset in eternæ damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem.

§. I. Ideo, ut huic malo Sanctitas Sua opportune prospiceret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverint.

I. Veneficia, Incantationes, Sortilogia.

II. Apostasia a Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenerit ut extra septa monasterii, seu conventus fiat egressio. Nocturna, ac iuriva e monasterio, seu conventu egressio, etiam non animo apostandi facta.

III. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. Juramentum falsum in judicio regulari seu legitimo.

IV. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fetum, etiam effectu non sequuto.

V. Falsificatio manus, aut sigilli Officialium monasterii, aut conventus. Furtum de rebus monasterii, seu conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

VI. Lapsus carnis voluntarius, opere consumatus.

VII. Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cujusque personæ.

VIII. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

IX. Si quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientia puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam generalis Capituli, in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia, matura discussione, & consensu.

§. II. Non liceat Superioribus Regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab iis petierint,

§. III. Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confessarios, pro subditorum numero majori, vel minori, sique sint docti, prudentes, ac charitate, præditi, qui a non reservatis eos absolvant, & quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis Confessarius judicaverit.

§. IV. Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissimo, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.

§. V. Licebit tamen Superioribus determinare poenitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reservatis, a Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi perpetrando cohibere possint.

Hoc Decretum confirmatum fuit a Congregat. hac addita declaratione, quæ habetur in eisdem allatis Conc. jussu Urbani VIII. ut in citata ipsius Constitut. Decreti ibi.

Sanctitas Sua deinceps declaravit, & declarat, ut si hujusmodi Regularium Confessariis casus alicujus reservati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice poenitentes Regulares, etiam non obtemperantes a Superiore facultate, absolvere.

Ubi particula *illa vice* intelligenda est toties, quoties casus occurrerit, cum non apposita sit particula taxativa, tantum, unde locum habet, quoties Confessarius facultatem petit. & Superior denegat, ut recte animadvertit Felix Doteh. tom. 3. part. 1. cap. 2. num. 282.

A prædictis casibus absolvere non possunt Superiores locales, ex declaratione Congreg. Prælatorum Visitationsis Apostolicæ 13. Martii 1601. relata a Matthæo, Offic. Cur. cap. 38. num. 40. sed Generales, & Provinciales, scilicet ab his respective deputati dumtaxat.

Ne autem eluderetur mens Pontificis circa limitationem casuum, quos sibi Superiores regulares (Generales nempe, Provinciales, & Abbates, quæsi episcopalem jurisdictionem habentes, non Superiores locales) reservare possunt, Congr. Episcoporum & Regul. 7. Jul. 1617. declaravit, eos non posse

alicui gravi peccato, in Clementis decreto non expresso, censuram adnectere, quam sibi reservent, Tenor autem est Decreti, quod refert Bened. XIV. de Synod. dioc. edit. an. 1755. lib. 2. cap. 2. num. 5. hic est.

¶ Cum a nonnullis Regularibus dubitaretur, an decreto felic. record. Clement. Papæ VIII. an. 1593. 26. Maii, super qualitate casuum, ab eorundem Regularium Superioribus reservandorum, edito, censuræ etiam comprehenderentur, ita ut istem Superioribus, absque Capituli generalis, aut provincialis consensu, aliquibus peccatis, in decreto hujusmodi non contentis excommunicationem adnectere, ejusdemque absolutionem sibi reservare liceat; Sacra Congreg. Cardinal. negotiorum Regularium præpositorum, Illustrissimo Bandino referente, censuras in prædicto decreto comprehendi censuit.

SECTIO XXXIX.

Eadem Sessio XIV. de Sacram. Penitentiae, Prosequitur idem cap. VII.

Veruntamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesiæ Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes a quibuscumque peccatis, & censuris absolvere possunt: extra quem articulum Sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id unum poenitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos judices pro beneficio absolutionis accedant.

¶ Circa hoc decretum, in quo declaratur, nullam esse peccatorum reservationem in articulo mortis, ac proinde tunc omnes Sacerdotes a quibuscumque peccatis, & censuris absolvere posse, non multo post Tridentini publicationem cum Episcopus Valentiniensis petierit, declarari a S. Cong. ejusdem Consilii: Utrum poenitentes in articulo mortis consili-

tos possint in casibus reservatis absolvere quilibet Sacerdos, etiam excommunicatus, & denunciatus: maxima orta fuit controversia, an valide absolvere posset, necne? S. Cong. censuit, non posse juxta communem Theologorum, & Canonistarum opinionem, ut refert Fagnanus in cap. XI. Non est vobis, de Sponsal. num. 1. cui declarationi se potissimum

adhærere testatur anni. 4. quod in eadem Congr. aderat inter alios Cardinales, etiam Cardinalis Moronus, qui una cum Gregorio XIII. tunc Episcopo Vellano interfuerat Tridentinæ Synodo, & probe noverat quæ ibidem circa recensitum decretum discussæ fuerant.

Verum huic controversiæ, tempore Alexandri VII. iterum excitatz, & postremo tempore Innocent. XI. ab hoc finis impositus fuit per ea, quæ narrat Cardinalis Albitius, de *Constitutionibus in Fide* cap. XVIII. num. 19. ibi: An possit Sacerdos nominatim excommunicatus, & denunciatus absolvere in articulo mortis constitutum? Dum hæc transcriberem, magna insurrexit controversia in examine cuiusdam Episcopi coram S. mem. Alexandro VII. nam cum fuisset interrogatus a P. Diana, sive ab alio Examinatore, an Sacerdos nominatim excommunicatus possit absolvere & resistenti in articulo mortis, & Episcopus respondisset affirmative, Dominus Cardinalis Pallavicinus dixit, ben. memor. Fagnanus in *Suis Resolutionibus* attestari, in Sac. Congreg. Conc. fuisse determinatum contrarium: & propterea magnus rumor insurrexit, quia videbatur opinio contraria omnibus Doctoribus, qui post Concilium scripserunt. Et revera Fagnanus in repetit. cap. *Præsumptam, de Constitutionibus*. refert, Congregationem generalem Moroni, Alciati, Senonensis, Montalti, Albani, S. Sixti censuisse, non posse per doctrinam a Magistro Sententiarum, Sancti Thomæ, Durandi, Turrazzematæ, S. Antonij, Bacconi, & aliorum Theologorum ab eo citatæ, sed quia, ut dixi, magnus murmur factum fuit, & P. Diana, & forsitan aliquis alius scripsit pro opinione affirmativa, idem R. P. Fagnanus latius resumpsit articulum in cap. *Non est vobis, de Sponsalibus*, & exorat respondere omnibus argumentis in contrarium allegatis. Sed licet maximæ cum diligentia fuerint requisiti libri, & regesta Decretorum S. Congregationis Conc. Trident. dicta declaratio reperiri non potuit. Dicendum est ergo, quod declaratio prædicta facta non fuerit, vel si facta fuerit, a prædictis libris expuncta, tamquam contraria communi opinioni dictorum Theologorum, qui post Concilium scripserunt. Et novi etiam, quod de anno 1684. tempore Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Innocent. XI. fuerit in Sac. Congregat. S. Officii super ista opinione disceptatum, & cum aliqui ex Cardinalibus opinionem S. Thomæ sequerentur, fuit ad trutinam revocata. Relata pro ad Sanctissimum, Sanctitas sua pro sua prudentia iussit, ne super dicta opinione disceptaretur, neque in dubium amplius revocaretur, prout mihi audivit R. P. M. Piazzæ Affessor S. Officii &c. ==

Et merito quidem, cum Ecclesiæ, tamquam pia mater, neminem perire velit: sicut enim ipsum excommunicatum, etiam hæreticum, si respicit, in articulo mortis beneficio sacramentalis absolutionis privare nolit, licet ab illius sinu per contumaciam, & apostasiam avulsus fuerit, statuo, in a quolibet Sacerdote, etiam non approbato, hæc dari ei possit, ita potiori ratione præsumendum est, velle, ne eadem absolutione privetur fidelis anima, quæ per obedientiam, & piæ obsequium, sinceramque Fidem ei semper unita permansit. Quod autem hæc consilia fuerint mens summorum Christi in terris Vicariorum, comprobatur etiam ex novissima Const. Benedicti XIV. *Sacramentum Penitentia* 1. Jun 1741. in qua §. IV. licet clare declaraverit, sublatam esse ipso jure cuicunque Confessario, etiam tempore Jubilei, aut in viam Bullæ Cruciatæ, sive alterius indulti confessiones audienti, jurisdictionem absolvendi complicem in peccato contra statum V. calogi præceptum, sub pena excommunicationis Papæ relictæ, ipso facto incurrendæ, si ausus fuerit eum absolvere, etiam in mortis articulo constitutum; in altera tamen Constitutione *Apostolice mæriti*, 3. Febr. 1745. §. II. & III. declaravit, id ei non interdici, si tunc quicunque alius Sacerdos deficiat, etiam ad confessiones audiendas non approbatus, vel si adit, illius tamen opera adhiberi nequeat propter rationabile periculum infamiz, vel scandalii, ad dicti Confessarii, aut penitentis complicem; sicut etiam si nullum adit huiusmodi periculum, & nihilominus ipse Confessarius præfatum complicem absolvat, traditque rationem §. IV. piæ matri Ecclesiæ omnino conformem, his verbiis expressam: Non intendimus enim pro formidando mortis articulo eadem Sacerdoti, quantumvis indigno, necessariam jurisdictionem auferre, ne hac ipsa occasione aliquis percat ==

Contra Doctores opinantes, Sacerdotem hæreticum, & excommunicatum vitandum nullatenus absolvere posse in articulo mortis, adeatur Melchior Canus *parte V. De necessitate Sacramenti Penitentia*, §. *Ad secundum argumentum*, & seqq.

Huic eidem Decreto accessit declaratio laudati Catechismi Romani, quæ cetero reprobat nonnullorum DD. opinio, asserentium, & inconsulto quidem, posse quemlibet Sacerdotem ad confessiones non approbatum absolutionem impertiri constituto in mortis articulo ex jurisdictione illi tunc ab Ecclesiæ concessa, licet adit confessorius approbatus, & non incertum sit iudicium, seu confessi: ibi enim de *Sacramento Penitentia*, §. *Quantumvis*, circa medium, ubi sermo est de illius ministerio, hæc limitatio simpliciter Sacerdoti hæc eadem jurisdictio tributa intelligitur.

Quamquam, si mortis periculum imminet, & proprii Sacerdotis facultas non datur; ne hac occasione aliquis percat, in Ecclesiæ Dei custoditum fuisse Concilium Tridentinum docet, ut unicuique Sacerdoti liceret, non solum omni peccatorum generi, cuiuscunque potestatis sit, illa condonare, sed etiam ab excommunicationis vinculo solvere.

Idem clarius explicatum legitur in Rituali Romano, iussu Pauli V. edito, in *Rebriis de Sacramento Penitentia*, §. *Si vero*, ibi.

Sed si periculum mortis imminet, approbatusque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest a quibuscunque censuris, & peccatis absolvere.

Et ita etiam declarasse refert Galemar ad hoc verba, idem caput S. Congregationem Concilii per hæc

Congregatio censuit, Sacerdotem aliquin idoneum, si tamen ad audiendas confessiones approbatus non sit, juxta *cap. XV. sess. XXIII.* non posse valide a peccatis mortalibus absolvere penitentem in articulo mortis constitutum, ubi Parochus præsens jam perhibeat, *sess. XIV. de Sacram. Penitentia, & de reservatione*, paratusque sit infirmi audire confessionem, illumque absolvere, neque ulla subsit causa Parochum ipsum recusandi.

Neque huic clarissimæ limitationi ratio deest; cum enim Ecclesia providere velit proxime decedentium saluti in casu extremæ necessitatis, si desisset Sacerdos approbatus, cessaret omnino necessitas, & ideo extra hanc nequit intelligi, velle simplicem Sacerdoti jurisdictionem tribuere. Quæ ratio in causa fuit, cur Concilium Carthaginense III. celebratum an. 397. sequentem ediderit Canonem *n. XXXII. relatum a Gratiano caus. XXVI. quest. 6. numer. 13.* Presbyter, inconsulto Episcopo, non reconciliet

penitentem, nisi, absente Episcopo, ultima necessitas cogat.

Si vero inceptum sit iudicium, seu confessio, hoc certum est ab eodem terminari debere, etiam si superveniat Sacerdos approbatus.

Quoad absolutionem autem a censuris in eo articulo datam, item accessit declaratio mox laudati Ritualis *loc. cit.* ubi præcipit imponendum esse onus quacunque censura ligato se sistentem coram Superiore, a quo alias esset absolvendus, si convaluerit, ibi.

Si vero quis constitutus in periculo mortis constitutus, absolvendus est ab omnibus peccatis, & censuris, quantumvis reservatis (cessat enim tunc omnis reservatio) sed prius si potest, cui debet satisfaciatur; ac si periculum evaserit, & aliqua ratione Superiore, a quo alias esset absolvendus, se sistere teneatur, cum primum poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiteris.

Quod quidem onus, si agatur de censuris, & potissimum Papæ reservatis, imponendum est, præstita cautione, seu promissione de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo parti læsæ; quæ debet esse jurata juxta Decretalem Alexandri III. rescriptam Episcopo Januensi, & relatum in *cap. X. Ex tenore, de Sentent. Excommunicat.* ac binas alias Clementis III. relatas in *cap. XV. Cum desideres, & cap. XXXVI. Quod de his, eod. tit.* in quarum tamen utraque asserit Clement, hujusmodi juratam cautionem: Quam hodie præstant qui excommunicati sunt, potius ex consuetudine Ecclesiæ, quam rigore Canonum fuisse inductam. Nec tale juramentum est de substantia absolutionis, ita ut, si omitteretur, hæc nulla esset; sed exigi solet, ut sic absolutus magis sollicitus sit promissionem implere, & ne in posterum talia delicta patrare præsumat, prout expresse notat Glossa *ad cit. cap. Cum desideres, verb. Et ne forma Ecclesiæ lit. F.* Ceterum illata jura loquuntur dumtaxat de censura & excommunicatione: quibus tamen non obstantibus in aliato textu Ritualis Romani, quod Sedis Apostolicæ auctoritate pro regula Parochorum digestum, & propositum est, nulla mentio fit de juramenti vinculo huic cautioni, seu promissioni adjungendo, qualescunque sint censuræ, & quantumvis reservatæ.

Hic monito velim Sacerdotes, id onus non esse imponendum, si agrotus in extremo constitutus absolutus fuerit a peccatis reservatis dumtaxat sine censura: tunc enim cessat omnis reservatio, quæ utpote restringens jurisdictionem in Confessario tantum, non afficit penitentem, ut censura, ob cuius incur-

sus eum idem penitens se contumacem, & inobedientem Superiore constituerit, opus est, ut a sua contumacia recedat, si convaluerit, per præstationem obedientie eidem Superiore; quæ aliter haberi nequit, nisi se coram ipso sistendo. Quod si non faciat, reincidit in eandem censuram *cap. XXXII. Eos, qui de Sentent. excommunic.* de qua reincidentia, potissimum mone onus est a Confessario.

Item monito velim eosdem Sacerdotes in articulo mortis absolvere præsumentes ligatum censuris contentis in Bulla Cæne, sine prævia promissione de stando mandatis Ecclesiæ &c. quod & nulliter absolverent (quod intellige, si ex malitia penitentis non præmitteretur, & excommunicationem incurrerent (non tamen reservatam) ut statuitur in *h. Quod si forte dixer Bullæ*, quem leges in calce hujus Operis, ita Sayrus de *Censuris lib. 3. cap. 25. n. 7.*

Si autem quæras, an excommunicationem incurrerent absolvere præsumentes in articulo mortis sine dicta prævia promissione ligatum quibuscvis aliis censuris extra Bullam Cæne reservatis tam Papæ, quam locorum Ordinariis, non audeo asserere, cum ab ulla lege id cautum notandum invenerim.

Vigebat olim opinio, simplicem Sacerdotem non approbatum ad audiendas confessiones posse absolvere etiam extra articulum, & periculum mortis a peccatis venialibus, & mortalibus alias absolutis: verum hodie ex Decreto Congr. Conc. de Communionem *quotidiana*, jussu Innocent. XI. edito sub die 12. Febr. 1679. id ei vetitum est. Unde corrigendi sunt DD. qui contrarium hucusque censuerunt.

844 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Pro coronide hujus sectionis notandum est, quod sum in hoc transcripto cap. VII. suprema illa potestas qua Summus Pontifex pollet in Ecclesia universa, merito damnata est contrarii opinio, contenta in sequenti Propositione, la XXIX. in ordine inter pro-

scriptas ab Alex. VIII. 7. Decem. 1690.

== Putilis, & toties convulsa est auctoritas de Pontificis Romani supra Conc. Decretum auctoritate, atque in Fidei quæstionibus decernendis infallibiliter ==.

SECTIONO XL.

Eadem Sessio XIV. caput VIII. junctis cap. IX. ac Can. XII. & XIII. de Sacramen. Penitentiae,

Denum quoad satisfactionem, quæ ex omnibus penitentiarum partibus, quemadmodum a Patribus nostris christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostra ætate summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem ejus abnegant; S. Synodus declarat, falsum omnino esse, & a verbo Dei alienum, culpam a Domino nunquam remitti, quin universa etiam peccata condonetur. Perspicua enim, & illustria in sacris literis exempla reperiuntur, quibus, præter divinam traditionem, hic error quammanifestissime revincitur. Sane & divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur qui ante baptismum, per ignorantiam deliquerint; aliter vero, qui semel a peccati, & dæmonis servitute liberati, & accepto Spiritus Sancti dono, scientes templum Dei violare, & Spiritum Sanctum contristare non formidaverint; & divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injuri, & contumeliosi Spiritui Sancto, in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ: procul dubio enim magnopere a peccato revocant, & quasi fixam quodam coercent hæc satisfactoria pœnæ, cautioreque, & vigilantiores in futurum penitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & viciosos habitus, male vivendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt.

Circa satisfactionem a penitente faciendam hic persequens, ne contraria Conc. menti falsa quorundam interpretatio serperet, accessit declaratio Alexandri VII. ex contrario sensu Propositionis, la XV. in ordine inter alias ab eodem proscriptas 24. Sept. 1665. videlicet = Penitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius penitentiam adimpleat = Contra quam Propositionem audiatur S. Thomas 3. part. quæst. 90. art. 2. *Requiritur ex parte penitentis, quod recompenset secundum arbitrium ministri Dei, quod fit in satisfactione.* Sane, ex Conc. Trid. sess. XIV. cap. VIII. *pœna satisfactoria magnopere a peccato revocant, & quasi fixam quodam penitentes coercent ... medentur peccatorum reliquiis, & viciosos habitus, male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt.* Qui quidem effectus magna saltem ex parte haberi non possent, si satis esset per alium implere: quanta inde exoriretur peccandi facilitas, & nunquam satisfaciendi, iis præsertim, qui divites sunt?

Nota I. Pro uberiori lectoris notitia, nullatenus imponendum esse a Confessario pro satisfactione, ut penitens Extremæ Unctionis oleo inungatur, prout olim abusus irrepserat apud Græcos a Romanis, Ecclesia semper reprobata, & potissimum ab Innocentio IV. in Epistola ad Tusulanum Episcopum, in

qua §. VI. legitur = Nulli per Sacerdotes, vel Confessarios pro satisfactione penitentis unctio olei, solummodo injungatur = ac novissime a Bened. XIV. Constit. *Essi pastoralis*, 6. Martii 1742. §. V. & iterum Constit. *Ex quo primum*, 1. Martii 1746. §. XLVIII.

Nota II. Satisfactionem esse omnino impostendam in confessione sacramentali: absolvere autem a culpa, & pœna (quod fieri contingeret per coactionem Indulgentiarum plenarum) nemini datum est, nisi soli Pontifici Romano ob plenitudinem potestatis cap. XIV. *Cum ex eo in fine*, de Penit. & remiss. ac cap. II. *Daignatus*, inter Extravag. commun. eod. tit. quemadmodum olim falso dicebant, se concedere posse Regulares ex privilegiis Sedis Apostolicæ contra quos Clemens V. in Concilio Viennensi hanc inflixit pœnam = si a pœna (sunt verba ipsiusdem Pontificis in Clementina I. Religiosi, de Privileg.) & culpa absolvere quemquam presumpsit, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto per Sedem Apostolicam, dumtaxat absolvendi quos etiam locorum Ordinarii (postquam de hoc eis constiterit) excommunicatos faciant publice nunciari, donec de absolutione ipsorum eis fuerit facta fides, nullo Religiosis eisdem super hoc exemptionis, vel alio privilegio suffragante =.

S E C T I O X L I.

Eadem Sessio XIV. caput I. de Sacramento Extremæ Unctionis.

Infinita est autem sacra hæc Unctio, infirmorum, tamquam vere, & propriè Sacramentum novi Testamenti a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum, per Jacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesiæ didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesiæ, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum; nam Unctio aptissime Spiritus Sancti gratiam, qua invisibiliter anima ægotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa verba, *Per istam Unctionem &c.*

Quomodo intelligendus sit Jacobus Apostolus, cum dixit, *inducat Presbyteros*, pro collatione Sacramenti Extremæ Unctionis, an scilicet præceperit per plures Sacerdotes esse conferendum, vel satis sit, si per unum tantum conferatur, jam declaravit Alexander III. rescribens Episcopo Carnotensi, conferri scilicet posse per unum tantum, ut ex ejus Decreti relata in cap. XIV. *Quævisit*, de Verb. si. nif.

& a me transcripta Par. I. pag. 784.

Circa Unctionem infirmi hic præceptam, cum non indicetur in qua corporis parte facienda sit, accessit declaratio Catechismi Romani de Extrem. Unct. Sacram. §. *Non sunt autem*, ubi præscribitur, faciendam esse in septem corporis sensibus, si tempus adsit, qui enunciantur etiam in Decr. Eugen. IV. pro Instructione Armenorum, videlicet.

In oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, vel loquutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem.

Circa materiam hujus Sacramenti, quam hic Concilium definiit, esse oleum ab Episcopo benedictum, declaratum est a Clemente VIII. valide conferri posse a Sacerdotibus Italo-Græcis oleo tum a semperitis,

benedicto: quod idem confirmatum est a Bened. XIV. Const. *Est pastoralis*, 26. Maii 1742. §. IV. numero 1.

Non sunt cogendi Presbyteri græci Olea sancta, præter Chrisma, ab Episcopis latinis diocesani accipere, cum hujusmodi Olea ab eis in ipsâ Oleorum, & Sacramentorum exhibitione, ac veteri ritu conficiantur, seu benedicantur; nisi tamen contraria consuetudo introducta sit, quam servari volumus, ac mandamus.

Hanc eandem facultatem illis adstruit in altera Constitut. *Ex quo primum* 1. Martii 1756. §. XLVI. Reliqua circa unctiones, modum, & tempus

hoc Sacramentum ministrandi omitto, cum satis clare exposita sint in Rubricis Ritualis Romani.

S E C T I O X L I I.

Eadem Sessio XIV. cap. III. de dicto Sacramento Extremæ Unctionis juncto Canone IV.

Jam verò, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros: quo nomine eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes, ab ipsis rite ordinari per impositionem manuum presbyterii.

Can. IV. Si quis dixerit, Presbyteros Ecclesiæ, quos Beatus Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate

846 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

etate seniores in quavis communitate, ob idque proprium *Extremæ Unctionis* ministrum non esse solum Sacerdotem; anathema sit.

Huic Decreto, desinienti propriis hujus Sacramenti ministris esse Ecclesiæ Presbyteros, Episcopos, aut Sacerdotes, ab his rite ordinatos, accessit declaratio Catechismi Romani de hoc Sacramento,

§. Jam vero circa finem, videlicet non omnibus Sacramentis, sed propriis dumtaxat infirmorum Parochis ex decreto Ecclesiæ illud administrare licitum esse, ibi.

Neque tamen ex S. Ecclesiæ decreto cuivis Sacerdoti, sed proprio Pastori, qui jurisdictionem habeat, sive alteri, cui ille ejus muneris fungendi potestatem fecerit, hoc Sacramentum administrare licet,

Huic autem Catechismi declarationi accessit communis, & inconcussa recepta DD. opinio, ab Episcopis etiam, & animarum Pastoribus pliquam tacite approbata, quod nempe cuiusque Sacerdoti non intelligatur interdicta hujus Sacramenti administratio in casu necessitatis, ut optime ratiocinatur Benedictus XIV. in sæpissime laudato tractatu de *Synodo diœc. lib. VIII. cap. IV. num. 7*, ibi, Enim vero, et si quilibet Sacerdos possit illam valide conferre, solus tamen Parochus est ordinarius ejusdem ministrus, nec ulli fas est extra necessitatis eventum, sine ejusdem Parochi licentia sacro Oleo ægotantes inungere, ut differte statuitur in Catechismo Romano *par. 2. de Sacram. extrem. Unctio. §. XXI*. Quinimo Religiosi, qui, nulla petita a Parochia venia, Sacramentum *Extremæ Unctionis* administrare præsumunt, præter gravis culpe reatum, in excommunicationem incidunt, Sedi Apost. reservatam, uti habetur in *Clementina 1. de Privilegiis*: quam quidem Clementinam cum tanta severitate post Archidionum accipit Navarrus *Manual. cap. XXV. §. numer. 102*. ut aliceret, eodem censura irretiri Regulares *Extremam Unctionem* ministrantes ægotato, etiam constituto in mortis articulo, cumque Parochus abest. Sed jure, ac merito Navarrus opinionem refellunt Sotus in *4. dist. 23. quæst. 2. artic. 1. Sainteubeuve de Sacram. Extrem. Unct. disp. 6. artic. 2. Natalia Alexander eod. tract. lib. 2. cap. 5. regul. 10. Tournely cit. quæst. 2. art. 4. Juvenin cit. differt. 7. quæst. 6. cap. 2. alique passim. Et enim, cum Ecclesiæ, urgente mortis periculo, quilibet Sacerdoti potestatem fecerit absolventi a quibuslibet censuris, & peccatis, verosimile certe non est, quod culpam Sacerdoti interdixerit, ne in eodem statu, ac vitæ discrimine constituto, cum Parochus abest, administret *Extremam Unctionem*,*

quæ est perfectio, & complementum penitentia. Neque ad sui validitatem requirit in Ministro potestatem jurisdictionis, sicuti Sacramentum Penitentia. Quare S. Carolus Borromeus, etiam Parochorum jura studiose semper tutatus fuerit, nihilominus in *Conc. Mediolanensi V. par. 1. Alter. Eccl. Mediolan. par. 1. pag. 223*. deficienti Parochus, quilibet Sacerdoti integrum esse voluit, sacra oleo inungere infirmum in mortis periculo committunt, inquit, ne alius Sacerdos, nisi Parochus hoc Sacramentum ministraret: si porro is impeditus, aut alias in mora est, mortalius periculum instat, tunc Sacerdos alius ministraret, licet =.

Imo Regulares non incurrerent censuram dictæ Clementinae in foro conscientia, si illud administrarent etiam extra casum necessitatis bona fide, vel ignorantia crassa, non autem affectata; cum illud sit tantum in præsumptis illud administrare sine licentia Parochi. Sicuti nec Sacerdos secularis incurreret penas inflictas a Trident. *cap. XI. sess. XXII. de reformat.* & a Bulla *Cenz. cap. XII. si non præsumeret usurpare parochi jurisdictionem*. Posuit tamen Regulares illud administrare sine licentia Parochi sibi inservientibus, cum limitatione vero, ut dicitur *par. 1. pag. 728. & seq.*

Quæ dicta sunt de hoc Sacramento in casu necessitatis, & extra illum absque præsumptione collati, extendit *Thesaurus de Panis cap. 1. verb. Parochialis jura*, etiam ad Baptismum, & Viaticum: quavis aliceret de hoc nonnullis necessarium sentire; qui, ajunt, non esse simpliciter necessarium ad salutem. Sed quanti faciendâ sit ista ratio, ex eo desumitur quod si posset per ipsos DD. in dictis casibus administrari *Extrema Unctio*, posset & Viaticum, cum neutrum simpliciter necessarium sit ad salutem.

SECTIO XLIII.

Sessio XIV. cap. I. de Reform.

Cum honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Præpositorum scandalo graduum in altiorum appetere dignitatem, & cui ascensus ad sacros Ordines a suo Prelato ex quacunque causa, etiam ob oculum crimen, quomodolibet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus, aut qui a suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Prelati voluntatem concessâ licentiâ de se pro-

more,

moventi faciendo; aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, five honores, reſtitutio ſuſſragetur.

Circa intellectum hujus Decreti, & dubia deſuper exorta: tranſcribere allata a Benedicte XIV. de Synod. diſc. lib. XII. cap. VIII. edit. an. 1755. a numero 3. ad totum 6. lib. 1. Ex quibus verbis (Trident. videlicet ſupra relatis) colligitur, poſſe Epiſcopum ob occultum crimen, etiam extrajudicialiter cognitum, non ſolum Clericis prohibere aſcenſum ad Superiores Ordines, ſed etiam a ſuſceptiſſim Ordinis miniſterio eoſdem interdiceret: quavis enim in ſecunda Decreti parte, ubi de ſuſpenſione eſt ſermo, non iterum illa verba: etiam ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extrajudicialiter: conſtans nihilominus, & perpetua ſacra Congregat. Conc. ſententia fuit, ob continuationem ſermonis cenſeri reperiſſa, eaque utrumque caſum completi. Ad Epiſcopo ſiquidem Alerienſi interrogata: an verba illa, ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extrajudicialiter, expreſſa duntaxat in prima parte periodi cenſentur repetita in ſecunda parte; adeo, ut inde colligi valeat, Praſtatum nemum poſſe ob occultum crimen extrajudicialiter interdiceret ſuo ſubdito aſcenſum ad Ordines, ſed itidem ob occultum crimen poſſe etiam extrajudicialiter illum ſuſpendere ab Ordinibus jam ſuſceptis: Sacra Congreg. die 24 Novembr. 1657. re ſoluto examinata, cenſuit, non recedendum ab antiquis declarationibus, ſuper hoc eodem dubio pluries datis; ac proinde affirmative reſpondit, lib. XXI. Decretor. pag. 124. Et coherenter ad hanc reſponſionem eadem ſacra Congregat. die 16. Decembr. 1730. ſuſtineri dixit = Suſpenſionem a divinis, ab Epiſcopo Capetano ex informata tantum ſcientia duobus Sacerdotibus inſiſtens = uti videre eſt in Theſaur. Reſolut. tom. V. pag. 81. Idemque reſponſum dedit in cauſa Oritana, ſeu Parentina, 30. Auguſti 1735. ejuſdem Theſaur. tom. VII. pagina 125.

Adeo porro verum eſt, poſſe Epiſcopum, virtute praediſti Decreti, ex cauſa ſibi nota Clericum interdiceret tam ſacrorum exercitio, quam aſcenſu ad altiores Ordinis gradum, ut neque teneatur = cauſam ſuſpenſionis, ſeu delictum, manifeſtare ipſi reo, ſed tantum Sedi Apoſtolicæ, ſi ſuſpenſus ad eam recurſum habuerit = quod totidem verbis a ſacra Congregat. reſponſum legimus Epiſcopo Verceilenſi die 21. Martii 1643. lib. XVII. Decretor. pag. 170. & ſeq. Atque, uni-verſum loquendo, Epiſcopum renuentem alicui Ordinem conferre, nullo jure obſtringi ad manifeſtandam cauſam, eum cum repellat, neque ei, qui repulſus eſt, ullam competere appellacionem, ſed tantum permitti adire Sedem Apoſtolicam, eiſque ſuas querelas exponere, eadem ſacra Congregat. diſcrete declaravit, cum ad Cardialem Antouium Barberinum, Archiepiſcopum Remenſem, Apoſtolica Limina viſitantem, atque hae ipſa de re S. Congr. ſententiam ſeiſcitantem, die 21. April. 1668. in hunc modum reſpondit = Cum nullus ordinari debeat, quem Epiſcopus ſic Ecceſſæ utilem, aut neceſſarium non judicaverit,

Congregatio non ſemel declaravit, ab huiusmodi iudicio nullam dari appellacionem, ſed recurſum duntaxat ad Sedem Apoſt. quæ juxta ipſius Congregat. ſententiam, per Gregor. XIII. ſel. recordat approbatum, quotieſcunque Ordinarius reſcruſaverit quencunque ordinare, Metro-politano, aut viciniori Epiſcopo committit, ut ab eodem Ordinario prius requirat cauſam reſcuſationis, quo legitimam non allegant, licet illi eundem reſcuſatum ordinare. Itaque, ſi qui ex dioceſanis Epiſcoporum Eminentiſſe Veltre provincium Sedem Apoſt. adierint, juxta præ-narratam formulam, eorum querimonias conſultetur: cui formulæ ut unum in præſens addatur, cenſuerunt expedire EE. PP. videlicet, ut Metro-politanus, aut vicinior Epiſcopus, antequam commiſſas ſibi partes exequi aggrediantur, patene curent, ut illi denovo apud ſuos Epiſcopos per tres vices ſupplexiter petant, libro XVI. Literar. viſitationis ſacrorum Liminum pag. 401.

Ex hoc vero, quod ſuſpenſus ab Epiſcopo ob occultam cauſam, quam tamen Epiſcopus ſibi notam aſerit, appellare nequeat ad Superiorem, neceſſario conſequitur, quod, ſi inſublimius appellacionem interponere, ejuſque obtentu in Altari miniſtrare, ſeu quovis modo ſuum Ordinem ſolemniter exercere præſumat, ſtatim incidat in irregularitatem. Quidquid enim in contrarium ſenſerint nonnulli DD. ita expreſſe definiit Sacra Congregatio Conc. in ſagone, 21. Janii 1735. lib. XXIV. Poſtulationum pag. 1. ubi hæc adnotantur = Epiſcopus Sagonenſis ex facultate ſibi attributa Decreto Conc. cap. i. ſeſſ. XII. ex cauſis ſibi notis ſuſpendi Parochum ab exercitio Curæ: ſed ille appellavit, & præcepto Epiſcopi contempto, celebravit, & Curam exercuit. Queritur, an a dicta ſuſpenſione detur appellatio, ita ut Parochus, non obſtante appellacione interpoſita, per exercitium Curæ effectus fuerit irregularis. Sacra Congr. Conc. cenſuit, ab huiusmodi ſuſpenſione non dari appellacionem, & Parochum, qui Sacramenta, ut ſupra uniſtravit, irregularitatem contraxiſſe =.

Sed, quamquam hæc veriſſima ſint, attamen reprehendiſſimis foret Epiſcopus, ſi in ſua Synodo declararet, ſe deinceps ex privata tantum ſcientia, prena ſuſpenſionis a Divinis animadverſum in Clericos, quos graviter deliquiſſe compererit, quamvis eorum delictum non poſſit in foro externo concludenter probari, aut illud non expediat in aliorum noticiam deducere: ejuſmodi ſiquidem Conſtitutio quandam redoleret ambitionem, atque poteſtatis oſtentationem; iſteque Epiſcopus traduceretur veluti in ſuperbiam elatus, quaſi vellet tantum in ſuum Clerum ſibi dominatum adducere, qui in exoſam degeneret tyrannidem =.

Poteſt etiam Epiſcopus ex informata ſcientia ſuſpendere ab audiendis confeſſionibus Regulares, licet a ſe cum nulla temporis limitatione approbato ex nova ſupervenueſcente cauſa confeſſiones concernentem.

a Sancta Sede duntaxat ordinendæ. Italis vero taliter ordinatis additur poena, quod, sequuta prius desuper Judicis ecclesiastici declaratione, fori privile-

gio minime gaudeant, sed seculari jurisdictioni, ut antea, in omnibus plene subiaceant, ut ex sequenti ejus Conclit. Secretis 11. Decembr. 1624.

Secretis.... Alias siquidem felic. rec. Clemens PP. IV. Prædecessor noster, volens periculis animarum eorum odviare, qui vinculo excommunicationis adstricti, aut apostatæ, seu irregulares, vel alias Ordinum sacrorum susceptione indigni, suam patriam, in qua de his haberetur noticia, fugientes, se in remotis partibus faciebant ad hujusmodi Ordines promoveri; statuit, ut nullus Episcoporum Italiae de cætero aliquem ultramontanum Clericum ordinare præsumeret, nisi ab eodem Clemente Prædecessore, vel ab Episcopo, de cujus diocesi traxerat originem ordinandus, vel in cujus diocesi beneficiatus existeret, per ejus patentes literas, causam rationabilem continentes, quare ipsum nolebat, aut nequibat ordinare, specialem licentiam haberet; eos vero, quos contra præmissa contigisset ordinari, manere voluit absque spe dispensationis, super hoc a Sede Apostolica obtinenda, suspensos, ac ordinantes condigna poena puniri.

Cum autem non sine gravi animi nostri molestia Nobis innotuerit, quamplures ultramontanos suæ salutis immemores, Deique timore postposito, ad Ordines prædictos, dimissorialibus literis, seu etiam cum titulo patrimonii ficto, vel fiduciario, seu etiam falso, cum maximo bonorum omnium scandalo, se promoveri fecisse: nos innumeris, quæ ex minis canonica Clericorum ordinatione hujusmodi proveniunt malis, quantum Nobis ex alto conceditur, providere volentes, prædictam Clementis Prædecessoris nostri Constitutionem, cum omnibus, & singulis in ea contentis approbantes, & innovantes, motu proprio, Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, in Italia existentibus, tenore præsentium prohibemus, ne quovis prætextu, & ex quacunque causa Hispanos, Lusitanos, Gallos, vel Germanos, aliosque quoscunque, ultramontanos, & ex quibuscvis locis extra Italiam oriundis, non solum ad sacros, sed neque etiam ad minores Ordines, vel clericalem characterem promovere audeant, seu præsumant, nisi dimissoriales suorum Ordinariorum literas a nostris, & hujus Sanctæ Sedis Nunciis, seu Collectoribus in illis partibus commorantibus recognitas, probatas, & subscriptas habeant, eorundemve Nunciorum, seu Collectorum subscriptiones a dilecto filio nostro in alma Urbe Vicario in spiritualibus Generali similiter examinatæ, recognitæ, & approbatæ fuerint; alias promoventes ad annum ab exercitio Pontificalium, promoti vero perpetuæ suspensionis penam, absque spe dispensationis, a Sede Apostolica, incurrant eo ipso. Insuper promoti hujusmodi, ac etiam eos, qui cum, falsis, vel fictis, aut etiam fiduciariis patrimonii titulis, scienter se ad Ordines hujusmodi promoveri fecerint, non solum prædictis, verum etiam majoribus arbitrio nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis infligendis penis.

Italos vero, si quos in posterum clericali characteris insigniri, vel ad minores Ordines promoveri ab alieno Episcopo cum falsis dimissoriis contigerit, etiam si qualitatibus per Concilii Tridentini Decretum cap. XVI. sess. XXIII. requisitis præditi sint; nihilominus, secuta tamen prius desuper Judicis ecclesiastici declaratione, fori privilegio, minime gaudeant, sed seculari jurisdictioni, ut antea plene in omnibus subiacere, & subiectos esse respective volumus.

Hanc Urbani Conclit. servandam esse etiam in Insula Melitensi, quoad Promotos cum falsis dimissoriis, non obstantibus privilegiis Hospitali Sancti Joannis Hierosolymitani competentibus, declaravit Congr. Conc., ut patet ex Constitutionibus desuper editis la 142. 1. Jul. 1624. & la 159. 30. Jan. 1686. de impressis Innoc. XI. incipientibus Cum dudum, & Alias.

Dictæ Urbani Conclit. Secretis, dispositio confirmatur in Conclit. Innoc. XII. *Speculatores*.

Quomodo vero Episcopi Titulares, qua de causa, & quibus Episcopis a signandi sum, dicitur infra, cum de cap. VII. sess. XXV. de reform. ubi sermo erit de Episcoporum Coadjutoribus.

S E C T I O X L V.

Eadem Sessio XIV. caput III. de reform.

E piscopus quoscunque suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendatiis literis, quacunque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces reperit, a susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in Altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicare possit,

Huic Decreto accessit declaratio Congr. Conc. quæ in *Cordubæ. 22. Martii 1597. & 10. Februarii 1624.* censuit, hoc idem Decretum non comprehendere examinatos, & promotos a prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem nova causa supervenerit: qua cognita, Episcopus denuo examinare poterit; & interim illos suspendere, maxime in Presbyteratus Ordine constitutos, ab exercitio Ordinum susceptorum. Absolvendi sunt tamen, si postea se habiles reddiderint. Allata Conc. declaratio fundatur etiam in Decretali Innoc. III. re-scripta Archiepiscopo Bracharenſi, relata in *cap. XIII. Accipimus, de elect. & qualis. & ordinis Praefendor.* ubi sic legitur = Licet igitur in ordinationibus Clericorum illam tu, ac Prædecessores tui diligentiam de-

pueritis adhibere, ut minus idonei non ordina-rentur a vobis, ac ideo post promotionem eorum exceptionem non possis prætereundere contra illos, nisi forte, postquam promoti fuerint, reddiderint se indignos =.

Et notandum circa hanc suspensionem sequens ejusdem Congr. Decretum in *Calaguritana 27. Novembris 1644.* = Sacra &c. censuit, si Episcopus Calaguritanus in vim cap. III. sess. XIV. ejusdem Conc. contra Clericos uti illiteratos processerit, a Decreto suspensionis hujusmodi dari appellationem ad effectum devolutivum tantum, non autem suspensivum. Cæterum si processerit contra eos tamquam delinquentes facultate sibi attributa Decreto cap. I. ejusdem sess. a suspensione lata ab Episcopo, nullam dari appellationem =.

S E C T I O X L V I.

Eadem Sessio XIV. caput IV. de reform.

O mnes Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per hujus S. Synodi statuta, cujusvis privilegii prætextu, tutus censetur, quominus juxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ecclesiis suis resederint, quoscunque seculares Clericos, qualitercunque exemptos, qui alias suæ jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquam ad hoc Apostol. Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant.

Huic Decreto accessit sequens declaratio Congr. Conc. in *Nullius, seu Theatinis die 27. Junii 1596.* = Congr. censuit, Episcopum non posse ex decreto *cap. IV. sess. XIV.* etiam extra visitationem, corrigere, & punire Clericos seculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario intra diocesim exilienti subiectos, quam sententiam Sanctissimus (Clem. VIII.) ad se relatum die 27. Augusti approbavit =.

Ex ejusdem declaratione non est exemptus a jurisdictione Episcopi exercens curam animarum in Ecclesia annexa Commendæ Hierosolymitanæ Religio-nis in concernentibus curam prædictam animarum, & Sacramentorum administrationem, atque in delictis, scandalosam turpitudinem habentibus, etiam

habitet in domo ejusdem parochialis, necnon etiam in aliis delictis, si non profiteatur obedientiam d. Religioni; secus vero si obedientiam profiteatur in *Faventina jurisdictionis 17. Sept. 1667. lib. Decretor. XXI. pag. 442.*

Neque sunt exempti a jurisdictione Episcopi, Capellani, Sacristæ, alique deputati ad similia munia exercenda in Ecclesiis commendatis supradictæ S. Religioni Hierosolymitanæ, si non resident in domibus prædictarum Ecclesiarum in *Matheratensis jurisdictionis, 8. Feb. 1659. ad 1. lib. Decretor. XXI. pag. 533.*

Neque Clerici, & Presbyteri aggregati Ecclesiæ fundatæ in solo Lateranenſi, *Pennæ. jurisdict. 7. Sept. 1680. lib. Decretor. XXXI. pag. 227.*

S E C T I O X L V I I,

Eadem Sessio XIV. caput V. de reform.

Insuper, cum nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ, ac molestiæ inferantur, certos judices per literas conservatorias deputari obtineant, qui illos a molestiis, & injuriis hujusmodi teneantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi honorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, & conservent, neque super illis eos molestari permittant, ejusmodi literas in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cujusque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conservatoriæ literæ, cum quibuscunque clausulis, aut decretis, & quorumcunque jurisdictione deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio Superiore ordinario in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit; aut quominus, si qua jura ei exceptione competierint, super illis libere valeat apud judicem ordinarium conveniri. Incivilibus etiam causis, si ipse actor existerit, aliquem ei apud suos Conservatores judices in judicium trahere minime liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos judices, Conservatorem, & Ordinarium controversia super competentia jurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa præcatur, donec per Arbitros in forma juris electos, super suspensione, aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum. Familiaribus vero ejus, qui hujusmodi literis Conservatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similibus literarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoriibus judicibus ullum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus Sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat.

Hoc Decretum, quo statuitur, causas criminales, & mixtas ad locorum Ordinarios, & non ad Conservatores pertinere; civiles vero ab his posse cognosci, cum ii, quorum privilegia tuentur, rei sunt, non actores, prius ampliatum fuit a Clemente VIII. Constitut. *Sanctissimus* 19. *Matii* 1592. ac postea majori declaratione, & extensione a Gregorio XV. ejusdem Clementis vestigiis inhaerente, ut ex ipsius Constitut. *Sanctissimus* 20. *Septembris* 1621. a cujus integri textus transcriptione abstinere, ne longum sit, & summam tantum afferre. Decernit itaque.

I. Ut dicti Conservatores, sive principales, sive delegati, nominandi ab iis, quibus a S. Sede hoc privilegium concessum est, sint in dignitate ecclesiastica constituti, & vel obtinentes personatum, vel canonici in Cathedralibus juxta cap. *Statutum* 1. de *Rescriptis*, in *PL*.

II. Ut sint nominati in provinciali, vel diocesana Synodo, & deinde ex iis electi in Conservatores juxta Trident. sess. *XXV. cap. X. de reform.* & citat. Const. Clementis.

III. Ut literæ Conservatoriæ per Sedem Apostolicam concedendæ his dumtaxat dirigantur, & nominatio aliter facta, sit eo ipso nulla; Regulares vero audientes aliter nominare, & aliter nominatis uti, ipso facto incurrant privationem vocis activæ, & passivæ, Papæ reservatam, actam dicti Regulares, quam seculares, alias etiam exempti, aliter, ut supra, nominantes, & respective utentes, careant Conservatore per annum, quo durante, eorum cau-

sæ connostrandæ sint a locorum Ordinariis.

IV. Ut, si aliquem ex dictis mori contigerit, substituat alius ab Ordinario cum consilio capituli usque ad futuram Synodum.

V. Ut eligentes Conservatorem exhibeant documentum electionis, ut supra factæ, apud actum Curie Ordinarii, alias interim conveniantur coram eodem.

VI. Ut Conservatores sic electi metari nequeant intra quinquennium, nisi ex causa cognita, vel ab Ordinario, vel a Papa, prout Electoribus libuerit.

VII. Ut habentes Conservatorem conveniri possint, & debeant coram ipso, non autem alioa convenire, seu ad illum trahere. In quo Gregorius extendit ad Conservatores privilegiatos, quod *Trident. loc. cit.* statuit de Conservatoribus secularibus jura.

Ex eo autem, quod alios convenire, aut trahere non possint, non ideo Conservatoribus sublata est facultas defendendi Regulares a manifestis injuriis, & violentiis de facto ipsi illatis, dum a suis possessionibus desistunt, propriisque bonis uti, & seui impediuntur: dummodo habeant alia requisita secundum jura, & non trahant reos ultra unam dietam juxta Decretalem lococ. IV. & Bonifac. VIII. cap. 1. & *XX. de Offic. deleg. in PL* ut ex decreto Congr. Conc. relato in cales cit. Constitut. Gregorii. Unde in eas quoque, quo Regulares sunt actores, & configiunt ad suos Conservatores, etique per viam accusationis, vel denunciationem deferunt.

P p p p a

ecum

rum, ac injuriam, & producant, vel nominant testes, qui fuerint presentes in actu illarum injuriarum, hi possunt procedere contra accusatos, & denunciatos. Manifesta autem injuria tunc dicitur, cum per evidentiam facti ita notoria est, ut nulla probabili tergiversatione celari queat juxta *Glos. in cap. 1. de Officio Judicis delegati. verbo Conservatores*: vel est ita patens, ut nulla exminatione, & inquisitione indigeat, & quatenus requiratur, potest clare, & certo per testes probari.

VIII. Ut controversia orta de jurisdictione inter Conservatores, & Ordinarios definitur per Arbitros, in forma juris electos, & interim suspendatur in causa principali juxta Trident.

IX. Ut Conservator procedere non possit contra quosvisque extra civitatem, seu diocesim, in quibus deputatus est, & si limites juris jurisdictionis excedat, eo ipso incurrit suspensionem ab hoc officio per annum (per quod correctum est *cap. Hac Constitutio. de Officio delegati in VI. ubi secundum aliquos indigebatur pena suspensionis etiam a divinis*) & pars hoc fieri procurans incurrit excommunicationem, a qua nequeat absolvi, nisi satisfacta parte juxta *elect. cap. XV.*

X. Ut omnes supradicti, non obstant hac Gregorij Constitutione, petere possint in casibus a jure permittis a Principibus, sive Magistratibus secularibus judicem non suspectum; si tamen sint actores tantum, & non agant contra Clericum, vel alios a jurisdictione seculari exemptos, ac si causa fuerit prophanam, non autem ecclesiasticam, & in ea Judea laicus eligendus juxta sacrorum Canonum dispositionem, sit competens.

Nota I. Quod licet in Decretali Bonifacii VIII. relata in *cap. XV. Hac Constitutione, de Officio Judicis delegati in VI. legatur ut Sanctimus, ut Conservatores*, qui aliquibus (ut a manifestis injuriis, & violentiis teneantur casum) plerumque a Sede Apostolica conceduntur, de cetero deputari non possint, nisi Episcopi, vel eorum Superiores, aut Abbates &c. = juxta quam emanavit etiam declaratio Congr. Conc. relata a Benedicto XIV. *lib. IV. cap. VI. num. 2. & 4. de Synodo dioc. per hæc verba* = Præter Judices synodales posse in Conservatores assumi Episcopos, atque illis Superiores, eorumque Generales Vicarios =.

Hic tamen functionibus derogatum est ab hic alia Gregorij Constitutio juxta seniores Canonistarum sententiam: & citata Bonifacii Decretalis loquens, fortasse habere posset, cum in directis, aut nullus adesset iudex synodalis, aut ab Episcopo in synodali locum sullet sufficiens. Sed hujusmodi electiones in Episcopum auctoritatem directis semper improbatæ fuerunt a dicta Congr. Cone. ut videre est in *Thesaurus resol. tom. IX. pag. 222. Inter selectas ab an. 1700. ad an. 1718.*

Nota II. Quod si in diocesi nulli reperiantur Judices synodales, probat idem Benedictus *loc. cit. n. 3. cum Fagnanus in cap. XI. Sanc. de Officio Judicis delegati. num. 32. in cap. XI. Clerici, de For. compet. n. 57. posse Regulares, quem maluerint in Conservatorem assumere, prædictum tamen qualitatibus expressis a dicto Bonifacio in cap. XI. Statutum, de Rescriptis, servatisque reliquis in hac Gregorij Constitutio præscriptis: quorum interinorum Conservatorum jurisdictione cessabit statim, ac constituti fuerint synodales*

les Judices in Synodo, si possea celebraretur; ex quibus aliquem iterum eligere Regulares teneantur, prout eadem Congreg. Lepius declarasse refert laudatus Benedictus.

Nota III. Per hæc Gregorianam Constit. alleatum Trident. Decretum innovantem, revocatas esse literas omnes Apostolicas, quas Conservatores vocant, concessas contra ejusdem Tridentini, & Clementis VIII. formam: inter quas speciatim revocata fuerunt ab Innocentio X. literæ concessæ a S. Pio V. Patribus Societatis Jesu, & postea sub consuetâ formula *Ratiæ congruæ* expeditæ a Gregor. XIII. ut videre est in dicti Innocentii Constitutione *Commissæ 16 Aprilis 1643.* in responsione ad V. dubium, emanata occasione celebris causæ Anglo-politane inter Episcopum, & laudatos Patres.

Nota IV. Quod, licet eadem Constitutio afficiat omnes Ordines regulares, ex decreto tamen Congr. Conc. sub die 6. Feb. 1627. & confirmato ab Urbano VIII. 17. Feb. 1628. Constit. *Exponi nobis*, non afficit Ordinem S. Joan. Hierosolymitam, nisi quoad Judices Conservatores, cui adhuc competit jus hoc eligendi.

Nota V. Quod Regulares habentes Conservatorem, si rei sint, in causis requiruntibus iudicalem discussionem, & indaginem conveniri nequeunt coram eodem, sed coram loci Ordinario, ut declaravit Congr. Conc. 28. Julii 1657. *lib. XXI. Decretorum pag. 31. in Papien. 20. Martii 1660. lib. XXXII. pag. 73. & in causa Jannæ. jurisdictionis inter Patres Societatis Jesu, & Patres Carmelites Exaltatos 20. Febr. 1783. ut in Thesaurus Resol. quæst. Cong. tom. II. pag. 274.*

Nota VI. Quod Conservatores procedere possunt per censuras contra manifeste molestantes Regulares, ut ab illa desistant, & non desistant excommunicare, vel excommunicatos declarare, consilio prius de vexationis notorietate, & præmissa bina saltem monitione, etiam per edictum, si opus fuerit, & citatione ad comparandum, quare non debeat declarari in excommunicationem incisæ juxta Trident. *sess. XXV. cap. III. de reform.* Notamen juxta receptam praxim sic procedere possunt contra Episcopum ob peccatantem episcopalis dignitatis, *argumen. ex cap. VI. Trident. sess. XIII. & caput V. sess. XXV. de reform.* Quin obicit *cap. Quia pontificali, de Officio delegati. in VI.* cum hoc non procedat in causis controversiæ super jurisdictionis competentia ortæ inter Ordinarios, & Conservatores: potissimum post relatum *cap. V. Tridentini, & Gregorij Constitutionem, decernentem* = in causis non esse procedendum, donec per Arbitros in forma juris electos super jurisdictionis competentia fuerit iudicatum = ut dictum est supra num. VIII. vel recurrendum est ad S. Sedem, nihil interim innovando.

Nota VII. Conservatores, utpote sunt veri iudices a Papa delegati, posse loco sui alium subdelegare, cum id competat delegatis a supremo Principe ex elariorum textibus *cap. III. Si pro debilitate, & cap. XXXIII. Pastoralis, de Officio Judicis delegati, cap. obicit dispositio cap. XLIII. Avoniam, dicto tit. ubi statuitur* = Nulli, cui communi fuerit peccare Crucem, excommunicare, vel absolvere aliquos, dispensare cum irregularibus, vel injungere penam

gentias, licet hæc de cætero aliis demandare, quia non sibi iurisdictioni, sed certum ministerium potius committitur in hac parte = hic enim agitur de nullo ministerio, quod utique subdelegari nequit; ibi vero de iurisdictione, quæ alteri ex iisdem iuribus committi potest: quod extra illum dubium fieri potest, attenda c. c. Constit. Gregorii, in qua clare conceditur huiusmodi facultas, ut constat ex illius verbis *Conservatores huiusmodi, sive principales, sive subrogati*. Hi tamen habere debent omnes qualitates

ad Conservatores requisitas tam juxta Gregorianam Bullam, quam juxta *cap. XV. Hæc Constitutio, de Offic. delegat. in VI.*

Nota VIII. Ex decreto Congr. Conc. confirmato a Paulo V. Constit. *Religiosorum*, 24. Aug. 1607. Regulares intra claustra degentes conveniri debere in causis civilibus, non coram Ordinariis, sed coram eorum Superioribus, vel Conservatoribus, si eos habeant, ibi.

§. I. Cum itaque nomine dilecti filij Basilij Angussolæ Procuratoris generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum in Congregatione Venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Tridentini Concilij Interpretum, expositum fuerit, in Hispaniarum Regnis quosdam Ordinarios locorum contendere, Religiosos intra claustra degentes coram ipsis Ordinariis conveniri debere in causis civilibus, *cap. Volentes, de Privileg. in VI.* comprehensis, propter illius innovationem a Concilio Tridentino factam, *sess. VII. cap. XIV.* quæ præfatos Religiosos, eorum privilegiis abrogatis, defendunt comprehendi. Præterea eosdem locorum Ordinarios pariter contendere, eosdem Religiosos intra claustra degentes in prima instantia coram ipsis conveniri debere ex decreto ejusdem Concilij Trident. *sess. XXIV. cap. XX. de Reform.*

§. II. Cumque ab eodem Basilio Procuratore generali in eadem Congregatione supplicatum fuerit, ut super utraque re responsa darent; ab eadem vero Congregatione fuerit responsum = Neque Constitutione in generali Concilio Lugdunensi edita, quæ incipit, *Volentes*, neque decreto Concilij Tridentini *cap. XIV. sess. VII.* comprehendi Regulares, ibeoque eos juxta eorum privilegia, coram suis Superioribus, vel Conservatoribus esse conveniendos. Necnon decretum ejusdem Concilij Tridentini dicto *cap. XX. sess. XXIV.* ad Regulares non pertinere, nec eorum Conservatorias imminuere, nec quoad primam illarum instantiam aliquid novi inducere = ipseque Basilius Procurator generalis nobis humiliter supplicari fecerit, ut pro sui Ordinis quiete, supradictas declarationes ab eisdem locorum Ordinariis servari debere Apostolica auctoritate præcipere dignaremur.

§. III. Nos illius huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, & singulis locorum Ordinariis, in virtute Sanctæ obedientiæ per præfentes districtè præcipiendo mandamus, ne Fratres, & Religiosos dicti Ordinis Carmelitarum contra dispositionem declarationum prædictarum perturbare, vel inquietare quoquo modo audeant, vel præsumant: irritum nihilominus, & inane decernentes quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quorum decretorum favor nedum Præfatis Carmelitis suffragatur, sed etiam quibuscunque aliis Regularibus, ut ex declarationibus ejusdem Congr. relatis ab hoc idem Conc. caput a Card. Belarmino.

Nota IX. Coram his iisdem Conservatoribus conveniendos esse etiam Syndicos Fratrum Minorum de Observantia, ut ex sequenti decreto Cong. super Immunit. ecclesiast. relato a Matthæucci *Offic. Curia cap. II. n. 4.* = S. Congr. inherendo declarationibus alias factis, censuit, Procuratorem, & Syndicum Fratrum Minorum de Observantia Bull. sel. record. Clement. VII. gaudere privilegio fori, tam in causis civilibus, quam in criminalibus, & mixtis, & insuper non posse compelli ad exercenda munia publica. Communicata, neque a quoquam posse molestari, nisi coram legitimo Conservatore. *Roma hæc die 7. Januarii 1699.*

Nota X. Iudices Conservatores exemptos esse a iurisdictione Ordinarii in iis dumtaxat, quæ ad eorum munus exercitium spectant. Imo, si exce-

dant limites propriæ iurisdictionis contra iudicem ecclesiasticum, cum habendi sint tamquam ex privati, potest hic suam iurisdictionem tueri *cap. VI. Dilectæ de Senten. excommunic. in VI.*

Nota XI. Non posse ab ipsis aliis ministris assumi præter unum Notarium ex decretis Congr. Concil. in *Faventina*, 17. Septem. 1667. ad *IV. lib. XXX. Decretor. pag. 443.* & 28. Januarii 1679. *lib. XXX. pag. 249.* ac Congr. particularis deputata a Clemente XI. 22. Martii 1720. ut referi *Benedictus XIV. lib. IV. de Synodo dioc. cap. VI. n. 6.*

Magna est controversia inter DD. an assumi possit ab iisdem quilibet Notarius sibi benevolus, vel uti debeat Notario Episcopi. In quo opinionum conflictu pro praxi credendum, non esse recedendum ab illa Gaudemii a Janua, qui *tom. II. de Pñs. Prelat. Regni. cap. VII. dub. XVI. Sect. V. num. 32.* ratiocinando, asserit, non esse assumendum Notarium Episcopi, quoties hic, et ejus Vicarius esset pars contraria in causa coram eisdem Conservatoribus mota: secus in aliis casibus. Ubi etiam nota, quod licet hi

juxta

854 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Iuxta relatum Tridentini caput nequeant habere tribunal: expendens foret Conc. textus *Habitualiter*, non *adualiter*: videlicet, quod nequam valeret Conservator habere erectum tribunal pro se solo sum, & omnibus occurrentibus casibus, & causis opportunum, cum aliis in causis sibi competentibus, & actu coram se introductis propriam ferat sententiam, ut verus Iudex a Pontifice delegatus: & agere pro tribunali evidens est, nisi velimus de nomine contendere, aut loquamur de tribunali completo: verum siquidem est, quod excepto uno Notario, & Auditore sibi bene viso, si hunc velit ad placitum, legendum DD. ministris reliquos Curia episcopali addictos teneatur adhibere.

Nota XII. Quod Conservatoris Universitatis concessio, quæ in hoc Conc. decreto præservantur, profunt dumtaxat Doctoribus actu Universitatis numero excentibus, & Scholaribus in illis studio incumbenibus ex declaratione Congr. Conc. in *Levæpion*, & *Osceæ*, ut lib. I. *Decretor.* pag. 97. & lib. III. pag. 28. & lib. IV. pag. 86. ac in *Carpenstram*, 24. April. 1597. lib. IX. pag. 10. Item ex ejusdem Congr. declaratione, relata a Card. Bellarmino in *hoc eod. cap.* = Conservatoris earundem Universitatum, Collegiorum, Regularium, & quilibet non sunt sublatæ a Concilio, nec imminuæ per cap. XX. sess. XXIV. etiam quod eas sint graves, & requirant plenariam cognitionem. Nec obstat Bulla VIII. Pii IV. revocatoria dictorum privilegiorum, Concilio repugnanti = Idem declaratum fuit in *Mediolanen.*, ut lib. II. *Decretor.* pag. 34. & in *Putoviciæ*, ac *Jacen.* 1594. lib. VIII. pag. 10. & 73.

Nota XIII. Quod Conservatores eligi possunt a

Regularibus etiam in locis, ubi adsunt Nunciæ Apostolici, vel Legati de latere, ut in *causæ Poloniæ*, Decem. 1646. lib. *Decretor.* Congr. Conc. XVIII. pag. 245. Qui tamen Conservatores non possunt Regularium causas cognoscere privative quoad Nuncium, ut in *Florent.* 9. Dec. 1651. lib. XIX. d. Congr. pag. 160. Nec illas jam introductas eorum Ordinatio, ut in *Montis Politiimi* 11. Julii 1656. de lib. XIX. pag. 54. Et si eas cognoscerent vigore recurfus, omnia acta essent nulla, ut in *Jannen.* *Jurisdic.* 10. Jan. 1721. lib. LXXIII. ad secundum.

Nota XIV. Quod, quamvis Moniales, regulam ejusdemque Ordinis regularis pro sitis etiam locorum Ordinariis potest subiectæ, gaudent omnibus aliis privilegiis, & gratiis, quibus Religiosi viri fruuntur, quatenus lævi, & statui earundem non repugnent, ut ex Const. Sixti IV. *Sacri* 26. Jul. 1599. 6. *Pl.* quoad Moniales Ordinum Prædicatorum, & Minorum, & quoad Moniales aliorum Ordinum, ex decreto Congreg. super Indulgentiis 28. Julii 1701, approbato a Clem. XI. 22. *Septem. ejusdem anni* pro ut etiam declaravit Congr. Conc. in *Portugallia*. *Privilegiarum* 19. Jan. 1686. nequeunt tamen sibi eligere Conservatorem, ut Regulares viri juxta responsum ejusdem Cong. ad ill. dubium sibi propositum in dicta Portugallien. a Monialibus Ordinis S. Benedicti, quæ ad obedientiam, & regimen Ordinarum translata fuerunt.

Postquam hæc scripseram, emanavit sequens Constitutio Clementis XIII. typis data in Typographia Sac. Congr. de Propaganda Fide, anno *Kalendar Maii* 1762. in qua circa prædictos Regularium Iudices Conservatores, hæc statuuntur,

Cum omnium quidem . . . Nuper siquidem, non sine intimo cordis nostri dolore, accepimus, in Regno Tunkini in Indiis Orientalibus Regulares nonnullos, qui eodem ad Christi Religionem propagandam missi sunt, sub obtentu conservandorum privilegiorum, quæ Regularibus eisdem ab Apostol. Sede concessa fuerunt, Conservatores Iudices, ut vocant, præter ordinem, & contra Apostolicar. Constitutionum spiritum, ac mentem, tales sibi delegisse, quos nec ipsa instituti sui ratio pateretur; quique eo temeritatis pervenerunt, ut in Apostolicos nostros Vicarios, ibidem degentes, quorum auctoritatem, ut religiosos viros decet, revereri debuissent, maximo cum christiani nominis apud Ethnicos ipsos dedecore, gravique cum perturbatione illarum Ecclesiarum, excommunicationis, & suspensionis, & interdicti sententiam ferre non dubitarent. De quibus omnibus cum a Vicario Apostolico ad Nos essent delata querelæ, duximus tanto malo validioribus remediis quanto cius occurrendum. Ut vero cauti in re tanti momenti procederemus, Congregationem particularem nonnullorum S. R. E. Cardinalium, qui negotiis Propagandæ Fidei præpositi sunt, ad rem totam examinandam institimus. Qui quidem examen diligenter aggressi, I. dubium = An potuerit eligi in Conservatorem superior Regularis temporarius = pro rei gravitate minime censuere statim, ac protinus definitendum, sed reservato examine, ac decisione ejusmodi dubii, inter cætera pro re nata, declararunt, inherendo Constitutionibus Apostol., & decretis alias editis. I. Quod denegata Regularibus, vel dilata facultas excipiendo confessiones, sufficiens causa non fuerit eligendi sibi Conservatorem. II. Quod proinde, qui illum ea de causa elegerint Conservatorem, in excommunicationem inciderint ad formam *cap. fin. (Hæc Constitutio) de Offic. & potest. Jud. Deleg. in VI.* speciatim confirmati in Const. Gregorii XV. quæ incipit *Sanctissimus*. III. Quod electus hujusmodi Conservator sub pœna suspensionis a divinis, ipso facto incurrenda, a Conservatoris nomine, & officio omnino abstinere se debeat, nullis, ac nullius valoris declaratis omnibus hucusque ab eo actis, & deinceps forsan

dis. IV. Demum, quod graviter moneantur Regulares omnes, ut in posterum, remotis partium studiis, & proprii Ordinis commodis, ad animarum salutem unice invigilent, ne tandem Sedes Apostol. tot Episcoporum querelis fatigata, privilegia, alias Regularibus concessa pro incremento Missionum, quæque nunc ad earundem perniciem tendere cernuntur, revocare cogatur. Atque ad hunc effectum, ne quis esse possit ignorantie locus, huiusmodi decretorum exemplar Superioribus Generalibus respectively intimetur, ut eorundem observantiam, & executionem sollicitè curent.

Quæ quidem omnia cum essent a Nobis auctoritate Apostolica confirmata, hoc tamen temporis intervallo in regionibus adeo diffitis discordiarum, & scandalorum incendium, nec restingui, nec temperari potuit, imò multo etiam magis auctum, ac dilatum est, adeo, ut graves querimonie ad Nos usque pervenerint, negata etiam fuisse in summo vitæ discrimine Sacramenta nonnullis eorum, qui iudicis Conservatoris iudicio, & censuris non obtemperassent. Quibus ex causis haud diutius differendum dubi hucusque suspensi decisionem rata d. Cong. deductis hinc inde iuribus, & re mature perpensa, ac præ oculis habitis Constitutionibus Apostolicis tum & fere communi juris canonici Peritorum consensu, ac præsertim resolutione Congr. Episcoporum, ac Regularium negotiis præpositæ, quæ ab Archiepiscopo Turritano consultæ = An Regulares unius conventus, monasterii, vel domus, aliquem Priorem, Guardianum, vel quemvis alium, quavis regulari dignitate fulgentem, in suum Conservatorem eligere, vel deputare possint, die 8. Octobris anni 1617. rescripsit: *non posse*, his, aliisque similibus decretis inherens, die 8. Martii currentis anni, tandem in hunc modum propositum dubium resolvit = Consultandum Sanctissimo, ut dignetur declarare Superiores Regulares temporarios nullibi, & in nullo casu posse eligi in Conservatores: in partibus autem Infidelium expedire, ut Conservatores omnino non eligantur =.

Hoc Nobis relatum, exhibitumque decretum jam satis agnovimus quoad utramque, partem Apostolicis Constitutionibus consentaneum, & congruum. Jamdudum etiam Prædecessores nostri Bonifacius VIII. in Constitutione, quæ incipit, *Statutum* (cap. ultim. de Offic. & potest. iudic. deleg. in VI. Gregorius XV. in Constitutione, quæ incipit: *Sanctissimo in Christo Pater*, 20. Sept. 1621. & Innocentius X. in literis in forma Brevis, quæ incipiunt: *Alias a Nobis*, 27. Maii 1653. animadvertentes Regulares, aliosque, quibus ab Apostolica Sede generale, sive speciale privilegium concessum est, ut possint sibi iudices Conservatores eligere, sub ejusmodi privilegii prætextu, Episcoporum, aliorumque iudicum ordinariam, sive delegatam jurisdictionem perturbare, & electos iudices Conservatores suæ potestatis limites frequenter excedere, optimo sane consilio, dum privilegia ipsa facta recta esse voluerunt, certum tamen modum iudicum Conservatorum electioni, certosque fines eorundem potestati imposuerunt, pœnis etiam adversus transgressores constitutis,

Horum igitur Summorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigia inherentes, de consilio Congregationis particularis supra memoratæ nonnullorum S. R. E. Cardinalium; qui negotiis Propagandæ Fidei præpositi sunt, videlicet Vener. Fr. nostri Josephi S. R. E. Cardinalis Spinelli, Episcopi Ostiensis, & Sacri Collegii Decani, ac dilecti. fil. nostrorum S. R. E. Cardinalium Stoppani, Galli, Antonelli, & Columnæ de Sciarra; motu proprio Nos in primis Constitutiones easdem Bonifacii VIII. & Gregor. XV. necnon Apost. literas in forma Brevis Innoc. X. quarum tenorem hic pro inserto haberi volumus, cum singulis declarationibus in eisdem contentis innovamus, & confirmamus; easdem Constitutiones, & Apostol. literas plenum robur, & firmitatem habere volumus, & mandamus.

Præterea, quoniam in iisdem Constitutionibus cautum est, ut ii dumtaxat in iudices Conservatores eligi possint, qui dignitatem, aut personarum in cathedrali, vel collegiata Ecclesia obtinent, Nos eisdem Constitutionibus inherentes, statuimus, & declaramus, non licere quibuscunque in locis Regularibus cujuscunque Ordinis, monasterii, vel Congregationis, Mendicantibus, vel non Mendicantibus, etiam Societatis Jesu, aliis, vel quantumvis expresse, & speciatim nominari eos oporteat, cæterisque, quibus ab Apostol. Sede concessum est, ut iudices Conservatores sibi deligere possint, vigore cujuscunque privilegii, cui, quatenus opus sit, expresse derogamus, Præpositos, Rectores,

Pro

856 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Provinciales, Definidores, Custodes, Priores, Prædictos, Vicarios, Visitatores, aliosque quoscunque Superiores Regulares, non perpetuos, sed temporarios proprii, vel alterius Ordinis in iudices Conservatores eligere, quos hac in parte, & ad hunc effectum in dignitate ecclesiastica constitutos non esse, eorundemque electionem, etiam si fiat, servata in reliquis forma Constitutionis Gregorii XV. ipso jure irritam profus fore declaramus.

Tandem iuxta alias Decretis in Congregatione generali de Propaganda Fide coram S. M. Urbano VIII. habita die 3. Februarii anni 1640. & prospectis etiam periculis, & scandalis, quæ ex electione iudicum Conservatorum in partibus Infidelium, plerumque in animarum perniciem, & publicæ tranquillitatis, atque ecclesiasticæ pacis perturbationem emergunt, juxta Decretum prælatæ Congregationis, auctoritate Apost. denunciamus, Regulares, Mendicantes, & non Mendicantes, Monachos, & Clericos Regulares cujuscunque Congregationis, & Ordinis, etiam Societatis Jesu, aliosque, quavis expresse, & speciatim nominare eos oporteat, privilegio sibi concessio eligendi iudices Conservatores, quousque in partibus Infidelium degunt, ac sacras Missiones exercent, nullo modo expedire *ut utantur*: sed omnes, & singulos in offensionibus, & causis, quæ ipsorum Ordines, vel alias quomodolibet nuncupatis, ut ad Nos, & ad Apostolicam Sedem recurrant, ut ab hac Ecclesia, Ecclesiarum omnium Matre, & Magistra, cui nihil antiquius est, quam cuique sua jura servare, rectum judicium, ac remedium præstentur.

Decernentes præfentes nostras literas . . . Non obstantibus Sixti V. favore Ordinum Mendicantium, & Pii V. ac Gregor. XIII. incipien. *In supereminenti* favore Clericorum Regularium Societatis Jesu, extra Europam existentium, ac quibuscunque aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & Institutorum quorumcunque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare Magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, & Institutis, eorumque Superioribus, & Prælatibus, ac personis, etiam Missionariis in limine quoque, & actu primæ illorum expeditionis, ac subiande, & successive, etiam per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam prædictam, & per Nos pariter quomodolibet concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus, & aliis omnibus, quæ præsentibus quomodolibet obstat possent, etiam si de illis, eorumque, totisque tenoribus specifica, & expressa, ac individua, mentio de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorumque tenores pro plene, & sufficienter præsentibus expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse, amplissime, & plenissime, necnon opportune, & valide derogamus, & derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscunque.

De his iudiciis, præter Fagnanum in *exp. Sane, de Offic. Judic. delegat.* & Si Clericus, de *Foro compet.* & inter recentiores Auctores, Matthæucci *Official. Caus. capp. XX. XIX. LI. & LV.* & Gaudenium de *Jana loc. mor. cit.* integrum tractatum in lucem edidit, impressum Mutinæ anno 1743, P. Maria Forti Societ. Jesu, natione scilicet: de quo tamen ita

monet lectorem Benedictus XIV. *cit. lib. IV. cap. 12. pag. 99.* = Non multum huic Auctori fidendum est, quoniam multis in locis, sed præsertim articulo XXI. Iudicum Conservatorum jurisdictionem ultra limites præterit a sacris Urbis Congregationibus eisdem præscriptis =.

S E C T I O X L V I I I.

*Eadem Sessio XIV. caput VI. junctis capp. VI. & XVII.
cap. I. sess. XXI. & sess. XXIII. de Reformat.*

Quia vero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprias congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. Tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, Religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parvi pendentes, vestes, etiam publice, deferant laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personarum, officia, aut beneficia qualiacunque ecclesiastica obtinuerint, si, posteaquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, ac dignitati congruentem, & juxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & proventibus ipsorum beneficiorum; necnon, si semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum, & beneficiorum hujusmodi coerceri possint, & debeant, Constitutionem Clementis V. in Concilio Viennensi editam, quæ incipit, *Quoniam*, innovando, & ampliando.

Cum in hoc Decreto non declaratum fuerit cuius formæ esse debeat vestis, quam præcipit deferendam esse ab his nominatis Clericis, præscripta a Sixto V. Constitut. cum *sacrofanctum*, p. 7a. var. 1789 in qua nedom declarat, debere esse talarem, sed etiam idem onus extendit ad alios Clericos a Concilio non nominatos, cum additione prænarum, ut sequitur.

Nos . . . hac nostra perpetuo valitura Constitutione præcipimus, & mandamus omnibus, & quibuscunque Clericis, non solum in sacris, sed etiam in aliis minoribus Ordinibus constitutis, & clericali tantum Tonsura insignitis, & nedom beneficia ecclesiastica qualiacunque, etiam simplicia, nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea jus habentibus, verum etiam pensiones super quibusvis fructibus, redditibus, aut proventibus quarumvis patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium, & aliarum, quarumcunque Ecclesiarum, seu abbatialium, capitularum, & conventualium mensarum, necnon monasteriorum, præpositurarum, præpositatum, prioratum, preceptoriarum, hospitalium, canonicatum, præbendarum, dignitatum, personatum, administrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcunque, ecclesiasticorum, secularium, & quorumvis Ordinum regularium, seu illorum distributionibus quotidianis, ac juribus, emolumentis, & obventionibus universis sibi reservatas, aut fructus ipsos, prædiave, aut bona ecclesiastica loco pensionum sibi assignatos, vel assignata, ex quacunque concessione, seu dispensatione Apostolica percipientibus, etiam conjugatis, præsertim si iidem Clerici conjugati juxta Constitutionem pie mem. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, in Concilio Trid. innovatam, privilegiis clericilibus uti velint, tam in Romana Curia degentibus, quam extra eam ubilibet gentium, & locorum constitutis, ut ipsi, & eorum quilibet quantumvis exempti existant, & quovis privilegio, vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiversatione postposita, debeant omnino . . . Tonsuram, & habitum clericalem, vestes scilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliæ bona ecclesiastica reservata sunt suæ Militiæ convenientem, quacunque remota excusatione assumere, & jugiter deferre. In futurum autem, non nisi actu Clericis in habitu clericali, & Tonsura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus, suæ Militiæ propria, aut alia quæcunque ecclesiastica, etiam simplicia, beneficia respective conferantur, aut commendentur, aut pensiones, fructusve, aut bona ecclesiastica reserventur.

Alioquin ipsos, & ipsorum quemlibet, qui quoad gestandum habitum clericalem, & militarem supra dictum . . . nostris hujusmodi præcepto, & mandato nunc, & in posterum.

Q 9 9 9

rum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obdiderint, præter alias penas contra eos inflictas, etiam quibuscunque dignitatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, ac beneficiis, etiam simplicibus, & præstimoniiis per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro tempore obtentis, nec non pensionibus, & fructibus, ac prædiis, bonisque ecclesiasticis huiusmodi quocunque modo eis reservatis, vel reservandis, omnique jure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, haereditarie privamus, ac sine ulla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut ministratione, ipso facto privatos declaramus, ac tam beneficia ipsa per privationem huiusmodi vacare, & libere aliis conferri posse, quam etiam pensiones cassatas, & extinctas esse, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reservationes cessare, & quemquam ulterius ad illarum solutionem minime teneri, & ob non solutionem, censuras, & penas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus, ipsisque dignitates, personatus, administrationes, officia, necnon canonicatus, & præbendas, & beneficia sic pro tempore vacantia, collationi, provisioni, & dispositioni nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis perpetuo reservamus.

Cæterum Milites quarumvis Militiarum sub regula aliqua approbata canonice institutarum; vel alios Rom. Cur. officiales, qui non uti Clerici, sed potius tamquam Milites juxta privilegia, & dispensationes Apostolicas, eis in genere, vel in specie, per Nos, aut Prædecessores nostros nominatim concessa, & sub felic. record. Pii Papæ V. Prædecessoris nostri Constitutione, quæ incipit, *Sacrofanctam &c.* huiusmodi privilegiorum forsitan revocatoria minime comprehensa, beneficia Militiæ, quam professi sunt, regularia obtinent, seu pensiones super quibuscunque fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis, etiam prædictarum Ecclesiarum, & beneficiorum secularium, aut fructus ipsos sibi reservatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, sive clericali charactere insigniti sint, sive non sint: qui vero Clerici sunt, etiam si ab initio tempore reservationis pensionum, seu fructuum huiusmodi, regularem habitum nonnumquam suscepierint, nec Militiis officiorum Rom. Cur. adscripti fuerint, sed post publicationem præsentis Constitutionis Milites effecti extiterint, sub præcepto, & mandato præfatis, de habitu, & Tonfura clericali deferendis nolumus comprehendere: sed iis permittimus, ut regulari habitu Militiæ, quam professi sunt, convenienti, vel si ipsi Milites Rom. Cur. officiales tuerint, qui pensiones, aut fructus, aliave prædia, aut bona ecclesiastica ex dispensatione, seu privilegio Apostolico percipiant, habitu militari superscripto absque alicujus censuræ, vel pœnæ ecclesiasticæ incurfu licite uti valeant. Et nihilominus tam beneficia suæ Militiæ regularia retineant, quam etiam pensiones super Ecclesiis, & beneficiorum prædictarum, etiam secularium, fructibus, seu bona, vel fructus præfatos sibi pro tempore reservatos percipiant.

Excipiuntur tamen ab his pœnis ex altera ipsius Constit. *Pastoralis*, 31. *Januarii* 1589. obtinentes pensionem non excedentem valore sexaginta ducatorum auri de Camera: si vero excedat, declarantur dictis pœnis non ligari, nisi postquam tam exi-

gere exeperint, vel per ipsos stiterit, quominus erigant, vel percipiant. Excipiuntur etiam Famuli Papæ inferioris familie, aut famuli, qui non tenentur vestem clericalem deferre, ibi.

Cum itaque nostra nuper edita Constitutione de habitu, & Tonfura, per Clericos, seu Milites beneficia, vel pensiones obtinentes deferendis, quæ incipit, *Cum sacrosanctum &c.* præceperimus universis Clericis, nolumus beneficia ecclesiastica obtinentibus, sed etiam pensiones super fructibus ecclesiasticis, aut fructus ipsos sibi reservatos percipiuntibus, ut libitum, & Tonfuram clericalem, vestes scilicet talares; Militibus vero ipsas pensiones, aut beneficia suæ Militiæ convenientem juxta deferant, pœna privationis beneficiorum, pensionum, ac fructuum huiusmodi culibet ignobedienti imposita, prout in eadem Constit. latius continetur.

Nonnulli vero ex Clericis præfatis pensiones, aut fructus huiusmodi admodum tenues percipientes, alii quoque nostri familiares actu nobis inferyentes, variis obsequiis, & ministeriis addicti, qui ultro, citroque, ubi opus est, commear, & accurere coguntur, idcirco vix possint sine maximo incommodo, impedimento, & dispendio, habitum cle-

Ordinariorum sententia declaratoria privationis beneficiorum, quæ obtinent, imò etiam si nulla citatio, monitio, vel alius judicialis actus in eos fuerit institutus, ipso jure amissionis, & privationis fructuum prædictorum poenam incurrere, ita, ut illos ullo modo percipere, nec perceptos retinere, vel facere suos possint: sed ipsos absque ulla proflus diminutione ad commodum fabricæ Ecclesiarum, in quibus erecta sunt beneficia, illico sub pœna lethalis culpæ restituere teneantur; a qua quidem restitutionis obligatione a nemine, præterquam a Nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existente (sublata cæteris omnibus, etiam Pœnitentiariæ Apostolicæ officio, & Majori Pœnitentiarii condonandi facultate) eos absolvi, & liberari posse volumus, præcipimus, & mandamus.

Facultas condonandi prædictos fructus sublata est etiam a Benedicto XIV. in casibus publicis: in occultis tamen conceditur, ut Major Pœnitentiarius eos condonare possit, ut ex illius Constit. *Pæter hec*, 23. Aprilis 1744. §. XXIV, quam leges in calce hujus Operis.

Nota I. *Thesaurum de Paris cap. IV. verb. Apostolica*, circa allatum Sixti Constituit ita sentire, = Similiter per dimissionem habitus clericalis incurrit Clericus poenam privationis beneficiorum, & extinctionionis pensionum, ipso jure per Bullam Sixti V. 98. *Cum Sacrosanctum*. Sed aliqui dicunt, non esse quoad hunc rigorem usum receptam, *Garzas part. 7. cap. 1. num. 24*. Alii dicunt requiri monitionem, & contumaciam, *Castropalae tom. II. tract. 13. de Benef. disp. 1. pauli. 11. §. X. num. 10*. Sed verius puto, requiri declaratoriam pro foro conscientie, per ea, quæ *Garzas part. 11. cap. 10. num. 9*. est enim poena privata jure questio = Et quidem quoad vestem talarum respectu constitutorum in sacris, & beneficiatorum videtur emolumentum fuisse rigorem dictæ Constitutionis a cit. Constit. Benedicti XIII. quandoquidem licet in ea ejusdem Constit. mentio fiat, insignium tamen poenæ in solos beneficiarios laicales duntaxat vestes deferretur, & ne ullum quidem verbum legitur de talaribus.

Rursum, quamvis idem Benedictus in Concilio Romano tit. XVI. de Vita, & honest. Cleric. cap. III. confirmaverit edictum circa vitam, & honestatem ecclesiasticorum Alimæ Urbis, ipsius Jussu publicatum sub die 20. Decembr. 1724. Injunctaque Episcopis, aliisque respective, ut illud in suis diocesis publicandum, & omnimoda observandum curent, in quo præcipitur, ut constituti in sacris, & beneficiati, tenue etiam beneficium possidentes, juxta resolu-

tionem Congr. Concil. sub die 13. Septembr. 1677. deferant talarem vestem ab ortu solis usque ad dimidium noctis horæ; nihilominus valde admodum in eo recessum est a rigore Sixtinae Sanctionis, cum in contravenientes insignitur poena duntaxat decem scutorum pro quolibet vice, & totidem dierum detentionis in carcerem.

Huic moderationi accessit etiam usus, & praxi timoratorum, ac tolerantium, & acquiescentium Beneficiorum Pontificum, & ecclesiasticorum Præfatum, a quibus videmus summopere quidem insuper de latione vestium clericalium, non autem talarum, nisi quando supra enunciati Clerici Ecclesiam sunt ingredituri, sive ad Missarum mysteria, sive ad divina officia, & ecclesiastica munia obeunda, ut clarissime patet ex eorum edictis, & synodalibus decretis, sacrorum Canonum rigorem emolumentum, relatus a Benedicto XIV. in cit. *Synod. dioc. lib. XI. cap. VIII*. Imo ipsemet, cum esset Archiepiscopus Bononiensis, in binis suis Institutionibus ad Clerum Bononiensem la XXXIV. & LXXI. in ordine, non obstat, Sixti Constit. *sacrosanctam*, quam citat. *lib. XII. obligationem vestem talarum deferendi limitari ad ipsos Sacerdotes, Missam celebraturos; de qua obligatione iterum sermonem instituta cit. cap. VIII de Synod. se ad eadem Institutiones duntaxat retulit.*

Nota II. Cum eodem dicto cap. VIII. quod quavis Tridentinum talaris vestis non meminerit, cum tamen remittat iudicio Episcoporum statuire, quam vestem Oniini, & dignitati Clericorum conveniat, hi nullatenus contravenire possunt eorundem Edictis, in quibus sub certis poenis præcipitur de latio vestis talaris.

SECTIO XLIX.

Eadem Sessio XIV. cap. VII. de Reform.

CUM etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab Altari avelli debeat; qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferre liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat. Si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & Altaris ministerium, & beneficia quæcun-

que, ac dignitates jure quodammodo dispensatio debeat; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniore Episcopo, qui non, nisi causa cognita & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Prebujio in hoc Decreto contenta de non promovendo ad Ordines homicidam voluntarium, quæ ex declaratione Congr. Conc. relata a Fagnano in *cap. Henricus, de Cleric. pugnans in duello num. 15.* locum non habet in jam promoti, extensa fuerat a

Sixto V. Constit. *Effrenatam*, 29. *Octobr. 1588.* ad procurantem abortum fetus etiam inanimati, effectu secuto, quem, ut vere homicidam voluntarium puniendum statuerat, ibi.

Nos igitur post repressam eorum temeritatem, qui matrimonii jura violare, & quantum in ipsis est, vinculum indissolubile dissolvere præsumunt, quive turpioribus quibusdam incestis se inquinare non erubescunt, hoc quoque malum, quantum viribus nobis a Domino traditis contendere possumus, nostris potissimum temporibus exterminare volentes: omnes, & quoscunque tam viros, quam mulieres, cujuscunque status, gradus, ordinis, ac conditionis, etiam Clericos seculares, vel cujusvis Ordinis regulares, quavis dignitate, & præminencia ecclesiastica, vel mundana fulgentes, qui de cætero per se, aut interpositas personas abortus, seu fetus immaturi, tam animati, quam inanimati, formati, vel informisejectionem procuraverint, percussionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribusque mulieri prægnanti impositis, ac aliis, etiam incognitis, vel maxime exquisitis rationibus, ita, ut re ipsa abortus inde secutus fuerit; ac etiam prægnantes ipsas mulieres, quæ scienter præmissa fecerint, penas tam divino, quam humano jure, ac tam per canonicas sanctiones, & Apostolicas Constitutiones, quam civilia jura adversus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipsa patravint, propostas, & ipsas (quorum omnium tenores his nostris literis pro expressis, & ad verbum insertis habemus) eo ipso incurrere, hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ipsasque penas, leges, & Constitutiones ad casus præfatos extendimus.

Verum hæc Constitutio restricta postea fuit a Gregorio XIV. ad abortum fetus animati tantum, concedendo etiam facultatem locorum Ordinariis absolviendi ab excommunicatione propter illum incursum,

quam Sixtus Apostolicæ Sedi reservaverat, ut ex dicti Gregorii Constit. *Sedes Apostolica*, 31. *Maii 1591.* ibi.

Cum igitur postmodum experientia docuerit, ex remedio hujusmodi, non eam, quæ sperabatur, vitilitatem, & fructum provenisse, verum potius multis Satanæ malitia ad peccandum inductis, difficiliore ob soli Sedi Apostolicæ reservatam absolviendi facultatem, reddito ad penitentiam aditu, eos a nefariis hujusmodi flagitiis perpetrandis non solum non retraxisse, sed etiam plurimorum sacrilegiorum, gravissimorumque peccatorum, & scelerum occasionem dedisse: Nos prepterea animadvertentes, gladium ecclesiasticæ disciplinæ, præsertim quoad censuras, & penas spirituales, ita exercendum esse, ut ad medicinam tendat, non ad perniciem animarum, æternumque Pastorem, cujus vices in terris gerimus, quantum (divina ejus gratia adjunctrice) possumus, imitari volentes, qui venit animas hominum salvare, non perdere, neminique, quantumcunque graver, & enormiter deliquerit, viam salutis præcussit, quin potius ad eam assequendam copiosa remedia adhibuit, ac nobis reliquit, & simul utilius censentes, ubi nec de homicidio, nec de animato foetu agitur, penas non imponere duriores iis, quæ per sacros Canones, & leges prophanas sunt inflicte habita... Constit. prædictam sic duximus moderandam, ut a peccato, & excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quoad eos, qui hæctenus deliquerunt, quam quoad illos, qui post nostram Constit. in eisdem casibus deliquerint, quilibet Presbyter, tam secularis, quam cujusvis Ordinis regularis ad Christianissimorum confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus, plenam, & liberam in foro conscientie tantum, absolviendi habeat facultatem, eandem prorsus, quam idem Sixtus Prædecessor sibi, ac suis Successoribus reservavit.

Quo vero ad penas procurantium abortum fetus inanimis, aut exhibentium mulieribus,

ribus, vel fumentium venena sterilitatis, aut quocunque modo auxilium, vel consilium eis dantium, in prædicta Constitutione contentas, Constitutionem præfatam, in ea parte, ubi de his agit, ad terminos juris communis, ac sacrorum Canonum, & Conc. Tridentini dispositionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium, tam quoad præterita, quam quoad futura, perpetuo reducimus, perinde, ac si eadem Confit. in hujusmodi parte nunquam emanasset.

Huc spectat damnatio sequentis Propositionis la XXXV. in ordine inter alias proscriptas ab Innocentio XI. a. Martii 1679. = Videtur probabile, omnem foetum, quando in utero est, carene anima rationali, & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur, & consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi =.

Nota I. Cum in hoc eodem Concilii decreto caveatur, ut homicidia voluntarii beneficio perpetuo careat, pluries ortum est dubium, an idem possit obtinere, obtentisque retinere pensiones abique dispensatione, S. Congreg. Conc. die 17. Julii 1605. 11. Julii 1617. & 27. Septem. 1623. censuit, in hoc Conc. decreto non comprehendere pensiones.

Nota II. Cum idem decretum perpetuo excludit d. d. homicidam etiam a spe dispensationis tam pro Ordinibus suscipiendis, quam pro beneficiis obtinendis, 7. Sept. 1605. propositum fuit eidem Congregationi sequens dubium = Utrum si, qui gravibus ab aliquo effectus injuriis, famulo mandavit, ut illi faciem vultus leve sensum infligeret, inhibuitque, ne illum interficeret, si mandatarium fines illos excedens, pluribus mortiferis vulneribus ei mortem intulerit, censetur incidisse in irregularitatem proveniente ex homicidio voluntario, adeo, ut omni spe dispensationis ad præscriptum Conc. caput VII. §§. XI. perpetuo careat debeat: Congregatio, re diligenter examinata, censuit incidisse in irregularitatem, sed non eam, quæ provenit ex homicidio voluntario, ac propterea Oratore decreto Conc. non excludi a spe dispensationis: imò perpenis ejus qualitatibus, dignum esse dispensatione, atque ita referendum Sanctitati suæ, prout in *Manuana lib. X. pag. 120.* Idem censuit in *Nullius in Januarii 1587. lib. IV. pag. 223.*

Irregularitas autem, in quam hic incidisse dicitur Oratorem, ea est, quæ insculpta legitur a Bonifacio VIII. in cap. III. *Is, qui de Homicidio in Pl.* ubi in iisdem terminis propositus est casus.

Neque excluditur a spe dispensationis, qui mandavit occidere Cajum, mandatarium autem occidit Titium, ut respondit 9. Januarii 1587. ad dubium in *Fossii. 22. pag. 66.*

Nota III. Quod, licet pena inhabilitatis, & privationis beneficii insculpta a Conc. in homicidam voluntarium sit læta sententia, ob illam particulam *perpetuo careat beneficio.* *Thesaurus tamen de Penis cap. I. verb. Homicidium,* sentit cum communis, eam non incurri ipso facto ibi Privationem beneficiorum ecclesiasticorum homicidia ipso facto, per se loquendo, non incurrit, ut de communis testatur *Azor. lib. VIII. cap. XVIII. quæst. I. tom. II. & late probant Sanchez. Opuscul. lib. II. cap. II. dub. 14. n. 6. eum sequ. Farinac. quæst. 119. n. 63. Garrias part. XI. cap. X. n. 39.* Tamen, si beneficium requirit personale exercitium, seu servitium Ordinis sacri, tenetur procurare dispensationem super irregularitate,

quæprimum. Quod si nolit, vel non possit impetrate, tenetur sub peccato mortali, & ex justitia, dimittere beneficium: dum autem non est in mora, potest aliquo tempore illud retinere, dum procurat dispensationem, *Suarez de Conf. disput. 40. sect. 2. n. 19.* cum communi sententia, & *Regin. lib. XXX. n. 14. Sanchez. Opuscul. loc. cit. dub. 15.* In aliquibus autem casibus homicida ipso facto beneficium amittit, ut I. ex abortu, de quo vide *verb. Abortus* II. ex assassinio, dixi *verb. Assassinium*: III. in occidente Papam, vel Cardinalem, dixi *verb. Molestus cap. II. IV.* in occidente Episcopum, dixi *verb. Injuria cap. IV. V.* in occidente suum Prælatum, vel conventum, ut dicam *cap. sequ.* VI. in occidente aliquem in odium Sancti Officii, ut dixi *verb. Inquisitio cap. III.* =

Nota IV. Dispensationem super irregularitate, & penis incurris ab homicida voluntario, etiam in casu occulto, reservatam esse soli Papæ: Episcopum autem dispensare posse cum homicida casuali, occulto dumtaxat, cum publico vero solum Papam, seu Episcopum de illius commissione, ut ex allato Concilii decreto. Verum tamen est, quod Episcopus ex communi DD. sententia, quos refert *Thesaurus loc. cit.* dispensare potest cum homicida casuali publico, ut innotet in Memoribus antea susceptis, & beneficium simplex obtineat. Eodem modo dispensare potest super homicidio voluntario iusto, ita super defectu leuitatis.

Quia vero nonnulli Auctores relati a Diana *Respons. XLII. & XLV. 1723. 11. tom. II.* plus nimio Regularium privilegia ad indebita extendentes, dicunt, Prælatos regulares dispensare posse super irregularitatibus, & penis insculptis contra homicidium voluntarium, etiam vi communicationis privilegiorum cum illis Ordinibus regularibus, quibus dicte, & expresse hujusmodi privilegia concessa sunt (quorum tamen tenores sunt semper speciatim inspiciebantur) respectu dictorum Regularium tali participatione gaudentium lectorem remitto, prout remisi in Additionibus meis ad Institutiones canonicas Remigii *Malchar part. II. tit. de Homicidio volunt. pag. 116. col. 2. & nunc ad Theobaldum de Paris, verb. Homicidium cap. I. pag. 205. col. 1.* ad sequens Congreg. Conc. responsum, a me recognitum, quod cum in regra supplicis libelli serie rehero, prout reperitur in Regellis ejusdem S. Congreg. lib. Decret. 35. pag. 145. = *Dubia facultatis absolventi, & dispensandi 14. Apr. 1635.* = Omnibus, & singulis Congreg. S. Mauri, Ordinis S. Benedicti personis concedimus, ut a felic. record. Summis Pontificibus, Gregorio Papa XV. Bulla, data an. 1621. & Urbano Papa VIII. an. 1628. uti, frui, potiri, & gaudere omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & libertatibus concessis Congregationi Cassinensi, S. Victorii, & omnibus quibuscunque Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, Militiarum, & Hospitaliarum, &

Concessa est eadem PP. Cassensibus facultas absolventi in utroque foro, & dispensandi super censuris, irregularitatibus, & inhabilitatibus monachos suos, qui ante Religionis ingressum, homicidiis voluntariis, & aliisque patris facinorosis, irregularitatibus, & censuris incurrunt: ut patet ex Brevibus Eugenii Papæ IV. Romæ Kal. Aprilis Pontificatus XI. Innoç. Papæ VIII. Kal. Novemb. Pontificatus anno III. beatz mem. Pii Papæ V. idibus Jul. an. 1571. datis.

Concessa est eadem facultas PP. Congr. Montis Oliveti a Pio IV. Bulla data anno 1560. die 24. Maii Pont. anno primo.

Sed, & PP. Prædicatoribus Dominicanis Bulla Julii Papæ II. data an. 1510. Pont. an. VII.

Necon & PP. Societatis Jesu, Bullis Pauli Papæ III. an. 1549. 15. Kal. Nov. Pont. an. XV. & Gregorii Papæ XIV. an. 1591. datis.

Cum itaque PP. Congr. S. Mauri data fuerit facultas ab Urbano Papæ VIII. utendi, gaudendi, & fruendi omnibus privilegiis aliis Congr. & Ordinibus concessis, non solum per participationem, & extensionem, sed perinde ac si illa omnia in specie eidem Congr. concessa essent, Procurator Generalis ejusd. Congr. humiliter instat, declarari.

Primum, An Superioris dictæ Cong. licite, valdeque possint absolvere in utroque foro, ac dispensare super irregularitatibus, & censuris suorum monachorum per homicidia, vel in bello, vel in iurgiis, aliisque modis, quasi indeliberatis, contractis?

Secundum, An eos possint rehabilitare ad suspensionem Ordinis, dignitatum, & prioratum, seu episcopiorum regularium?

Sæc. &c. Ad utrumque respondit, *Negative*.

SECTION L

Eadem Sessio XIV. caput XI. de Reform. juncto cap. XIX. sess. XXV. de Regularibus.

Quia vero Regulares, de uno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur, nemo cujusvis Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi, ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustrum perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam si Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia secularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Hoc Decretum, quo statuitur, non posse Regularem transferri de uno ad alium Ordinem, & ad habitum, ac professionem admitti sub prætextu privilegiorum, nisi in Ordine, ad quem transfertur, perpetuo maneat intra claustrum sub sui Superioris obedientia, ampliatum est a S. Pio V. Conclito *Quæcunque*, 14. Octobr. 1569. cassante quævisque Apostolicas concessiones post Concilium super his obtentas, ac

nullam decentem admissionem, receptionem, & retentionem, etiam juramento firmatam, sub pena in admitteutes, & recipientes privationis omnium dignitatum, administrationum, beneficiorum, officiorum, fructuum, & pensionum ecclesiasticarum, ac inhabilitatis ad eadem, tributa facultate Ordinariis procedendi tam contra recipientes, quam contra receptos, ibi.

Quocirca cum ejusmodi privilegia veniant abroganda . . . Nos . . . revocamus, & abolemus omnia, & quæcunque privilegia, facultates, dispensationes, & indulta præter juris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscunque Ordinibus, monasteriis, hospitalibus, Militiis, & pils locis, etiam S. Antonii Viennens. S. Spiritus in Saxia de Urbe, S. Joannis Hierosolymitani, Jesu Christi, Sancti Jacobi de Spaha, Sancti Lazari Hierosolymitani, eorumque Ecclesiis, membris, Superioribus, & personis, per quoscunque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac nos, & Sodem Apostol. tam in ipsorum monasteriorum, hospitalium, & locorum institutione, quam deinceps quomodocunque, ac quociescunque, etiam per modum statuti perpetui, ac initii, & stipulati contractus, & alias sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibuscunque restrictionibus, & præservationibus mentis, attestationibus, derogationibus derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum, miserabilium, & cujusvis alterius pii operis intuitu, ac etiam ex quibuscunque aliis causis, quantumvis gravibus, charitativis, & necessariis, etiam

etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa, vel etiam moderata. Cassamus quoque, & annullamus quoad illa, omnes Apostolicas, & alias literas super iis confectas, ac processus, & aliâ inde secuta quæcunque: ac volumus ea omnia, vires, & effectum de cætero non habere, ita, ut posthac illorum, sic revocatorum prætextu, Prælati, & Superiores prædicti, aut alii quicunque nullum prorsus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel observantiæ, Regularem, etiam specialem, transeundi ad ipsos licentiam (juxta hujusmodi privilegia dumtaxat) ferentem, ad habitum, & professionem regularem in suis quisque monasteriis, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam ut in claustris perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant, vel retineant. Eos vero, quos in aliquo ex casibus supradictis (vigore hujusmodi privilegiorum tantum, ac præter juris communis dispositionem) jam habere translatos, ad eorum Superiores, & loca ejus Ordinis, unde erant profecti, quamprimum remittant. Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones hujusmodi nulla firmitate subsistere, neminemque prorsus ulli voto, ullive regulæ, vel observantiæ, etiam juramento, aliave solemnitate promissæ, obligare, necnon irritum, & inane quidquid fecus per prædictos, aut quoscunque alios quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra hujus nostræ revocationis tenorem admiserint, aut receperint, aut alios, aut quos jam habent, modo prædicto, translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus, & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & pensionibus ecclesiasticis præsentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipso. Quocirca omnibus locorum Ordinariis, in quorum diocessibus loca prædicta consistunt, per Apostolicæ scripta mandamus, ut per se, vel alium, seu alios de translatis prædictis auctoritate nostrâ cognoscentes, in eos, quos contra hoc præscriptum nostrum degere invenerint, ac etiam recipientes, vel retinentes, rejecto quocunque exemptionis privilegio, animadvertant, ipsosque præterea translatos, vel retentos ad priores Ordines, & disciplinam remittere procurent. Contradictores quoscunque per censuras, & poenas ecclesiasticas, cæteraque juris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis,

Ampliatum est etiam ab Urbano VIII. Constit. sacra Congreg. 21. Septembr. 1624. præcipiente quibuscunque regularibus Superioribus, ne religioso sibi subdito facultatem concedant transeundi ad aliam Religionem licet arctiorem, nisi prius eia legitime, consilet, Religionem, ad quam transferendus est, pa-

ratam esse eum recipere, & tunc recta via transferatur, sub poena in eisdem Superiores aliter facere præsumentes privationis vocis activæ, & passivæ, ac inhabilitatis ad talia, cujus dispensatio Papa reservatur. Decernente insuper irritum, & inane quid fecus fuerit attestatum, ibi.

Deinde, ut apostatandi opportunitas Regularibus præcipiatur, statuit, ut de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi prius Superiori legitime contulerit, eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit, cumque Regularis recta se transferat ad arctiorem. Quod, ut re ipsa adimpleatur, idem Superior omni studio, ac diligentia invigilet. Si quis vero ipsorum adversus ea, quæ superius præscripta sunt, vel eorum aliquid quoquo modo facere, vel moliri præsumpserit, ipso facto poenam incurrat privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in posterum obvenienda, poenæque hujusmodi sit Sanctitati suæ, ac Sedi Apostolicæ reservata, iidem Superioribus, etiam Generalibus, & Prosectoribus illam moderandi, seu relaxandi potestate penitus interdicta, & nihilominus sit irritum, & inane quidquid fecus a quoquam actum extiterit.

Ampliatum est insuper a Bened. XIII. Constit. *Licet*, 13. Febr. 1726. hujusmodi transitum interdicente, etiam si de apostata transference ageretur, ad quemlibet militarem, aut hospitalarem Ordinem, vel hospitalarem simul, & militarem, quamvis in eo claustralis observantia vigeret; sublata.

quibuscunque facultate concedendi transitum ad dictos Ordines, etiam S. R. E. Cardinalibus, Legatis, Nunciis, Vicelegato Avenionensi, utrique Congregationi Episcoporum, & Regularium, ac Conc. Trident. Interpretum, ipsique Cardinali majori Pœnitentiario, ibi.

Itaque omnibus, & singulis Regularibus in quocunque regulari, & claustrali Ordine professis, transitum ad quocunque alium Ordinem, in quo claustralis, & regularis observantia non vigeat, post maturam, hac de re habitam deliberationem, motu proprio, & ex certa scientia omnino prohibemus. Transitum etiam ad quocunque Ordinem hospitaliarum, vel militarem, vel hospitalarium simul, & militarem, etiam si in hujusmodi Ordinibus claustralis, & regularis observantia vigeret; ac etiam si ageretur de apostata, vel non apostata a primo suo Ordine ad ejusmodi alium transire volente, pari modo prohibemus. Insuper quibuscunque Superioribus Regularium, S. R. E. Cardinalibus, Legatis, ejusdem S. R. E. Cardinali majori Pœnitentiario, Nunciis Apostol. Sedis, Vicelegato Avenionensi, utrique Congregationi Cardinalium, negociis Episcoporum, & Regularium præpositis, Sacrique Concilii Tridentini Interpretum per præsentem tollimus, revocamus, & abrogamus quæcunque privilegia, auctoritates, facultates, & consuetudines ejusmodi transitum concedendi cuicunque Regulari claustrali, apostata, vel non apostata, quacunque de causa; quamvis etiam consensus, tam Superioris, in cujus Ordine, antea professus fuerit, quam alterius Superioris, in cujus Ordine novam professionem, emittere voluerit, accedat. Nobis autem, nostrisque Successoribus Romanis Pontificibus pro tempore exiturus similes concessiones penitus reservamus, ita, ut in posterum, S. R. E. Cardinales Legati, ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Major Pœnitentiarius, Nuncii Apostol. Sedis, Vicelegatus Avenionensis, prædictæque Congregationes in examine libellorum supplicum, hujusmodi transitus postulantium, hac de re nihil omnino discernere possint, nisi nostro, vel Romani Pontificis pro tempore exituri speciali rescripto, ejusmodi libelli supplices ad illos remissi fuerint. Quo rescripto etiam obtento, nihilominus transitus facultatem, etiam si causæ ejus concedendi summx viderentur, nullo modo concedere valeant nisi postquam Nobis, & pro tempore exituro Romano Pontifici, totius rei distincta, & accurata relatio facta fuerit, & postquam a nobis ipsis, vel a Romano Pontifice pro tempore exituro earundem causarum pondus approbatum, & transitus facultas concessa fuerit. Eisdem vero præsentibus literis nostris quoscunque transitus, non observato ad unguem harum tenore, in posterum faciendos, nullos, invalidos fore, & esse declaramus: Ordinariis locorum concedentes, vel ad illos extendentes eandem facultatem procedendi in eos, qui deinceps, præsentis Constitutione non observata, ad alium Ordinem transire ausi fuerint, quam Tridentina Synodus Ordinariis concessit in Regulares extra monasteria vagantes, & crimina committentes.

Id ipsum quoad facultatem adeptam Majori Pœnitentiario suis declaratum est in Constitutione Benedicti XIV. *Pastor bonus*, 13. Apr. 1744. §§. XXXIV. & XXXV. quos leges in calce hujus Operis.

Si vero Superiores duorum Ordinum dissentiant

in admittendo transitum Religiosi laxiori ad strictiorem Ordinem juxta Constit. Urbani, devolvitur judicium ad S. Sedem, a qua derogari solet consensui Superioris Ordinis laxioris, ut ex altera ejusdem Constit. *Ex quo*, 14. Jan. 1747. §. Porro, ibi.

Hodierna vero praxis est, per quam omnes hujus generis controversiæ, & morarum prolixitates devitantur, ut Religiosis viris, qui a laxiori ad strictiorem Ordinem transire cupiunt, postquam voluntatis suæ causas coram competentibus Apostol. Sedis tribunalibus exposuerint, atque probaverint, haud ægre a Romano Pontifice indulgeantur opportuna facultates, in quibus derogatio super consensu Superioris Ordinis laxioris includitur.

Item Major Pœnitentiarius ex cit. Const. *Paglor bonus* §. XXXVI. quam habes in calce hujus Operis, concedere potest transitum ab uno ad aliud monasterium monialibus exilientibus tantum ultra montes, ob legitimam causam, committo hujus transitus exequendi facultatem arbitrio Ordinariorum cum clausulis opportunis pro ealium varietate.

Nota hic ex Conslit. Urbani VIII. *Honorum*, 24. Febr. 1643. quod quicumque Regulares, ac etiam

ejecti, aut translati ad alium Ordinem, etiam de licentia Papæ, qui ex ipso iustitio, in quo prius professionem emiserint, votum habent, de non procuranda, vel acceptanda dignitate, aut Prælatu extra eorum Ordinem, remanent adstricti dicto voto, reservata soli Papæ potestate illud irritandi, seu præceptum faciendi de ea acceptanda (Hæc tamen Coell. loquitur tantum de voto tam solemnem, quam simplicem, non de promissione, ut ab aliquibus Regularibus fit.)

Quamvis igitur, ut accepimus, tam Fratres Discalceati Sancti Augustini, & Beate Mariæ de Monte Carmelo etiam Discalceati, Ordinum, quam Clerici Regulares Ministrantes infirmis respective nuncupati, & nonnulli aliorum Ordinum, seu Congregationum Regulares, etiam Societatis Jesu, & alii Regulares, etiam individuum expressionem requirentes, aut in ipsa professione una cum tribus essentialibus votis, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientie, aut ante, vel post professionem prædictam, sive solenne, five, ut dicunt, simplex votum, in manibus tamen Superioris regularis emittant de non, procurando, nec acceptando aliquam dignitatem, seu prælationem, vel Prælatuam extra Religionem, nisi coacti, vel adstricti fuerint præcepto ejus, qui sibi jure præcipere potest, & aliqui addant etiam illa verba, videlicet, *sub pena peccati*, juxta formam suarum Constitutionum a Sede Apostolica confirmatarum, nihilominus aliqui ex ipsis Regularibus, etiam translati ad Ordines Regularium, etiam Mendicantium, qui prædictam aut simile votum non emittunt, retro aspicientes, emissisque a se voti hujusmodi immemores, prælationes, seu Prælaturas, vel dignitates ambiunt, imo etiam Episcopatus, majorumque dignitatum solium conscendere moliantur, prætendentes, quod suis Superioribus regularibus, præsertimque Generalibus, liceat eis præcipere, ut dignitatem, prælationem, seu Prælatuam, vel Episcopatum, majoremve dignitatem extra Religionem acceptent, aut ipsum votum relaxare, & cum ipsis desuper dispensare, licet per præcepta, & dispensationes hujusmodi ipsi ab obedientia præcipienti, seu dispensati debita eximantur, ac etiam si vota prædicta, tamquam emissa in manibus Superioris regularis dicantur solemnia, vel saltem efficaciam voti solemnem habeant, regulariumque Ordinum, & Congregationum, ac Societatis hujusmodi Constitutiones sint confirmata auctoritate Apostolice, & cum decreto irritante, a quo propterea manus quorumcumque inferiorum ligatæ existunt. Quapropter Nos... declaramus super prædicto voto, etiam per translatos ad Ordinem, seu Congregationem regularem capacem, ante translationem emissio de non procuranda, nec acceptanda extra quemlibet ex ipsis Ordinibus, seu Congregationibus regularibus, aut Societate prædicta respective aliqua dignitate, seu prælatione, vel Prælatu, sive aliquo Episcopatu, aut majori dignitate, neminem Superiorem regularem, etiam Generalem, aut Capitulum, seu Congregationem generalem, nec etiam Nuncium Apostolicum, aut prædictorum Ordinum, seu Congregationum Protectorem, etiam S. R. E. Cardinalem, nec etiam Legatum Sedis Apostolice, etiam de latere, nec quemlibet alium, etiam specialem, & individuum mentione dignum, sed tantummodo Nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem posse dispensare, taleque votum relaxare, aut adversus illud aliquam licentiam, vel indultum concedere, aliquod præceptum procurandi, seu acceptandi, vel aliud simile ipsis Regularibus voventibus facere, cujus vigore prædicti Religiosi illas, & illos procurare, vel acceptare possint, aut teneantur, ac alias quomolibet voventes prædicta a prædicto voto liberare.

Idem jam transcriptum Trid. decretum circa transitum Regularium de uno ad alium Ordinem, quo insuper cavetur, ut translati modo superius transcripto, quomvis ex Ordine Canonicorum Regularium sint, omnino incapaces existant beneficiorum secularium, etiam curatorum, cuiusplacitum est a Benedicto XIV. Conslit. *Quod inferatibili* p. Jul. 1745. extendente hujusmodi prohibitionem ad Canonicos Regulares Literarum, & SS. Salvatoris,

licet nunquam translatos, quibus interdicitur consecutio nedum beneficii secularis, & curati, sed etiam cujusvisque beneficii simplicis, & perennis adque indelto Apostolice, non obstante Decretali Innoc. III. relata in cap. V. *Quod Dei timorem*, de *Statu monachorum*, cujus vigore poterant prædicti Ecclesie parochiales, etiam seculari, de solo Superioris consensu, cui per hanc Conslit. expressè derogatum est, ita ut hodie non satis sit solum consensus Generalis

Ut jam notavi *part. I. post c. cap. V. pag. 366.* ubi transcriptam habes dictam Constit.

Item ex altera ejusdem Benedicti Constitutione Quo magis, 18. Decembr. 1742. neque præfici possunt Presbyteri Congregationis Missionis beneficii ecclesiasticis, personalem residentiam requirenti-

bus, vel animarum curam annexam habentibus extra dictam Congregationem, sine dispensatione Romani Pontificis, vel Superioris Generalis ejusdem Congregationis in actu divisionis tantum, ut pariter notavi ad mox cit. *cap. V. part. I. pag. 367.*

SECTION I.

Eadem Sessio XIV. caput XII. de reform.

Nemo, etiam cujusvis dignitatis ecclesiasticæ, vel secularis, quacunque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & construxerit; seu jam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit, juspatronatus impetrare, autobtinere possit, aut debeat, In casu autem fundationis, aut donationis hujusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori, reservetur.

SECTION II.

Eadem Sessio XIV. caput XIII. de reform.

Non liceat præterea patrono, cujusvis privilegii prætextu, aliquem ad beneficia sui juris patronatus, nisi Episcopo, loci ordinario, ad quem provisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

Cum de accessionibus ad hæc duo transcripta. XXIV. in quo sermo erit de jure patronatus, ad illud lectorum remitto.

SECTION III.

Sessio XXI. caput I. de reformatione.

§. I. **Q**uoniam ab ecclesiastico Ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcunque Ordinum, etiam clericalis Tonfuræ, nec pro literis dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri, quovis prætextu accipiant.

§. II. Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum, unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit: tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles quorumcunque locorum, que potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicens: & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, poenas a jure inflictas ipso facto incurrant.

Hoc Decretum, prohibens sub penis a jure statutis aliquid recipi per collatione Ordinum, ampliatum est a S. Pio V. Conclit. *Cum primum*, 1. Aprilis 1566. infligente penas, etiam in simoniace ordinatos, si convicti fuerint simoniam commississe pro conse-

quendis Ordinibus, videlicet carceris per annum, & suspensionis ipso facto ab illorum executione per decennium, abique spe dispensationis: in collatores vero, licet sint Episcopi, Archiepiscopi, & his majores, penas a jure statutas, ibi.

Quicumque igitur detestabile crimen simoniacæ pravitatis commississe convictus fuerit in consequendis Ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. . . . Qui vero Ordines, & beneficia simoniace contulerint, penis a jure statutis puniantur, cujusvisque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam si Episcopi, Archiepiscopi; vel majores fuerint.

Pœnz autem a jure statutz, erant excommunicatio Papæ reservata, & suspensio a collatione Ordinum per triennium, ex *Extravaganti II. Cum detestabile de Simon.* licet probabilior, secundum aliquos DD. relatus a *Tresaurio de Panis cap. IX. verb. Simonia*, etiam ex dicta Extravag. effect perpetua. Eâ præterea juris infamia, tam respectu Ordinantis, quam ordinati, ex *Can. X. Si quis, conf. 1. quæst. 3.* qui est Innocentii II.

Verum ex Constitutione Sixti V. *Sanctum*, 5. Januarii 1585. Ordinans incurrit perpetuam suspensionem a collatione Ordinum, etiam primæ Tonfuræ, & ab executione munerum Pontificalium, ac interdictum ab ingressu Ecclesiæ & quæ pœnz sunt Pa-

pæ reservatz: ordinatus vero suspensionem item perpetuam, & Papæ reservatam ab executione Ordinum (etiam non simoniace susceptorum, juxta probabiliorum sententiam.) Uterius scienter violans has censuras per exercitium Ordinum iis vitatis, præter irregularitatem, ex eadem Conclit. Ordinem incurrit suspensionem ab administratione Ecclesiæ, & a perceptione fructuum omnium suorum beneficiorum; & ordinatus exercendo Ordines, etiam minores, privationem officiorum, & beneficiorum, ac inhabilitatem ad talia; & beneficia reservantur Papæ, tamquam vacantia in Curia: quod si ordinatus regularis sit, incurrit privationem vocis activæ, & passivæ, ac inhabilitatis ad eam §. VI. ibi.

Cæterum, si quis Antistes, vel Abbas, servatis quidem cunctis præmissis: & exteris omnibus, quæ in ipsius Tonfuræ, & Ordinum collatione observari debent, personas habiles, & idoneas, sed tamen receptas ab iis, quibus Tonfuram, aut Ordines conferret, pecunia, pretio, vel premio, simoniace in futurum insigniverit, vel promoverit, volumus, ut præter alias censuras, & penas contra simoniace Ordinantes, & ordinatos, a sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostol. alias inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia, & singula supradicta in sic promoventibus, & promotis locum habeant.

Pœnz, quas ipse addidit contra male promotos, continentur in §. III. ejusd. Constitutionis.

Et nihilominus sel. record. Pii II. & aliorum Rom. Pontificum nostrorum Prædecessor. qui per suas Constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas, contra hujusmodi Clericos male promotos, diversas penas inflixerunt, vestigiis inhærentes, cœlestem Clericos posthac male promotos, ab executione, ministerio, & exercitio Ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus. Et si in eis ministrare præsumpserint, illos sic irregulares effectus, omnibus, & quibuscunque per eos, in titulum, commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, quomodocunque qualificatis, secularibus, vel cujusvis Ordinis, aut Militiæ regularibus, ac etiam si ipsi Clerici Regularis fuerint, activa, & passiva voce ipso facto privamus, & iis privatos, atque ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces esse decernimus; & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum hujusmodi, si cœpo tempore vacantium dispositionem nobis, & Apostolicæ Sedi perpetuo reservantes.

Ab his omnibus censuris ex eadem Conclit. neque in casu occulto potest Episcopus in vim cap. VI. Trident. sess. XXIV. de reformat. absolvere, cui

Sixtus, quoad hoc, derogavit: neque Major Penitentiarius, neque alius, etiam in vim Jubilæi, ut ex §. IV. dictæ Conclit. ibi.

Ut autem homines, qui nimia indulgentia, & spe impunitatis, ac vealæ facilitate haftenus fuerunt ad hujusmodi facinora procliviores, ea sublata, et præclusa, ab his abstineant, et caveant in futurum, tam absolvendi, quam dispensandi facultatem in casibus superius expressis, etiam in foro conscientie, Nobis, et Successoribus nostris dumtaxat, auctoritate, et tenore præmissis perpetuo reservamus. Iuhibentes, ne a quoquam seculari, vel cujuscvis Ordinis regulari Presbytero, vel Præbato, quavis auctoritate fungente, nec per quacunqve Jubilæa, et Indulgentias, etiam plenissimas, et extraordinarias per nostros Prædecessores, aut nosmetipsos, vel Successores nostros anno Jubilæi, aut alio quovis tempore, et Cruciatæ sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, et forma, motuproprio, et consistorialiter, seu ad quorumcunque Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorumve contemplatione, et intuitu, cum quibuscvis amplissimis, in genere, vel in specie derogatoriis clausulis concessa, vel in posterum concedenda, nec vigore, aut prætextu facultatum, aut privilegiorum, Mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibuscvis Ordinibus, Congregationibus, aut personis regularibus, aut Episcopis, per decreta Concilii Trident. aut officio sacræ Pœnitentiariæ Apostol. vel Minoribus, aut etiam Majori Pœnitentiario nostris, et Romani Pontificis pro tempore existentis, vel alias quomodolibet pro tempore concessorum, personarum, sic, ut præfertur, delinquentes, tam scilicet Antistites, seu Abbates promoventes, quam Clerici male insigniti, seu ordinati, a reatibus, et excessibus præfatis absolvi, præterquam in mortis articulo, possint, aut debeant. Nec cum iis super irregularitate propter præmissa contracta, etiam si crimen penitus occultum fuerit, quovis modo valeat dispensari.

Et quævis, quoad alia capita dictis Constitutionibus fuerit ad terminos juris communis, ac Constitutionis Pii II. *Cum ex sacrorum*, & Conc.

Trident. a Clemente VIII. Constit. *Romanum*, 28. Febr. 1595. nihilominus S. I. G. præservavit potius ibidem istas contra simoniacos in Ordine, ibi.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione, supradictas literas ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionis re. mc. Pii Papæ II. etiam Prædecess. nostri, quæ incipit, *Cum ex sacrorum Ordinum*, sub dat. videlicet XV. Kal. Decembr. Pontif. sui Anno IV. cujus tenore præsentibus pro expresso haberi volumus, et ad dispositionem decretorum sacri Trid. Conc. restringimus, et reducimus. Necnon censuras, et pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscunque, præterquam contra simoniace Ordinantes, et ordinatos inscriptas, quas volumus in suo robore permanere (aliis etiam penis, et censuris per eosdem Canones, ac Constitut. Pii II. Conciliumque Trident. injunctis, salvis et firmis remanentibus) moderamur, et abolemus.

Ex Constit. Benedicti XIV. *Taslor bonus*, 13. April. 1744. tribuitur Cardinali majori Pœnitentiario facultas absolvendi hujusmodi simoniacos in occultis dumtaxat, & in foro conscientie tantum, injuncta gravi penitentia, ut in §. XIX. quem leges in eisdem hujus Operis.

His omnibus functionibus Episcopo prohibentibus receptionem cujuscunque rei, etiam sponte oblatæ, pro collatione Ordinum, & primæ Tonsuræ, accessit Taxa Innocentianis, confecta scilicet die 1. Octobr. 1678. a Congregatione particulari, deputata ab Innocentio XI. & de ejus mensuris typis edita a Cong. Conc. die 8. ejusdem mensis, & anni, atque ab hac per literas circulares ad quoscunque locorum Ordinarios transmissenda, injunctis illius observantis eidem Congregationi privative quoad alia quælibet tribunalia, & iudices, in qua, confirmatis decretis SS. Canonum, & SS. Congregationum, damnatique contrariis consuetudinibus, expresse etiam prohibetur Episcopis, eorumque officialibus, familiaribus, & famulis receptio forficum, pectinum, & mapparum, excepto cereo, illius qualitatis, & ponderis statuendi arbitrio Ordinarii, ex-

ceptaque missis ab ordinandis in Presbyteros offerenda, juxta permissionem Pontificalis Romani, prout iisdem terminis jam prohibitum fuisse legitur a dicta Congr. Conc. lib. XXXII. *Memorialiam pagina 11. in Calce*, ubi similis generalis consuetudo vigeat.

Insuper cum in hoc decreto statuat Concilium, ne = Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex iisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit = ideo eadem S. Cong. scilicet declaravit, Cancellarias Episcopatum nullo pacto posse, aut debere locari, ut in *Neapolitana 12. Novembr. 1631.* ex hujusmodi enim locatione quisque intelligit, partem emolumentum, etiam directe Episcopo advenire contra clarissimum Concil. prohibitionem; de qua prohibitionem etiam mentionem feci part. I. pag. 591.

Eadem Taxa accessit eidem conciliari decreto in ea parte, in qua prohibet Notarii, ne pro literis dimissorialibus ultra decimum unius auri partem obulos videlicet decem monetæ Romanæ, aut summam hanc æquivalentem juxta Regionum varietatem, scilicet, & alia eo tantum casu, quo ali-

de

de his non suppetat salarium: in dicta enim Taxa, prohibetur ulterius, ne, si quem eodem die ad plures Ordines Minores promovendi contingat, in literis testimonialibus Ordinum receptorum simul expressorum exigere possint tot julios, quot sunt Ordines recepti, sed unum dumtaxat, ut eisdem die 20. Junii 1609, prohibuit laudata S. Congr. lib. XI. *Decretor. pag. 58. & lib. XXIX. Memorialium pag. 14.* Sicut neque pro dimissiois Ordinationis faciendi ab alio Episcopo, aut pro pluribus Ordinibus, & neque pro rogatu collationis Ordinum, aut pro accessu ad locum Ordinationis; seu tandem sub quocunque alio prætextu, etiam litrarum, & gratiæ doni.

Ex dicta tamen Taxa non obstringitur Notarius unum tantum scripturam, seu testimonium Ordinum receptorum conficere, quoties hi collati fuerint diversis temporibus, & ordinationibus: in quo casu eorum testimonium separatim facere potest.

Si autem queratur, an hæc Taxa extendatur etiam ad loca extraneitatem, lectorem remitto ad Cardinalem Petra, qui in *Commentariis ad Const. Apostol. tom. IV. ad Const. II. Urbani VI. num. 17.* ita ad quæsitum respondit ibi = Idcirco quidvis sit in locis extra Italiam, de quibus iure dubitatur, an comprehendatur sub Taxa Innocentiana, præsertim, quia cum edita fuerit lingua nostrali, conjicere est Summi Pontificis mentem in ea edenda fuisse, restringendi ejus dispositionem intra Italiam limites, cum aliqui consuetum sit, quod Constitutiones, quibus Pontifex Urbem, & Orbem aspicere intendit, lingua latina edantur, ut latius dixi tom. 1. in *proem. §. III. num. 31. & seqq. pag. 13.* ubi præsertim id comprobavi ex mente Sac. Congr. Concil. in *Tarraconen. a. Mali 1699.* Quibus addo similem resolutionem Sac. Congr. pollea editam in *N. Provincia Hispan. 20. Novembris 1706. ad 1.* in qua cum Vicarius pro iuribus ad se spectantibus novam taxam de *An. 1704.* conficisset, longe exorbitantior ea, quæ a Visitatore Apostolico usque ab anno 1606. confecta fuerat, ac proinde ejus moderatio peteretur; Sac. Congr. quamvis rem dirimere valuisset, rescribendo, quod servaretur Taxa Innocentiana, in qua præfixa sunt omnia emolumenta, quæ eo casu controverebantur; tamen attenta præfata dubietate de comprehensione locorum extra Italiam sub eadem Taxa, rescripsit = Circumscripita Taxa Anni 1704. dilata, & examinatur Taxa anni 1606. = Itemque in *Urgellen. subsidii charitativi 26. Januarii 1692.* in qua, cum occasione subsidii charitativi Episcopo in primo ingressu solvendi, controversia exorta esset circa quantitatem solvendam, prætendente Episcopo subsidium in quantitate alias soluta de anno 1671. capitulo autem solutum, desumens ex alia solutione facta de anno 1627. proindeque propositio secundo dubio, An, & in qua quantitate sit solvendum subsidium charitativum moderno Episcopo, & successoribus, Sac. Congregatio simpliciter rescripsit, *Subsidium deberi.* Cum, tamen litigium dirimere voluisset, rescribendo, quod servaretur Taxa Innocentiana, etenim in ea expressè decernitur, ut quoad quantitatem solutum de-

sumendum sit ex eo, quod ante quadraginta annos fuit servatum, ut infra dicam =.

Nota I. Mediatores simoniaci in Ordine, ad quos etiam extenditur excommunicatio lata in cit. Extravaganti *Cum de rebus*, nullam incurrere suspensionem, cum nec in ea, nec in allegatis iuribus, nec in aliis reperitur expressa. Excipitur tamen præfator, qui incurrit suspensionem ad triennium ab executione Ordinum suorum ex *cap. XLV. Si quis, de Simon.* si sit præfator ex officio, ut Archidiaconus, de quo *cap. nuncio de Sternin. in Ord. facien.* vel similis, cujus officium sit examinare ordinandum, & idoneum Episcopo renunciare: sicut & Episcopus literas dimissorias concedens, *Thebanus cap. IX. verb. Simonia.*

Nota II. Omnia supradictas penas non incurrunt, nisi interceperit simonia realis utrinque completa, DD. communiter apud dictum Theaurum.

Nota III. Cum eodem neque incurri a recipiente aliquid sponte, & liberaliter oblatum post Ordinem collatum: incurri vero, si ante recipitur oblatum Triad. decretum. (Excipe tamen fixaminiures, qui neque ante, neque post examinem quicumque accipere possunt citra vitium simoniaci, ut infra dicitur. Imo Lessius citatus a Thesauro, sentit, quod si ordinandus etiam ante ordinationem sponte, & liberaliter aliquid donaret sine intentione movendi summum Episcopum, vel ministri, non incurrit supradictas penas. Verum hæc sententia in praxi simoniaci periculo est facile obnoxia, potissimum si extra ordinationis occasionem nihil quis effect datus: & sic interveniret pura mentis præcisio contraria fido.

Nota IV. Circa Notarium, de quo in alia Conc. decreto, an ibi contineatur, ut minister sit isdem pennis, si excedat taxam, hæc habet *Thesaur. loc. cit.* = Aliqui affirmant, quia revera simoniacus est: ita *Donac. de Simon. quest. 7. §. II. n. 15.* alii verius negant, quoniam sit simoniacus; & dicunt, Tridentinum intelligi debere comprehendere in penis eos, qui proxime concurrunt cum Episcopo, & qui alias de jure puniuntur dictis penis, etiam si sponte oblatum accipiant, non autem contineri Notarium, & ita *Less. c. XLV. n. 133. Filas. tract. 45. c. XIII. num. 9.* =

Nota V. Quod, licet Episcopus absolvere, & dispensare nequeat cum simoniace promoti scienter, aut cum ignorantia crassa, vel supina, ut supra dictum est ex *Constit. Sixti V.* potest tamen cum simoniace ignoranter promoti, puta si tertius, eo ignorante, aliquid dederit ex *cap. XXII. de Simoniace ordinatis, ult. de Simon.* ut ibi distinguit Glossa verb. *Remanere*, & cum ea Canonizæ communiter: qui tamen hanc facultatem limitant, si Episcopo sit complex simoniacæ ordinationis, contra Sanchez, & Navarrum, quos citat Thesaurus loco, ubi supra: additque cum eodem Sanchez, esse valde probabiliter promotum, omnino simoniam ignorantem, non esse ipso jure suspensum, neque irregularem, & contrarium tenendum cum communi ex *cap. XLII. & Can. CVIII. Si quis a Simoniaco, caus. I. quest. 1.* qui est Urbani II. in Concilio Placentino, celebrato an. 1095.

Nota VI. Quod si Episcopus non corrigat subditos simoniacos in administratione Sacramentorum, suspendendus est ab officio per duos menses *Can. Cl.*

Quidquid canf. 1. quæst. 1. & ibi Gloss. verb. Excommunicationi, qui excerptus est ex Conc. Tulet. XI. celebr. an. 675.

S E C T I O L I V.

Eadem Sessio XXI. caput II. de reform.

CUM non debeat . . . statuit S. Synodus, ne quis deinceps Clericus secularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus: neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde vivere commode possit, & aliter facta resignatio nulla sit.

Hoc decretum, quo statuit neminem secularium promovendum esse ad sacros Ordines sine beneficio ecclesiastico, quod sibi ad victum honeste sufficiat, quodque pacifice possideat, extensum est a San-

cto Pio V. Constit. *Romanus*, 14. Octobr. 1568. etiam ad Clericos Regulares non professos, sive seculares, more Religiosorum in communi viventes, ut §. III. ibi.

Nos igitur . . . decretum prædictum (Tridentini nempe mox allatum) de Clericis secularibus loquens, ad omnes, & singulos, etiam cujuscunque Ordinis Clericos religiosos, sive seculares, more Religiosorum viventes in communi, non professos, harum serie extendimus, & ampliamus, ac Religiosis, & aliis prædictis non professis, ut ad sacros Ordines promoveantur, necnon omnibus, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, ut Ordines ipsos hujusmodi religiosi personis impendere, nisi observata forma dicti decreti, nos virtute S. obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, interdicimus, & prohibemus, ac contrarietates per annum a præstatione talium Ordinum ipso jure suspendimus.

Excipiuntur tamen Religiosi Societatis Jesu, licet vota tantum simplicia emiserint, ex Constit. Gregorii XIII. *Ascendente* 25. Maii 1584. & Greg. XV.

Constit. *Ecclesia catholica*, 23. Junii 1591. §. XVI. ibi.

Declaramus, . . . Religiosos hujusmodi post emissâ vota, etiam simplicia, ad sacros, etiam Presbyteratus, Ordines, juxta Summorum Pontificum concessionem promoveri posse.

Excipiuntur etiam Patres Congregationis Doctrinæ Christianæ Galliarum, seu Avenionensis, ex Constitut. Alexandri VII. *Sacrofancti* 26. Septembr. 1659. qui post emissâ tria vota simplicia, & juramentum perseverantiz, de licentia Præpositi Generalis, vel Provincialis possunt promoveri ad omnes sacros

Ordines ad titulum prædictæ Congregationis.

Excipiuntur item Clerici adscripti Hospitali S. Gallicani, juxta Constit. Bened. XIII. *Honus ille*, prid. nov. Octobr. 1726. ut §. XXIV. ejusdem Constit. ibi.

Porro Clericis, qui senario, seu majori numero hujusmodi adscripti fuerint, ac enarratum votum perseverantiz emiserint, ut ipsi ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus Ordines ad titulum servitii ejusdem Hospitalis, & alimentorum eis a dicto Hospitali præbendorum, a supradicto Urbis Vicario, seu ab eo deputando, servatis alias servandis, promoveri libere, & licite valeant, concedimus pariter, & indulgemus. Ita tamen, ut, si quem ex taliter promotis, sive ex gravibus causis, & a dicto Cardinali Protectore approbatis, a servitio ejusdem Hospitalis dimitti, & a voto perseverantiz per eum emissio, quomodolibet absolvi quandoque evenierit, nisi ei de patrimonio, aut redditu

873 PARS II, SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

tu ecclesiastico ad congruum sui, juxta taxam, quæ in Urbe servatur, sustentationem sufficienti, aliunde provissum sit, ab executione sacrorum Ordinum per eum ad titulum servitii hujusmodi susceptorum, suspensus remaneat.

Excipiuntur insuper Patres Congregationis Missionis, qui ex Constit. Benedicti XIV. Aynæ Apostolica servituti, relata a D. Canonico Honorante in Præxi Secretaria Urbis Vic. cap. XII. §. Nota deci-

ma, 5. April. 1744. itidem promoveri possunt ad omnes sacros Ordines ad titulum mensæ communis, cum sequentibus tamen conditionibus, & limitationibus, ibi.

Eidem moderno, & pro tempore existenti Superiori generali dictæ Congregationis Missionis, ut Alumnos, seu Clericos in ipsam Congregationem deinceps recipiendos, & admittendos, si quidem sint Hibernenses, sive ex aliis Regnis, & Regionibus, orthodoxam inter Hæreticos Religionem profitentes, inde exteros, & exules, recipiendi, & ad omnes sacros, & Presbyteratus etiam Ordines ubicunque locorum, sine patrimonio, vel beneficio ecclesiastico (prout alias ad tempus facultas hujusmodi concessa fuit) ad titulum mensæ communis promoveri faciendi: si vero sint ex Regno Poloniæ, aut Hungaria, ac præsertim Strigonia, aut Moravia, & Silesia, qui ibi etiam recipi, & admitti dumtaxat debent eosdem sive nobiles, sive ignobiles, ut omne in posterum discrimen, & diffidium auferatur, etiam sine patrimonio, aut beneficio ecclesiastico, recipiendi, & admittendi, & ad omnes sacros, ac etiam Presbyteratus Ordines pariter promoveri faciendi: si tamen reperiantur aliqui ex aliis Regnis, et Provinciis, etiam Italiae, qui sine patrimonio, vel beneficio ecclesiastico in eandem Congregationem Missionis recipi, et admitti, ac sacris Ordinibus initiari cupiant, eos tunc dumtaxat, et non aliter, cum in iis locis, ubi domus dictæ Congregationis Missionis, Alumnorum, et Clericorum penuria ita laborant, ut solitis, debitique Instituti ministeriis minime satisfacere, nec alios ex aliis ejusdem Congregationis domibus in subsidium operarios habere possunt, et ex receptione, atque admissione hujusmodi cum licentia moderni, et pro tempore existentis Superioris generalis semper facienda, adhibitis omnibus necessariis, et opportunis diligentis, evidens, quantum conjectari licet, ob spectatam, probatamque adolescentis recipiendi, et admittendi indolem, pietatem, atque doctrinam, utilitas, in eandem Congregationem Missionis redundare videtur, admittendi, recipiendi, et ad omnes sacros, atque Presbyteratus Ordines sine patrimonio, vel beneficio ecclesiastico ab Ordinario illius domus Congregationis hujusmodi, in qua commorabuntur, aut cum opportunis literis dimissorialibus, a quocunque, quem maluerit, catholico Antistite, gratiam, et communionem Sedis Apostolicæ habente, in propria diocesi residente, vel in aliena, de consensu Diocessani loci Pontificalia exercente, si ad id alias idonei reperiantur, ad titulum mensæ communis ipsius Congregationis, servatis alias servandis, promoveri, et promotos in illis, etiam in Altaris ministeriis libere, et licite ministrari faciendi, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facultatem concedimus, et impertimur: ita tamen, ut si aliquando contingat, ut ad prædictos Ordines sacros Promoti ad hujusmodi mensæ communis titulum, dimittantur, vel recedant a dicta Congregatione, etiam prævia legitima dissolutione: juxta memoratas literas nostras die 18. Septembris an. 1742. expeditas, et non aliter faciendū, votorum in ea emissorum, ipsi eo ipso remaneant suspensi ab exercitio suorum Ordinum, donec constare fecerint Ordinariis locorum, sub quorum jurisdictione fuerint, se aliunde, commode vivere posse: nec proinde sæpe dictam Congregationem Missionis, ejusque Superiores, a die dimissionis, seu recessus cujuslibet clerici, seu Presbyteri, ita, ut præmittitur, sine patrimonio, vel beneficio ecclesiastico ad titulum mensæ communis initiati, teneri, nec obligatam esse ad ullam subministrationem, sive congruæ sustentationis, sive alimentorum, sive alio quocunque titulo, & causa, illis faciendum statuimus, & declaramus.

Prædictum Trident. decretum ampliatum est, et declaratum ab Innoc. XII. Constitut. spe-

culatores, 4. Novembris 1694. huc decretum.

Hac generali nostra, & perpetuo valitura Constitutione decernimus, & declaramus nulli Episcopo, seu cujusvis loci Ordinario, tametsi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac sibi ratione originis, seu domicili, juxta modum inferius declarandum, legitime contracti, non subditum, ad clericalem Tonsuram promovete, cujusvis beneficii ecclesiastici, ei, statimac Tonsura hujusmodi insignitus fuerit, conferendi, seu ad quod is a patronis jam præsentatus, seu nominatus fuerit prætextu, etiam si beneficium prædictum de novo ea expressa adjecta lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediate post clericalem characterem susceptum, ad illud instituat. Præterea Clericum, qui legitime jam a proprio Episcopo ad eandem clericalem Tonsuram, seu etiam, ad Minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo ratione, ac titulo cujusvis beneficii in illius diœcesi obtenti, ad ultiores Ordines promoveri, nisi ante eorundem suspensionem testimoniales literas proprii Episcopi, tam originis, quam domicili, super suis natalibus, ætate, moribus, & vita sibi concedi obtinuerit, easque Episcopo ordinanti in actis illius Curie conservandas exhibuerit.

Licet vero Clericus ratione cujusvis beneficii in aliena diœcesi obtenti subijci dicatur jurisdictioni illius Episcopi, in cujus diœcesi beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cætero hac in re inconcussæ servari volumus regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem, ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censetur, nisi beneficium prædictum ejus sit redditus, ut ad congruam vitæ sustentationem, sive juxta taxam synodalem, sive, eadem deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad sacros Ordines, *destratis oneribus*, per se sufficiat, illudque ab ordinando pacifice possideatur, sublata quacunque facultate supplendi, quod deficiet fructibus ejusdem beneficii cum adjectione patrimonii, etiam, pinguis, quod ipse ordinandus in eadem, seu alia quavis diœcesi obtineret; ac Episcopus sic ordinans, tam de prædictis testimonialibus literis, quam de redditu beneficii hujusmodi expressam in consueta collatorum Ordinum attestazione, mentionem facere debebit.

Quod si Episcopus prædicta non servaverit, ordinaveritque alienum præteritum sibi subditum ex præteritis beneficiis istam conferendi, vel ad titulum beneficii imparis pro sustentatione ordinati, incurreret suspensionem per annum a collatione Ordinum: ordinatus autem eo ipso suspensus esset ad executionem Ordinum susceptorum, quando proprio Episcopo videretur, ut ex §. ultimo cit. Constit. ibi.

Ita vero præmissa omnia, & singula perpetuo, ac inviolabiliter observari, atque adimpleri volumus, ut si quid in iisdem præmissis, seu eorum aliquo, secus fiat, Ordinans quidem a collatione Ordinum per annum, ordinatus vero a susceptorum Ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit, aliisque insuper gravioribus penis, pro modo culpæ, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis, utroque subiaceat.

Ex declaratione Innoc. XIII. Constit. *Aposolici*, 13. Maii 1723. pro Regno Hispaniæ (quæ a Benedicto XIII. extensa fuit ad totum orbem, Constitut. *la supremo*, 23. Septembris, 1724.) sufficientia beneficii, si hoc continuam, & perpetuam residentiam exposcit, desumenda est a taxa præscripta in diœcesi, in qua beneficiatus illud possidet: si vero non obstringitur hoc vinculo, desumenda erit a taxa in Synodo præfixa, vel hac deficiente, a more vigente in loco, ubi domicilium habet, ibi.

Declaramus, sufficientiam hujusmodi præfinitandam esse, non juxta taxam synodalem, sive norem pro promovendis ad sacros Ordines vigentem in loco prædicti beneficii. (nisi tamen illud continuam, & præfixam residentiam requiratur) sed juxta taxam, vel eam deficiente, juxta morem in alio loco domicilii vigentem.

Nota I. Quod post publicationem cit. Constit. *Speculatores*, usque a die 14. April. 1696. vivente adhuc ipso Innoc. XII. Legislatore, pluries exorta fuit controversia, an ab eadem Constit. aliquid innovatum fuerit circa detractionem onerum Militarum beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, annexarum, ad effectum constituendi summam taxæ in Synodo præfixitæ, sive beneficiatus teneatur eas celebrare per se ipsum, sive per alium; libratique in Congr. Conc. rationum momentis, hinc inde militantium, respondit, id in utroque casu relinquendum esse arbitrio Ordinariorum, ut videre est in *Theſauro resolut. ejusdem Congr. tom. II. pag. 338. sub die 8. Augusti 1722. ac 23. April. & potissimum 17. Julii*

1773. in qua proposito dubio = I. An a beneficio, seu a Capellanía, ad cuius titulum quis intendit ad sacros Ordines promoveri, detrahenda sint onera. Missarum eídem adiecta, quando beneficiatus non tenetur eas per seipsum celebrare, vel potius oneribus Missarum non detractis, siue illæ celebrandæ sint per seipsum, siue possint celebrari per alium, faciendus sit calculus annui fructuum pro constituenda summa a synodali Constitutione, vel regionis more requisita pro sacris Ordinibus suscipiendis. respondit. *Ad I. esse relinquendum arbitrio, & conscientie Ordinariorum.*

Nota II. Quod, quamvis ab eadem Cong. t. 1. Decembris 1621. proposito sibi hoc dubio = An Clericus ab Episcopo, in cuius diocesi obtinet beneficium insufficienti, promoveri possit ad sacros Ordines ad titulum patrimonii sufficientis = censuerit = posse, nisi beneficium in fraudem fuerit affectus, & cum Episcopus iudicaverit assensum pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum = Hodie tamen, attenta allata Innoc. Const. hoc supplementum admitti non potest. Verum hæc prohibitio locum dumtaxat habet, quando promovendus ad sacros Ordines sit subditus Episcopo solummodo ratione beneficii; non vero, quando est subditus proprii Episcopi ratione, vel originis, vel domicilii: tunc enim non prohibetur supplementum patrimonii; potissimum, si ejusdem promovendi ordinatio celsura sit in necessitatem, & commoditatem Ecclesiæ, ut respondit Cong. Conc. ad sequens dubium primo loco propositum in causa *Segentina* 26. Oct. 1589. lib. VI. Decretor. pag. 51. = An Clericus, aliqui idoneus, habens beneficium de per se insufficienti, sed juncto patrimonio, habeat, quod sufficiat ad honestam vitam sustentationem, possit promoveri. = S. Cong. ad I. respondit, posse juxta formam Concilii *sess. XXI. cap. II.* =

Nota III. Quod, licet dicta Innocentii Constit. exigit beneficium sufficiens in singulari, ut alienus subditus promoveri possit ad Ordines sacros ab Episcopo, in cuius idem beneficium fundatum est, si hic tamen obtineat aliud beneficium simplex in eadem diocesi, quorum redditus simul uniti adæquant taxam, non prohibetur hujusmodi promotio: cum, enim finis laudatæ Const. sit congrua sustentatio ordinandi, parum refert, an redditus proveniant ab uno, vel a duobus beneficiis; dummodo ambo personalem residentiam non expolcat, quod esset contra Tridentinum *sess. XXIV. cap. VII. de reform.* prohibens retentionem duplicis beneficii, residentiam exigentia, *Lampercz de Jure patronatus parte I. lib. II. quest. 7. art. 6. n. 15.*

Nota IV. Item non prohiberi ob eandem rationem, si beneficii redditus a solis distributionibus proveniant, æquivalentibus prædictam taxam, *Trullench. tom. II. lib. VI. cap. unico dub. XII. n. 8.*

Nota V. Neque prohiberi, si promovendus obtineat in diocesi alieni Episcopi Capellaniam collativam perpetuam cum redditibus taxæ respondentibus, cum & hæc veniat nomine beneficii *Glof. in Clementina, Si beneficiorum, de Decimis*, ut tenet etiam in terminis prædictæ Const. *Lampercz n. 381.* Aut etiam, si ibidem obtineat Capellaniam collativam vitaliciam, idest pro unica dumtaxat vita, quæ ab

Ordinario instituat, & conferatur, licet ad nominationem laicorum metenim participat rationem beneficii; quin obstat, quod non sit in se perpetua, satis siquidem est, esse perpetuam respectu promovendi, *Morero in tract. Moral. sit. Benefic. q. 1. dub. VII.* Secus est de Capellanía patronatus pure laicalis, quæ utpote carens institutione canonica, beneficii naturam non fortitur, *cap. I. Beneficium, de Regul. juris in VI.*

Nota VI. Multoque magis non prohiberi, quia ordinandus promoveatur ab alieno Episcopo ad titulum præbendæ in ejus diocesi obtenti: licet eam præbendam ex antiqua eorum institutione non venerit nomine beneficii, utpote porciones fructuum, quæ a Capitulis Ecclesiarum præstabantur Clericis, literarum studio operam dantibus, deinde tamen inter ecclesiasticas beneficia enumerata sunt, & tamquam talia conferri consueverunt fere ubique, & præsertim in Hispania, as obnoxia sunt Apostolicæ reservationi, potissimum post Const. S. Pii V. *Ex proximo*, 20. Septem. 1571. in qua vocatur beneficii, cum onere recitandi Horas canonicas, fructuumque restituendi in casu omissionis.

Nota VII. Neque tandem prohiberi, quia Episcopus promovere possit alienos subditos titulo Hospitalitatis, Commendæ, & Coadjutorii existentium in ejus diocesi: quin obstat, quod non sint beneficia; satis enim est, ut animadvertit *Gaxadæ ad Regulam VIII. Capel. Glof. V. n. 17.* quod beneficii naturam participant: quandoquidem, cum de beneficio agitur, res non est in nomine, sed in natura. Quod autem ad Coadjutorium spectat, proposito sequenti dubio Cong. Conc. in *Tarracoen. Ordinationis*, sub die 1. Julii 1741. = An Coadjutores alicujus dignitatis, vel canonicatus cum futura successione, tam in casu, quo ipsi congrua portio, aut pensio per Coadjutum assignetur ea fructibus præbendæ ejusdem dignitatis, vel canonicatus, quam in casu, quo congruam portionem sibi assignatam habeant ex propriis, vel alterius patrimonialibus bonis, donec per obitum Coadjuti fiat locus eorum successionis ad dictam dignitatem, seu canonicatum, licite possint ab Episcopo, in cuius diocesi sunt tituli ejusmodi beneficiorum residentiæ, sine licentia dimissorialibus Episcopi suæ originis, vel præcedentis domicilii, ad Ordines promoveri. Sac. Cong. respondit = Coadjutorium canonicatus, vel dignitatis sufficere, ut Coadjutor dicatur habere domicilium requisitum in Const. Innoc. XII. incip. *Speciales*, ut in *Theodoro resolut. ejusd. Cong. tom. I. pag. 93.* ubi etiam pag. 92. refertur idem responsum in causa *Elborensi* sub die 23. August. 1721.

Quod autem attinet ad probationem, quam Concilium in allato Decreto præcipit faciendam de existentia, & sufficientia reddituum subrogandorum ante resignationem beneficii, ad cuius titulum quis ordinatus est, hæc debet fieri per probationes concordantes, nec censetur adimpleta per solam confessionem juratam resignantis, ut declaravit eadem Cong. in causa *Lancianæ. ad III. & IV. dubium*, 9. Febr. 1726. in *Theodoro Resolut. diſt. Cong. tom. III. pag. 273.*

S E C T I O L V.

Eadem Sessio XXI. de Reformat. proseguatur idem cap. II.

Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes, ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguui, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint: antiquorum Canonum poenas super his innovando.

Præscribit hic Concilium regulam servandam in promovendis ad titulum patrimonii, seu pensionis.

Quod spectat ad ordinationem titulo patrimonii pro necessitate, vel commoditate Ecclesiæ (qui titulus circa finem seculi XII. institutus fuit, ut ex Decretali Alexandr. III. relata in cap. IV. Episcopus, de Præbendis) cum temporis cursum (ut inquit Thomassinus de Veter. & nova Ecclesiæ disciplina, par. II. lib. I. cap. I. §. num. 2.) animadvertimus sit = Nonnul-

los Episcopos ab hac ordinandi norma absque ullo discrimine deservisse, passim quoscunque ad patrimonii titulum ad sacrum ministerium admittendo = in id animadvertens Innoc. XI. ut hoc Trid. decretum penitus observaretur, ad singulos Episcopos literas encyclicas per Congr. Conc. mitti iussit 13. Maii 1679. relatas a Benedicto XIV. testat. ecclesiast. XXVI. his verbis conceptas =

Deindeque per hæc circularæ literas Episcopis omnibus sanctissimum Trid. decretum in memoriam reduci mandavit, quatenus omnes illud sancte custodiant, scientque, non aliter ordinandum ad titulum patrimonii, vel pensionis, nisi cum Ecclesiæ necessitas, vel commoditas ita exigat: qua in re prudens Episcopi, timoratumque iudicium servari debebit.

Cui Tridentini, & Pontificis menti obsequens Cong. Conc. declaravit, ita servandum esse hæc præceptum de non promovendo ad titulum patrimonii, vel pensionis, nisi concurrat Ecclesiæ necessitas, vel commoditas, ut attendi etiam debeat, licet ordinandus obtinuerit privilegium ordinationis extra tempora, non obstante clausula illa in Diplomate Apostol. apponi solita = Ut parentibus tuis solatio esse possis, & fervore devotionis accensus ad sacros Ordines extra tempora, ac, interstitiis non servatis, ad titulum patrimonii tui, seu perpetui beneficii ecclesiastici, dummodo illud pacifice possideas, promo-

veri possis concedimus, = proposito enim eidem Cong. hoc dubium ab Archiepiscopo Urbinate = Dubitatur Archiepiscopus Urbinas, an vigore Brevium huiusmodi quis promoveri possit ad titulum patrimonii, non obstante, quod non concurrat Ecclesiæ necessitas, vel commoditas, dum causa motiva concessionis videtur solatium parentum, = die 9. Septem. 1679. respondit = Negative = ut lib. XXX. Decretor. pag. 400.

Ad Ordinationem autem cum huiusmodi Indulto, Episcopos non coarctari declaravit etiam Innocent. XII. cit. Constit. Speculatorum §. I. ibi.

Cæterum per ea ipsa Indulta, quæ super præmissis (suscipiendi scilicet SS. Ordines extra tempora, & non servatis Interstitiis) parcius quidem, ac ex certis tantum, & magis rationabilibus causis concedere decrevimus, contraria quavis illorum interpretatione penitus improbara, salutarem illam, quam Sac. generalis Trid. Conc. decreto de non ordinandis ad patrimonii titulum, nisi illis, quos Episcopi pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum assumendos judicaverint, præscribit disciplinam, nequaquam relaxatam intelligi: quinimo, nec unquam ad Indulta huiusmodi exequenda Episcopos ipsos arctare, sed illorum executionem arbitrio semper eorumdem Episcoporum, quorum conscientias hac in re strictissime oneratas volumus, prorsus relinquere declaravimus.

Patrimonium autem ejus qualitatē esse debet, ut neque sufficiens sit ad honestam vitam sustentationem, sed etiam fundatum in bonis certis, stabilibus, & fructiferis. Sic non admittitur proventus, qui facile comparari possit ingenio, ac virtute ordinandi, ut 26. Octobr. 1589. respondit in causa Seguntina.

Congr. Conc. ad dubium, quarto loco sibi propositum, = Quid, si (Clericus) tantum habeat, quod ex industria, & honesto labore lucratur, puta, quod sit musicus, magister grammaticæ, pictor, scriptor, vel alterius licitæ professionis, idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, an possit promoveri. Ad IV. re-

S c c c c

spon-

patens mitigavit; & eum, qui Ordines contulerit, haud ignarus fraudis, atque imparis patrimonii, obstringit, ut ordinato necessaria ad vitam agendam, subministraret. *Licet autem Prædecessores nostri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoveantur, in injuriam Ordinationum irritas esse voluerint, & inanes, Nos tamen benignius agere cupientes, tandem per Ordinatos, vel Successores eorum, providere volumus ordinatis, donec per eos ecclesiastica beneficia consequantur.* Trident. Concil. cap. II. pluries cit. sess. XXI. de reform. penas veterum Canonum iterum præscribit illas, qui titulo imparia beneficii, sive ad alium quempiam pertinentia, aut fictitii patrimonii ordinantur. *Antiquorum Canonum penas super his innovando.* Sixtus V. in sua Constitut. 91. Bullar. 1906. II. penam suspensionis a præfata functionibus inflictam iterum confirmat. Et Clemens VIII. Constit. 40. Bullar. rom. III. Sixtinam Constitutionem iis terminis concludit, qui a Tridentina Synodo decernuntur. Itaque, ut recte iudicetur, utrum eo modo ordinatus, quem nuper exposuimus, suspensionem incurrat, & etiam irregularitatem, si Ordines exerceat, & Sacrum peragat, intelligi debet, an Conc. Trident. cum veterum Canonum decreta reno-

varet, penam suspensionis promulgaverit, vel solum edixerit, ut qui fraudis conscius Ordines ministraverit, alimenta præstare debeat ordinato, donec honestam vitam sustentationem alio pacto consequatur. Id potissimum a Sac. Cong. dignoscendum est, quæ, ut sæpius innuimus, Tridentinæ Synodi sententias interpretari sola potest, quemadmodum Summi Pontifices sanxerunt. Illa vero, postquam rem diligenter expendit, penam superius expositam solummodo in eum, qui Ordines contulerit, renovatam asseruit, non autem suspensionem; nisi forte ordinatus doli conscius ante fuerit, & Ordinatore, ipsum in fraudem adduxerit; tunc enim eadem suspensionis pena liberari nequit, uti die 27. Novemb. an. 1610. constitutum fuit = Sacra Cong. Conc. proposito superscripto dubio, omnium sententis censuit, hoc casu penam suspensionis ante Concilium non esse correctam, & hodie a Trident. Conc. esse innovatam, & propterea huiusmodi Clericum, qui adhibito dolo, consilioque titulo Ordinatore deceptus, esse ipso jure suspensum, carereque Ordinum executione = Fagnanus super hac re consulatur cap. cum secundum num. 63. usque ad finem de Præbend.

SECTIO LVI.

Eadem Sessio XXI. cap. IV. de Reform.

Episcope, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo; cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficient ad Sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum. In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipiendam Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt, novas parochias, etiam invitatis Rectoribus, juxta formam Constit. Alexandri III. quæ incipit, *Ad audientiam*, constituere possint. Illis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus, ad Ecclesiam matricem quomodocunque pertinentibus: & si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficient ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam: quacunque reservatione generali, vel speciali, vel affectu, super dictis Ecclesiis non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibuscunque aliis derogationibus, vel suspensionibus.

In hoc capitulo statuitur. I. Ut ubi unus Parochus non sufficit pro administratione Sacramentorum, hic cogatur sibi tot Sacerdotes adjungere. II. Ut si populus ob locorum distantiam, cum magno incommodo accedere nequeat ad parochiam pro recipiendis Sacramentis, divinisque officiis audiendis, constituitur nova parochia, invito etiam Parocho. III. Ut

deficientibus redditibus pro assignanda portione, seu congrua novo Parocho, compellatur populus ad subministrandum necessaria pro illius sustentatione.

Quis vero de his actus est, par. I. pag. 458. In notis ad caput III. *Ad audientiam*, de Ecclesiis adificandis, ad eas lectorem remitto.

S E C T I O L V I I,

Eadem Sessio XXI. cap. V. de Reform.

UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conferretur, possint Episcopi, etiam tamquam Apostol. Sedis delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in cæteris casibus a jure permixtis, etiam si dictæ Ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta. Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Hinc Triden. decreto, tribuenti Episcopo facultatem uniendi Ecclesiæ parochiali ob ipsius paupertatem alias Ecclesiæ parochiales, & beneficia, etiam non curata, accesserunt sequentes declarationes Congr. Conc. &.

I. Censuit, Episcopum in unione facienda vigore decreti ejusdem Conc. cap. V. sess. XXI. teneri adhibere consensum Capituli: quod si illum consensum in unione prætermiserit, unionem nullam, atque irritam esse = *in lib. IX. Decretor. ejusdem Congr. pag. 110. sub die 10. Novemb. 1600.* Et clarius in *Civitatibus Castellæ 8. Augusti 1615.* per hæc verba = Cum sess. XXI. cap. V. caveatur, Episcopum juxta formam juris posse simplicia beneficia unire curatis, quaeritur, an in hoc consensum Capituli requiratur, cum ex *Clementina*, si una, de *Rebus Eccl. non alienan.* consensum Capituli in hoc casu requiri videatur, de quo in Concilio nulla mentio est habita = Congr. censuit, requiri, juxta tamen terminos *Clement. Si una, de Rebus Eccl. non alien.* = In dicta autem *Clementina* statuitur, omnino requiri consensum Capituli Cathedralis; qui semper requiritur, etiam si unio fiat de consensu Capitulorum duarum Collegiarum unitarum, ut ex declaratione ejusdem Congr. in *Aquilana die 14. Feb. 1594.* ibi = Episcopus Aquilan. propter duarum Collegiarum paupertatem, univit de consensu Capituli ipsarum, & populi, dubitatur, an hujusmodi unio facta absque consensu Capituli Cathedralis sit valida, neque, stante decreto cap. V. sess. XXI. Conc. vers. *juxta formam juris*, ex quo necessario requiri etiam videtur consensus Capituli Cathedralis juxta *Clementinam unic. de Rebus Eccl. non alien.* = Congreg. censuit, unionem hanc non valere, forma juris præterita =.

II. In *Nullius die 22. Jan. 1593.* Cong. censuit, facultatem decretis cap. V. & VII. sess. XXI. Episcopo tributam, competere etiam Abbatibus, quasi episcopalem jurisdictionem habentibus =.

III. Circa beneficia juris patronatus eadem Congr.

in *Salernitana 26. Novemb. 1582.* ita censuit = Cum decretum Conc. sess. XXI. cap. V. premiserit Episcopis, ut possint facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & beneficiorum cum curatis propter earum paupertatem, nec comprehendat beneficia juris patronatus, censuit eadem S. Cong. si necessitas parochialium providen non possit unionibus permixtis in d. cap. V. nec remediis propositis in cap. XIII. vers. *in parochialibus sess. XII. V.* habere Episcopum remedia juris communis, quibus uti posset adversus patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes redditus non habent pro cultu divino, & sustentatione Rectoris = Idem censuit in *Civitatibus Castellæ 8. Augusti 1615.* Quæ remedia sunt, ut patroni compelli possint ad dandam congruam sustentationem parochi, vel patientur parochialibus uniri, ut ex declaratione dictæ Congr. relata hic a Card. Belarmino in *Cens. Tridentinus*.

Si autem provideri nequeat parochialium paupertati per quorumcunque beneficiorum unionem, ut præscribitur in hoc cap. V. & cap. XII. sess. XXI. tunc recurrendum est ad collectas, & contributiones parochianorum, ut in *est. cap. XIII.* prout etiam declaravit laudata Congr. in *Theatina 29. Julii 1611. lib. 13. Decretor. pag. 498.*

An Episcopus vigore hujus Trid. decreti unire possit Ecclesiæ parochialibus ob illarum paupertatem beneficia Sedi Apostolicæ reservata, vel affecta, Fagnanus in cap. *Sicut visere VIII. de Exceptis Prælat. lib. V. Decretal. a num. 22. ad 37.* nullius inis rationibus probat, posse; quamvis in Regulis prædictæ Congr. legatur sequens questio, & responsum sub die 24. Augusti 1605. = Quaeritur, si cum Episcopus erexerit in parochialem beneficium simplex, si dictum beneficium sit reservatum Sedi Apostolicæ, succedente illius vacatione, ereditur sortiri debeat suum effectum, vel potius suspensum Congr. censuit, erectionem non posse suum effectum sortiri, obstante reservatione,

S E C T I O L V I I I.

Eadem Sessio XXI. cap. VI. de Reform.

Quia illiterati, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officiis, & alii propter eorum vitæ turpitudinem potius destruant, quam ædificent; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, Coadjutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacunque appellatione, & exemptione remota.

Huc decreto accesserunt sequentes Cong. Conc. declarationes. &.

I. Si agatur de Parochis, etiam Regularibus, a prædecessore Episcopo constitutis, successoriq. Episcopo consistit de eorum imperitiis, S. Cong. die 26. Aug. 1628. censuit = Episcopos successores posse, superveniente rationabili causa, iterum ex officio, etiam extra visitationem, examinare Parochos; alias ad Ecclesias parochiales approbatos = *ut lib. 13. Decretor. pag. 520. a tergo, & die 13. Januar. 1635. respondit* = Episcopos successores, superveniente rationabili causa, posse etiam ex officio iterum examinare tam in visitatione, quam extra Parochos, quamvis Regulares, approbatos tempore provisionis parochialium = *lib. 15. pag. 146. a tergo. Ad quorum examen devenire potest etiam pro libito, & pro sola quiete conscientie suæ; quemadmodum, & ipsum S. Rotæ Tribunal constituit dec. 157. per. 19. Recen. num. 5.*

II. Si vero agatur de Parochis ab eodem Episcopo in præcedenti examine approbatis, eadem S. Congr. die 22. Septem. 1668. ita respondit Episcopo Pamplonensi, prout legitur *lib. 24. Decretor. pag. 108. = Cum sub die 15. Januarii 1667. ad instantiam Episcopi Pamplonen. a Sacra Congregat. resolutum fuerit. I. Posse Episcopum examinare Parochos, & Rectores semel approbatos ad curam animarum, quando adeit vehementis suspicio de illorum imperitiis. II. Posse ad hujusmodi examen procedere, etiam extra visitationem. III. Ad dictum examen faciendum haud necesse esse, ut iudiciales probationes imperitiæ præcedant: nunc supplicat Episcopus ipse, per hanc Sac. Congr. ulterius declarari, an in actis visitationis diocesis possit Episcopus examinare Parochos, quotquot visitat, etiam si contra illos, vel aliquem ipsorum, non vigeat suspicio imperitiæ = S. Congr. 22. Sept. 1668. respondit Negative.*

Ex quo Decreto inferit Benedictus XIV. *Instit. ecclæs. IX. in fine* = Atque ita pro novo examine faciendi sola conscientie sedandæ ratio non sufficit. Insuper necesse est, ut is rumor palam in omne emanaverit, Parochum, eorum quæ ad curam animarum gerendam pertinent, memoriam amisisse, & ob concordiam pro sustinenda tam gravi provincia esse imperitum, sicut Patres S. Rotæ accurate perpenderunt *decis. 527. part. XIX. Recen. num. 12. & seqq.* Parochi etiam, qui a laicis jure quidam nominati fuerunt, ab hac conditione minime liberantur. Nam cum parochialem Ecclesiam sine publico examine obtinuerint, non idem iudicium, atque opinio, de reliquis Parochis constituitur, quibus Episcopus post consuetum examen animarum regimen commendavit; *Card. de Luca de Parochis, serm. 16. =*

III. Quamvis iuxta hoc Conc. decretum datus fuerit Coadjutor Parocho imperito, hic tamen debet resistere, ut S. Congr. rescriptis in *Ravennat. lib. 11. pag. 110. a tergo. Quid si fructus Ecclesiæ sint tenues, ita, ut non sufficient ad sustentationem, utriusque, eandem Congr. ita declarasse hic refert Cardinalis Bellarminus = Si Parochi sint imperiti, & fructus Ecclesiæ tenues, Episcopus provideat, data Rectori facultate non residenti =*

IV. Item, si Parochus sit ita imperitus, ut nec formaliter predicare, nec plebem sibi committam, salutaribus verbis saltem pascere valeat, declaravit cogendum esse hoc prælare per deputatum ab Episcopo, illius expensis, ut in *Melevisana mens. Feb. 1590. ad P. Dubium lib. VI. pag. 109.*

V. Declaravit etiam, dandum esse Coadjutorem Parochis græcis imperitis, etiam latinum, si deficient Sacerdotes græci habiles, ut in *Cassanen. 16. Jan. 1638. & in Larinen. 13. Feb. ejusd. ann. lib. XI. Decretor. pag. 649. & 662.*

S E C T I O L I X.

Eadem Sessio XXI. caput VII. de reform.

Parochiales vero Ecclesias, etiam si jurispatronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & proventibus quibuscunque, ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut in illorum defec-

ant.

880 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Etum parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacunq; appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod finimã egestate omnes laborent; ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, in profanos usus, non fordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

In hoc decreto complectitur Concilium Ecclesias parochiales, nedum liberæ collationis ad Episcopum pertinentes, sed etiam jurispatronatus.

Ad primas quod spectat, cum instaurationem parochialium liberæ collationis fieri statuat ex fructibus, & proventibus quibuscumque ad easdem Ecclesias quomodolibet pertinentibus, cumque dictos proventus in totum, vel in partem percipere possit Parochus, partim beneficiis, si aliqua in prædictis parochialibus beneficia erecta sint, ac partim pensionariis; hinc varia orta sunt dubia, an scilicet hi omnes teneantur ad præceptum instaurationem, super quibus emanarunt sequentes declarationes a Congregatione Concilii, &c.

I. Ad Parochum quod spectat, declaravit, cum teneri contribuere fructus, qui supersunt illius congruæ vitæ sustentationi; ut refert hic Card. Bellar. Quæ quidem declaratio immititur juri communi; Alexander enim III. Lexovicensi Episcopo, vel ut alii volunt, Eronensi, scilicetanti, an Parochus teneatur ad restitutionem suæ ecclesiæ, ita respondit, *ut cap. IX. de his, sit. de Eccles. adificat. = ut his, qui parochiales Ecclesias habent, æquum respondendum, quod ad reparandum, & institutionem Ecclesiarum cogi debent, cum opus fuerit, de bonis, quæ sunt ipsius Ecclesiæ, si eis supersint, conferre, ut eodem exemplo ceteri imitentur*.

Si autem quæras, in qua quantitate constitui debeat hæc congrua, prudentis arbitrio credo esse statuendam, considerata qualitate personæ, loci, & temporis. Neque hic locum habere potest quod de hac eadem congrua edixit Nicolaus Papa, scribens Hysbaldæ Choriepiscopo Quadrantino *Can. XXXIX. Studeat, distin. L. in fine*, quod scilicet talis sit, quæ, ipse, & sui sufficienter possint habere sua sustentationis salarium. Quem Canonem amplexa est Gloriosa in cap. XVII. Cum adeo, verb. *Sufficienter, de Rescriptis*, nequaquam enim, ut animadvertit Bened. XIV. *Justit. ecclesiast. C.* admittenda sunt expensæ = quæ sunt pro alendis consanguineis, aut pro servanda generis sui conditione: ea solum numeranda sunt, quæ ad Parochum ipsam sustentandum necessaria ducuntur. Equidem Barboia scriptum reliquit ad cap. VII. sess. XXI. de Refor. n. 9. & 10. = Teneri Rectorem ad reparationem, si beneficii bona sustentanda: vitæ sufficiat, quamvis ad tuendam conditionem, seu statum non sufficiant; quia beneficiorum fructus non ad creandos, aut erigendos, seu fovendos mundanos titulos, sed ad puperes alendos, & divinum cultum, instituendum juri concessi sũt.

II. Quod autem spectat ad beneficiatos, eadem Cong. ad dubium sibi propositum ab Episcopo Narniensis die 24. Martii 1677. = An (ipse Episcopus) possit beneficia (quorum tituli translati fuerant in aliam Ecclesiam, quæ restauratione indigebat) quacunq; dignitate præfulgeant, & etiam si gaudeant salutarum privilegiorum, adrestaurandam Ecclesiam,

in quam transferuntur tituli, quatenus restauratione indigeat, gravare, respondit = Dictos Rectores beneficiorum, etiam in quacunq; dignitate constitutos, teneri post translationem secutam, ad futuram restaurationem Ecclesiarum, ad quas beneficia fuerint translata = *ut lib. XIX. Decretor. pag. 542. & 643.* Quod itidem responsum immititur juri communi, Decretali nempe desumpta ex Conc. Moguntino, & recitata in cap. L. *Quicunque, de Ecclesiis adificand.* ubi legitur: *Quicunque beneficium ecclesiasticum (intellige etiam simplex, juxta DD. communiter) habent, ad talem Ecclesiam restaurandam, vel ipsam Ecclesiam emendandam omnia adjuvant, ut notatum est par. I. ad hoc idem cap. pag. 458.*

III. Quod tandem pensionarios tangit; & hi teneantur pro rata contribuere, nisi forte pensiones ipsius immunes ab hoc onere, ut plerumque contingit, concessæ fuerint; de quo tamen legitime probari possit, ut eadem Cong. declaravit in Civitatis Plebis 18. Martii 1678. *lib. XIII. Decretor. pag. 418.*

Deficientibus, tum congrua sustentatione Parochi, tum beneficiis, tum pensionibus, & parochialis Ecclesiæ adjunctum non habet jurispatronatus, nec populus juxta hoc Conc. decretum cogendus est ad eam restituendam, vel iterum edificandam. Sed quia, prout ulterius animadvertit Bened. XIV. *loc. cit.* = Non semel accidit intra parochias fines ab aliquibus bona possideri, qui tamen extra ipsam parochiam degunt, uti constat in dominiurum conductores; quoniam revocari in dubium solet, utrum ipsi conductores, an vero domini sumptibus satisfacere debeant. Cum tamen in Italia mos obtinuerit, ut Forenses solvant tantum pecuniam pro iis bonis, quæ possident in loco, ubi collectiones a Magistratu præscribuntur, idem prorsus est observandum in controversiis, quam modo exposuimus. Sic unanimis Scriptores affirmant. Congregatio pro causis Episcoporum, & Regularium constituta die 10. Octobris anno 1581. his verbis scripsit ad Vicarium Placentinum = Si te convenit iterum illi tres, vel quatuor, qui, ut scribis die prima huius mensis, novas asserunt difficultates, ne quidquam cum reliquis pro restauratione parochia conferat, ubi sua habent domicilia, illorū migro in errorem versari dicere. Jam tibi significavi quæ eorum omnem adhibere, ut Inquisiti pro domini pecunia ad id necessariam impendant, ac deinde quidquid ob bonam causam expenderit sibi retineant ex pretio, quod pro domo conductenda persolvent: Sacra Cong. post accuratum examen ita statuendum censuit, idque pluribus in locis servatur, cum expensæ, quæ semel indicuntur, perpetuæ futuræ sint, vel uti temporum restorationes: cum tamen expensæ fecerint, & annuæ, veluti pro sustentando Parcho, aut pro aliis causis similibus, tunc aliud consilium suscipi poterit. Viam igitur iussit, quam jam ingressus es in hoc negotio persequendo =.

IV. Quod vero spectat ad parochiales jurisprætores.

trouatus, quamvis Concilium hic decreverit, expensis faciendis esse a patronis, nedum si Ecclesia refectenda sit, sed etiam si ruina diruta, a fundamētis restituentia foret, non tamen ad id teneretur præcise, sed causative domtaxat, ut explicat Theologi: si scilicet ipsi præsentandi ratione velint, proposito eis congruo temporis spatio, ad se delibendum prout bene theoriam in praxin redegit laudata Congr. Conc. in causa Regusa, relata a Benedicto XIV. loc. cit. Cum enim ex vehementissimo terremoto in totum dfecta fuisset Ecclesia parochialis sub titulo B. Mariæ Virginis, sita in Oppido Umbæ, de jurepatronatus Capituli Metropolitanæ ejusdem Civitatis, declinarentque Canonici expensas ad illam rursum erigendam facere, & tendere id omni populo imponere, proposito dubio = An, & cujus expensis refectenda, seu reparanda sit Ecclesia = die 3. augusti 1686. respondit = Præcedendum esse Capitulo terminum sex mensium ad reificandum, vel ad renunciandum juri præsentandi =.

Ad quod quidem onus tenentur Patroni ob recipiam, quam cum Ecclesia contraxerunt, obligationem, atque etiam quia Ecclesia ipsis concedit jura honorifica, atque utilia. Nota eorum Falconerio decis. 33. nov. 10. Quid quid in contrarium esset Lambertinus de jure patron. part. III. art. 21. q. 7. prior. lib. III. num. 5. sentiens, hoc onus pertinere ad Rectorem, non ad Patronum.

Id enim verum est in casu, quo fructus Ecclesiæ abundant pro Rectoris sustentatione, ut declaravit Rota coram Vicecom in Divesione restaurations Ecclesiæ 19. Junii 1752. Inter impressas decis. anno 1754. sub numero 4. 1. 1.

Quod si Patroni noluerint id onus subire, Ecclesiæ patronatui amittere debent, ut statuit Benedict. XIII. Const. Pias & misericors, §. Volumus autem, modo transcribenda.

Posito autem casu renunciationis juris patronatus, cum parochialis transiret ad liberam Episcopi collationem, tunc locum haberent disposita per Concilium in jam expressis terminis circa Ecclesias parochiales libere collationis. Quibus omnibus juris remediis deficientibus, tunc solum Ecclesia redigenda est in usum profanum, non fondum, & illius titularis ad matricem, seu proximam transferendus.

Quod autem spectat ad hujusmodi conversionem, pro qua dictum Concilium facultatem Episcopis impertitur; cum questum fuerit = An ruina Ecclesiæ, quas concessum est in profanos usus, non sordidos, convertere possit converti in viarum publicarum ædificium, seu etiam in privatarum domorum usus = Cong. censuit, hoc totum relinquendum esse arbitrio Ordinariorum.

Decernimus, præcipimus, & mandamus per totam Italiam, & Insulas adjacentes, ut in posticum provisi de parochialibus una cum incertis, annuum redditum scutorum centum monetæ Romanæ excedentibus, & de canonicatibus, & beneficiis, tam residentialibus, quam non residentialibus, & simplicibus, sitis extra Ecclesias collegiatis, cujuscunque valoris existant, teneantur solvere, & respective deponere mediam annuatim pro fabrica Ecclesiæ cathedralis. Provisi vero de parochialibus una cum incertis, annuum redditum scutorum centum monetæ præfatæ excedentibus, & de canonicatibus, & beneficiis tam residentialibus, quam non residentialibus, & simplicibus, sitis in Ecclesiis collegiatis, vel ad illas translatis, cujuscunque valoris existant, itidem teneantur solvere, & re-

Tom. III.

T t t t

Spe

Quod idem Concilium hic statuit circa refectorium, & insurrectionem Ecclesiarum parochialium, dicta S. Cong. die 20. Julii 1595. in Casiri Durantis declaravit, etiam habere locum in refectioe, vel ædificatione domus parochialis = Congregatio censuit, scribendum ab Abbatem, ut domum pro necessaria Parochi habitatione caret ædificari ex fructibus, & proventibus quibuscunque ad parochialem ipsam pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, patronos, si qui sint, vel alios, qui fructus aliquos ex dicta parochiali percipiant, & in eorum defectum, parochianos ad id remediis opportunis compellat, quemadmodum de insurrectione parochialium Ecclesiarum cavetur decreto Conc. cap. VII. sess. XXI. quod Congregatio declaravit, habere locum etiam in refectioe, vel ædificatione domus necessaria ad Parochi habitationem = Item 22. Junii 1592. in Nallini, declaravit, facultatem in hoc decreto (Concil.) tributam Episcopo, competere etiam Abbati, quasi episcopalem jurisdictionem habenti, ut lib. VIII. Decretor. pag. 130. non vero Vicario generali Episcopi, nisi ab hoc habeat speciale mandatum, prout in hoc eodem Conc. Capitulo refert Cardinalis Bellarminus declaratum fuisse ab eodem Congr.

Nota I. Cum laudato Benedicto XIV. in max. cit. Institutione C. quod = Si opulenta dote Ecclesia prædita sit, quæ a Parochi proventibus se jungatur, facultas pro illius parte alienanda expoliti potest, ut sacre Sedes reparetur, vel a fundamentis condatur =.

Nota II. Parochum exceptam curam cum sola congrua tamquam stipendio sui laboris adinstar Vicarii, hac habituali remanente penes v. g. Capitulum, aut alium plium locum, non ipsum, sed Capitulum teneri ad restaurationem, & mantentionem Ecclesiæ, ex declaratione Cong. Conc. in Spoletana restorationis Ecclesiæ, 12. Decembris, 1705. ac alii volatis in Gorana 13. Aug. 1729. in Theatro Arsol. ejusd. Cong. tom. IV. pag. 338.

Nota III. Hoc idem onus spectare ad Commendatarium, si Ecclesia parochialis sit commendata, declaravit ead. Cong. in Bossanen. restorationis Ecclesiæ parochialis, 25. Feb. & 11. Martii 1749. tom. X. disti. Theol. pag. 30. & 35. ac Rota coram Rota in Constantien. restorationis Ecclesiæ, 3. Martii 1758. §. VIII. & seqq.

Nota IV. Quoad reparationem Ecclesiarum cathedralium, & collegiarum Italiae, & Insularum adjacentium satis provissum esse a Benedicto XIII. Const. Pias, & misericors, 4. idus Maii 1725, ut sequitur.

spectu deponere mediam annuatim pro fabrica Ecclesiæ collegiatæ, sive beneficia prædicta libere collationis, sive juris patronatus mixti, ac etiam laicalis fuerint, & ad quemcunque electio, collatio, & iustitutio pertineat, sive nimirum ad Metropolitanum, vel Ordinarium, sive ad Capitulum, sive ad alium quemcunque inferiorem, dummodo collationis, institutionis, & provisionis Sanctæ Sedis minime existant, aut etiam legitima non vigeret consuetudo solvendi, vel dimittendi fructus sex mensium, aut similem, non tamen minorem ratam favore fabricæ, vel sacristiæ; utroque enim in casu pro fabrica prædicta nihil solvendum, aut deponendum erit. Ut autem præmissa, quæ ad consulendum debito metropolitanarum, & cathedralium, ac collegiarum Ecclesiarum decori disposita dignoscuntur, suum sortiantur effectum, præcipimus, & mandamus, quod medietas annuatæ hujusmodi deponantur penes personam idoneam, ab Episcopis cum scientia, & consensu Capitulorum deputandam, & successive ab eisdem, deficiente necessitate occurrenti reparationi Ecclesiæ, investiantur, & collocentur in stabilibus, & fundis, seu capitalibus tutis, securis, atque fructiferis, ac, ubi fieri poterit, in locis montium cameralibus non vacabilibus, pro dote fabricæ singularum Ecclesiarum prædictarum, ac ejusmodi dotium annuus proventus non in alium usum, quam reparationis, conservationis, & manutentionis fabricæ earundem Ecclesiarum, ab unicujusque Præfibus, cum scientia pariter, & consensu suorum Capitulorum, in occurrentibus casibus erogetur: & quotiescunque dictas Ecclesias reparatione non indigere constiterit, annui etiam fructus, & fructuum fructus dotium prædictarum in aliis stabilibus fundis, & capitalibus tutis, atque fructiferis, ac respective in aliis locis montium eodem prorsus modo reinvestiantur, & collocentur, ad hoc, ut ipsæmet dotes majora in dies, benediciente Domino, suscipiant incrementa, adeoque earum redditus supportando reparationis fabricæ ipsarum Ecclesiarum oneri satis esse possint. Cæterum super præmissis omnibus, ac præsertim super iis, quæ rectam, & fidelem præfatarum dotium administrationem respiciunt, eorundem Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum inferiorum, atque etiam Capitulorum conscientiam peculiariter, & districte oneramus. Ac insuper quoties Archiepiscopi, Episcopi, vel Ordinarii inferiores, ac respective Capitula in aliquo ex his defecerint, ita ut vel ratione minus fidelis, idoneique depositarii, aut ex causa non facti, vel minus tuti, & exinde perempti investimenti, aut demum propter erogata capitalia, vel fructus in alios usus, aliquod præjudicium emergerit patrimonio fabricæ, ipsi Archiepiscopi, Episcopi, vel Ordinarii inferiores, & respective Capitula, & singuli Canonici, qui defecerint, eorumque hæredes, & successores teneantur ad omnia damna, & interesse favore prædictæ fabricæ, eorundemque bona omnia pro potiori cautela affecta sint, & specialiter hypothecata favore ejusdem fabricæ. Quoniam vero Nostræ mentis non est per hanc nostram Constit. ut præmissis, SS. Canonum statuta, & præsidia minvere, sed, quantum in Domino possumus, augere favore Ecclesiarum, declaramus, & expresse volumus, firmissimum nihilominus manere onus reparandi, restaurandi, & manutenendi Ecclesias cathedrales, Episcopis a jure junctum; ita, ut in restaurandis, reparandis, & conservandis Ecclesiis cathedralibus, antequam tangantur fructus, seu capitalia favore fabricæ, vigore hujus Constit. confiscanda, teneantur Episcopi, & ad normam SS. Canonum exquiratur de eorum obligatione. Prætereaque decernimus, hanc nostram Constit. locum habere favore omnium Ecclesiarum cathedralium, & collegiarum totius Italix, & Insularum adjacentium, tamen pro nonnullis Ecclesiis editæ fuerint aliquæ provisiones, sicuti per fel. rec. Innocentium PP. XIII. Prædecessorem nostrum, pro tribus Ecclesiis, nempe Avimana, Viterbien. & Tuscanen. & per Nos hæctenus pro quatuor, scilicet Nuscan. Vigilien. Castellaneten. & Syontina, mediante reservatione ratæ pensionis super fructibus earundem Ecclesiarum ad certum tempus favore fabricæ earundem Ecclesiarum, actum fuisse constat: & in universum pro Ecclesiis Regni Neapolitani emanaverit Constitutio san. mem. Innocentii Papæ XII. etiam Prædecessoris nostri, incipiens, *Inferuabili*, & sepe pervenerit alia nostra ampliata, incipiens, *Sacro sancti Apostolatus*.

Excipimus tamen ab hac Constitutione nostræ Archidicæcessi Beneventanæ: dudum enim eorum respectu per aliam nostram Constitut. incipientem *Romanus Pontifex*, confirmando, declarando, & ampliando antiquam Constitutionem fel. rec. Pii PP. II. pa-

inter Prædecessoris nostri, simile injunximus onus beneficiis, in universa Archidiecepsi existentibus.

Volumus autem, quod huic nostræ Constitutioni, seu solutioni mediæ annatæ prædictæ minime subiecta existant beneficia illarum diocesum, & respectivo Collegiarum, in quibus reperitur opus, seu peculiare patrimonium fabricæ, sufficienter instructum, aut onus, seu obligatio reparandi, restaurandi, & conservandi Ecclesias residet penes Communicantes locorum, vel adfunt dictarum Ecclesiarum Patroni, qui, nisi reparare, & manutenere velint easdem Ecclesias, earum patronatum amittere debent. Cum enim in his consultum sit reparationi, & conservationi Ecclesiarum, nolumus aliud seperaddere beneficiis impedium, quod vergeret in sublevamen eorum, qui de jure tenentur.

SECTIO LX.

Eadem Sessio XXI. caput VIII. juncto cap. VIII. sess. VII. de Reform.

Quæcumque in dicepsi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatie, Prioratus, & Præposituræ nuncupatæ, in quibus non viget regularis observantia, necnon beneficia, tam curata, quam non curata, secularia, & regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis visitentur: curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur, & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis imminet, aliaque debita obsequia recte exercentur, appellationibus quibuscumque, privilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, Conservatoriis, judicum deputacionibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. Et, si in eis vigeret observantia regularis, provideant Episcopi paternis admonicionibus, ut eorum Regularium superiores juxta eorum regularia instituta debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostol. eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, juxta eorum instituta: quibuscumque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Hoc Decretum, mandans Episcopis, tamquam delegatis Sedis Apostolicæ, ut singulis annis visitent monasteria commendata, in quibus non viget regularis observantia, extensum est ab Innoc. X. Decreto, *De in parvis*, 10. Febr. 1654. ad omnes Regulares, quorum conventus nunquam suppressi, suadati fuerunt intra Italian, & Insulas adjacentes ante decretum Urb. VIII. nempe ante diem 21. Jun. 1623. hos, personarumque tam regulares, quam secu-

lares in ipsis degentes subijcendi visitationi, correctioni, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tamquam Sedis Apostol. delegati, si ibi actu non alantur saltem sex Religiosi probatæ vitæ, quorum ad minus quatuor sint Sacerdotes maturæ ætatis (quadragesima nempe annorum completorum, ut infra dicitur) sicut, & conventus erectos post dictam diem, in quibus degant religiosi minori numero, quam duodecim, ibi.

Ut in parvis Regularium Virorum, Conventibus a S. D. N. Innoc. Papa X. in Const. quæ incipit, *Inflauranda*, primum suppressis, ac deinde ad ipsius Const. limites ob rationabiles causas in pristinum statum regularem restitutis, & ipsis Religiosis denuo concessis, pie, & religiose vivatur, ac regularia instituta, quo exactatius fieri potest, observentur; Sanctitas sua ex sententia Sacræ Congregationis super Statu Regularium, omnes, & singulos Conventus hujusmodi, sic, ut prefertur restitutos, & concessos in literis ab eadem Sacra Congregatione expediendis nominatim exprimendos, ac personas tam regulares, quam seculares in eis degentes visitationi, correctioni, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegati, præsentis Decreti tenore plene in omnibus subjecit, ac subiectos esse declaravit, donec ipsorum redditus eousque

adaucti fuerint, ut in eis commode sustentari valeant, & cum effectu sustententur duodecim Religiosi ad Apostol. dec retorum præscriptum: idque eidem Sacræ Congregationi legitime constiterit, & ejus dec reto in singulis contingentibus casibus declaratum fuerit, non aliter. Interea vero voluit Sanctitas sua, ut in eorum singulis ali debeant, & reipsa alantur sex saltem Religiosi probatæ vitæ, ex quibus quatuor ad minus sint Sacerdotes mature ætatis; alioquin gratia restitutionis, & concessionis hujusmodi nulla sit, & invalida, & Ordinarii locorum in illis exequi possint, ac debeant ea omnia, quæ in aliis Conventibus itidem suppressis per eandem Const. ipsis demandantur, perinde, ac si gratia prædictæ restitutionis, & concessionis non emanasset. Insuper quia multi sunt Conventus, in quibus, etsi præfixus fuerit numerus Religiosorum sufficiens ad observantiam regularis disciplinæ, & idcirco in suppressione ante dicta non fuerint comprehensi: nihilominus, siue ob reddituum diminutionem, siue ob Superiorum incuriam, vel malam administrationem, siue ob carentiam Religiosorum, aeris intemperiem, vel quamcunque aliam ob causam, prædictus numerus cum effectu in eis non alitur, cum gravi detrimento regularis observantiæ: Sanctitas sua intendens huic malo remedium adhibere, omnes, & singulos ejusmodi Conventus, ut præfertur, non suppressos, cujuscunque sint Ordinis, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationis, & Instituti, etiam Societatis Jesu, æz Grangiarum, seu membra alterius monasterii, existentes intra fines Italix, & Insularum adjacentium, in quibus nunc non aluntur, vel quandocunque actu non alentur saltem sex Religiosi, itidem probatæ vitæ, quorum ad minus quatuor, ut supra, sint Sacerdotes mature ætatis, eidem visitationi, correctioni, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, similiter ut Sedis Apostolicæ delegati, plene in omnibus præsentis pariter decreti vigore subiectos esse statuit, decrevit, & declaravit. Cæterum quoad Conventus, cum pauciori numero, quam duodecim Religiosorum, erectos post diem 21. Junii 1625. & illorum subjectionem loci Ordinarii, Sanctitas sua voluit in suo robore permanere Decretum fan. mem. Urbani VIII. jussu editum, cui per præmissa aliquatenus derogare non intendit.

Occasione hujus Decreti orta sunt infrascripta dubia una cum declarationibus emanatis a Congregatione super statu Regularium, & approbatis ab Ale-

xandro VII. 27. Julii 1655. ut in Bullario ejusdem Pontificis sub num. IV.

Posto Decreto sel. rec. Innoc. Papæ X. super subjectione nonnullorum Conventuum, correctioni, visitationi, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tamquam Sedis Apostolicæ delegati, consigit dubitari de infrascriptis.

I. An Episcopus in Conventibus suæ jurisdictioni subiectis possit Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superiores locales deputare, & familiam constituere?

II. An possit Episcopus a prædictis Conventibus Religiosos amovere?

III. An Regulares eorumdem Conventuum compelli possint ab Episcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus, & reddendas rationes administrationis?

IV. An Episcopus in eisdem Conventibus se ingerere possit in his, quæ regularem disciplinam concernunt?

V. An Ecclesiæ dictorum Conventuum, & Capellæ Grangiarum, in quibus degunt Conversi pro agrorum cultura, ab Episcopo visitari possint?

VI. An ipse Grangiarum, & Conversi in eis degentes subint visitationi Episcopi?

VII. Quid in Ecclesiis, seu Capellis Grangiarum, in quibus nullus degit Conversus, an similiter subint Episcopi visitationi?

VIII. An liceat Episcopo visitare Conventus, tam suppressos, & potius relictos, quam non sup-

pressos, ad effectum cognoscendi, an in illis re ipsa alantur sex Religiosi.

IX. An Episcopus visitans hujusmodi Conventus suæ jurisdictioni suppositos, aut personas in eis degentes, possit a visitationis procuratorem exigere in victualibus, vel in pecunia?

X. An jurisdictioni Ordinarii locorum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, attributa in prædicto Decreto, competat Vicariis generalibus Episcoporum, necnon Abbatibus, & aliis inferioribus Prælati, proprium territorium, ac jurisdictionem quasi episcopalem habentibus?

XI. An Provinciales, & alii Superiores regulares possint ejusmodi Conventus, jurisdictioni Ordinarii subiectos, & Religiosos in illis degentes visitare, corrigere, & punire, omnemque jurisdictionem in eos exercere, sicut poterant ante dictum Decretum?

XII. Si Superior regularis in causa prævenit contra subditum degentem in aliquo ex eisdem Conventibus, Ordinarii subiectis, fabricanda processum, vel eum carceri mancipando, an Episcopus possit hujusmodi causam reatumere, ac Superiori inhibere?

XII. Si

XIII. Si e converso Episcopus prævenerit in causa contra Religiosum in tali Conventu commorantem, an Superiori regulari eo casu liceat illum amovere, & in alio Conventu collocare; & si de facto collocaverit, an nihilominus Episcopus possit causam proseguire, ac Religiosum sic amotum revocare ad primum Conventum?

XIV. Si Provincialis, vel Superior localis voluerit aliquem ex Fratribus a tali Conventu remove- re, an Episcopus prohibere possit?

XV. Si a Conventu primum suppresso, ac deinde Religioni restituto, absint ex aliqua rationabili causa, & ad breve tempus, unus, vel plures ex numero sex Religiosorum ibi degentium, an gratia restitutionis sit nulla, & Conventus remaneat suppressus, ut prius?

XVI. Quid, si a Conventu non suppresso simili- ter ex causa rationabili, & ad modicum tempus ab- sit aliqua e sex Religiosis ibi assistentibus, an du- rante tali absentia, Conventus subiaceat jurisdictioni Ordinarii?

XVII. An Religiosus illo redente, vel alias impleto numero sex Religiosorum, Conventus re- cuperet pristinam exemptionem?

XVIII. Si gratia restitutionis Conventus sup- pressus reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formam Decreti cum effectu non alantur sex Religiosi, & postea contingat, ut ejusmodi numerus impleatur, an gratia restitutionis Conventus reviviscat?

XIX. Ad hoc, ut gratia restitutionis sit nulla, & Conventus denuo remaneat suppressus, propterea quod in eo non sustententur sex Religiosi, an debeat præcedere declaratoria Episcopi super facto, prævia causæ cognitione?

XX. An ab hujusmodi declaratoria liceat Regularibus ad Sedem Apostolicam appellare, ad effectum, tam devolutivum, quam suspensivum?

XXI. Cum ex Decreti præscripto quatuor Sa- cerdotes in his Conventibus degentes debeant esse maturæ ætatis, quænam deatur ad hunc effectum ætas matura?

Sacr. Congr. super statu Regularium ad singula dubia superius propoſita, hunc in modum respondit, videlicet.

Declarationes superscriptas SS. D. N. ad se relatas approbavit, & ab omnibus, ad quos pertinet, observari præcepit, contrariis quibuscunque non obstantibus. Datum Romæ die 27. Julii 1655.

Subsequenter ad hæc, cum ortum esset alterum dubium, an scilicet Conventus nunquam suppressi, in quibus degunt de familia plures quam sex Religio- si, comprehendantur in prædicto Innocentiano De- creto, sub die 29. Novemb. 1657. emanavit se- quens declaratio, relata a Matthæo, Officialis Curie cap. XVI. Quoad visit. Ordinarii.

Sacræ Congr. super istis Regularium censuit, Conventus nunquam suppressos, in quibus actu de- gunt de familia plures quam sex Religiosi, minime comprehendendi in Decreto san. mem. Innoc. X. quod in- ticipit, *de in partibus*; ac proinde locorum Ordinarios

Ad I. Non posse.

Ad II. Posse ex rationabili causa, communio tamen prius Superiore regulari, ad quem pertinet, ut eisdem Religiosis assignet in aliis Conventibus.

Ad III. Posse compelli.

Ad IV. Posse.

Ad V. Posse.

Ad VI. Subesse.

Ad VII. Item subesse.

Ad VIII. Minime licere, antequam aliunde constet de fundamento intentionis Episcopi in deficien- tia numeri constituti.

Ad IX. Expedire, ut S. D. N. decernat, & declaret, non licere Episcopo tales Conventus visitant quid- quam accipere procuratoris nomine.

Ad X. Competere.

Ad XI. Posse, sicut prius, non tamen privati- ve ad Episcopum.

Ad XII. Non posse, nisi ex justa causa, veluti cum videt Superiorem regularem ex odio, vel amo- re, cupiditate, vel metu, aut ex nimia severitate, vel indulgentia quid durius, aut remissius constitui- re, quam causa deposcit, in quo ipsius Episcopi con- scientia oneratur.

Ad XIII. Non licere Superiori regulari Religio- sum ab Episcopo inquisitum a loco amovere, & si amotus fuerit, posse Episcopum causam proseguire, & illum quibuscunque remediis revocare, etiam invo- cato auxilio Ordinarii, & brachio seculari, si opus fuerit, ejusque loci, in quo Religiosus ille re- peritur.

Ad XIV. Non posse.

Ad XV. Gratiam ob id non esse nullam, oc- curren- te omni fraude, nec Conventum remanere sup- pressum.

Ad XVI. Subjacere, durante absentia.

Ad XVII. Recuperare.

Ad XVIII. Non reviviscere.

Ad XIX. Debere ita procedere, nec ante de- claratoriam licere Episcopo Conventus possessionem apprehendere, aut Religiosos inde expellere.

Ad XX. Licere, ad effectum devolutivum tan- tum, non autem suspensivum.

Ad XXI. Ætatem maturam dici ad hunc effe- ctum, completo anno quadragesimo.

nequaquam posse in vim dicti Decreti in hujusmodi Conventibus, aut illorum personis, ullam sibi juri- sdictionem vindicare.

Datum Romæ die 29. Nov. 1657. in recessu ejusdem Congr. fol. 325.

Die vero 21. Septem. 1670. exortis sequentibus dubiis circa jurisdictionem eorundem Ordinariorum in Grangis monasteriorum, illarumque Ecclesiis, & publicis Oratoriis, relatis ab eod. Matthæo sec. cit. una cum declarationibus dictæ Congregat. videlicet.

Postea Conflit. fel. rec. Innoc. X. quæ incipit, Instaurandæ, nec non illius Decreto incipien. Utin parvis, contigit dubitari de infra scriptis.

I. An Grangia ex d. Confl. Innoc. suppressæ, & ad statum secularium reduci, illarumque Ecclesiarum, & publicæ Oratoriæ possint ab Ordinario visitari?

II. Et quatenus possint, an hoc Jus Ordinario competat privative quoad Superiores regulares, an vero cumulative eum ipsi?

III. Et quid, si prædictis Ecclesiis cura animarum incumbat.

IV. An Superiores regulares possint in dictis Ecclesiis curam animarum habentibus nominare Vicarios ad curam animarum exercendam, eosque ad nutum amovere.

V. An Grangia, seu membra alicujus monasterii nunquam suppressa, in quibus non degunt saltem sex Religiosi, subesse jurisdictioni, ac visitationi Ordinarii loci privative, an cumulative cum Superioribus regularibus.

Die 11. Septembr. 1670. S. Cong. super statu Regularium ad singula dubia superioris proposita, in hæc verba respondit, videlicet.

Ad I. Grangias, ut præfertur, suppressas, & ad statum secularium reductas, illarumque Ecclesiarum, & publicæ Oratoriæ possint ab Ordinario visitari, dummodo in iis Grangias, quarum proprietates fuerint reservata, vel restituta principalibus monasteriis, idem Ordinarius nullo modo se ingerat in temporalibus.

Ad II. Quoad Ecclesias, & Oratoriæ publicæ Jus visitandi competere Ordinario privative: quoad Conversos autem in eis degentes cumulative, Ordinario scilicet jure delegato, ad formam Saer. Conc. Trid. Regularibus vero, jure ordinario.

Ad III. Idem quoad Ecclesias dictarum Grangiarum curam animarum habentes, Jus visitandi Ordinario competere privative: sed quoad Conversos in eis degentes hoc Jus competere cumulative, nempe Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, Regularibus vero auctoritate ordinaria.

Ad IV. Superiores regulares possint hujusmodi Vicarios nominare, & illos ad nutum amovere, si Ordinarius loci ab initio illos deputaverit amovibiles.

Ad V. Grangias, seu membra alicujus monasterii, nunquam suppressa, in quibus non degunt saltem sex Religiosi, subesse jurisdictioni, ac visitationi Ordinarii loci: ac Superiorum regularium, cumulative, videlicet, Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, ex prædicto Decreto, *ut in parvis*, Regularibus autem jure ordinario.

Tandem 19. Novembr. 1671. emanarunt ab eadem Congr. sequentes declarationes ad singula hæc dubia, relatæ pariter a D. Matthæo loc. cit.

Episcopus visitavit Conventum suæ jurisdictioni subiectum in vim Decreti fel. rec. Innoc. X. incip. *ut in parvis*, propterea quod tunc temporis ibi non erant de familia, nec re ipsa alebantur sex Religiosi, sed post absolutam visitationem, sine ulla fraude a Superioribus regularibus in eodem Conventu

augmenta est familia, & impletus numerus sex Religiosorum, sicque Conventus exemptionem recuperavit, juxta declarationes S. Congr. super statu Regularium, nempe decimam sextam, & decimam septimam inter impressas.

Hoc posito, consultitur S. Congregat. doctis scriptis.

I. An post exemptionem, ut præfertur, recuperatum Episcopus possit hujusmodi Conventum visitare ad effectum, ut videat, an ordinationes, & decreta ab ipso edita in visitatione præcedenti fuerint adimpleta, nec ne?

II. Anve possit decreta non adimpleta exequi, & pro illorum executione penas adscribere, & aggravare.

III. Et quatenus possit: an hæc facultas, quæ ex dicto Decreto, *ut in parvis*, competit Episcopo, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, expirat, lapso integro anno a die publicationis decretorum.

IV. An Episcopus possit exemptionem a Conventu recuperatam possit condemnare, & punire, etiam pena corporis afflictiva, Religiosum, qui pro delicto in curia episcopali fuerat inquisitus, & carceri mancipatus eo tempore, quo Conventus erat jurisdictioni Episcopi subiectus.

Die 19. Novembr. 1671. S. Congr. super statu Regularium ad singula dubia superioris proposita respondit, ut sequitur, videlicet.

Ad I. Postquam Conventus exemptionem recuperavit, Episcopus nequaquam possit illum visitare, etiam ad effectum, ut videat, an decreta, edita in præcedenti visitatione fuerint executioni mandata.

Ad II. Idem non posse post hujusmodi exemptionem decreta non adimpleta exequi, nunquam penas adscribere, & aggravare pro illorum executione.

Ad III. Jurisdictionem ex d. Decreto, *ut in parvis*, Episcopo attributam ibi Conventui non habere Religiosorum numerum qui præscriptum, expirare eo ipso, quod Conventus ob familiam sine fraude augmenta, & impletum numerum Religiosorum præfixum, exemptionem recuperavit.

Ad IV. Cum contra dictum Religiosum non solum causa, sed etiam persona sit præventa, eo tempore, quo Conventus erat subjectioni jurisdictioni Episcopi, & exemptio superveniens non invenit eum liberum, utique Episcopum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, posse hujusmodi causam tempore habili inchoata persequi, etiam post exemptionem, & eundem Religiosum condemnare, & punire etiam pena corporis afflictiva.

Urb. Innoc. ac Greg. XV. Decreta quoad subjectionem jurisdictioni Ordinariorum respectu monasteriorum tum erectorum post die 21. Junii 1625. cum in posterum erigendorum, in quibus degunt Religiosi minori numero, quam duodecim, innovata, & confirmata fuerunt ab Innoc. XII. Confl. Nuper, 23. Decemb. 1697. §. XI. ibi.

Deinceps vero Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio; vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monaci, seu Religiosi, degere, & ex redditibus, & consuetis elemosynis, detractis omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum Decreti sel. recor. Greg. XV. hac de re editi; alioquin Monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subiecta esse intelligantur.

Decretum vero Greg. XV. de quo Innocentius hic mentionem facit, incip. *Cum alias*, emanavit die 17. Augusti 1622. relatum in Bullario veteri sub nom. XXXI.

Nota ex declaratione Cong. Conc. 15. Novemb. 1592. = Episcopos non posse visitare Ecclesias parochiales, in quibus Abbates jurisdictionem episcopalem, & temporalem in Parochum, & parochianos exercent, nisi Episcopi majorem in illis locis, & personis jurisdictionem exercent =.

Item 6. Febr. 1619. = Cong. censuit, non licere Ordinariis locorum visitare monasteria Regula-

rum, & corrigere, eo prætextu, quod illorum, Superiores admoniti, intra sex menses illa non visitaverunt, vel correxerunt, nisi eadem monasteria, vel sub commendata existant, ex Decreto cap. VII. sess. XXV. de Regul. vel suorum Ordinum capitibus non substat, ac se se in Congregationem redigere, neglexerit juxta dictum caput VII. =.

Item in *Genea. mense Decembr. 1587.* = Cong. censuit, si Commendatarius degit in monasterio sui Ordinis, & de licentia suorum Regularium, non possit ab Episcopo puniri, & corrigi, ex Decreto Concilii cap. VIII. sess. XXI. vers. *Episcopi in eis viget.*

SECTION LXL

Eadem Sessio XXI. caput IX. de reform.

CUM multa a diversis antea Conciliis, tam Lateranensibus, ac Lugdunensibus, quam Viennensibus, adversus pravos elemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malicia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut posthac in quibuscunque christianæ Religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur: non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusvis cujuscunque gradus, status, & dignitatis personis concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Quamvis in hoc Decreto caveatur penitus abolendum esse nomen, & usus Quæstorum elemosynarum, de iis tamen intelligitur, qui a Conc. Lateranensi sub Innoc. III. & Viennensi sub Clemente V. reprobati, & censura contricti fuerunt, ut exposui parte I. in Notis ad caput XIV. Cum ex eo, de Presul. & Remis. pag. 754. non vero de hodiernis elemosynarum Quæstoribus, qui nomine vocari jussit Urbanus VIII. ut mox dicam, qui pro hospitalibus, monasteriis, aliisque locis piis eas conquirunt. His igitur licitum est quæsitare: imo, si agatur de Religiosis, præsertim Ordinum Mendicantium, vetitum fuit a Gregorio IX. locorum Ordinariis, ne eos, po-

tissimum Ordinum Prædicatorum, & Minorum, impediunt intra eorum dioceses degentes, elemosynas ad sui sustentationem colligere, neve suislibus interdicerent, quin eas iis conferrent, ut in caput XVII. *Nimis prava*, & *Excessus. Prælat.* nulla tamen adjecta poena. Verum ex Const. Sixti IV. Sacri 26. Julii 1479. iidem Ordinarii, si intra triduum, requisiti, prohibitionem non revocarint, eo ipso incurrunt interdictionem ab ingressu Ecclesiarum, & suspensionem a regimine, & administratione. Alii vero quicunque his inferiores incurrunt excommunicationem, quæ tamen non est reservata, ibi §. VIII.

Præterea, quia, ut intelleximus, exortis nonnunquam controversiis inter locorum Ordinarios, eorumque Vicarios, seu Officiales, ac Curatos, & Fratres prædicatorum Ordinum variis occasionibus, locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, seu Officiales, & Curati prædicti, ne Christiani fideles Fratribus ipsis pias elemosynas erogare præsumant suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore predicare, seu prædicari facere, seu pronunciare præsumunt: Locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, seu

Officia-

Officialibus, & Curatis prædictis, ac etiam aliis quibuscunque dicta auctoritate mandamus: ut ab hujusmodi persuasionibus, inhibitionibus, & mandatis de cætero prorsus omnino abstineant; decernentes inhibitiones ipsas, & mandata nullius existere firmitatis, & illis contravenientes, censuris hujusmodi minime ligari, ac eosdem persuadentes, & inhibentes, mandatoque nostro hujusmodi obtemperare non curantes (nisi pœnituerint, & persuasiones, ac inhibitiones, & prædicta revocerint infra triduum, postquam desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interdicti ingressus Ecclesie, & suspensionis a regimine, & administratione suarum Ecclesiarum; alios vero inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurrere.

Ad tramites harum Apostolicarum Sanctionum S. Congr. Conc. pluries declaravit, non posse Episcopos tam directe, quam indirecte Regularibus id prohibere, ut lib. XII. *Decretor. pag. 32. In Polinganen. 24. Septembr. 1622. disto lib. pag. 110. in Bencentana 7. Julii 1646. lib. XVII. pag. 144. & in Senenens. 23. Febr. 1654. lib. XIX. pag. 316.* Neque tenentur Regulares petere ab Ordinario licentiam, si quæsiare velint per se ipsos, non per alios eorum nomine, intra diocesim, ubi habent Conventus, ut ex sequenti Decreto Congr. Episcoporum, & Regul. sub die 6. Octobr. 1596. relatum a Matthæuccio, Officiali, Curia cap. XLIII. n. 4. = Non tenentur Regulares, qui ex institutione, aut facultate Sedis Apostolicæ elemosynas quærunt, aut mendicare possunt, petere ab Ordinario licentiam elemosynas per diocesim quærere, cum in erectione monasteriorum eis licentia tacite ab Ordinario imperta censetur = Neque idem in tali casu ostendere tenentur licentiam suorum Superiorum, ut ex Decreto Congr. Concil. ab eodem Matthæuccio ibidem relato num. 5. = An, ut Quæsores arceantur, possint Ordinarii facultatem a Superioribus Regularium elemosynas quærere concessam aliquam cognitionem, & qualem habere? Congr. censuit, ex Concilio non prohiberi Regulares, quominus elemosynas quærant; non tamen alios eorum nomine, & auctoritate quoquomodo posse quærere: illos tamen extra locum, ubi sita sunt monasteria, elemosynas per eandem diocesim corrogantes, teneri ad ostendendam Ordinarii licentiam suorum Superiorum =.

Si vero quæsiare velint per se ipsos extra diocesim, ubi non habent Conventus, tenentur ostendere Ordinario licentiam suorum Superiorum, imò & consensum ab eodem obtinere, ut in dicta Polinganen. ac prius in Mediolanen. mens. Junii 1587. lib. IV. *Decretor. pag. 268. & 28. Nov. 1603. lib. X. pag. 51. ac 12. Junii 1608.*

Hic tamen ita monitos vult Mendicantes laudatus Matthæus num. 7. & 8. = Non est dubium, posse Episcopos inmodice quæstiones impedire, per text. in Clement. *Achyronibus, de Panit. & Remiss.* = Ubi dixit Plascus, ubi sup. = Regulares delinquentes circa quæstionem posse ab Episcopo puniri = Addit ibidem Sperellus, posse Episcopos, ut fructus in quæstione videntur, nequidare, ut quis Religiosus elemosynam quærat, nisi prius licentiam Superiorum exhibeat, & per eos recognoscatur. Quod quidem quantum ad externos a loco, & habentes extra ipsum Conventum, est juxta dispositionem Decreti proleptico loco allegati, ut hac via impediatur, ne gravamen recipiant Regulares loci,

qui in ejusdem populi, & animarum servitio occupantur. Quinimo idem preceptum possunt facere Regularibus ejusdem loci, non ut eos elemosynas quærere impediatur, sed ut provideant, ne fraudes committantur: saepe enim fit, quod Regulares privilegio Mendicantium gaudentes, & boni in comuni possidentes, qui commodè ex solita redditibus vivere possunt, privilegio Mendicantium fraude abutantur, subtrahendo elemosynas Regularibus, quibus vera mendicitas, & elemosynæ dietis sequitæ necessarium præbent sustentationem, prout post Genuen. *Præf. cap. LVI. num. 11. tenet Doan. præf. tom. I. tract. XII. quæst. 32. num. 15. Monacell. form. part. I. form. IV. tit. VI. num. 2. Under. Decr. n. 4.* (ut supra) relatum procedit, dum non concurrit suspicio fraudis. Siquidem pauperum, & monasteriorum protectio est propria Episcoporum, qui tenentur ea tueri, & defendere cap. *Perpetui, cap. Quæstionem 84. dist. 11.*

Pro quo monito aliqui ex parie fecit sequens Decretum Congr. Episcoporum & Regul. sub die 21. Julii 1674. (quod idem refert n. 2.) = declaravit, & decrevit, ne in posterum præfatorum Ordinum (Conventus scilicet Oberv. & Capucin. in Regno Cordicæ) proprios suos districtus ad quæsiandum egrediantur, sed intra suos limites se quique contineant, ut ab his, quibus serviunt, sustentati facilius possint. Necnon, ut ubi plures inveniuntur Conventus in eodem districtu, inter eosdem ratio antiquitatis, ac fundationis rationabiliter habeatur, siquæ omnino observari mandavit. = Quæ dispositio (subdit citatus Auctor) ex rationis identitate, & inspecta ratione finali, ac regionis sterilitate, quas S. C. indubie ponderavit, & ad evitandas lites, adeo facillius inter Regularium Quæsores, ipsique Religionis evanescentes, ad cætera loca extendi nullus est, qui non consideret = Hæc de Mendicantiis, elemosynarum petitoribus.

Quod autem spectat ad Quæsores Confraternitatum, a liorumque locorum pium, Congr. *Conc. mens. Novemb. 1587.* = Censuit non impediri Confratres, si facultas habitum gestandi, elemosynas quærendi, & mortuos sepeliendi facta illis sit per Bullas S. M. Pii V. = Item in Massanen. 6. Julii 1608. declaravit, Presbyterum, qui accedit ad accipiendum primitias frugum, seu animalium, quæ offerri sponte solent devotionis gratia pro Ecclesia sua, non comprehendi Decreto Congr. *cap. LX. sess. XXI.*

Ministri Confraternitatis Confalonis de Urbe deputare possunt Quæsores ad colligendas elemosynas in toto Statu ecclesiastico pro redemptione Christianorum ejusdem status ab Inideliis captivitate

re, ex Constitut. Sixti V. *Cum benigna*, 1. Aprilis 1586.

Circa Collectores eleemosynarum pro subsidio Terræ Sanctæ ex speciali indulto a pluribus Pontificibus concessio Fratribus Ordinis Minorum de Obervantia, vide Constitutioem Bened. XIV. *Emendant super*, 20. Augusti 1743. relata a Lucio Ferraris, *Prompta Bibliotheca, in additione ad verb. eleemosyna*, in qua idem indultum confirmatur, & in-jungitur, ut non bis in anno, prout statuerat Urban. VIII. sed = ad minus quatuor vicibus quolibet anno Adventus, & Quadragesimæ temporibus = tam per verbi Dei Prædicatores, in suis sacris Conco-nibus, quam in quibuscvis aliis adjunctionibus, & fun-ctionibus publicis, necessitates ejusdem Terræ San-ctæ proponi, & commendari curent, & faciant =.

Quicunque tandem sancti Quætores, sive Or-dinum Mendicantium, sive quorumcumque locorum piorum, observare tenentur leges eis præscriptas a dicto Urbano sequenti Decreto edito die 12. Julii 1644. & relato lib. XVII. *Decretor. S. Congr. Cone. 350.* de quo etiam meminist Bened. XIV. *Consl. Quamvis jussu*, 30. April. 1742. §. 2.

Sanctissimus D. N. ex sententia E.E. Card. S. C. Trid. Interpretum indulgit Archiconfraternitati Spi-ritus Sancti de Urbe Regni Neapolitani, ut ratione piorum operum, quæ exercere asservit, ad quinquen-nium perquirere possit eleemosynas in eodem Re-gno Neapolitano; ita tamen, ut eleemosynæ colligi non possint nisi de licentia Ordinarii ejusdemque diocesis dicti Regni, petita, & obtenta in scriptis; quæ tamen gratis concedatur, & personæ a Superioribus, & Officialibus d. Archiconfraternitatis cum literis tes-timonialibus deputatur, quæ non sint vagæ, & incertas habeant sedes, sed bene cognite nomine, patris, honesta vita, & spectatæ religionis, & non sint de numero eorum, qui Quæstuarii vulg. appel-lantur, nec unquam tale exercitium exercuerint, illi

quæ appellentur eleemosynarum Petitores, non Quæ-tiores, quorum nomen S. Cone. detestatur: non ha-beant partem in eleemosynis recolligendis, quæ in usum dñ. operum piorum convertantur, sed tamen aliqua congrua, & honesta merces illis constitutur; munus suum sine dolo, ac modeste fungantur, non secum deferant imagines, cartas, & Brevia, Reli-quias, autve his similia ad fideles excitandos; in-super nec alia insignia, seu instrumenta, nec sigilla, aut benedictiones faciant super animalia, non prædi-cent, nec publicent Indulgentias per se, vel per alios, neve ostentent sua privilegia, quamvis a Se-de Apostolica concessa, Missas, aut imprecationes ad extorquendas pecunias, aut alia bona non = intentent, nihil tamquam debitum, aut solutum, seu conventum, nec ulla arte, aut prætextu dicendi orationes aliquas Sancti utantur, sed simpliciter, ac modeste a fidelibus eleemosynas petant, nullum scandalum committant. Si sint aliquis Ordinis reg-ularis, sint in eodem Ordine professi; incedant hon-estè, accipiant tantummodo, quod sibi sponte offer-tur, nec super hujusmodi eleemosynis ullam quovis nomine conventionem faciant, etiam ad visitatione ejusdem Confraternitatis, & piorum operum, quæ in ea exercentur; & antequam, ad eas colligendas admittantur, jurent in manibus ejusvis Episcopi, seu Vicarii generalis, se servaturos omnes supradic-tas conditiones, quæ ut prævie offerrentur, non solum ex aliorum delatione, sed ipsi Episcopi, & Vicarii generales ex suo etiam officio inquirent, si quæ fraus, præsertim circa supradictas conditiones com-mittatur: quod si reos compererint, publice pro-modo culpe arbitrio suo puniant, eisdemque statim a collectione eleemosynarum amoveant, quibuscunque privilegiis, statutis, etiam a Sede Apostolica confir-matis, necnon consuetudine immemorabili in con-tractionem minime obstantibus.

In quorum fidem.

SECTIONE LXII.

Prosequitur Eadem Sessio XXI. Et idem caput IX. de reform.

Indulgentias vero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christianifideles decet privari; deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitum tem-poribus populo publicandas esse decernit: quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla propterea mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem caelestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

Hoc Decretum, juncto altero, contento *cap. II. sess. V. de reform.* quo prohibetur Indulgentiarum publi-catio ob quæstum, ampliatum est a S. Pio V. *Consl. Esi Dominici*, 3. Feb. 1567. Et *Quamplenum*, 2. Januar. 1570. prohibente, ne quocunque præ-textu publicentur Indulgentiæ ob quæstum, seu præ-dictor, ut ad eas acquirendas solvenda sit aliqua eleemosyna alicui personæ, vel loco, sub pena in =

Episcopos, etiam Cardinales, secus facientes, sive attentantes, suspensionis ab ingressu Ecclesiæ, & per-ceptionis fructuum suarum Ecclesiarum, donec præ-via satisfactione, a Sede Apostolica, hæc suspensio relaxetur, & in his inferiores excommunicationis Papæ reservatæ, ut in cit. *Conslitq. Quam plenum*, §. II. ibi.

Quicumque secus egerint, seu attentaverint, Antistites, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, ab ingreſſu, & perceptione fructuum ſuarum Eccleſiarum tandiu ſiſpenſi jaceant, donec ſatisfactione prævia, illis per Sedem prædictam ſuſpenſio relaxetur; Inferiores vero Episcopis ſententiam excommunicationis incurrant, a qua, niſi in mortis articulo conſtituti, ab alio, quam a Romano Pontifice abſolutionis beneficium nequeant obtinere: decernentes etiam irritum, & inane quicquid ſecus per quoscumque, quavis auctoritate ſciant, vel ignoranter contigerit attentari.

Circa publicationem Indulgentiarum Congreg. Conc. cenſuit, hanc = ad ſolum Episcopum, adhibitis duobus de Capitulo, pertinere, non obſtante ordinaria juriſdictione Capituli, aut quibuſcumque privilegiis ante dictum Conc. obtentis = ut in *Tornac. 6. Julii 1608. lib. XI. Decretor. pag. 39.* Item ex declaratione ejulſd. Cong. Regulares non poſſunt publicare Indulgentias, aut præforibus ſuarum Eccleſiarum aſſigere, niſi poſtquam fuerint ab Episcopo publicata, in *Civitatib. Plebis, 10. Nov. 1642. lib. Decretor. XVI. ad 14.*

Publicantes Indulgentias falſas, puniendi ſunt a S. Officio: ita ex mente Urbani VIII. ſtatutum fuit in *Meliten. 16. Martii 1630. lib. Decretor. XIV. pagina 26.*

SECTIONO LXIII.

Seſſio XXII. de Sacrificio Miſſæ cap. II.

In hoc Capitulo docet Concilium, Sacrificium Miſſæ eſſe propitiatorium tam pro vivis, quam pro defunctis, in quo maxime ſita eſt illius excellentia: cui accedit damnatio ſequentis Propositionis ex proſcriptis ab Urbano VIII. Conſ. *In eminenti, 6. Martii 1641.*

= Sacrificium Miſſæ non alia ratione eſt Sacrifi-

cium, quam generali illa, qua omne opus, quod fit, ut ſancta ſocietate Deo hominib. inhæreat =.

Huius Urbani Conſult. acceſſit etiam damnatio hujus propositionis la XXXI. in ordine inter alias proſcriptas ab Alexandro VIII. 7. Decembris 1690. = Bulla Urbani VIII. *In eminenti*, eſt inſcripta =.

SECTIONO LXIV.

Eadem Seſſio XXII. cap. VI. de Sacrificio Miſſæ.

O Paret quidem ſacroſancta Synodus, ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicent, quo ad eos ſanctiſſimi hujus Sacrificii fructus uberior proveniret.

Cum circa ſaluberrimum hoc Trident. deſiderium de frequentia ſacramentalis Communionis, ne dum prioribus, ſed elapſo etiam ſeculo orta fuerit controverſia inter DD. aliquibus plus æquo ejus quotidianæ ſumptionis patrocinando, diſſidentibus, eandem omnibus ſine ullo perſonarum deſectu ſuadendam eſſe, ita, ut ex his proſiderit Auctor hujus propositionis, ab Innoc. XI. ſub die 2. Martii 1679. proſcripta = *Frequens confeſſio, & Communio etiam in his, qui gentilitate oriuntur, eſt nota prædiſtinationis* = aliquibus vero frequentiore, multoque magis quotidianam damnantibus; huic privato, & peſſifero opinandi modo præcluſus eſt aditus ex declaratione, ejulſdem Innoc. in ſequenti decreto Congregat. Conc. ipſius Juſſu edito, & impreſſo poſt nonita S. Caroli pag. 355. in lucem edita *Roma typis R. Camera Apoſtolice 1711.* quo Communionis ſacramentalis frequentia permittenda, aut deneganda ſtatuitur juxta prudentis Ordinarii judicium, ſive per ſe, ſive per parochos, aut confeſſarios dirigendum, ſecun-

dum peculiarem cuſulibat ſtatum, devotionem, & charitatem: qua attenta, primis Eccleſiæ ſeculi etiam quotidiana ipſius ſumptio alicubi in uſu erit, & quidem ſub utraque ſpecie, ut ex *Con. XI. Alexan. diſſin. XII. Tenor Decreti.*

Cum ad aures SS. D. N. fide dignorum teſtimonio pervenerit, in quibusdam dieceſibus vigere, uſus quotidianæ Communionis, etiam in ſecula Paralytica, & ſimul affirmari, eandem quotidianam Communionem præceptam eſſe a jure Divino, quin etiam in illius adminiſtratione aliquos abuſus inſuiſſe, videlicet, quod aliqui, non in Eccleſia, ſed in privatis Oratoriis, & domi, inſeſcantes in lecto, & non laborantes ulla gravi infirmitatis nota, ſumant ſacroſanctam Euchariſtiam, quam argentea theca incluſam in crumena, aut ſecreto illis deferunt Sacerdotes ſeculares, aut regulares, alique in Communionem accipiant plures ſar-mas, ac particulæ, vel grandiores ſolitæ; ac tandem quis conſtitatur peccata venialia ſimplici Sacer-

doli non approbato ab Episcopo, aut Ordinario. Cum autem hæc Sanctissimum consideranda commiserit Sacre Congregat. Conc. Trid. Interpretum, eadem Sac. Congr. prævia matura discussione super prædictis, unanimi sententia ita censuit. Etsi frequens, quotidianæque sacrosanctæ Eucharistiæ usus a sanctis Patribus fuerit semper in Ecclesia probatus, nunquam tamen, aut sapientiam illam percipiendi, aut ab abstinendi certos singulis mensibus, aut hebdomadis dies statuerunt, quos nec Conc. Trid. præscripsit, sed quasi humanam infirmitatem secum reputaret, nihil præcipiens, quod cuperet, tantam indicavit, cum inquit: *optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis hæc fideles adhaerent sacramentali Eucharistiæ perceptione communicarent; idque non immerito, multiplices enim sunt conscientiarum recessus, variorumque negotia spiritus alienationes, multæque contra gratiæ, & Dei dona parvulus concessa, quæ cum humanis oculis scrutari non possumus, nihil certi de cuiusque dignitate, atque integritate, & consequenter de frequentiori, aut quotidiano vitalis panis usu potest constitui; & propterea, quod negotiatores ipsos attinet, frequens ad sacram alimoniam percipiendam accessus Confessariorum secreta cordis explorantium iudicio est relinquendus, qui ex conscientiarum puritate, & frequentiori fructu, & ad pietatem processu laicis negotiatoribus, & conjugatis, quod præcipiente eorum saluti profuturum, id illis præscribere debuerunt. In conjugatis autem hoc amplius animadvertant, cum B. Apostolus nolit eos invicem fraudari, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacent orationi, eos serio admonent, tanto magis ob sacratissimæ Eucharistiæ reverentiam continentæ vacandum, puriorique mente ad celestium epularum Communionem esse conveniendum. In hoc igitur Passorem diligentia potissimum invigilabit, non ut a frequentiori, aut quotidiana sacre Communionis sumptione unica præcepti formula aliqui deterreantur, aut sumendi dies generaliter constituatur, sed magis quid singulis permittendum per se, aut Paschos, seu Confessarios sibi decernendum putet, illudque omnino provideat, ut nemo a sacro Convivio, seu frequenter, seu quotidie accesserit, repellatur, & nihilominus der operam, ut unusquisque digne devotionis, & præparationis modo rarius, aut crebrius Domini Corporis suavitatem degulset. Italem moniales quotidie sacram Communionem petentes, admonendæ erunt, ut in diebus ex earum Ordinis instituto prædictis communicent. Siquæ vero puritate mentis censeant, & fervore spiritus ita incaluerint, ut dignæ frequentiori, aut quotidiana Sanctissimi Sacramenti perceptione videri possint, id illis a Superioribus permittatur. Proderit etiam præter Parochorum, & Confessariorum diligentiam operam quoque Concionatorum uti, & cum eis constitutum haberi, ut cum Fideles ad Sanctissimum Sacramenti frequentiam (quod facere debent) accenderint, ita cum de magna ad illud sumendum præparatione orationem habeant, generatimque offendant eos, qui ad frequentiore, aut quotidiana salutiferi cibi sumptionem de voto studio excitantur, debere, sive laici negotiatores sint, sive conjugati, sive quicumque alii, suam agnoscere infirmitatem, ut dignitate Sacramenti, ac divini iudicii formidine discant celestem mensam, in qua Christus est, revereri, & si*

quando se minus paratos senserint, ab ea abstinere, seque ad majorem præparationem accingere. Episcopi autem, in quorum diocessibus viget huiusmodi devotio erga Sanctissimum Sacramentum, pro illa gratias Deo agant, eamque, ipso adhibito prudentiæ, & iudicii temperamento alere debebunt, & ab eorum officio postulari sibi maxime persudebunt, nulli labori, aut diligentie parendum, ut omnis irreverentia, & scandali suspitio in veri, & Immaculati Agni perceptione tollatur, virtutesque, ac dona in summentibus augeantur, quod abunde continget, si illi, qui de voto huiusmodi studio, divina præstante gratia, tenentur, seque sacratissimo Pane, frequentius recitare cupiunt, suas vires expendere, seque probare cum timore, & charitate assueverint. Quibus Christum Dominum, qui se Fidelibus manducandum, & se pretium in morte tradidit, atque in caelesti regno se præmium est daturus, precatur Sacra Congregatio, ut suam opem ad dignam præparationem, & sumptionem largiatur. Porro Episcopi, & Parochi, seu Confessarii redarguant adhaerentes Communionem quotidianam esse de iure divino, doceant in Ecclesiis, seu Oratoriis privatis ex dispensatione, seu privilegio Pontificis de manu Sacerdotis sumendam Sanctissimam Eucharistiam, nec eam ullo modo deferendam in crumenam, aut secreto ad existentes domi, vel cubantes in lecto, præterquam ad infirmos, qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta accedere non valeant, & ad eos, si ab Ecclesia deferatur publice, & cum pompa iuxta formam & ritualis Romani, si vero ab Oratorio privilegiato, cum forma decenti. Current etiam, ut circa Communionem in Feria sexta Parasævæ Missalis Rubricæ, & Ecclesiæ Romanæ usus serventur. Insuper admoncant nulli tradendas plures Eucharistiæ formas, seu particulas, neque grandiores, sed consuetas. Non permittant, ut venialium confessio fiat simpliciter Sacerdoti non approbato ab Episcopo, aut Ordinario. Si Parochi, & Confessarii, etiam Regulares, aut quicumque alii Sacerdotes secus egerint, sciant Deo Optimo Maximo rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum, & Ordinariorum iustam, ac rigorosam animadversionem in contrascentes, etiam Regulares, etiam Societatis Jesu, facultate ipsa Episcopis, & Ordinariis per hoc decretum per Sedem Apostolicam specialiter attributa. Et facta de præmissis omnibus, ac de verbo ad verbum relatione, Sanctitas sua approbavit, ac præsens decretum rypis dari, ac publicari voluit.

In quorum &c.

Datum Romæ 12. Februar. 1679.

F. Card. Columna Præf.

S. Archiep. Bramaccius Episcopo. Viterbien. Secr.

Occasione ejusdem Trid. decreti iterum in nonnullis Italici diocessibus pullulare incepit altera controversia, ut testatur Bencp. XIV. in Constit. *Certiores effecti*, 13. Novemb. 1742. = de obligatione, qua Sacerdotes Missas celebrantes adstringantur Eucharistiam ministrare intra easdem iis fidelibus, qui ad ipsam accipiendam paratos se exhibent, ac petunt Sacrificii, cui adstant, participes fieri = cui controversia, ut Pontifex obviam iret, declaravit. Sacerdotes semper, & indiscriminatim ad id non teneri, sub infra scriptis tamen conditionibus, ibi.

V P U U U Z

At

At quoniam . . . Quare Pastores monere debent eosdem fideles, ut participes efficiantur sacrae Mensæ (quod maxime probandum diximus) studeant tempus, locum, & circumstantias nancisci, quibus & ipsi iustorum votorum suorum compotes evadant, nec instituta illa pietatis impediunt. Hisque Pastorum suorum monitis fideles se se dociles præbentes, cavebunt, ne sibi injuriam factam querantur, si quandoque pro tempore, loco, & personis, Episcopus minime opportunum censuerit, a Sacerdote celebrante Eucharistiam distribui iis, qui adsunt; quibus scilicet eo ipso tempore facilis, & obvia, suppetit ratio ad eandem mensam accedendi, pluribus aliis locis cuivis instructa.

Haud ægre Episcopi, & Parochi id fidelibus persuadebunt, quoties ipsi significant, ex Ecclesiæ disciplina, quæ modo viget, non quidem difficiliorem, sed faciliorem evasisse iisdem participationem, quam optant. Siquidem veteri more in singulis Ecclesiis passim una Missa celebrabatur, cui fideles adstabant, indeque participabant, quin a solis propriis Pastoribus, quemadmodum reliqua Sacramenta, ita etiam Eucharistiam licite accipere valebant: hisce vero temporibus, ex Sacerdotum celebrantium, ex locorum, Altariumque, quibus ea celebratio publice peragitur, multiplicitate, patet cuilibet facile parabilis sacra Mensa, & ad sacrum Convivium admissio. Sin autem iidem, fideles ita moniti, importune insisterent pro recipiendis Eucharistia in iis temporibus, locis, & personarum circumstantiis, quas excipiendas censuisset Episcopus, Ritualis Romani auctoritate etiam fretus; hæc illorum petitio, utpote nec iusta, nec rationabilis, contumacem, ac refractarium animum demonstraret, cupidumque perturbationis, ac proinde minime cumpositum Eucharistiæ, qua par est, pietate percipiendæ.

Nota I. Quod prohibitio in supra transcripto decreto Congr. Conc. ac non administranda Sacra Eucharistia in Oratoriis privatis, licet ex Apostolico Indulto in iisdem Missa celebrari possit, confirmata est ab eodem Bened. nisi accedat licentia Ordinarii, ut in ejus Epistola encyclica ad Primatem, Archiepiscopos, & Episcopos Regni Poloniae, Magno, 2. Januarii 1751. §§. XXIII. & XXIV.

Nota II. Ex decreto S. Cong. Rituum 2. Sept. 1741. in *Aperum*. ad IV. dubium, quod si obsequendo dicto Conc. desiderio fideles communicare voluerint in Missa defunctorum, non est eis administranda Eucharistia per modum sacramenti, scilicet cum particulis præconsecratis, extrahendo Pixidem a custodia, sed per modum Sacrificii, prout est, quando ipsi administrantur cum particulis intra eandem Missam consecratis. Decretum autem est his verbis extensum, prout reperitur lib. P. *Decretorum ejusdem Congreg. ab anno 1739. ad 1741. pag. 353. a tergo*, a me recognitum.

— In paramentiis nigris, non ministratur Eucharistia per modum Sacramenti, scilicet cum particulis præconsecratis, extrahendo Pixidem a custodia; potest tamen ministrari per modum Sacrificii, prout est, quando fidelibus præbetur Communio cum par-

ticularibus intra eandem Missam consecratis =.

Quo stante, Sacerdotes monitos velim, quod non sit attendendus Meratus, asserens *par. l. tom. I. pag. 602. ad Curvanum*, posse in Missa Defunctorum immediate post Communionem Sacerdotis Eucharistiam adsistentibus distribui, etiam cum Particula ab alio præconsecratis; nullumque esse S. Cong. Rituum Decretum, cujus habenda sit ratio. Hujus Auctoris assertioni Nilus Benedictus XIV. lib. III. cap. XXIII. num. 12. de *Sacrosancto Missa Sacrificio* ait: Cum quo (Merato) concludendum est, posse in Missa defunctorum Eucharistiam, sive in eadem, sive in alia Missa consecratam distribui; dummodo id nec fiat ante, vel post Missam, sed intra eandem Missam post ipsius Sacerdotis Communionem: Meratus enim & Benedictus, cum scriperint ante mox allatum decretum, non abs re asseruerunt, nullum esse & Cong. decretum, cujus habenda ratio sit: potissimum cum decretum ejusdem Cong. an. 1701. quo ex *sententia Gavanti* prohibebatur, ne cuiquam allatum in Missa defunctorum Eucharistia præberetur, ab eodem revocatum fuerit 21. Martii 1711. vetitumque, ut vulgaretur, aut ejus exemplar aliquid ederet, ut testatur idem Bened. *loc. cit. num. 10.* Unde omnino attendendum est allatum decretum an. 1741.

S E C T I O L X V.

Eadem Sessio XXII. cap. VIII. juncto Can. IX. de Sacrificio Missæ.

Etiā Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, ut vulgari passim lingua celebraretur.

Huius decreto accessit declaratio Apostolicæ Sedis ex contrario sensu sequentis Propositionis LXXXVI. in ordine Paschali Quæstionis præscriptæ a Clemente XI. in Constit. *Unigenitus* 8. Sept. 1713. = Bripere a simplici populo hoc solitum iungendi vocem suam voci totius Ecclesiæ, est usus contrarius praxi Apostolicæ, & intentioni Dei = Inter enim plures dictæ Propositionis sensus, ut animadvertit idem Benedictus *loc. cit. num. 2*, = Est etiam ille, ut Quæstionis significare voluerit, vulgari sermone Missam celebrandam: quo sensu cum acceptarunt centum Galliarum Episcopi in eorum pastoralis documento = Quare autem nullatenus expedit, vernacula lingua Missam celebrare, inquit laudatus Benedictus *loc. cit. num. 5*. = Et vero, quis sane mentis id consilii dederit, quo populus de Missæ Mysterio certior sit, quod commodè per Parochos, & sacros Oratores obtineri potest, ut Missa e latino, exempli cau-

sa, sermone in vernaculam linguam convertatur, cum tot sint vulgares linguæ risu plane dignæ, & prorsus contemnendæ? Præterea non cuiusvis modo genti, sed cuique pene civitati peculiaris est lingua; & labentibus annis quævis lingua mutatur, quod in latina contigit narrat Polybius *lib. III.* qui primæ pacis Punicæ sedes, Punico secundo bello confecto, ægre intellectum esse testatur. Hoc accedit, quod in qualibet mutatione sexcentis aperiretur occasio contentionibus, & dissidiis: populus autem Missæ in vernaculam sermonem convertere intelligeret quidem verba, sensum tamen minime assequeretur, quod infinitos errores pareret. = Subditque *num. 7*. quod cum P. Vois Ordinis Prædicatorum anno 1660, in gallicam linguam Missalē convertisset, gallicanus Clerus de huiusmodi novitate vehementer conqueilus est apud Alexandrum VII. a quo anno insequenti condemnatum est.

S E C T I O L X V I

Eadem Sessio XXII. de Sacrificio Missæ, prosequitur, idem cap. VIII.

QUamobrem, retento ubique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & a S. Romana Ecclesiâ, omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oves Christi esuriant, neve parvuli panem petant, & non sit qui frangat eis, maudat S. Synodus Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios, ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant: atque inter cætera sanctissimi huius Sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Hoc decretum, quo præcipitur, ut Missa celebraretur, retento antiquo ritu cuiusque Ecclesiæ (latine, nempe, & græcæ) a S. Romana Ecclesiâ approbato, ampliatum est a S. Pio V. Const. *Previdentia* 20. Aug. 1566. revocante facultatem quomodo-

dolibet eonecissam Græcis latino ritu, & Latinis græco more eam, & divina officia celebrandi, sub poena in contrascentes perpetuæ suspensionis a divinis, ibi.

Sane cum ad noticiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri tam græci, quam latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinarum officiorum pervertere satagentes, diversas licentias, & facultates, Missas, & alia divina officia Græci latino more, ac Latini græco ritu celebrandi, ab Apostol. Sede, vel ejus Legatis, ac etiam majore Poenitentiaro pro tempore existente, variis pretextibus impetrarunt, illisque jampridem utuntur; hoc ab antiquo catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesiâ Dei extirpare, & submovere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates huiusmodi, hæcenus, etiam motu proprio, vel quorumvis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibuscumque causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium vires pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia, hac præsentis nostræ perpetuæ valitura Constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusvis Presbyteris tam græcis, quam latinis in virtute S. obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis a divinis, poenis districtius inhibentes, ne deinceps Presbyteri græci, præcipue uxorati, latino more, & latini græco ritu huiusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis pretextu Missas, & alia divina officia celebrare, vel celebrari facere præsumant.

Ex decreto tamen sacre Inquisitionis ann. 1602. approbante Clemente VIII. relato a Benedicto XIV. *Constit. Imposito*, 29. Martii 1751. §. 21. licet Sacerdotibus Ruthenis in Ecclesiis ritus latini uti Altaribus, calicibus, & vestibus sacris pro celebratione Missæ, etiam devotionis causa, quibus utuntur latini, sicut & Sacerdotibus ritus latini in Ecclesiis Ruthenorum uti Altaribus cum eorundem Antimensiis id est linteis, episcopali benedictione consecratis,

loco sacrat lapidis, calicibus, & vestibus, dummodo eorum quilibet celebret in suo respectivo ritu, secluso scandalo, & de licentia Prælatorum, ac Rectorum ipsarum respective Ecclesiarum: quod sacre poterunt in solo casu necessitatis, cum scilicet Presbyteri latini longe degunt ab Ecclesiis latini ritus, ac propterea secum deferre nequeant sacras tabulas lapideas sine gravi incommodo, & periculo eas confringendi, ut ex cit. §. VII. ibi.

Sed aliter se res habent, ubi de Regionibus agitur, in quibus latini Presbyteri ab Ecclesiis latini ritus longe degentes, cum sacras lapideas tabulas per longa itinera sine gravi incommodo, & sine periculo ea confringendi, secum deferre nequeant, vel Missæ celebrationem penitus omittere, & sic latinos fideles sine Sacrificio proprii ritus, & sine Mysteriorum participatione relinquere, vel eam super Græcorum Antimensiis peragere compelluntur. In huiusmodi rerum circumstantiis, Apostolicæ Sedis provida indulgentia jamdudum enituit cum scilicet anno 1602. ad supplicationem tunc existentis Episcopi Viennensis prædictæ Cardinalium Inquisitionum Generalium Congregationi hæc de re exhibitam, ipso etiam Prædecess. nostro Clemente Papa VIII. approbante, rescriptum fuit: Sacerdotes Rutheni, non Schismatici, in Ecclesiis Catholicorum ritus latini, Altaribus, Calicibus, & Vestibus sacris eorundem Catholicorum uti, & Missam celebrare possint, in casu necessitatis, ac etiam solum devotionis causa, dummodo ritu Rutheno celebrent. Et contra Sacerdotes ritus latini in Ecclesiis Ruthenorum, non Schismaticorum, Altaribus, & Calicibus, ac Vestibus sacris uti, & Missam celebrare valeant, ritu tamen latino. Et prædicta servantur, secluso omni scandalo, & de licentia Prælatorum, & Rectorum ipsarum Ecclesiarum.

Circa alteram allatam decreti Trident. partem, quæ præcipit animarum curam habentibus inter Missarum celebrationem aliquid populo exponere,

præsertim diebus Dominicis, & festis, atque ali- quod Sacrificii Missæ Mysterium declarare, jam ser- monem instituit *sess. V. cap. 11. pag. 816.*

SECTION L X V I I.

Eadem Sessio XXII. in Decreto de Observandis, & vitandis in celebratione Missæ.

QUanta... decernit S. Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ, vel avaritia, idolo- rum servitus, vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel supersti- tio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendatur; in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleo- mosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ a simonica labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant.

Huius Decreto, quo Concilium mandat Episco- pis, ut cujusvis generis mercedem, conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleo- mosynarum exactiones potius, quam postulationes, alia- que huiusmodi, quæ a simonica labe, vel certe a tur- pi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant: ad tollendum quemcumque turpem quæstum accesserunt nonnullæ declarationes Congregationis Conc. auctori- tate Urbani VIII. illi tributa, relata: in *Constitut.*

eiusdem Pontificis *Cum sepe*, 21. Junii 1625, & ab Innocentio XII. confirmatæ, & innovatæ, idem una cum additione aliarum resolutionum ad hæc ma- teriam spectantium, insertarum in sequenti Consti- tutione *Nuper*, sub die 21. Novembris, & 21. De- cembri 1697. cujus integrum textum transcribimus, utpote continentem dubia valde frequentia, & obvia, ne Lector cogatur pro casuum opportunitate ad Bal- larium confugere, quod semper in promptu habere nequit.

Nuper a Congr. Venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. Inter-
pretum prodierunt Decreta tenoris infraſcripti, videlicet.

Alias ſuper celebratione Miſſarum, ac prohibitione illas moderandi, ſeu reducendi
abſque Sedis Apoſtol. licentia, necnon ſuper earundem oneribus perpetuis ſuſcipiendis,
& Religioſorum numero ultra redditus, & conſuetas eleemoſynas locorum Regularium non
habendo, emanantur ab hac Sac. Congregatione Sac. R. E. Cardinalium Conc. Trident.
Interpretum, auctoritate per ſel. rec. Urbanum Papam VIII. illi ſpecialiter attributa, quam-
plura Decreta tenoris ſequentis.

§. I. Cum ſæpe contingat in quibuſdam Eccleſiis tam magnum Miſſarum celebranda-
rum numerum, ex variis Deſunctorum relictis, aut piorum eleemoſynis impoſſum eſſe,
ut illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatiſfieri, & tamen nova onera Miſſarum
in dies ſuſcipiantur: indeque fiat, ut depereant piz teſtantium voluntates, obſtricta be-
nefactoribus fides violeſcat, deſunctorum anime ſuffragiis priventur, Eccleſiis debitus
ſubrahatur cultus, ac chriſtiſideles gravi ſcandalo affecti, plerumque a ſimilibus charita-
tis operibus retrahantur: cumque his malis maximum inter cætera ſomentum præbeat,
aut quod ii, qui Miſſas ſupra vires celebrandas ſuſcipiunt, ſperent illas brevi aut pau-
ciorem numerum a Superioribus reductum iri: aut quod Eccleſiis, ſorte pecuniarium ab-
ſumpta, plerumque nuda remaneant onera Miſſarum abſque ullo emolumento: aut quod
eleemoſyna pro illis celebrandis ſit adeo tenuis, ut non facile inveniantur, qui velint huic
ſe muneri ſubjicere, & redditus Eccleſiæ, aut monaſterii adeo exigui, ut Sacerdos pro
neceſſaria ſui ſuſtentatione novis ſe oneribus obſtringere compellatur. Sac. Congregatio
Cardinalium Conc. Trid. Interpretum animadvertens, facturam ſe rem Deo gratiſſimam,
charitativeque, ac juſtiæ maxime conſentaneam, ſi pro viribus ſatagat hunc teterri-
mum abuſum e chriſtiana republica convellere, atque eradicare, Sanctiſſimi D.N. Urba-
ni Divina providentia Papæ VIII. auctoritate ſibi ſpecialiter attributa, infraſcripta De-
creta edidit.

§. II. Ac I. Diſtrictè prohibet, atque interdicit, ne Epifcopi in dioceſſa ſua Synodo,
aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias quoquomodo reducant onera ulla
Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis:
ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis, ad Apoſtol. Sedem
recurrat, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire
arbitrabitur; alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, ſi-
quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas, atque inanes
decernit.

§. III. Deinde, ubi pro pluribus Miſſis, etiam ejuſdem qualitatæ, celebrandis, ſi-
pendia, quantumcumque incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive a pluribus perſonis col-
lata fuerunt, aut conferuntur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis,
Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus,
ac locis piis quibuſcumque, tam ſecularibus, quam Regularibus: Sacra Congr. ſub obre-
ſtatione divini judicii mandat, ac præcipit, ut abſolute tot Miſſæ celebrentur, quot ad
rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ita, ut alioquin ii, ad quos pertinet,
ſuæ obligationi non ſatiſfiant; quinimo graviter peccent, & ad reſtitutionem te-
neantur.

§. IV. Id vero, ut deinceps obſervetur exactius, Sacra Congr. eadem auctoritate
revocat privilegia, & indulta omnia quibuſvis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tam ſe-
cularibus, quam regularibus, cujuſcumque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti, quam-
cumque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, ut certam Miſſarum, vel Anniverſa-
riorum celebratione, aut aliquibus Collectis, ſeu Orationibus plurium Miſſarum oneri-
bus in futurum ſuſcipiendis ſatiſſat.

§. V. Ac ſimiliter omne damnable lucrum ab Eccleſia remove volens, prohibet
Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam
alteri, parte ejuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

§. VI. Præterea, ne in Eccleſiis, in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita
ſunt, Sacerdotes in eis, ut par eſt, adimplendis cõtempdiores, ac ſegniore reddantur,
quod

quod onera hujusmodi cum nulla, aut parva sint utilitate conjuncta; statuit, atque decernit, ut pecunie, ac bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac locis omnibus, tam secularibus, quam regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda, cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, sub poena interdicti ab ingressu Ecclesie ipso facto incurrenda a die realis acquisitionis, statim deponi debeant penes eadem sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium, quamprimum investiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur,

§. VII. Ac si eadem bona immobilia auctoritate Apostol. deinceps alienari contigerit, eorundem pretium, sub eadem poena, ut supra, deponi atque in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

§. VIII. Ad hæc Sacr. Congreg. quibuscumque Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiis, ac priorum locorum, tam secularium, quam regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, districte prohibet, ne in posterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum: seculares quidem sine Episcopis, vel ejus generalis Vicarii: Regulares vero sine Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia in scriptis, & gratis concedenda: alioquin secularis, qui hujus prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesie interdictus sit eo ipso: Regularis vero poenam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetua inhabilitatis ad alia de cetero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat.

§. IX. Eleemosynas vero manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant; alioquin omnino abstinere ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblati: in futurum recipiendis, & casulas auferant ab Ecclesiis cum inscriptione illa: *Eleemossyna pro Missis*, vel alia simili, sub iisdem poenis ipso facto incurrendis, ne fideles hæc ratione frustrentur.

§. X. Episcopus vero, seu ejus Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirent, de singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Ecclesie, Monasterio, aut loco pio incumbendis: nec antea assensum hujusmodi, aut licentiam præbeant, quam eis legitime constiterit, illius Sacerdotes, tam novo oneri suscipiendo, quam antiquis jam susceptis satisfacere posse, præcipuamque rationem habeant, ut redditus, qui Ecclesiis, & locis piis relinquuntur, omnino respondeant oneribus adjunctis secundum morem cujusque civitatis, vel provincie: intelligantque, si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in novissimo die se hujus prætermissi muneris rationem esse reddituros.

§. XI. Postremo Illustrissimi Patres non sine gravi animi dolore intelligentes, male fere omnia, quæ regularem disciplinam evertunt, ac præcipue nimiam hanc facilitatem sœvent in oneribus Missarum supra vires suscipiendis, veluti ex infecta radice, pullulare ex majori Regularium numero, quam ferant redditus, & eleemosynæ cujusque monasterii, inhærentes Summorum Pontificum, ac Sacri Trident. Conc. Decretis, hæc de re editi, Sanctissimi Domini nostri auctoritate præciunt, ac mandant omnibus, & singulis Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, Præfidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuscumque aliis Superioribus monasteriorum, conventuum, ac domorum regularium, bona immobilia possidentium, vel non possidentium, cujusque Ordinis, Congregationis, & Instituti, existentium intra fines Italie, & Insularum adjacentium: ut singuli, ad quos pertinet, in qualibet provincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus sui Ordinis, vel Congregationis probatoribus, & rerum usu peritoribus, bona immobilia, census, redditus, & proventus omnes, consuetas item eleemosynas, & obventiones, tam communes monasteriorum, conventuum, & domorum ejusdem provincie, quam etiam singularibus personis Reli-

giosis assignatas, seu permissas, in communem usum deinceps conferendas, decem annorum immediate precedentium habita ratione, diligenter, & mature recognoscant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, aliæve cujuslibet generis onera consueverunt absorbere.

§. XII. Eaque omnia scripto fideliter exarata, idem Superior, cujus interest, in proximo Capitulo, seu Congregatione generali, vel provinciali coram tribus iudicibus, ab ipso met Capitulo, seu Congregatione deligendis proponat, qui computatis hujusmodi redditibus, elemosynis, & obventionibus universis, & oneribus, ut supra detractis, sedulo examinent, quos religiosi homines, connumeratis etiam laicis, aliisque necessariis servientibus, in unoquoque monasterio, conventu, & domo regulari, juxta regionis, & proprii Instituti morem, victum, & vestitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant sustentari. Tum eorundem bonorum, reddituum, elemosynarum, & onerum præcisam notam ipsi met Capitulo, seu Congregationi exhibeant, ut in illo diligenter omnibus discussis, cujusque familie, monasterii, conventus, ac domus regularis in singula quaque provincia certus earum tantum personarum numerus, Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, elemosynis, & obventionibus, ut superius, sufficienter alii possint.

§. XIII. Ne vero Superiores, qui id præstare debent, serius, aut remissius, quam par est, suo muneri satisficiant: mandat Sacra Congregatio, ut infra annum, post proximum Capitulum generale, vel provinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta, in authenticam formam redacta, ad Sacram ipsam Congregat. Conc. singuli mittant.

§. XIV. Numerumque familie, singulorumque Conventuum, Monasteriorum, & domorum hujusmodi Regularium, Capituli, seu Congregationis generalis, vel provincialis sententia, & auctoritate præfixum, iidem Superiores, tam Generales, & Provinciales omnes, quam locales, perpetuo servare omnino teneantur, nec possint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augmenti reddituum, absque Sacre ipsius Congregationis licentia: Superiores autem hujusmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præstiterint, vel numerum, ut supra præscriptum, quovismodo augere præsumpserint, privationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebant, vocisque activæ, & passivæ, & ad omnia fux Religionis officia, & gradus, inhabilitatis perpetuam poenam, eo ipso incurrere, atque aliis, etiam gravioribus, a Sedē Apost. infligendis poenis, Sac. Congr. subjacere voluit, & declaravit.

§. XV. Deinceps vero monasterium, conventus, domus, Congregatio, vel Societas Religioforum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monaci, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis elemosynis, detractis omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum Decreti sel. record. Gregor. XV. hæc de redditi: alioquin monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subjecta esse intelligantur.

§. XVI. Porro, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cujusque monasterii, conventus, ac domus regularis curare, atque efficere teneantur, sub poena privationis officii, vocisque activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum, sexto quoque mense, idest feria secunda post primam Dominicam Adventus, & feria sexta post octavam Corporis Christi, præsentibus ordinationes in publica Mensa perlegantur. ... sequitur derogatio &c.

§. XXI. Excitatis autem super præmissorum decretorum intelligentia, seu interpretatione, infra scriptis dubiis, prodierunt a memorata Congreg. simili auctoritate illi a præfato Urbano Papa VIII. specialiter attributa, responsiones, seu declarationes inferius apponendæ.

Super L. Sacre Congregationis Decreto de celebratione Missarum, quo prohibetur, ne Episcopi in diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias quor-

238 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

quomodo, reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Conc. imposita, aut in limine foundationis.

Quæritur, quid, si legatum sit ita tenue, ut non sit, qui velit onus illi injectum subire, & si recurrendum sit ad Sedem Apost. pro moderatione oneris, totum, aut sere totum isumendum sit pro expensis ad id necessariis?

Et quid, si permittatur Episcopo in foundatione, ut possit hujusmodi onera moderari?

II. Super secundo ejusdem Congr. Decreto, quæ cavetur, ut celebrentur tot Missæ, quot ad rationem tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (*præscriptæ fuerint*) intelligenda sint de præscriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

III. An, cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam juxta qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, teneatur Missas, illis ab offerente præscriptas celebrare.

IV. An Sacerdotes, qui tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seu capellæ, legati, aut salarii, possint etiam manuales eleemosynas pro Missis votivis, aut defunctorum recipere, & unico Missæ sacrificio utrique oneri satisfacere?

V. Posito, quod testator relinquat, ut celebrentur pro ejus anima centum Missæ, absque ulla præscriptione eleemosynæ.

Quæritur, an liberum sit hæredibus eleemosynam sibi benevisam præscribere, an vero eadem eleemosyna præscribenda sit ab Ordinario?

VI. Super tertio Congregat. Decreto, in quo eadem Congr. revocat privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

Quæritur, an verba (*in futurum suscipiendis*) intelligenda sint de oneribus suscipiendis post privilegium?

VII. Super quarto ejusdem Congr. Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui suscipit Missam celebrandam cum certa eleemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum sit Administratoribus Ecclesiarum, ut retineant aliquam eleemosynarum portionem pro expensis manutentionis Ecclesiæ, Altarium, inservientium, paramentorum, luminum, vini, hostiæ, & similium.

VIII. An hoc Decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum idest, an Rector beneficii, qui potest per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem reddituum beneficii.

X. An Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna major solita pro celebratione Missæ, debeant dare eandem integram eleemosynam iis, quibus Missas celebrandas committunt; an vero satis sit, ut dent celebrantibus eleemosynam consuetam.

XI. Super quinto ejusdem Congr. Decreto, quo inter cætera statuitur in hæc verba. *Eleemosynas vero manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera obire valeant: alioquin omnino abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis, in futurum recipiendis, & capsulas auferant &c.*

Quæritur, an hoc Decretum prohibeat absolute, quominus accipiant novas eleemosynas ii, qui acceptis non satisfecerunt, & quid, si congruo tempore possint omnibus satisfacere?

XII. Quid, si offerens eleemosynas, audito impedimento, consentiat, ut Sacerdos Missam celebret, cum primum poterit?

XIII. An pœna interdicti, & aliæ appositæ in eodem Decreto afficiant, tam eos, qui accipiunt eleemosynas contra formam ibi præscriptam, quam eos, qui non auferunt capsulas ab Ecclesiis, ut ibidem præcipitur.

XIV. An in hoc Decreto comprehendantur illæ capsulæ, quæ apponi solent in Ecclesiis in die Commemorationis omnium Sanctorum, & vulgo dicuntur *Casse de Morti*.

XV. An

XV. An Administratores Ecclesiæ magnæ devotionis, & concursus possint eleemosynas pro Missis celebrandis accipere, si iisdem Missis nonnisi post longum tempus satisficere valeant, ne alias cultus Ecclesiæ, & devotio, ac concursus fidelium, ut ajunt, minuantur?

XVI. Quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directâ solis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiis, piolum locorum, tam secularium, quam regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem privatis Sacerdotibus; qui tamen comprehenduntur sub clausula generali (*Qualis, ad quos pertinet*) supplicatur pro opportuna declaratione?

XVII. Super septimo ejusdem Congr. Decreto, quo cavetur, ut in singulis monasteriis Religiosorum præfigatur numerus, qui ex consuetis redditibus, aut eleemosynis commode possint sustentari.

Queritur, an, ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim similis Decreti Sanctæ memor. Pauli V. absque tamen computatione reddituum cujusque Religiosi, sit denuo facienda, nec ne?

XVIII. An Novitii, ad habitum regularem admissi, possint admitti ad professionem in monasteriis, in quibus habita, ut supra, præfixione numeri, commode ali non possunt?

XIX. Super ultimo, quo cavetur, ut nullibi recipiantur conventus Regularium, nisi præter alia ad id requisita, duodecim saltem Fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, ita ut alioquin subsint jurisdictioni Ordinarii.

Queritur, an hoc Decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueverint onera Missarum recipere, ut sunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Jesu?

XX. An idem Decretum, ubi disponit, ut nullibi recipiantur monasteria, nisi &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam est restrictum Decretum proxime antecedens; an vero etiam extra Italiam.

DECLARATIONES, AUT RESPONSES AD SUPRADICTA DUBIA.

§. XXII. Sacra Congreg. Cardinalium Conc. Trident. Interpretum, auctoritate sibi a Sanctissimo Domino nostro attributa, ad singula dubia superius propoſita, ad hunc modum respondit, videlicet.

Ad I. Etſi legatum sit adeo tenue, nihilominus pro reductione oneris, ut supra, impositi, ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apostol. esse adeundam, quæ absque ulla impensa id statuet: quod magis in Domino e re esse judicaverit. Verumtamen, si ipsa in beneficii erectione expresse cautum fuerit, ut liceat Episcopo injunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc foundationis, quam decreta hæc de re edita non sustulerunt, esse validam, & observandam.

Ad II. Esse intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemosynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod si tribuens eleemosynam numerum Missarum celebrandarum non præſcripserit, tunc tot Missas celebrari debere, quot præſcripserit Ordinarius, secundum morem civitatis, vel provincię.

Ad III. Teneri.

Ad IV. Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seu capellæ, legati, aut salarii, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere.

Ad V. Censuit, ubi nullam certam eleemosynam testator reliquit, esse ab Episcopo præſcribendam eleemosynam congruam, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum, secundum morem civitatis, vel provincię.

Ad VI. Ita esse intelligenda.

Ad VII. Respondit, permittendum non esse, ut Ecclesia, ac loca pia, seu illorum Administratores, ex eleemosynis Missarum celebrandarum ullam, utcumque minimam, portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi

X x x x x cum

906 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

cum Ecclesiæ, & loca pia alios non habent redditus, quos in usum earundem expensarum erogare licite possint: & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Missæ Sacrificio necessario sunt subeundæ; & nihilominus eo etiam casu curandum esse, ut ex pecuniis, quæ supersunt, expensis, ut supra, deductis, absolute tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas.

Ad VIII. Non habere locum, sed satis esse, ut Rector beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundum morem civitatis, vel provincie, nisi in fundatione ipsius beneficii aliud cautum fuerit.

Ad X. Debere absolute integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi retinere posse.

Ad XI. Respondit, non prohibere absolute: ac propterea, etsi oneribus jam susceptis non satisfecerint, posse tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere.

Ad XII. Quamvis onera suscepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosynam pro aliarum Missarum celebratione id sciat, & consentiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cum susceptis oneribus satisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quominus eo casu eleemosyna accipiat pro iisdem Missis, juxta beneficii consensum celebrandis.

Ad XIII. Has penas non habere locum, nisi in suscepturis onera perpetua Missarum celebrandarum sine licentia Episcopi, vel ejus generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad XIV. Comprehendi.

Ad XV. Non posse, nisi de consensu eorum, qui eleemosynas tribuunt, ut supra in responsione ad XII.

Ad XVI. Comprehendi etiam privatos Sacerdotes.

Ad XVI. Numeri præfixionem esse iterum faciendam, servata forma ultimi Decreti, hac de re editi.

Ad XVIII. Esse admittendos ad professionem, si alias habiles existant, ac deinde in aliquo alio monasterio ejusdem Religionis esse collocandos, ubi commode ali possint.

Ad XIX. Censuit comprehendere.

Ad XX. Habere locum extra Italiam.

Cosinus Card. de Torres. *Prosp. Fagnan. Congr. Secr.*

§§. XXII. XXIII. & XXIV. . . .

§. XXV. Insuper, ut in re tanti momenti consultius, ac majori, ut par est, circumspicione procedatur: si qui forsân fuerint, vel sint, qui suis pravis, & erroneis intentionibus, seu opinionibus blandiri volentes, Missarum celebrationem omittant subnitiosa, vel irrationabili spe earundem condonationem, vel reductionem a Sede Apostol. vel compositionem a Reverenda Fabrica Sancti Petri de Urbe obtinendi; Congregatio præfata, tum eosdem, tum quoscunque alios, qui posthac in adeo detestabiles abusus ausi fuerint offendere, certos fieri, & monitos esse voluit, præfatas condonationes, & reductiones ab eadem Sede, nonnisi ex rationabili causa, seu æqua commiseratione, compositiones vero a dicta Fabrica utente suis facultatibus, & privilegiis, nonnisi ex causa pariter rationabili, & cum clausulis opportunis, & præsertim cum illa: *Dummodo melius non omiserint animo habendi compositionem, alias gratia nullo modo suffragetur*, admitti consuevisse, & solere: quapropter, ut locus omnis in posterum hisce prætextibus præcludatur, memorata Congregatio tales intentiones, opiniones, seu spes, ac eleemosynarum, sive in toto, sive in parte versiones in alium, quam præfatarum Missarum usum, seu satisfactionem, & quascunque alias directas, vel indirectas, immediatas, vel mediatas contraventiones, seu circumventiones, declarat prorsus irrationabiles, injustas, & illicitas, illasque omnino reprobatur, & damnatur, & interdicat.

§. XXVI. Cumque hujusmodi absurda ex eo plerumque proveniant, quod onera Missarum supra vires suscipiantur, caveant omnes, & singuli Rectores, Superiores, & Mini-

stri quorumcumque tum secularium, tum regularium Ecclesiarum, seu illarum Capitula, ne onera, seu Missas, tum perpetuas, tum temporales, tum etiam manuales, quarum satisfactioni impares fuerint, quoquomodo suscipiant; utque idipsum, quoad fieri poterit, pareat, teneantur iidem conficere, semperque in loco magis patenti, & obvio retinere tabellam onerum perpetuorum, & temporalium literis perspicuis, & intelligibilibus descriptorum, quorum implemento, si moraliter, & intra præscriptum, seu breve tempus satisficere non posse, seu illa dumtaxat, & non ulteriora adimplere posse crediderint, seu credere debuerint, alias Missas, sive perpetuas, sive temporales, sive manuales, per se, vel per interpositas personas quoquomodo recipere, seu acceptare omnino desistant, seu abstineant; & ulterius tali casu in eadem tabella similiter expriment, sese propterea aliis Missis acceptandis, & celebrandis impares esse.

§. XXVII. Iidemque teneantur pariter in sacratio duos libros retinere, ac in eorum altero singula onera perpetua, & temporalia, in altero autem Missas manuales, & tam illorum, quam istarum adimplementum, & eleemosynas distincte diligenter annotare, & annotandas, seu annotanda curare, singulisque annis de supradictis adimplementis, eleemosynis, & oneribus pariter exactam rationem suis Superioribus reddere, ac omnes, & singulas rationes hujusmodi in præfatis respective libris simili distinctione, & diligentia, tam præfati, a quibus rationes debent reddi, quam Superiores, quibus reddendæ erunt, describere, sive annotare, sive describendas, vel annotandas respective curare.

§. XXVIII. Quibus semper salvis, debeant ulterius Regulares prædicti omnes, & quæcunque eleemosynas, tum manualium, tum perpetuarum, & temporalium Missarum reponere in capsâ particulari sub duabus clavibus; quarum una penes Superiorem localem, altera vero penes alium a Capitulo conventuali deputandum retineatur, ac de iisdem eleemosynis, & celebratione Missarum coram Patribus discretis, seu Consiliariis, vel alio simili modo nuncupatis, singulis mensibus districtam rationem exigere, & respective reddere.

§. XXIX. Quod si prædicti, ad quos cura tabellæ, capsæ, & librorum præfatorum respective pertinet, seu pertinere debet, suam operam præmissis, ut præfertur, minime navaverint, & Superiores, tum secularium, tum regularium Ecclesiarum rationem prædictam non exegerint, seu non invigilaverint, quod præfati, qui in curam tabellarum, & librorum incumbunt, suo muneri, ut præfertur, satisficiant, in singulis respective casibus, seculares poenam suspensionis incurrant, Regulares vero voce activa, & passiva, ac gradibus, & officiis, quæ obtinent, ipso facto, & absque alia declaratione privati sint, & intelligantur, necnon ad hujusmodi gradus, & officia obtinenda similiter inhabilitentur, & inhabilitati sint, & intelligantur.

§. XXX. Porro, ne ullo unquam tempore omnia, & singula decreta prædicta in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Rectores, Superiores, seu Capitula Ecclesiarum secularium illa retineant publice exposita in eorum sacratio; Superiores vero locales cujuscunque monasterii, conventus, ac domus regularis curare, & efficere teneantur sub poena privationis officiorum, quæ obtinent, vocisque activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum sexto quoque mense, idest, feria secunda post primam Dominicam Adventus, & feria sexta post octavam Corporis Christi, omnes, & singulæ præmissæ, tum insertæ, seu confirmatæ, tum in præfens factæ ordinationes una cum dictis declarationibus in publica mensâ perlegantur.

§. XXXI. Meminerint igitur, & satagent Ordinarii, ut a personis, & in Ecclesiis quoquomodo, etiam in vim decretorum Conc. Trid. sibi subiectis, Missæ, ea, qua par est, fide, & diligentia celebrentur; & cuncta, & singula decreta hujusmodi omnimodæ executioni demandentur, nedum justitiarum recurrentibus, seu instantibus reddentes, sed ex officio, tum in visitationibus, tum in aliis actibus, & modis, quos expedire, & convenire toties, quoties judicaverint, inquirentes, ne aliquid committatur, pervertatur, differatur, vel omittatur, quod his omnibus, & singulis decretis adversetur.

§. XXXII. Caveant etiam respective omnes Regulares, tum subditi, tum Superiores quicunque, nedum locales, sed etiam Provinciales, & Generales, ne Missarum celebratio, & omnium decretorum præmissorum executio, cum perniciæ propriarum anima-

rum, cum præjudicio illarum, quibus Missæ sunt applicandæ, & cum magno christifidelium scandalo quoquomodoq; omittantur, differantur, negligantur, seu pervertantur; alioquin ultra propriæ conscientie onerationem, poenam privationis vocis activæ, & passivæ, ac graduum, & officiorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad hujusmodi gradus, & officia obtinenda profus incurrant.

XXXIII. Curent propterea prælati Superiores regulares in omnes, & singulos contravenientes debitis poenis diligenter, & prompte, etiam per inquisitionem, animadvertere; & insuper teneantur omnes, & singuli Superiores locales, in provincialibus Capitulis, seu Congregationibus exhibere attestacionem, seu fidem ab omnibus Sacerdotibus conventus, monasterii, seu cujuscunque domus regularis, subscriptam, & juratam, quod omnibus, & singulis, tam perpetuis, tam manualibus Missarum oneribus, seu obligacionibus, ad limites, & tenorem præsentium decretorum tempore eorum regiminis fuerit omnino, & integraliter satisfactum; vel deficiente aliqua modica satisfactiōe, possit etiam hujusmodi residuali implemento Missarum, distincte referendarum, intra breve, tempus moraliter satisfieri, & omnino adimplenda conditione, quod ante prælatæ attestacionis exhibitionem quicunque Superiores locales prædicti vocem activam, seu passivam in memoratis Capitulis, seu Congregationibus omnino habere non valeant.

§. XXXIV. Propterea Provinciales, Vicarii, & Visitatores Provinciarum, seu Congregationum debeant in fine eorum regiminis Superioribus Generalibus in forma probante ostendere, quod executioni præsentium decretorum sedulo invigilaverint, & ad eorum tenorem in omnibus, & singulis conventibus, seu monasteriis, vel domibus regularibus Provincie, seu Congregationis, de omnibus, & singulis oneribus, & obligacionibus, ac infirmul satisfactiōibus Missarum, exactam, & diligentem rationem exegerint; ac contra delinquentes ad declarationem, & executionem respectivè poenarum in Decretis contentarum processerint, & de adimplemento circa ea, quæ in præmissis ad ipsos spectant, legitime docuerint, & alias ad vocem activam, & passivam in Capitulis generalibus nullatenus admittantur.

§. XXXV. Cæterum, quia etiam ad quamplures Archiconfraternitates, Confraternitates, Societates, Congregationes, Hospitalia, Altaria, Capellas, Oratoria, & Ecclesias, ac alia loca, & opera pia, quomodolibet nuncupata, quæ cuicunque curæ, seu regimini, aut administrationi, vel directioni laicorum cujuslibet gradus, status, conditionis, & præminentiæ, etiam speciali, & individuali nota dignorum duxerunt, vel quorumcunque ecclesiasticorum, & laicorum hujusmodi mixtim commendata, annexa, seu quomodocunque commissa, vel attributa sunt, onus, seu cura celebrationis Missarum, sive manualium, sive ad tempus, vel in perpetuum pertinent: hinc, salvis semper iis, quæ in præfatis Decretis continentur, omnes, & quicunque hujusmodi Archiconfraternitatum, Societatum, Congregationum, Hospitalium, Altarium, Capellarum, Oratoriorum, & Ecclesiarum, ac aliorum locorum, & operum priorum Rectores, seu Administratores, vel Directores, & alii hujusmodi Officiales, necnon ii, ad quos cura tabellæ, & librorum in præmissis spectat, tabellam, libros, & hæc Decreta respectivè, juxta modos superius expressos, similiter retinere, necnon de oneribus, ac celebrationibus, & elemosynis dictarum Missarum singulis annis rationem exigere, & respectivè iis, ad quos pertinet, reddere, sub poenis arbitrio, & in subsidium excommunicationis teneantur. Sequuntur clausule derogatorie.

Cum autem post hæc Decreta quædam pravæ Doctorem opiniones vulgatæ fuerint, in sequentibus Propositionibus expressè, videlicet: Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta = Duplicitum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando potestatem etiam specialissimam fructus ipsius celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII. = Non

est contra iustitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre: neque, etiam est contra fidelitatem, etiam si promissa promissione, etiam juramento firmata, dati stipendium, quod pro nullo alio offeratur. = Annua legatum pro anima relictum, non durat pluriusquam per decem annos = Quæ omnes Propositiones die 24. Septembris 1665, proscripæ fuerunt ab Alexandro VII.

His tandem Decretis, & S. Congregationis respon-

responsus, ad tollendum execrabilem abusum circa collectiones, accessit sequens Const. Bened. XIV. sub die 30. Junii 1741.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium non solum omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur; verum etiam, ut a tanti Sacrificii dignitate cuiusvis generis mercedum conditiones, pacta, & importune, atque illiberales elemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi questu non longe absunt, e medio tollantur, nemo est ex catholica Fidei cultoribus, qui ignoret. Verum eousque tandem progressa est, sicut non sine ingenti cordis nostri dolore undique accepimus, nonnullorum, sive ecclesiasticorum, sive laicorum virorum avaritia, quæ est idolorum servitus, ut elemosynas quidem, seu stipendia propter Missarum celebrationem, juxta locorum consuetudines, vel diocesandarum Synodorum sanctiones, in subsidium alimentorum uniusejusque Sacerdotis dumtaxat, pro regionum opportunitatibus præscripta, colligant; Missas vero celebrari curent alibi, ubi elemosynæ, seu stipendia, vel consuetudine, vel synodali lege, pro singulis Missis attributa, sunt minoris pretii, quam illic, ubi accipiuntur, darentur. Id quam obnoxium sit, atque alienum ab ipsa, sive expressa, sive tacita pie offerentium voluntate, omnes plane intelligunt. Nec aliter existimandum est; in illa enim potius Missas esse celebrandas quibusque vult, ad quam, Religionis, & pietatis stimulis ductus, & elemosynas conferat aut in qua quispiam fortasse tumularus est, quam in alia Ecclesia sibi prorsus ignota. Quod sane, veluti mercaturis faciendis a turpis lucri cupiditate inductum, non solum ab avaritiæ suspitione, & vitio, verum etiam a furti crimine, unde restitutioni subjaceat, haud immune, in causa est, ut bonorum quamplurimi, ad quorum notitiam mercatura hujusmodi venit, graviter offensi, ab elemosynis ad celebrandas Missas amplius offerendis sese abstineant. Execrabilem hujusmodi abusum alicubi sensim irrepentem detestantes Romani Pontifices Prædecessi. Nostri, de consilio tum Congregationis S. R. E. Cardinalium Universalis Inquisitionis contra hæreticam pravitatem, tum Congr. Conc. Trid. Interpretum, decretum voluerunt, nimirum a quolibet Sacerdote stipendium, seu elemosyna majoris pretii pro celebratione Missæ a quocunque accepta, non posse alteri Sacerdoti Missam hujusmodi celebraturo stipendium, seu elemosynam minoris pretii erogari, etsi eidem Sacerdoti Missam celebranti, & consentienti, se majoris pretii stipendium, seu elemosynam accepisse indicasset. Quoniam autem ita comparatum est, ut præsentis pænæ metu salutaribus monitis facilius obtemperetur, per Edictum in vestris diocæssibus proponendum affigendumque, universis notum facite, quemcunque, qui elemosynas, seu stipendia majoris pretii pro Missis celebrandis, quemadmodum locorum consuetudines, vel synodalia statuta exigunt, colligens, & Missas, retenta sibi parte earundem elemosynarum, seu stipendiorum acceptorum, sive ibidem, sive alibi, ubi pro Missis celebrandis minora stipendia, seu elemosynæ tribuuntur, celebrari fecerit: *laicum quidem, seu secularem, præter alias arbitrio vestro irrogandas pœnas, excommunicationis pœnam: Clericum vero, sive quemcunque Sacerdotem, pœnam suspensionis ipso facto incurrere*, a quibus nullus per alium, quam per Nos ipsos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo constitutus, absolvi possit.

Nota I. Quod cum in responso S. Congr. ad X. dubium caveatur = Sacerdotem, cui offertur elemosyna major solita pro Missa celebranda, teneri illam integram tribuere alteri Sacerdoti, si huic forte eandem celebrandam committat, nulla parte sibi retenta = nullatenus mentio fiat pœnarum contra transgredientem inflictarum, juxta referre tria excitata debita Super hoc eodem Decreto coram Congr. Conc. 5. Julii 1664. in *Ancientiana Elemosyna*.

I. An Sacerdos illud transgrediens, peccet mortaliter.

• II. An muneris suo satisfaciatur.

III. An ad restitutionem teneatur.
Ad qua S. Congreg. respondit.

Ad I. Peccare mortaliter. Ad II. Negative, in casu, & ad effectum, de quo agitur, necesse, non satisfaci muneris suo, quoad distributionem elemosynæ, licet satisfaciatur, quoad Sacrificium Missæ. Ad III. Affirmative.

Si autem quæras, cui facienda sit restitutio (ad quam quidem tenetur ex mente Summorum Pontificum, & præsertim laudati Benedicti, ut supra) an Sacerdosi celebranti? dico faciendam esse huic cum enim in hunc transulerit onus celebrandi, transibit quoque

quoque ius ad integrum stipendium : ne proinde hunc eundem læset, vide *Matthæw. cap. X. §. XI. Official. Curie, quoad celebr. Missarum nam. 49.*

Nota II. Quod cum in responso ejusdem Sacri Congr. ad dubium XI. declaratur = Poss. nov. onera Missarum manualium, & quotidianarum recipi, licet oneribus jam susceptis non satisfactum fuerit, si intra modicum tempus possit omnibus satisfieri = nonnulli DD. hujusmodi temporis spatium prætrahendum censuerunt ad duos, vel tres menses : immo alii, & quidem nimis laxè, ad biennium, & etiam ad triennium. Verum ex Decreto Congr. Cone. declaratum est, restringi ad unum mensem : *die enim 17. Julii 1755. ut ex lib. XIX. Decret. ejusdem Congr. pag. 497.* ad dubium sibi propositum, hoc dedit responsum, ibi = Cum in declaratione undecimj, impressa super decretis de celebratione Missarum, permittatur receptio aliquam onerum Missarum cele-

brandarum, dummodo infra modicum tempus possit omnibus satisfieri, hodie nonnulli Superiores regulares pro conscientiarum, ut inquirunt, quiete, de quo querunt, an dictum modicum tempus celebrandi Missas reputetur tempus duorum, vel trium mensium. Sacra &c. respondit *Medicum tempus intelligi infra mensem.*

Adverte tamen, hoc Decretum non posse habere locum, quoties opus posterius receptum adimplendum esset pro aliqua certa causa v.g. pro presentis infirmitate, vel felici expeditione alicujus negotii & similibus, cum tunc esset contra claram committentis mentem : & Sacerdos celebrationem differens, peccaret mortaliter, & teneretur, vel post mortem dantis, vel post negotii hæsuram sub mortali electionis relicturæ ; quandoquidem si non ratione materiæ, ratione tamen finis in re gravi ipsum dantem defraudavit, *Matthæw. Offic. Cur. c. X. §. II. n. 47.*

SECTIONO LXVIII.

Eadem Sessio XXII. Prosequitur idem Decretum de observandis, & vitandis in celebratione Missæ.

DEinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis diocessibus interdican, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat (juncto simili Decreto, contento in *cap. XVI. sess. XXIII. de reform.*)

Nullus præterea Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii literis ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & Sacramenta ministranda admittatur.

Cum nonnulli falso autumaverint, hujusmodi Tridentini prohibitionem non extendi ad Sacerdotes regulares, utpote expressè non nominatos, S. Cong. Universalis Inquisitionis declaravit suis literis encyclicis datis die 20. Febr. 1649. & 26. Jan. 1692. in quibus tam Episcopi, quam Viarii generales, & Foranei admonentur, ne Sacerdotes advenas tam regulares, quam seculares ad Missæ celebrationem admitti patiantur = Nisi literas Episcopi, ac Prælati regularis prius ostendant, quibus Sacerdotes ita probentur, ut nulla falsitatis umbra, vel suspicio relinquatur = Itaque autem hoc Tridentini, & dictæ S. Cong. Decretum servandum est, ut neque ipsi Regularibus privilegium ullum suffragetur, quin prohiberi possint ab Episcopo, ne Sacerdotes seculares exteros ad sacrum peragendum in suis Eccle-

siis admittant, nisi prius horum literæ commendatitiæ recognoscant, & approbata fuerint per Ordinarium, ut declaravit Congr. Conc. die 19. Decembris 1594. lib. VIII. Decretar. pag. 78.

Hic Concilii, & Congregationum laudatum Decretis derogatum est Decretali Innocentii III. relatum in *cap. III. Tua fraternitatis, de Clero. priv. grm.* in qua Patriarchæ Hierosolymitano rescipiti, ut Sacerdotibus ad eas partes sine commendatitiis suorum Ordinariorum accedentibus permitteret secretò dumtaxat celebrare : siue enim publice, siue secreto sine dictis commendatitiis quis celebraret, non satis costare posset, vel quod esset Sacerdos, vel aliquo canonico impedimento iereticus ; quod quidem fuit Tridentini finis, ut notavi par. I. pag. 86. & 87.

SECTIONO LXIX.

Eadem Sessio XXII. Prosequitur idem Decretum de observandis, & vitandis in celebratione Missæ.

Neminem præterea patiantur (loquitur ad Episcopos) privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium a secularibus, & Regularibus quibuscunque peragi.

In hoc Decreto prohibetur Concilium, ne permit-
tatur ab Episcopis, ut Missæ sacrificium peragatur a
Sacerdotibus, tam secularibus, quam regularibus in
domibus privatis, & extra Ecclesiam, aut publica
Oratoria. Olim quidem poterant Episcopi concedere
suis diocesanis facultatem Missam celebrandi in lo-
cis extra Ecclesiam, in Oratoriis videlicet privatis,
ex Can. XII. *Missarum, de Consecrat. dist. 1.* (qui
a Gratiano tribuitur Concilio Triburienti, cum po-
tius tribuendus sit Concilio Moguntino, celebrato
an. 888. quandoquidem continetur in ejus cap. IX. uni-
us cum Can. XXX. *Concedimus, ead. dist.*) hodie
tamen hujusmodi potestas ex aliato Conc. Decreto
adempta est Episcopis, ut ipsidem significavit Congr.
Conc. per literas encyclicas, jussu Pauli V. an. 1615.
his verbis, relatis a Bened. XIV. de *Sacrific. Missæ*,
lib. III. cap. VI. num. 2.

== Tametsi sacra Cardinalium Congr. Conc. Trid.
Interpretum optimis innixa rationibus sapissime re-
sponderit, celebrandi licentias in privatis Oratoriis,
non nisi a Sede Apostolica esse concedendas &c. Illu-
strissimi Patres &c. Sanctissimi Domini nostri jussu
signandum, duxerunt, facultatem hujusmodi licen-
tias dandi ipsius Conc. Decreto unicuique ademptam
esse, solumque Beatissimo Romano Pontifici esse re-
servatam ==.

Hoc tamen conciliari decreto nihil detractum est
Episcoporum privilegio (etiam Titularium, ut tradi-
dit Monacellus *Formul. par. II. form. I. n. 2. Adnot.*
ad *Decret. Commun. quod. II.*) quo in suis domibus
privatum Oratorium habere possint, in eoque Mis-
sam celebrare, aut celebrari facere, ut anno 1623.
eadem Congr. explicans allatam potestatis redri-
ctionem, declaravit per hæc verba = Proindeque
Capellas, & Oratoria ad illorum usum ubique loco-
rum & extruenda minime comprehendunt in prohibitione
Constitutionis, jussu san. mem. Pauli V. janspridem
editæ de non celebrando in privatis Oratoriis multa ut
in eo plures Missæ celebrari possint, etiam a Sacer-
dotibus, qui non sunt ex familia, licet Episcopus
auctens sit; eamque audientes diebus festis quicumque,
tametsi exteri, ecclesiastici præcepto satisfaciunt.

Nec quidquam detractum est eorum ordinariæ
potestati, quin imperitari possint facultatem cele-
brandi Missam in Oratoriis erectis in quibuldam do-
mibus, dummodo ab his ita sit separata, ut per eas
ad illa non pateat ingressus, & a via publica cum
pateat accessus, ut declaravit S. Congr. Episcop. &
Regul. in *Colimbicensi*, 1. Julii 1616. & Congreg.
Conc. in *Nullius*, 13. Julii 1626. & in *Placentina*,
24. Novemb. 1626. lib. XIII. *Decretor. pag. 18. &*
247.

Hujusmodi privilegium competentis Episcopis,
eorumque privatis Capellis, etiam extenditur ad Ora-
toria, seu Capellas privatas Cardinalium, licet non
sint Episcopi, ut docet illustratus Bened. XIV. *loc. cit.*
& declaravit Congr. Conc. 18. Febr. 1623. lib. XII.
Decretor. pag. 121.

Extenditur pariter ad Oratoria, seu Capellas
Seminarii ex decreto ejusdem Congr. in *Viterbiensi*. 18.
Martii 1686. lib. XXVI. *Decretor. pag. 185.*

Sicut & ad Capellas Carcerum, non autem
palatii Magistratus, ut censuit in *Calabricana*, 14.
Novemb. 1648. lib. XXIII. *Decretor. pag. 543.*

Tom. III.

Item ad Capellas sitas intra claustra Regula-
rium, ut declaravit Congr. Episcop. & Regul. in
Bononiensi. 31. Maii 1602. & in *Tarant.* 25. Maii
1618. ac Congr. Conc. in *Neapolitana*, & *Brandusi-*
na. 18. Augusti 1615. quam declarationem refert
Lucius Ferraris, *Prompta Bibliotheca. art. XVI. verb.*
Missæ num. 12. & quavis Fagnanus in cap. XXX.
In *his*, de *Privilegiis*, num. 15. sententia, extendi qui-
dem, si præcefferit licentia, & approbatio Ordina-
rii, qui locum visitaverit, aptumque divino cultui
compererit; id colligens ex textu Trident. *verb. Ar-*
ve patientur, quo fuit omnia privilegia celebra-
ndi extra Ecclesiam, & publica Oratoria, etiam quoad
sacerdotes regulares, cum tria ibi interdicta. I. Nemp-
pe, ne Episcopi permittant Missam ab ullo celebrari
in privatis domibus, II. Ne id fieri permittant in
locis, quæ sunt omnino extra Ecclesiam, & Orato-
ria, divino tantum cultui dicata. III. Præceptum, ut
dicta Oratoria designentur, & visitentur ab Ordina-
rio: idem tamen num. 23. prout animadvertit Mat-
theucius *Offic. Curia cap. X. §. III. num. 81. refert.*
== Quod Sac. Congr. olim respondit, Oratoria existi-
tencia in monasteriis, vel hospitalibus ordinaria,
vel Apostolica auctoritate fundatis non comprehendunt
in prohibitione Conc. *verb. Arve patientur*. Propterea
passim videntur hæc Oratoria erecta in infirma-
riis, vel aliis locis monasteriorum, quin prævixit
Ordinariorum consensus, & visitatio. Siquidem de
illis non verificatur, quod sint omnino extra Eccle-
siam; cum appellatione Religiosorum conventus, ut colligitur ex cap. *Al-*
ma mater, de Sent. excomm. in VI. cum sua Gloss.
verb. Monasterii, & can. Abbatis, §. Hoc autem,
LIT. dist. minime, quod sint in ædibus privatis,
cum sint in loco religioso. Et facilius hic per Petram,
num. 47. = Intrat communicatio privilegiorum,
præsumiturque verisimilis voluntas Pontificis conce-
dendis; maxime, quia ex communi usu, & praxi,
ut dictum est, similia Oratoria fixa videntur in clau-
stris, & infirmary erecta. Et inde videtur mens
Sanctæ Sedis esse, ut in casu Indultum per commu-
nicationem participetur. Ceterum Superiores caute
debent procedere, & non nisi in locis decentibus,
aliis usibus non deputatis, & pro præcis necessita-
tibus, Oratoria cum Altari fixo ad celebrandum
erigere. Cujus generis videtur esse Capellæ in In-
firmariis constructæ, quæ deserviant, ut in eis Mis-
sam audiant senes, & impotentes ad accedendum
ad Ecclesiam =.

Gasticus tamen de Oratoris privatis cap. XVIII
num. 2. opinatur, pro erectione hujusmodi Oratorio-
rum prærequiri Episcoporum consensum, ibi = Li-
cet autem, quantum ad licitam celebrationem per-
tinet, Tridentinum Concilium religiose domus pri-
vata Oratoria non excludit; nonnihil tamen arcta-
vit antiquum Regularium potestatem, ut ita magis
reverentia sacrificii consuleretur. Equidem ante
Concilium pene omnes Regulares, vel ex concessio-
nibus Roman. Pontificum, vel ex indulgentia, aut
tolerantia Episcoporum ad libitum in propriis domi-
bus privata illa Oratoria erigebant. Attamen id non
placuit Concilio, cui etiam opportunum visum fuerit
permittere Missarum celebrationem extra privatas
domos in Oratoriis quibuscunque, ad divinum tantum

Y y y y

cui:

culum dedicatis; adhuc omnia Oratoria visitationi, & designationi Ordinariarum subesse voluit. Quapropter in hac parte antiqua privilegia Regularibus concessa, a Concilio abolita fuisse non ambigo, ita ut qui nova iterum a Romanis Pontificibus non impetraverunt, Episcoporum consensum pollulare teneantur, ut licite in monasteriorum privatis Oratoriis Missæ peragi possint. = Quod tamen sive ex tolerantia Episcoporum, sive ex participatione privilegiorum quoad hoc Societatis Jesu, ut supra innuimus, videtur esse contra usitatam praxim.

Non autem extenditur ad Capellas sitas in prædiis, seu domibus ruralibus eorumdem Regularium, sive pro animi recreatione, sive pro agrorum cultura infrascriptis: propositum enim Dubio Cong. Conc. 1. Martii 1687. his verbis expresso = In quadam domo rurali, sita in loco ubi plures degunt habitatores, & ad eam etiam Ecclesia parochialis, commoratur unus Sacerdos regularis, qui præest administrationi, & culturæ bonorum conventus in dicto loco existentium. Cum autem dictus Regularis, licet reluctante Ordinario loci, præterdat in dicta domo Missam celebrare, fractus opinione nonnullorum Auctorum, præsertim Regularium, firmantium, a S. Conc. Trident. numquam derogatum fuisse privilegiis concessis habendi Oratoria in Grangiiis conventuum, recreationi, vel bonorum administrationi destinata: dubitari contingit. An Sacerdos regularis absque peculiari Sedis Apostolicæ indulto possit in dicta domo celebrare = S. Congr. respondit Negative = Quam sententiam ex hoc eod. Decreto tuetur Card. Petra in Commentar. ad Constit. VIII. Honori Ill. tom. II. Sess. unic. numer. 13. & Matheuccius loc. cit. n. 83. cum hujusmodi loca sint Grangii simpliciter, & in sensu proprio nec vocari possint sacra, nec religiosa, nec pia, ad differentiam Grangiarum improprie dictarum, quæ sunt nonnulli parvi conventus, numquam suppressi, dependentes ab aliquo principali monasterio, cujus sunt membra, in quibus ob reddituum tenuitatem sustentari nequeunt Religiosi in sufficiente numero ad disciplinam regularem servandam, ut inter unam, & alteram Grangiam distinguant DD. apud Fagnan. in cap. XXVII. Austeritate, de Censibus, in Opusculo de Grangiiis num. 2. & Card. Petram loc. cit.

Licet enim ex dicto cap. possent Regulares in Grangiiis primæ speciei habere privata Oratoria, in iisque Missam celebrare, hodie tamen tam ex sæpe laudato Tridentini decreto, quam ex allata Congr. declaratione illud abrogatum est, ut etiam notavit Matheuccius dicto num. 83. Sicuti & abrogatum est cap. I. de Capell. Monach. in quo Honorius III. eandem facultatem indulsit Abbati, & conventui Aquinatenfi. Quod tamen caput non reperitur in Codice Gregoriano, sed dumtaxat ex Cone refertur a Gonzalez in Commentario ad cit. cap. Austeritate, & a Card. Lauræ verb. Grangia.

In eadem negativâ sententia est Gatticus, cap. XXVIII. de Oratoriis domesticis num. 24. qui probat, neque suffragari posse episcopalem licentiam, sed requiri pontificiam, ad hoc, ut in iisdem Oratoriis Missa celebrari queat, nisi Regulares communicent cum privilegiis Societatis Jesu, in quo casu sentit num. 3. participare posse etiam de privilegio eidem Societati concessio a Gregorio XIII. die 3. Maii 1575.

ut scilicet = In Oratoriis (sunt verba Constitutionis Gregorii) & Capellis, quæ ipsius Societatis Provinciales per se in domibus, collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis sedebant, approbaverint, & ad divinum dumtaxat cultum deputaverint, Missæ, & alia divina officia, alterius licentia minime requisita celebrari possint = Magna (ut præloqueamur, animadvertit idem Auctor) præfectio est hujusmodi privilegii amplitudo, cum neque Capellarum numerum coarctet, neque certas determinet domus religiosas, sed ad omnia loca, ubi resident aliqui Societatis Illius, late extendatur. Imo neque limitat numerum Residentium; ac demum nihil de tempore ipsius residentie præscribit; ita, ut, inspecto verborum rigore, sufficiat, quod aliquo tempore in eo loco aliqui residere soleant; dummodo locus ipse Patrum Societatis residentie fuerit destinatus =

Circa celebrationem Missæ tam in Altari portatili (seu, quod idem est, cum Petra consecrata) quam in Oratoriis privatis laicorum, attendendum est sequens Decretum Clementis XI. transmissum ad Ordinarios per loca tam intra, quam extra Italiam.

= Quoniam Sancta Sanctæ tractanda sunt, ac præsertim tremendum incurrenti Sacrificii Mysterium, quod omni religionis cultu, & veneratione peragendum est. Propterea super observandis, & evitandis in celebratione Missarum in Sacrosanctis Occumenicis Conciliis, ac præsertim Tridentino, sub cap. unico sess. XXII. inter cetera statutum est, ut tantum Sacrificium solummodo in Ecclesiis, aut Oratoriis, divino tantum cultui dicatis celebraretur, præcipiendo Episcopis, & locorum Ordinariis, ne privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesias peragi patereant. Ac lubinde Sac. Congr. Eminenti, & Reverendiss. S. R. E. Cardinalium ipsius Conc. Trident. executioni, & interpretationi præpositum, sæpe sæpius per opportuna Decreta obrepentes abusum eliminavit. Modernia tamen temporibus insanis Sanctissimo Domino nostro, quod nonnulli Episcopi, sub prætextu privilegiorum, Capellis episcopalis competentium, & complures Regulares, sub prætextu privilegiorum, quo ipsi a S. Sede indultus noscuntur, per hujusmodi privilegiorum dilatactionem, seu potius excessum, & abusum in nonnullis diocesis, præsertim Regni Neapolitani, scilicet ipsi Neapolis civitate, ea sibi licere putant, quæ permittit non sunt, quinimo prohibita. Siquidem nonnulli Episcopi, etiam in aliena diocesi, & extra domos propriæ habitationis in privata laicorum domibus erigi faciunt Altare, ibique per unum, aut plures ex suis Capellanis vivificam Christi Hostiam immolare; Regulares vero in quibusdam Magnatum, seu aliarum nobilium personarum privatis Oratoriis, quæ certis quandoque ex causis a S. Sede Apostolicæ concessi solent, celebrare audent, vel plures Missas, quam in ipsis celebrare sit indultum, vel absque præsentia personarum, quarum contemplatione gratia concessio emanavit, vel extra debitas horas, & post meridiem, vel illis etiam diebus, quibus per Constitutiones diocesanas, aut etiam per Decreta Sac. Congr. Conc. celebrari prohibetur, aut quæ in ipsomet indultis Apostolicæ recipiuntur, quomodo in illa celebrari possint, aut etiam Altari portatili uti non verentur, in sanctarum functionum contemptum, & Sancti Sacrificii irreverentiam.

Quoad

Quamobrem ad abusus hujusmodi eliminandos, & ad iustitiam venerationem tremendo ministerio, idem SS. Dominus Noster ex unanimi voto S. R. E. Cardinalium Conc. Trident. Interpretum, inhærendo declarationibus, alias hac de re editis, expressè declarat, Episcopos, & his majoribus Prælatibus, etiam si Cardinalatus dignitate fulgentibus, necnon sub pretextu privilegii clausi in corpore Juris, velque alio quocunque titulo, ullo modo licere extra domum propriæ habitationis in domibus laicis, etiam in propria diocesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiam si diocesani consensus adhiberetur, erigere Altare, ibique sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrare, seu celebrari facere: ac pari modo in Oratoriis privatis, quæ per S. Sedem concessa fuerint, non licere Regularibus cujuscvis Ordinis, aut Instituti, seu Congregationis, etiam Societatis Jesu, aut etiam cujuscunque Ordinis Militaris, etiam S. Joannis Hierosolymitani, aut aliis quibuscunque Sacerdotibus, etiam si essent Episcopi, in eis celebrare in diebus Paschatis Sanctissimæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis vero diebus, prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscunque, etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Missa, quæ in Indulto conceditur, celebrata fuerit, super quo celebraturus teneatur diligenter inquirere, & de eo se optime informare. Atque illa etiam in casibus permixtis celebrari nequeat post meridiem, deamando propterea ulterius, ac declarando in

omnibus hujusmodi casibus, personas quascunque, dictas Missas audientes nullatenus hœc esse præcepto satisfacere. Quo vero ad Altare portatile, iterum inhærendo declarationibus prædictis, censuit licentiam, seu privilegia concessa nonnullis Regularibus in cap. *In his, de Privilegiis*, & per aliquos Summos Pontifices aliis Regularibus communicata, utendi dicto Altari portatili, in eoque celebrandi absque Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse per idem Sacrum Concilium, & propterea eisdem Regularibus prohibendos, ne illis utantur, ac mandandum, prout præsentis Decreti tenore mandat Episcopis, aliisque Ordinariis locorum, ut contra quoscunque contravenientes, quavis Regulares, procedant, etiam tamquam Sedes Apostol. Delegati, ad penas præscriptas per idem sacrum Conc. in dicto Decreto *sess. XXII*, usque ad censuras late sententias, tributa etiam eisdem facultate per hoc Decretum ita procedendi, perinde ac si per S. Sedem specialiter concessa fuisset. Et ita Sanctitas sua declarat, & servari mandat.

Roma hæc die 15. Decembr. 1703.

B. Card. Pænitentiarius Præfatus.

Jes. Dominicus Thomas Episcopus Cyrenæ, S. G. C. Secret.

Huic tamen Decreto, in eo, quod tangit Episcopos, accessit sequens declaratio, contenta in Constitutione Innocentii XIII. *Apostolici ministerii* 13. Maii 1743. §. *XXII* (quam Bened. XIII. confirmavit, *Constit. In supremis*, 23. Septem. 1744.) ibi.

Cumque circa Missarum celebrationem in privatis Oratoriis, necnon circa usum Altaris gestatori, a rec. mem. Clemente Papa XI. Prædecessore etiam nostro, opportunum Decretum promulgatum fuerit die 15. Decembr. anni 1703. Episcopi dent operam, ut omnia ibidem statuta, etiam in Regnis Hispaniarum ferventur, idemque Decretum in suis respectivè diocesium, ut facilius omnibus innotescat, publicari faciant; addita, etiam prohibitione, ne in privatis Regularium cellis, sive cubiculis erigatur Altare pro re sacra ibidem faciendâ, & contra quoscunque contravenientes censuris etiam ecclesiasticis procedant, adhibita, quoad Regulares, auctoritate Sedis Apostol. in memorato Decreto ipsis delegata, remotaque quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili. Declaramus tamen, quod cum in prædicto Decreto statuatur, non licere Episcopis extra domum propriæ habitationis in domibus laicis erigere Altare, ibique sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrare, sive celebrari facere, hujusmodi prohibitio intelligenda non sit de domibus etiam laicis, in quibus ipsi Episcopi forte occasione Visitationis, vel itineris, hospitio excipiantur; ut nec etiam quando Episcopi in casibus a jure, permixtis, vel de speciali Sedis Apostol. licentia absentes a domo propriæ ordinariæ habitationis, moram idcirco faciant in aliena domo per modum similis habitationis, his enim casibus licita iis erit erectio Altaris ad effectum prædictæ celebrationis, non secus, ac in domo propriæ ordinariæ habitationis.

Per altatum Clementis Decretum derogatum est Decretali Bonifacii VIII. relata in cap. *XII. Quoniam de Privilegiis*, in *VI*, in qua indulgit Episcopis (quos maxime decet quousque Missam celebrare, aut saltem audire) ut ubique indiscriminatim Altare mobile in hunc alium secum habere: unde hodie neque amplius attendenda est declaratio Cong. Conc. quæ, in Consuet. Cardinales non secus, ac Episcopos sine ulla Episcopi diocesani licentia uti posse privilegio Altaris portatilis ad præscriptum Constitutionis

sel. record. Bonifacii VIII. quæ incipit, *Quoniam Episcopi*, nec hujusmodi privilegium sublatum fuisse Conc. Decreto cap. *unic. sess. XXII*, = prout legitur lib. *XII. Decretorum*, pag. 122.

Abrogata est etiam Decretalis Honorii III. relata in cap. *XXX. In his, de Privilegiis*, in qua inferuntur ei privilegia, quo Fratres Prædicatores, & Minores uti poterant Altari portatili, in eoque ubique Missam celebrare absque Ordinariorum licentia: cui privilegio ceteroquin jam derogatum fuerat a Tridentino in

X y y y y

supra

ſupra allato Decreto, ut declaratum eſt in mox tranſcripto Clementis decreto: ſicut jam declaraverat etiam Gregorius XIII. Conſtit. *Uſum*, 1. *Octob.* 1579. in qua concedens Patribus Societatis Jeſu, cum ad Miſſiones ab eorum Superioribus mittuntur, facultatem utendi Altari portatili, ſeu viatico, derogavit ejuſdem Tridentini Decreto. Quo indulto frui nullatenus poſſunt ceteri Regulares per communicationem privilegiorum cum ipſis Patribus, ut ſolidiſſi-

me probat Mathæucius, contra Peyerium loc. cit. num. 80.

Præter ludatum Clementis Decretum quoddam Oratoria privata ex conceſſione Sedis Apoſtolice in domibus laicorum erecta cum facultate Miſſam celebrandi, & ſatiſfaciendi eccleſiaſtico præcepto, cum ab indulgariis diebus ſeſſis audientibus, attendente ſunt ſequentes declarationes Bened. XIV. continende in cit. Epitola *Magne*, 161.

In ordinariis Brevis, ut plurimum duobus conjugibus licentia conceditur faciendi, ut in privato Oratorio Miſſa celebretur, exprimiturque, ut Miſſa celebrari poſſit tum iſdem præſentibus, tum eorum filiis, conſanguineis, atque affinibus, qui una cum ipſis in eadem domo habitationem habent. Nunquam exorta difficultas eſt; an, cum aut vir, aut uxor Miſſæ interſunt, ſi conſanguinei, & affines, qui in eadem domo habitant, præſentes pariter adſint, eccleſiaſtico præcepto diebus ſeſſis ſatiſfaciant: id tamquam tutum, ac Brevis literæ cohærens habitum eſt. Summa autem difficultatis eo ſemper rediit, ut diſpiceretur, num, cum neuter conjugum adſit, ſed unus ex conſanguineis, aut affinibus in eadem domo habitantibus, poſſet, eo jubente, in privato Oratorio Miſſa celebrari; & nam alii, qui in domo illa habitant, conſanguinei, & affines, eamdem audientes ſeſto die, eccleſiaſtico præcepto audiendi Miſſam ſatiſfaciant. In hoc autem diſſide de more Auctorum opiniones erant; verum cum hujuſcæ difficultatis punctum in Congr. Conc. die 3. Decembris 1740. in cauſa, cujus inſcriptio erat, *Murſeen. Oratorii*, propoſitum, ac diſcuſſum eſſet; deciſum fuit, non poſſe in privato Oratorio Miſſam celebrari, niſi Indultarium præſentia ibidem haberetur; quod idem eſt, acſi dicatur, viri, vel uxoris, ad quos Breve directum erat; quemadmodum in *tom. IX. Reſolutionum Conc. anni 1740. ad pag. 89. & ſeqq.* videre eſt.

Cum autem Decreti hujuſcæ facta Nobis relatio eſſet, idem per Nos ſub die 7. Januarii 1741. confirmatum fuit; ac præterea demandatum, ut in hujuſmodi Brevis, in quibus certis quibuſdam, ac determinatis perſonis conceſſio fit, ut unam in privato Oratorio Miſſam celebrari facere poſſint, quæ Miſſa pro filiis, conſanguineis, & affinibus valeat, majoris claritatis gratia, ſubjecta clauſula adjungatur: *Voluntis autem, quod nati, et conſanguinei, & affines prædicti unicam dictam Miſſam, vobis quidem præſentibus, audire tantummodo, nunquam vero celebrari facere audeant*: Ut autem, quæ Indultaria perſonæ ſint, facile agnoſci poſſet, ſine quarum præſentia Miſſa celebrari non poteſt, neque, qui eandem audit, præcepto ſatiſfaciat; adjunximus, ut pro Indultariis perſonis illæ haberentur, quæ in fronte, ſeu inſcriptione Brevis nominatæ forent, cum ad eaſdem ipſas Breve dirigatur.

Nos ab hujuſmodi norma minime recedimus. Verum quia aliqua interdum in corpore Brevis perſona nominatur, qua præſente, conceditur, ut Miſſa celebrari poſſit, & quod alii affines, conſanguinei, vel familiares eandem audientes, præcepto ſatiſfaciant, etiamſi prædicta perſona in fronte Brevis minime nominetur; hinc eſt, quod, ſirma ſemper ea regula manente, ut poſſit in privato Oratorio Miſſa celebrari, dum aliqua ex Indultariis perſonis adſit, quæ in fronte, ſeu inſcriptione Brevis nominatur; dicimus, poſſe Miſſam celebrari, etiamſi nulla earum perſonarum præſens adſit, quæ in fronte, ſeu inſcriptione Brevis nominatur, dummodo illa præſens ſit, cui in Brevis corpore nominatum, & expreſſe facultas tribuitur, ut poſſit in privato Oratorio, tum, cum ipſa adſit, facere, ut Miſſa celebretur.

Atque, ut res exemplo magis pateat. Datur viro, & uxori facultas faciendi, ut in privato Oratorio Miſſa celebretur, atque ad hos Breve dirigitur. Hic autem vir ſuperſtitio habet matrem; hæc vero in fronte, ſeu inſcriptione Brevis minime nominatur; verum cum in Brevis corpore dicatur, quod ipſa quoque mater eandem Miſſam celebrari facere poſſit, & valeat; id ſufficiens eſt, ut ſola matris præſentia adhibita, Miſſa in Oratorio celebrari poſſit, etiamſi mater in fronte, ſeu inſcriptione Brevis nominata non ſit.

Ex Decreto Congr. Conc. 13. Jan. 1725. relato in hac eadem Epistola 6. XI. III. & in tom. III. *Theauri Resolutio. ejusd. Cong. pag. 116.* in Oratorio privato die Nativitatis Domini celebrari possunt tres Missæ ab eodem Sacerdote.

Declarat eundem Benedictus in laudata Epistola a 6. XX. ad totum XXVI. = In his Oratoris admittuntur non posse Sacramenta Penitentiae, & Eucharistiae, etiam extra tempus paenitentiale, sine Ordinario licentia, comprehensis etiam Regularibus exemptis.

An autem aliquando liceat Missam celebrare, extra Ecclesiam, & publicam, vel privatam Oratoria, laudatus Benedictus lib. III. cap. VI. de Sacrificio Missæ, num. 7. ad 9. ex Canonibus Sicut XI. & Concedimus X. XX. de Consecrat. distin. I. & unanimes DD.

sensu licere probat: semper tamen in loco honesto, & super petra consecrata, si ita necessitas postulet, quam restringit ad tria personarum genera, videlicet. I. Ad peregrinos in exercitu. II. Ad navigantes, qui diu Missa carcerunt, dummodo celebretur in maris littore. III. Ad iter facientes per infidelium regiones, in quibus catholice Religionis usus prohibetur. Negat tamen num. 10. & 11. celebrari posse in mari, vel supra fluvium sine dispensatione. Apostol. a qua concedi non solet, nisi his conditionibus, nimirum, si = putum navigium sit, ac longe ab sit a littore, tranquillumque sit mare, & celebranti adstiterit alter, vel Sacerdos, vel Diaconus, qui, si quis coarctetur motus, quo periculum esset, ne Calix everteretur, possit manu Calicem ab hujusmodi periculo eripere.

S E C T I O L X X.

Eadem Sessio XXII. in Decreto de observandis, & vitandis in celebratione Missæ.

AB Ecclesiis vero musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivium, aut impurum aliquid misceatur; item seculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut domus Dei, vere domus orationis esse videatur, ac dici possit.

Huic Decreto, ad musicam lascivam quod spectat, accessit prohibitio Bened. XIII. in Conco Romano, celebrato an. 1725. a quo tit. XI. de celebr. Missæ, Sacram. Eucharist. & Divin. offic. cap. VI.

Innovatur Extravag. Joannis XXII. *De la Smalement, inter communes*, de VII. & honestat. Cleric. ac Constitutio Alexandri VII. musicoque cantui in Ecclesiis modus imponitur, ibi.

Pro eo autem, quod musicam in Ecclesiis spectat, præter Extravagantem *De la Vita, & honestate Clericorum*, Edictum pariter sel. rec. Alexandri VII. innovandum esse statuimus. prout hoc nostro Decreto innovamus: ulteriusque prohibendum ducimus, ne in Missis Defunctorum, diebusque Adventus, & Quadragesimæ, festis dumtaxat exceptis, organa pulsentur, nec aliud quodvis musicum instrumentum adhibeatur: quo tempore, Dominica scilicet Adventus tertia, dicta *Gaudete*, & Quadragesimæ quarta, nuncupata *Lætare*, pulsari organa permittuntur in Missa tantummodo conventuali: sub poenis interea, in præcitata Extravaganti, & Edicto inscriptis cohibeant Episcopi musicæ Magistros, Organistas, & Cantores, aliosque quoscumque a quibusvis in Ecclesia indecori cantus modulationibus, ne fidelium magis videantur auribus prurire, quam pios in Deum affectus excitare.

In citata autem Extravaganti Joannis nedum reprobatur lasciva melodia, & decantatio motetorum vulgari lingua; sed etiam præcipitur, delinquentes musicos suspendendos ab officio per octo dies, non

exemptos per Ordinatios; exemptos vero ab eorum Prælati.

In Constitutione vero Alexandri VII. *Pia sollicitudinis*, 23. April. 1657. edita pro Urbe Romæ, hæc subsequenter parnis prohibentur, ibi.

Itaque de Venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum filiorum Romanæ Curie Prælatorum Congregationis super negociis Visitationis Apostol. a Nobis institutæ consilio, omnibus, & singulis Archipresbyteris, eorumque Vicariis, ac Capitulis, & Canonicis, chororum Præfectis quarumvis Ecclesiarum, & Basilicarum, etiam patriarchalium, necnon Prælati, Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, Custodibus, Guardianis, aliisque Officialibus, quocumque nomine nuncupentur, quorum

910 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

vis monasteriorum utriusque sexus, domorum, conventuum, & collegiorum tam secularium, quam regularium, ac Congregationum, Confraternitatum, Archiconfraternitatum Hospitalium, Archihospitalium, & locorum piorum, etiam laicorum distz Urbis, Apostolica auctoritate tenore presentium sub poena excommunicationis lata sententia, necnon privationis fructuum unius mensis, ac suspensionis ab officio respective prohibemus, ne in eorum Ecclesiis, & Oratoriis, dum officia divina celebrantur, vel Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum manet expositum, quidquam cantari permittant præter ea verba, quæ a Breviario, vel Missali Romano in officiis de proprio, vel de communi pro currenti cujusque diei festo, vel Sancti solemnitate præscribuntur, vel quæ saltem a sacra Scriptura, aut Sanctis Patribus desumpta sint, quæ tamen prius a Congregatione Venerab. etiam Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum specialiter approbentur, exclusis modulis iis, qui choreas, & prophanam potius, quam ecclesiasticam melodiam imitantur.

Quod ut exactius servetur Superioribus, & Officialibus, aliisque prædictis, ad quos spectat, sub eisdem poenis injungimus, ne musicæ Præfectos ad hujusmodi munus recipiant, vel receptos in posterum admittant, nisi prius præstito ab eisdem juramento de observandis presentibus literis, cui juramento si contraverint, a dilecto filio nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis Vicario in Urbe prædicta in spiritualibus generali, tanquam perjuris, etiam corporaliter puniantur, ac exercitio officii hujusmodi perpetuo privati remaneant, absque spe reintegrationis, quæ a semine, quacunque auctoritate prædita, etiam specialem expressionem requirente, præterquam a Nobis, & Romanis Pontificibus Success. nostris concedi possit.

Verum circa allatam Alexandri Constitutionem scopos ditionis ecclesiasticæ, incipien- *Alexan. 19. Fe*
Benedictus XIV. in Epistola encyclica ad omnes Epi- *br. 1749. §. VIII. hæc refert, ibi,*

Porro ex hujusmodi pontificia Constitutione videtur cantus motetorum, quæ servata ratione ab eodem Alexandro Prædecess. nostro præscripta, composita, & a Sac. Congreg. recepta, & probata sunt, procul dubio approbatus fuisse. Alexandri Constitutionem Venerab. Servus Dei Innocent. XI. Decreto suo die 3. Decembr. 1678. confirmavit. Aliqua tamen dubitatione exorta in intelligenda, atque interpretanda Const. Alexandri, & Decreto Innoc. XI. fel. rec. Innocentius XII. Prædecessor. Noster die 20. Augusti 1692. aliud Decretum promulgavit, quod est num. 76. in ejus Bullario. In eo autem, officiis variarum interpretationum tenebris penitus dispulsis, remotam aperiens, ac declarans, generatim quarumcunque cantilenarum, seu motetorum cantum prohibuit. In sacratum autem Missarum solemnibus solummodo permisit ultra cantum Gloriz, & Symboli, ut cani posset Introitus, Graduale, & Offertorium: in Vesperis vero, nulla mutatione, etiam minima, facta, Antiphonæ, quæ initio cujusque Psalmi, vel in ejus fine dicuntur. Insuper voluit, & jussit, ut cantores musici omnino legem chori sequerentur, & cum eo prorsus convenirent, & quemadmodum in choro fas non est aliquid addere officio, vel Missæ, ita etiam musicis noluit id licere, & illud dumtaxat concessit, ut ex Officio, & Missa quæ in solemnitate Sanctissimi Sacramenti Corporis Domini celebrari solet, nimirum ex hymnis S. Thomæ, vel ex Antiphonis, aliisque relatis in Breviario ex Missali Romano, carmen aliquod, seu motetum, nulla verborum varietate, desumpti, & cantari posset ad fidelium devotionem excitandam, dum sacra Hostia elevatur, vel publice veneranda, & colenda exhibetur.

Hoc idem Conc. Decretum, prohibens in Ecclesiis omnes secularis actiones, vana, & prophana colloquia, thespitus, & elamores, ampliatum est a

S. Pio Constat. Cum primum, 1. Aprilis 1666, sequentes poenas addente, ibi,

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 911

Ut igitur Dea Optimo Maximo, glorioſe Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. Prædeceſſ. noſtri Conſtitutionem innovantes, ac ſtatuta in Trident. Conc. obſervari volentes, ſtatuiſmus, & ordinamus, ut ad Eccleſias ſit humilis, & devotus ingreſſus, quieta converſatio, devotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis Sanctiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen Jeſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitione reverentiæ caput inclinent, nullus in dictis Eccleſiis ſeditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, ceſſent vana, ſœda, & prophana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes judiciorum, & alia quęcunque, quę divinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat, ſive præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia divina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint, præter divinæ ultionis actimoniam, noſtri quoque arbitrii poenas incurrant: quę omnia locorum quoque Ordinarii in ſuis Eccleſiis facient obſervari. Quicunque vero in Eccleſiis, dum ibi Sacrificium Miſſæ, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad Sanctiſſimum Sacramentum irreverenter federe, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut divina perturbet officia, facere præſumpſerit, poenam vigintiſque ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas, & moderandas poenas, & qui non habebit ære, luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui vero in Eccleſiis cum mulieribus impudicis, ſive etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiſque ducatorum poenam incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſiis, ut ſupra, obſcenis, & inhoneſtis verbis, aut ſignis uſus fuerit, aut alia ſœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum poena multetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & ſingulis cathedralium, collegiatarum, & parochialium Eccleſiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacriſtis, Oſtiariis, & aliis ipſarum Cuſtodibus, quatenus præſatos omnes in Eccleſiis delinquentes admoneant, & ut in eis vitia fieri non permittant, vel ſaltem ipſis Ordinariis, vel Officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, poenam duorum aureorum vice qualibet incurrant.

Pauperes quoque mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumque divinarum officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valvas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub poena duorum aureorum Capitulis inſtigenda pro qualibet vice, niſi eos elici curaverint, & parochis dimidii aurei. Religioſos etiam clauſtralibus, ſive Regularibus præcipimus in virtute S. obedientiæ, ut in Eccleſiis ſuis depu- tent aliquem, qui tales ejiciat, & ſi negligentes fuerint, graviſſime ab Ordinario corripiantur: quod ſi illi parere recuſaverint, graviſſimas poenas incurrant, & pro qualitate perſonarum, etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſive Superiorum.

S E C T I O L X X I.

*Eadem Seſſio XXII. Proſequitur idem Decretum de obſervandis,
& vitandis in celebratione Miſſæ.*

Poſtremo, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & poenis propoſitis caveant, ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis, celebrent, neque Ritus alios, aut alias ceremonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quę ab Eccleſia probatę, ac frequenti, & laudabili uſu receptę fuerint.

Quod ad horam Missam celebrandi spectat, eum in hoc Decreto non statuatur, quia hora celebrari possit, accessit Rubrica Missalis Romanæ (quod S. Pius V. & Clemens VIII. circa huius mysterii celebrandi rationem, & preces recognoscit, & institui curaverunt, iterum ab Urbano VIII. examinatum, & approbatum fuit) in qua §. XI°. *De hora celebrandi Missam*, hoc tempus præscribitur = Missa privata, saltem post matutinum, & laudes quascun-

que hora ab aurore usque ad meridiem dici potest = Cui Rubrica, ut morem gererent Sacerdotes omnes tam seculares, quam regulares idem S. Pius V. Constat. *Sententibus*, ap. Martii 1566. revocavit privilegia quibuscunque concessa celebrandi Missam vespertino tempore, & potissimum in pervigilio Nativitatis Domini, adjectque pœnas in alter facere præsumentes, ibi.

Hac præsentī perpetuo valitura Constat. quibuscvis Prælatīs, Capitulis, Clericis, Fratribus, aliisque Superioribus, & personis eorundem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute S. obedientiæ, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis a divinis pœna districtus inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore, huiusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis prætextu celebrant, vel celebrari facere præsumant. Ac mandans locorum Ordinariis, ut eandem præsentem Constat. sub prædictis, & aliis sibi benevis pœnis per quoscunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contradicētores quolibet auctoritate Apostol. compescendo. Non obstantibus &c. Sequitur derogatio quarumcunque Apostolicarum concessionibus, & privilegiis &c.

An autem aliquo temporis spatio ante auroram, aut post meridiem Missa celebrari possit, Benedictus XIV. *Institutione ecclesiastica XIII.* hæc refert, = Clemens XI. in conventu plurimorum Cardinalium, ac Præfultum hanc rem sedulo examinandam mandavit; & licet ipsis tertia pars horæ ante auroram, & post meridiem permitti Sacerdotibus posse videretur; Pontifex tamen eam sententiam probandam non censuit, ac Decretum his verbis promulgavit: *Mandamus, ne Missarum Sacrificia ante auroram celebrantur, & usque ad meridiem solum protrahantur*. Ita se res habuit omnino, donec Innocentius XIII. Pontificatus obtulit, tandem, Benedictus XIII. Pontifex, iterum res in examen adducta fuit, &

facultas tertiæ partis horæ, de qua paulo antea sermonem fecimus, novo Decreto permitti est, cui pariter Edictum Clementis XII. feliciter regatis conformatur =.

Quapropter hodie non licet hos terminos prætere = nisi fortasse (ut idem Benedictus ibidem animadvertit) ex Apolloni beneficio aliquam abrogat aliquis Sacerdos, vel Ecclesia post elapsam horam a meridie, ad Sacrum perficiendum non impediat. Sic enim Romæ templum Gallorum a S. Ludovico, a SS. Apollonis, a S. Jacobi, Templum Lusitanorum a S. Antonio, a S. Carolo in via Flaminia, a Piis Operariis, a Capuccinis occupatum pro hac re literas Apolloni obtinuerunt =.

SECTIO LXXII.

Eadem Sessio XXI. Prosequitur idem Decretum de observandis, & vitandis in celebratione Missæ.

Quarundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a supersticioso cultu, quam a vera religione inventus est, omnino ab Ecclesia removeant.

Sacra Ritum Congregatio, in hærendo huic Conc. Decreto, statuenti, prohibendum esse certum numerum Missarum, superflitionem potius, quam veram religionem præferentem, penitus abrogavit triginta numero Missas, quas quidam Auditor non multo post S. Gregorium sine ulla auctoritate temere a se conscriptas in lucem edidit; ineptas quidem, & rebus non convenientibus reſertas, quæ a S. Gregorio nuncupabantur: quas etiam diligenter expendit Thyers in *trist. Superſtitionum tom. III. lib. IV. cap. IV.* ac proinde conscriptum fuerit ex veteribus testamentis nonnullas pietate ductos præcepisse, ut hæc eadem Missæ pro ipsorum expiatione,

celebrarentur. Non autem a Tridentino, aut S. Congr. abrogatæ sunt Missæ illæ numero triginta, de quibus mentionem facit S. Gregorius lib. IV. cap. I. de *Dialogis*, in quo tradit, quod defuncto jalo Monacho, hic Pretioso pariter Monacho hæc demandaverit = *Hæc itaque, ab hodierna die diebus triginta continuis offer pro eo Sacrificium: stude, ut salus prætermittatur dies, quo pro absolutione illius Hostia salutaris non offeratur* = quodque dicto Missarum numero absoluto idem Iustus apparuerit alteri monacho nomine Copioso, & nunciaverit, se eodem tempore ereptum fuisse Purgatorii cruciatibus: Fratres vero (inquit S. Gregorius loc. cit. salicite con-

putatur dies, & ipse dies exiterat, quod pro eo trigesima oblatio fuerat impleta = Hæc omnia Benedictus XIV. de *Sacrific. Missæ*, lib. III. cap. XXIII. num. 2. & 3. ac *Instit. ecclesiast. XXI*. Hinc igitur Missarum usus dinavavit, quæ a S. Gregorio nuncupantur, a sabbatis omni seculo ad præsentem usque diem receptæ; quem Cluniacense monasterium, ut refert Uldericus Regularis Benedictinus lib. III. cap. XXI. inter suas consuetudines adsevit.

= Cavendum tamen (sunt verba Benedicti cit. num. 3.) est, si eo dierum spatio pro defunctis Sacrum fieri nequeat, eam Missam, quæ tunc ab Ecclesia præscribitur pro defuncto peragendam, cum præsertim S. Gregorius Missas, quæ pro defunctis agi solent, minime indixeris. Quod si intra triginta dierum numerum potuerint tres dies Majoris Hebdomadæ occurrant, diebus insequentibus numerus abolatur. Idem per consuetudines alias Cluniacensis monasterii indicatur =

SECTIO LXXIII.

Eadem Sessio XXII. caput I. de reformatione.

Nihil est... statuit S. Synodus, ut quæ alias a summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comestationibus, choreis, aleis, lufibus, ac quibuscunque criminibus, necnon secularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem penis, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis, observentur.

Hoc Decretum, præcipiens observanda esse quæcunque statuta sunt a summis Pontificibus, & Conc. contra Clericos secularibus negotiis se immiscuentes, sub penis ab iisdem impositis, & etiam majoribus arbitrio Ordinarium, ampliatum est a Benedict. XIV. *Constit. Apostolica servitutis commissum* nobis, 25. Febr. 1741. dictas penas extendente ad Clericos illicite sub alieno nomine negocia exercentes, peniude, æsi per se, & proprio eorum nomine eadem exerceant. Decernente insuper. I. Ut omnia, & singula bona sic ab eis alieno nomine acquisita sub spolio pena subiciantur juxta *Constit. Pii IV. Decens*, 5. Novemb. 1560. II. Ut negotia per alios prius inchoata, & ad ipsos Cle-

ricos delata continuari nequeant sub iisdem penis, nisi urgeat necessitas, & de licentia Cong. Conc. aut etiam Ordinarii extra Italiam, ad tempora dumtaxat concedenda: ita tamen, ut pertractentur per interpositam laici personam. III. Ut exempti a spolio ad effectum testandi, aut transmittendi in hæredes, ab eo non seximantur quoad bona sic acquisita, non obstante Indulto Pii IV. *Constit. Romanus Pontifex*, 5. Febr. 1560. & Pauli V. *In eminenti*, 8. Aprilis 1566. favore Curialium, incolarum, & originariorum Urbis; etiam Presbyterorum in ipsa Urbe, & ejus districtu intra decem miliaria, quibus Constitutionibus in hac parte derogatur, ibi.

Cum itaque... Nos... omnes, & singulas Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum prædictorum Constitutiones, illarumque quamlibet contra quoscunque Clericos illicitos negociatores desuper quomodolibet respective, cum omnibus, & singulis penis contra eosdem Clericos illicite negociantes editas, quas Constitutiones hujusmodi, ac earum quamlibet præsentibus de verbo ad verbum, nihilo penitus omisso, pro insertis haberi volumus, motu proprio, innovamus, confirmamus, & approbamus, cisque, & earum cuilibet novum Apostolicæ firmitatis, & inviolabilis observantiæ robur adiciamus, illasque sic innovatas, confirmatas, & approbatas, cum omnibus, & singulis penis in eis, & earum qualibet adversus Clericos illicitos negociatores hujusmodi contentis, ad Clericos illicite sub alieno laici nomine quomodolibet negociantes, perinde, ac si per se ipsos, ac proprio eorum nomine negocia ipsa illicita exerceant, omnesque, & singulas Constitutiones, earumque quælibet adversus eos desuper editæ fuissent, & in eis, & earum qualibet expressi, & denominati reperirentur, motu, & potestatis plenitudine præfatis perpetuo extendimus, & ampliamus, illorumque omnia, & singula bona, sic ab eis alieno nomine illicite acquisita sub inevitabili spolio pena, ad formam *Constit. fel. rec. Pii Pape IV. similiter Prædecessoris nostri*, quæ incipit *Decens esse*: subijcimus, & subiecta esse volumus, & declaramus.

Insuper... decernimus, ac pariter declaramus, quod si aliquod negotium ecclesiasticis illicitum personis, licet ab eis minime institutum, sed a laica persona inchoatum, & ad eosdem Clericos, sive hæreditario jure, aut quocunque alio titulo, sive sin-

gulariter, five communiter, five separatim, five conjunctim cum aliis bonis, & aliis co-
hæredibus, vel sociis laicis existentibus delatum fuerit, vel per se ipsos, eorumque nomi-
ne proprio, vel per alios, aut alieno nomine, etiam per suos cohæredes, aut socios prole-
quuti sint, illud statim dimittere teneantur. Si vero negotium hujusmodi sine ipsius Cleri-
ci temporali detrimento statim dimitti nequeat, tunc, si intra Italiam, Insulaeque adja-
centes existat Clericus, a Venerabil. Fratr. nostrorum S.R.E. Card. Decretor. Conc. Trid.
interpretum Congregat., si vero extra Italiam, ab eadem Congr. vel ab Ordinario loci li-
centiam illud ad aliquod tempus retinendi: proviso interim, quod negotium hujusmodi
laico administraretur, impetrare teneantur; dictaque Congregatio, aut Ordinarius loci,
perpensis singulorum casuum circumstantiis, licentiam impertiatur, tempusque in eo ad
idem negotium dimittendum præscribat: & si Clericus negotium præfatum, licet a laico,
ut præfertur, institutum, absque licentia hujusmodi gratis semper sibi impertienda, aut
illud ultra tempus permissum retinuerit, vel etiam intra tempus prædictum negotium per
se ipsum administraverit, pro negotiatore illicito haberi, illumque omnibus, & singulis
etiam spoliis penitus præfatis subiectum esse, motu, & potestatis plenitudine dictis perpe-
tuo volumus, & definimus.

Ac demum, eo quod sël. rec. Prædecessor noster Pius Papa IV. per suas literas, qua-
rum initium est *Romanus Pontifex*, declaravit, præfata Constitutione super spoliis Cle-
ricorum ob illicitam negotiationem a se edita, Prælatos, Officiales, ac alios seculares,
& cujusvis Ordinis regulares Clericos, aliosque cujuscumque status, gradus, ordinis, con-
ditionis, & præminentie in Urbe, & Curia, ejusque districtu dependentes, testanti ta-
men, codicillandi, & alias de bonis suis quibuscumque quomodolibet disponendi, vel ad
ipsorum proximiores, decedentibus illis ab intestato, transmittendi facultatem ex specia-
li Sedis Apostol. indulto, vel suorum officiorum privilegio, vel alio quovis titulo obti-
nentes, nullatenus comprehendendi, & quod Paulus Papa V. pariter Prædecessor noster per
suas literas, quæ incipiunt: *In eminenti*, Clericos Cives, & Curiales, five incolæ, hujus
nostræ Almae Urbis, tunc suæ, exemit a spolio quoad bona in eadem Urbe, ejusque di-
strictu intra decem milliaria consistentia, etiam ex redditibus ecclesiasticis per eos acqui-
sita, unde dubitari contingit, an suffragetur quoque ad evitandum spoliolum Camera nostræ
Apostolicæ competens pro bonis ex illicita negotiatione provenientibus. Nos Constitutione
Pii, & Pauli Prædecess. nostrorum præfatas, quoad bona ex illicita negotiatione hu-
jusmodi a Civibus, & Curialibus, five incolis Clericis cujuscumque ordinis, ac dignitatis,
quibuscumque indultis, ac privilegiis munitis, comparata, & in Urbe, ejusque districtu
præfatis, & ubicunque existentia, minime ad præmissorum effectum suffragari, sed illa
sic provenientia Camera nostræ Apostol. vero jure spoliis deberi, perinde, ac si Consti-
tutiones Pii, & Pauli Prædecessorum hujusmodi ad præmissorum omnium, & singulorum
effectum impediendum minime emanasse fuissent, motu simili pariter declaramus, & sta-
tuimus, dictasque Pii, & Pauli Prædecessorum Constitutiones, quoad præmissorum effec-
tum sortiendum, plenarie abrogamus, & abolemus.

Præter hanc Benedicti Constitutionem attenden-
da sunt sancta, & declarata in Epistola Clemen-
tis XIII. ad Patriarchas &c. cum primis, 17. Sept.
1759. In ea itaque, prout jam retuli in Additioni-
bus meis ad *Thesaurum de panis* pag. 416.

I. Confirmantur, & innovantur omnes, & sin-
gulæ canonice leges, & Prædecess. Pontificum Con-
stitutiones cum omnibus penis, & censuris, per eas
respective in dictis, contra Clericos negotiatores,
& seculares negotios se immiscuentes, præsertim
Pii IV. Urbani VIII. Clem. IX. & Bened. XIV.

II. Declaratur = prædictis omnibus legibus, ac
penis subiei, ac subiectis censeri debere omnes, &
singulas personas ecclesiasticas, non solum e secula-
ri clero, sed etiam e regulari, cujuscumque sint
Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti,
amplissimis licet, & singularibus indultis, privile-

giis, & exemptionibus muniti; & eorum etiam ex-
pressam, & individuum mentionem fieri oportere; i-
taut quicumque adversus hujusmodi leges deliqu-
erint, statuas in ipsis penas incurrant, ac respecti-
ve ab illis, ad quos pertinet, juxta casuum circumstan-
tiam, & procedendi methodum, alias a Trident. Sy-
nodo, seu ab Apostolica Sede præscriptam, cum ef-
fectu multari, & puniri debeant =.

III. Hortantur Ordinarii, ut non omittant
omni severitate, & etiam ex officio, procedere ad
formam eorumdem Canonum, & Constitutionum in
delinquentes Clericos, tam ordinario, quam dele-
gato jure sibi subiectos.

IV. Prohibentur, ne cum eorum se ad tractum
revocari contingat Clericorum secularium, aut regu-
larium negotiationem, sinat valere privatas opi-
niones: sed, si questio est, num aliquis contra-

in licitis, vel potius interdici debet, re-
currant ad S. Sedem pro declaratione.

V. Definitur, cambium activum esse actum ve-
rez, & proprix negociationis; ideoque vetitum Cle-
ricis, tam secularibus, quam regularibus, tum
proprio, tum alieno nomine, sub penis in Clericos
negociatores inflictis.

VI. Statuitur, ne cuiquam ecclesiasticorum fa-
fragetur, nec a Superiore ecclesiastico admittatur
exculatio, quominus dictis penis subiaceat, quod
se secularibus negotiis immiscuerit ad subveniendum
indigentia, aut parentum, aut fororum, aliarum-
ve personarum, quibus ex naturæ debito opem fer-
re teneantur nisi doceat, si antea præfatas neces-
sitates, Apostol. Sed. si intra Italiam, & Insulas ad-
iacentes exilat, si vero in remotioribus regionibus
versetur, saltem Ordinatio loci exposuisse, earum-
que intuitu opportunam dispensationem, & fa-
cultatem prædictas personas industria sua juvandi,
vel ab eadem Apostol. Sede, vel respective ab Or-
dinario, impetrasse.

VII. Prohibetur dictarum dispensationum con-
cessio tam in Urbe, quam extra nisi cum ea con-
ditione, quatenus adductæ causæ veritati nitantur,
& nisi simul constet, prædictas indigentias nulla alia
ratione levare posse; eoque etiam casu nunquam ec-
clesiasticis permittatur ejusmodi negociationis genus
assumere, ejus administrationem clericalem statum, &
characterem dedecet: quinimo in ipsis indultorum
rescriptis, & literis indicentur, ac præscribantur
honestiores modi, quibus Clericus, iusta modera-
tione servata, & intra veræ indigentia mensuram,
pauperibus consanguineis opem præstare valeat.

Hoc insuper addentes, ne ea, quæ vel ab ipsis (*Or-
dinariis*) vel ab Apostol. Sede peculiaribus quibus-
dam Clericis hoc in genere aliquando permisa, &
iustis concurrentibus causis, frequentius fortasse in-
dulta dignoscantur (exempli gratia, ut Ecclesiasticum
fundos certa annua pensione conventa, coleant,
exercendisque conducant) eadem a reliquis ec-
clesiasticis, tanquam generaliter omnibus concessa,
absque iusta causa, & sine speciali indulto usur-
pentur.

VIII. Declaratur, dictas facultates, ut supra
concessas, esse irritas, & revocatas ipso jure, quo-
ties allegatæ conjunctorum indigentia cessaverint,
vel alia via eisdem provideri possit: super quorum
executione, & observantia Ordinariorum consen-
tiam Pontifex re ipsa exonerat fore denunciavit.

IX. Monetur dicti Ordinarii, ut debitis pen-
nis, etiam censurarum, puniant Clericos, quos sibi
consulenter quidquam admisisse, quod clericalem sta-
tum dedecet, etiam in suorum bonorum admini-
stratione, recurrenque ad proprios usus exemptione.

X. Injungitur eisdem, ne patiantur, tam Cle-
ricos, quam Sacerdotes, in laicorum domibus obse-
quis, abjectisque servitiis addictos, licet sub quo-
vis honestiori titulo susceptum servitii genus obtege-
re nitantur, quietos in suo dedecore inforsciscere,
sed curent, quatenus opus sit tota ordinariæ, ac
delegatæ jurisdictionis auctoritate, servatis, ser-
vandis, eosdem ad ecclesiasticæ vitæ instituta, &
ad clericalem militiæ munera = revocare.

XI. Tandem, ut liberum sit dictis Ordinariis,
in hoc rerum genere inordinata quoque corrigere,
& reformare = hæc habet Pontifex.

Quodcumque dispensationis, aut facultatis indultum circa præmissa a quolibet Roma-
næ Curia officio hæcenus concessum, prudenti arbitrio vestro moderandum permittimus:
nullum vero in posterum concedi volumus, nisi auditis prius Fraternitatum vestrarum re-
lationibus, & votis, adjectisque eidem indulto ejusmodi formulis, & conditionibus, per
quas integrum vobis relinquatur arbitrium de illius executione, & effectu ita cognoscendi,
ut nulli ecclesiasticorum liceat, illius prætextu, negocium ullum, aut ministerium mi-
nus honestum contra interdictum vestrum assumere, aut susceptum retinere, & protra-
here.

Ex Constitut. Clement. VIII. *Inter multiplices*, agro romano sitis (non vero conductis) agriculturam
4. Decembris. 1600. licitum est in terris propriis in exercere tam per se ipsos, quam per alios, ibi.

Statuimus etiam, quod Clerici, in casalibus tamen propriis, & non conductis,
possint dictam artem agriculturæ per se, vel alios exercere, & exerceri facere, nec eis,
vel eorum hæreditibus per Cameram Apostol. seu illius ministros obijci, aut imputari pos-
sit, quod illicitam negociationem fecerint, aut spoliis aliqua ex causa præfata subja-
ceant. Declarantes dictam artem agriculturæ etiam ipsi Clericis in eorum casalibus lici-
tam, & permissam.

916 PAR. II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.
DUBIA SAC. CONGREGATIONI CONCILII

**A Clericis Diocesis Caputaquensis proposita, una cum respon-
sionibus ad singula ab eadem S. C. traditis.**

CIRCA NEGOCIATIONEM CLERICORUM

Ex Barbosa lib. XI. Jur. Eccles. univers. cap. I. num. 127.

I. **A**N liceat eis terras patrimoniales, & benefi-
ciales per laicos colere?

II. An pronecessario culturæ usu possint emere
boves, & alia animalia, & fectus illorum vende-
re?

III. An ii, qui in propriis terris habent quer-
cus, & castaneas, quarum fructibus sua vescuntur,
possint suos emere, eosque alere, & pro familie sus-
tentatione vendere?

IV. An iidem Clerici cum foliis suarum abor-
um possint in propria ædibus arti fericæ operam da-
re, vel idem opus dare ad medietatem, seu ad quar-
tum, & fructus inde percipiendos vendere absque
rectu illicitæ negociationis?

V. An Clerici pauperes ad suam, suæque fa-
milie sustentationem possint terras Ecclesiæ condu-
cere?

VI. An possint locrare boves, oves, & ani-
malia, quæ habent ex successione, vel alia debi-
tis, vel decimis, eorumque fructus vendere?

VII. An liceat ex ovilibus, vineis, quercubus,
& aliis arboribus existentibus in terris patrimoniali-
bus, & beneficiis, & aliis obtinenti vendere
oleum, vinum, glandes, & alios fructus ad sus-
tentationem suæ familie; item, & granum, & fru-
mentum huiusmodi ex bonis patrimonialibus, aut be-
neficialibus.

*Sac. Congr. Eminentiſſimor. &c. prævia ma-
tura consideratione, & inherendo
declarationibus alias factis.*

Ad I. Respondit, licere Clericis agros benefi-
cium, & bonorum patrimonialium laicorum ope-
ra colere absque metu illicitæ negociationis.

Ad II. Possint similiter Clericos pro culturæ usu
boves, & alia animalia necessaria emere, illorum-
que fectus iusto pretio, & honesta ratione vendere.

nec ob id prohibitz negociationis prætextu veniri
posse, aut debere.

Ad III. Item & posse Clericos habentes in
propriis bonis quercus, & castaneas, suos emere,
eosque alere pro sua, & familie sustentatione, dum-
modo tamen in emendis, alendis, distrahendis
nihil sordidum, aut indecenti Ordini clericali ex-
quantur.

Ad IV. Licere Clericis folia arborum in pro-
priis bonis existentium alicui laico concedere, eo pu-
cto adjecto, ut lucrum ex bombicibus inter utrum-
que dividatur; & pariter eidem licere eorumdem
arborum foliis per se ipsos absque officio eorum detri-
mento arti fericæ operam dare pro sua, & familie
sustentatione, dummodo tamen artificum huiusmodi per-
sonas non suspectas adhibeant, & quoad hoc Epi-
scopi licentia, quæ gratis sit concedenda, obti-
neatur.

Ad V. Clericos pauperes ad suam, suæque fa-
milie sustentationem posse terras Ecclesiæ conducere
absque rectu illicitæ negociationis; bona vero
laicorum non posse, nisi ex mera, & præcia neces-
sitate.

Ad VI. Possint retinere, & locare boves, &
oves, & alia animalia, quæ habent ex successione,
vel decimis, necnon fructus illorum vendere absque
rectu illicitæ negociationis.

Ad VII. Eisdem posse vendere granum, hor-
deum, & alios fructus relictos eis bonis patrimon-
ialibus, vel ecclesiasticis pro sua, & familie sus-
tentatione.

R. Card. Vbalduus.

*Franciscus Paulus Sac. Congr. Conc.
Tribun. Secr.*

Eadem ratione responsum fuisse Clericis Terræ
Maidæ Nicotratæ, dioc. an. 1617. refert Fagnan
in cap. Multa sunt negocia I. = Ne Clerici, vi Mo-
nachii num. 34. & seq. adducens ipsam declarati-
onem.

S I M I L I A D U B I A

PROPOSITA A SACERDOTIBUS, ET BENEFICIATIS

Dioc. Alexand. & Vgent. cum responsionibus ejusd. S. C. ex eod. Barbosa cit. loc.

I. **A**N Sacerdotes, & Clerici beneficiati possint
operas suorum bovum, quos pro laboran-
dis prædiis suis patrimonialibus, seu beneficialibus
retinent, dum sibi vacant, aliis locare pro certa
mercede absque periculo spoliis, & penarum Cleri-
cis negociationibus impositarum.

II. An possint, si boves emerint, vel in suis

prædiis natos educaverint, & instruxerint, con-
cedere, ut vulgo dicitur, a gregatico, pro certa
quantitate, quolibet anno persolvenda.

III. An possint ovescentum, vel saltem quatuor-
decim annorum, concedere pro certa rationata
quantitate pro eorum, & suæ familie usu.

IV. An in suis molendinis pro tritico, & p-
stis

frinis pro oleo, postquam suum triticum, & olivæ moluerint, alienum triticum, & alienas olivas, certa mercede contributa, molere possint; suppositis infra scriptis; quod id ab inmemorabili tempore semper fuerit factum, & observatum; quod singulis annis non expedit pro solo servitio proprio triginta, vel quædraginta ducatos impendere in conficiendis prillinis, nam sunt ex juncis, & aliis materiis; quæ mediis quinque, aut sex corruptuntur; & in uno equo, & quatuor personis interservientibus ipsi pillris; & quod molitura olivarum durat per quatuor, quinque, vel sex menses, juxta annorum fertilitatem.

V. An possint assumere onus colligendi, & faciendi a sua familia colligere olivas pro certa olei portione domino olivæ reddenda, supposita in hoc inmemorabili consuetudine.

VI. An possint in bonis amicorum, & propinquorum operas diurnas præstare, ut illis eandem in prædiis restituant.

Ad Dubia proposita responsum fuit, ut sequitur.

Ad I. Affirmative, si tot juga bovum retineant, quot sunt pro prædiis necessaria, vel si ultra necessitatem boves illi nati sint ex vaccis, quæ pro necessitate culturæ prætorum, vel alio licio modo teneantur, per doctrinam Molinæ, loco infra citando.

Ad II. Quoad boves emptos negative, quo ve-

ro ad boves proprios, affirmative; P. Molina de Contract. disp. 342. sub num. 4. quam refert, & sequitur Quaranta in verb. Festigab. §. Similiter ad illicita.

Ad III. Affirmative, si oves propriæ fuerint, & non emptæ ad illum effectum, ex precedenti Molinæ doctrina, & si emptæ, dummodo ad comparandum necessaria ad victum, & non ad lucrum.

Ad IV. Affirmative, duobus concurrentibus, videlicet, dummodo ob hanc causam non se subtrahant ab iis, in quibus ex officio clericali incumbere debent, & dummodo non ad lucrum, sed ad necessaria vitæ comparanda pro se, & sua familia: non enim hujusmodi artificum sordidum videtur, aut inhonestum in illis partibus, cum per unum equum, & quatuor famulos, seu operarios fiat, & non per ipsos Clericos, Quaranta ubi supra, post alios; §. Difficultas versatur, circa med. & fin.

Ad V. Negative, nisi proprii redditus sibi, suæque familiæ non sufficiant, nam hoc casu ad comparandum victum etiam aliena prædia conducere licet, Gloss. in Can. Perpetuis, in Gloss. Conducores 26. di. finit. quod est de mente omnium DD. ut testatur Quaranta, ubi supra, §. Queritur, in fine.

Ad VI. Si opera non sint sordida, & inhonesta, possunt fieri hujusmodi commutationes per ea, quæ scribit Quaranta, ubi supra, §. Difficultas, in fine, ex doctrina Silvestri.

Adnectuntur hic variaz negociorum secularium species, a Clericis fugiendorum, erutæ ex Concilio Mediolanensi I. relatæ in Constitutionibus selectis Benedicti XIV. Romæ typis editis 1766. expensis Jo: Baptistæ Novelli Typographi, ac Bibliopolæ Veneti, pagina 18.

Qui Deo militat, implicare se negociis secularibus prohibetur, idcirco edicimus.

Ne Clericus sacris initiatus, aut ecclesiastico beneficio prædatus, coram Judice seculari Advocati, aut Procuratoris nomine causas agat, nisi ab aliis in judicium vocatus, suam, vel Ecclesiæ suæ, propinquorum etiam, si necesse erit, & miserabilium personarum causas, ab Episcopo facultate prius scripto concessa, tueatur.

Ne in prophanis negociis officium tabellionis exerceat.

Ne artem medendi faciat.

Ne in negotiationibus, & mercaturis se interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

Artes vero honestas concedimus, ut aliquod manibus suis lucratur, quo sibi, quæ ad victum necessaria sunt, comparare possit.

Ne aliena prædia lucri causa conducat.

Ne aliorum tutelam, aut curam suscipiat,

Ne pro aliis sublebeat.

Ne alienus Principis, aut alterius negociorum procurator sit sine facultate, ab Episcopo prius per literas impetrata, Angulis annis renovanda.

Neve parum memor Ordinis, ac dignitatis suæ,

sit in famulatu laicorum, etiam Principum, eorumve quibuscumque aliis obsequiis, nisi cui ex causa, & ad officium sacerdotali muovere non indigunt Episcopus hujus rei potestatem ante scripto fecerit. Hujusmodi autem licentiæ scripto permixta quotannis renoventur; alioquin irritæ, ac nullæ sint.

Neve præcursor, aut assessor servinarum, aut eis discumbentibus adsint, aut ancillettur.

Qui autem hujusmodi secularia negocia exercendi facultatem, seu dispensationem impetravit, intra duos menses Episcopo exhibeat.

Quæcumque in hac universa, quæ ad vitam, & honestatem Clericorum pertinent, parte, variis titulis expressa præcepta continentur, efficiat Episcopus, ut ea omnia ab omnibus, ad quos spectat, diligenter, & inviolate serventur.

Qui vero Clericus, cujusvis etiam gradus, ordinis, dignitatis in aliqua re iis non obtemperavit, is aut salutaris poenitentia, aut pecunia, aut suspensione ab Ordine munere, & beneficiorum administratione, aut etiam beneficiis, aut carcere, aut exilio, aut pluribus semel ex iis penis, aut etiam gravioribus pro modo culpe Episcopi arbitratu multetur.

Qui iterum in eadem re peccavit, duplicata laeterna pro ratione criminis ab eodem plectatur.

Quæ

918 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Quæ in Concilio provinciali I. his, qui sacris Ordinibus, & Sacerdotio initiati sunt, quique ecclesiasticum beneficium obtinent de secularibus negotiis fugiendis constituta sunt, eadem penitus iidem, vel aliis, quas arbitratu suo Episcopus edixerit, interrogative, illis præscribimus, qui Minorum Ordinum Clerici sunt, etiam si nullum beneficium obtinent, si modo clericalem vestitum deferunt: cum præsertim jam inde usque a teneris annis se religionis, pietatisque institutis, & disciplinæ ecclesiasticæ mori-

bis imbuant oportet, qui in sortem Domini vocati sunt. Atque in iis quidem, quæ illis vitanda sunt, hæc etiam cautio sit, ne sine Episcopi consensu, eo-que literis exarato, laicis in servitute, famulature operum naveant.

Nec vero cuicumque Clerico eam facultatem det Episcopus in aliqua re interveniendi, quæ clericali virtutis rationibus, pietatisque officii non admodum conveniat.

S E C T I O L X X I V.

Eadem Sessio XXII. cap. II. juncto cap. I. sess. VII. de Reformat.

Quicumque posthac ad Ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, vita, ac aliis, quæ a sacris Canonibus requiruntur, plene ut prædictus, verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus.

Hoc Decretum, statuens, ut præter alias qualitates promovendi ad Episcopatum sit in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus,

declaratum est a Gregorio XIV. Constit. *Quia*, 15. Maii 1591. expresse decernente §. IX. ut saltem ante sex menses initiatus sit sacris Ordinibus, etc.

Quamvis autem qualitates omnes promovendorum . . . probe cognitæ esse debeant iis, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, naturæ ex legitimo matrimonio . . . sacris Ordinibus, saltem ante sex menses innitutum esse.

Ex qua plurali Gregorii locutione inferit Bartholæus ad hoc idem Trident. cap. oportere, cum omnibus sacris Ordinibus innitutum fuisse ante sex menses & ex hac Pontificis declaratione fortasse ortum habuit mos apponendi in Bulla Subdiaconi promovendi ad Episcopatum clausulam = *Postquam tamen ad sacros Diaconatus, & Presbyteratus Ordines te promoveri feceris* = de qua mentionem facit Riganti ad re-

gulam 24. *Cancellarius tom II. §. I. n. 97.* Nec aliam etiam ante Tridentinum, & Gregorium repetitum esse exemplum Episcopatus non Presbytero collati, ut ostendit Morinus de *Sac. Ordinationibus par. III. c. 11.* cap. II. quamvis Subdiaconus eligi possit in Episcopum juxta cap. *Amalthea IX. De atq. & qualis, præfati.*

S E C T I O L X X V.

Eadem Sessio XXII. de Reform. profeguntur, idem cap. II. juncto cap. I. sess. XXIV.

Quorum rerum instructio (de quibus scilicet in præcedenti hujus Capituli §. dictum est) si ejus (promovendi videlicet ad Episcopatum) noticia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostol. Legatis, seu Nunciis provincialium, aut ejus Ordinatio, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis sumatur.

Hoc Decretum confirmatum, ampliatumque fuit a Greg. XIV. c. c. Constit. *Omnia*. Verum hodie hujusmodi instructio defumenda est a Cong. quinque Cardinalium una cum Auditore Sanctissimi, non pauciorum, aut plurium, quam crevit Bened. XIV. ut ex ejus Constit. *Ad Apostolica servitutis*, 17.

Obsequii 1740. cum opere servandi sub secreto, quæ in ea de promovendis ad patriarchales, primatiales, archiepiscopales, & cathedrales Ecclesias examinata sunt; sicuti & de causis pro translatione Episcoporum, ab una ad alteram Ecclesiam, quas ab eadem Cong. Pontifex examinandas præcepit §. VI.

Utque

Utque hæc omnia in antedicta Congregatione liberius, perfectiusque adimpleantur, secretum adfuerit illius, quod pro negociis ad S. Inquisitionem pertinentibus servatur, singulis prædictis Cardinalibus, necnon Auditori nostro injungimus; cum facultate tamen communicandi de rebus ad ipsam Congr. spectantibus sub simili secreti lege cum uno cujusque ipsorum Auditore, sive studiorum Adjutore, & uno amanuensi, necnon cum iis, quos isdem de rebus interrogandos, vel consulendos censuerint, ad assequendas notitias in eum scopum conducentes, quosque eidem pariter secreto obnoxios esse debere statuimus.

Perquam Constitutionem circa hæc duo capita quæ ibidem statuuntur, hodie private pertinet ad derogatæ laudatæ Constitutioni Gregorii, ejus tenorem hic omitto, cum integra inspectio eorum, dictam Congregationem.

S E C T I O L X X V I.

Eadem Sessio XXII. de Reform. prosequitur idem caput II.

Ideoque antea in Universitate studiorum magister, sive doctor, aut licentiatius in sacra theologia, vel jure canonico, merito sit promotus; aut publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur.

Huic Decreto, statuenti, ut promovendus ad Episcopatum inter alias qualitates debeat esse Magister, sive Doctor, aut licentiatius in sacra theologia, vel jure canonico in aliqua studiorum Universitate, vel publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos repertus, accessit Constitut.

S. Pii V. *Quamvis*, 1. Jun. 1568. revocantis indulta, & privilegia creandi ad dictum effectum Doctores, Licentiatos, & Magistros quomodolibet concessa Comitibus Palatinis, sac quibusvis Collegiis Officialium Romanæ Curiz, & aliis, ibi §. II.

Nos... omnia, & singulas facultates, & indulta eisdem Comitibus (Palatinis) ac etiam quibusvis Officialium Romanæ Curiz Collegiis, singulisque aliis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & præminentie existentibus, ad doctoratus, licentiaturæ, & magisterii gradum promovendi per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem Apostol. ac etiam nos etiam, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostol. tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus.

Ac Decretis Conc. Tridentini inhærentes, decernimus, & declaramus, eos qui a Comitibus, & aliis præfatis promoti fuerunt, quoad dignitates, ceteraque beneficia ecclesiastica, nulla gradus per prerogativa frui, & gaudere posse, vel debere.

Nota, quod licet promovendus sit Licentiatus, eximitur ab examine, quoad doctrinam. ut supra, non inde tamen ex cit. Constit. Gregorii

S E C T I O L X X V I I.

Eadem Sessio XXII. de Reform. prosequitur idem caput II.

Quod si Regularis fuerit (promovendus scilicet ad Episcopatum) a Superioribus sue Religionis similem fidem habeat.

920 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Hoc Decretum, statuens, Regularem promovendum ad Episcopatum debere & ipsum habere testimonium sufficientis doctrinæ a Superioribus suis

Religionis, declaratum est ab eodem Gregorio id mox citata Constit. *Omni*, in qua §. IX. designat quoniam debent esse isti Superiores, ibi.

Declaramus, nomine Superiorum, eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum, sui Ordinis Superiorem agnoscunt: sive ii cujusvis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, sive Definitores, aut Visitatores capitulum generale representantes, sive alii quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarii, seu Commissarii generales, vel in Romana Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant.

SECTIO LXXVII.

Eadem Sessio XXII. caput IV. de Reform.

Quicumque in cathedrali, vel collegiata, seculari, vel regulari Ecclesia divinis participatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum.

Hic Decreto accesserunt sequentes declarationes Congr. Conc.

I. In *Regulata*, 1. *Maii* 1607. Congreg. scilicet declaravit cap. IV. sess. XXII. quo statuitur, neminem in cathedrali, vel collegiata Ecclesia debere vocem in Capitulo habere, nisi sit constitutus saltem in Ordine Subdiaconatus, non vendicare sibi locum in monasteriis Regularium, & die 16. Decembris 1618. ad dubium = An habeat vocem non tantum definitivam, sed etiam electivam in Capitulo Regularis, qui non est in Sacris, vel nullam vocem habeat = Congr. censuit, si Constitutionibus Religionis caveretur, posse quemlibet Professum vocem habere, non pro-

hiberi a Conc. Trid. quin eam habeat, etiam quod in sacris non sit, quoniam decretum Conc. sess. XXII. cap. IV. non comprehendit monasteria Regularium quoad vocem in Capitulo.

II. In *Patavina*, 8. *Augusti* 1620. *ut liq. Memorialium* XLII. pag. 273. = Congr. ad I. respondit, et si ad obtinendum Canoniciatum in collegiata Ecclesia ætas XIV. annorum sufficiat, tamen nec in ea Ecclesia vocem in Capitulo habere, qui in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, quemadmodum delectis verbis statuitur ejusdem Conc. Decret. cap. IV. sess. XXII.

SECTIO LXXIX.

Eadem Sessio XXII. proseguitur idem cap. IV. de Reform.

Il vero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent; quocunque ii privilegio, exemptione, prerogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requiritur: alioquin penas incurrant, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, *Ut ii*, qui: quam præsentis Decreto innovat. Cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem, & aliis etiam gravioribus penis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat privisio, nisi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integre habere cognoscantur, aliter irrita sit provisio.

Ad penas quod spectat, quas hic Concilium incurri statuit ab obtinentibus beneficia in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, nisi infra annum, juxta impedimento cessante, promoti fuerint ad

Ordinem istis beneficiis annexum, Congr. Conc. die 25. *Januarii* 1608. = Censuit non induci vacationem ipso jure, præterquam in beneficiis curiis, ob non susceptum Præbiteratum, vel alium Ordinem

nem sacrum annexum infra annum. Ceterum obtinentem dignitatem, & Canonicatum debere, & posse compelli, etiam sub pena privationis, ad recipiendum Ordinem sacrum, Canonicatum, vel dignitatem annexam.

Quæ declaratio innititur dispositioni Clementinæ II. De li, qui, de Abbat. & qualis Praefend. hic a Trident. innovatz, in qua non promotio infra annum, jullo cessante impedimento, statuitur, subtrahendam esse dimittat dimittam partem distributionum, quæ dari solent his, qui certis horis intereunt: quæ pena sicut & privatio vocis in Capitulo est latæ sententiæ, quatenus non prærequirit monitionem, sed solam citationem ad dicendum causam, quare non debeat affligi pena dictæ Clementinæ. Quod si non probaverit, se legitime impeditum fuisse, declarabitur esse locum hujusmodi pœnz, etiam si interferat divinis Officiis, ut cum communi tenet The-

sauros de penis cap. VI. verb. Beneficium.

Non promotus autem ex negligentia intra annum, & monitus venienter promoveri, privari potest etiam ipso beneficio, Gloss. in d. Clementina, verb. In posterum, ut etiam declaravit Cong. Conc. 25. Januarii. 1603.

Est hic notandum, quod quavis habere nequeat vocem in Capitulo, qui in Subdiaconatus Ordine non sit constitutus, etiam si jullo præpositus impedimento illum non susceperit, cum hujusmodi privatio non sit pœnalis, sed definitiva, hæc tamen non incurritur a beneficiatis ex jullo impedimento intra annum non promotis ad certos Ordines eorum beneficio annuos, ut ex claro dictæ Clementinæ, & Tridentini textu, ac ex declaratione Cong. Conc. in Nepefina, mense Julio 1588. jullo impedimento admittentium.

SECTIO LXXX.

Edem Sessio XXII. cap. V. de Reform.

Dispensationes, quacunque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint. Ex vero, quæ gratiose conceduntur, suum non fortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam Delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

Circa dispensationes, quas hic Concilium extra Curiam committendas præcipit Ordinariis. Cong. Conc. in Urbinaten. 17. Novemb. 1597. = Censuit si Abbatia hujusmodi sit nullius diocesis, & jurisdictionem quasi episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales ac literas monitoriales in forma sigillificavit, Abbati, seu Commendatario Abbatie esse committendas = Sic 23. Decembris 1623. Congreg. sæpius censuit, si Prælati inferior nullius sit diocesis, & jurisdictionem omnimodam quasi episcopalem habeat, literas dispensationum matrimonialium, & alias ejusdem generis, quæ ejus subditis a Sede Apostolica conceduntur, si illas extra Romanam Curiam committantur, esse utique ipsi Prælati, non autem vicinioribus Episcopis committendas = Si vero literæ dispensationis committantur a Sede Apostolica Episcopo, vel ejus Officiali, has exequi nequit Officialis, seu Vicarius cap. ult. de Sede vacante, ut ex sequenti Decreto dicte Cong. sub die 24. Maii 1621. = Congr. secuta opinionem Felini in cap. Eam te, sub ann. 17. vers. Hæc faciunt ad quæst. de Rescript. censuit Officialem Capituli, Sede vacante, nequaquam potuisse exequi literas Apostolicas Episcopo, seu ejus Officiali directas, ac providere irrita esse matrimonialia in vim dictarum dispensationum contracta =.

Pro executione dictarum dispensationum eadem Cong. ut lib. VI. Memorialium, pag. 83. in Burga. mercedum, ita declaravit = Non licet Archiepiscopo, aut ejus Vicario occasione dispensationum, quæ illi committuntur, aliquid accipere, etiam ex Tom. II.

immemorabili consuetudine, sive ratione taxæ, sive ratione sigilli, aut ejusvisus alterius rei, & clausulæ, quæ in literis dispensationum matrimonialium apponitur, ut nihil muneris, aut præmii sponte oblato accipi possit pro illarum executione, ita intelligitur, ut neque Ordinarius, neque Vicarius quidquam prioris, etiam pro mercede laboris, quem ex in re suscipiet, capere possit. Notariis vero pro examine testium, quartam partem aurei, seu decati licet accipere = Et sub die 3. Augusti 1572. ut lib. Memorialium ad sess. XXII. cap. V. pag. 450. ita legitur = Sanctissimus Dominus noster (Greg. XIII.) audita relatione Cardinalium Moroni, & Aleati, nomine totius Congregationis Concilii facta, hæc decrevit. Decretum illud, quod solet poni in literis dispensationum matrimonialium, ut nihil muneris, aut præmii sponte oblato accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse, ut neque Ordinarius, neque Vicarius quidquam, etiam pro mercede laboris, quem in ea re suscipiet, capere possit. Notarius vero pro examine testium quartam partem aurei, seu decati licet accipere possit. Pro literis autem absolutionum, & dispensationum in foro conscientiarum tantum nihil omnino a quoquam accipi possit, quemadmodum etiam Romæ observatur =.

Circa examen, & cognitionem precum pro dispensationibus gratiose concessis, quam ante executionem Concilium hic præcipit fieri debere ab Episcopo, die 2. Septembris 1599. in Patavina, proposito laudatæ Cong. sequenti dubio = Queritur, an obtinentes dispensationes matrimoniales sub expressione,

A A A A A

918 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

flone, quod contrahentes ex honestis familiis orti, certis de causis animos eorum moventibus cupiant matrimonio copulari, debeant aliquam causam coram Ordinario probare = Cong. censuit nullam causam eos probare teneri; eaque verba Mandamus, ut de

præmissis te diligenter informes &c. non referri ad causas, cum nulla exprimitur, sed ad nobilitatem gradus, & alia, quæ sunt in supplicatione expressa =.

S E C T I O L X X X I.

Eadem Sessio XXII. caput VII. de Reformat.

Legati, & Nuncii Apostolici, Patriarchæ, ac Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, fervare teneantur formam, & tenorem sacrarum Constitutionum, & præsertim Innocentii IV. quæ incipit, *Romana*: quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcunque, sint ipso jure nulla.

Cum de appellationibus, & inhibitionibus concedendis post appellationem satis actum sit supra a pa-

gha 204. ad totam a 12. tit. de Appellationibus, il-
luc lectorem remitto.

S E C T I O L X X X I.

Eadem Sessio XXII. caput VIII. de Reform. juncto cap. IX. ejusdem sess. & cap. XV. sess. VII. de reformat.

Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostol. delegati, in casibus a jure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores; habeant jus visitandi hospitalia, collegia quæcunque, ac Confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocunque alio nomine vocant, non tamen quæ sub Regum, immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis pietatis, sive charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, juxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, & exequantur: non obstantibus, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

Circa exceptionem hospitalium sub immediata Regum protectione existentium hic a Concilio factam, Stephanus Vreyms in *Conditiones XXIX. ex antiquo jure desumptas, & per Trid. innovatas, Constitutione la XVI. in ordine num. 13.* interpretatur, ideo Concilium excepisse a visitatione Episcopi dicta hospitalia, quia satis videtur consilium fuisse eorum curæ, & sollicitudini.

Verum præstat hic referre allegationes, prout leguntur in folio Cong. Conc. 18. *Maii 1716. in causa Senogallien. exarato a Bened. XIV. tunc ejusdem Cong. Secret. in Theban. Resoluit. tom. III. fol. 322. §. Quoad hospitalia*, ibi „ Quoad hospitalia, & „ Confraternitates, quæ sunt sub immediata protectione Regum, ea quidem sunt exempta a visitatione Episcopi juxta cap. VIII. sess. XXII. de ref.

„ sed hæc immediata Regum protectio, quæ existit
„ a visitatione juxta citatum cap. VIII. non eximit a
„ redditione rationis; quo circa in sequenti cap. in
„ quo agitur de redditione rationis, nulla sit mentio
„ dictæ regis protectionis, uti ponderat Fagnan. in
„ cap. De xradochilis num. 17. & seq. de Religiosis
„ domibus; & firmavit Rota decis. 113. num. 7. &
„ 8. coram Cerro „ (Circa hanc rationis redditio-
„ nem respectu hujusmodi hospitalium monet Gar-
„ dentius a Janua, tom. I. de Visitatione cap. III.
„ dubit. p. Scil. II. num. 18. attendendam esse con-
„ suetudinem, ne lites excitentur inutiliter non sine
„ dispendiis, & scandalo) „ Item regis protectio
„ debet implorari in limine erectionis, ut iustag. coram
„ uti late ostendunt Cavalcan. de Brachio regis par-
„ te IX. num. 3. Menoch. conf. 721. Riccioli. 227.

lt. Belesf. lib. IV. cap. XV. num. 10. Seraphin. dec.
1025. & respondit hæc sacra Congregat. die 10.
Decembr. 1621. Episcopo Leirien. sacra Limina.
visitanti tom. XV. Decretor. fol. 413. Et quamvis
nonnullæ xiffimæ verint, conciliarem exemptionem,
quæ loquitur de Regibus, extendi etiam ad subli-
mes Principes, qui regalia in suis ditionibus possi-
dent, etiam si Regis titulum non gerant, uti habe-
tur apud Barbof. ad cap. VIII. num. 28. sess. XXII.
de reform. alii nihilominus exilimant, Concilium
esse taxative intelligendum de Regibus; ex quo,
quando voluit comprehendere Reges, & alios su-
blimes, ac supremos Principes, jura imperii in
suis dominiis habentes, id scivit exprimere; uti
habetur cap. IX. sess. XXV. de reform. & adhuc si-
ne videtur hæc sacra Cong. quæ respondit, Epi-
scopum Eugubinum posse visitare hospitale majus
dictæ Civitatis, licet illud à Sede Apostolica pri-
vilegium obtinisset, quod gubernari, & regi
deberet à septem Civibus eligendis, & 3. Duce

Urbini confirmandis; quemadmodum plene habe-
tur apud Fagnan. in cap. Ad hæc, n. 15. & seq.
de Religiosis domibus.

Denique quoad redditionem rationis Episco-
po faciendam ab administratoribus hospitalium,
excipitur in cap. IX. sess. XXII. de reformat. casus,
in quo aliter cautum fuisse in institutione, & fun-
datione; nisi tamen administratores essent negli-
gentes in adimplenda mente fundatorum; in qui-
bus circumstantiis Episcopus, quamvis in funda-
tione exclusus ab exigenda rationum redditione,
excludi non posset, uti probat text. in cap. Tua
nobis, ibique Fagnan. num. 12. & seq. de Te-
stam. & in cap. Ad hæc num. 53. & 59. de Reli-
giosis domibus.

Circa bona decedentium in nosocomiis, five
condito, five non, testamento, vide notata parte I.
ad cap. I. Sed hoc, de Successionibus ab intestato pa-
gina 316.

SECTIO LXXXIII.

Eadem Sessio XXII. caput X. de Reform.

CUM ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur;
possit Episcopus quoscunque notarios, etiam Apostolica, imperiali, aut regia
auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione
adhibita, eorum sufficientiam scrutari; illisque non idoneis repertis, aut quandocun-
que in officio delinquentibus, officii ejus in negociis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac
spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere: neque eorum appella-
tio interdictionem Ordinarii suspendat.

Facultas hic Episcopis à Conc. tributa ex de-
claratione Congr. Conc. extenditur etiam ad nego-
cia, & lites locorum piorum à laicis administrato-
rum, & ad contractus personarum ecclesiasticarum
circa earum bona patrimonialia, ut in Mediolanen.
1. Decembris 1588. per hæc verba = An facultas
prohibendi notariis minua idoneis repertis, ne in
negociis, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus
eorum officium exerceant Episcopis tributa decreto
Conc. cap. X. sess. XXII. etiam quoad negocia, & li-
tes locorum piorum à laicis administratorum tributa
intelligatur = Item, an eadem facultas extendatur ad
contractus personarum ecclesiasticarum, quæ de ear-
um patrimonialibus bonis consiciuntur, præsertim,

stante consuetudine, quod causæ hujusmodi ratione
eorum bonorum ad forum ecclesiasticum, spe-
dent.

Ad I. Cong. respondit intelligi tributam. Ad
II. Extendi.

Eadem hæc facultas ex declaratione ejusdem
Congr. sub dicta die 1. Decembr. competit etiam in-
ferioribus Prælati, quasi episcopalem jurisdic-
tionem habentibus: ad dubium enim = An facultas
tributa Episcopis Decreto Conc. cap. X. sess. XXII.
in notarios etiam competit inferioribus jurisdic-
tionem quasi episcopalem habentibus? Congr. censuit
competere =.

SECTIO LXXXIV.

Eadem Sessio XXII. caput XI. de Reform.

Siquem Clericorum, vel laicorum, quacunque id dignitate, etiam imperiali, aut
regali, præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit,
ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis secularis, vet regularis beneficii, Montium pietatis,

A a a a a a a a a a

934 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, & & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent; per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsto colore, in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ personæ, pervenerint, Ecclesiæ, ejusque administratori, sive beneficiato integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesiæ parcos fuerit, etiam jure patronatus, ultra prædictas poenas, eo ipso privatus existat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consensius fuerit, eisdem poenis subiaceat; necnon quibuscunque beneficiis privatus sit, & ad quacunque alia beneficia inhabilis efficiatur; & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem sui Ordinarii arbitrio sus pendatur.

Decretum, infligens excommunicationem Papæ reservatam in occupantes bona cujuscunque Ecclesiæ, aut loci pii, ampliatum est a *Bulla Cæna*, & XVII. quem leges in calce hujus Operis, extendente hæc penam etiam in usurpantes jurisdictiones, fructus, redditus, vel proventus ad Papam, & Sedem Apostolicam, & quascunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes.

Quoad præsumptos convertere in proprios usus bona, & fructus Montium Pietatis, huic Tridentini Decreto accessit Constit. Pauli V. *Onerosa*, 3. Febr. 1615. in qua prohibetur pecunias Montis pietatis Ecclesiæ Romanæ in alios usus converti, quam pauperum, juxta erectionem eorundem Montium, nisi cum licentia Papæ, & Sedis Apostolicæ & si quis contravenire præsumpserit, statuit, ut Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi incurrant ipso facto suspensionem; alii vero inferiores personæ excommunicationem; & absolutionem Papæ referavit. Unde Episcopus etiam de jure communi ex *cap. Xenodochii*, tit. de Religiosis domibus, non potest dare licentiam expendendi pecunias Montis Pietatis in alios usus præter destinatos in fundatione.

Accessit etiam Constit. Bened. XIII. *Ex quo divina*, idibus Jun. 1735. in qua excluduntur a

privilegio immunitatis ecclesiasticæ, seu aylo loci sacri ministri, Montis Pietatis, vel alterius publici thesauri, aut banci pro depositis Principis, potentiarumque personarum destinatis, furtum, aut falsitatem in prædictis locis committentes cujus ratione aliqua pecuniaria ita minuatur, ut penæ ordinariæ hoc sit.

Accessit tandem Const. Bened. XIV. *Ad curam* 31. Octobr. 1756. extendenti poenam ultimi supplicii jam inflictam a Pio V. Constit. *Cum ubi magis*, 25. Octobr. 1570. & ab Urbano VIII. *Constitutum*, idibus Novembr. 1627. extendam ad omnes ecclesiasticas habitantes in quibuscunque locis intra fines Italici, contra præsumptos tam tondere monetam auream, & argenteam, quam fabricare, colorare, vel alias adulterare, seu etiam quomodolibet adulteratas scienter erogare, aut exponere; extendenti inquam ad falsificantes, & alterantes in quocunque summa syngraphis, seu cedulis Montis Pietatis, & montis nummarie S. Spiritus de Urbe, etiam falsificatio facta fuerit extra ditionem ecclesiasticam, & ad eas tam falsas quam corruptas, & alteratas scienter expendentes in locis Italici S. Sedis immediate, vel mediate subjectis, addendo = Etsi ecclesiastici fuerint, etiam exempti, & privilegiati, ut supra, prævia degradatione Curie seculari puniendi tradantur =.

SECTIO LXXXV.

Sessio XXIII. cap. I. de Reform.

CUM præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissæ est, oves suas agnoscere; *pro his Sacrificium offerre*; verbiq; divini prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exempla præbere; pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere; quæ omnia nequam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assidue, sed mercenarii more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut divinatorum præceptorum memores, factique forma gregis, in judicio, & veritate pascant, & regant.

Hoc Conc. Decretum, edicens, præcepto divino mandatum esse omnibus, quibus cura animarum commissa est, *pro his Sacrificium offerre, declaratum est a Bened. XIV. Conclit. Cum semper ad Italia Ordinarios*, 19. Aug. 1744. cuius summa. cii.

I. Parochos, seu alios animarum curam habentes, licet congruis redditibus destitutos, teneri ad applicationem, Missæ pro populo Dominicis, aliisque per annum diebus festis dumtaxat de præcepto, iis etiam comprehensis, quibus populus tenetur Missam audire, licet permillum sit opera servilium exercere, siue redditus sint pingues, siue tenues; non obstante quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili.

II. Teneri etiam Vicarios amovibiles, & temporarios, ac Parochos regulares.

III. Episcopum posse dispensare cum Parochis pauperibus ab hac applicatione diebus festis; ita tamen, ut celebrent in Ecclesia parochiali, ac totidem Missas intra hebdomadam applicant pro populo, quot in diebus festis intra hebdomadam occurrentibus juxta peculiarem intentionem alicujus benefactoris obtulerint.

IV. In Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis quotidie applicandum esse pro benefactoribus in genere primam Missam conventualem, contraria consuetudine non obstante non vero secundam, & tertiam, nisi aliud fuerit usus receptum.

Nota I. Ex Decreto Congr. Conc. in Oslon. 29. Jan. 1724. ut in *Thesaur. Resolvt. ejusdem Congr. tom. III. pag. 12.* Parochos etiam amovibiles teneri ad dictam applicationem, licet nihil percipiant a parochianis, sed exiguis tantum mensuris proventus accipiant a locorum, vel parochiarum dominis.

Nota II. Ex decreto ejusd. Congr. in Lucana, 18. Decembr. 1688. lib. Decretor. XXXVIII. pag. 379. a terg. Parochis prædictis diebus Missam pro populo non applicantibus imponi posse ab Episcopo potnam suspensionis ipso jure, & ejus arbitrio.

An vero ad hanc Missæ applicationem pro grege sibi commissio teneatur etiam Episcopus, cui potiori jure, quam parochus, animarum cura commissa est, licet nulla de eo mentio fiat tam in Decretis Congr. Conc. quam in cit. Conclit. Bened. XIV. Lucius tamen Ferraris, *Prompta Bibliot. verb. Missa art. 1. num. 11.* numerat septem Auctores sentientes teneri, & refert verba. Antonii Naldì, *qua habentur in illius summa verb. Parochus num. 19.* = *Revera non magis debet de jure divini obligari Parochus in hoc pro suis ovibus, quam Prælati regulares pro suis subditis, Episcopus pro sua diocesi; atque etiam Summus Pontifex pro universali Ecclesia, in quibus proportionaliter esset dicendum quod de Parochis = Quinimo Aloys. Gherardi Episc. Cernosei. extendit hanc eamdem obligationem ad Episcopum, nemum pro diebus festis, sed etiam pro singulis, in quibus celebrat.*

Circa Prælatos regulares animadvertendum est responsum Congr. Conc. ad dubium, quod ipsidem verbis, subis repetitum legitur in folio ejusdem Congr. sub die 15. Mart. 1710. transcribo =

„ Dubium Missæ Prælati, seu Parochialis,

„ & Conventualis. Instante pridem de anno prope defuncto Fideali S. Congr. Visitat. Apostol. eorum Congr. a SS. D. N. (Clemente XI.) deputata, super revisione onerum Missarum Urbis, quatenus compellerentur omnes, & singule Ecclesie Regularium quotidie celebrare, & applicare. Missam conventualem pro benefactoribus necnon adigerentur omnes, & singuli Prælati regulares, tanquam suorum subditorum Pastores, nimirum Generales, Provinciales, Guardiani, Priores, omnesque alii Superiores locales cujuscunque Ordinis, Regulæ, & instituti offerre, & applicare Sacrificium Missæ pro eorum ovibus, scilicet pro eorum religiosiis subditis, eodem prorsus modo, quo pro suo populo tenebantur Parochi eadem Congr. deputata decrevit, priusquam in præmissis resolutionem caperet, & exquirendum esse oraculum hujus S. Congr. Conc. quo quidem Decreto approbata a SS. D. N. sub die 17. Febr. prædicti anni, recurrit idem Fidealis ad hanc S. Congr. in qua citatis Procuratoribus Generalibus Religiosis, in Congr. diei 1. Junii ejusdem anni 1709. rescriptum prodit; *Respondendum in casibus particularibus.*

„ Subinde dicta die 15. Martii citato specialim per eundem Fidealem Procuratore generali Ordinis S. Augustini, concordata, & propostia fuerunt decidenda hæc tria dubia.

I. An P. Generalis totius Ord. Eremitarum. S. Augustini, Vicarius generalis, ac omnes, & singuli Provinciales, ac Priores, seu Superiores locales, & conventuales ejusd. Ordinis teneantur Sacrificium Missæ parochialis, seu parochialis pro eorum ovibus, scilicet pro eorum Regularibus subditis, offerre, & applicare? Ex quatenus affirmative.

II. An, & quomodo, & quibus diebus hoc idem Sacrificium applicare teneantur.

III. An, & quomodo, & quibus diebus omnes, & singule Ecclesie Regularium prælaudati Ord. Eremit. S. Augustini teneantur celebrare, & applicare Missam conventualem pro benefactoribus in casu &c.

Sed S. Congr. diluili resolutionem, ad quam nunquam amplius devenit; factis enim perquisitionibus tum a me in regestis dictæ Congr. Conc. tum a moderno P. Procuratore Generali S. Augustini in suo Archivio, nullum repertum esse nomennum datæ resolutionis. In Bibliotheca tamen Anglicana penes Conventum S. Augustini de Urbe asseruntur responsiones ad dictum dubium, contra Promotorem fidealem.

Parochi Urbis Romæ ex edito Bened. XII. 17. Jan. 1727. ut in *Statuto Cler. Rom. cap. P. De ordine procedendi in funerabil. præsep. p. 5. X.* teneantur applicare Missam gratis pro anima defuncti pauperis, præsentem cadavere.

Quoad verbi Dei prædicationem, ad quem ex præcepto divino tam Episcopum, quam Parochum teneri edixit allatum Concilii decretum, jam sermonum institui supra parte I. pag. 108. & hac parte II. pag. 815. Sect. VII. & VIII.

Ad Sacramentorum administrationem, quod spectat, quam idem Decretum præcepto pariter divino demandata esse edixit; hæc adeo Parochum obstrine

obstringit, ut etiam tempore pestis, & etiam cum periculo vite eam quoad Baptismum, & Penitentiam omnino obire teneatur, vel per se, vel per alium; & in parochia residere, quemadmodum a S. Congr. Coec. cum approbatione Gregor. XIII. die 1. & 26. Octobr. ac 6. Decembr. 1576. declaratum fuisse refert Fagnanus in cap. XVII. Clericos, de Cleric. non residen. num. 37. ad 41. Unde infero Bened. XIV. de Synod. dioc. lib. XIII. cap. XIX. num. 2. post huiusmodi rescripta, sive resolutiones aditus, loquique amplius relinqui non potest coram DD. opinioni, qui affirmant, & docuerunt, licere ei, qui animarum curam exercet, a residentia loco abscedere, modo Sacerdotem idoneum adiuvent, qui accedente Episcopi licentia, vires ejus adimpleat; veluti recte perdidit Muratorius, in suo Tractatu de Peste, lib. III. cap. IV. pag. 359. prima editionis Montanen. sit.

Nec Parochis suffragatur sententia quorundam Theologorum, & Canoniarum, opinantium, quod sicut eis licet non refutare propter capitales inimicitias ex cap. IX. Ad supplicationem, de Renunciat. ita & propter pestem: optimo enim refellitur huiusmodi sententia, discernente later casum, & casum palam sit per ea, quæ Gratianus adnotavit post Ca. XLVIII. Adversus, caus. VII. quæst. I. q. Hoc tunc servandum, ubi. Cum vero (Pastor) specialiter queritur, fugiat exemplo Christi, quia facile Hierodis fugit in Ægyptum; fugiat exemplo Pauli, qui a fratribus per marem submissus est in spem. Unde Aug. ait: Fugiat minister Christi, sicut ipse Christus in Ægyptum; fugiat. & qui specialiter queritur, dum per alios firma est Ecclesia salva. Hinc etiam ait dominus discipulis: si vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam. Hinc etiam idem abscondit se, & exivit de templo, quando Judæi lapides tulerunt, ut jacerent in eum. Cum vero non Prælati tantum, sed generaliter periculum omnibus imminet, & animarum salus salva esse non potest: debet Prælati animam suam potius pro ovibus suis.

Quam doctrinam, & rationem secutus est etiam S. Thomas 2. 2. quæst. 123. art. 9. & novissime Petrus Ballerini in Notis ad Summam theologicam S. Antonini part. I. tit. 9. cap. I. col. 358. edit. Veron. an. 1740. ubi paucis compendiosis celebrem hac in re S. Augustini Epistolam CCXXVIII. ad Hæroarum Episcopum Thibarsensem, ita ex illius mente distinguit, Sacros Doctores universim statuit, Pastoribus illiis eo la periculo a suis gregibus recedere, idoneis licet Vicariis celsitia; tum vero cum solum casum fugæ approbat, ac supplicat de per alios, enim periculum proprium solius Pastoris est, ut cum Pastor ipse per se ad necem queritur, non autem cum periculum commune est Pastoris, & ovium.

Quod autem Gregorius XIII. ex sententia Congr. indulserit Parochis administrare posse tempore pestis dicta Baptismi, & Penitentia sacramenta etiam per alios, dummodo personaliter, & formaliter resident, sicut Trident. illa injungat, ut per se ipsos Sacramenta administrent, id ita provi-
sum fuisse advertit Fagnanus loc. cit. num. 47. in.

favorem, & commodum parochianorum, quorum aliqui nondum pesti infecti nolent ea ab ipsis recipere, quos scirent eadem administrasse aliis pelle laborantibus.

Non deservere Auctores, inter quos novissime Muratorius, qui loco supra cit. pag. 355. censet in praxi licere abolitionem impetiri pelle infecto, quamvis integram peccatorum confessionem non expleverit, quoties ex diuturniori morbo cum hoc coactarius probabiliter timeat, ne & ipse morbum contrahat. Quam tamen opinionem aserit cum illis non paucis oppugnat Marchizus Traß de Peste parte III. cap. IV. num. 5. & seqq. tum ad rectum effusandum iudicium de statu penitentis, quod haberi nequit ex dimidiata confessione; tum ad in tuendam sacramenti validitatem, juxta rei naturam, & Pontificum decreta. Et quamvis penitens excusetur ab integrate confessione, quando grave aliquid damnum, sive sibi, vel alteri probabili fundamento obvenit timeat, quando tamen penitens proximus morti integre coacti capiti, non excusatur coactarius ab onere audiendi capitulum illius confessionem, etiam cum periculo contrahendæ pestis; & quandoquidem ex officio proprium & ipse vitam pro conceditatum sibi animarum salute culibet periculo exponere tenetur.

Tenentur itidem Parochi, ut muneri suo satisfaciant, pelle infectis aliis duo sacramenta, Videlicet nempe, & Extremæ Unctionis administrare, ut omnes faciant; licet non ita ad salutem necessari, ut est Baptismus, & Penitentia. Controversæ tamen taxat solet, an ea administranda sint eodem plane modo, quo bene valentibus administrantur; propius scilicet Sacerdotis manibus, vel aliquo convenienti apto instrumento ad evitandum periculum contrahendæ pestis.

Et quoad Viaticæ administrationem laudat Bened. XIV. loc. max. cit. n. 26. qui fuerit Cong. Conc. sensus, his verbis refert. Post securatum rei ex-
amen rescriptum fuit pollulato Vicarii Apostolici Juliz Cælaræ; (nunc vulgo Algeri) videlicet
advigilandum ipsi esse quam maxime, ut peccata
corruptis Sacramentis ministrarentur; quo vero
ad modum administrandæ Eucharestiæ, si Sacra-
menta deprehendisset alieno, atque abhorrentes
a ministratore suis manibus peragenda, modum
ipse statueret, audito prudenter consilio, atque
præ oculis habito decore in tanti Sacramenti
administratione servando, ut quicquid eidem re-
pugnans deprehenderet, omnino usurpatori prohiberet.

Qui autem modus adhibendus esset debitus reverentiæ tanti Sacramenti, & magis aptus ad consilendum indemnitati ministrantibus; postquam in Ecclesia catholica vetus ususmodi modus obsolevit, quo viri in nudas manus, mulieres veros in album pannulum illud accipiebant, ad se eo sciendum, variat Auctores; alii enim ajunt, recipi posse Eucharistiam ab ægroto propriis suis manibus inferant in panem domesticum, vel inter duas particulas non consecratas, extrema illarum parte maledicta, ut sibi invicem adhibeant, commune ægroto inter illas delibescere SS. Eucharistiæ Sacramentum. Alii admoventiam ajunt illius ovi vel forcipe argenteo, vel

vel oblonga lamina, quæ in fœmicirculi formam desinit, Alii tandem ajunt corrigendam a Sacerdote manu chirothecæ induta. Qui tamen modi communiter improbantur, tanquam minus decentes, & non satis tuti ad removendum periculum alicujus inconvenientis. Non reprobantur autem sequentes, semper tamen approbandi ab Episcopo, non a ministrantibus pro eorum libito, scilicet, vel apponendi Eucharistiam in mensula decenter parata, ex qua peste infectus ore accipiat, absumatque, vel eam immittendi in vasculo cum huius aquæ, vel vini.

Quoad modum autem administrandi extremam Unionem peste infectis, communis DD. calculo relatorum a d. Benedicto loc. cit. num. 29. & 30. approbat usque oblongæ virgæ, cuius extremæ parti alligatus sit gulosi pugnillus sacro Oleo imbutus, eoque liniatur organum illius sensus, qui patentior, & magis unioni expositus Sacerdoti se offerat.

Hactenus de onere Parochorum, quoad horum quatuor Sacramentorum administrationem tempore pestis. Quod si queratur, an ad ea administranda,

obstringantur etiam Episcopi, laudatus Benedictus loc. cit. num. 6. ad quæstionem ita respondet, „ Hoc primum asserimus, Parochorum onus id esse proprium, Episcopos vero ad huiusmodi Sacramenta peste afflatis administranda minime obstringendos esse, nisi cum nemo alius adesset, qui id præstare posset. Episcopi namque se habent veluti universales causæ, quæ proxime, & perse non operantur effectus illos, qui a causis particularibus induci debent, nisi cum rariores aliqui, urgentioresque casus usitatum rerum ordinem immutarent. Parochi vero tamquam particulares causæ sunt constituti; ideoque proximi administræ Sacramentorum, quæ populo ministrari oportet; quemadmodum recte docet S. Thomas Quodlibet I. art. XII. in corpore, & Quodlibet III. art. XVII. At quædam, ac in rem nostram pergit Sylvius, in supplemento, sive Additionibus ad III. partem S. Thomæ, quæst. XXXII. art. III. §. Præsumamus respondetur.”

SECTIO LXXXVI.

Eadem Sessio XXIII. de reform. proseguitur idem cap. I. juncto cap. I. sess. VI. de reform.

NE vero ea, quæ de residentia sanctæ, & utiliter jam antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes patriarchalibus, primatialibus, metropolitans, ac cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam si Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel diocesis residentiam, ubi injuncto sibi officio defungi teneantur, neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infra scriptis. Nam cum christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reip. utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentię causas a Beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitanus absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium Episcopopatibus adiunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit judicare de licentiis a se, vel a Suffraganeo datis, & videre, ne quis eo jure abutatur; & ut poenis canonicis errantes puniatur. Interea meminerint discessuri, ita ovisbus suis providendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum, damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reverfuri sunt; sacrosancta Synodus vult, illud absentię spatium singulis annis, sive continuum, sive interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod, an ita sit, abscedendum conscientie relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore; cum Deo cõda pateant; cujus opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eodem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Dominici Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes, item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præ-

sen-

928 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

ſentia oves debeant, ipſi ab Eccleſia ſua cathedrali ullo pacto abſint, niſi episcopalia munia in ſua dioceſi eos alio vocent,

Si quis autem, quod utinam nunquam eveniat, contra hujus decreti diſpoſitionem abſuerit, ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias poenas adverſus non reſidentes ſub Paulo III. impoſitas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, cum pro rata temporis abſentię fructus ſuos non ſacere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri, aut, ipſo ceſſante, per Superiorem eccleſiaſticum illos fabricę Eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacunque conventionē, vel compoſitione, quę pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcunque privilegiis, cujuſque Collegio, aut fabricę conceſſis.

His Decretis præcipientibus Episcopis reſidentiam ſub penis prius latis a Pio IV. Conſtit. *De ſalute*, 4. Sept. 1560. & poſtea a Trident. in *cap. ſ. ſeſſ. V. h. habitz* ſub Paulo III. declaratis, & ampliatis, & poſtremo repetitis in hoc *cap. ſ. ſeſſ. XXI.* acceſſit.

I. Ejuſdem Pii IV. Conſtitut. *In ſuprema*, 25. Novembr. 1564. in qua ultra penas inſiſſas in diſtis

duobus Trid. decretis addita eſt altera, privatione ſcilicet a regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ſerendę tamen ſententię, ac amodo facultatum telandi, & diſponendi, ſiquę reſidentię transgreſſoribus competere digniſcantur, eorumque bona, tam mobilia, quam immobilia, jura, actiones &c. ſubſiciantur ſpolio Camerę Apoſtolice, ibi.

Nos . . . omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Episcopis prælatis, ac aliis quibuſcunque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminetia præfulgentibus, diſtas Eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuſcunque beneficiis curam animarum habentibus, qui juxta decreti ſuper Reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſiis reſidentiam ſacere tenerentur, in virtute, ſanctę obedientię, ultra poenas in dicto decreto Concilii contentas, etiam ſub privationis eorum a regimine, & adminiſtratione Eccleſiarum ſuarum, ac aliis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Succeſſoris noſtri arbitrio imponen. penis, diſtincte præciendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante, in eisdem ſuis Eccleſiis, juxta formam, & tenorem dicti Concilii perſonaliter reſideant. E. niſiſilominus, ſi quos mandato noſtro hujusmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in ſuis Eccleſiis reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuiſmus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, etiam in Urbe, vel ejus diſtrictu exiſtentia, & ſemoventia, res, & bona, jura, & actiones cujuſcunque qualitatıs, & valoris, ac ubicunque locorum conſiſtant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Episcopos, & alios quoſcunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præminetia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam, ſive adminiſtrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoſcunque beneficiatos, curam animarum habentes, qui extra prædictas Eccleſias, ac dioce. etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & juxta decretum, & formam Concilii hujusmodi non reſidentes deceſſerint, pertinencia, & per illos ſuarum Eccleſiarum, ac quorumcunque monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & regularium, quę illi quomodoſlibet obtineverint, ac fructuum, reddituum, & proventuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus reſervatarum, & assignatarum occasione quaſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte reſtandi, & alias libere diſponendi, a nobis, & a quibuſcunque aliis Rom. Pontificibus Prædeceſſoribus, & Succeſſoribus noſtris, etiam cum clauſulis, quod facultates hujusmodi revocari non queant, aliſque irritantibus decretis, obtinuerint, & in vim illarum litterarum deſuper conſecratarum, de rebus, & bonis hujusmodi jamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitime pertineant,

H. Accessit decretum Consistoriale Gregorii *nodus*, 12. Decembris 1634. in quo decreto.
XVI. relatum ab Urbano VIII. Constit. *Sanctis* Sy-

Declaravit, decreta ejusdem Concilii de personali residentia in Ecclesiis praedictis facienda, etiam in S. R. E. Cardinalibus locum habere, quocunque titulo illis praeficerent: ita ut a reatu, & poenis in dicto Concilio statutis non excusarentur, nisi absentiae causa in scriptis approbata foret, scientiaque, vel tolerantia non excusaret eosdem Cardinales, nec alios Episcopos.

III. Item alterum Consistoriale decretum Clementis VIII. relatum pariter in cit. Urbani Constit. in quo addita est poena inhabilitatis ad majores dignitates, & Ecclesias obtinendas.

IV. Item accessit Regula IX. Cancellariae, inter alias etiam innovata, & approbata a Benedicto XIV. 18. Augusti 1740. quae non residentes privantur gratia alternativae super provisione beneficiorum.

V. Item Urbani Constitutio *Sancta Synodus*, mox citata, in qua Pontifex statuit. I. Non licere Episcopis, eiusque maioribus Praelatis, etiam Cardinalibus, a suis Ecclesiis discedere sine licentia. Pope per Breve, vel per litteras missivas, sub poena interdicti ad ingressu Ecclesiae, ipso facto incurrenda absque alia declaratione, amissionis fructuum pro rata absentiae, & facultatis testandi, prout statuit Pius IV. ut supra. II. Ut sub eisdem poenis laici sententiae morantes in Curia intra unum mensem a die promotionis, intra duos morantes in Italia, & intra quatuor morantes extra illam, teneantur se iteneri committere, & ad residentiam se conferre. III. Ut sub eisdem poenis sex Cardinales Episcopi suburbicarij residere teneantur non in his Episcopatibus, sed in alio, siquidem habeant. IV. Ut nulla causa ab absentia excusetur, quantumvis gravi, & publicum bonum respiciente, excepta causa Synodi provincialis, vel Assembleae generalis, qui in aliquibus locis interesse solent: & ratione officii Episcopatu adjuncti: sicuti & excep-

pta causa visitandi limina Apostolorum, limitato tamen tempore pro absentia occasione hujus visitationis, quatuor scilicet mensium pro Episcopis existentibus inra montes, vel mare, & septem pro existentibus ultra eosdem montes, vel mare. V. Cardinalibus Episcopis ad Urbem accedentibus pro electione Summi Pontificis conceditur duorum mensium spatium in ea morandi post coronationem eiusdem Pontificis; quibus elapsis, si ad residentiam non se contulerint, omnibus supradictis poenis subjacere statuitur.

VI. Transcripto Tridentini decreto accessit decretum Benedicti XIII. ut in Concilio Romano celebrato an. 1745. tit. *XVIII. cap. II. de Cleric. non resident.* in quo concessa est facultas Cardinali Urbis Vicario pro tempore prorogandi ad alios quadraginta dies, & ultra (juxta calculum contingentiam, causa cognita) mensem indultum Episcopis in Curia promotis ab Urbano VIII. ut supra, computandum a die eorum promotionis in Consistorio, quo elapso, ad proprias Ecclesias se conferre deberent, statuerat.

VII. Accessit tandem Const. Bened. XIV. *Ad universae 3. Septembris 1746. in qua §. Primum itaque*, confirmatis, & innovatis omnibus suorum Praedecessorum legibus, & Constitutionibus ad Episcoporum residentiam spectantibus, haec statuuntur, &c.

I. Circa absentiae licentiam per tres menses, a Concilio iis indultam §. *Cum vero*, ita Pontifex declarat.

Cum vero idem Urbanus declarasset, se per ea, quae in suis praefatis literis constituerat, minime sublatam voluisse dictam trium mensium licentiam a Concilio indultam, hinc plures ortae quaestiones, & varia condita sunt decreta ab eodem Urbano, ejusque Successoribus approbata: cujusmodi sunt, non licere trimestrem absentiam praedictam conjungere, siue cum eo tempore, quo permittitur Episcopis post suam promotionem in Urbe commorari, siue cum eo, quod ad peragendam Sacrorum Liminum Visitationem eisdem concessum fuit: neque fas esse absentiae tempora ita disponere, ut tres postremi menses unius anni continuantur cum tribus prioribus mensibus anni subsequentis. Sicut etiam vetitum est praedictos menses conjungere cum eo anni tempore, quo propter aeris insalubritatem alicui Episcopo permittitur extra diocesim degere, ac scilicet continuatis absentiae temporibus, vernos simul, & aetivos menses, siue aetivos una cum autumnalibus extra diocesim duci contingat. Denique, ne quis indulgentia Sac. Conc. per fraudem abuti possit, declaratum fuit, praedictam trium mensium vacationem intra cuiusque anni limites coerceri, ut qui uno anno usus ea non fuerit, non ideo sequenti anno diutius ab Ecclesia sua abesse valeat.

II. Circa poenas a Concilio, & distis suis non residentes, §. *Secundo loco*, haec addit. Praedecessoribus inflictas contra eosdem Episcopos

930 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Quibus omnibus hoc etiam superaddimus, ut iidem transgressores omnibus, & singulis indultis, & privilegiis, quæ forsitan ipsis, tamquam Pontificio Solio Assistentibus, concessa fuerint, ipso facto privati esse censeantur. Decernentes, sub transgressionum nomine comprehendendi non solum eos, qui præter tres menses a Concilio toleratos, absque legitima causa, & expressa Romani Pontificis licentia, extra proprias dioceses commorantur, sed eos etiam, qui huiusmodi licentiam falsis, simulativæ causis dolose extorque non dubitaverint; vel ea semel rite, recteque obtenta, præscriptis in eadem limitibus, ac præfinitum tempus prætergressi fuerint. Quod si nihilominus aliqui non minus canonica statuta, quam propositas huiusmodi penas contemnentes, in sua contumacia obfirmati perseverare præsumperint; volumus adversus istos ad ulteriora cum effectu procedi, juxta mentem ejusdem Conc. Tridentini, quod in citato *cap. I. sess. VI.* Romanum Pontificem pro tempore existentem hortatur, ut suæ supremæ Sedis auctoritate, in huiusmodi transgressores ad severiorem Sacrorum Canonum normam animadverteret, atque etiam Ecclesiis ipsis de utilioribus Pastoribus provideat, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

III. Ad §. Denique, usque ad §. *Qui tandem*, in pristinum redacta particulari Congregatione super eorundem Episcoporum residentia, prius ab Urbano VIII. instituta, huic certas leges præscribit ad cognoscendas, approbandasque quascunque absentie

causas, Pontifici postea referendas.

IV. §. *Expediantur*, circa absentia Episcoporum, qui cum auctoritate Apostol. delegatorum pro Processum in causis Beatificationum, aut Canonizationum compilatione, ita provolet.

Quoniam vero non de re agitur, quæ duabus, tribusve hebdomadibus perfici queat, sed quæ plurium sæpe mensium, aut etiam annorum operam requirit; volumus, ut Episcopi, qui ejusmodi delegationem acceptaverint, necessariam licentiam abeundi a diocesi, causam absentie exprimendo, petere, & impetrare non omittant, sub penis adversus eos constitutis, qui absque causa extra diocesim commorantur. In huiusmodi autem licentiis concedendis, statuimus, ut conciliari menses semper comprehendantur, & præter eos, triginta dumtaxat dies, si opus fuerit, adjiciantur; nam & ad plura peragenda quadrimestre spatium sufficiens est; & si adhuc facienda supersint, quatuor alii menses sequenti anno in idem opus insumi poterunt.

V. Tandem §. *Cæterum*, declarat, ut jam declaravit Concilium, & Urbanus, his omnibus legi-

bus obstringi etiam S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales,

Cæterum intendimus sub præsentium literarum nostrarum ordinatione, & dispositione etiam ipsos Venerabiles Fratres nostros S. R. E. Cardinales, qui patriarchalibus, primatialibus, archiepiscopalibus, & episcopalibus Ecclesiis prædictis ex concessione, & dispensatione Apostolica nunc præstant, & in futurum præerunt, comprehendendi, ac comprehensos esse, & fore,

Nota I. Quod stantibus recensitis Constitutionibus, & dicta Congregatione instituta super residentia Episcoporum cum facultate cognoscendi causas absentie, & onere has summo Pontifici referendi pro earundem approbatione, derogatum est alio Concilii Decreto, quo statuit illas = a *Beatissimo Romano Pontifice*, aut (etiam sine pontificia approbatione) a *Metropolitano, vel eo absente, suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debet, in scriptis esse approbandas* = impertinendo eidem Metropolitano cum Concilio provinciali facultatem iudicandi de licentiis, a se vel a Suffraganeo datis, & invigilandi, ne quis eo jure abutatur.

Nota II. Quod etiam Urbani Constitutioni in ea parte, qua præcepit, ut Cardinales Episcopi subur-

bicarii residere teneantur, non in his, sed in aliis, siquem habeant Episcopatum, & per consequens administrationem utriusque, derogatum est a Clemente XII. Constit. *Pastorale officium*, in ordine li. XX. tom. XIII. Bullarii novi Romani, ubi §. VII. Papæ reservavit animadversionem, & deliberationem = Utrum expediat eis concedere, administrationem seu alio nomine, retentionem alterius Ecclesiæ, cui antea præerat = De qua re vide *Beneficium XIV. de Synodo dioc. lib. XIII. cap. VIII. edit. an. 1755. num. 4.* & seqq. ubi etiam *num. 7.* referuntur decreta consistorialia sub eodem Clemente circa retentionem plurium Episcopatum respectu aliorum quorumcunque Episcoporum.

Nota III. Dichos sex Cardinales Episcopos suburbicarios non teneri ad residentiam in his Episcopis

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 931

scriptibus ex declaratione Urbani VIII. ut ex sequenti ejus decreto sub die 28. Novemb. 1633. impressio post dissertationem Cardinalis Brancacii de Optione sex Episcopatum pag. 67.

Insuper Sanctitas sua declaravit dubium haecenus nullo modo fuisse, nec esse debere, residentiam Cardinalium Archiepiscoporum, ac Episcoporum existisse, & esse apud alias Ecclesias metropolitanas, seu cathedrales sibi commissas; non autem apud sex Ecclesias cathedrales Titulares eorundem Cardinalium, in quibus Cardinales ordine priores praesent solent &c.

Quod etiam inferitur ex cit. Conclit. Clem. XII. *Possessorie officium*, in qua s. IX. aperte supponitur eorum residentiam esse in Romana Curia, ut Pontifici assistant. Ratio autem exemptionis ab hac materiali residentia satis probata visa fuit, cum Brancacio loc. cit. tum Benedicto XIV. lib. XIII. cap. 24. de Synod. dice. num. 6. propter continuam assiduitatem, quam hi Cardinales praestare debent Pontifici, modica earundem diocesium distantia ab Urbe Roma, in qua residentes facile possunt illarum regimini invigilare, atque implere opera, quae formaliter residentibus obnoxia sunt. Quae ratio visa etiam est satis sufficiens nonnullis Auctoribus relictis a Thesaur. de pen. cap. 1. verb. *Residentia*, ad excusandos ab incurru pœnarum Episcopos non residentes, si resistent prope diocesim in loco non distant ultra unum miliare, unde nullum præjudicium officio inferatur, cum parum distans, moraliter sit praesens L. Pro locis, l. Mediterranea, C. de a. ann. & trib. lib. X.

Licet vero dicti sex Cardinales eximantur a materiali residentia, non eximantur tamen a visitatione suarum Ecclesiarum, ut ex decreto constitutoriali Alexandri VII. relato a Brancacio loc. cit. pag. 53. subjungens: Post hæc scripta S. D. noster Alexander VII. Spiritu afflatus divino in Consistorio, 5. idus Octobr. in quo ad optionem admissi fuimus, decreto sancit, ut omnes sex Episcopi visitare teneantur proprias suas dioceses, ad præscriptum facerorum Canonum, & Conc. Trident. Et novissime ex allata Conclit. Clementis XII. cit. s. IX. declaratur teneri.

== Ecclesias, & dioceses suas ad præscriptum facerorum Canonum, & decretorum Conc. Trid. visitare per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum Vicarium in spiritualibus generalem, aliumve probum, & ad id idoneum virum ecclesiasticum. ... etiam in dicta Curia, ut Romano assistant Pontifici, commorentur ==.

Item tenentur ad visitationem suarum Aposto-

lorum, & ad relationem status diocesarum suarum, a Ecclesiis juxta Sixti V. Constitutionem. Quamvis enim exorta olim circa hoc controversia, Cong. Conc. die 9. Janu. 1616. senserit = Agendum esse cum Sanctissimo Domino nostro, ne illos obstringat; sed potius benigne declaret, non teneri ejusmodi onus subire, cum sint quotidie in conspectu Sanctitatis suae = & summus Pontifex Paulus V. hujusmodi declarationem edere noluerit, sed dixerit = nec vellet se illis id oneris imponere, si alias non teneantur. verum expedire, ubique placere, ut & ipsi Constitutionem observent = prout legitur in acta ejusdem Cong. lib. XIX. *Supplicum libellor.* pag. 887. Clemens tamen XII. in scriptis cit. Conclit. *Possessorie officium*, expressè declaravit, ipsos omnino teneri ad observantiam Sixtiæ Constitutionis, ac etiam relationem status earundem Ecclesiarum, & diocesium, quibus praesunt, ipsi Pontifici, juxta Constitutionem san. mem. Sixti Papæ V. Praecessor. quoque nostri, quæ incipit *Romanus Pontifex*, exhibere ==.

Nota IV. *Thesaur. de Penis, loc. cit.* sentire, Episcopum absentem non teneri in foro conscientiae restituere integros fructus pro rata temporis absentiae, sed posse retinere partem ob alia munera, v. g. rocationis Horarum, & alia, quæ absenti progrege suo obviat. Et quoad hanc partem asserit cum Bonacina, & Palarin, decretum penale cap. 1. *Tridentini sess. VI.* non obligare in conscientia ante sententiam ratione autem Horarum canonicarum ait = videtur posse sibi retinere tertiam partem fructuum diebus singulis correspondentem, secundum magis communem sententiam modernarum, quos allegat Bonacina *tract. de Hor. Canonic. part. V. punct. III. num. 2.* =

Nota V. Cum eodem Thesaur. penam interdicti ab ingressu Ecclesiae inflictam tantum a Pio IV. in supra cit. Conclit. *De salute*, quam ab Urbano in Conclit. *Sancta Synodus*, non esse reservatam quoad absolutionem.

SECTIO LXXXVII.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. proseguatur idem cap. I. juncto cap. II. sess. VI. de reform.

Adem omnino, etiam quoad culpam, ammissionem fructuum, & pœnas, de curatis inferioribus, & aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut, quandocunque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse

B b b b b b

con.

931 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis a signatione relinquant. Discendendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causâ, non obtineant.

Huius decreto pariter accessit jam allata Constitutio Pii IV. in *suprema*, eisdem respectu penitus insignitis in Parochos, aliosque beneficiatos habentes animarum curam non residentes, ut videre est in eisdem Constit. textu, supra transcripto post *§. Ilii decretis*.

Nota quoad Vicarium relinquendum a Parocho ob legitimam ipsius absentiam causam, hunc non esse deputandum ab Episcopo, sed ab ipsomet Parocho, prævio tamen Episcopi examine, & approbatione,

ut declaravit Cong. Conc. in *Remov.* 29. Septem. 1591. & 23. Julii 1622. ut fufius declaravit etiam Innoc. XIII. Const. *Apostolici ministerii*, quam habes supra pag. 823.

Eisdem Trid., & Piaræ sanctioni quoad beneficiatos, seu dignitates, animarum curam annexas habentes accessit etiam Const. S. Pii V. *Capientis*, 11. Julii 1568. eos pari modo ac simplices Parochos ad residentiam legem obstringentis, ut sequitur.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione, omnes, & singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie fuerint, in quibuscunque Regnis, Provinciis, Civitatibus, diocesis, ac aliis christiani Orbis partibus consistentes, qui parochialem Ecclesiam, ac Canoniam, aut dignitatem, etiam post Pontificalem majorem, seu principalem in quibusvis patriarchalibus, aut metropolitans, vel cathedralibus, seu collegiatis Ecclesiis, seu aliis quodcunque beneficium ecclesiasticum, etiam quarumcunque dispensationum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, seu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac præsentium Constitutione aboleamus, & revocamus; seu quocunque alio prætextu obtinent, tam prima, & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendum in Ecclesia parochiali, & ibi in divinis deservendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum Ordinarios, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatos, sub sententiis, & censuris ecclesiasticis, ac pecuniariis, arbitrio eorum declarandis, ac etiam privationis dictarum parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum prenis, quacunque appellatione remota, cogi, & compelli posse, & debere auctoritate Apost. tenore præsentium statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen sic residentes in Ecclesiis parochialibus, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, etiam Canoniciatus sui, vel dignitatis, seu alterius cujuscunque beneficii, exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus, & aliis, quæ ex iusta causa absentes percipere non solent, lucrari volumus.

Quoad eosdem autem in Urbe commorantes, & ad suas Ecclesias redire negligentes, accessit Edictum Innocent. XIII. emanatum an. 1723. & innova-

tum a Benedicto XIII. in Concilio Romano, *sub XVI. de Cleric. non resid. cap. VI. ibique interius*, ut sequitur.

Cæterum pro reliquis, etiam inferioris ordinis, Clericis, tam secularibus, quam regularibus, nostra in hac Urbe existentibus, qui alias in partibus parochias, dignitates, Canoniciatus, vel alia quæcunque, quæ residentiam requirunt, ecclesiastica beneficia obtinent, quatenus hinc statim discedere, & ad personalem in iis residentiam se contineant, Edictum innovamus *fel. rec. Innocentii XIII. cujus tenoris partem hic subnecti*, & observari mandamus.

¶ Pari modo universis, & singulis Clericis beneficiatis, tam secularibus, quam regularibus, cujuscunque conditionis, & gradus, dignitatis, & præminentie in ea alma Urbe existentibus, qui in suis Ecclesiis parochialibus, dignitatibus, Canoniciatibus, vel aliis quibuscunque beneficiis ecclesiasticis de jure, vel consuetudine personalem residentiam facere tenentur, de mandato ejusdem SS. D. N. Papæ (revocando in primis omnes, & quascunque licentias supradictis omnibus quomodolibet concessas) stricte præcipimus, & mandamus, eosque monemus, & requirimus, quatenus infra duodecim dierum spatium, quorum quatuor pro primo, quatuor pro secundo, & reliquis quatuor

pro tertio, ultimo, & peremptorio termino eisdem, & cuilibet eorum assignamus, debeant, & quilibet eorum debeat, omni mora, & cunctatione postposita, ab eadem Urbe, & Romana Curia discedere, & ad suas Ecclesias, seu beneficia rectis itineribus se conferre, ibique personalem facere residentiam. Quos si nostris huiusmodi, imo verius Apostoli monitionibus non parverint, ultra poenas in sacrosancti Concilii Tridentini decretis, & Apostolicis Constitutionibus contentas, eo ipso beneficiati seculares penam centum scutorum, applicandam pro medietate piis usibus, pro altera secreto denunciatori; nec non tam seculares, quam Regulares prædicti penam carceris ad nostrum arbitrium incurrant. Etsi aliquis prædictorum, elapsis terminis præfatis, per mensem neglexerit a Curia recedere, ad effectum se conferendi ad suam Ecclesiam, ibidemque residendi, ut superius est mandatum, extunc fructus beneficiorum, residentiam, ut præfertur, requirentium, non faciat suos, nec tuta conscientia, etiam alia declaratione non sequuta, illos sibi detinere possit: sed teneatur illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare, aut, ipso non erogante, per Superiorem ecclesiasticum ad dictam erogationem faciendam compellatur. Lapsis vero sex mensibus, & præmissis non adimpletis, ipso facto, & absque alia sententia, eisdem beneficiis, & dignitatibus sit ipso jure privatus, ita ut illa Sedes Apostolica tantum conferre valeat, eademque ab ea respectu possint impetrari, & provisiones per ipsam factæ, debitæ executioni demandari debeant, quacunque appellatione postposita; verificato dumtaxat coram Exequire literarum simplici facto contraventionis. Certificantes omnes, & singulos præmonatos, quod in morosos, & contumaces irremissibiliter procedetur ad præfatarum poenarum executionem, sine tamen præjudicio poenarum, jam incurfarum per eos, qui hæcenus contravenerunt.

Nota I. Quod quævis ex allegatis Concilii verbis perspicue patet, Parochum abesse non posse a sua parochia etiam ex legitima causa, nisi hæc prius cognita, & approbata sit ab Episcopo, non defuerunt tamen Theologi, & Canonistæ, qui senserunt, cum per duos menses abesse possit, dicta causa durante, ubique suorum Superiorum licentia. Hanc vero sententiam Congregat. Conc. reprobavit anno 1573. ut ex sequenti decreto, prout reperitur *lib. I. Decretor. ejusdem Congr. pag. 202.* = *Illustrissimi, & Reverendissimi Domini.* Sunt multi Rectores in diocesi Toletana, qui prætendunt juxta formam Conc. Trident. *sess. XXIII. cap. I. de reformat.* posse per aliquod tempus singulis annis a suis parochiis abesse absque suorum Superiorum licentia, dummodo legitime absentis causæ rationem proponant, & ita, quia quæ plurimè gravissimi Doctores tam Theologi, quam Canonistæ sentiunt, aliqui ex prædictis Rectoribus ausi sunt absque Superiorum licentia pro suis negotiis gerendis per aliquod tempus, non tamen ultra duos menses, suas parochias relinquere, tradita tamen quoque prius alicui idoneo Sacerdoti cura animarum, & administrationis Sacramentorum, quibus non obstantibus prædicti Rectores, quoties id faciunt, a Vicariis severe puniuntur. Quapropter, ne aliqua injuria consuetudo introducat, supplicat humiliter ab Illustrissimis DD. VV. Rectoribus præfatis, quatenus prædictum dubium in Sac. Congregat. Conc.

Trident. proponere dignentur, ut, quod in præmissis tenendum sit, pateat, ne amplius in præfata dubitatione versetur = Sacra Congreg. censuit, non potuisse, nisi causa cognita, & probata ab Ordinario, & ab eodem in scriptis obtenta licentia =.

Imo nec posse per hebdomadam abesse, non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo, ab ipso Ordinario approbato = ut declaravit die 7. Octobr. 1604. *lib. X. Decretor. pag. 100.* Et quidem licentia debet esse expressa, & non tacita, ut pariter declaravit dicta die 7. = Sacra Congr. censuit, solam distantiam loci etiam cum, æqua causa discedendi non excusare Parochum, ut possit abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem hujusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de dilectis, & de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, ut de causa cognoscere possit =.

Si autem ageretur de absentia modici temporis, refert Vagnanus in *cap. Relatum, de Cleric. non resident. num. 31.* quod non semel = Etiam S. Congr. permisit, ut in casibus repentinis pro absentia modici temporis sufficeret licentia Vicarii foranez Exceptis tamen repentinis casibus, non licet Parocho abesse absque expressa licentia ultra biduum, ut etiam declaravit Bened. XIII. in *Conc. Romano, c. tit. XPLI. cap. PL. lyl.*

234 PARS II, SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Sacrosanctæ infuper Tridentini Synodi decreto sancitum esse novimus (*sess. XXIII, cap. de reform.*) ut quodcumque Parochos ab eorum cura abesse contingeret, causam ipsi coram Episcopo cognoscendam, & per eum probandam exponant. Proinde omnibus, & singulis Parochis, & animarum Rectoribus, qui, sacro ut huic relatum est Concilio, per bimestre, absque poenarum, per sacros Canones institutarum metu, a cura, Episcopis inconsultis, abesse putant sibi licere, præcipimus, ne ultra biduum, absque Episcopo, sive ejus Vicarii generalis licentia in scriptis, & gratis concedenda, idoneo tamen economico relicto, ab episcopali Curia approbato, ullatenus ab illorum parochiali statione discedant. Eos vero, qui contra hujusce decreti dispositionem abesse, præsumunt, Episcopi, pro rata temporis absentia, parochialium multent fructuum subtractione; & si in absentia perseveraverint, ad aliarum quoque poenarum executionem pro contumacia procedant.

Nec licet Parocho moram trahere in civitate, ut oppido, quamvis non longe distet a parochia, extra illud sit, etiam si alium Sacerdotem subroget, qui, si forte aliquid contingeret, prælo esset ad operam suam impendendam, ut declaravit eadem Cong. 16. *Januar. 1638. lib. XV. Decretor. pagina 649. & 24. Maii 1670. lib. XXVI. pag. 346.* ac magis perspicue in responsis ad hæc dubia ubi proposita sub die 10. *Maii 1687. ab Episcopo Fulginatensi*, relata a Benedicto XIV. *Institut. ecclesiast. XVII.* Ad eliminandos plures abusus, quos circa residentiam Parochorum in sua diocesi irreperisse refert Episcopus, supplicat ab hac Sac. Congregat. declarari.

I. An Rectores Ecclesiarum parochialium a civitate distantem per duo, tria, aut quatuor milliaria circiter possint sine expressâ Episcopi licentia, abesse a suis Ecclesiis parochialibus, relicto ibidem substituto ab eis deputato, & in civitate tam diurno, quam nocturno tempore jugiter commorari, exceptis solis diebus festis, in quibus ad dictas Ecclesias se conferunt, revetente illico ad civitatem.

II. An Parochi, qui nocturno exteroquin tempore resident apud suas Ecclesias, possint celebrata summo mane Missa in dictis Ecclesiis, se conferre ad civitatem, & in ea diurno tempore totius, vel majoris partis anni commorari, licet apud dictas Ecclesias adsint eorum substituti.

III. An dicti Parochi, qui exteroquin diurno tempore resident apud suas Ecclesias, possint nocturno tempore totius, vel majoris partis anni commorari in civitate, licet apud dictas Ecclesias adsint eorum substituti = Sac. Congr. respondit ad I. II. & III. negative =.

Imo tenentur non edum residere in parochia, sed etiam in domo parochiali, si quam habeant = sin fecus in domo propinquiori juxta limites parochie =, ut respondit dicta Congr. in *Faventina mense Decembris 1589. & die 10. Febr. ac 15. Martii 1612. in Ferritana* = respondit; Rectores, si domum parochialem non habent intra limites parochie, cogi posse domum sibi construere ex fructibus, & proveniuntibus; aut saltem aliam conducere intra eodem limites =.

Non videtur tamen teneri ad restitutionem fructuum, ut tenetur Parochus non residens, si non resederint in domo parochiali, aut intra limites parochie, ut censuit eadem Congr. 8. *Junii 1624.*

concepto dubio hæc verba = Cum jam decretum sit Parochum teneri residere in ædibus parochialibus Ecclesiarum, seu intra limites parochie, an ad restitutionem fructuum teneatur ille Parochus, qui nunquam sic relictus, licet Ecclesie parochiale deservierit = Congr. censuit, non teneri, sed cogendum esse in posterum residere in domo Ecclesie, vel si Ecclesia eam non habeat, in alia propinquiori intra limites parochie =.

Parochi ad mutum amovibiles tenentur residere perinde ac perpetui, ut declaravit in *Ekthron. 26. Maii 1612.* Et in proposito dubio 6. *Novembris 1620.* = An Canonici, seu dignitates obtinentes parochiales in titulum, distantes a Cathedrali per dimidiam leucam, seu leucam, debeat cogi ad residendum in ipsius parochialibus, an vero sufficiat, ut diebus festis accedant ad parochiales, ibique Sacramenta ministrant = censuit, cogendos esse ad residentiam,

Circa Coadjutores Parochorum attendenda sunt laudatæ Congregationis responsa sub die 6. *Novembris 1620. in Græcia.* ad sequentia dubia.

Quæritur I. Utrum Coadjutores omnes quomodocumque sint Capellanis instituti, teneantur ad residentiam personalem eadem lege Conc. *sess. 23. cap. 1. de reform.* qua Rectores ipsi parochiales tenentur = Congr. censuit teneri =.

II. Quæritur an saltem ab ea lege excipiantur ii, qui ex institutione possunt per alium servare = Congr. censuit hocce dumtaxat excipi =.

III. Utrum Episcopus teneatur cogere ad residentiam illos etiam Coadjutores, quibus nulla expressa personalis residentie obligatio injuncta est = Congr. censuit, teneri cogere hos, sicut ipsos Ecclesiarum Rectores =.

IV. Utrum possit Episcopus cum aliquo ex his Coadjutoribus dispensare super residentia = Congr. censuit, non posse, prout nec cum Rectoribus ipsi potest =.

V. Utrum illi, qui ad beneficia hujusmodi proponuntur admittendi, sint eodem jure examinandi, quo Rectores ipsi eorumdem parochialium examinari solentur ad parochiales Ecclesias ipsi obtinenda ex *cap. 18. sess. 24.* = Congr. censuit, ita esse examinandos =.

VI. Utrum Canonici cathedralis, vel aliarum Ecclesiarum, qui & beneficia hujusmodi omnes coadjuvandi annexum habentia obtinent, teneantur, & similiter cogi debeant per Episcopum ad periculul-

ter deſervendum in beneficiis praedictis dimiſſo ſervitio eiſdem Canoniciſ ratione Canoniciſmum, & Praebendarum in Eccleſiis praedictis imminente, pro ut in Conſtit. ſel. rec. Phil. V. ſuper reſidentia in parochialiſ = Cong. conſult, ita eſſe cogendos =.

Non ſatis eſt autem, ut animarum curam habentes reſident intra limites Parochiae corpore tantum, leviſora munera ſibi obſervanda deſervientes, reliquis vero ſubſtitutiſ committendo, ſed inſuper requiritur, ut per ſe ipſos ea praedent, ad quae etiam cogendi ſunt, exceptis ſequentibus caſibus, ob rationabile impedimentum, ut declaravit eadem Cong. in Spoletana 7. Octobris 1604. =.

Item conſult, cogendos eſſe Rectores parochialiſ ad ſubſeunda per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos omnia munia, ad quae Parochi tenentur, tollerandos autem, ut per ſubſtitutos ſuppleant in illis tantum caſibus, in quibus expreſſis verbis Canonum, decretorumque Conc. permiſſum eſt Parochiſ, ut per Vicarios Coadiutores, vel ſubſtitutos poſſint officio ſuo fungi, quales ſunt ſeſſ. 5. cap. 2. verſ. Archipreſbyteri, ſeſſ. 6. cap. 2. in fin. ſeſſ. 21. cap. 4. in prin. ſeſſ. 22. de Sacriſ. Miſſ. cap. 8. in fin. ſeſſ. 23. cap. 1. verſ. Ad eadem omnino, ſeſſ. 24. de reform. matr. cap. 1. verſ. qui aliter, & verſ. Tractata eadem, & eadem ſeſſ. de reform. cap. 4.

Qui caſus contenti in citatiſ Tridentiniſ lociſ ſunt.

I. Scilicet contentus cap. 3. ſeſſ. 5. cñ, plebem ſibi communiſ paſcere, vel per ſe, vel per alios, juſto ceſſante impedimento, ſalutaribus verbis, & docere quae neceſſaria ſunt ad ſalutem.

II. Contentus in cap. 2. ſeſſ. 6. & cap. 1. ſeſſ. 23. de reform. eſt abſentia ab Epifcopo approbata, & conceſſa.

III. Contentus in cap. 4. ſeſſ. 25. de reform. eſt inſufficientia ipſius Parochi pro adminiſtrandiſ ſacramentis ob populiſ numeroſitatem.

IV. Contentus in cap. 8. ſeſſ. 22. de Sacriſ. Miſſ. eſt expoſitio, & declaratio eorum, quae in Miſſa leguntur, & potiſſimum myſteriiſ, quod in ea peragitur, diebus praeteritiſ dominiciſ, & feſtiſ peragendaſ.

V. Contentus in cap. 2. ſeſſ. 24. de reform. matr. eſt aſſenſus ad matrimoniſ contrahendiſ, & benediſtio nuptiarum.

VI. Deoque caſus contentus in cap. 4. ſeſſ. 24. de reform. eſt praedictio verbi Dei tempore, & diebus iſdem ſtatutiſ.

Quod autem ſpectat ad cauſas abſentiae ab Epifcopo cognoscendaſ, & approbandaſ ad praſcriptum allatiſ Trident. decretiſ, harum cognitio, & approbatio ita eſt neceſſaria, ut S. Congr. Conc. die 7. Octobr. 1604. declaraverit = Nec Parochum habentem juſtam cauſam abſeundi extra parochiam per duos menſes, aut tres ſatiſfacere ſuae conſcientiae, ſi petat licentiam, iurans gravem ſe habere cauſam, quam non expedit maniſfeſtare, ut ſic petita licentia abſeſſe poſſit, licet Epifcopus non concedat. Si miſſimiliter abſeſſe non poſſit in caſu, quo cauſam rationabilem expreſſit, quam vir bonus, & aequus rationabilem judicaret, licet rigiduſ Praeſlatuſ minus aequum judicaret, & licentiam denegat, vel quia, movetur ſuſpicionem, quod ſiſt. ſit, cum tamen ſit

vera, ſed habere poſſe recurſum ad Superiorem =

Nec poſſe per hebdomadam abſeſſe, non petita, vel non obſculta licentia, etiam reſiſto Vicario idoneo ab ipſo Ordinario approbato = Nec eſſe liberuſ a culpa, & a pena amiſſionis fruſtumuſ, qui veluti per quatuor menſium ſpatium ex urgetiſ admodum cauſa ad curandam ſuam valetudinem morbo gravi inſtante reſceſſit, & ad buſuſmodi abſentiam non petitiſ licentiam ab Epifcopo, quia bonaſ ſide potavit evidentiam cauſae ſatis eſſe, niſi periculum fuiſſet in mora petendiſ licentiam, ut ſupra dictuſ eſt. Nec ſufficere licentiam tacitam, ſed oportere eſſe expreſſam juxta formam ejuſdem Conciliiſ ſeſſ. 23. cap. 1. = ita repetitur lib. X. Decretor. ejuſd. Cong. pag. 100.

Et notandum, quod facultas tributa Epifcopo cognoscendiſ, & approbandiſ cauſas abſentiae, competit etiam Praeſlatiſ inferioribuſ Nulliſ dioceliſ, propriuſ territoriuſ, & juſridictionem epifcopalem habentibuſ, ut declaravit eadem Cong. in Nuliiſ, 26. Januar. 1655.

Quia vero inter cauſas abſentiae annumerari ſolent - I. Aeris intemperies. II. Infirmiſ corporiſ. III. Senectutiſ incommoda. IV. Inimicitiae. V. Denum exiguiſ parochianorum numeruſ, quibuſ vicinuſ Parochuſ ſatis conſulere poſſet.

Quoad I. Congr. Conc. die 7. Julii 1645. ut lib. XVIII. Decretor. pag. 164. reſpondit = Aeris intemperiem non excuſare Parochum a reſidentia = etiamſi parochia ſub tanta caeliſ inclementia conſtituta ſit, ut nemo, niſi indigena ibidem abſque vitae periculo immorari poſſit = ut reſpondit an. 1573. ad dubiuſ ſibi propoſituſ ab Epifcopo Regienſiſ, pro ut lib. I. Decretor. pag. 51.

Quoad II. Licentiam recedendiſ a parochia ſic limitandam eſſe reſpondit vident Epifcopo, videlicet = Si tamen Rector infirmuſ eſſet, & in loco parochialiſ curari non poſſet deſeſſuſ medicorum, vel medicinarum, tunc poſſe ab Ordinario dariſ dilationem trium, aut quatuor menſium, ut in lociſ viciniſ morariſ maneat recuperandae ſanitatis cauſa, poſſito interea ab ipſo Ordinario in parochialiſ idoneo Vicario cum congrua portione ex redditibuſ ejuſdem parochiae =.

Quoad III. die 6. Aprilis 1647. reſpondit = Nec aetatem ſenilem, nec malam valetudinem excuſare Parochum a reſidentiaſ perſonaſ = ut lib. XI. III. Decretor. pag. 329.

Quoad IV. Conceditur quidem licentiaſ, non ab Epifcopo, ſed a S. Congr. Conc. ut eadem reſpondit menſe Decem. 1589. in Faventina = Praetextuſ inimicitiarum miſmoſ excuſandae eſſe (Parochuſ) niſi obtinerint literaſ a Congr. Conc. quae ubi petitaſ fuerint, dabuntur juxta formam conſuetam =.

Quoad V. Ob parvuſ numeruſ parochianorum non excuſatur Parochuſ a reſidentiaſ: cum enim die 2. Octobr. an. 1671. Bernarduſ Monuzziſ Parochuſ Fogiaſniſ petiſſet = eximiſ a reſidentiaſ, ſtante parvo numeroſ familiarium, cui vicinuſ Parochuſ ſupplebit, S. Congr. conſult, non eſſe amovenduſ, ut lib. XXVII. Decretor. pag. 289. Idem confirmat Fagnan. in cap. Exſtrepandaſ, §. Qui vero, num. 11. de Praben. hiſ verbis = S. Congr. conſulta, an Parochuſ teneatur reſidere, etiamſi eſſent in illa parochiaſ

936 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

rochia tres tantum, vel quatuor incolæ, respondit negari ==.

Erastolim & alia causâ concedendi Parochia licentiam non residenti per seipsum ratione studiorum S. Scripturæ, & juris canonici in publicis Universitatibus ex cap. Cum ex eo XXXIV. de Electionibus. in VI. Verum post Tridentinum hac facultate Episcopi amplius uti nequeunt, ex pluribus decla-

rationibus laudatæ S. Congr. & præsertim sub die 1. Decembr. 1594. per hæc verba == Congr. censuit, nec etiã causâ studiorum licere post Concilium Patrochis abesse ab eorum curis, & quoad hoc revocata esse omnia privilegia tum a jure, tum etiã specialiter concessa, ideo Episcopum posse contra absentes procedere juxta formam traditam a Concil. Trid. cap. 1. sess. 23.

SECTIO LXXXVIII.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. proseguitur idem cap. 1.

Quod si per editum citati, etiã non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinariis, per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliæque juris remedia, etiã usque ad privationem, compellere.

Citatio per editum, quam hic Concilium faciendam præcepit contra Parochos sine licentia non residentes, antequam Episcopus deveniat ad sequestrationem, & subtractionem fructuum, ita necessaria est, ut ea non præmissa, hujusmodi sequestratio, & subtractio nulla omnino sit, prout declaravit Congr. Conc. in Sabina. 2. Septembr. 1581. == Congr. censuit, sequestrationem, & subtractionem fructuum ex Concilio non potuisse fieri, Rectore non citato ad residendum, ideo fructus relaxandos, & restituendos == Hæc autem præmissa, quæ regula in dicta subtractione servanda sit ab Episcopo, palam facit sequens ejusdem Congr. Decretum sub die 9. Augusti 1602. == Congr. censuit, Episcopum, quoties in penam omisissæ residentie vult Parochis subtrahere partes, quas residendo suas fecerunt, debere servare quoad intervalla, & quoad quotas præscriptum S. Conc. cap. 1. sess. 6. In executione autem faciendâ super illis fructibus, quos quidem Parochi pro rata temporis absentie suos non fecerunt, nec tuta conscientia retinere possent, ex decreto cap. 1. sess. 23. 6. si quis autem, Episcopum non debere sequi intervalla de quibus in cap. 1. sessio- ne 6. ==

Nec dictos fructus, ita subtractos potest Ordinarius pro libito applicare in alios pios usus, quam a Concilio præscriptos, fabricæ scilicet Ecclesiæ,

aut pauperibus loci, ut eadem Cong. die 9. Julii 1624. respondit ad dubium == Cum Concilium sess. 23. cap. 1. voluerit Parochos non residentes non siccere fructus suos pro rata temporis absentie, eosque fructus fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogari, quid agendum de hujusmodi fructibus, si nec fabrica parochialis egeat, nec pauperes intra ejus limites reperiantur, & an Ordinarius fructus ipsos ejus arbitrio in alios pios usus erogare possit == Cong. censuit, debere applicare fabricæ Ecclesiæ, quæ licet nunc non egeat, potest tamen in dies indigere, saltem quoad ornamenta ==.

Et quod spectat ad privationem parochie pro omisione residentie, die 16. Aprilis 1621. == Censuit, Episcopum posse contra Parochum, ut proponitur, absentem, ad privationem procedere, dum tamen tria edicta publica præcesserint, & lapsi sint sex menses ad præscriptum Const. Innoc. III. quæ incipit Ex tua == Ac die 8. Julii 1624. cum quæstem fuerit == An Episcopus, præmissis tribus monitionibus ad revocandum Parochum ad residentiam, possit procedere ad privationem dictæ parochialis, & sic, an verba, etiã usque ad privationem, intelligantur inclusive, vel exclusive == Cong. censuit, intelligenda esse inclusive, dum tamen præcesserint tria edicta publica, & lapsi sint sex menses, juxta cap. Ex tua, de Cleric. non resident. ==

SECTIO LXXXIX.

Eadem Sessio XXIII. caput II. juncto cap. II. sess. VII. de reformatione.

Ecclésiis cathedralibus, seu Superioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiã si S. R. E. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non suscepint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur, Si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sine privati.

Tenor decreti contenti in cap. IX. sess. VII.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 937

Ad majores Ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a jure statutum suscipiant, & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

His Decretis accessit prius Breve Urbani VIII. pro reformatione Tribunalis S. Penitentiarie, in quo prohibitum fuit majori Penitentiario, cæterisque dicti Tribunalis officialibus dispensare super penis hic a Concilio inflicis contra Episcopos differentes ultra præscriptum tempus consecrationem, scilicet, ut non valeant titulum revalidare, vel fructus condonare: ac novissimæ Constitutio Benedicti XIV. *Pastor bonus*, 13. April. 1744. in qua §. XXI. ita legitur.

Verum a convalidatione titulorum, & condonatione fructuum abstineant quoad illos, qui de Ecclesiis cathedralibus provi, munus consecrationis intra præfixum tempus non susceperint.

Nota I. Quod per hæc Conc. decreta partim ampliata est antiqua SS. Canonum dispositio, partim eidem derogatum. Ampliata quidem, quia tam in *Can. II. Quoniam quidam, relato in dist. LXXV. excerpto ex cap. XXV. Conc. Chalcedonensis*, quam in *Can. I. Quoniam quidam*, qui est Pelagii Papæ, & relato in *dist. C. hujusmodi* pœnæ erant sen-

tentiæ ferendæ; nunc autem ex Tridentino eo ipso incurruntur. Derogatum vero, quia Pelagius in *cit. Can. statuit*, Episcopum privandum esse Episcopatu, si neglexisset suam consecrationem ultra quinque menses: vice versâ Tridentinum declaravit, ipso jure privatum esse, si ultra tres menses, jussu cessante impedimento, eam distulerit.

Nota II. Quod onus restituendi fructus ligat in foro conscientie ante omnem declarationem: cum enim sit pura pœna, & ex *cit. Urbani*, & Benedicti Constitutionibus dicti fructus condonari nequeant a majori Penitentiario, clare inferitur, non opus esse sententiæ declaratorie, quidquid nonnulli Auctores in contrarium senserint. Ad incurrendam vero pœnam privationis Episcopatus, requiri declarationem docet *Theaurus de Tenuis cap. II. verb. Episcopus*, ea ductus ratione, quod non sit pura pœna, sed privato, seu caducitas ob defectum debite implicationis modi, seu conditionis pertinentis ad formam collationis Episcopatus.

S E C T I O X C.

Eadem Sessio XXIII. caput III. de Refor.

Episcopis per semetipfos Ordines conferant: quod si ægritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam jam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum, ordinandos dimittant.

Cum circa hoc decretum *mensis Decem. 1587.* ortum fuerit dubium: An Episcopus possit examinare ordinandum jam examinatum, & approbatum per suum Ordinarium ad formam hujus *cap. I. II. de qua approbatione constat in literis dimissorias ordinandi*, cum ex dispositione *cap. XI. sess. VII. de refor. exteri ordinandi non sint ab Episcopis*, nisi diligenti prævia examine, & an d. *cap. XI. loquatur tantummodo de iis, qui obtinent a S. Sede Apoll. facultates* hoc promovendo a quocunque, vel etiam de iis, qui literas dimissorias obtinent a suis Episcopis = Cong. respondit non posse, ne a diversis Episcopis approbati, & reprobi contingat, *cap. XI. sess. VII. intelligendum de facultatibus promovendi concessis a Sede Apoll. non ab Ordinario*, quæ dimissorie appellantur = Die tamen 16. Jan. 1595. in *Nullius*, proposito iterum eodem dubio his verbis concepto = An Episcopus ordinans alienos subditos secularis cum dimissoriis proprii Episcopi, asserentis hos examinatos fuisse, & idoneos repertos, teneatur hujusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare, *responsam fuit*, posse Episcopum ordinantem, si voluerit, attestationem proprii Episcopi deferre, sed non teneri = *ut lib. VII. Decretor. eundem Cong. pag. 80. a tergo* = quod decretum etiam refertur *tom. II. Resolutionum*

dicta Cong. pag. 67. in Elboren. cui concordat alia resolutio habita sub die 17. Jan. 1593. ut lib. XLIII. Decretor. pag. 71.

Non videtur tamen conveniens, ut Episcopus, ad quem remissus est ordinandus cum hujusmodi attestatione, utatur facultate eum iterum examinandi, tum ad evitandum absurdum, de quo in allato Decreto an. 1587. tum ad consulendum honori proprii Ordinarii.

Si vero agatur de Episcopo suffraganeo, vel auxiliario deputato ad supplendas vices Episcopi diocesani, Congr. Conc. die 23. Augusti 1721. in *cit. Elboren. dubiorum*, ad III. declaravit non teneri iterum examinare eos, quorum ordinatio ab eodem Diocesano illi committitur, si ab ipso jam examinati fuerint = sed posse, & debere, juxta substatente causa, se abstinere ab Ordinatione =.

Cæterum potest Episcopus proprius = tum dare literas dimissorias, & ordinandum subijcere suo examini, si ita sibi videbitur: & si (ordinandi) absentes sint, examinis causa ad se vocare: tum si, commodum id non erit, eorum examen committere O r dinario loci, in quo illi degunt, & ordinandi sunt = ut eadem Cong. declaravit dicto *mensis Decembris 1587.*

S E C T I O X C I.

Eadem Sessio XXIII. cap. IV. de Reform.

Prima Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & Fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere, & scribere nesciant.

Stante hoc Trident. præcepto, proposita fuerunt S. Congr. Conc. sequentia dubia in *Augustinæ die 27. Septemb. 1601.*

I. Queritur, an Primam Tonsuram, & quatuor minores Ordines male, vel per saltum susceperisse dicatur, qui Sacramento Confirmationis solum post illos susceptos fuit perunctus.

II. Queritur, an idem, ut supra ordinatus, & provivus de simplicibus beneficiis ante Sacramentum Confirmationis, legitime dicta beneficia acquisiverit, ita ut nulla indigeat nova provisione.

III. An idem possit ad sacros Ordines ascendere, nulla petita absolutione, vel dispensatione.

Congr. ad I. Respondit esse male promotum.

Ad II. Minus legitime acquisivisse, atque egerere nova provisione.

Ad III. Non posse, nisi prævia Sedis Apostol. dispensatione.

Cum ergo ita declaraverit S. Congr. cui soli a Summis Pontificibus facultas interpretandi Concilium tributa est, corrigendi omnino sunt Canonistæ quamplurimi, præsertim Sayrus in *Thesauro Theologicæ Moralæ lib. VII. cap. X. num. 42.* & Navarrus in *Manuali, cit. de Sacram. Confirm. num. 9. vers. Quinto peccat*, ac Bellarminus, ad hoc idem caput, sentientes, initiatum Primæ Tonsuræ, non recepto prius Sacramento Confirmationis, peccare quidem, sed non mortaliter, nisi ex contemptu illud omittat, nullam tamen incurrere censuram, & Fagnanus, cui prælo erant laudata Congr. declarationes, quamvis non indicet quo mense, & anno emanaverint in cap. XI. *Cum contingat, de Abbat. & qualis. præfend. n. 96.* reprehendit Navarrum circa hoc tamquam incaute scribentem. Sayrus, & Navarrum locutus est etiam *Thesaurus de Paulis cap. XIII. quæb. Ordo limitæ secundo*, cujus contrariam assertionem fateor me censurasse in meis Notis, & accessionibus ad eundem.

Non prohibetur tamen quis tam Primæ Tonsuræ, quam Ordinibus initiari, si in manibus Ordinarii juramentum præstiterit, se remissum, collatum sibi fuisse Sacramentum Confirmationis, ut eadem Congregat. declaravit in *Interamnen. 6. Maii 1617.*

Nota, quod hic Concilium nullam præxit ætatem pro receptione Primæ Tonsuræ neque in cap. XI. ejusdem sess. pro receptione Ordinum minorum, ut hanc etiam fuisse mentem Cong. Conc. refert Fagnanus ad cap. XXXV. *Super inordinata, de Pre-*

bend. n. 21. & 41. hæc tamen quoad Primam Tonsuram ad supplices Abbellos sibi porrectos, in quibus expetebatur declarari, an sufficeret ætas septem annorum inceptorum in causa Toletana, & Gauriensi respondit, requiri ætatem septem annorum completorum juxta dispositionem Siximi Papæ, relictam in *Can. li. tu singulis, dist. 2. XXXVII. et ex lib. Memorialium XI. pag. 232. & lib. LIX. pag. 10.*

Quoad ætatem vero pro minoribus Ordinibus suscipiendis nihil certi ex mente SS. Canonum, in examen revocatorum a Fagnano *loc. cit. num. 22. & seqq. ex vi potest, utpote nimis confusa, & incerta; idcirco attendenda est* hodie generalis Ecclesiæ observantia, ut conferri possint quoscunque post septennium completum, nulla, nisi pro voluntate Ordinantis annorum, aut Ordinum dissolutione servata Cui observantia iussuatur Pontificale Romanum, ubi in *Rebriæ de Ordinibus conferendis* ita statuitur: Primæ Tonsuræ, & minores Ordines ante septimum annum completum dari non debent.

Per quod derogatum etiam est Decretali Bonifacii VIII. *relata in cap. IV. Nullus Episcopus, de Tempor. Ordinatus, in VI.* in qua indulgetur, initiari posse Primæ Tonsuræ minorem septem annorum, si est Ordinem regularem ingressurus, sicut per obligationem parentum, vel tutorum, ut *Gloss. in verbo Intraret.* De qua obligatione, quæ per plura secula viguit, cumulatissime æque, ac erudite verba facit Bened. XIV. in Epistola ad R. P. Petrum Hieronymum Guglielmi Cong. S. Officii Assessorum, incipiens *Probe te, 15. Decemb. 1751. §. III. etiam VIII.*

Neque hic obijci potest, quod Trident. præxerit ætatem pro Primæ Tonsuræ, & Ordinibus minoribus ex testimonio Sixi V. in ejus Constitutione, *Sanctum, & salutare*, asserto: Primæ Tonsuræ non initientur, de quibus probabilis conjectura non sit, eos non secularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vix genu elegisse, his verbis *ante ætatem per S. Trid. Constituta* *Prima Tonsura, & quique Ordines, præscripta* hæc enim verba ex incuria ministrorum irroperant, ut animadvertit laudatus Fagn. *n. 41.* Ceterum citata Const. abrogata est, & redacta ad terminos juris communis, Const. Pii II. & Conc. Trid. a Clem. VII. Const. *Romanum Pontificem pridie Kal. Mart. 1597.* exceptis penis contra limoniace Ordines, & ordinatos, ut alibi dixi.

SECTIO XCII

Eadem Sessio XXIII. caput VI. de Reform.

NUllus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere.

Attenta hac ætatis præfixione a Conc. præscripta, pro obtinendo beneficio ecclesiastico, & quidem simpliciter pluries exortum est dubium, an annus XIV. intelligendus sit de incepto, vel completo, S. Congr. Conc. mense Decembris. 1587. respondit = intelligendus esse de incepto, non completo, ut lib. V. Decretor pag. 72. Idem respondit mense Septembris. in Apsulana, et 16 Maii 1596. in Nubili.

Ætas XIV. annorum sufficit etiam ad obtinendum Canonicatum in Ecclesiis collegiatis = Siquidem Conc. Trident. hac in re quoad collegiatas Ecclesias nihil novi juris induxit = ut eadem Congreg. declaravit 12. Feb. 1601. sicuti nec ad obtinendas pensiones, pro quibus sufficit ætas septem annorum, quomodocumque ante Concilium sufficiebat, ut declaravit in Mediolanensi. 11. Augusti 1595. lib. VIII. Decretor. pag. 141. et 6. Feb. 1611.

Ætas tamen XIV. annorum nullatenus requiritur pro obtinendo beneficio simplici de Jure patronatus laicorum, si in illius fundatione cautum sit, ut minor ætas sufficiat, prout ex sequentibus Decretis ejusdem Congreg. = die 7. Maii 1597. Congreg. censuit, Conc. cap. VI. sess. XXIII. non derogasse fundationi legitimæ, minorem ætatem quatuordecim, & majorem septem requirere = die 15. Novembris. 1601. in Senen. = Censuit, decretum cap. VI. sess.

XXIII. ejusdem Conc. requirens ætatem XIV. annorum ad obtinendum beneficium simplex, non procedere in beneficio Jurispatronatus laicorum, in ejus fundatione cavetur, ut minor ætas sufficiat = et in Regien. 8. Martii 1625. ut lib. XII. Decretor. pag. 264 = Thomas de Spinellis insinuat beneficium Jurispatronatus descendens Balthasar, & fratrum de Spinellis, cum declaratione, quod Rector eligendus sit Sacerdos, his tamen demptis, qui forent de stirpe, & progenie prædictorum de Spinellis, quos eligi posse voluit in Rectores, etiam si non essent nisi in minoribus, & puri Clerici. Queritur, an Patronus beneficii possit præferre suum filium Clericum ætatis annorum decem circiter, non obstante Conc. Trident. sess. XXIII. cap. VI. = Sac. Congreg. censuit, ex lege fundationis hujusmodi, quam non sustulit illius Conc. decretum cap. VI. sess. XXIII. ad beneficium prædictum præferri posse Patroni filium, qui Clericus, in aliquo filium ex minoribus Ordinibus constitutus, & alioquin idoneus reperitur, etiam si decimum suæ ætatis annum non expleverit =.

Dubitatum olim fuit, an ætas a Trident. hic requisita computari debeat a die natiuitatis, non autem a die accepti baptismi S. Congr. Conc. censuit, computandam esse a die natiuitatis in Spoletana 18. Decembris. 1627. Decretor. lib. XIII. pag. 364.

SECTIO XCIII

Eadem Sessio XXIII. de Reform. proseguitur idem caput VI.

IS etiam (Tonsuratus nempe, vel Minorista) fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui Ecclesie ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel Universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendus versetur. In Clericis vero conjugatis servetur Constitutio Bonifatii VIII. que incipit, *Clerici, qui cum uicis*: modo hi Clerici alicujus Ecclesie servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesie serviant, vel ministrent, & clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quoad hoc, privilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Circa hoc Decretum plura exorta fuerunt dubia, &.

I. An Clericus non deferens habitum, & Tonsuram, eo ipso, etiam nulla præcedente monitione, remaneat spoliatus fori privilegio.

II. An copulatus, si habuit a se gellari

solitum ad breve tantum tempus deponat.

III. An præter amissionem dicti privilegii intelligatur privatus, etiam privilegio Canonis, & beneficio capitali *Odoardus*.

IV. An amittat, si clericatus omnino renuntiaverit animo v. g. contrahendi matrimonium, vel

C c c c c c 2

d 29

daspo nomen militiæ; & postea mutato consilio habitum clericalem reassumit.

V. An. si intersit alteri Ecclesiæ, quam ei, cui ex mandato Episcopi fuit adscriptus, gaudeat eodem privilegio fori.

Quibus dubiis Congregationi Conc. propositis, eadem censuit.

Ad I. in Mediolanen. die 11. Augusti 1595. ut lib. VIII. Decretor pag. 41. Nullam requiri mentionem, ut illud amittat.

Decernimus, quod, si qui sunt Clerici, aut Primæ Tonsuræ, aut Ordinibus minoribus initiati, nullumque ecclesiasticum beneficium possidentes, qui, neglectis Concilii Trident. decretis, habitum clericalem, ac Tonsuram non deferant, vel si etiam deferant, non tamen certæ Ecclesiæ, aut loco pio, cui ex mandato Episcopi adscripti fuerint, intersint, sive in seminario ecclesiastico, vel in aliqua schola, aut Universitate de licentia sui Ordinarii non versentur; Episcopi, nulla etiam præmissa monitione, eos privilegio fori privatos declarent, eorumque adscriptionem servitio certæ Ecclesiæ interea factam deleri jubent.

Ad III. in Aquen. mense Feb. 1589. ut lib. V. Decretor. pag. 257. = Non intelligi privatos privilegio Canonis = Et die 15. Septem. 1595. in Nalini = gaudere privilegio esp. Odoardi = & clarior, cum die 3. Decemb. 1612. quæsitum fuisset = An, ut Clericus ut possit beneficio capituli Odoardi, requirerentur conditiones præscriptæ a S. Cone. sess. XXIII. cap. VI. responsum fuit = Decretum Concilii non admissis Clericis non habentibus qualitates, quæ exprimentur cap. VI. sess. XXII. nisi privilegium fori; & extera firma remanere sub dispositione juris = lib. XII. Decretor pag. 115.

Ad IV. in Neapolitana mense Julio 1587. & in Meliten. fori 7. Mali 1591. ut lib. XXVII. Decretor. pag. 379. gaudere.

Quod si quæras, an Clericus, tam eccles., quam conjugatus non implens conditiones a Concilio hic præscriptas, declinare possit forum seculare, & an a Iudice laico comprehensus propter aliquod delictum, eo tempore commissum, quo laicorum more indutus incedebat, repeti possit ab Episcopo, debitisque in eum penis animadvertere; pro responso ad utrumque dubium Benedictus XIV. de Synodo dioc. lib. XII. cap. II. num. 4. sequens refert decretum, illas editum, & Archiepiscopo Neapolitano, Sacra limina visitanti datum. Ad tertium facta relatione SS. D. nostro (Urbano VIII.) super causâ Leodien. die prima ejusdem in S. Congr. Conc. proposita, & resoluta, Sanctitas sua approbavit opinionem eorum, qui majores numero fuerant in voto, Clericos, etiam non habentes requisita cap. VI. sess. XXIII. de reform. licet ipsi tamquam contravenientes ordinationi S. Cone. non possint pro se allegare privilegium fori, nihilominus subesse jurisdictioni Episcoporum, seu Ordinariorum, illorumque cognitioni, necnon incauti, in quibus iidem Episcopi seu Ordinarii præveniant, verum etiam in quibus non præveniant, sed illos e manibus Iudicis laici repetant, quando Clerici adhuc Clerici permaneant, videlicet, si neque a jure, neque ab homine, per declarationem, servatis servandis, factam, privilegium clericale decessit, seu privatus

Ad II. die 6. Odoab. & 1. Decemb. 1612. post = Et si beneficiatus sit, nequaquam incidit in poenam privationis a Sixti V. Constitutione impostam. Quædammodum declaravit etiam Innoc. XIII. Condit. Apostolice ministerii, 12. Maii 1723. super ecclesiastica disciplina in Regnis Hispaniarum, quam Benedictus XIII. confirmavit Condit. in sapientia 23. Septembris 1784. in dicta enim Innoc. Condit. §. VI. ita legitur.

si sint: die 9. Novembr. 1630. lib. XIV. Decretor. pag. 346. = Die vero (prosequitur Benedictus) 2. Augusti 1634. occasione propositionis suæ relationis Ratus Ecclesiæ Neapolitanae, Sanctitas sua, ad removendam omnem difficultatem, iussit, omnino servari supradictam opinionem = Id ipsum fuerat antecesser consensus die 18. Decemb. 1595. lib. VIII. Decretor. pag. 153. die 12. Junii 1600. lib. XI. Decretor. pag. 35. & die 14. Martii 1600. lib. XII. Decretor. pag. 37.

Quod vero speciatim attinet ad Clericos conjugatos, extat responsum ejusdem Sac. Congregationis in Alatrina jurisdictione, die 17. Martii 1681, cujus verba sunt = In carceralibus Frangiani detinetur, nomine Curie episcopalis Alatrinae, Dominicus Colagico Clericus conjugatus, ut pateretur homicidii reus. At præcedente Fisco Curiafiscalari, carceratum esse ad hunc remittendum, tamquam non habentem requisita Sacri Concilii ad effectum gaudendi privilegio fori; controversia delata fuit ad Sac. Congr. Immanitelli, & ejus decreto respondendum proponitur dubium: An, præcedente Episcopo, vel volente vendicare Clericum, possit, licet non habeat requisita, Sacra &c. respondit: Affirmative.

Advertendum tamen est, ne Clericus reassumat habitum, & Tonsuram in fraudem; alias privilegium fori ei non suffragatur, ut sapienter declaravit eadem Congr. & signanter in Nalini, 19. Decembris 1584. sequenti decreto, relato a Iudice Benedicto loc. cit. cap. III. num. 1. = Sacra &c. respondit, Clericum conjugatum, qui post divitiarum habitum, & Tonsuram clericalem, deliquit, quovis pro eo delicto in curia laicali citatus, & in contumaciam condemnatus fuerit, si deinde, modo non in fraudem, reassumit habitum, & Tonsuram Ecclesiæ intersint, iuxta decretum Sac. Cone. cap. VI. sess. XXIII. non posse a Iudice laico propter idem delictum in carcerem consieri, vel personæ inter distringi = Idem respondit in Nalini, 19. Decembris 1596.

Reassumere autem in fraudem presumitur in

„Cum (in prosequitur Benedictus) illum induit,
„postquam a potestate seculari comprehensus, atque
„in carcerem conjectus, ex eo se per fugam
„luterat, aut postquam a carceribus praestita
„cautione parendi iudicis sententia, dimissus fuit,
„ignot Fagnanus, in *cap. Magnus*, num. 73. de
„*Obliq. ad rationem*, in quo tamen rerum et ventu,
„non secularis, sed ecclesiastici iudicis esse inspi-
„cere, ac decernere, an revera fraus adfuerit,
„docet ibidem Fagnanus num. 74. & respondit Sac.
„Congregatio in una *Aquile*, apud Pignatellum
„*ead. consult. XLV. num. 6.* & num. 2. ait = Dispu-
„tatur dumtaxat, num de fraude constare debeat,
„etiam, ut iudex laicus possit contra praefati Cle-
„rici bona realiter procedere, vel solum, ut in ejus-
„dem personarum animadvertere queat. Non enim,
„quoad hoc semper in eadem sententia persistisse
„visa est S. Congr. Ea quippe quandoque propen-
„dere visa est inopinione, i quae fraudem necessa-
„riam putat, ut potestas secularis possit manum
„insinere in personam Clerici, qui post patrum
„delictum clericalem habitum relinquit; sed de
„fraude nequaquam inquirendum autumat, ut con-
„tra delinquentes bona libere procedat, ad quod fa-
„ctis esse arbitratur, clericalem habitum fuisse
„post delictum relinquitum, quin sit investigan-
„dum quo animo id factum fuerit: uti videre est
„apud Fagnanum *cit. loc.* Passerium in *cap. nunt.*
„*de Cleric. emigrat. in VI. & Oril. in Observ.*
„*ad resolution. IV. Campani* num. 18. Aliquando autem
„eandem visam esse fraudem exigere in utroque
„casu; itaut, ea seculis, neque iudex laicus,
„neque in personam, neque in bona procedere,
„Clerici, qui habitum relinquit. Ita quippe col-
„ligitur ex eisdem responsis dato in causa *Papini*,
„23. Maii 1626. lib. XIII. *Decretor. pag. 7.* quod
„alligant etiam del. Bene de Immunitate tom. I.
„*cap. IV. dub. XXV. num. 31.* & Tondut de *Præ-*
„*sentione* part. II. *cap. LIII. num. 5.* Quamvis, si
„contra Clericum agatur tantum civiliter, licet ad
„solum poenam pecuniariam, longe facilius admit-
„tatur fraudis probatio; si enim ipse habitum re-
„linquit, postquam citatus fuit ad tribunal seculare,
„conietur illum relinere in fraudem, & propterea
„non potest in eo iudicio civili forum declinare lai-
„cale, quod docent Oril. ubi supra num. 27. Fer-
„mosin. in *cap. Proposuisse*, *quest. VII. per tot.* &
„signanter num. 7. de *Foro competent.* consulti que-
„S. Cong. Conc. in *Sabini. privilegii fori*, 30.
„*Marilii* 1626.

Advertendum est etiam sequens monitum, quod
„idem Benedictus ad evitandas Clericorum fraudes in
„huiusmodi reassumptione *num. 4.* suggerit Episco-
„pis, „Præcipit itaque Clericis, vel per publicum
„edictum, vel per citationem singulis factam, ut
„inecedant in habitum, & Tonfuram, atque alicui
„interviant Ecclesiae, praesinito congruo tempore ad
„utramque prestantum t hoc autem elapso, ter
„illos commoneant, ut præcepto obtemperent, ad
„normam textus in *cap. Contigit II. de Sentent.*
„*excommunic.* advertant tamen, hoc in re non sa-
„tis esse unicam monitionem, quæ tribus æquiva-
„leat, sicuti observat Glossa in *Clementina I. verb.*
„*Tertio*, sed requiri tres distinctas, ut, aliis cita-

„tis, docet Fagnanus in *ead. cap. Contigit*, n. 8.
„Post trinam vero monitionem, adversus inobe-
„dientes, in sua persistens contumacia, senten-
„tiam ferant, quæ declarent, eos propria culpa
„excidisse clericalibus iuribus, neque deinceps res-
„titucndos fore ad privilegia, quorum, sua per-
„vicacia se præbuerunt indignos. Quod si, post
„hanc sententiam, clericales velles iterum indu-
„re præsumant, non propterea tamen a seculari
„foro se subtrahent, sed remanebunt eidem sub-
„iecti, perinde ac laici: quemadmodum tradit
„Fagnanus *loc. cit.* atque ex sententia S. Congreg.
„Immunitatis confirmat Monacellus *Formul. legal.*
„*præf. tom. 2. tit. XV. formul. IV. cam clericis* seq.
„Quod vero speciatim spectat, ad Clericos con-
„jugatos, adnectimus sequentia laudat Cong. Conc.
„decreta, die 7. Maii 1597. = Congr. censuit, Cle-
„cum Prius Tonfuram, & altero ex minoribus
„Ordinibus initiatum, qui contracto matrimonio
„habitum clericalem dimittit, ac deinde reassum-
„pto habitu, & Tonfura Ecclesiae de mandato Epi-
„scopi intervire, debere utique in causis crimina-
„libus gaudere fori privilegio, nisi in fraudem ha-
„bitum reassumpserit, quod Jolex ecclesiasticus
„despicere debuit, ac præterea si de huiusmodi
„fraude constiterit, iudicem secularem eatenus in
„eum jurisdictionem habere, quatenus a sacris
„Canonibus permittit est illi jurisdictionis in eos, qui
„post delictum in fraudem Ordinibus initiati sunt.
„Ceterum, an eodem privilegio gaudeat in civi-
„libus, ubi de crimine non agitur, maturius esse
„deliberandum, in *Statuta jurisf. 17. Martii* 1683.

Ad V. Dubium quod spectat, an scilicet
„Clericus interveniens alteri Ecclesiae, cui ex manda-
„to Episcopi non fuerit adscriptus, gaudeat privile-
„gio fori, opportunum duco transcribere antea dver-
„sa dicto Benedicto *loc. cit. lib. XII. cap. VI. a. 5. &*
„*6. ibi* = Sacra quippe Congr. Conc. Jam alias deci-
„dit, Clericum fori privilegium non amittere,
„etiam si Ecclesiae interveniat sine mandato Episcopi,
„aut non illi, quam Episcopus designavit sed alteri fa-
„muletur Ecclesiae; quamvis enim Tridentin. vo-
„luerit, cum intervenire Ecclesiae ex mandato Epi-
„scopi; hæc tamen conditio mandati Episcopi
„adeo levis visa est S. Congregationi, ut illius de-
„fectus non satis sit ad spoliandum fori privilegio
„Clericum, cetera, quæ potiora sunt, ad eodem.
„Trid. præscripta exacte adimplement: uti videre
„est apud Fagnan. in *cap. Si quis*, num. 21. & seqq.
„de *Foro competent.* & adhuc clarius constat ex
„responsis ab eadem S. Congr. dato in *Senogallia*,
„die 21. Januar. 1603. lib. X. *Decretor. pag. 54.*
„cujus verba sunt = Sacra &c. censuit, oratorem,
„clericum habitum, & Tonfuram deferentem,
„quamvis alteri Ecclesiae, quam illi, cui ex man-
„dato Episcopi ad interveniendum adscriptus fuit,
„interviat, nihilominus privilegio fori gaudere.
„Atque iterum in *Neapolitana*, die 1. Feb. 1614.
„lib. XI. *Decretor. pag. 139.* cum eadem Congrega-
„tio esset consultata = An Clericus in minoribus Ordini-
„bus constitutus, clericalem habitum, & Tonfuram
„deferens, atque Ecclesiae interveniens, gaudeat pri-
„vilegio fori, si alicui Ecclesiae ab Episcopo adscri-
„ptus non sit in responsis, *Gandere*,

942 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

„ VI. Neque hæc sacra Congr. responsa al-
 „ teri adversantur Tridentino decreto *ejusd. sess. XXIII.*
 „ *cap. XVI.* de quo nos ipsi superius egimus *lib. XI.*
 „ *cap. II.* ubi nimirum vestigia inhærens sexti Ca-
 „ nonis Conc. Chalcedonenfis, neminem in posse-
 „ rum Ordinibus initiandum decrevit *qui illi Ec-*
 „ *clesiæ, aut pio loco, pro ejus necessitate, aut*
 „ *nilitate assignatur, non ascribitur, ubi suis fan-*
 „ *gatur muneribus* = siveque sacris interdicendum
 „ præcepit, qui, inconsulto Episcopo, ab Ecclesia
 „ se proripit, cui fuit alligatus. Aliud siquidem est,
 „ Clericum posse compelli ad interveniendum Eccle-
 „ siæ ab Episcopo designatæ; aliud, posse fore privi-

„ legio ideo privari, quod non illi, sed alteri Ec-
 „ clesiæ suam servitiū impendat. Primum certe,
 „ non videm alterum, ex allegato Trid. textu con-
 „ sequitur, quinimo ex hoc aperte conicitur, sola
 „ suspensione a Divinis, aut interdictione alicuius
 „ ad superiores Ordines, ejus esse puniendum con-
 „ tumaciam, qui, inconsulto Episcopo, ab Eccle-
 „ sia recedit, cui in sui Ordinatione fuit mancipa-
 „ tus; uti in suis suffragiis hæc super re diligenter
 „ elucubratæ concludunt Carolus de Vecchis, &
 „ Prosper Fagnanus, celebres olim sacra Cong.
 „ Conc. Secretarii, quæ extant *lib. Memorialium*
 „ *LII. pag. 16.* ”

S E C T I O X C I V.

Eadem Sessio XXIII. caput VII. de Reform.

Sancta Synodus, antiquorum Canonum vestigiis inhærendo decernit, ut, quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem Sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis divinæ legi, ac in ecclesiasticis functionibus exercitatis, siâ aîsibus, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter investiget, & examinet.

Scrutinium, quod hic Trident. ab Episcopo peragendum præcepit de promovendis ad Ordines sacros, totidem fere verbis præceptum legitur in *Can. Quando P. distin. XXIV. excerpto ex cap. XI. Conc. Romanensis* (quod, an fuerint primum celebratum anno 616. vel 618. an secundum, celebratum an. 890. dissident Eroditi. Quæ salutaris scrutiniî faciendi institutio, cum temporum malitia, & Episcoporum incuria desuevisset, eam, etiam ante Triden. instaurandam curaverat Paulus III. cum enim delegisset) ita refert. *Benedictus XIV. lib. V. cap. III. de Synod. diac. n. 3.* „ Cardinales, & Præbules, ut
 „ nimirum collato studio ea ipsi suggererent, quæ
 „ ad reformandam Ecclesiam necessaria reputarent,
 „ in celebri consilio, anno 1538. eidem Pontifici
 „ in scriptis exhibito, inter cæteros corrigendos
 „ abusus, hunc, tamquam gravissimum, primo lo-

„ co recensere = *Præsumptio abusus in hac parte est*
 „ *Ordinatio Clericorum, & præsertim Presby-*
 „ *terorum, in qua multa adhibetur cura, nulla ad-*
 „ *bibetur diligentia, quod passim quicunque sint,*
 „ *imperitissimi sint, vilissimo genere orti sint, multis*
 „ *moribus orati sint, adolescentes admittuntur ad*
 „ *Ordines sacros, & maxime ad Presbyteratum,*
 „ *ad characterem inquam Christum maxime expri-*
 „ *mentem: hinc innumera scandala, hinc con-*
 „ *temptus Ordinis ecclesiastici, hinc divini cultus*
 „ *veneration non tantum diminuta, sed etiam prope*
 „ *jam extincta* ”.

Hæc eadem Tridentina sanctio luculentis explicata, religiose custodiî præcipitur a *Clemente XIII. Constit. Dives in misericordia, 20. Augusti 1759. §. VII. ibi.*

Hinc illa veterum SS. Patrum, & sacrorum Conciliorum tam exquisita diligentia, & veluti anxietas, quam in hac ipsa ordinandorum materia, ab omni Ecclesiæ antiquitate observare licet, ut statutis anni temporibus, quando Spiritus Sancti gratia per totius fidelis populi orationem, & jejunium præcipue imploratur, ordinationes habeantur; ut in cathedrali, & primaria Ecclesia a proprio Episcopo publice ritu solemniter celebrentur, ut non nisi probati, & examinati initientur, ita ut Episcopus ipse pîs, & prudentibus Sacerdotibus, & divinæ legis peritis, atque in ecclesiasticis functionibus exercitatis, secum adhibitis, de ordinandorum genere, natalibus, ætate, institutione, vita, moribus, doctrina, & fide diligenter inquirat, atque investiget, ut non nisi digni, & probati, bonum testimonium habentes, qui, Deo auctore, sperent se continere posse, qui pie, & fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, paulatim, & per temporum intervalla ad altiores gradus assumantur, & ad sacratissima mysteria, quibus nihil est divini merito admittantur.

Ab

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 543

Ab Alexandro vero VII. certis aliis conditionibus ampliata legitur in ejus Constit. *Apostolica sollicitudo*, 7. Aug. 1662. pro promovendis ad Ordines in Urbe, & in sex Episcopatibus suburbicariis Cardinalitatis, ibi.

Motu . . . mandamus, & ordinamus, ut quicumque in eadem Urbe ratione originis, vel beneficii ecclesiastici, aut domicilii, vel cum literis dimissoriis proprii Ordinarii, ad minores, vel sacros Ordines promovendi volunt, per mensem ante generales ordinationes dilectum filium nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis in dicta Urbe Vicarium in spiritualibus generalem adeant, & de ipsius mandato ab Examinatoribus ad hoc deputatis, non paucioribus, quam tribus, ac simul congregatis, super scientia ad unumquemque Ordinem requisita sedulo examineantur, & peracto examine, renuncientur quotcumque ab his idonei judicati fuerint.

Deinde ad minores quidem Ordines promovendi bonum a Parocho, & a Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant, de quo publicum eidem Vicario exhibeant documentum. Pro iis vero, qui ad singulos majores Ordines erunt assumendi, idem Vicarius Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoveri, publice in Basilica Lateranensi, & in propria cujusque parochiali Ecclesia propostis, de ipsorum ordinandorum natalibus, genere, ætate, moribus, & vita, Ordinibus ante susceptis, titulis, ad quos promoti sunt, vel promovendi cupiunt, cæterisque qualitatibus requisitis juxta sacrorum, Canonum, & Conc. Trid. dispositionem a fide dignis diligenter inquirat, & literas testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Vicarium quamprimum transmittat.

Et nihilominus, quoties aliquem ex sacris Ordinibus suscipere voluerint, ad Sacerdotes. in id deputatos personaliter se conferant, a quibus decem saltem dierum spatio ante ordinationem in eorum domo inclusi de omnibus ad digne suscipiendos, & rite exercendos Ordines requisitis erudiantur, & de hoc testimoniales eorundem Sacerdotum ad ipsum Vicarium deferant, nec sine hujusmodi literis quisquam ad ullum sacrum Ordinem promoveatur, nec cum aliquo super examine, & inclusione hujusmodi dispensari possit, nisi consultis Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente.

Denique in sex Episcopatibus prope Urbem, in quibus non sunt Suffraganei, quicumque ad minores, vel sacros Ordines volunt promoveri, cum literis dimissoriis sui Ordinarii ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antistitem directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi ordinentur, servata in omnibus forma superius præscripta. Ubi vero sunt Suffraganei, nemo ad aliquem ex majoribus Ordinibus assumatur, nisi prius, præter ea, quæ a sacris Canonibus, & ejusdem Conc. decretis sancita sunt, ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis in eorum ædibus inclusis, ut supra, fuerit eruditus, ac literas testimoniales eorundem Sacerdotum ad ipsum Suffraganeum detulerit. Suffraganeus autem, qui contrafecerit, ab exercitio Pontificaliis per annum; promoti vero tam ab eisdem Suffraganeis, quam etiam in Urbe, non servata forma præsentis Constitutionis, ab executione Ordinum sic susceptorum, donec Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus visum fuerit, ipsi jure sint suspensi.

Ampliata est tandem laudata tridentina sanctio promovendorum ad Presbyteratum hæc præscribens ab Innocentio XIII. in Constit. *Apostolici ministerii*, tur, ibi.
supra jam relata, in qua §. IV. circa examen.

Qui vero ad Presbyteratum erunt assumendi, idonei prius per accuratum similiter examen comprobentur ad ministranda Sacramenta, & ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: quod quidem, ut recte præstari possit, eosdem Episcopos in Domino hortamur, ut quantum fieri potest, eos tantum ad Sacerdotium assumant, qui saltem Theologiæ moralis competenter periti sint.

644 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Eadem totidem fere verbis sancita leguntur *titulo VI. de Abate, & qualitat. Presbyteri*
in Conc. Romano celebrato sub Bened. XIII. an. 1725, *cap. III. ibi.*

Quapropter Episcopi nonnisi illos ad sacros Ordines promoveant, quam quos vere dignos, & habiles, requisita etiam habentes, a sacra ipsa Trident. Synodo præscripta, per diligentem inquisitionem compererint. Verum, qui ad Presbyteratum erunt assumendi, idonei prius ad Sacra menta ministranda per diligens examen comprobentur, & ad ea populum docendum, quæ scire omnibus pertinent ad salutem: quod quidem, ut recte præstari possit, eosdem Episcopos in Domino exhortamur, & quantum fieri poterit, eos tantum ad Sacerdotium assumant, quos saltem Theologiæ moralis competenter peritos agnoscant.

Prædictum ad sacros Ordines promovendorum scrutinium, quod hodie ex præscripto laudati Concilii Nannæensis, & Trident. ab Episcopo fieri debet, ex Examinatorum a se electorum, olim committebatur Archidiacono, quod quidem incepit usque a seculo IV. ut ex Epistola D. Hieronymi ad Evangelium tom. 1. Oper. col. 1077. atque in actu Ordinationis interrogabatur ab Episcopo, an sciat esse dignum, quem ordinandum exhibet. Cujus antiquissimæ disciplinæ (de qua etiam testatur D. Cyprianus *diff. XXXIII.* & Lampadius in Alex.) ut vestigium aliquod remaneret, adhuc in præfens Episcopus Diaconum, & Presbyteratum collaturus, prius populi testimonium his verbis exquiri: *Quid de eorum actibus, aut moribus noveritis, quid de merito sentitis, libera voce pœdatis. Si quis habet aliquid contra illos, pro Deo, & propter*

Deum, cum sancta exeat, & dicat = Postea Archidiaconum, an sciat esse dignum, quem ordinandum exhibet, cui Archidiaconus respondet = *Quantum humana fragilitas nosse finit, & scio, & iustifico, ipsum dignum esse ad hujus onus officium*. Quæ attestatio, attento hodierno scrutini modo iuxta per Episcopum habiti, nunc est merus ritus, & ceremonia. Nec propterea Archidiaconus, ita respondendo, culpæ reus habendus esset, quanti ignoraret, an Ordinandum revera dignum existeret, = dum hoc modo contra conscientiam non loquar, quia non simpliciter illum asserit esse dignum = ut respondet Innocentius III. ad Auriensem Episcopum Epistola XXXII. lib. IX. ex qua excerpta sit Decretalis relata in *cap. unic. Ex parte, tit. de scrutin. in Ordine faciend.* quom habes *part. I. pag. 61.*

S E C T I O X C V.

Eadem Sessio XXIII. cap. VIII. de Reform.

Ordinationes sacrorum Ordinum statutis a jure temporibus, ac in cathedrali Ecclesia, vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur: si autem in alio diocesis loco, præfente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adæatur.

Huic Decreto de conferendis sacris Ordinibus, nonnisi statutis a jure temporibus (videlicet in sabbatis quatuor temporum, aut sabbato ante Dominicam Passionis *cap. De eo III. de Tempor. Ordinat.*)

accesserit Constitutio Sixti V. *Sanctam, & sub art. 5. Januarius. 1588.* in qua §. II. & III. hæc præsumitur tam in dictos Ordines extra tempora conferentes, quam in recipientes inflixerat, ibi.

Statuimus, & ordinamus, ut si in posterum Antistes aliquis, episcopali, archiepiscopali, primatiali, vel etiam patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad Primatam Tonsuram, minoresque Ordines suis subditis conferendos a Sede Apostolica auctoritatem habens, quemcumque secularem, vel cuiusvis Ordinis, aut militiæ Regularem, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, seu alias inhabilem, vel irregularem existentem, vel extra tempora a jure statuta, vel absque veris dimissoriis sui Ordinarii litteris, aut per saltum, vel furtive, aut quoad seculares, sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ætatem per sacri generalis Trid. Concilii decreta, Primæ Tonsuræ, ac cuique Ordini præscriptam, aut non servatis temporum interitiis; ita ut aliquis unico die, seu continuatis diebus, ad plures Ordines sacros, vel post unum Ordinem susceptum sine causa rationabili antequam tempus ad eodem Concilio Tridentino præ-

scribitur

xum elaboratur, ad alium Ordinem promoveatur sine dispensatione, aut indulto Apostolico, clericali charactere non legitime insigniverit, aut ad Ordines minores, vel sacros, ut præfertur, vel alias male promoverit, sive id scienter, sive ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset, ut in quo deliquit, in eo puniatur, a quorumcunque Ordinum, atque adeo ipsius Tonsuræ, & ab executione omnium munerum pontificalium eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, aliisque gravioribus penis, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio puniatur. Quod si spreta huiusmodi suspensione, & interdicto, in præmissis se temere ingesserit, etiam a regimine, & administratione suæ Ecclesiæ, seu monasterii, & a perceptione fructuum mensis ejusdem, ac quorumcunque beneficiorum, pereum, in titulum, vel Commendam, seu alias obtentorum suspensionem eo ipso incurrat, ejusque interdicti, aut suspensionis relaxationem, aut penarum remissionem ab alio, quam a Romano Pontifice pro tempore existente nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. record. Pii II. & aliorum Romanorum Pontificum nostrorum, Prædecessorum, qui per suas Constitutiones, aut in Cancellaria Apostol. publicatas regulas, contra huiusmodi Clericos male promotos, diversas penas inflixerunt, vestigiis inhærentes, eosdem Clericos posthac male promotos ab executione, ministerio, & exercitio Ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus. Et si in eis ministrare præsumpserint, illos sic irregulares effectos, omnibus, & quibuscunque per eos, in titulum, Commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, quomodocunque qualificatis, secularibus, vel cujusvis Ordinis, aut Militiæ regularibus, ac etiam ipsi Clerici regulares fuerint, activa, & passiva voce, ipso facto privamus, & iis privatos, eosque ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces esse decernimus, & declaramus: dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiusmodi, sic pro tempore vacantium dispositionem nobis, & Apostol. Sedi perpetuo reservantes.

Hæc Constitutio moderata fuit, quoad hoc a. Bullæ Pii II. *Cum ex sacrorum*, & Concilii Trident. Clemente VIII. *Consilium Romanum Pontificem*, 23. *tinii*, ibi.
Febr. 1595. & redacta ad terminos juris communis,

Nos animadvertentes in dictis literis nihil fere, quoad ea, quæ in Ordinum collatione servanda sunt, disponit, ultra id, quod in sacris Canonibus, & in Conc. Trident. decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus dispositum fuit, sed diversas penas, & censuras ecclesiasticas contra Episcopos, & alios Prælatos in Ordinum collatione peccantes, & similiter contra Clericos, tam seculares, quam cujusvis Ordinis, Instituti, & Militiæ Regulares male promotos constitui, absolutionemque, & dispensationem Sedi Apostolicæ reservari, & alias, sicut in præfatis literis continetur: considerantesque, tam promoventes, quam eos, qui ad dictos Ordines promoventur, sepe censuris, & penis huiusmodi, ob illarum multipliciter in eorum perniciem animarum, variis modis illaqueari, nonnullis ex Prælatis, & Episcopis in conferendis huiusmodi Ordinibus nimis scrupulose procedere, multosque metu poenarum, & censurarum præfatarum, ab Ordinum collatione prorsus deterri, adeo, ut Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus sit, omnium in præmissis securitati, ac animarum saluti, paterna charitate prospicere volentes, motu proprio, hac nostra perpetuo valitura Constitutione supradictas literas ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionis rec. mem. Pii Papæ II. etiam Prædecessoris nostri, quæ incipit, *Cum ex sacrorum Ordinum*, sub dat. videlicet XIV. Kal. Decembris, Pontificatus sui Anno IV. cujus tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, & ad dispositionem decretorum sacri Trident. Conc. restringimus, & reducimus, necnon censuras, & penas in eisdem Sixti literis contra quoscunque, præterquam contra simoniace ordinantes, & ordinatos Institutas, quas volumus in suo robore permanere (aliis etiam

pœnis, & censuris per eosdem Canones, ac Constitutionem Pii II. Conciliumque Trid. injunctis falsis, & firmis remanentibus) moderamur, & abolemus.

Si autem quæras, quas pœnas de jure communi incurrat promotus extra statuta tempora sine. Apollolica dispensatione, ad sacros Ordines, ex Decretali Alexandri III. ad Episcopum Hesfordensem in Britannia, relata in cap. II. Sane, de Temp. Ordinat. non erat permittendus in suscepienda ministrare. Et olim ex posteriori Decretali Urbani III. ad Pisani Archiepiscopum, relata in cap. VIII. Cum quidam, eod. tit. suspensus permanebat, donec a Sede Apollolica restitutionis gratiam meruisset obtinere. Verum postea ex Decretali Gregorii IX. ad Archiepiscopum Barensis, relata in cap. XVI. Consultationis disto tit. indultum fuit, ut dispensari posset ab Episcopo post penitentiam peractam, quate-

mus in susceptis Ordinibus ei ministrare liceret. Quod tamen indultum Thefaurus de Paris cap. XIV. verb. Ordo, cum DD. ibi cit. docet, intelligendum esse respectu Episcopi, qui non fuerit culpabilis in tali Ordinatione.

Diffidebant etiam DD. ad eodem Thesauro relati, an dicta suspensio esset lata, vel ferenda sententia: sed hodie ex cit. Constit. Pii II. edita 17. Novemb. 1461. dirempta est controversia; in ea enim declaratur, esse latæ sententia: & si in tali suspensione in eisdem Ordinibus ministrare præsumperit, eo ipso irregularitatem incurrit, ecclesiasticisque beneficiis privari potest, ibi.

Nos . . . statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia, sive extra tempora, a jure statuta, sive anteqtatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, etiam Citramontanis (præterquam, si in hoc ultimo casu per Cameram Apollol. juxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris Ordinibus se fecerint promoveri, a suorum Ordinum executione ipso jure suspensi sint; & si, hujusmodi suspensione durante, in eisdem Ordinibus ministrare, præsumperint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, ultra alias pœnas in tales generaliter a jure inflictas, beneficiis ecclesiasticis possint jure privari.

Nota I. Hanc suspensionem esse tantum ab Ordine, si male susceptum, ejusque absolutionem hodie non esse amplius Papæ reservatam, ut animadvertit idem Thefaurus loc. cit.

Nota II. Ordines sacros extra tempora conferentem, nec ex jure communi, nec ex jure novo ullam censuram ipso facto incurere. Non ex jure communi, quia, tam in mox cit. cap. Sane, quam cap. Cum quidam præcipitur, suspendendum esse a potestate Ordines conferendi. Non ex jure novo, eum superius allata Sixti Constitutio, etiam quoad se ordinantem moderata sit, ut jam dixi.

Nota III. Quod concessio etiam, Episcopatum esse Ordinem substantialiter distinctum a Sacerdotio, & non tantum attentivum, ut per modum complementi, ut verior est sententia, fundata in Tridentino, septem dumtaxat Ordines enumerante in cap. II. sess. XXIII. de Sacram. Ord. inter quos nulla mentio sit de Episcopatu, certum est conferri posse quocunque die Dominico. Et quamvis S. Leo Papa, in Epistola ad Diaconum Episcopum Alexandrinum, relata a Gratiano in Can. P. Quod die, dista. LXXV. statuerit, conferendum esse die dumtaxat de Dominiæ Resurrectionis; hodie tamen ea usu ab Ecclesia ubique recepto, quocunque die Dominico conferri potest; ea potestatem ratione investit, quod eum maxima semper fuerit SS. Patrum solertia, ut vacantibus Ecclesiis, quæmetistime consuleretur, id sine præiari non potuisset, si solo die Paschatis Episcoporum consecrationes celebrande fuissent.

Nota IV. Circa dubium, an Regulares habentes privilegia recipiendi Ordines extra tempora, attendenda esse tradita a P. Gaudenzio a Janua, ibi, „ His itaque, aliisque rationibus circa præiens du-

bium, mature perpenſis, Congregatio ſpecialis plurium Eminentiffimor. Ottoboni, Laurentii Corſii, adhuc Cardinalis, Ptolomei, de Marinis, Pipix, & Pereyro, eum interveniſſent D. Tedeſchi S. Congregationis Rituum tunc Secretarii; nec non plurium Theologorum, a piæ m. Benedicthi XIII. Pontificis maximo ſuper hoc ſpecialiter deputata, clariſſimum, & indubium decretum edidit ſub expreſſis, quæ ſequuntur, verbis.

„ Privilegia a ſummis Pontificibus tam ante, quam poſt Tridantinum, ſive expreſſe, ſive via communicationis Regularibus conceſſa ſuſcipiendi ſacros Ordines extra tempora, perſiſtere in ſuo robore, nec iis fuiſſe unquam derogata, ac proinde tato poſſe Regulares ordinari extra tempora absque novo indulto Apollolico: die 16. Maii 1725. Ex voto typis edito Eminentiffimi de Noſſis in ſine.

„ Ac ſubinde inchoato Lateranenſi Concilio, præſidente, & aſſiſtente eodem S. M. Bened. XII. tit. P. de Temporibus Ordinationum, cap. II. cui titulus pariter ſuit abſolute apoſtus, ibi: Regulares vigore ſuorum privilegiorum tato absque novo indulto Apollolice extra tempora ſacris initiante, proſiit Decretum ſequens: =

„ Quo vero ad Regulares, privilegia a ſummis Pontificibus habentes, ſive expreſſe, ſive per viam communicationis conceſſa, ſacris videlicet Ordinibus extra tempora ſuſcipiendi: cum privilegia ipſa in ſuo robore perſiſtant, nec iis derogatum fuiſſe conſtat, decretum præſente. Regulariter eoſdem absque novo indulto Apollolico poſſe extra tempora ordinari.

„ Ex quibus omnibus mirum pro certo apparet, quomodo adhuc super existentia, & sufficientia, ejusdem privilegii pro Regularibus omnibus apud aliquos, tum opinantes peculiari, tum Anticlerici, res scrupulosas possit cadere dubium „

Laudato huic Auctori & ipse subscribo : & quamvis in Additionibus meis ad *Instit. Canonic. Regum Maschat. tit. de Temporalib. Ordinib. 6. II. post quest. 5.* itidemque in Additionibus ad *Thesaurum de penis ecclesiasticis. post cap. XIV. Verb. Ordo*, notaverim ex Constit. Bened. XIV. *Imposui*, 29. Septem. 1747. referendo verba hujus Constit. = Illis solis Regularibus (hæc privilegia) suffragari, quibus post Trident. nominatim, atque directe, non vero per communicationem concessa fuerint, & hæc indulta non conferri, nisi vel post ipsius Verb. confirmationem re ipsa fuerint concessa; vel quatenus antea concessa, & postea confirmata esse asserantur, hujusmodi confirmationes in forma specifica cum literali veteris indulti insertione, ejusque expressa innovatione, facite dignoscantur: ac . . . aliter generis confirmationes, quæ in forma communi nuncupantur, nemini ad prædictum effectum suffragari = re melius considerata, inspectoque integro d. Constit. contex-

tu, animadverti, hanc Benedicti declarationem relationem habere ad privilegia, quibus fruantur Regulares, ut promoveri possint ad Ordines a quocunque Episcopo in casu impedimenti, vel absenti Episcopi diocesani, non ad privilegia recipiendi Ordines extra tempora . . .

Quod quamvis firmum remaneat, eo tamen Episcopos diocesanos non arctari ad eandem Regulari ordinandos extra tempora, Benedictus in cit. Constit. declaravit. Præterea = Hoc enim expresse declarari opus est, ad excludendam nonnullorum arrogantiam, qui cum privilegio gaudent suscipiendi Ordines extra tempora, exilarunt, Episcopos ipsorum voluntati adeo addictos esse debere, ut si, quandoque ipsis placuisset ad Ordines promoveri, non statim, ipsoque die ab ipsis designati, voti compotes fierent, jam dici posset, Ordinationem ab Episcopo non haberi, proindeque alius Episcopus pro suscipiendi Ordinibus adveniens esset =

Idem etiam declaravit Innocentius XII. respectu aliorum quorumcumque, cum hujusmodi Indulta a Sede Apostolica obtineri contingerit, ut ex sequentibus decretis . . .

DECRETA CONGREGATIONIS

A Sanctissimo Domino nostro specialiter deputate

SUPER MODERATIONE INDULTORUM SUSCIPIENDI ORDINES
EXTRA TEMPORA, A JURE STATUTA.

Sanctissimus Dominus noster Innocent. Papa XII. pro pastoralis sui in communi sui gregem dominicum zelo, ac tuenda disciplina ecclesiastica studio prospicere volens, ne Indulta suscipiendi extra tempora a jure statuta Ordines nimis facile concedantur, Congregationi particulari E. E. DD. Cardinalium Carpinei, Casanatis, Marefcotti, Colloredi, Penciatici, & Albani, necnon Illustrissimorum DD. Sperelli, Ciampini, Sacripantis, meique Secretarii infrascripti specialiter deputate, expendendas commisit causas, ex quibus præfata Indulta tribui solent, ut Sanctitati suæ referre possent, quæ ratio deinceps in eunda, modisque adhibendus videretur in concessione similium Indultorum.

Quæ quidem Congregatio in adibus præfati Eminentiissimi Carpinei die 10. Novem., atque iterum 7. Decem. anni currentis habita, re mature discussa, censuit, Indulta hujusmodi, si Sanctissimo placuerit, concedi posse ex causis infrascriptis, videlicet . . .

Ut quis beneficio, vi cuius ardeatur ad presbyteralem Ordinem suscipiendum, vel alteri etiam perpetuo beneficio, quod obtinet, vel Cappellanæ ad vitam sibi concessæ per se ipsum intervenire possit. Ob penuriam Sacerdotum in illis partibus, vel in monasterio pro Regularibus. Ob solatium patris, vel matris, dummodo quinquaginta ætatis annos excedat, & Orator saltem per triennium in clericali

habitu honeste, & laudabiliter vixerit. Item concessi posse censuit eadem Indulta Referendaris utriusque Signature, Familiaribus Summi Pontificis, Canonici cathedralis, vel etiam collegiæ ecclesiæ, eorumque Coadjutoribus, Magistris, sed etiam Baccalaureis in sacra Theologia; Doctores utriusque, vel saltem canonici juris, seu Licentiatos, dummodo singulos præfatos gradus in publica, & approbata Universitate obtulerint: his etiam, qui saltem per triennium sculam Theologiae studio operam navaverint, ac tandem XXVI. ætatis annum excedentibus, si per triennium in clericali habitu boneste, & laudabiliter vixerint.

Ex contra censuit, non expedire, ut eadem Indulta concedantur ex eo, quod quis Diaconus, Subdiaconus, literarum Apostolicarum scriptor sit, seu Magister in artibus, nobilis, aut præfatus in Curia, vel quod Philothæzæ cursum abfoluerit, aut alicui Ecclesiæ adscriptus fuerit, ut cujus servitii titulum ex Apostolico Indulto Clerici ordinari possunt, aut onus Missarum, non tamen ex beneficio ecclesiastico proveniens, habere se doceat.

Insuper censuit, Indulta hujusmodi deneganda esse his, qui aliqua dispensatione indigent impediendi ex eorum delicto provenientis, & Sede episcopali vacante, infra annum a die vacationis minime danda his, qui beneficii ecclesiastici recepti, seu recipiendi occasione arctati non fuerint.

D d d d d d a

Item

Item nunquam concedenda pro festivis diebus continuis, sed semper pro interpolata aliquo temporis spatio, arbitrio Episcopis definiendo.

Denique censuit, Episcopos omnes, ac etiam Apostolicos Nuncios, & Legatos literis in forma Brevis circularibus admonendos, decrevisse Sanctitatem suam, Indulta prædicta non ita passim, sed ex certis tantum, legitimisque causis concedere, nec Episcopos ad eorum executionem adstringere, sed illam semper ipsorum arbitrio, onerata eorumdem conscientia, relinquere. Item per eadem Indulta licentiam non tribui promovendi quempiam ad patrimonii titulum, nisi ad normam Conc. Trident. sess. XXII. cap. II. Eos vero omnes, qui ab Apostolica Sede facultates obtinere conferendi Ordines extra tempora, vel aliis respectu tribuendi licentiam, ut conferant, maxime cavere debere, ne præscriptos sibi in iisdem facultatibus limites, cujusvis consuetudinis, aut exempli prætextu transgrediantur.

Hæc autem omnia, & singula superscripta de-

creta, audita ex me integra eorum relatione, S. D. N. laudavit, & approbavit, ac tam in Datana, & Secretaria Brevium, quam a cæteris omnibus ministris, & officialibus Curie, ad quos pertinet, perpetuo, & inviolabiliter servari mandavit, sub lata omnibus quacunque facultate prædicta Indulta aliter, quam ad formam eorumdem decretorum in poterum expediendi. Hæc die 14. Decembr. 1693.

Carolus Augustinus Fabronius Secr.

Quod autem spectat ad præceptum publicè peragendi Sacror. Ordinum collationem in Ecclesiæ cathedrali, vel in alio diocesis loco, ut injungitur in mox transcripto cap. VIII. Tridentini, & Sac. Cong. Conc. in Melfensi. 20. Novembr. 1592. in Casibus, si non fuerit Ordinatio generalis, sed tantum aliquorum personarum, potest ubique Episcopus eam habere etiam in Capella sua privata. in lib. VII. Decretor. pag. 96.

S E C T I O X C V I.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. profequitur idem cap. VIII.

Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegii prætextu, etiam statutis temporibus, permittatur, nisi ejus probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat, Ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

Hoc Decretum, quo præcipitur, neminem ordinandum esse, nisi a proprio Episcopo, explicatum est ab Innocentio XII. Constitutione *Speculatoris*, 4. Novembr. 1694. declarante, illum esse proprium Episcopum ordinandi, qui ei subditus sit, vel ratione originis, vel ratione domicilii, de subje-

ctione enim jurisdictioni alterius Episcopi ratione beneficii obtenti in illius diocesi, de qua idem Pontifex in hac Constitutione agit, sermonem jam instituitur. pag. 873. & 874. ad caput II. sess. XXI. de reform.

Quod igitur spectat ad subditum ratione originis, ita declaravit.

Cæterum subditus ratione originis, is tantum sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea diocesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus patris in illo loco, quo casu nullatenus ejusmodi fortuita natiuitas, sed vera tantum, & naturalis patris originis erit attendenda. Quod si quis tanto temporis spatio in eo loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci literas testimoniales, ut supra obtinere, illasque Episcopo ordinanti, per eum in collatorum Ordinum testimonio similiter recensendas præsentare teneatur. At si pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanferit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit, tunc non origo patris, sed domicilium per patrem legitime, ut præfertur, contractum pro ordinatione ejusdem filii attendi debet.

Quod vero spectat ad subditum ratione domicilii, quis is duntaxat censeatur, palam faciunt

sequentia ejusdem Constitutionis verba.

Subditus autem ratione domicilii, ad effectum suscipiendi Ordines, is dumtaxat censetur, qui licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem, cum instructis adibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis, superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit: & nihilominus ulterius in utroque casu, se vere, & realiter animum hujusmodi habere, jure jurando affirmet. Si quis autem a propria originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii suæ originis testimoniales literas, ut supra, asserere debebit, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum Ordinum literis facienda erit.

Si autem aliquem subditum ratione tam originis, quam domicilii ordinari contingerit ab alieno Episcopo de licentia proprii Episcopi, hæc omnia servanda præcepit sub penis expressis §. VII. ibi.

Porro, ut quibuscunque fraudibus aditus omnino præcludatur, volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus, ut Episcopus quilibet suos ratione originis, seu domicilii subditos Clericos quoscunque, ab alienis Episcopis, quavis auctoritate, etiam cum suis commendatitiis literis promotos, nedum ad formam Conc. Trident. supradicti, *sess. XIV. cap. III. de reform.* quoad scientiam examinare valeat; verum etiam Ordinum eis collatorum testimoniales literas, gratis tamen, recognoscere, ac diligenter perquirere, an quoad illos præsentis Constitutionis forma, & dispositio adimpleta fuerit, assignato sic promotis termino competenti ei magis beneviso, ad docendum de ejusmodi adimplemento, ita, ut quos, eo termino elapso, id minime præstitisse comperit, a susceptorum Ordinum exercitio, si ita, & quandiu ei expedire videbitur, suspendere, illisque, ne in Altari, aut in aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Nota I. circa subditum ratione originis, quod quando dubitatur, an in loco, ubi filius natus est, pater domicilium continuaverit, ibique dictus filius baptizatus fuerit, dici possit originarius loci baptismi, ad tradita per *Morem in tract. moral. tit. Orig. q. 11. dub. IV. n. 128.* eum præsumi debeat, baptizatum fuisse in loco paterni domicilii. Si vero pater tempore natiuitatis filii nullibi domicilium contraxerit, hic tunc erit originarius loci, ubi pater naturaliter ortus est. Probabile est etiam juxta *Lamperz num. 400.* quod filius natus ex Judæis, & Turcis dici possit originarius loci, in quo baptizatus est.

Nota II. Probabile itidem esse, ut dici possit originarius loci matris catholice, si natus sit ex accidenti in loco, ubi pater nondum contraxit domicilium, & locus, in quo hic natus est, vel Episcopo careat, vel idem Episcopus schismaticus sit; eo pari modo, quo attendendus est locus originis matris, quando filius est illegitimus, ut mox dicitur. Si vero mater schismatica fuerit, recurrendum esset ad S. Cong. Conc. pro assignatione Episcopi originis, si filius promovere vellet ad Ordines.

Circa locum originis illegitimorum placet hic per extensum referre tradita a Canonico Romualdo Honorante in *Præxi Secretariae Urbis Vicarii cap. 1. Nota IX. §. Duplīcter pag. 17. ibi.*

Secundum Dubium. Quenam erit origo illegitimorum.

1. Duplicitate fororum natiuitas contingere valet, vel enim ipsorum ortus, in loco domicilii pa-

rentum accidere potest, vel extra, ita ut parentes nullibi domicilium habeant, vel si habeant, dictum sit, patris scilicet in una diocesi, matris in alia. Item pater potest esse notus, aut ignotus: in his ergo, & similibus eventibus, queritur, quis sit prædictorum illegitimorum locus originis, ut promovere valeant.

Pro quo adnotandum, in præmemorata Constitutione (*speculatores*) duplicem dispositionem legi, aliam pro natiuitate filii propria, aliam pro fortuita, ac casuali, diversamque originem ad Ordines pro diversitate natiuitatis assignari. Item in dicta Constitutione statuitur, quod si pater in loco, ubi filius ex accidenti natus est, domicilium contraxerit, filius originarius sit loci novi domicilii paterni. Difficultas ergo est, an omnes illæ dispositiones comprehendant in suo respectu casu illegitimos filios.

Responsio hujus difficultatis ab alia pendet, scilicet, an quando leges aliquid circa filios disponunt, nomine filiorum intelligantur illegitimi, de qua *Barboſe appellat verbis; appellat XC. numer. 35. & 36.* ubi in affirmativam inclinat, quando ratio legis certa est, & omnibus filiis æqualiter convenit. Unde in præsentibus triplex erit questio. I., an quando illegitimus oritur in loco, ubi parentes habent domicilium, originarius sit ejusdem loci. II., an deliciente in parentibus domicilio, illegitimus sequatur originem paternam, an matrem. III., an si pater, & mater illegitimi domicilium contrahant in loco, ubi dictus filius natus est, ratione illius domicilii sit originarius loci novi domicilii parentum.

7. Re-

Respondeatur I., quod illegitimus natus in loco, ubi ejus parentes habent domicilium, esse de patre certo confectus, esse originarium loci domicilii matris: ita Joannes Præpositus apud Dianam *part. VIII. tract. II. resolut. XVIII.* ejus sententia, etiam in terminis dicte Innocentianæ Constat. tenenda videtur, quia leges, cum de filiis loquuntur, non comprehendunt illegitimos, quando eorum ratio æqualiter non convenit legitimis, & illegitimis: at sic est in præfati; nam in legitimis eorum parentes idem habent domicilium, cum pro eadem persona reputentur propter unionem matrimonii: non sic in fornicariis, quilibet enim eorum habere possit diversum domicilium, & in diversa diocesi: ex quo fieret, quod si illegitimus domicilium utriusque parentis sequeretur, duplicem haberet originem ad Ordines, contra Innocentianam Constat., quæ duplicem originem non admittit.

Unde si mater, tempore, quo illegitimus nascitur, nulli domicilium habere, censetur natus ex accidenti, etiam si de patre certo confectus, habeatque domicilium; quia ex dictis conditionem matris sequitur. Similiter si mater illegitimi domicilium in aliqua diocesi habens, extra illam cum in lucem daret, originarius erit ad Ordines loci matris domicilii.

Respondeatur II., illegitimus natus ex accidenti, eo quod mater nullibi habeat domicilium, originarius ad Ordines esse loci naturalis matris originis, etiam si de patre certo confectus, quia *Jus civile, leg. 1. in fin. ff. ad municip. & leg. ejus, qui fecerim, illegitimos filios, matris filios agnoscit*, eo quod ab illa certius procedant. Nec obstat, quod Constat. Innocentiana pro origine filii causaliter nati, locum naturalis paternæ originis assignet; nam ly *patris*, late sumitur, & comprehendit matrem in casibus, quibus secundum jus ad patrem nequit recurri; & hanc sententiam tenet Barboza de *Potest. Episc. alleg. IV. num. 15. Diana part. VIII. tract. II. resolut. XII. Trullench rom. III. lib. IV. cap. unico, dubio VI. n. 7. & alii ab illis citati.*

Ad III. difficultatem, an scilicet, si mater domicilium de jure contrahat in loco, ubi illegitimus natus est, amittat ille originem loci maternæ originis, statque originarius loci novi materni domicilii? Negative respondendum censetur, quia Constat. Innocentiana de solo patre domicilium, nato filio, exigente loquitur, valdeque dubium in jure est, quod domicilium, matris tribuat filiis natis domicilium, esse cum illa morientur, animo perpetuo ibidem habitandi, ut allegat Navarrus *lib. I. consil. de temporibus Ordin. Consil. II. n. 5. & 6.*

Nota III. locum originis expofitorum, quorum scilicet parentes, & nativitas locus ignoratur, quique hospitali pro ipsis designato consignantur, esse ipsomet locum, in quo expositi fuerunt, ad hoc, ut promoveri possint ad Ordines, *Barboza de Potest. Episc. allegat. IV. n. 37. & clarus Campanil apud Trullench. rom. VIII. lib. IV. cap. unic. dub. VI. n. 12. ibi.* = Expositi ordinari possunt ab Episcopo, qui est ordinarius loci, in quo expositi sunt: nam eo quod parentes ignorantur, sine dubio illius loci ef-

fecti sunt cives. = Quod si pluribus in locis expositi fuerint, attendendum erit, non locus, ubi primo expositi, & baptizati fuerunt; cum in illo quasi ex accidenti fuerint expositi, sed locus hospitalis, cui alendi, & educandi consignati fuerint. Qui locus idem attendendus erit, licet confectus de loco, ubi orati sunt, & non de eorum parentibus; quia horum ignorantia magnum inducit præsumptionem, de natus esse ex accidenti: cum exterius impossibile videretur eosdem parentes ignorari, si in eo loco domicilium contraxissent. Si vero confectus de loco originis, vel domicilii solius matris, hic attendendum erit, Honoranti *loc. cit. §. Tertium dubium.*

Quamvis autem expofitorum originarius locus attendendus sit in terminis, & casibus supra expressis, non inde sequitur, eos promoveri posse hoc titulo ad Ordines, nisi obtinerent dispensationem: cum enim, si non confectus de eorum parentibus, communiter apud Amosar de causis piis *lib. IV. c. 31. n. 77. pro spuris, & illegitimis, habeantur sunt irregulares, & ut tales repellendi ab Ordinibus juxta Decretalem Bonitacii VIII. relatum in cap. I. de, qui in VI. Quidquid in contrarium sentiant Menochius, Gonzalez, & alii, asserentes, præsumendum esse potius legitimum, quam illegitimis: alunt enim, frequenter solere exponi etiam legitimos eo egestatem, vel aliam causam; & sic illorum legitimatio est dubia, & in dubio attendenda est præsumptio, & confectio, proli-vorabilis, *cap. XIV. Ex tenore, qui filii sunt legitimi.* Quam opinionem resecunt Coarrruzas, Soares, Gonzalez, & novissime Cardinalis Petra *in Commenc. ad Constat. XXII. Sixti. V. n. 2. probans, tenendam esse tutiorem; & proinde saltem quoad Ordines suscipiendos indigere dispensatione, cum requiratur probatio legitimatatis, pro qua non sufficit præsumptio.* Dispensatio autem quoad Ordines minore obtinendam esse ab Episcopo; quoad majores vero a Papa, prout statuit cit. Bonifaciana Decretalis.*

Nota IV. Derelicti, qui scilicet paternum nomen, & patriam semper ignorantur, propterea quod hi inortui sint, vel peregrinando, vel militando, esse originarios loci, in quo domicilium primo contraxerunt, licet postea ad aliam diocesim illud transierant; cum illud primum sit verus originis, quod ex sui natura est invariabile, *Lamperez n. 409.* Quod si nullibi domicilium elegerint, recurrendum est ad S. Cong. Concilii pro designatione loci.

Nota V. Libertos manumissos, nempe potius fuerunt servi, siue nati fuerint in loco, ubi Episcopus non extat, vel est Titularis tantum, quæ Trident. *sess. XIV. cap. II. de Refor.* ad Ordines promoveri nequit, vel in locis catholicorum, sed ex accidenti, v. g. ratione itineris, esse originarios loci, ubi Patronus habet veram, & naturalem originem, non vero domicilium, *Trullench n. 12. ibi.* = Libertus, quando potest promoveri, ordinandus est ab Episcopo loci, a quo Patronus trahit originem, quia filius loci est libertus, municipis, & non ab Episcopo, ubi Patronus habet domicilium. = Et ratio est, (ut animadvertit laudatus Honoranti *§. Quartum dubium,*) quia cum liberti parentes, nullibi domicilium, utpote servi, acquirant, illi censentur ex accidenti nati, & cum aliis naturæ sua origo parentum nequeat suffragari, supponitur enim

exim inibi Episcopo carere; recurrendum est ad originem naturalem Patroni, quæ invariabilis est. =

Nota VI. Libertinos, procreatos videlicet ex parentibus a servitute manumissis, antequam nascerentur, & numquam servierunt, esse originarios quoad Ordinem suscipiendos loci paterni ubi eorum parentes tempore natiuitatis domicilium contraxerunt. Si ve-

ro tunc iidem parentes domicilio carebant, attendendus erit locus originis Patroni eorumdem parentum; non vero locus originis accidentalis; *Pax Jordan. votum. l. lib. III. tit. VI. n. 43.*

Nota VII. Neophytos, recens nimirum ad Fidem conversos, sive ex Gentilibus, sive ex Judæis orti sint, esse originarios loci, in quo baptizantur ex Const. Pauli III. *Capitulum 21. Mart. 1542. §. III. ibi.*

Et quoniam per gratiam baptismi cives sanctorum, & domestici Dei efficiuntur, longèque dignius exiit regnare spiritu, quam nasci carne, eadem Constitutione statuimus, ut civitatum, & locorum, in quibus sancto baptismo pro tempore regenerabuntur, vere cives sint, & privilegiis, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii ratione natiuitatis, & originis dumtaxat consequuntur, gaudeant.

Qui tamen Neophyti, ut promoveri possint, indigent dispensatione Apostolica propter irregularitatem inductam a *Can. II. generalis Concilii Niceni I. relato a Graziano Diff. XLVIII. Can. I. Quoniam*, & *Can. III. Non oportere*, Synodi Laodicenæ sub Damaso Papa celebratæ. Ex quamvis recentissimis Canonibus prohibeantur dumtaxat, ne promoveantur ad Presbyteratum, & Episcopatum (quemadmodum, etiam legimus *I. ad Timotheum III. ubi* Apostolus venit in Episcopum ordinari Neophytum, = *ne in superbiæ elatus, in iudicium incidat diaboli* = ex communi tamen Canonitarum sententia, & constanti Ecclesiæ praxi huiusmodi prohibitio extenditur ad quoscunque Ordines, & etiam Primam Tonsuram.

Et hic obiter monitis velim Episcopos, dictam prohibitionem non extendi ad descendentes, sive per paternam, sive per materiam lineam a Judæis, & aliis Infidelibus; multoque minus ad eorum nepotes, pronepos, & ahnepotes, quos SS. Canones nequaquam dixerunt irregulares: imo eosdem expresse declararunt capaces, tum Ordinem, tum beneficiorum, ut ex claro textu Decretalis Alexandri III. ad Episcopum Tornacensem Provincie Belgiæ, relatus in *cap. VIII. Eam te de Rescriptis*. & quemadmodum etiam declaravit S. Cong. Conc. 13. Feb. 1683. & 13. Jan. 1685. ut refert Bened. XIV. de *Synod. Dilect. edit. an. 1755. lib. XII. cap. I. num. 5.* quamvis non sine magno defectu sint admittendi. Secus est de filiis Hæreticorum; cum limitatione tamen ut alibi notavi, & de filiis Patroni, occidentis Rectorem Ecclesiæ, cuius juspatronatum obtinebat, ut pariter alias notavi.

Exciipiunt tamen a mox allata juris communis dispositione filii descendentes a Judæis, & aliis Infidelibus, descendentes a Judæis Nationis Portugallie ob Constit. Sixti V. sub die 15. Jan. 1588. confirmatam a Clemente VIII. id prohibentis. Cujus

Constit. executionem observandam etiam præcepit Congregatio S. Officii, Epistola ad Collectorem ejusdem Regni, data an. 1611. prout refert laudatus Bened. loc. cit. n. 4.

Diximus Neophytos, seu recens conversos, ut promoveri possint ad Ordines Indigere dispensatione; sed hæc indulgeri non solet, nisi juxta cit. Canonem II. Concilii Niceni, post longam probationem, & experimentum in Fidei constantia. Quod si quæras, quantum temporis huic probationi sit remittendum; respondeo cum mox laudato Bened. n. 6. = Non conveniunt DD. Alii unum annum satis esse putant, quia miles in jure civili, exacto militiæ anno, dicitur veteranus: alii biennium requirunt; quia Gregorius Magnus *Oper. tom. II. cgl. 1056. lib. X. Indict. III. epist. XXIV. relata in Can. VI. XIX. quæst. III.* conversos ad Religionem vetuit ordinari, *præquam biennium in conversione compleant*: alii exigunt decennium, quoniam decennium in jure dicitur longum tempus, & infra illud non reputatur, *I. super longi, Cod. de præscript., long. temp. ubi* Interpretes: alii demum eum Covarruvia, & Gibalini de *irregul. cap. III. quæst. III.* cum nullo hac de re sit certum tempus definitum a jure, id relinquunt autumant arbitrio Episcopi, cujus est perpendere, an recuset ad Fidem conversi tante sint virtutis, atque in Fide constantie, ut ecclesiastica ministeria illis tuto committi valeant. =

Cum non minus seculares a proprio Episcopo, quam Regulares promoveri debeant ad Ordines ad Episcopum, intra cujus diocesim eorum monasteria sita sunt, & in quibus de familia degunt, ut errent in usu privilegii, quo fruuntur, ut promoveri possint a quocunque catholico Antistite, transferibimus hic pro norma novissimæ Constitutionem Benedicti XIV. dat. sub die 27. Februarii 1747. =

Olim de Ordinationibus Regularium controversia viguit, an scilicet Regulares a quocunque catholico Antistite indistinctè ordinari possent, an vero id juris privative pertineret ad Episcopum illius diocesis, intra quam sita est religiosa domus, quam Regularis ad Ordines promovendus inhabitat, providis Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, & declarationibus jamdudum sublata fuit. In qua quidem controversia Episcopi locorum Ordinarii jura sua fundantes in generalibus Canonum statutis, & in ipsis exemptionum privilegiis, quæ Regularibus indulta sunt, agebant, ipsorum Ordinationes, utpote diocesanas Episcopis expresse reservatas, neque spectare posse ad Ordina-

arios

narios eorum originis, quam Regulares a se abdicant, dum seculo nuntium remittunt; neque porro ad Ordinarios beneficii, quoniam ipsi ad titulum beneficii non promoveantur; proindeque unice spectare ad Episcopos ordinarios eorum domicilii, nimirum illius diœcesis, ac loci, in quo ipsi Ordinandi commorantur. Contra vero Regulares Apostolicis privilegiis innixi, quæ certis Ordinibus recentius elargita, ac deinceps per viam communicationis ad omnes extensa fuerant, licitum sibi esse contendebant sacros Ordines a quocunque catholico Antistite, juxta eorum privilegiorum tenorem, pro arbitrio suscipere.

Verum cum fel. record. Prædecessor noster Gregorius Papa XIII. per suam Apostolicam Constitutionem, quæ incipit = *In tanta rerum* = datam apud S. Petrum anno Incar. Domin. MDLXXIII. Kalendis Martii, iustis, gravibusque de causis, alteram Constitutionem sui, nostrique pariter Prædecessoris S. Pii Papæ V., cujus initium est = *Ex si Mendicantium* = ad juris communis, & Sac. Conc. Trident. terminos reduxisset; eodem quoque anno in causa Monachorum Ordinis Chartusiani decretum edidit, quo ipsos ab Episcopis diœcesum, in quibus eorum monasteria respective sita sunt, vel nonnisi de istorum licentia, ab aliis quibusque Episcopis ordinandos esse declaravit; quemadmodum legitur lib. I. Decretor. Congr. Conc. pag. 75. a terg. Dub. = An nostri Ordinandi obligentur habere expressam licentiam Ordinarii, in cujus diœcesi sunt, pro Ordinibus conferendis ab Episcopo alterius diœcesis: Sanctissimus Dominus Noster, etiam ex sententia Sac. Congr. Conc., declaravit, obligari.

Contigit autem, sub illius successore Sixto Papa V. eamdem quæstionem retractari, instante universo Ordine Fratrum Prædicatorum. Qua de re idem Prædecessor, post maturum causæ totius examen in præfata Congr. Conc. habitum, constituit, licere Superioribus Regularibus literas dimissoriales concedere suis respective subditis ad Ordines suscipiendos; sed eas tamen diœcesano dumtaxat Episcopo directas, nec alteri unquam, nisi cum forte is a diœcesi abfuerit, aut quatenus in diœcesi extiterit, Clericorum tamen Ordinationem non sit habiturus. Ita relatum habemus lib. IV. prædictor. Decretor. pag. 108: Sanctissimus Dominus noster Xistus V. ex sententia Congregationis respondit = Regulares posse concedere Dimissorias ad Episcopum diœcesanum, eoque absente, vel etiam præsentem, & Ordinationem non tenente, ad quemcunque; dummodo ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

Demum a san. mem. Prædecessore quoque nostro Clemente Papa VIII., ad hujusmodi controversias perpetuo extinguendas sequens decretum editum fuit = De mandato Sanctissimi Domini nostri Clementis Divina Providentia Papæ VIII. tenore præsentium mandatur omnibus, & singulis quorumcunque Regularium Superioribus, ut de cætero observent, & observari faciant ea, quæ in decreto Sacræ Cong. Conc. Trident. continentur, cujus tenor est talis: Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo subdito icidem Regulari, qui prædictis qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen diœcesanum, nempe illius monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, Regularis positus fuerit; & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcunque alium Episcopum; dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem Dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus diœcesanus, vel abfuerit, vel nullas esset habiturus Ordinationes. Verum, cum a Superioribus Regularibus, Episcopo diœcesano absente, vel Ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentia diœcesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, & passivæ privationis, ac alias arbitrio ejusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ reservatas penas incurrant. In quorum fidem &c. Datum Romæ die 15: Mensis Martii 1596.

Hoc emanato Pontificio decreto, eoque tam clavis verbis concepto, jure sperandum videbatur hujus generis lites non amplius auditum iri; sed contra accidit, dum ex una parte nonnulli Episcopi ultra montes constituti contendere cæperunt, necessarias esse Regularibus Dimissorias etiam Ordinariorum eorum originis, quo possent ab Episcopis aliorum locorum ad sacros Ordines promoveri; ex altera vero Regulares obtinentes, in

per

præfato Clementis VIII. decreto derogatum non fuisse Apostolicis privilegiis, quæ eorum Ordinibus, sive directè; sive per communicationem indulta fuerant, ut scilicet a quocunque catholico Antiflite ordinari possent, hujusmodi decreti vim, & observantiam declinare se posse putarunt.

Verum, quod attinet ad Episcopos, ipsa Congregatio Concilii die 28. Febr. anni MDCLIV., ut notatum reperitur libro XIX. ipsius Decretor. pag. 316: ita rescripsit: Regulares volentes se promovere ad Ordines, non teneri offendere Dimissorias Ordinariorum propriæ originis, sed sufficere, ut observent formam præscriptam in decreto san. mem. Clementis VIII. = Quod etiam amplissime confirmatum fuit in alio decreto edito die 17. Martii anni MDCLXXIV. Decretor. Lib. XXVIII. pag. 261. & seqq.

Quod vero spectat ad Regulares; cum eorum præsumptum jus, una cum rationibus ab ipsis plenissime deductis in quadam Congregatione particulari nonnullorum S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium a fel. recor. Prædecessore nostro Innocentio Papa XIII. deputata, cui nos.... diligenter expensum, & examinatum fuisset; cumque ad hujusmodi questionem definiendam, id potissimum visum esset in jure statuendum, an ad effectum eximendi Regulares a præfati decreti Clementini observantia sufficeret, quod privilegia suscipiendi Ordines a quocunque, ipsis concessa fuissent post Concilium Trident., a quo hujusmodi antiqua privilegia abrogata fuisse satis constat; an vero oporteret eadem concessa fuisse post ipsum Clementis Prædecessoris decretum: ac præterea an hujusmodi privilegia æque suffragarentur iis, ad quos per viam communicationis extensa dicerentur; ac iis, quibus directè, & expresse indulta fuerant; idem Innocentius Prædecessor, auditò præfate Congregationis particularis consilio, decrevit, satis esse ad prædictum effectum, quod hujusmodi privilegia post Conc. Trident. concessa fuerint, quamvis præfato Clementino decreto posteriora non sint; dummodo tamen directè concessa fuisse constet, non vero in communicationem privilegiorum de uno in alium Ordinem derivata asserantur; quemadmodum ipse Innocentius in suis Apostolicis literis, incipientibus *Apostolici Ministerii*, die 30. Maji anno MDCCXXIII. datis, ac deinde confirmatis a san. mem. Prædecessore pariter nostro Benedicto Papa XIII. per alias similes literas datas die 23. Septembris anni MDCCXXIV., quarum initium est = *In supremo* = aperte declaravit, his verbis: Quoties ergo Regulares ad Ordines erunt promovendi, servetur omnino decretum Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum a pie mem. Clemente VIII. Prædecessore etiam nostro confirmatum die 15. Martii 1596: quo sancitur ad Episcopum diocesenum literas dimissorias pro eorundem Ordinum susceptione a suis Superioribus esse dirigendas, præterquam in casu, quo Diocesanus a diacæsi abesset, vel Ordinationes non esset habiturus, quo etiam casu in literis dimissorias ad alium Episcopum dirigendis expressa fieri debeat mentio, vel de prædicta Episcopi diocesani absentia, vel de illa alia causa, videlicet quod Ordinationes non sit habiturus: exceptis tamen, quoad prædicta, Regularibus illis, quibus per speciale privilegium a sede Apostol. post Concilium Tridentinum fuerit concessum, ut a quolibet catholico Antiflite Ordines suscipere possint, super quo indulto nihil per præsentem innovare intendimus.

Porro, si aliqui vigilias, laboresque suos, non tam in extricandis inutilibus questionibus, vel forte in rebus profanis, & ab ecclesiastica professione alienis addiscendis consumerent, quam in studio sacrarum legum, quibus ecclesiastica disciplina continetur, uti-liter collocarent; ac nisi aliquibus arbitrium pro lege, præjudicata opinio pro ratione, atque in legum etiam clarissimarum interpretatione, suus cuique sensus pro auctoritate esset; nec olim nobis in nostro Bononiensi Archiepiscopatu residentibus contigisset, ut Regularis quidam ex ea Urbe repente digressus, siquæ Superioris Dimissorias ad Episcopum finitimum deferens, tametsi nullo pacto docere posset, nos Clericorum Ordinationem non habituros, sacrum Presbyteratus Ordinem susciperet, nullaque interjecta mora Bononiam ad primum Sacrificium non sine pompa offerendum reverteretur. Quam tamen intolerandam audaciam nos ad canonicarum sanctionum rigorem exigere, atque etiam, servata pastoralis mansuetudine, vindicare non prætermisimus, ut videre est in Monito pastorali a nobis tunc edito, inter impress. Monit. 3. lib. II. Neque rursus, ex quo ad universalis Ecclesiæ regimen, Deo sic disponente, assumpti fuimus, plurimum Episcoporum.

Fratrum nostrorum querelæ ad Apostolatam nostrum delatæ fuissent; qui nimirum, non sine magno animi nostri dolore, apud nos expositulare non desinunt, a pluribus sæpe Regularibus in eorum diocæsisbus respectivè commorantibus similia perpetrari, in spreum ecclesiasticarum legum, atque penalem sanctionum, quibus ipso facto adstringuntur, (siquidem in authographo supra relati Clementis decreti distinctè legitur, *incurrant*, non autem, quod falso nonnemo asseruit, *incurrunt*), dum scilicet Superiores Regulares, qui subditis suis non ad præscriptum ejusdem decreti dimissorias literas concedunt, suorum officiorum, ac dignitatum, & vocis activæ, atque passivæ amissionem multanur, Ordinati vero suspensionis penam, atque etiam, si in suscepto Ordine ministraverint, irregularitatem incurrunt; ac denique Antistites, qui ipsis manus imponunt, non facile effugiant canonicas penas adversus eos propositas, qui alienos subditos absque sufficientibus Dimissoriis ordinare præsumunt. Qui etiam plerumque culpa non vacant in eo, quod, cum ex usu rerum intelligere possint, complures Regulares non alia de causâ, proprio domicilio relicto, iter arripere, quam ut se subducant examini Episcopi diocesani, cujus hac in re jurisdictionem, aut nimirum rigorem perhorrescunt, aliumque inveniant, qui vel nullo, vel admodum levi præmissio examini, Ordines ipsis impertiatur; quoties hujusmodi facilitate erga illos utuntur, torres adversus consultissima Tridentinæ Synodi decreta delinquant: Ea siquidem *sess.* 23. *cap.* 12. de reform., sic statuit: Regulares quoque, nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegiis quibuscunque quoad hoc penitus exclusis.

Nos autem consueta sedis Apostol. clementia uti volentes, libenter abstinemus a designandis, aut nominandis hoc loco Regularibus, de quorum excessibus in hoc rerum genere graves Episcoporum querimonie ad nos delatæ fuerunt. Quæcunque etiam hac in re inordinate ad hunc diem admixta sunt, a districtioris judicii inquisitione liberamus. Quia immo omnes, & singulos in hoc delinquentes, sive Superiores Regulares, sive Regulares ad Ordines promotos, sive Antistites, qui eos ordinaverint, a quibuscunque sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, quas hac de causâ respectivè antehac incurrerint, quibuscunque innodati forsitan existant, auctoritatis nostræ plenitudine, ac de Apostol. benignitate, tenore præsentium absolvimus, & absolutos esse censi decernimus, & cum eisdem semper quacunque irregularitate per eos forsitan, causâ, & occasione præmissis, quomodolibet contracta, ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus Ordines, eorumque exercitium, atque ad omnia, & singula eorum respectivè Religionum munera, pari auctoritatis plenitudine dispensamus. De cætero tamen infra scriptas leges in posterum omnino observandas, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione præmissa edicimus atque statuimus.

Quæcunque nimirum hac in re a præfatis Prædecessoribus nostris Gregorio XII; Sixto V.; Clemente VIII., & Innocentio XIII. in supra citatis ipsorum literis, seu decretis statuta, mandata, definita, atque sancita fuerunt, ea omnia, & singula, motu, scientia, & potestatis plenitudine præfatis, eorundem præsentium serie, confirmamus, roboramus, & innovamus; atque ab omnibus, ad quos spectat, seu quandocunque in futurum spectabit, inviolabiliter observari præcipimus & jubemus; transgressores quoque omnibus pœnis in præmissis contentis, aliisque per Apostol. Constitutiones, & per sacros Canones latis, atque statutis, cum effectu subjacere, easque ipso facto, & absque aliqua declaratione incurrere decernimus; Superiores uimiro Regulares eas omnes, quas, ut præfertur, supradictus Clemens VIII. Prædecessor constituit, & sanxit; Regulares autem, qui contra illius decreti præscriptum promoti fuerint, & Antistites eos promoventes, canonicas penas, atque censuras, quæ adversus sacram Ordinationem suscipientes ab Episcopo, qui proprius ad hunc effectum dicit, & haberi nequit, necnon adversus Episcopos, alienos subditos indebite ordinantes, in jure canonico, & in Constitutionibus Apostol. statutæ habentur.

Præterea volumus, atque decernimus, ut Superiorum Regularium Dimissorias, quæ ideo ad alium Antistitem directæ fuerint, propterea quod Episcopus diocesanus extra diocæsim commoretur, vel Ordinationem non sit habiturus, nullius sint roboris, & momenti, nisi illis junctâ fuerit authentica attestatio Vicarii generalis, vel Cancellarii, aut

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 559

Secretarii ejusdem Episcopi diocesani, ex qua constet, vel ipsum a diocesi abesse, vel Clericorum Ordinationem habiturum non esse proximo legitimo tempore, per ecclesiasticas leges ad hunc effectum statuto. Hoc enim expresse declarari opus est, ad excludendam nonnullorum arrogantiam, qui cum privilegio gaudeant suscipiendi Ordines extra tempora, existimant Episcopos ipsorum voluntati adeo addictos esse debere, ut si, quandocunque ipsis placuisset ad Ordines promoveri, non statim, ipsoque die ab ipsis designato, voti compotes fierent, jam dici posset, Ordinationem ab Episcopo non haberi, proindeque alius Episcopus pro suscipiendis Ordinibus adeundus esset. Quod si aliquis Antistes regularem virum, in sua diocesi proprium domicilium non habentem, folis ipsis Superioris dimissorialibus literis contentus, sine adjuncta præfata attestazione in forma probante, ad Ordines promovere præsumpserit; decernimus, & declaramus, hunc ipso facto incurrere in penas canonicas adversus eos constitutas, qui alienum subditum legitimis dimissoriis destitutum ordinaverint.

Quemadmodum vero eorum Ordinum Regularium privilegia firma, & rata esse volumus, quibus ab Apostol. sede reperitur indultum, ut eorum Alumnii a quolibet catholico Antistite ipsius Sedis gratiam, & communionem habente ordinari valeant, dummodo hujusmodi privilegia post Trident. Conc., & ipsis Ordinibus nominatim, atque directe, non autem per communicationem concessa fuerint; ita porro omnia similia privilegia, quæ aliis Ordinibus ante prælatum Conc. Trident., ab ipsa etiam Apostol. Sede, & sub quibuscunque tenoribus, & formis indulta sint, vel etiam post ipsum Concilium non ipsis directe concessa, sed per communicationem ad eos extensa esse dicantur, illidem auctoritate, & tenore, nulla, & irrita, omnique vigore, ac robore, ad effectum, de quo agitur, penitus destituta, & vacua esse volumus, & statuimus. Decernentes hujusmodi privilegia nequaquam post Conc. Trident. indulta censeri, nisi, vel post ipsius Concilii confirmationem reipsa fuerint concessa, vel quatenus antea concessa, & posterius confirmata, esse asserantur, hujusmodi confirmationes in forma specifica cum literalis veteris indulti inscriptione, ejusque expressa innovatione factæ dignoscantur; ac declarantes, alterius generis confirmationes, quæ in forma communi nuncupantur, nemini ad præmissum effectum ullo pacto suffragari. Quod vero spectat ad eorumdem privilegiorum usum, & exercitium, monendi sunt ii, quibus eadem, juxta præmissa, pleno jure competere dignoscuntur, ut non sine justa causa, nec extra debitas circumstantias, pro libito ipsis utantur, nimis vero ad ostentandam dumtaxat ipsorum privilegiorum singularitatem; quemadmodum aliquibus in more positum esse novimus, qui pridie illius diei, quo ab Episcopo diocesano Clericorum Ordinationes publice habendæ sunt, ad alterius Episcopi diocesani consulto migrant, moxque suscepto ibidem Ordinationis munere, ad pristinum domicilium redeunt; idque se facere ajunt, ut iurium suorum indemnitate consulant; quasi vero Apostolica privilegia, nonnisi cum aperto Episcopi diocesani contemptu, suam vim, & robur habitura forent.

Denique tam Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, quam dilectos filios omnium Regularium Ordinum Professores, quam maximo posuimus Apostolicæ voluntatis studio, per misericordiam Dei nostri, & per charitatem Sancti Spiritus hortamur in Domino, & obtestamur, ut tam in hoc negotio, quam in cæteris omnibus, solliciti sint unitate spiritus, & sincere dilectionis concordiam servare. Meminerint Regulares, quo loco Spiritus Sanctus posuerit Episcopos regere Ecclesiam Dei: quod ipsis a sacrosanta Œcumenica Lateranensi Synodo sub Leone X. habita, inculcatum fuit, per hæc verba = Eosdem insuper Fratres in virtute S. obedientie, ut eosdem Episcopos loco SS. Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicæ Sedis reverentia, congruo honore, & congruenti observantia venerentur = Neque obliviscantur Episcopi, regulares viros ipsis datos esse adjutores in dominicæ vineæ cultura (subdit enim eadem S. Synodus) = Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiæ Dei nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolæ prosequentes, charitative tractent, ac benigne foveant &c., & tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laborum participes, prompta benignitate recipiant = Demum & Episcopi, & Regulares simul animum advertant ad id, quod ibidem subicitur: = Una est Regularium, & secularium Prælatorum,

E e e e e

& sub-

956 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

& subditorum, exemptorum, & non exemptorum universalis Ecclesiæ, extra quam nullus omnino salvetur, eorumque omnium unus Dominus, una Fides, & propterea decet eos, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam esse voluntatis. =

Hæc profecto christianæ veritatis, & charitatis documenta cum utrimque servata fuerint omnibus in rebus, adeoque in hac etiam Ordinationum materia importune partium querelæ penitus conticeſcent. Neque enim Regulares conqueri poterunt, quod recusantibus Episcopis sacram Ordinationem administrare, præterquam in temporibus ab Ecclesiâ statutis, eorum privilegia de Ordinibus extra tempora suscipiendis effectu vacua remaneant; Episcopi enim alios etiam opportunos dies ordinandis Regularibus facile invenient. Episcoporum autem cessabunt querelæ, quod Superiores Regulares ad eludendam decreti Clementini observantiam, advenientibus Ordinationum temporibus, subditos suos domicilio moveant, eosdemque statim post susceptos Ordines, falsis de causis ad pristinum monasterium reverti jubeant; siquidem Regulares hujusmodi agendi rationem (quam & alias in foro externo graviter vindicatam fuisse, & in posterum districte cœdendam fore noverint), tum a probi viri honestate, & fide alienam, tum etiam debere erga sacros Ecclesiarum Antistites observantiæ contrariam esse, ipsi per se facile cognoscent &c.

S E C T I O X C V I I.

Eadem Sessio XXIII. cap. IX. de Reform.

E piscopus familiarem suum non subditum ordinarè non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; & beneficium, quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstant.

Hoc decretum declaratum, & ampliatum est jus §. VI. ita disponitur.
ab Innocentio XII. cit. Conſtit. *Speculatores*, in eu-

Ad hæc nullus Episcopus alienæ diœcesis subditum familiarem suum ad aliquos sacros, seu minores Ordines, vel etiam Primam Tonſuram promovere, seu ordinare præſumat, absque ejus proprii, originis scilicet, seu domicilii, Prælati testimonialibus literis, ut supra, & nisi ad præscriptum Conc. Trident. prælati familiarem prædictum, per integrum, & completum triennium in suo actuali servicio secum retinuerit, ac suis sumptibus alverit. Beneficium insuper, quod ei ad vitam sustentandam, juxta modum superius præſinitum, sufficiat, quacunque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis a die factæ Ordinationis, re ipsa illi conferat, ac in Ordinationis hujusmodi testimonio expressam itidem familiaritatis, ac literarum prædictarum mentionem facere teneatur.

Nota I. Literas testimoniales Episcopi originis, aut domicilii, de quibus in allato Conſtit. textu, (quæ requiruntur etiam pro Prima Tonſura, & minoribus Ordinibus conferendis) exarandas esse juxta sequentem formulam.

Universis, & singulis &c. (vel Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Episcopo N.) Dilectus nobis in Christo filius N. oriundus ex oppido N. hujus nostræ diœcesis, nobis exposuit, (vel exponi nobis fecit,) quod ipse est io actuali servicio Illustrissimæ dominationis vestræ, ac Primæ clericali Tonſura, Ordinibusque insigniri pro archiori Dei famulatu desiderat; eamque ad effectum hujusmodi consequendam, nostris testimonialibus literis, ad præscriptam Bullæ S. M. Innocentii Papæ XII. quæ

incipit *Speculatores*, indigeat, suppliciter exoravit, ut eas ipsi concedere dignaremur. Hinc nos, quia veritatis testimonium proferre juxta, & congruum esse duelimus, ejus precibus humiliter porrectis, ut pio desiderio annuentes, legitimam informationem præmissa, notum facimus, & attestamus, superius N. esse filium legitimum, & naturalem N. & N. lecolarum dicti oppidi de N. hujus nostræ diœcesis, ex christianis, & honestis (vel nobilibus) parentibus esse procreatum, & in ætate annorum constitutum, Primæque Tonſuræ, (vel Acolytatus Ordine) rite, & recte insignitum, nec non pro tempore, quo ipse hac nostrâ diœcesi moras duxit, nempe a nativitate, usque ad mensem N. anni N. sanctæ fuisse vitam bonæ vitæ, honestæ famæ, ac conserv-

fationis, nec unquam in nostra Curia fuisse processum, suspensum, interdictum, excommunicatum, alioque canonico impedimento (quod nobis constat) irretitum, quominus ad ultiores Ordines, servatis illas, juxta Sac. Concil. Trid. & praefatae Bullae decreta servandis, promoveri possit, prout de praedictis omnibus, nobis constat, & constat. In quorum fidem &c. Datum &c.

Nota II. hoc privilegio promovendi ad Primatum Tonsuram, & Ordines familiarem gaudere Episcopos duntaxat, Clerum, & populum habentes, non Titulares, quibus hujusmodi facultas expresse sublatam est a Trident. Sess. XIV. cap. II. de Refor.

An autem hac eadem facultas competat S.R.E. Cardinalibus, placet hic referre, quod legitur in libro LXXXVII. Memorialium penes regentia Cong. Conc. pag. 453.

== An S. R. E. Cardinales eorum familiaribus triennialibus dimissorias, ad Ordines suscipiendos concedere possint, tametsi illis, nec ante, nec statim postea conferant beneficium.

Die 22. Januarii 1604. cum hoc dubium, de quo Sac. Congr. Episcoporum consultabat, ut propositum esset in Congregationi Concilii, adlucubaretur decisio Rotae, quae habetur in impressis *part. I. decis. 731.* quae si vera esset, facultas Cardinalium quoad concessionem dimissoriarum ad nihilum redigeretur. Nam si Cardinales tenerentur statim conferre beneficium familiari trienniali, hoc beneficium deberet esse aliquod ex his, quae habent in suo titulo, ut ejus ratione familiaris de suo foro efficiatur juxta notata in *cap. si nollis de tempor. ordinat. in VI.* Pauci autem sunt beneficia Cardinalium in titulis. Itaque cum materia videretur valde praerjudicialis, Congregatio superfluit ad dubii disputationem, voluitque considerare, an hic casus esset decisis in infra notata decisione, scripta manu bonae Cardinalis Caracae, & desumpta ex lib. Congregationis collecta tempore bonae Cardinalis Aleiani, in quo est pagina, habens hanc inscriptionem. Vide licet.

Examinata in Congregatione Officialium coram Illustrissimis Simonetta, & Vitellio, & inde etiam in Congr. coram Illustrissimis Cardinalibus, pro expeditione negotiorum, & pro executione decretorum Concilii.

Et postea in eadem pagina subiungitur haec declaratio: Quicunque per decem annos, sive in Curia, sive alibi relesederit, possit ibidem a Vicario SSi, sive ab Ordinario loci de licentia SSi ordinari. Familiares vero, seu Officiales Papae, se familiares Cardinalium, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitaverint in Urbe, cum illis possint de licentia ipsorum dominorum, ab eodem Vicario SSi promoveri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum, & alia habeant a jure requisita.

Itaque Illustrissimi DD. mandarunt agi cum SS. D.N. (Clemen. VIII.) ut supra notata sive decisio, sive decretum debeat observari, ubique alia disputatione.

Die 27. Januarii 1604. Illustrissimus D. Card. S. Marcelli supradicti omnia retulit S. D. N. ponderavitque, quod in supradicto decreto non attribuitur

facultas ordinandi Cardinalibus, sed Vicario Urbis de licentia Cardinalium, & Sanctissimus mandavit investigari decretum, an supradictum fuerit in alium inductum statim ab initio, quod editum fuit. Quod si confliterit, dixit se velle, ut etiam in futura debeat observari ==

Nota III. ex sequentibus decretis Cong. Conc. in triennio familiaritatis, tam a Trident., quam ab Innocentio praescripto computari posse tempus, quo familiaris commoratus fuerit cum Episcopo, antequam ad Episcopatum esset promotus. = *Carthagen. 9. Novembri 1589.* = Episcopus non potest juxta cap. IX. sess. XXIII. familiarem suum non subditum ordinare, nisi per triennium secum fuerit commoratus. Oritur difficultas, an in hujusmodi triennio possit computari tempus, quo secum fuerit commoratus, antequam ad Episcopatum esset promotus. Ideo supplicat pro resolutione. Congr. Conc. respondit, utique computari. =

In *Brugiaten. 28. Julii 1580.* = Queritur, an sufficiat, quod quis intervenerit per triennium Episcopo, computato tempore, quo ipsi intervenerit ante adeptum Episcopatum, Cong. censuit sufficere. =

In antiquo Codice resolutionum ejusdem Congreg. ad Sess. XXIII. cap. IX. de Refor. aliud decretum his verbis conceptum legitur = Cum Episcopus Cephaludensis ecclesiae Episcopum consensum quemdam familiarem suum, qui per decennium secum commoratus fuerat antequam esset Episcopus, ordinasset, dubitatum fuit in S. Cong. Conc., an illum ordinare potuerit vigore cap. IX. Sess. XXIII. de Refor. licet pollum erat Episcopus secum per triennium non esset commoratus. S. Cong. censuit, potuisse: & facta resolutione Sanctissimus, approbavit Sanctissimus sententiam Congr. ob identitatem rationis, & firmam communiter DD., etiam in terminis Constitutionis Innocentianae, ut dissuade refert = *Riganti in Regul. Carcel. XXIV. §. III. fol. 398. n. 140. contra Lamperez, & alios*, sentientes dictum tempus non esse computandum, ea ductus ratione, quod hujusmodi privilegium sit concessum dignitati, non personae. Verum cum eorum opinio privata sit, non est praefrendenda declarationi Sac. Cong. quae auctoritate Papae Concilium Trident. interpretatur.

Nota IV. non deesse Auctores affirmantes, non requiri, ut hoc triennium sit continuum, dummodo fuerit integrum, v.g. si familiaris ob aliquam causam familiaritatem intermiserit, & postea reatsumpserit, puta ob infirmitatem, vel quia dimissus est ab Episcopo, & deinde in familiarem iterum receptus: tum quia hoc privilegium concessum est in favorem Episcopi, non familiaris; tum quia intermissio non facit, quin triennium non sit integrum, seu completum; potissimum, cum nec Trident. distinguat, an debeat esse continuatum, aut interpolatum: ideoque neque dicti privilegii Interpretes distinguere debent.

Nota V. illum dici familiarem Episcopi ad effectum gaudendi hoc privilegio, qui degit intra adeo ipsius Episcopi, ejusque sumptibus alitur: alias non verificaretur illa clausula, tamquam conditio, sine qua non, apposta, tam a Trident., quam ab Innocentio = *nisi per triennium secum fuerit commoratus*, = & ultra addita a dicto Innoc. = *ac suis famptis*.

sumptibus aluerit = Quapropter Nepotes Episcoporum, qui sunt alterius diocesis, nequeunt ab eo ordinari, etiam si per triennium secum commorati fuerint, nisi illi interfuerint, ita ut sint familiares, ut declarat Cong. Conc. in *Brizien*, 21. Septembris 1608.

Nota VI. ex declaratione ejusdem Congreg. 29. April. 1604. Episcopum Sacros Ordines conferentem in aliena diocesi de licentia Ordinarii, posse etiam ibidem ad Ordines promovere familiarem sibi non subditum; in quo tamen alloqui requisita ex dispositione Tridentini concurrant. Quæ Congregatio, in *Camerinæ*. die 22. Januarii 1613. etiam = Consult. Episcopum posse familiari suo triennali, alias ad titulum patrimonii ad Subdiaconatus Ordinem legitime jam promotio reliquos Diaconatus, & Presbyteratus Ordines conferre, servata tamen forma ab ejusdem Concilii decretis præscripta, quod

Nota VII. satis esse, quod beneficium conferendum familiari intra mensem, sit etiam simplex; cum tam Trident., quam laudata Constit. *Speculares* nullam limitationem faciat de qualitate beneficii; dummodo sit sufficiens ad honeste vivendum, juxta taxam diocesis Episcopi ordinantis; vel ea deficiente, juxta morem regionis: quin suppleri possit, si insufficientis esset, additione patrimonii, vel pensionis, tam intra illam eandem diocesim, quam extra: sufficientis enim ex cit. Constit. commensuranda est ex redditibus beneficii, non patrimonii, aut pensionis. Insuper ex eadem Constit. hujusmodi beneficium eidem familiari intra mensem conferendum est, etiam si jam sit provisor beneficium in alia diocesi: & etiam si promoveretur ad solam Primam Tonfuram, & Ordines minores, ut ex clarissimo illius textu, quia suffragatur familiari dispositio cap. II. *Seff. XXI. de Reformatione* congruam dumtaxat pro Ordinandis in Sacris, cum jus hoc novum hujusmodi regulæ exceptionem inducat.

Quod si queratur, an familiaris sic ordinatus remaneat suspensus, si ante collatum beneficium, mense nondum elapso, moriatur Episcopus; respondendum omnino crederem, non esse suspensum in foro conscientie, cum ex nulla illius culpa id proveniret; eo pari modo, quo communitur a DD. relatis a Theodoro de *Pauis* cap. XI. §. *Limita panem hanc verb.* Ordo omnino excusatur a suspensione, qui postquam ordinatus est bona fide, putans, se habere titulum, validum, hic postea detegere nullus, v.g. si beneficium, vel patrimonium evictum esset. Verum tamen est, quod si promotus fuisset ad minores tantum Ordines nun posse promoveri ad Sacros sine titulo. Si vero promotus fuisset ad sacros, praxis est pro foro externo, ut recurratur ad Sac. Penitentiarium, quæ juxta casum circumstantias benigne, indulgere solet, ut misceat in istam addita conditione, ut interim curet sibi providere de titulo.

Nota VIII. quod, non obstante allata Trident., & Innoc. limitatione de ordinando familiari cum solius beneficii titulo, potest Episcopus illum ordinare etiam ad titulum pensionis, vel patrimonii, si judicaverit, ita expedire necessitati, vel commoditati suarum Ecclesiarum, eundemque illi adscribat; ut ex tribus sequentibus, & quædam conformibus, lau-

data Cong. Conc. resolutionibus. = Mense Decem. 1584. in *Hieracen*. Cong. censuit Episcopum juxta terminos cap. IX. *Seff. XXIII.* familiarem suum ad titulum pensionis ordinare posse, si modo ordinandum illum judicaverit pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum juxta præscriptum Concil. *Seff. XXI. cap. II.* Quibus Ecclesiis adscribere eum debuit, ut in iis suo fungatur munere, quemadmodum sancitum est alio Conc. decreto *Seff. XXIII. cap. VI.* = Mense Jan. 1585. Cong. censuit, Episcopos juxta terminos cap. IX. *Seff. XXIII.* familiarem suum ad titulum pensionis ordinare posse, si modo ordinandum illum judicaverit pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum, juxta præscriptum Decr. *Conc. Seff. XXI. cap. II.* Quibus Ecclesiis adscribere eum debuit, ut in eis suo fungatur munere, quemadmodum sancitum est alio Concilii decreto *Seff. XXIII. cap. VI.* = In Cajetana 24. Septem. 1592. Cong. scripsit ad Episcopum Alatrium. Episcopum familiarem suum, qui per triennium secum commoratus fuerit, ad titulum patrimonii ordinare posse, si modo Episcopus judicaverit illum pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, juxta cap. II. *Seff. XXI.* ordinandum esse, quibus Ecclesiis eum adscribere debuit, ut in eis suo fungatur munere, sicuti cap. XVI. *Seff. XXIII.* dispositum reperitur.

Nec hujusmodi resolutiones adversantur posteriori Innocentianæ Constitutioni: hæc enim decreto Tridentini (quod S. Cong. in his odiis præ oculis habuit), quoad hoc addidit dumtaxat declarationem I. Ut dictum decretum locum habeat etiam in collatione Primæ Tonfuræ, & quorumcumque Ordinum. II. Ut triennium sit integrum, & completum. III. Ut tam Prima Tonfura, quam Ordines non conferantur sine litteris testimonialibus proprii Prælati, sive originis, sive domicilii. IV. Ut beneficium conferatur infra mensem post Ordinationem. V. Ut hoc sit sufficiens ad vitæ ipsius ordinandis sustentationem, juxta taxam synodalem, (& hic intellige diocesis Ordinantis, ut supra dictum est.) vel ea deficiente, juxta morem regionis, VI. Denique, ut in Ordinationis testimonio expressa familiaritas, ac litterarum testimonialium proprii Prælati mentio fiat. Aliud enim est ordinare familiarem ad titulum patrimonii vel pensionis pro necessitate, & utilitate Ecclesiæ, ejusque servitio illum adscribere: aliud sine ulla necessitate, aut utilitate, & absque eadem Ecclesiæ inserviendi, quod quidem tam a Tridentino, quam ab Innocentio inhibuitur esse Episcopo, ut etiam eadem Cong. respondit ad dubium sibi propositum die 10. Novem. 1605. = An Episcopus familiarem suum triennale, non subditum ordinare possit ad pensionem, quam obtinet in diocesi, vel beneficium titulum, quod possidet in aliena, absque Ordinarii sui litteris dimissoriis. Cong. censuit, neutro casu posse, neque ad titulum pensionis, neque ad titulum beneficii sibi ab Episcopo non collati. = Et die 6. Aug. 1611. = Item censuit, familiarem utcumque triennale non posside ab Episcopo ad titulum patrimonii ordinari, & sic ordinatum esse suspensum, quandoque videbitur ejus Episcopo diocesano, nec ullam hæc de re diversam actionem extrinseci in libris authenticis Congregationis.

S E C T I O X C V I I I.

Eadem Sessio XXIII, cap. X. de Reform.

Abbatibus, ac aliis quibuscunque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus diocesis consentientibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonfuram, vel minores Ordines conferre.

Cum hoc decretum comprehendat nedum Abbates regulares, sed etiam quoscunque alios, quorum quibundam ex jure antiquo licebat omnibus indistincte, & promiscue conferre Primam Tonfuram, & minores Ordines, antequam referamus pontificias declarationes, quæ huic eidem decreto accesserunt pro majori claritate præmittendam duximus notionem de Abbatum, seu Prælatorum inferiorum speciebus, prout illas distinguit Benedictus XIV. de *Synod. Diac. edit. an. 1755. lib. 77. cap. XI. pag. 43. col. 1. libi.* =

Prima est eorum, qui certo præfati generi personarum existentium intra septa alicujus Ecclesiæ, monasterii, seu conventus, cum passiva exemptione a jurisdictione Episcopi. Eiusmodi sunt Superiores regulares, & nonnulli Prælati seculares, qui una cum Ecclesia, ejusque Ecclesiæ Clericis & Administris, quibus præficiuntur, subsunt immediate Romano Pontifici.

Secunda species est Prælatorum habentium jurisdictionem activam in Clerum, & populum certi loci, qui tamen locus est intra Episcopi diocesim, a qua undique circumscriptur. Et ejusmodi Prælati, improprio tantum, & lato quodam loquendi modo, dicuntur esse Nullius.

Tertia species est Prælatorum, qui jurisdictionem activam habent in Clerum, & populum alicujus loci, seu oppidi, aut plurium locorum, & oppidorum, quæ omnino avulsa, & separata sunt a cujuslibet Episcopi diocesi; quæ propter dicantur constituere quendam quasi diocesim, ubi Prælati, his exceptis, quæ Ordinis episcopalis sunt, omnia exercet, quæ cæteroque ad episcopalem jurisdictionem pertinent. Hujus generis Prælati inter inferiores nobilissimi sunt; dicuntur vere, & proprie Nullius; & veris annu-merantur Ordinariis locorum. =

His prænotatis, vigore allati Tridentini decreti, consensientibus omnes Abbates, seu Prælatos inferiores, etiam seculares, licet sint tertie speciei, habentes videlicet proprium territorium separatam a cujusque Episcopi diocesi, cum Clero, & populo, in quem pleno jure exercent jurisdictionem activam, & quasi episcopalem, adempta est eis facultas, siquam olim habebant, conferendi Tonfuram, & minores Ordines suis subditis secularibus: ita ut horum ordinatio spectet ad Episcopum vicinorem; & ad Episcopum diocesis, si Abbatia, seu territorium Abbatii, quantumvis exemptum, situm sit intra fines ejusdem diocesis: nisi forte hujusmodi potestatem iterum post Tridentinum impetnaverint a Sede Apostolica cum expressa ejusdem Concilii derogatione.

Item adempta est Abbatibus regularibus, qui hodie solis suis regularibus subditis, & quidem professis, dictos Ordines, & Tonfuram conferre possunt, ut ex clarissimo allato Tridentini textu, & ex declaratione Cong. Conc. relata a Fagnano in *cap. Significasti, de Offic. Archiep.* quæ comprehendit Abbates, tam seculares, quam regulares, præstante = Nullus (ita concludit Fagnan. loc. cit. n. 24.) Prælati inferior regularis, aut secularis hodie reperitur, cui liceat Tonfuram, & minores Ordines conferre personis secularibus, tametsi omnimodam jurisdictionem ordinariam, & quasi episcopalem, ac etiam temporalem habeat in Clerum, & populum, exclusis Episcopis, & siue illorum territorium sit intra fines alicujus diocesis, siue extra, =

Insuper ipsæ Abbatibus regularibus interdictum est præstare Ordines, & Tonfuram conferre Regularibus alterius Ordinis, licet habeant dimissorias suorum Superiorum, & consensum Ordinarium, intra quorum diocesim fines ipsi Regulares ordinandi exstant: & multo minus secularibus, etiam cum dimissoriis suorum Ordinariorum: quævis enim olim id facere potuissent ex declarationibus dictæ Cong. Conc. in *Bononiens. 11. Julii 1572. ut lib. Memorialium 10. pag. 490. & lib. 1. Literarum laudatæ Cong. pag. 456. ac in Parmen. Mensæ Aug. 1586. ut lib. IV. decretor. pag. 171. ad 1. verum.* eadem Cong. contrarium postea tenuit in *Papen. 30. Martii 1594. ut lib. VIII. decretor. pag. 29.* Imo, stantibus multiplicibus Ordinationibus hoc modo factis ab hujusmodi Abbatibus, sequens decretum edidit in *Catanen. 15. Feb. 1640. prout videre est lib. decretor. XVII. pag. 1 libi.*

= In causa Catanen. Juris conferendi Ordines minores inter Episcopum Catanensem ex una, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis, ac alios, ex altera die 23. Novemb. 1641. S. Cong. Conc. utraque parte informante ore, & scriptis, ac rationibus hinc inde deductis mature examinatis, inhærendo decisioni Rotæ Romanæ sub die 27. April. 1591. coram *bo. mc. Cardinali Seraphino* factæ, nec non declarationibus ejusdem S. Congregationis dictæ decisionis conformibus subsecutis, censuit, improbatâ opinionione contrariâ, Abbates regulares Benedictus ejusdem Congregationis Cassinensis, seu alterius Cong., vel Ordinis, aut Instituti, habentes etiam jur. episcopalia, usumque Mitræ, Baculi, & benedicensi, ac facultatem Primam Tonfuram, & minores Ordines conferendi, non posse dictam Primam Tonfuram, & minores Ordines nisi suis subditis regularibus conferre,

non autem Regularibus alterius Ordinis, Congregationis, aut Instituti, etiam si habeant dimissorias suorum Superiorum regularium, & consensum Ordinariorum, intra quorum diæcesum fines ipsi Regulares ordinandi exsunt, & multo minus personis secularibus, & habentibus literas dimissorias a suis Ordinariis: ac propterea inhibuit Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Prelatis inferioribus, tam secularibus, quam regularibus, ut in futurum concedere non audeant literas dimissorias supradictas, huiusmodi Abbatibus directas, nec ab ipsis recipi. Quod si secus fiat, tam concedentes, quam Ordinantes a collatione Ordinum suspensi ipso iure remaneant, præter alias passas arbitrio eiusdem S. Cong. reservatas. Quam declarationem Urban. VIII. die 17. Jan. 1642. ad se delatam approbavit, & invariabiliter observari iussit, convalidando Ordinationes Primæ Tonsuræ, & Ordinum minorum huiusque factas ab huiusmodi Abbatibus cum literis dimissorialibus Ordinariis, & absolvens a quibuscunque penis hac de causa incuris. =

Die 25. Janu. eiusdem anni, S. Congregat. censuit supradictum decretum esse publicandum, facto iterum verbo cum SSmo D.N. cui prælecto eodem decreto, approbavit, convalidavit, & observari mandavit, ut supra.

Die 15. Feb. 1642. facto iterum verbo in S. Cong. de omnibus supradictis, iussit omnino publicari, & invariabiliter observari debere.

Ad formam supradicti decreti successive respondit in *Conimbricen.* 26. Jan. 1655. *discif.* 19. 484. & in *Subio* 11. Maii 1658. *discif.* 21. 249. =

Si autem quæras, an Ordinatio facta a prædictis Abbatibus contra tenorem dictæ declarationis Catanensis sit illicita tantum, aut etiam invalida, pro responsis transferimus allegata cum debita distinctione a Benedicto XIV. lib. II. cap. XI. de *Synod. Diac.* n. 13. ibi. =

„ Quod autem ad alteram pertinet questionem de Ordinationis validitate, jam plerique DD. suffragari docuerant, primam Tonsuram, Minoresque Ordines a prædictis Abbatibus collatos, an Regularibus suis non subiectis, aut secularibus in suis privilegiis non comprehensis, ita quippe diserte asseruere *Tambur. de Jur. Abbat. tom. II. disp. II. quæst. VIII. per tot. Suarez de Relig. tom. IV. tract. VIII. lib. II. cap. XXIX. n. 21. Peiræ. oper. tom. III. quæst. III. cap. VII. n. 23. FERMOSIN. in cap. cum contingat. part. II. n. 9. & seqq. de etat. & qualis. Egnan. in cap. Statutum, n. 11. de suppl. regl. Prælator. Huic vero sententiæ calculum subinde adiecit S. Cong. Conc., quæ illicitam quidem habuit, sed validam semper præsumptavit Ordinationem, de qua differimus: etenim, cum in causa = *Conimbric.**

cen. 26. Janii 1655. quæsitum fuisset = An Abbates Congr. S. Bernardi, & S. Benedicti conferre poterint Ordines minores Regularibus (ibi non subditis, nec non secularibus etiam habentibus literas dimissorias suorum Superiorum, = respondit sane, id fieri æquumque potuisse, sed simul addidit = Promotos ab illis non indigere alia collatione dictorum Ordinum, sed absolute, ne, & rehabilitatione a Sanctissimò obtinenda, = quod habetur lib. XIX. *Decretor. pag. 484.* Similiter in causa *Puermiciana collationis Ordinum, die 16. Martii 1647.* disceptato articulo = An Ordines minores per Abbatem regularem non benedictum collati non suis subditis, sint validi, si Abbas habeat privilegium illis suis subditis conferendi = prodiit decisio alteri conformis, quæ antea emiserat in causa *Catanen.* 25. Novembris 1641. cuius verba sunt = Collationem autem Ordinum supradictis non suis subditis, etiam Regularibus, factam, si fuerit de Ordinibus etiam minoribus, & dictus Abbas non benedictus non habeat privilegium Apostolicum, Ordines collatos remanere invalidos, & Ordinationem indigere alia Ordinatione: si vero Abbas, non benedictus habeat dictum privilegium, & Ordines minores tantummodo contentis suis non subditis, Ordinatos non indigere alia Ordinatione, sed solummodo abolutione, & rehabilitatione, a Sede Apostolica obtinenda = uti habetur l. XVIII. *Decret. pag. 311.* Denique, cum in causa *Lucan.* proposita 16. Martii 1706. disceptaretur de privilegiis concessis Abbati S. Barbaræ civitati Mantuanæ, & speciatim res esset de Clerico, ab eodem Abbate ad minores Ordines promotum, quamquam promissus non recenseretur inter personas in Abbatis privilegio expressas, S. Cong. Ordinationem illicitam dixit, Clericisque Minoribus initiatum, suspensione interdictum declaravit, non tamen Ordines eidem iterum conferendos iussit, *Thesaur. Resol. tom. III. pag. 288 & 296.* Quare, ut, quam versum, controversiam precis absolvamus, aut Abbas nullo frui privilegio conferendi Primam Tonsuram, & minores Ordines, aut privilegio potitur illis conferendi certo personarum generi. Si primum, nec hinc, nec valide potest quemquam ad Primam Tonsuram, minoresque Ordines promovere. Si alterum, illicite profecto, atque valide Primam Tonsuram, minoresque Ordines etiam alii confert, qui ceteroquin inter personas non numerantur in privilegio designatas. =

De Benedictione recipienda ab Abbatibus, atque quam muni a eis competenter exercent, jam egimus *part. I. pag. 48.*

S E C T I O X C I X.

Eadem Sessio XXII. de Reformat. prosequitur idem cap. X.

NEc ipsi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcunque, etiam Ecclesiarum cathedralium, literas dimissorias aliquibus Clericis secularibus, ut ab

alijs ordinetur, concedant, sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in hujus S. Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibuscvis privilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus,

Attento hoc clarissimo Trident. textu, nemo unquam in dubium revocavit prohibitionem concedendi dimissorias Clericis secularibus, ut ab alio Episcopo ad Ordines promoverentur, comprehendere Abbates, seu Praelatos primæ, & secundæ speciei; quorum Abbatia, seu territorium, etiam cum qualitat. e Nullius, situm est intra fines alicujus diœcesis. Verum cum Consilium de his tantum hic loquatur, orta est controversia, an comprehendat etiam Abbates tertiz speciei, nempe cum qualitate vere Nullius, quorum territorium, in quod exercent jurisdictionem quasi episcopalem, a qualibet diœcesi est omnino sejunctum, & separatum. Et quævis ex his quamplurimi se ab hac prohibitionem immunes exilimaverint, ea Judi ratione quod eorum territorium situm sit non intra, sed extra fines ejusculum diœcesis, allegantes in sui favorem duas potissimum S. Rotæ Decisiones, in Causis. nempe Collectionis Ordinum 26. Janii 1639. coram Versipio Decis. XXXI. & in Maricana, seu Nullius jurisdictionis coram Mato post Tondutum de Pension. ex posterioribus tamen ejusdem Rotæ Decisionibus, & plurimis declarationibus Cong. Conc. cumulatissime relatis, tum a Fagnano in cap. significationis de Offic. Archid. a n. 27. ad 34. tum a Carl. Petra ad Const. IV. Cælestini III. a n. 67. ad 72. & novissime a Benedicto XIV. de Synod. Diar. lib. II. cap. XI. n. 15. comprehenduntur & ipsi, nisi ex speciali privilegio post Trident. obtento id eis competat. Ideoque dimissorias eorum subditis elargiri ad viciniorem Episcopum unice pertinet, ut præ cæteris dictis declarationibus id probat, quæ emanavit usque ab anno 1602. his verbis extensa lib. V. Decretor. dista Congreg. pag. 66. = Censuit facultatem ordinandi, ad Episcopum intra ejus diœcesis fines Abbatia constitit, pertinere; quod si intra Nullius diœcesis fines posita sit, ad viciniorem Episcopum. Vicinitatem autem ratione Ecclesiæ, non territorij esse attendendam = ac altera in Ordinis Cælestinorum 22. Februarii 1631. = Licere Episcopis vicinioribus Ordines conferre subditis secularibus Abbatum, & aliorum Inferiorum, etiam Nullius diœcesis, sine consensu eorum Abbatum, & aliorum Inferiorum. = Quare nec literæ testimoniales pro Ordinibus suscipiendis ab alieno Episcopo concedendæ sunt suis subditis se-

cularibus a Praelato Nullius, nisi requirente Episcopo viciniore, ad quem pertinet eos ordinare, ut declaravit eadem Cong. in Beneventana 17. Novem. 1605. lib. X. decret. pag. 138. Imo dictæ literæ tam super vita, & moribus, quam super patrimonio, & titulo beneficii sunt concedendæ ab eodem Episcopo viciniore, ut in Anglonen. jurisdictionis 30. Januarii 1717. lib. LXVII. & in Illarden. lib. II. pag. 258. a tergo: quemadmodum etiam, si Abbatia sita est intra fines alicujus diœcesis, concedendæ sunt ab Episcopo ejusdem diœcesis, prout in eadem causa Illarden. declaratum est.

Possunt tamen Praelati inferiores, habentes Abbatiam tam intra fines alicujus diœcesis, quam extra, seu Nullius, concedere suis subditis secularibus licentias commendatitias ad eosdem respective Episcopos, ut laudata Cong. declaravit in Regien. 4. Feb. 1634. lib. XV. decretor. pag. 39. & etiam in dubio ad cap. X. Sess. XXIII. de Refor. post. LIV.

Nota I. hoc privilegio, concedendi scilicet dimissorias dictis subditis secularibus, obtento ab Apostolica Sede, præter alios quamplurimos fruantur, ut refert, Benedictus XIV. loc. cit. n. 16. Abbates, Farfensis, & Nonantulanus ex concessione Urbani VIII. Cassinensis ex concessione Sixti V. Cavensis ex concessione Pauli V. & Capitulum S. Petri de Urbe ex concessione Benedicti XIII. pro Abbatia S. Rufilli sita in Castro fori Pompili, quæ a Rotæ Auditorio declarata fuit esse territorium separatam a diœcesi Brindinoriensi, vigore cujus privilegij concedere possunt suis subditis literas dimissorias nedum ad Ordines minores, sed etiam ad sacros; itaut nulli Episcopo liceat dictos subditos ad Ordines promovere absque eorundem Abbatum dimissoriis.

Nota II. quod si controversetur, quænam diœcesis sit viciniore Abbatiz habenti territorium separatam a quacunque diœcesi, concessio dimissoria, seu Ordinatio subditorum dictæ Abbatiz committi solet a Cong. Conc. alteri Episcopo, ut fecit in Nullius mense Martio 1588. sine tamen præjudicio Episcoporum contententium, prout, in lib. V. Decretor. pag. 110. Et die 6. Martii 1621. eadem Congregatio declaravit, sicuti jam prius declaraverat an. 1602. vicinitatem attendendam esse non ratione territorij, sed Ecclesiæ.

SECTIO C.

Eadem Sessio XXIII. de Refor. prosequitur idem caput X. juncto cap. X. Sess. VII. de Refor.

PÆnam quoque impositam his, qui contra hujus S. Synodi sub Paulo III. decretum, a Capitulo, episcopali Sede vacante, literas dimissorias impetrant; ad illos, qui eandem literas non a Capitulo, sed ab alijs quibuscvis in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

In *cap. X. Sess. VII.* (cujus textus jam transcriptus est pag. 831.) statuerat Trident., ne liceret Capitulis Ecclesiarum intra annum a die vacationis Sedis ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu Reverendis alicui concedere vigore tam juris communis, quam privilegii, aut consuetudinis, nisi illis, qui beneficii ecclesiastici recepti, seu recipiendi occasione archidiaconi fuerint: si secus fieret, Capitulum contraveniens ecclesiastico subijceretur interdictio: & sic Ordinatio, si in minoribus Ordinibus constituta fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in criminalibus, gauderet: majoribus vero Ordinatio ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Prælati esset ipso jure suspensa.

In hoc autem *cap. X. Sess. XXIII.* statuit, ut promoti, literis dimissorias obtinentia a quovis in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedente in eadem potius incendant contentas in dicto *cap. X. Sess. VII.* concedentes autem dimissorias contra formam dicti decreti, sint ipso jure suspensi per annum ab officio, & beneficio.

Antequam vero afferamus declarationes Cong. Conc. quæ his decretis accesserunt, præmittendum est, quod quævis in allato primo decreto Concilium prohibeat sub hi enunciationis panis Capitulo Cathedrali, Sede vacante, concedere intra annum dimissorias non archidiaconi, quia tamen idem Concilium, *cap. XVI. Sess. XXIV.* de *repor.* præcipit Capitulo Cathedralium, ut infra octidie post mortem Episcopi constituat Vicarium capitularem, ideo dictas dimissorias concedere nequit per se ipsum tam archidiaconi intra annum, quam non archidiaconi post annum, sed dumtaxat per electum a se Vicarium, ad quem privative, non cumaliter cum eodem Capitulo hujusmodi jurisdictionis spectat, ut ex declaratione Cong. Conc. in *Nervitonen.* 17. *Septem.* & *Hydruntina.* 1. *Octob.* 1655. etiam electus fuisset, (ut olim ex sensu ejusdem Cong. vigeat opinio,) cum hac, vel alia restrictione facultatis, quam hodie Capitulum, attestis posterioribus ipsius Cong. resolutionibus, relatis a Benedicto XIV. de *Synod. dioc. edit.* an. 1755. *lib. IV. cap. VIII. n. 10.* nequit coarctare, neque sibi in minima quidem parte reservare.

His prænotatis, plura orta sunt dubia circa dimissorias concedendas a Vicario capitali intra annum Sedis vacantis, &

I. An eas concedere possit ad Primam Tonsuram non archiato.

II. An itidem pro assequenda pensione.

III. An laico præsentato ad beneficium simplex de jure patronatus, sub conditione, quod intra quadrimestre Tonsura initiatur.

IV. An habenti beneficium cum onere, & lege Fundatoria Missas per se ipsum celebrandi.

Ad I. Cong. Conc. in *Burgun.* 10. *Feb.* 1594. censuit = posse, = & hoc attenta ejusdem Cong. mente, qua, prout refert Galemart. *ad cap. X. Sess. VII.* censuit, caput hoc non comprehendere Primam Tonsuram.

Ad II. Censuit = non posse = etiam de licentia Nunci Apostolici, dummodo hic specialem hanc facultatem non habuerit: in *Burgun. mense Maji, ut lib. IV. decretor. pag. 265.* Et merito quidem, cum enim Concilium impetratur Vicario capitali

facultatem concedendi dimissorias intra annum Sede vacantis archidiaconi dumtaxat ratione beneficii, recepti, vel recipiendi, pensio vere, & proprie non est beneficium, nec regulariter, præcipue in materia odiosa, & strictè intelligenda, non venit beneficii appellatione *cap. IV. Quamvis de Preben.* in VI. ideoque consecutus pensionem non dicitur archidiaconi ratione beneficii, ut præscribit Tridentinum.

Ad III. In *Squillacen.* 1594. respondit = affirmative = Nec videtur ullum fuisse dubitandi locum quandoquidem Tridentinum indistinctè loquens de archiato ratione beneficii, non exclusit beneficium, simplex. Ceterum cum agatur de sola Prima Tonsura, jam satis provisiu fuisse in allato responso ad I. dubium.

Ad IV. In *Ripana mense Martii 1634.* respondit = posse, = ut *lib. XVI. decretor. pag. 516.*

Nota I. posse eas expirare intra dictum annum, quibus ab Episcopo in mortis articulo concessa fuerint ad effectum se promovere facienti, etiam intra præstatum annum, ut declaravit Cong. Conc. in *Mexicana litterarum dimissorialium* 14. *Apr.* 1700. *decretor. lib. L.* harum enim concessio, cum se gratuita, non expirat per mortem concedentis, vel per remunciationem Episcopatus, ex declaratione Cong. Episcoporum. in *Orien.* 12. *Novem.* 1600. relata a Passerino in *cap. cum nullus sum.* 142. *de tempor. Ordinat.* in VI. Sicut non expirat, si concessa fuerint ab eodem Vicario capitali, licet cessent ejus jurisdictionis, nisi per succcessionem in Episcopatum revocentur: quod tamquam definitum a Cong. Conc. tradit cum Barbosa, & Navar. idem Passerino locutat.

Nota II. Exiguum Vicarium, elapsi anno Sede vacantis, posse dispensare super Interdictis, sicut & cum archidiaconi infra annum, ex declaratione Cong. Conc. in *Alericenis.* 21. *April.* 1591. & in *Acheruntina.* 16. *April.* 1602.

Nota III. Non posse autem, etiam elapsi anno, dimissorias concedere Ordinandis ad titulum patronimii, vel pensionis, cum id reservatum sit Episcopo a Trident. *cap. II. Sess. XXI. de Reform.* quævis ad ubique non esse receptum cum Garza notat Barbosa in *summa Constitutionum.* *Ap. Bol. tit. IV. cap. sede vacante n. 12.* Neque easdem concedere intra annum, licet Capitulum haberet terminum dictatum, & separatim, vigore cuius exerceat antiquam jurisdictionem, prout definitum fuisse refert a Congreg. Concil. *Quaranta in summa Bullarum. verb. Capitulum Sede vacante §. XIV.* Quis itaque infra annum concedere posse decrevit d. Congreg. in *Gervand.* 18. *Julii* 1583. dignitatem aliquam Capituli, succedentem vigore immemorabilis consuetudinis, aut privilegii Apolloni in omnimodum Episcopi jurisdictionem, teste Riganis in *comment. ad Regul. Cancell. tom. II. Regula XXIV. §. II. pag. 418.* 189.

Nota IV. Vicarium capitularem concedentem intra annum dimissorias non archiato, incurrit penam interdicti juxta decretum *cap. X. Sess. VII.* etiam si is, cui concessit, illis non usus fuerit, nisi actus fuit perfectus respectu concedentis, per quem non statit, quin sequeretur effectus. Quæ pars elata sententiæ propter verbum illud = *subsecutus* = quod

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 953

quod est præsentis temporis : *Theſaurus de Paulis cap. XIX. verbo Ordo*. Et licet non ſit reſervata, non poteſt tamen abſolvi a ſimplici confeſſario, ſed ab Epifcopo ſucceſſore, idem *Theſaurus ibidem*.

Nota V. ex eodem *Theſauro*, ordinatos in Minoribus contra hæc Trident. decreta, non incurrere ſuſpenſionem tamquam ordinati fuiſſent ſine licentia proprii Epifcopi, ſed privationem dumtaxat privilegii clericalis, in quam ſuſpenſio commutata eſt a Concilio. Hæc autem privatio non aſſicit ante de-

clarationem; & non deſunt Canonizæ, a d. *Theſauro ibidem* relati, aſſerentes eſſe ſententiæ ferendæ.

Nota VI. quod ubi Tridentinum non eſt receptum, poterit Vicarius intra annum ſedis vacantis concedere dimiſſorias etiam non aſſectatis ex diſpoſitione juris communis expreſſa in Decretiſi Bonifacii VIII. relata in cap. III. *Cum nullas de Tempore Ordinat. in VI.* Qui tamen Decretiſi, ubi Tridentinum eſt receptum, derogatum fuiſſe ab eodem Trident. notare omniſi part. I. pag. 61.

S E C T I O C I.

Eadem Seſſio XXIII. caput XI. de Reformat. junctis cap. XIII. & XIV. ejusdem Seſſ.

Minores Ordines iis, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epifcopo expedire magis videretur, conferantur, ut eo accuratius, quantum ſit hujus diſciplinæ pondus, poſſint edoceri, ac in unoquoque munere, juxta præſcriptum, Epifcopi ſe exercent; idque in ea, cui adſcripti erunt, Eccleſiæ; niſi forte ex cauſa ſtudioſiorum abſint. . . . Hi vero non niſi poſt annum a ſuſceptione poſtremo gradu minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoveantur; niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, judicio Epifcopi, aliud expoſcat,

Textus Cap. XIII.

Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo non ſint verſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epifcopo videatur, aſcendere non permittantur.

Textus Cap. XIV.

Qui pie, & fideliter in miniſteris ante actis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinem aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium, & hi ſint, qui non modo in Diaconatus ad minus annum integrum, niſi ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem, aliud Epifcopo videretur, miniſtraverint.

In his tribus Capitulis Concilium præcipit, a promovendis ad Ordines ſervanda eſſe temporum interſtitia, quorum remiſſionem reliquit judicio Epifcopi, ſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas id expoſtularit. Hæc interſtitia (quorum appellatio = non veniunt quatuor anni tempora, ſed illud temporis curriculum, quod ex canonicis ſanctiſſimis olim inter unum, & alterum Ordinem debebat intercedere, = ut declaravit Cong. Conc. 17. *Majj* 1591.) originem agnoſcunt ab Oſio præſelaro Epifcoporum lumine, qui primus in Concilio generali Sardienſi, celebrato ſub Julio I. an. 347. in Civitate Sardiæ in Illyrico ad continium Miſe Superioris, illorum legem propoſuit, ut ex *Can. X. ejusdem Conc. relatu a Gratiano diſſin. LXI. Can. X. quæſ.*

Horum ſpatia præfixa fuerunt a Siricio Papa (hic Pontificatum geſſit ab an. 385. utque ad 398.) ut nempe per biennium peroraretur in Lectoratu, & Exorciftatu per quinquennium in Acolytatu, & Subdiaconatu, per alterum quinquennium, & ultra

in Diaconatu, antequam quis aſcenderet ad Presbyteratum, prout legitur in Epifſola ejusdem Pontificis, ad Himerium Epifcopum Tarraconenſem, relata a Gratiano *Can. III. Quæſitæ diſſin. LXXVII.* Quæ poſtea temporum intervalla a Gelaſio I. (qui univerſali præſuit Eccleſiæ ab an. 494. utque ad 496.) ob exiguum Clericorum numerum tunc in Italiæ regionibus exiſtentem propter Barbarorum vaſtationem, redacta fuerunt ad annum cum dimiſſio a Lectoratu ad Sacerdotium pro Clericis ſecularibus, pro Regularibus vero ad unum annum; quæ indulgentia uti permittit Epifcopiſ, per Siciliam, Brutios, & Lucaniam conſtitutis, ut ex ipſius Epifſola cujus fragmentum referat a Gratiano *Can. IX. Monachus diſſin. LXXVII.*

Hæcenus de antiqua Eccleſiæ diſciplina circa temporum intervalla ſervanda inter unum, & alium Ordinem ſuſcipiendum. Verum hodie aliquantulum emolliſus eſt illorum rigor; Concilium enim Trident. inter Acolytatum, & Subdiaconatum, ſicuri, & inter Subdiaconatum, & Diaconatum, ac inter

F f f f f hunc

huc, & Presbyteratum unum dumtaxat annum, (ecclesiasticum, non naturalem ex declaratione Cong. Conc. in *Palentina* 5. Feb. 1593. lib. VII. decretor. pag. 50. & 92.) servandum præscripsit, ut in *alati* Capp. XIII. & XIV. inter unum vero, & alterum ex minoribus Ordinibus quamvis nullum intervallum tempore præscripsit, eos tamen in cit. cap. XI. conferri præcepit: pertemporis interstitia: Quo clarissimo attento præcepto, improbanda penitus est assertio quorundam Canonistarum, nescio quo jure, dictantium, nullis pro his suscipiendis requiri interstitia: quandoquidem, ut Conc. menti fatiscent, si non requiruntur interstitia unius anni, servandum est saltem interstitium, quod est inter singula quatuor tempora, seu alia pro generalibus Ordinationibus a jure assignata, ut etiam notat Belarminus ad hoc idem cap. XI. nisi aliter obtineat consuetudo conferendi eodem die omnes quatuor; quæ nec ab ipsa Cong. Conc. improbanda est, ut declarat vit. 31. Maji 1597. in *Lacen.* per hæc verba: Constat Episcopum ita demum interstitia minorum Ordinum posse remittere, si et magis expedire visum fuerit: Ceterum ubique satis esse putavimus illa remittere, quatuor minores Ordines non aliter posse eadem die uni conferre, quam si ita in loco hodie consueverit. =

Hic tamen notanda est praxis, Romæ vigens, quoad Primum Tonsuram eodem die una, cum Ordinibus minoribus conferenda, quod licet Innoc. XI. prohibuerit, ne conferretur unica vice cum quatuor minoribus, sed cum duobus dumtaxat, ut ex vivæ vocis oraculo facti Card. Carpineo Urbis Vicario sub die 20. Feb. 1676. prout videre est tom. IV. *Varior. Memoriar.* in Secretaria Tribunalis ejusdem Vicarii, Benedictus tamen XIII. in Ordinatione generali ab ipso habita 26. Martii 1745. in Sacrosancta Lateranensi Basilica, immediate ante dictam Ordinationem mandavit, ut in posterum in qualibet Ordinatione, sive generali, sive particulari, Prima Tonsura dumtaxat absque ullo alio Ordine tam seculari, quam Regularibus eodem die conferri deberet. Ita Canonicus Honoranti in *Praxi ejusdem Secretaria* cap. I. §. Nota VI.

His præmissis, refero declarationes laudatæ Congregationis, quæ in hac interstitiorum materia Tridentini sanctionibus accesserunt, & I. Cum pluries exorta fuerit controversia, an Judicium remittendi temporum interstitia quoad Regulares pertineat ad solum Episcopum, an autem ad Generales, aut Provinciales, Congregatio in *Esina* 20. Decemb. 1581. censuit = Bullam sel. reg. Sixti V. contra Clericos male promotos (nempe *Sacram.* & *salutare*, quæ redacta fuit ad terminos juris communis, & Conc. Trident. & Clem. VIII. *Constitutio Romanam Pontificem* 28. Feb. 1595. ut alias notavi) non adimere facultatem a Conc. Trident. Episcopis tributam remittendi temporum interstitia in casibus ab eodem Concilio expressis cap. XI. XIII. & XIV. *sess.* XXIII. Judiciumque cognoscendi, an finis in prædictis casibus, non spectare ad Superiores regulares, sed ad Episcopos diocæsanos ordinantes, in quorum diocæsis sunt monasteria, in quibus ipsi ordinandi degunt = Idem censuit in *Brugæ* 17. Maji 1593. Episcopos autem = de causis remissionis te-

neri fidem adhibere, & deferre testimonio Superioris regularis. In eodem sensu fuit in *Aquis*, mense Julii 1589. & in *Nullius* 21. Junii 1587. lib. VI. decretor. pag. 18. & 13. Septemb. 1609. lib. XI. decretor. pag. 75.

Si autem agatur de Regularibus, quibus Sedes Apostolica post Tridentinum concessit privilegium exemptionis ab interstitiis, Judicium eam remittendi nullatenus spectat ad Episcopum.

II. Cum eadem controversia exarsita fuerit quoad subditos inferiorum Prælatorum, in *Faxen*, 6. Julii 1593. censuit = dispensandi super interstitiis facultatem ad solum Episcopum pertinere ex causis in decretis Concilii comprehendendis de quibus debet Judicium suum formare quoad subditos inferiorum ex ipsorum inferiorum attestatione.

III. Ortum est etiam dubium an eadem facultas remittendi interstitia ex Tridentini decretis competens Episcopo transeat in Vicarium Capituli, Sedi vacante, in *Astensis*. 21. Aprilis 1591. censuit transire = Quæ facultas die 3. Aprilis 1591. in *Neapolitana*, & die 7. Novemb. 1595. in *Vaticani* uti posse censuit etiam Vicarium generalem, si habeat mandatum generale, vere tamen existentibus causis, contentis in tribus articulis Tridentini capituli.

IV. Die 3. Maji 1620. propositum fuit eidem Cong. sequens dubium = Decretum Concilii cap. XIV. *sess.* XXIII. statuitur, ut ad Presbyteratum non promoveatur, qui per annum integrum in Diaconatu non ministraverit, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem, alias Episcopo videretur. Dubitatur, an ea verba ob utilitatem, ac necessitatem possint intelligenda copulative, an disjunctive, ita ut possint Episcopi dispensare super interstitiis ob solam Ecclesiæ utilitatem. = Sacra *dic.* censuit ea verba esse intelligenda disjunctive, non autem copulative. =

Pro pleniori Episcoporum noticia, juxta casuum opportunitatem relatis declarationibus juris = etiam addere, emanatas in *Casarangali* 16. Jan. 1581. quarum aliqua relaxat sunt etiam a Fagnano ad caput. De eo III. de *tempor. Ordin.* n. 41. =

Quæritur I. præsupposito, quod quatuor minores Ordines possint conferri diebus festis, & dominicis, an sub dicto die festivo comprehendatur quilibet dies festivi, de quibus in Ecclesiæ sit Officiis, an vero debeat esse festum a populo colendum, & an idem sit respectu dispensatorum extra tempora.

Cong. censuit intelligi debere de diebus festis, qui a populo servantur. = Et in *Brizica* Ordinationis 15. Jan. 1689. = Episcopum simpliciter declarari, an diebus festis duplicibus, non tamen de præcepto, possint Ordines sacri conferri habentibus Breve dispensationis Apostolicæ super interstitiis, vel extra tempora = S. Cong. Conc. respondit = Negative, sed tantum diebus festis de præcepto, = ut lib. XXXIX. decretor. pag. 14. in eadem *Casarangali* item quæsitum fuit, = an consuetudo quod ordinandi ad SS. Ordines suscipiant quatuor minores Ordines die Veneris immediate ante diem Sabbati, quæ Sacros sunt suscipiendi, suffragetur eidem, præsupposita tamen necessitate, vel utilitate Ecclesiæ juxta cap. XI. *sess.* XXIII.

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 567

Cong. censuit, licere Episcopum, si dies Veneris sit dies festiva, esse necessitas, aut Ecclesie utilitas iudicio Episcopi id exposcat iuxta decretum *cap. XI. Sess. XXIII.* non tamen in publicis ordinationibus, sed private, & aliquibus, prædictis quatuor Ordinibus conferre. Cong. censuit, præsupposita consuetudine, posse Episcopum etiam eadem die ad quatuor minores Ordines aliquem promovere, ut alias censuit Cong. =

Nota I. cum Bened. XIV. de *Synod. Diac. lib. XI. cap. II. n. 16. edit. an. 1755.* circa interdictiorum dispensationem, quod = quamvis in citatis Concilii capitulis (idei XI. XIII. & XIV.) Episcopo tribuatur auctoritas dispensandi super eorumdem interdictorum observantia; hujus tamen auctoritatis usus, non quidem ex mere arbitrio dirigendus est, sed habita dumtaxat ratione necessitatis, aut utilitatis Ecclesie; & quemadmodum ab eodem Cong. expresse indicatur sequentibus verbis. = *Nisi necessitas, aut Ecclesie utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat* = qua de re a nobis etiam est, actum in nostra *Instit. LVIII.* =

Necessitas autem, & utilitas, ita in cit. Institutione exemplificatur = Tum quidem necessitas intervenit, cum peculiari Ecclesie Ministri de-

sunt, nec alii Ordinibus prædicti sufficere videntur, ut eadem munera sustineant: utilitas autem ostenditur, cum in aliqua Ecclesia parum idonei Ministri versantur, vel si de aliquo viro res agatur ætate jam matura, sed doctrinæ laude præstanti, quæ satis legitimæ causæ a Scriptoribus judicantur. Utilitas pariter ex eo proficiscitur, si aliquis parochiam, aut beneficium obtinuerit ea conditione, ut infra annum iuxta decreta S. Cong. Presbyteratum, aut Sacrum Ordinem suscipere teneatur. =

Nota II. Nulla interveniente necessitate, aut utilitate Ecclesie, non teneri Episcopos interdicta remittere, etiam si agatur de illis, qui obtinuerunt a Sede Apostolica Breve, seu privilegium accipiendi Ordines extra tempora, cum ex declaratione Innoc. XII. qua confirmavit decretum Congregationis particularis super concessione Indultorum suscipiendi Ordines extra tempora, ut in ipsius Constit. LXX. VIII. *Sacrosanctissimus Dominus* sub die 14. Decem. 1693. non cogantur iidem Episcopi ad Ordines quemquam alium extra præscripta tempora, sed ipsorum arbitrio relinquatur, si id cum utilitate consensum arbitrentur §. bi.

Denique censuit, Episcopos omnes, ac etiam Apostolicos Nuncios, & Legatos literis in forma Brevis circularibus admonendos, decrevisse Sanctitatem suam Indulta prædicta non ita passim, sed ex certis tantum, legitimisque causis concedere, nec Episcopos ad eorum executionem adstringere, sed illam semper ipsorum arbitrio, onerata eorumdem conscientia, relinquere. Item per eadem Indulta licentiam non tribui promovendi quempiam ad patrimonii titulum, nisi ad normam Conc. Trident. *Sess. XXI. cap. II.* Eos vero omnes, qui ab Apostolica Sede facultatem obtinent conferendi Ordines extra tempora, vel aliis respective tribuendi licentiam, ut conferant, maxime cavere debere, ne præscriptos sibi in iisdem facultatibus limites, cuiusvis consuetudinis, aut exempli prætextu transgrediantur.

Juvat tamen hic transcribere animadversa circa hæc Indulta a Gaudentio a Janua tom. I. de *Pis. Regul. cap. 1P. dub. X. Str. III. n. 25. ibi.* = Ad dit. P. Mattheucci. *Offic. cap. XXXV. sub n. 15.* faciens Monacellum *par. II. form. IV. tit. XIII. n. 38.* = Quod Indulta S. Sedis dispensantia super interdictis in Ordinibus sacris, simulque, quod possint suscipi extra tempora, non obligent ita Episcopos, quin valeant, inter unum, & alium Ordinem sacrum conferendum, aliquod spatium servare, secundum prudens arbitrium, operata eorumdem conscientia; ad normam Decreti S. M. Innoc. PP. XII. 14. Decem. 1693. Quod sane arbitrium, ajunt hi Auctores, debere esse a jure regulatum; taliter, ut interpolatio intercedat ab uno ad alium sacrum Ordinem, saltem trium, aut quatuor mensium = Verum hæc locutio generalis Indultum a Sede Apostolica datum, ut quis possit ordinari = in tribus diebus festis extra tempora = redderet, ut plurimum inane, & ideoque proflus; nam interpolatio trium, vel quatuor mensium contingit regulariter inter tempora ipsa ordinationis, assignata infra annum, & præxi generalis docet, quod similis Indulta operentur, ut quis inter una, & alia tempora im-

mediate t. ex. gr. inter illa post Pentecollon, & alia post Exaltationem S. Crucis de Septembri, omnibus Ordinibus sacris initietur, data; tamen interpolatio prudenti inter unum, & aliud festum; attento etiam commodo Episcopi ordinantis. Quod si Indultum Apostolicum dispensaret præcite = *super interdictis* = ad sacros Ordines necessaria, & non, quod possent extra tempora consueti suscipi, superflua recidit advertentia de spatio trium, vel quatuor mensium servando; quia non aliter possent suscipi dicti Ordines sacri, quam temporibus debitis, quæ interpolationem trium, vel quatuor mensium regulariter important, Quoties vero conscientia dicatur, & aliquem fors Indulto obtento indignum propter defectum scientiæ, sive morum inhonestatem; utatur quidem Episcopus, jure suo, habita semper reverentia Summo Pontifici, qui defectibus compertis, non esset veridimiliter Indulta concessurus = Ex *cap. Licet Romanus de Constit. in VI. Regul. jur. in VI. n. 81. Barboz. in cap. Ad nostram per tot. de Confirm. null.* = At cessant hi scrupuli in Episcopis respectu Regularium ordinandorum, quorum qualitates, ad hoc, ut fruantur Indultis, si quæ habent,

266 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

⁹, bent, vel obolent, examinari debent a Superio-
 ⁹, ribus propriis, secundum horum onerata con-
 ⁹, scientiam; quibus proinde semper agit pruden-
 ⁹, ter Episcopus, principaliter deferendo; præter-
 ⁹, quam quoad experimentum scientiæ, quam
 ⁹, calleant, vult, & consideratis dimissoriis in ca-
 ⁹, su; ut præter superius allegata insinuant *Neop.*
 ⁹, *lib. II. cap. XXII. & XXIII. Henriquez lib. VII.*
 ⁹, *Indulg. cap. XXVI. Diq. tract. VI. Miscellau.*
 ⁹, *resol. XV. & est in communi praxi apud Epi-*
 ⁹, *scopos absque controversia.*

Nota III. cum Episcopatus, iuxta veriorum sen-

tentiam, substantialiter non distingatur a Presby-
 ratu, præcipue per relationem ad Corpus Christi
 verum, sed extensivè quoad potiorum jurisdictionem,
 habito respectu ad Corpus Christi mysticum,
 prout asserit *S. Thomas lib. IV. sententiarum dist.*
VII. q. III. art. 1. quæstione. III. nullum requiri inter-
vallum inter ipsius consecrationem, & Presbyteratu-
rum: ideoque licitum est die Sabbati competenti pro-
moveri ad Presbyteratum, & die Dominico sequen-
ti, etiam non continuato jejuniis, ad Episcopatum;
Abbas in cap. XIII. Literar. de Tempor. Ordin.

S E C T I O C I I.

Eadem Sessio XXIII. cap. XII. de Reform.

NULLUS in postmodum ad Subdiaconatus Ordinem ante XXII. ad Diaconatus ante
 XXIII. ad Presbyteratus ante XXV. ætatis suæ annum promoveatur. Sciunt ta-
 men Episcopi, non singulos in ea ætate constitutos debere ad hos Ordines assumi, sed
 dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit.

Huic decreto, quo correctæ est Decretalis Cle-
 mentis V. quoad ætatem Subdiaconi, & Diaconi,
 relata in cap. III. *Generalium, de etat. & qualis, præ-*
sciendos. in Clementinis, ut notavi part. 1. pag. 71.
 accesserat Constitutio Sixti V. *sanctam, & sancta-*
re 5. Jan. 1585. varias penas Papæ reservatas insin-
 guens tam in promovendis, quam in promotis ad
 Ordines, etiam minores, ante legitimam ætatem;

sed correctæ, & redactæ fuit, ut pluries notavi, ad
 terminos juris communis, & Constitutionis Pii II.
Cum ex Sacrorum 17. Novembr. 1461. a Cleme-
nte VIII. Const. Romanum Pontificem 28. Febr. 1599.
 In Pii Constitutione hæc pæna leguntur in promotis
 dumtaxat ante legitimam ætatem ad aliquem ex so-
 lis sacris Ordinibus ibi.

Cum itaque (sicut dignorum relatione, non nisi moleste accepimus) nonnulli Cle-
 rici, extra tempora a jure statuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero sine di-
 missoriis literis, contra sanctiones canonicas se faciunt ad sacros Ordines promoveri. Nos
 eorumdem temeritatem tali castigatione reprimentes, ut aliis in postmodum committendi
 similia aditus præcludatur, auctoritate Apostolice, hac Const. perpetuo valitura, statuimus,
 & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima
 licentia, sive extra tempora a jure statuta, sive ante ætatem legitimam, vel absque di-
 missoriis literis, etiam Citramontanis (præterquam si in hoc ultimo casu per Cameram
 Apostolicam, juxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris Ordinibus se fecerint
 promoveri, a suorum Ordinum executione jure suspensi sint: & si, hujusmodi suspensio-
 ne durante, in eisdem Ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incur-
 rant; præterea, ultra alias pænas in tales generaliter a jure inflictas, beneficiis ecclesi-
 asticis possint jure privari.

Nota I. hanc suspensionem esse solum de Or-
 dine male suscepto scienter, seu mala fide, &
 ignorantia crassa, non de aliis rite susceptis, *The-*
saur. de Penit. cap. I. verb. Ordo.

Nota II. ex eodem Thesauro neque esse refer-
 vatam, ut patet ex illiusdem Constitutionis verbis;
 & non est perpetua pæna, sed proprie censura.

Nota III. quod annus XXII. pro Subdiaconatu,
 & XXIII. pro Diaconatu, ac XXV. pro Presbytera-

tu fuisse, ut sit inceptus, idem Theaur. ibidem
 & declaravit etiam Cong. Conc. in *Factis. 7. Ar-*
tembr. 1594. ut lib. VIII. Decretor. pag. 57. =
 Cong. censuit, sufficere annum XXV. fuisse optimam
 ut quis ad Presbyteratus Ordinem, exteris requi-
 sitis concurrentibus, promoveri possit. = Hac in
 dubio *suspensionis Ordinum 16. Martii 1675. lib.*
XXIX. Decretor. pag. 30. a tergo.

S E C T I O C I I I.

Eadem Sessio XXIII. cap. XIII. de Reform.

Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegiis quibuscunque quoad hoc penitus exclusis.

Huius decreto, in quo præcipitur servandam esse debitam ætatem etiam in promovendis Regularibus ad Sacros Ordines, accessit Constit. Alexandri VII. *Credita nobis* 30. Maii 1663. declarantis eandem requiri etiam in Fratribus Ordinis Prædicatorum, ubique terrarum existentibus, eorum privilegiis quibuscunque non obstantibus.

Ad eorundem vero Regularium Ordinationem quod spectat, quæ pontificæ declarationes emanatae fuerint ante Benedictum XIV., ab eodem cumulate referuntur Constit. *Imposui nobis* 27. Feb. 1747. jam transcripta supra post cap. VIII. Sess. XXIII. pag. 931.

Pœnæ, quæ incurrunt Regulares, alique promoti ab Episcopo non proprio, & Episcopi indebite promoventes alienos subditos, de quibus mentionem facit Benedictus §. *Quæcumque*, sunt. Quoad promotos suspensio ipso facto ab executione Ordinum sic susceptorum, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, *Trident. Sess. VI. cap. V. & Sess. XXIII. cap. VIII. de Reform.* Quam suspensionem infligerat etiam Pius II. Constit. *Ex Sacram* transcripta præcedenti Sectione contra recipientes Ordines dimittat Sacros: Tridentinum vero contra recipientes etiam minores: licet enim in principio cit. cap. VIII. loqui videatur de solis sacris; postea tamen generaliter loquitur, sicuti & in cap. V. cit. Sess. VI. Immo quamplures DD. relati a *Thesauris de Paris cap. XVI. verb. Ordo*, sentiunt hanc pœnam incurrere etiam ab initiato Prima Tonsuræ, quamvis alii negent.

Quoad promoventes vero, de iure antiquo suspensæ erant per annum a celebratione Missæ *Can. XXVIII. Episcopus in diacem* *Canf. VII. q. I.* (qui cæteròquin Canon falso a Gratiano tribuitur Anacleto,) sed desumptus est a Decretali Gregorii X. in generali Concilio Lugdunensi edita, & relata in cap. II. *Eos, qui de tempor. Ordinatur. in VI.* si id fecerint ex præsumptione, idest scienter, seu ex ignorantia affectata, suspensæ sunt per annum a collatione Ordinum, & quidem non sic collatorum tantum, sed omnium iuxta communionem sententiam. Eandem pœnam innovavit *Trid. cit. cap. VIII. Sess. XXIII.* & iuxta hoc caput ad eam incurrendam non requirit præsumptio, sed sufficit ignorantia crassa, vel supina, *Ex Constit. Innoc. XII. Speculatores 4. Novem. 1694.* huiusmodi pœna eo ipso ligatur Episcopus, etiamsi ordinet in propria diocesi sibi subditum sine dimissis Ordinarii loci, in quo dictus subditus adultus mortuus est, ita ut iuxta præfatam Constit. ibidem contraxerit domicilium.

Si quem autem alienum subdolum initiaverit Prima Tonsuræ absque licentia proprii Ordinarii, suspensus erit a collatione dicte Tonsuræ, ex Decretali Bonif. *Nullus de tempor. Ordin. in VI.*

Omitto referre pœnas contra eosdem sic ordinantes inflictas a Sixto V. Constit. *Sanctum, & salutare*, cum ut jam mox dixi, hæc Constitutio deducta fuerit ad terminos juris communis.

S E C T I O C I V.

Eadem Sessio XXIII. cap. XIV. de Reform.

Qui pie, & fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur, atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. Cures Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus; si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Qualis debeat esse scientia, quam præter alia hic requirit Tridentinum in iis, qui Sacerdotes fieri

peroptant, uberius explicata est ab Innoc. XIII. in hac Constitutione super Ecclesiastica disciplina pro Regnis

958 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

quis Hispaniarum *Apostolicis ministerii* 13. Martij 1723. confirmata, ac ceteris omnibus Episcopis proposita tamquam norma, a Bened. XIII. Constit. fu-

Supremo militantis sub die 23. Septemb. 1724. et scilicet Theologia saltem morali sufficienter instrudi sint, ibi.

Qui vero ad Presbyteratum erunt assumendi, idonei prius per accuratum similiter examen comprobentur ad ministranda Sacramenta, & ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: quod quidem, ut recte præstari possit, cõsistent Episcopos in Domino hortamur, ut quantum fieri potest, eos taurum ad Sacerdotium assumant, qui saltem Theologiæ moralis competenter periti sint,

Cum autem in fine hujus capituli Concilium præcipiat, ut Episcopi curent, = ut ii (idest Sacerdotes) saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus. . . . *Missas celebrent* = dubitatum fuit, an = hoc facere debeant solis adhortationibus, & admonitionibus; an vero possint monere sub panis, & censuris, ut legitime non impediti, debeant celebrare = die 25. Feb. 1617. Congregatio censuit = non posse, ex cap. XIV. Sess. XXIII. = Hanc declarationem refert etiam Eagnan. ad cap. IX. *Dolentes de celebrat. Missar. n. 14.*

Cæterum communis DD. opinio est, quam inferunt ex D. Thoma in 4. *Diff. 13. q. 1. art. 2. quæstion. l. in corp. & 1. part. q. 82. art. 10. in corp.* Sacerdotem teneri sub mortali tam jure divino, quam ecclesiastico Missam celebrare quater saltem in anno, imo etiam pluries. Jure quidem divino ex *Hebreor. V. = Omnis namque Pontifex, ex hominibus assumptus pro omnibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & Sacrificia pro peccatis*, = ideoque cum in sua Ordinatione id munus suscepit, pluries in anno non celebrando, delinqueret in re gravi, & sic mortaliter peccaret. Jure autem ecclesiastico; quia Concilium Lateranense IV. celebratum sub Innoc. III. an. 1215. & relatum in cit. cap. *Dolentes*, recenset inter gravia delicta Sacerdotum, quod = *Missarum solemnia vix celebrant quater in anno* = Et circa hanc opinionem maxime

notandum est, quod S. Pius V. (ut refert Bened. XIV. *Institut. Ecclesiast. LV. §. Non ignoramus*) delicti jussit ex libris Cardinalis Cajetani opinionem asserentem = *levi culpa solus obnoxius esse, qui nulla animarum cura præditi, nunquam per anni cursum Sacrificium Missæ celebraverint.*

Nec ad hærendo opinioni mortale peccatum admittenti, recedendum eaderem a sententia quam plurium DD. asserentium ex d. cap. *Dolentes*, Sacerdotem in hoc delinquentem posse ab Episcopo sub pena suspensionis ad quater, vel quinque in anno ad celebrandum cogi: cum Episcopus teneatur juri remediis suos subditos a peccatis remove, possimum gravius, & cum populi scandalo cõsuetis, ut esset illud. Can. I. *Si quis Episcopus, & Can. II. Nemo quippe, diffin. LXXXIII. Cæ. XIII. Quid autem Caus. VIII. q. 1. Caus. XXXIII. Et insuper Caus. XXIII. q. 4. & cap. I. Romana q. Sane de Excess. Prælatorum.* Et licet Cong. Conc. contrarium, ut supra, declaraverit, hæc tamen declaratio videtur habere locum respectu illorum Sacerdotum duntaxat, qui diebus Dominicis, & festis solemnibus non celebrarent; in quibus omnibus quidem diebus nemo dicit, cõsistent ad Missæ celebrationem teneri non respectu illorum, qui eam vix semper inter annos omitterent, aut rarissime celebrant.

De cit. Decretali *Dolentes* vide notus par. I. pag. 434. & seq.

S E C T I O C V.

Eadem Sessio XXIII. caput XV. de Reform.

Quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen S. Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis, per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis, & consuetudine quacunquæ, etiam immemorabili, non obstantibus,

Huic saluberrimæ, & juri communi penitus conformi Tridentinæ sanctioni (qua innovata est Decretalis Bonif. VIII. relata in cap. II. *Super Cathedrali de Sepulchris*, in *Extrav. commun.*, ut notavi par. I. pag. 326) & correctæ est Decretalis Innoc. III. relata in cap. XII. *Omnis utriusque sexus de Paenit. & Remissioni*, vi cuius poterat parochus delegare sa-

cultatem audiendi suorum parochianorum confessiones alicui Sacerdoti, (ut pariter notavi eadem par. I. pag. 746.) accessit prius Concilio S. Pii V. *Romani Pontificis 6. Augusti 1571.* qui ab eodem, revocata Constitutione *Episcopi medicinalis*, quam fã vore Fratrum, & Monialium Ordinum mendicantium ediderat quoad exemptionem ab exami-

re, & approbationem Confessariorum ab Ordinariis faciendam, 16. Maii 1567. declaratum est, hanc eandem sanctionem extendi ad quoscunque Regulares, tam Mendicantes, quam non Mendicantes,

quavis Lectores, atque Magistri in S. Theologia præfulgerent, & potestas excipiendi secularium confessiones ipsi data fuerit ab eorum Superioribus, ibi.

Romani Pontificis providentia circumspecta nonnunquam gesta per eum, rationabilibus, & honestis suadentibus causis, moderatur, & commutat in melius, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Nuper siquidem quasdam declarationes, & moderationes circa nonnulla Conc. Trid. decreta regulares personas Ordinum Mendicantium, eorumque instituta concernentia edidimus, & promulgavimus. Et quia, uti accepimus, illarum vigore sacerdotes regulares prædictorum Ordinum quandoque minus idonei, & inhabiles confessionibus secularium audiendis ab eorum Superioribus præpositi, absque aliqua Episcoporum, sed sola Magistri Ordinis generalis, aut Provincialium ministrorum approbatione admittuntur.

Nos super his pro debito pastoralis officii, prout tenemur, salubriter providere volentes, tenore præsentium hac nostra Const. perpetua sancimus, decernimus, & declaramus, Decretum Conc. Trident. de approbatione Regularium audiendis confessionibus secularium præpositorum ab Episcopis facienda, observari debere etiam in omnibus Regularibus, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, etiam sub regulari disciplina viventibus, etiam si sint Lectores, aut in Theologia, etiam de Superiorum suorum licentia graduati, vel promoti, vel a suis Magistris Generalibus, vel Provincialibus ministris secularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos, qui semel ab Episcopo in civitate, & diocesibus, suis prævio examine, approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore pro majori conscientie suae quiete, examinari de novo poterunt.

Inhibentes quibuscunque Regularibus quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ut præfertur, ne vigore deputationis, & approbationis ab eisdem Magistris, & Ministris Provincialibus, etiam quod illarum occasione ab Ordinariis hucusque tolerati fuerint, absque speciali in posterum licentia, & approbatione ab Ordinariis obtinenda, secularium confessiones audire præsumant. Decernentes irritum, & inane si secus super his a quocunque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Qua lege nedom Lectores, & Magistri regulares obstrunguntur, sed etiam seculares donati laurea S. Theologiæ, & Juris Pontificii, juxta prescriptionem contrariæ sententiæ factam ab universalis Inquisitionis Tribunali an. 1640 ut refert Bened. XIv. *Instit. Ecclesiast. LXXXVI. §. Secundo loco.*

Urbanus deinde VIII. Constit. *Cum sicut accepimus*

12. Septem. 1628. abrogavit quodcumque privilegium quibuscunque Ordinibus Regularibus hæcenus concessum audiendi secularium confessiones sine, prævio Ordinarii examine, & approbatione, nominatim etiam eos Regulares recentens, qui nisi expresse nominati fuerint, non intelliguntur comprehensii idque ad eum finem, ne ab eadem Constitutione immunes se facerent, ibi.

Cum, sicut accepimus, aliquibus Religiosis quorundam Ordinum, seu Congregationum a Sede Apostol. indultum fuerit, ut sacramentales personarum secularium confessiones audire valeant, etiam si ab Episcopis diocesanis ad id examinati, & approbati non fuerint; nec desint, qui temere asseverent, hoc ipsum privilegium cæteris quoque aliorum Ordinum Regularibus competere ex amplissimis privilegiorum communicationibus, quas ab eadem Sede Apostol. obtinuerunt, & hinc saluberrimum S. Conc. Trident. decretum desuper sancitum penitus evertatur. Nos huic malo opportune providere volentes, omnia, & singula indulta hujusmodi audiendi secularium confessiones absque Ordinarii examine, & approbatione, quibuscunque Collegiis, Capitulis, Religionibus, Societatibus, & etiam Societati Jesu, Congregationibus, & Ordinibus, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, necnon Monachorum quorumcunque, etiam S. Benedicti, Cisterciens. & Carthusien. ac etiam quibuscunque Militiis, etiam Hospitalis S. Joann. Hierosolymitani, ac quibuscunque Ecclesiis, etiam patriarchalibus, & metropolitans, monasteriis, cæterisque

locis piis, five eorum, & earum respective Abbatibus, Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatiis, Prioribus, Rectoribus, etiam Generalibus, vel Provincialibus, Capellanis, Confessariis, aut aliis, quocunque nomine nuncupatis, Superioribus, & personis quibuscunque, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi Apostol. immediate subiectis, cujuscunque dignitatis, præminentie, & conditionis existentibus, & quovis privilegio munitis, & tam ad supplicationem partium, quam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostol. potestatis plenitudine hæcenus quodocunque, & qualitercunque ex quavis, etiam de necessitate exprimenda causa, & alias quomodolibet concessa, Apostol. auctoritate, tenore præsentium revocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, viribusque, & effectu evacuamus, ac revocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribusque, & effectu vacua esse, & fore, nec Religionibus, Societatibus, etiam Societatis Jesu, Congregationibus, Ordinibus, ac Militiis, & Ecclesiis, monasteriisque prædictis, eorumque Superioribus, & personis quibuscunque in posterum ullo modo suffragari, minusque illos, & illas, etiam si de iis specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, indultis hujusmodi uti posse.

Eadem Tridentina sanctio ampliata est etiam a Gregorio XV. Constit. *Inferatibili* 5. Feb. 1622. statuente, Regulares ne audire quidem possent confessiones Monialium iisdem subiectarum sine dicta ap-

probatione, posse vero Episcopos Confessiones & deputatos, toties, quoties opus fuerit, amovere, si eorum Superiores moniti detrectaverint; vel negligentibus fuerint in illis renovandas, ibi. §. V.

Confessores vero, five seculares quomodocunque exempti, tam ordinarii, quam extraordinarii, ad confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo diocesano idonei judicentur; & approbationem, que gratis concedatur, obtineant. . . . Liceatque, Episcopo, ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut ejusmodi Confessores, atque Administratores amoveant; iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amovendi, quoties, & quando opus esse judicaverit. =

Imo approbati in Confessionarios ordinarios pro uno monasterio, non intelliguntur approbati pro alio, nec approbati pro una vice, expleta deputazione, audire possunt sine nova approbatione, toties, quoties, earundem Monialium confessiones ex declaratione Clementis X. Constit. *Superna* 21. Ju-

niis 1670. ut in §. IV. ejusdem Constit. mox transcribenda.

Qua tamen Episcopi approbatione, juxta aliquos, ne pro prima quidem vice indigent Generales, & Provinciales, ex indulgentia Bened. XIII. Constit. CXIX. = *Pastoralis officii sollicitudo* = habet 17. Martii 1726. §. VIII. ibi.

Ab hujusmodi tamen lege, & ordinatione ad supplicationem dilecti filii nostri Ludovici S. R. E. Card. Beluga, & Moncada nuncupati. eximimus Superiores Generales, five Provinciales cujuscunque Ordinis regularis, quibus, ut confessiones Monialium, sibi tamquam subiectarum dumtaxat, absque hujusmodi speciali approbatione Episcopii diocesani, audire licite, & valide possint, permittimus, & indulgemus.

 Verum circa hoc Indultum hæc habet Censor in supernis Additionibus ad Promptam Bibliothecam Lucii Ferraris, verbo = *Approbatio* art. III. n. 15. = Ex quo Benedictus XIII. in Bulla incipit *Pastoralis officii*, ut notat clariss. Auctor (quamquam mihi percurrenti Constitutiones præfati Pontificis nullatenus occurrerit) pro Regnis Hispaniarum indultis Generalibus, aut Provincialibus Superioribus, ut Monialium sibi subiectarum confessiones absque Episcopi approbatione audire possint: quomodo inde regula generalis firmetur, idem eis ubique locorum licere, non video. At, inquit, Benedictus XIV. Constitutiones = *Suprema*, & *ubi primum* = editas pro Portugallia di-

tionibus, in alia Constitut. = *Ad tradendum* = declaravit, ubique locorum definitionis vim sibi vindicare. Verum inelusus Canonista non ignorat differentiam, quæ intercedit inter Constitutiones, quæ pravum aliquod dogma, vel reprobendam aliquam consuetudinem recte Sacramentorum administrationi adversantem damnant, & Constitutiones aliquod speciale privilegium largientes. Priores firmam, & immobilem ubique locorum habent auctoritatem. Aliæ vero Provinciarum limites, in quorum favorem concessæ sunt, non excedunt. Hæc vel ipsi Simonibus notissima sunt. Ex his prædictis discere potest lector, non omnia privilegia, quæ nonnunquam a qu

„ a quibuscunque venditatur, secluso examine, esse admitenda. — Ceterum cit. Constit. impressa legitur *Tom. XII. Bullarii Romani Romæ editi an. 1736. pag. 82. c. ult. in CXIX. in ordine.*

A Gregoriana Constit. observatione neque eximuntur Confessarii, tam ordinarii, quam extraordinarii Monialium. Cardinalibus Prosectoribus subiectarum, qui sicut specialiter in ea nominati non sunt, intelliguntur tamen in eadem comprehensum, ut declaravit Alexander VII. per organum S. Visitationis Apostolicæ, sequenti decreto.

— Cum super S. Congregat. Visitationis Apostolicæ innouerit, in quampluribus monasteriis, & domibus Monialium Urbis minime fervari Constit. fel. rec. Gregorii XV. de exemptionum privilegiis, quæ incipit = *Inferabili dei providentia*, editam anno 1622. Non. Febr., & Urbis Vicarium in iisdem monasteriis, ac domibus omnimodis electionibus Administrarum interesse, ac præsidere, ab illorum Administratores administrationis rationes exigere, = *CONFESSORES APPROBARE*, = & alia facere, quæ in eadem Constit. provide sancita sunt, his ad SS. D. Nostrium delatis, Sanctitas sua ex ipsius Congregationis sententia innovandam duxit, & præfati decreto innovavit memoratam Constit., iussitque eam in omnibus, ac singulis monasteriis, & domibus Sanctimonialium Alne Urbis, a quibuscunque personis, cuiuscunque status, gradus, & conditionis existant, etiam S. R. E. Cardinalibus eorundem monasteriorum, & domorum, vel Ordinum, seu

Congregationum Regularium apud Sedem Apostolicam Prosectoribus reperte observari, non obstantibus indultis, exemptionibus, & privilegiis, aliisque omnibus, quæ Constitutio ipsa voluit non obstat: quibus omnibus, & singulis, quoad ea, quæ prædictæ Constitutioni, aut præfati decreto quomodolibet advertantur, illis alias in suo robore permansuris, Sanctitas sua specialiter, & expresse derogavit, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ die 29. septem. 1660.

Prosper Fagnan. S. C. Secret. = Quod decretum Romualdus Honoranti in *Præf. Secretariae Tribunalis Card. Urbis Ficarum cap. XXI.* testatur esse in viridi obervantia ex libro *Regestorum Confessariorum approbatorum pro Monialibus penes Secretariam Tribunalis ejusdem Ficarum.*

Ab hac tamen lege eximuntur Confessarii Monialium Annuntiationis prope arcum, vulgo de *Pantani*, & Barbarianum de Urbe, qui approbantur ab ipsis dumtaxat Cardinalibus Prosectoribus, cum subiectæ sint eorundem omnimodæ jurisdictioni quoad exercitium jurisdictionis, cum clausula in *spiritualibus*, & *temporalibus*, ut ex Brevi Alexandri VII. sub die 6. Maji 1661. pro primis, & Clementis IX. pro secundis sub die 16. Jan. 1668. cum derogatione cit. Gregorianæ Constitut. & decreti Congreg. Visitationis.

Redeundo ad cit. Clementis X. Constitutionem, hæc circa Confessariorum Regularium approbationem faciuntur, ibi.

Ad hæc Religiosos ab Episcopo ad confessiones secularium in sua diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia diœcesi eas absque Episcopi diœcesani approbatione audire, quamvis penitentes subditi sint ejus Episcopi, a quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati. Et generaliter approbatos ab Episcopo ad personarum secularium confessiones audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subiectarum; sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione; atque approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius monasterii, minime posse audire confessiones Monialium alterius monasterii. Itidemque Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, haud posse, expleta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum confessiones audire; sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit. Ceterum in monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta regularia instituta vivitur, posse tam Prælatos Regulares, quam Confessores Regularium eorundem monasteriorum, seu Collegiorum audire confessiones illorum secularium, qui inibi sunt vere de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui tantum ipsis deserviunt. Illos autem Religiosos, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint ab Episcopis, generaliter quoque, & indistincte absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum in diœcesi propria admittebdos. Quoad ceteros vero, qui non adeo idonei reperiuntur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquimus ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Semel autem simpliciter approbatos posse in diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore etiam paschali, & quoruncunque etiam infirmorum confessiones audire absque ulla parochorum, vel ipsius Episcopi licentia. De qua tamen confessione teneri dictos Religiosos eorundem infirmorum parochum illico certiores reddere; & hoc posse illis ab Episcopo sub pœna suspensionis a facultate audiendi confessiones precipi: sufficere tamen, ut certioratio hujusmodi fiat saltem per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam.

Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis paschali tempore confecti fuerint, Constitutioni, quæ incipit *Omnis utriusque sexus*, quoad confessionem duntaxat satisfecisse censendos. Regulares vero ad ejusmodi confessiones audiendas, prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo; secus autem si ab ejus Vicario, aut ab antecessoribus Episcopis approbatus, non possit ab eodem qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illi concessas revocari, & nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat (Idem declaraverat Innocentius X. Const. *Cum fient* 14. Maji 1647. in responso ad Dubium II. pro parte Religiosorum Societatis Jesu propositum) de qua tamen (causa) haud necessarium esse, ut in actis constet; nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ duntaxat, ubi eam sibi aperiri postulerit.

Porro, si Regulares cum scandalo: aut alias inhoneste vivant; vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur a confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse volumus, cum præcipua Ministri Sacramenti penitentiae qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas, utique eam, causam ad confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obitare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares a semetipso approbatos suspendere, aut repellere a confessionibus audiendis, & Attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius conventus Regularibus Confessoribus adimi ab Episcopo, inconsulta Sede Apostol., nullatenus posse. Ex facultatibus per Mare Magnum, aliæ privilegia Regularibus concessaque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam Jesu, concessis, factam, eis non esse potestatem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis. Et per confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares a Sede Apostol. post Sacr. Concilium Trident. obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia prius ab eodem Concilio, aut deinde Apostolicis etiam Decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant, absolvendi a casibus, Episcopo reservatis.

Et habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostol. reservatis, non ideo a casibus Episcopo reservatis posse absolvere. Posse autem Regularem Confessorem in ea diœcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia diœcesi a peccatis, in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eosdem penitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam diœcesim pro absolutione obtinenda migrasse. Vigore supradictorum privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam si tacta parte, absolvere penitentes a censuris quoad externum, & judiciale forum, & absolutos ab eis in foro penitentiali, utique non censeri absolutos in exteriori judicio, & contentioso. Quinimo censuris ecclesiasticis irretitos, & denunciatos ab Episcopis omni posse gerere se pro talibus, etiam si a Regularibus fuerint absoluti. Quoties exhibitis aliquibus Regularium Apostolicis privilegiis coram Episcopo, ab eo judicetur ipsi non suffragari casui, de quo agitur, si dictorum privilegiorum verba obscura sint, & ambigua, non esse ad Metropolitanum provocandum, sed cum ejus sit interpretari, cujus est condere, dictorum privilegiorum interpretationem Sedis Apostol. judicio, prout alias Constitutione Prædecessoris nostri sel. rec. Clem. IV. statutum fuit; esse requirendam.

Hæc Clementinæ Constitutioni, quoad Confessarios ordinarios, & extraordinarios Monialium, accedit Const. Benedicti XIV. *Paschalis causa* 3. Aug. 1742. in qua prohibetur Confessario ordinario Monialium, ac etiam ejusqueque piz domus, durante Confectione extraordinario, qui deputari debet, ut intra, audire confessionem ejusque monialis, sive Superioris, sive novitæ, sive cooverse, aut alterius ejusqueque persone intra monasterium, aut piam domum commorantis, juxta disposita a Clemente XI. in suo edicto publicato pro Sanctimonialibus quorumcumque monasteriorum Almaz Urbis die 12. Decem. 1708. quod est XV. 10. secunda par-

te ipsius Bullarum, quodque hic Benedictus confirmat. Insuper in hæc ead. Const. præcipitur tum Episcopis, quoad domos, aut monasteria eorum regimi subiecta, quam Superioribus regularibus quoad illas communitates, quibus præstet, ut meritis penis contravenientem coerereant, & afficerent.

Pena statuta 10. laudato edicto, ad quod Pontifex se refert, contra Confessarium, est privato ab hujusmodi officio: contra moniales vero apud ipsam confessionem sacramentalem peragentes, quoad Superiorissimam privato ab officio, quoad moniales vocis activæ per unum annum, quæ tamen penæ sunt ferendæ sententiæ.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 973

Confessariis vero extraordinariis deputatis alicui communitati generaliter, vel peculiariter alicui personæ distinctæ, inhibetur = sub pœnis = (sunt verba Benedictinæ Constitutionis) adversus accedentes ad monasteria monialium, & cum ipsis conversantibus, præsertim Regularibus, & Prædecessoribus nostris quomodocunque illicitis (quas etiam præsentium vigore confirmamus, & innovamus) ne postquam suum officium impleverint, ad idem monasterium ulterius accedere, aut ullius generis commercium intra ipsum quomodocunque continuare, & fovere, etiam sub spiritualis causæ, aut necessitatis obtentu, & colore audeant, aut præsumant = In cit. Clementis edicto contra hos statuta est pœna Carceris, ac aliz arbitrariz, si expleto officio, se ingerant in directione spirituali, etiam per literas, quarumcumque ex supra enunciatis intra septa monasterii dependentibus: contra Superiorissimam vero, & moniales pœna privationis officii, & respectivæ vocis activæ, & passivæ, ut supra.

Pœnæ autem, quibus hic Pontifex subiacere declarat accedentes ad monasteria monialium, & cum ipsis conversantes, præsertim Regulares, relatæ sunt par. 1. pag. 217.

Ad prohibitionem absolvendæ a casibus Episcopo reservatis quod spectat, de qua in principio huius §. Et habentes, attendenda est sequens Propositio proscripta ab Alexandro VII. sub die 24. Septem. 1665. la XII. in ordine = *Mendicantes possunt ab-*

solvere n. casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate =

Cæterum, si Regularis ab Episcopo jam fuerint approbati ad audiendas confessiones monialium sibi subiectarum juxta Const. Greg. XV. has a casibus ipsi reservatis absolvere possunt cum sola facultate suorum Prælatorum = præterquam quoad casus, quos Episcopus sibi reservaverit in materia clare spectante ad jurisdictionem delegatam = ut declarat Cong. in Colonien. ad II. 16. Novembr. 1720. in *Theaur. Resolut. c. 174. Congreg. Tom. I. pag. 393.*

Ad tramites Clementinæ sanctionis contentæ in allato §. *Ad hoc*, Alexander VII. die 30. Juniar. 1695. declaravit, falsam, temerariam, scandalosam, & erroneam hanc Propositionem = Non possunt Episcopi limitare, seu restringere approbationes, quas Regularibus concedunt ad confessiones audiendas, neque ulla ex parte revocare, = quæ Propositio relatæ est a Bened. XIV. lib. IX. de Synod. *Dioc. cap. XVI. n. 7. & Instit. Ecclesiast. LXXXVI. §. Tertia facultate.*

Cui accessit etiam declaratio Innoc. XIII. Consist. *Apostol. Alinsterii* 13. Maji 1723. super Ecclesiastica disciplina in Regnis Hispaniarum, quam, ut alias dixi, Bened. XIII. Consist. in *supremo militantis* die 23. Septembris 1724. confirmavit, & omnibus Episcopis pro norma proposuit §. XVII.

Declaramus, Sacerdotes, tam seculares, quam regulares, qui ab Episcopis obtinuerint licentiam audiendi confessiones limitatam, vel quoad locum, vel quoad genus personarum, vel quoad tempus, non posse Penitentię sacramentum administrare extra tempus, vel locum, vel genus personarum, ab ipsis Episcopis præscriptum, quocunque privilegio, etiam in vim Bullæ, quæ appellatur *Cruciata Sanctæ*, competente nullatenus suffragatur. Cumque idem Innoc. XII. Prædecessor per suas die 19. Apr. 1700. expeditas literas decrevit, Sacerdotibus tam secularibus, quam regularibus non licere confessiones eorum, a quibus ex Indulto prædictæ Bullæ Cruciatæ ad id electi fuerint, audire, absque præcedenti approbatione Ordinarii illius loci, in quo ipsi penitentes degunt, & Confessores eligunt, etiamsi ab Ordinariis aliorum locorum antea approbati fuissent, ac etiamsi penitentes Ordinarii illis, qui Confessores electos approbassent, subditi essent; necnon confessiones aliter factas, ac respectivæ exceptas nullas fore, irritas, & invalidas: & Confessores ipso jure suspensos esse: Nos eandem Constitutionem approbantes, confirmantes, & innovantes; declaramus insuper: prædictis Sacerdotibus, tam secularibus, quam regularibus ad confessiones excipiendas, vel ex vi prædictæ Bullæ Cruciatæ, vel ex quocunque alio privilegio electis suffragari minime etiam posse, quod approbati alias fuerint ab Episcopo illo, qui aliquando fuerit Ordinarius loci, in qua confessiones audiendæ sint, sed talis tunc temporis amplius non existat, vel quia ab humanis excesserit, aut Episcopatu renuntiaverit, vel quia ad aliam Ecclesiam auctoritate Apostol. translatus reperitur; sed necessariam omnino esse illius, qui actualiter, & pro tempore ordinariam jurisdictionem in ea diocesi exercet, approbationem. Hæc tamen suffragetur, etiam tacita, eaque adesse censetur, quousque præcedens licentia, sive approbatio duret, & revocata ab eo non fuerit; in quo casu nova, & expressa impetranda erit, si illa præcedenter obtenta, vel per temporis adscripti lapsum expiraverit, vel per posteriorem revocationem sublata fuisset.

Nec Confessarii Regulares quoad locum audiendi fidelium confessiones tueri se possunt allata Clementis X. Constit., quod in ea nulla loci limita-

tio fiat, se proinde illas audire possint etiam in privatis eorundem fidelium domibus, cum idem Pontifex declaraverit in prædicta sua Constit. = nullam facultatem

huitatem fuisse tributam Regularibus audiendi confessiones sacramentales in privatis domibus : ac proinde minime licere eisdem Regularibus cuiusvis Ordinis &c. Sacramentum Pœnitentiæ administrare in domibus privatis extra casus a jure permittos = Quam declarationem refert Bened. XIV. §. XX. *Constit. Magno a. Junii 1751.* de tollendis abusus ab Oratoriis privatis, quæ sunt in domibus laicorum .

Romæ Confessarii tam seculares, quam regulares audientes fidelium confessiones in privatis domibus sine licentia Eminentissimi Vicarii, vel ejus Vice Regentis, exceptis domibus Cardinalium, Oratorum Regum, & Magnorum Principum, necnon & Ducum, & Nepotum Rom. Pontificis qui fuerunt, vel pro tempore erunt, declarantur ipso facto suspensi ab audiendis confessionibus, ex Decreto S. Cong. Viscitationis de mandato Urbani VIII. sub die 10. Julii 1625.

In eadem Institutione LXXXVI. §. *Ultimo loco* laudatus Benedictus fuit in sensu, quod Regulares, etiam semel approbati ab eodem Episcopo, eximere se nequeant a novo examine, si ad illud iterum vocentur, cum Gregorii XIII. *Constit. In tanta.* 1. Martii 1577. redegerit ad trames juris communis, & Cone. Trident. Constitutionem S. Pii V. *Romani Pontificis*, ob quam §. II. Regulares semel ad confessiones audiendas ab aliquo Episcopo approbati, examinari amplius ab eodem non deberent, nisi a successore Episcopo pro majori conscientie sue quiete. Verum hoc hodie intelligendum est juxta declarationem altare *Constit. Clementis X. §. Et eos.* In dicta Gregorii *Constitut.* redactæ etiam sunt ad eisdem terminos aliæ præfati S. Pii Constitutiones, variæ circa hanc materiam Regularium privilegia continentes, videlicet *Constit. Ad hoc sub die 23. Se-*

ptem. 1571. Et si Mendicantium 16. Maji, & Ex superna 16. Augusti 1567.

Quod si Regulares, etiam injuste, ab Episcopo reprobandentur, nullatenus secularium confessiones audire possent, ex contrario sensu sequentis Propositionis, la XIII. in ordine, ab Alexandro VII. scriptæ die 24. Sept. 1665. = Satisficit præcepto annuæ confessionis, qui constituit Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injuste reprobat. =

His omnibus sanctionibus obstringuntur etiam Regulares Missionarii, ita ut secularium confessiones audire nequeant sine approbatione Vicariorum, Sede Apostol. deputatorum in partibus Infidelium, quibus subiecti omnino esse debent in concernentibus animarum curam, & Sacramentorum administrationem juxta decreta, apostolica autoritate confirmata, primum ab Innocentio XII. per litteras in forma Brevis datas die 5. Novemb. 1696. postea a Benedict. XIV. per similes litteras datas die 2. Sept. 1745. de quibus mentionem facit in §. X. *sux Constitutio Apostolicum ministerium 30. Maji 1751.* continentis regulas observandas a Vicariis Apostolicis in Anglicanis Missionibus, quin idem Regularis Missionarii ab eis se eximere possint intuitu privilegiorum, hæctenus ipsis a Romanis Pontificibus concessorum, & præferam ab Urbano VIII. audiendi scilicet secularium confessiones sine approbatione Superioris ecclesiastici, quantumvis Episcopi Titulari: cum dicta privilegia concessa fuerint antequam prædicti Vicarii Apostolici deputati fuissent cum omnibus facultatibus = quibus Ordinarii in suis civitatibus, & diocesis utuntur = ut refert laudatus Benedict. de *Synod. Dioc. lib. IX. cap. XVI. n. §. & in cit. Constit. Apostolicum ministerium, in cuius §. VII. Anglicanis Missionariis hoc circa exames idem, ibi.*

At vero quoniam Missionarii, & in primis Regulares, longa, & difficilia suscipiunt itinera, relictiis cœnobiiis, in quibus versantur, ut in Angliam ad obeundas Missiones se conferant, ne dubietas admissionis ad confessiones audiendas in subeundo examine illis ab Apostolico munere deterreat, cavebunt in posterum, antequam relinquunt monasteria, in quibus degunt, & in Angliam tendant, cavebunt, inquam, examen ad confessiones secularium audiendas subire coram Ordinario, & Examinatoribus loci, in quo situm est monasterium, & consequi testimonium, quod idonei declarentur; quod insuper poterit indicari Vicariis Apostolicis, in Anglia commorantibus per litteras Ordinarii, qui ad examen eos excepit, & peritos, idoneosque judicavit. Quod si cuiquam ex Regularibus commodius, atque itineri opportunius videtur, Bruxellis ante Apostolicum Nuncium propriæ scientiæ periculum facere, id erit eorum in libitu; cum utraque ratione duplex auferatur incommodum; unum scilicet, ne Regulares animum, mentemque dimoveant a Missionibus Anglicanis, eo timore, ne a Vicariis Apostolicis admittantur ad secularium confessiones excipiendas; alterum vero, ne iidem Vicarii destituantur auctoritate adprobandi illas, qui intra limites suæ Jurisdictionis Pœnitentiæ Sacramentum velint administrare.

Et quamvis ex Brevis Urb. VIII. dato Cardinali de Sandoval an. 1639. & ex cit. *Constit. Clementis X. Superna*, Confessarii munus Regularibus deferri possit sine temporis terminatione, vel cum limitatione, Missionarii tamen Regularibus in An-

gla degentibus idem Benedictus in dicta *Constitut. §. IX.* deferendum decrevit ad sexennium, neque ad aliud sexennium confirmandum sine prævio exami-

Quæ cum ita sint, ut omni diffidio aditus occludatur, decernimus, atque statulimus, ut facultas superius exposita, a Vicariis Apostolicis Regulari examinato, & approbato concedenda, ad sexennium sine prævio examine confirmetur, cum Regularis Missionarii, iis peractis, quæ num. XX. exponuntur, Anglicanæ Missionis exercitium de- nuo suscipient.

Quæ autem peragenda sint a dictis Missionariis, præfatam confirmationem, sunt, ut quilibet ex iis, contenta in enumerato num. XX. ad obtinendam iis. =

Post singula sexennia ad catholicas Regiones sese restituat, propriæ familiæ regularis claustra subeat, religiosum induat habitum, ibique per tres integros menses commoretur, atque interim spiritualibus exercitiis per quindecim dies sedulo incumbat. Hinc est, quod Vicarii Apostolici, quorum arbitrio, atque prudentiæ, uti expositum est, committitur potestas communicandi Missionariis facultates *formula secunde*, ipsam *ultra sexennium* non debeant prorogare, sed impertiri ad *sexennium*, & *interim ad libitum*, eamque, si consentaneum judicaverint, simili modo restituere, cum Regulares, absoluto jam præscripti secessus tempore, ad Missionem revertentur.

Tandem examine, & approbatione Ordinarii pro audiendis secularium confessionibus indiget quilibet Sacerdos, etiam si agatur de confessione venialium, aut letalium alias absolutorum, ut declaravit Innocentius XI. in decreto de frequenti Communione 12. Feb. 1679. ut notavi pag. 890. & seq.

Non obstantibus tamen dictis omnibus Pontificum functionibus, & declarationibus, cavere debent Episcopi in impertienda Regularibus facultate pro audiendis secularium confessionibus a restrictionibus apposis in quodam Episcopi edito, quas Cong. Episcop. & Regul. moderata est sequenti decreto, relato a Pignatelli = tom. X. consil. 71. num. 6. = S. Cong. censuit, præstatum edictum moderandum, & corrigendum esse, pro ut prædicti decreti vigore, moderatur, ac corrigit.... Quoad habitum, quo uti debent Regulares in administratione Sacramenti penitentiae, declaravit sufficere, si audiant cum habitu eorum ordinario, & floa, juxta decretum, alias emanatum sub die 10. Julii 1625. a S. Cong. Visitationis Apostolicæ. Quoad locum mandavit auscultari in Ecclesia, & intra crati, quando tamen necessitas, vel rationabilis causa aliter non sudeat, ac etiam in Sacrario, vel alio decenti loco poterunt audiri. Super quo etiam declaravit, non licere Episcopis, neque per se, neque per suos deputatos visitare confessionariam, sive loca Regularium, ubi confessiones audiuntur, nec etiam ad effectum videnti, an sint juxta ipsorum decreta, sed hoc relinquendum est omnino visitationibus suorum Superiorum. Similiter, inhærendo aliis decretis ab eadem S. Cong. emanatis, & præcipue 13. Septemb. 1641. noluit teneri Regulares petere licentiam ab Episcopo, vel Curato accedendi ad infirmos pro Sacramento penitentiae ministrando, sed sufficere, si postea silem habite confessiones in domo eorumdem infirmorum relinquunt. Insuper mandavit, tolli omnino ab eodem edicto verba illa, quibus de certo genere personarum fit mentio. Voluit siquidem, ut loquatur absolute, ac simpliciter de omnibus, nulla facta speciali mentione, ita scilicet, quod nemini administraret tale Sacramentum præortum, nec post occasum solis, nisi tamen necessitas, vel rationabi-

lis causa aliter suaserit: in quo casu voluit, & licere, & cum omnibus. Uterius præcepit penas omnes tam suspensionis, quam pecuniarias ab eodem edicto tollendas, cassandas, & expungendas esse. =

Hactenus de Confessariorum tam secularibus, quam regularibus pro audiendis secularium confessionibus, cum prævia Ordinarii approbatione: nunc de eo qui parochiale beneficium obtinet, de quo in allato Tridentini decreto.

Cum sæpius exortum fuerit dubium, an Parochus semel approbatus ad curam animarum, sive parochiam obtinere prævio examine per nominationem Patroni laici, sive per concurrem, iterum examinari possit ab eodem Episcopo, a quo institutus fuit Parochus, nedum in actu visitationis, sed etiam extra, quando superveniat vehemens suspicio, aut semiplena probatio de illius imperitia, a S. Cong. Conc. sub die 15. Jan. 1667. ad instantiam Episcopi Pamplonenis resolutum fuit, ut legitur lib. XXVI. decretor. pag. 108. = I. posse Episcopum examinare Parochos, & Rectores semel approbatos ad curam animarum, quando adesset vehemens suspicio de illorum imperitia; II. posse ad hujusmodi examen procedere etiam extra visitationem; III. ad dictum examen faciendum non esse necesse esse, ut judiciales probationes impetiri præcedant. = Secus autem, si nulla vigeat suspicio ejusdem imperitiae, ut eadem Cong. die 12. Septemb. 1668. respondit præfato Episcopo.

Multo magis vero revocari potest ad examen, si agatur de Parocho a prædecessore Episcopo constituto, ut ex sequentibus laudatæ Congregationis declarationibus, videlicet die 26. Augusti 1628. lib. XIII. decretor. pag. 520. a tergo. = Sacra, & c. censuit, Episcopos successores posse, superveniente rationabili causa, iterum ex officio, etiam extra visitationem, examinare Parochos alias ad Ecclesias parochiales approbatos. = Et 13. Jan. 1635. lib. XV. pag. 146. a tergo. = Sacra, & c. respondit, Episcopos successores, superveniente rationabili causa, posse etiam ex officio iterum examinare tam in visitatione, quam extra, Parochos, quamvis Regu-

Regulares, approbatus tempore provisionis parochialis. =

Sæpius etiam exortum est dubium, an statim ac quis legitime parochiam obtinerit Ecclesiam, censendum sit idoneus ad audiendas confessiones in tota diœcesi, in qua sita est parochia; ad quod eadem. S. Cong. respondit in *Tridentina* 17. *Augusti* 1600. = Possit audire confessiones omnium commorantium in Civitate, vel Oppido, in quo sita fuerit parochialis; non autem aliorum diœcesanorum, = ut *lib. LVI. Memorialium pag. 711.* idem respondit 23. *Maii* 1585. & 16. *Septemb.* 1613.

Pœnit tamen nedom ex unanimi DD. sententia, sed etiam ex declaratione ejusdem Cong. Conc. audire confessiones suorum parochialium extra diœcesim; cum illius jurisdictionis sit ordinaria, & voluntaria; non vero aliorum absque licentia Episcopi, ut ex responsu Congregationis ad sequens dubium relatum a Benedicto XIV. Infit. *Ecclesiast.* LXXXVI. §. *Primum* fuit. = An Curati unius diœcesis vocati a Parochis alienæ diœcesis possint in ista audire confessiones tam suorum subditorum, quam alienorum absque licentia Episcopi? *Responsum* fuit affirmative quoad subditos; negative quoad alios. =

Quæritum item fuit supradictis diebus 23. *Maii*, & 16. *Septemb.* = An habeatur pro idoneo in ea

Civitate, vel Oppido, ubi sita est Ecclesia parochialis, postquam ipsam parochiam dimiserit, ita verbum positum in cap. XV. *Señ. XXIII. beneficium* obtinet, intelligatur, vel obtinerit? Cong. censuit, non haberi. =

Nota I. Quod cum allatum Tridentini decreto restringatur ad Confessarios secularium dumtaxat, inde sequitur, quod Confessarii regulares pro exercipiendis suorum Regularium confessionibus non indigeant approbatione Episcopi, sed Generalis, vel Provincialis, cui utpote habenti jurisdictionem quasi episcopalem in suos subditos competit huiusmodi facultas ex jure communi, cum Tridentinum circa hoc nihil innovaverit. De qua facultate expresse etiam constat ex Constit. Clementis VIII. *Inferi*, & confirmata ab Urbano VIII. *Constit. Sacra Congregatio* 21. *Septemb.* 1634. ubi in decreto super eorum reservatione a Superioribus regularibus observanda, §. III. mandatur Superioribus, ut in singulis domibus deputent duos, vel plures Confessarios pro exercipiendis suorum Religiosorum confessionibus, ut videre est. pag. 241. =

Clarissime insuper eadem facultas comprobata legitur in alia Constit. dicti Clementis, *Romani Titificis* 23. *Novem.* 1599. in cuius §. II. ita se declarat, ibi. =

Nostræ intentionis existere, quod iidem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo declaramus.

De Monialibus autem hodie aliter observandum est, ut ex supra relatis Apostolicis Constitutionibus.

Vi hujus facultatis ex unanimi DD. consensu possunt Prælati regulares, idest Generales, & Provinciales (non vero Superiores locales, cum his non competat jurisdictionis quasi episcopalis) licentiam imperitari suis subditis, ut tam intra, quam extra claustra degentes (puta occasione itineris, vel concionis habendæ, vel ex alia causa) confiteantur cuilibet Sacerdoti tam seculari, quam regulari alterius Ordinis; approbato tamen ab Ordinario, non vero simpliciter, ut turba Moralistarum sentit a quorum opinione omnino recedendum est, attenta novissima declaratione Cong. Conc. in *Causa Hildesheim*: propositis enim sibi dubiis ab Episcopo 16. *Septem.* 1769. I. an tales confessiones (factæ nempe a Regularibus Sacerdoti simplici, etiam de licentia suorum Superiorum) licite sint. II. an, ignorante Episcopo, valide fuerint. III. an, Episcopo sciente, & contradicente, in posterum peragende, valide futuræ sint, Sac. Cong. die 18. *Novem.* dicti anni respondit = Negative in omnibus, & amplius. =

An autem Regularis alterius Ordinis debeat esse approbatus ab Ordinario, vel sufficiat, ut approbatus sit a Prælato suæ Religionis, controversum DD. Gaudemus a Janua tom II. de *Pist. Prælat. Regal.* cap. VII. *dubio* XX. *Señ. I. u. 5.* fulnente, sufficere approbationem Prælati regularis. Gaudemus, exterrisque Auctoribus idem sententiam favere videtur Benedictus XIV. qui in *Constitut. Quod communi* 30. *Martii* 1743. §. II. declarat,

ut quilibet ex Ordine Capuccinorum, sive Sacerdos, sive Conversus cum debita licentia extra claustra degens, si nullum ex dicto Ordine Confessarium reperiat, confiteri possit peccata sua cuilibet Sacerdoti seculari ab Ordinario loci approbato, & etiam Regulari: dummodo approbatus sit a suo Superiore Regulari ad sacramentalium confessiones exercipiendas. = Verum cum id speciatim insulsum sit Religiosis Ordinis Capuccinorum dumtaxat, statui nequit generalis regula pro Religiosis cæterorum Ordinum; ideoque, cum agatur de administratione Sacramenti, sentio, non recedendum esse in praxi pro aliis Regularibus a contraria sententia, utpote tutiori. Licet enim hic agatur de sola opinione probabilis circa jurisdictionem ministris, & non de materia, & forma, in quo sensu dumtaxat auctoritas DD. habere locum hanc Propositionem, la prima in ordine, proscriptam ab Innocentio XI. a. *Martii* 1679. = Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, ut conventio, aut periculum gravis damni incurritur. Hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis sacerdotalis, aut episcopalis. = repetam tamen hic a memorata in Additionibus ad *Thezaurum de Penit.* cap. II. verbo *Abolutio* cum clarissimo Auctore Paulo Comitali Societatis Jesu, *lib. VI. Resolutio. Moralium* 9. 582. 10. aliter. = Sicut in Sacramentis vera requiritur forma, & vera materia, ita veritas, non opinatio ministris. = Cui adimplatur etiam Joannes Cardenas, alter ejusdem Societ. Auctor, qui *differt.* I. cap. VI.

cap. VI. art. 4. n. 137. & seq. ad Propositionem I. ab Innoc. XI. proscriptam, luculenter probat, necessarium requiri opinionem certam, etiam quoad jurisdictionem in ministro: imo addit, contrariam sententiam subjacere damnationi dictæ Propositionis, ibi. Quamvis non pauci Auctores censere videantur, licet possit absolvi penitentem a Confessario, qui solum inest jurisdictione probabilis; illud tamen certum supponendum est, opinionem, quæ asserit, absolvi posse cum sola jurisdictione probabili, & esse certo falsam, & huic damnationi subjacere: est enim certo falsum, quod licet exponere frustrationi Sacramentum penitentiae: atqui Sacerdos absolvens cum sola jurisdictione probabili, exponit frustrationi Sacramentum penitentiae, ergo est certo falsum, quod licet. Major est evidens, & constat etiam ex damnatione: minor patet; nam si coram

Deo non est vera ea opinio probabilis de jurisdictione Sacerdotis, ille quidem absolvit sine jurisdictione, atque adeo absolutio est nulla. =

Ceterum nedum in Baptismi, Ordinis sacerdotalis sive episcopalis collatione utendum non est sententia probabilis, ut admittit citata Propositio, sed etiam in cæteris omnibus, ubi agitur de salutis nostræ negotio, deque divinæ offensæ periculo.

Nota II. Dixi in præcedenti §. *vi hujus*, non competere Superioribus localibus facultatem deputandi Confessarios pro excipiendis suorum Religiosorum confessionibus; sed ex concessione cit. Conclit. Clementis VIII. ab hac generali regula excipitur casus deputationis Confessarii Novitiorum, semel vel bis in anno faciendæ, si ita expedire judicaverint, ibi §. XVII.

Magistro soli Novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat autem Superiori etiam locali, si ita expedire judicaverit, vel per seipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorumdem Novitiorum confessiones audire.

S E C T I O C V I.

Eadem Sessio XXIII. cap. XVI. de Reform.

Cum nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; S. Synodus, vestigiis VI. Canonis Concilii Chalcedonensis inhaerendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur; qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus; nec in certis vagetur sedibus. Quod si locum, inconsulto Episcopo, deseraverit, ei sacrorum exercitium interdiciatur. Nullus præterea Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii literis ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

Primæ hujus decreti parti, in qua statuitur, neminem ordinari debere, quem Episcopus suæ Ecclesiæ utilem, & necessarium non judicaverit, accessit declaratio Congregationis Concilii, confirmata a Gregorio XIII. contenta in responso dato sub die 21. Aprilis 1668. ad Cardinalem Antonium Barberinum, Archiepiscopum Remensem, Apollonica Limina visitantem, prout legitur lib. XVI. *Litterarum visitationis sacrorum Liminum* pag. 401. tenoris sequentis. = Cum nullus ordinari debeat, quem Episcopus suæ Ecclesiæ utilem, aut necessarium non judicaverit, Congregatio non semel declaravit, ab hujusmodi judicio nullam dari appellationem, sed recursum duntaxat ad Sedem Apollonicam, quæ iuxta ipsius Congregationis sententiam, per Gregorium XIII. sel. record. approbatam, quotiescunque Ordinarius recusaverit quemcumque ordinare, Metropolitano, aut viciniori Episcopo committit, ut ab eodem Ordinario prius requiratur causam recu-

sationis, quo legumam non allegante, licet illi eundem recusatum ordinare. Itaque, si qui ex dilectis Episcoporum Eminentiæ Vellæ provincialium Sedem Apollonicam adiverint, iuxta prænaratam formulam, eorum querimonias consulatur; cui formulæ ut unum in præfens addatur, censuerunt expedire EE. PP. videlicet, ut Metropolitano, aut viciniori Episcopo, antequam commissas sibi partes exequi aggrediantur, paternè curent, ut illi denuo apud suos Episcopos per tres vices suppliciter petant. =

Observatio vero sanctionis in secunda ejusdem decreti parte contentæ, iuncta legitur §. II. Conclit. Innocentii XIII. *Apollonici ministerii* 13. Martii 1727. pro restauranda disciplina ecclesiastica in Regnis Hispaniarum, quam postea Benedictus XIII. Conclit. *In supremo militantis Ecclesiæ* 23. Septemb. 1724. nedum confirmavit, sed etiam ab omnibus per orbem Episcopis pro norma haberi voluit, ibi. =

Et tam in his, qui ad Primam Tonfuram, quam in aliis, qui promoveri ad Ordines, etiam minores, optaverint, omnino fervetur pariter regula ab eodem Concilio Tridentino tradita; nimirum, ut nullus ordinetur, qui judicio sui Episcopi non sit utilis,

aut necessarius suis Ecclesiis, quique illi Ecclesiæ, vel pio loco, pro cuius utilitate, ac necessitate assumitur; non adscribatur, ubi re ipsa functiones muneri suo conferre exerceat. Quod si qui modo reperiantur, vel clericali Tonsura jam initiati, vel ad Ordines sive minores, sive majores jam promoti, qui nulli certæ Ecclesiæ, vel loco pio adscripti fuerint, Episcopi adscriptionem huiusmodi, vel a seipsis, vel a Prædecessoribus suis omisam, statim suppleant, non minus quoad omnes in maioribus Ordinibus, etiam Presbyteratus, constitutos, quam quoad eos, qui vel sola Prima Tonsura, vel minoribus Ordinibus initiati, beneficium tamen ecclesiasticum possident. Ex reliquis autem, ut præfertur, vel sola Prima Tonsura insignitis, vel in minoribus Ordinibus constitutis, sed beneficio carentibus, nonnisi eos adscribant, quos Ecclesiis suis utiles, vel necessarios esse iudicaverint.

Hanc eandem adscriptionem, & servitium a Clericis, etiam non beneficiatis, Ecclesiis, quibus adscripti fuerunt, præstandum idem Benedictus po-

stea etiam præcepit in Concilio Romano, ab eo celebrato an. 1725. Tit. VI. cap. II. de atar. & qual. Præfector. ibi. =

Clericali insuper Tonsura nullus initietur, nisi eodem tempore Ecclesiæ illi adscribatur, pro cuius servitio debeat ordinari. Si vero sit, etiam minoribus, aut sacris Ordinibus insigniti, qui nulli certæ Ecclesiæ fuerint adscripti, Episcopi adscriptionem huiusmodi, etiam a suis Prædecessoribus omisam, suppleant, & pro arbitrio servitium, toties, quoties opus fuerit, præstandum designent: quam adscriptionem, quoad eos, qui jam promoti, extra diocesim, vel studiorum causa, vel alia, ab Episcopis probata, commorantur ad tempus, ipsi sine Episcopis benevisum, differri posse indulgemus. Ita autem adscripti, etiam Clerici sint, etiam conjugati, aut beneficia, vel officia ecclesiastica non obtineant, ab Ecclesiæ servitio, cui fuerint deputati, festis diebus singulis, præsertim solemnioribus, ne absint; propria ibi munia obituri; alias ad aliores gradus promovendi, non promoveantur, & jam promoti Episcoporum arbitrio pro inobedientiæ gravitate multentur. Crescente vero contumacia, Episcopi, ultra pœnas a Trident. Conc. indictas, post trinam canonicam monitionem, contra inobedientes, & contumaces procedant ad omnium usque privilegiorum clericalium privationem: servata in reliquis opera super hoc Constitutione nostra, quæ in citata exhibebitur Appendice.

Difficultates vero, quæ occurrere possent Episcopis pro executione huiusmodi adscriptionis explicantur a Bened. XIV. lib. XI. de Synod. Dioc. cap. II. n. 8. & seq. edit. an. 1755. cuius verba ex integro transcribo. ibi =

= Verum, si temporum circumstantiæ, tum illæ, quæ Chalcedonenſis Concilii ætate vigeant, tum alie, in quibus res erant, dum Tridentinum, decretum prodit, multoque magis illæ, in quibus nunc versamur, debita consideratione expenduntur; unusquisque intelliget, prioribus sæculis, cum omnes Clerici, & ministri Sanctuarii, ut superius innuimus, ex illius Ecclesiæ redditibus vivebant, pro cuius servitio ad Ordines promovebantur, non ita difficile fuisse, præstitutum systema hac in re constanter servare, ut scilicet nullius Ordinatio haberetur, nisi certæ alicuius Ecclesiæ ministerio manciparetur; hiis autem neque susceptum officium desere, nec illud in alia Ecclesia exerceere posset, neque demum plures ordinarentur ministri, quam Ecclesiæ usus, ac necessitas postulare. Sed, cum sequentibus temporibus beneficia ecclesiastica, quæ simplicia vocant, erecta fuerint, quorum Rectores residentis onere non tenentur; cum ii dumtaxat, si vere loquamur, Ecclesiæ servitio cum perseverandi obligatione nunc adscribantur, qui in metro-

politani, cathedralibus, & collegiatis Ecclesiis, Canonicatus, atque Præbendas, alique præposita beneficia residuaria obtinent, vel Ecclesiis parochialibus, aliisque beneficiis curatis præficerent; præterea cum post Concilium Chalcedonenſe, & ante Concilium Trident. admissa fuerint Clericorum patrimonia pro sufficienti Ordinationis titulo; atque intra id ipsum temporis curriculum Sacriflorum numerus, & Communio, ut & Confessorum frequentia magnopere excreverint; quæ omnia plures operarios, atque ministros requirunt; quis unquam, si de bona, contendere valeat, non modo nullam Ordinationem haberi sine ordinati adscriptione ad iurisdictionem Ecclesiæ servitium, sed etiam huiusmodi servitium ab eo deferri non posse, qui pœnas a Chalcedonenſi Concilio, aliisque antiquis Canonibus factas incurrat?

Difficultatem hanc recte animadvertentes, ac diligenter examinaſſent duo celebres Secretarii Congregationis Concilii, Carolus de Vrechiis, & Prosper Fagnanus, qui in quibuldam suffragiis suis, magno studio hac super re elaboratis, videntes ex una parte, Concilium Trident. quodammodo innotuisse voluisse Chalcedonenſis Synodi legem, quod indicat illa verba = vestigia sexti Canonis Concilii Chalcedonenſis inherendo = ex altera vero parte magnam

differentiam intercedere inter circumstantias rerum, quæ Concilii Chalcedonenſis ævo, quæque Trident. Concilii temporibus obtinebant; cum etiam ipſa Tridentina Synodus in præcedenti ſeſſ. *XXI. cap. II. de Reform.* = Clericorum patrimonia certis in caſibus, de quibus infra dicemus, pro ſufficienti titulo ad ſacram Ordinationem haberi permittit: ſacerdoti coacti ſunt, præſcriptam quidem fuiſſe à Trident. Concilio adſcriptionem omnium ordinandorum ad aliquos Eccleſiæ ſervitium, deſumpto exemplo ab antiquiorum Canonum ſtatutis; ſed hanc adſcriptionem diverſam omnino eſſe ab illa, quam antiqui Canonēs, & præcipue ſextus Concilii Chalcedonenſis, faciendam præſcripſerant.

Quod ſi quaeratur, quanam igitur Epīſcopo in ſynodalibus Conſtitutionibus ſequenda ſit regula ad excludendum nimis magnum eccleſiaſticorum ſecularium numerum, ad ſacendum idoneorum Clericorum delectum, ad obediendum Concilii Tridentini decreto, de omnibus Clericis certæ alicujus Eccleſiæ ſervitio adſcribendis huiusmodi autem adſcriptionis quæ ratio adhiberi, qui uſui inſtituti poſſit; an denique ſperare liceat, Epīſcopi ſtudium in hac re ad normam ſacrorum Canonum dirigenda, felicem exitum habitura, nec ipſi potius novatoris nomen acquiſitura eſſe? in promptu erit reſponſio, & immutata rerum, & temporum conditione præcauſam non eſſe viam prudenti Epīſcopo, quominus ſynodalibus decretis, aliique opportunis legibus, & ſtatutis ſuperſuam, atque inuſitalem turbam ab Ordinatione ſubmovere valeat, nullam novitatis notam incurrendo, ſed tum indicatis ſuperius remediis, diſcreta quadam ratione utendo, tum aliis etiam, quæ ex ſacris Eccleſiæ Canonibus, & Apollolicis Conſtitutionibus deſumi poſſunt.

Cum enim ex ſupra dictis remediis primum ſit illud, quod epīſcopales ſcholæ, & Seminaria clericalia ſuppediant, & hæc quidem, ſi non in omnibus, at certe in pluriſque diœceſibus reperiantur; complures ſunt ſynodales Conſtitutiones, quibus præſcribitur, plureſque ſunt diœceſes, in quibus pro lege obſervatur, ut ſacri Ordines ætæmini conferantur, qui vel multos annos, vel ſaltem deſinitum aliquod temporis ſpatium in Seminario non tranſegerit: ex quo ſane duplex utilitas conſequitur, nimirum, ut & ordinandorum numerus minuat, & idonei tantummodo in Clerum adſciſcantur, qui vocationis ſux indicia minime dubia præbuerint. Videantur Conſtitutiones ſynodales S. Franciſci Saleſii, præſule de Alex. illius ſuccellore coordinatæ, & auctoriz. Videatur etiam Concilium Romanum ſub Benedicte XIII. habitum anno 1725, ubi innovato Canone duodecimo Concilii Turonenſis, anno 813. celebrato, ita ſtatuitur = *tit. XXX. cap. II. Omnes ad ſacros Ordines promoveendi, per ſex ſaltem menſes continuos ante Ordinationem, in Seminariis reſpiciant, vel Epīſcopi apud Epīſcopos omnino, ſacro hoc etiam approbante Conſilio, commorari debere decernimus; alias uſque pro tunc ab Ordinibus ſuſcipiendis reſecti eſſe ſciant, nec eam rē, niſi præſentis Epīſcoporum arbitrio, diſpenſandam.* = Quibus conſonæ ſunt alii complures eccleſiaſticæ leges à prædicto Canonico joanne in unum collectæ = in

ſeqq. = In iis itaque diœceſibus, in quibus Seminarium adeſt, & lex iſta ſam pridem inducta diſponſatur, ut ii dumtaxat ad Ordines admittantur, qui certo temporis ſpatio intra Seminarium ſcripta laudabiliter permanſerint, ſatis erit Epīſcopo huiusmodi legis obſervantiam conſtanter, diligenterque tueri.

Omnis igitur difficultas hac in re ad eas diœceſes redigitur, in quibus aut Seminarium ſunt, ſed prædicta lex, & conſuetudo locum non habet, aut in quibus Seminarium, vel nimis anguſtum eſt, vel omnino non adeſt. Quod itaque ad priores illas diœceſes attinet, oportet, Epīſcopum ſuavis modis ſuam mentem, ac deſiderium uniuersis declarare, ſimulque rationes offendere, ob quas recta diſciplinæ ratio pollulat, neminem ad ſacros Ordines promoveri, qui in Seminario epīſcopali aſſidue, vel aliquot ſaltem annorum, aut menſium numero commoratus non fuerit. Et quoniam ordinandi hæc exequutionem aſſerre ſolent, quod ipſi quidem Epīſcopi voluntati libenter obſecuturi eſſent, ſed ob paupertatem nequeant alimenta Seminario perſolvere; in promptu erit viciliſim reponere, præſentiam hæc paupertatem ſubſilire non poſſe, niſi patrimonium ſicctum, aut inſufficientem ſit beneficium, quod pro Ordinationis titulo aſſignatum fuit; alioquin ex illius fructibus, atque redditibus, vel ſaltem modica ipſis acceſſione facta, alimenta prædicta perſolvi poſſent. Sed, quoniam experientia docet, quamlibet laudabilem conſuetudinem, ac diſciplinam, non niſi paulatim, & per gradus introducti poſſe; & quæ præterea, ut ſupra diximus, aliæ quædam diœceſes ſunt, in quibus, licet Epīſcopi forſan pro Seminario erectione, aut ampliatione plurimum adlaboraverint, vel nullum. vel minus capax ad id, Seminarium, adeſt: hoc unum reſtat in huiusmodi caſibus adhibendum remedium, ut aliqua in civitate, ac reſpectivè in diœceſi deſignetur Eccleſia, ſive Oratorium, quo omnibus ſaltem diebus Dominicis convenire teneantur omnes, & ſinguli, qui in Clerum adſcribi, aut ad minores, majoreſque Ordines promoveri cupiunt, ibique duabus ad minus in ſingulos menſes vicibus, ſacramentali confeſſione præmiſſa, ſacram Eucharistiæ ſumere debeant. Huiusmodi autem, Conventuum, ſive Congregationum moderatores, & directores conſtituantur idonei, & probi Sacerdotes, ſeculares, aut regulares, pauciores, aut plures, prout Epīſcopo magis expediens viſum fuerit, qui & pro recto rerum ordine invigilent, & uniuersique agendi rationem ſeruantur, quique ad congregatos ſermoneſ habere non tam concionando, quam inſtruendo, & Catheciſmi ritu, iſtæ demonſtrando, quibus doctibus, atque virtutibus inſtructos eſſe oporteat illos, qui ad Sanctuarii miniſteria digne accedere cupiunt; quænam ratio vitæ, tum ex ipſo clericaliſti profeſſionis debito, cum ad proximorum ſalutem ſervandam ipſis erit, poſtquam in Clerum adſecti, vel ad minores, aut majores Ordines promoti fuerint. Huic providentiæ, opportunis legibus conſtabilitate, ſi diligens addatæ cura, ut omnia exactè, ſtudioſeque impleantur, quod facile obtineri poterit, ſi ab Ordinibus accepti illi, qui in ſtatutum legum obſervantia deliquere comperti fuerint; neque negliſcant, quantum

in ipso fuerit, neque novitatis nomine prudens Episcopus a malevolis argui poterit.

Sequitur, ut videamus de altero ex remediis superius indicatis, nimirum de ordinandis omnibus certæ alicuius Ecclesiæ servitio adscribendis; quod quidem nonnullorum iudicio, propter immutatas rerum, & temporum rationes, aut omnino jam fieri non posse, aut nullius fructus, & utilitatis nunc fore videtur. Verum, qui sic existimant, nullam idoneam causam asserere poterunt, cur ab Ordinationibus Clericorum excludi debeat eorumdem adscriptio ad Ecclesiarum servitium. Hæc enim, ut supra dictum est, a sacro Concilio Trid. præscribitur. Hæc ipsa nuperime a duobus summis Pontificibus Innocentio XIII. & Benedicto XIII. in ejsdem Tridentini decreti executionem faciendâ statuitur, & insinuat, tam scilicet quoad illos, qui clericali Toniura, & minoribus Ordinibus iniciuntur, quam quoad illos, qui ad majores Ordines perveniunt; hoc insuper adjecto, ut, si omnia fuerint in Ordinationibus, sive a prædecessoribus Episcopis, sive ab ipsis tunc existentibus Prælatibus antea prædictis, omnino ist hæc per novam, ac generalem Clericorum omnium adscriptionem ad Ecclesiarum ministeria supplentur. Quod si, præsentibus temporibus adscriptio hujusmodi non eos omnes effectus operetur, ac illa, quæ a Concilio Calcedonensi, aliisque antiquis Canonibus præscripta sunt, non tamen omni utilitate destituta censeri debet, & maxime si parochialis fuerit Ecclesiæ, cui ordinatus adscribitur, atque huic, quemadmodum par est, insinuat, ut susceptum Ordinem in ea exerceat, ut ecclesiasticis functionibus in eadem celebrandis interservio assistat, ut in christiana catechesi exponenda Parocho suppetias ferat, ut eidem Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ad infirmos deferenti subministrat; collationes de sacris Ritibus, & de casibus conscientiarum cum ipso Parocho habendas, frequentet; neque vero in Clerum admittantur, aut ad superiores Ordines aliqui promoveantur, nisi qui hujusmodi servitium diligenter a se præstitum fuisse Ecclesiis, quibus adscripti fuerint, authenticis testimoniis, & monumentis docuerint. Quia vero lex ista ad continendos quidem in officio inferiores Clericos, & Ministros, qui ad Sacerdotium aspirant, satis valida, & efficax esse poterit; sed parum vim minime habebit quoad Presbyteros jam ordinatos, qui ultiores sibi gradus ab Episcopo

pro conferendis non esse sciunt: huic tamen alia opportuna media non deerant, quibus Sacerdotes etiam adducere valeat, ut debitum servitium præstent Ecclesiis, quibus eos in Ordinatione adscripsit, seu aliis, quarum ministeriis, sic exigente diæcesis necessitate, eosdem forsitan addiderit. Inoccurrentibus enim beneficiorum ecclesiasticorum collationibus, aliorumque officiorum, & administrationum provisionibus, atque deputacionibus, facile ipsi erit Sacerdotes sibi obtemperantes, ac fidulam ecclesiasticis muneribus operam navantes, inobedientibus, ac desultoriis præferre, ac debito honore remunerari, nec ullam usquam rationem habere illorum, qui sibi metipsis, Ecclesiisque inutilis, suis sibi occupationis esse putant, si quotiæ Ministeria sacra faciant, in quo idcirco assiduos, & diligentes se præstant, ut quotidianam elemosinam dispen non amittant.

Et quidem his omnibus, quæ hæcenus dicta sunt, nihil impedimenti asserere potest aut innovata disciplina beneficiorum simplicium, aut recepta consuetudo ordinandi Clericos ad titulum patrimonii. Numquid enim beneficium simplex, aut patrimonium exemptionem alicui tribuere potest, ut Seminarium ingredi non teneatur, aut peculiaris Ecclesiæ ministeris adscribi, eique interservire queat, ut hæcenus laudatus Benedictus.

Hoc unum notandum hic superest, quod si Clerici quicunque detecta veritas præstare obsequia illi Ecclesiæ, cui in eorum Ordinatione adscripti fuerunt, non sunt multandi poena pecuniaria; cum Tridentinum in aliato cap. XVI. statuat eis esse denegat interdicendum exercitium Sacrorum, ut declaravit Cong. Conc. 19. Julii 1618. lib. LXIV. *Memorialium* pag. 653.

Item exercitium interdicti potest, si ipsius Ordinario, eandem Ecclesiam deseruerint, ut dicta Cong. declaravit in *Anconitana* 14. Februar. 1609. lib. XI. *decret.* pag. 43. Etiamque ordinati fuerint ad titulum patrimonii, ut declaravit in *Tiaca* 15. Martii 1625. lib. LX. *Memorialium* pag. 254.

Circa prohibitionem admittendi ad Divina celebranda, & Sacramenta quemcunque peregrinum Sacerdotem sine literis commendatis sui Ordinis, de qua in tertia dicti capituli parte, jam adum est supra hæc eadem parte II. pag. 904.

S E C T I O C V I I.

Eadem Sessio XXIII. cap. XVIII. de Reform.

Cum adolescentium ætas, nisi recte instituat, prona sit ad mundi voluptates frequentandas; & nisi a teneris annis ad pietatem, & religionem informetur, antequam viorum habitus toros homines possideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio, in disciplina ecclesiastica perseveret: S. Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, metropolitane, atque his majores Ecclesie, pro modo sacralitum, & diæcesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis, & diæcesis, vel ejus provincie, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco convenienti ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur.

Erectio Seminariorum, ubi nondum facta reperitur, demandata legitur locorum Ordinariis Italiae, & Insularum adiacentium a Bened. XIII. Constit. *Creatis nobis* 7. idus Maji 1725. & novissime a Benedicto XIV. Constit. *Obi primum* 3. Decembr. 1740. moventibus Episcopos, ut in Cathedralibus, in quibus Seminaria hæcenus erecta non sunt, illa quamprimum erigi, ac omnino institui curent, = vel jam instituta amplificentur, = si majori Alumnorum numero pro Ecclesiarum conditione opus sit, =

Imo, si ita exigit earumdem Ecclesiarum necessitas, est in facultate Episcoporum unum, vel plura Seminaria in eadem diocesi erigendi, juxta disposita in hoc eodem Cap. XVIII. §. in *Ecclesiis autem*, cum hac tamen limitatione, ut in sequenti decreto Cong. Conc. in *Lucana* 21. Jan. 1617. = Congregatio censuit, posse Episcopum unum, vel plura in diocesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminarium, quæ ab illo uno, quod in civitate constitutum fuerit in omnibus dependant. Ita ta-

men, ut si unum tantum erigere voluerit, totius diocesis beneficia taxet pro illius contributione: si autem plura, pro quolibet Seminario taxet beneficia ejus partis diocesis, quam ipse eam deputaverit. = consilio pro suo arbitrio, & prudentia designaverit. = Item censuit, hæc etiam causam non teneri Synodum congregare, sed satis esse, ut in erectione hujusmodi obiceret formam a Conc. præscriptam *cap. XVIII. Sess. XXIII.* =

Imo, si duæ Ecclesie cathedrales æque principaliter unite sint, tenetur Episcopus, ut satisfaciatur præcepto Concilii, in utraque Seminarium erigere: cum enim Concilium utatur distributivo verbo = *Singule* = refertur ad utramque Ecclesie Cathedralis: & ita etiam decisum fuisse refert a S. Congr. Concil. Cardinalis Lanfredini in Respons. XLVI. in *Valent. Erectionis Seminarii* n. 3.

Ne autem eadem erectio, ubi nondum effectum sortita est, variis excusationibus retardaretur, idem Bened. XIII. in d. Constit. statuit, ut sequitur, ibi.

Dum autem, sicut accepimus, Seminarium plerisque in locis ideo erecta minime reperiantur, vel quia Episcopi taxam conficere detrectant, ne illam a semetipsis incohare cogantur, vel quia beneficia simplicia, quorum dispositio ad eos libere spectat, occurrente illorum vacatione, suis Familiaribus, aliis, & personis sibi grati, & benevolis conferre volunt; hinc est, quod Nos, omnem scopulum, & obicem impeditivum boni spiritualis ab ejusmodi Seminariorum erectione provenientis, e medio proflus tollere, ac remove intendentes, motu . . . Congregationem, Seminariorum nuncupandam, in qua Venerabiles Fratres Nostri S. R. E. Cardinales, Congregationis super negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium, necnon Congregationi Interpretum Concilii Trident. prædicti, utriusque Congregationis Secretarii, Datarii, seu Prodatarii, ac Subdatarii, nunc, & pro tempore existentes esse debeant, tenore præsentium perpetuo erigimus, ac instituimus, ejusdem Congregationis Secretarium illum ipsum, qui Congregationis Concilii prædicti Secretarius pro tempore fuerit, constituiamus, ac deputamus; prædictæque Congregationi, ac illius Secretario omnium, & singulorum Seminariorum in locis, ubi adhuc erecta non sunt, erigendorum, & ubi erecta quidem, sunt, sed sufficientes non habent redditus, iis pro modo indigentibus, ut præsertim, augendorum omnimodam curam committimus, ac demandamus; necnon ejusdem Congregationis Deputatis prædictis semel singulis mensibus, & quoties opus fuerit, se congregandi, dictorum Seminariorum erectionem promovendi, jam erectorum statum, & proventus recognoscendi, eorum necessitatibus opportune consulendi, taxas approbandi, reformandi, & augendi, numerum Alumnorum in singulis Seminaris taxandi, & præcendi, eumque pro modo reddituum augendi, & minuendi, statuta pro recto, felicitque eorumdem Seminariorum regimine, & administratione condendi, eaque mutandi, variandi, corrigendi, ac toties, quoties illis expedire videbitur, de novo faciendi, emergendas controversias summarie, solaque facti veritate inspecta, cognoscendi, & definiendi: Visitatores etiam, qui ejusmodi Seminarium diligenter perlustrant, & an recte, atque fideliter administrantur, ac in iis potissimum regulæ, a Trident. Con. præscriptæ, sedulo adimpleantur, inspiciant; & recognoscant, ubi, quando, & quoties opus esse judicaverint, facto tamen prius verbo cum Romano Pontifice, pro tempore existente, delegandi, ac deputandi, aliaque in præmissis necessaria, & opportuna pro data ipsis a Domino prudentia, decernendi, gerendi, & exequendi, plenariam, atque omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem tribuimus, concedimus, ac impartimus.

Univerfis itaque Episcopis, quorum in diocessibus non adsunt, vel congruis redditibus instructa non sunt Seminarium, per præsentem injungimus, & mandamus, ut quamprimum prædictam taxam sedulo conficiant, eamque ad antedictæ Congregationis Secretarium

982 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

rium intra sex menses, a die publicationis præsentis Constitutionis computandos, omnino transmittant, una cum distincta, & accurata relatione omnium beneficiorum suarum diocesum, eorundem annui valoris, necnon locorum, animarumque, & Ecclesiarum, in illis existentium, cum suis qualitatibus, ad hoc, ut eadem Congregatio, omnibus mature perpensis; statuere possit, an prædicta taxa approbari, necne debeat, simulque numerum Alumnorum, in unoquoque Seminario retinendorum, & summam pro singulorum sustentatione necessariam præscribere, & reliqua tandem omnia, quæ pro recta eorundem Seminariorum administratione, sedulaque Alumnorum institutione utilia, ac opportuna judicaverit, salubriter decernere valeat.

S E C T I O C V I I I.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. Prosequitur idem caput XVIII.

IN hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, & scribere competenter noverint, & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros. Pauperum autem filios præcipue eligi vult; nec tamen ditionum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præferant Deo, & Ecclesiæ inserviendi. Hos pueros Episcopus in quatuor classes, quot ei videbitur, divisos juxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet, partim in collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum edactorum sufficiet; ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum Seminarium sit. Ut vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur; grammaticæ, cantus, computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discunt; sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, & Rituum, ac caeremoniarum formas ediscunt. Curret Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; & juxta Confessoris judicium fumant Corpus Domini nostri Jesu Christi: cathedrali, & aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant.

Benedictus XIII. in cit. Const. *Credita* §. *Præmissis* declaravit, ut cantus, quo Tridentinum instrui vult Seminarium Alumnos, sit gregorianus. In

super præcepit, ut in enunciatis tantum ab eodem Tridentino bonarum artium disciplinis erudiantur, ibi.

Postremo saluberrimæ præfati Concilii dispositioni inherentes, volumus, precipimus, & sancimus, ut in omnibus Seminariis, tam hæcenus erectis, quam in posterum erigendis, Alumni grammaticæ, cantus gregoriani, computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium tantum disciplina erudiantur, & sacre Scripturæ, Catechismi, aliorumque ecclesiasticorum librorum, præsertim vero de Sacramentis, sacrisque Ritibus, & Cæremoniis tractantium, lectioni diligenter incumbant, ut cum ad vineam Domini excoleandam vocati fuerint, dignos, peritos, utilesque operarios sese probare valeant, fructumque ei redeant uberrimum temporibus suis.

Circa legitimitatem natalium admittendorum in Seminarium juxta mentem Tridentini, adeo servanda est, ut neque legitimi pro recipiendis beneficiis in illud admitti possint, ut ex sequenti declaratione Cong. Concil. in *Bracharen.* 16. Martii 1595. = Cong. censuit, illegitimum dispensatum ad benefi-

cia ecclesiastica, Canonatum, & dignitatem, nec propterea dispensatum conferri, ut in Seminarium non obstante Decreto *cap. XVIII. Sess. XXIII.* recipi queat, ideoque nullo modo admitti in ipsum Seminarium ab Episcopo debere. =

Circa servitium præstandum Ecclesiæ a discipulis.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 583

Alumnis, ab illis etiam, qui proprio sumptu aluntur, de quibus Tridentinum mentionem facit. notanda est sequens declaratio Congr. Conc. in *Arian.* 11. Decemb. 1651. = Sacra &c. censuit, posse quidem Archiepiscopum cogere Clericos propriis sumptibus in Seminario degentes, ut cathedrali, vel aliis locis Ecclesiis diebus festis inserviant, sed in huiusmodi facultate exercenda partes Archiepiscopi fore adeo moderate, ac prudenter se gerere, ut hinc Seminarium ipsum nullum de trimento patiatur. =

Ex laudata Constit. *Credita*, ampliatum est Tri-

dentini decretum in hoc, quod inhibuit sit Episcopis, ne pro se, vel suis Vicariis, aut familiaribus habitatione, coquina, famulis, ministris, aut officialibus Seminaris, vel lectoribus, magistris, Sacerdotibus, & Clericis quocunque modo inservientibus eidem Seminario & Alumnis, vel ab eo salariatis, uti audent, sub pena interdicti ab ingressu Ecclesiae non prohibeantur autem uti Cæremoniarum magistro, vel Sacerdotibus a Seminario detentis, eum exercent Pontificalia, ibi.

Omnibus insuper Episcopis præfatis, ne de cætero pro se, vel suis Vicariis, aut Familiaribus quibuscunque, sub quovis colore, & prætextu, habitatione, coquina, famulis, ministris, aut officialibus Seminaris, vel lectoribus, magistris, Sacerdotibus, & Clericis, quocummodo inservientibus eidem Seminario, & Alumnis, vel a Seminario salariatis, & sustentatis, ac quomodocunque retentis, uti audeant, districte sub pena interdicti ab ingressu Ecclesiae vetamus, ac inhibemus. Non tamen per hoc prohibere intendimus Episcopo, Pontificalia exercenti, ne Cæremoniarum, magistro, vel Sacerdotibus a Seminario retentis, uti possit; imo ut eorum opera, ac assistentia in eiusmodi sacris functionibus libere uti valeat, plenam ipsi Episcopo tribuimus facultatem.

S E C T I O C I X.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. Prosequitur idem caput XVIII.

QUæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli, cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & graviorum, quos ipsi elegerint, pro ut Spiritus Sanctus suggererit, constituent; eaque ut semper observentur, sæpius visitando, operam dabunt. Discipulos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo, omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conservandum, & augendum tam piuum, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt.

Circa intellectum, & executionem hujus Tridentinæ sanctionis, respicientis tam deputationem duorum Canonicorum, quam eorumdem officium, & consilium ab Episcopo adhibendum, ad petitionem Capituli cathedralis Salernitanæ inter alia præposita fuerunt S. Congregationi Conc. duo sequentia dubia, ut lib. *VI. decretor.* pag. 22. relata etiam tom. *VII. Resolutionum dictæ Cong. a Livoranis in Tricaricæ. administrationis Seminaris* die 24. Mart. 1736. pag. 212. = I. An duo Canonici electi ab Archiepiscopo ad constituendam educationem puerorum Seminaris possint pro libito Archiepiscopi mutari. II. An eorum consilium adhibendum tam in constituendis regulis universalibus Seminaris, quam in electione singulorum puerorum introituro, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris punitione, discolorum expulsionem, visitatione, & similibus = Eadem Cong. mensis Junio 1589. respondit = Ad I.

non posse amoveri, nisi ex legitima causa. Ad II. in omnibus his esse adhibendos. = Idem respondit quoad I. dubium in *Papien.* 7. Julii 1591. lib. *VI.* pag. 14. & in *Sarzanen.* 25. Junii 1639. lib. *XVI.* p. 221. Quamvis autem Episcopus dictum consilium teneatur adhibere, non tamen cogitur illud sequi, nec hi duo Canonici quidquam juris habent in directione Seminaris absque Episcopo, vel ejus Vicario, ut ex sequenti decreto dictæ Cong. in *Ariminen.* 16. Feb. 1609. = Item respondit, duos Canonicos ab Episcopo electos ad regimen Seminaris constituendum, neque in receptione Alumnorum, neque in eorum ejedone, aliave re ad ipsius Seminaris directionem spectante, quidquam curæ habere, aut sibi vendicare posse absque Episcopo, vel ejus Vicario, sed tantum debere Episcopum, vel ejus Vicarium, in ejusmodi rebus ipsorum consilium requirere, licet illud sequi non teneatur. =

S E C T I O C X.

Eadem Sessio XXIII. de Reform. prosequitur idem caput XVIIII.

ET quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem Præceptoribus, & ministris solvendam, & ad alendam juventutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii, ultra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad Clerum pertineat, ex fructibus integris mensis episcopalis, & Capituli, quarumcunque dignitatum, &c.

Ne Seminarja ex reddituum defectu unquam pereant, in hoc decreto statuit Concilium, ut ex redditibus mensis episcopalis, & Capituli, & quorumlibet beneficiorum diocesis certa pecunia summa detrahatur, quotannis Seminario præstanda, juxta taxam ab Episcopo præsentendam cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab ipso Episcopo, alter a Capitulo eligatur, ac duorum de Clero civitatis, quorum alterius electio ad Episcopum, alterius vero ad eundem Clerum pertineat. Cum, autem circa hujusmodi sanctionis praxim plura exortati fuerint dubia, emanarunt sequentes declarationes a Cong. Conc. &

I. In Ofsen. mense Octobris 1585. = Alias Sac. Congr. ad interpretationem decret. cap. XVIIII. Sess. XXIII. censuit, Episcopum Ofsen, cum consilio deputatorum teneri tam circa institutionem, disciplinam, & mores Clericorum, quam circa temporalium rerum administrationem providere: sufficere tamen, quod Episcopus hujusmodi consilium requirat, eorumque consilio adhibito, pñse Episcopum statuere, & deliberare, quæ pro prudentia sua magis expedire judicaverit: exactionem vero, quæ sit, pro Seminario, ad solum Episcopum pertinere. Debitur modo, mortuo Episcopo, & in Sede vacante, ad quem pertineat erectio, & administratio dicti Seminarii, & videtur, quod pertineat ad Capitulum, quia, Sede vacante, Capitulum fungitur vice Episcopi tam in spiritualibus, quam in temporalibus, cap. præsult. & ult. de Supplen. neglig. Prælat. in VI. Et cap. Is, cui de elect. in VI. = Sacra Cong. censuit, pertinere ad Capitulum. = ut in lib. IV. decret. pag. 34. Idem declaravit in Curien. 5. Octobris 1594. & in Nullius 19. Jan. 1595. lib. VIII. pag. 65. & 97.

II. In Salernitana jam cit. §. Circa ad III. dubium = An alii quatuor sint deputandi, & deputati adhibendi sint in consilio tantummodo in taxatione, contributione fructuum ex unione beneficiorum, ut in alijs difficultatibus, ob quas Seminarii instructio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur, an etiam in exactione, & temporalium administratione tam dicti Seminarii, utputa, deputatione, vel expellione ministrorum, & famulorum temporalium, expensis quotidianis provisionis bladorum, quarum etiam bonorum quorumcunque, & reddituum ipsius

Seminarii etiam ex beneficiis unitis, utputa locationibus, concessionibus, aliisque contractibus, lib. tibus. = ac ad IV. = An hi quatuor deputati sint perpetui, vel etiam amovibiles, servata tamen ratione Concilii in eorum electione, & dicta electio spectet ad Capitulum. = Respondit ad III. = teneri Episcopum adhibere Deputatorum consilium tam circa institutionem, disciplinam, & mores, quam temporalium rerum administrationem. Ad IV. esse perpetuos. Nec possunt amoveri, nisi ex iusta, & legitima causa, ut etiam declaravit in Neaplen. 7. Julii 1591. lib. VII. pag. 74. III. In Civitaten. 14. Feb. 1644. ut lib. VIII. pag. 14. = Sacra &c. censuit, uniones factas Seminario ab ipso consilio eorum qua tuor, quos jubet Concilium adhiberi, minime valere. =

III. In Ferrarien. 3. Martii 1644. dicto lib. VIII. pag. 16. = Sacra &c. censuit, in omnibus beneficiorum faciendis Seminario, sitis esse servare formam traditam a Concilio cap. XVIII. Sess. XXIII. de Reform. nec requiri consilium Capituli. =

IV. In Panormitana mense Sept., & Octobris 1587. censuit = incertos redditus parochialium non esse pro Seminario taxandos. =

V. In Liguana 22. Jun. 1632. = Sacra &c. superius respondit ex distributionibus quotidianis nihil esse contribuendum Seminario = etiam si eas omnes Canonicorum redditus consent, ut declaravit in Avellinen. 15. Januarii 1601. Idem respondit ad hoc dubium sibi quarto loco propositum ab Episcopo Burgi S. Domini 10. April. 1625. = in imponenda sit (taxa) super tertia parte fructuum Canonicatum, quæ conversa fuit in distributiones quotidianas. =

In hoc tamen casu Cardinalis de Luca Distinct. XXX. ad hoc idem cap. XVIII. Tridentini c. 14. in notat. = Id autem intelligendum venit, ubi distributiones tales sint, ut ad servitii portionem recipiantur, adeo ut præstata ratio adapte, quodque earum diminutio non beneficiatorum, sed ipsius Ecclesie præjudicium concerneret, quia neque alia ipsum servitium negligere. Secus autem, ubi etiam redditus, alias de sui natura certi, consistentes in fructibus bonorum stabiliu in notabili quantitate more præbendarum, in quas forte antiquitus distributio esset, ex majori, nimisque commendatione

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 989

motivo majoris interese, & cultus Ecclesie, jure implicitæ Societatis inter omnes Canonicatus, & beneficia redacta essent ad massam per punctos ad formam distribucionum quotidianarum, inter infervientes tantum, repertiendam; portiones tamen singulares, ut prosequem redditum constituent, longe excedentem proportionatum salarii servitii. =

VI. In Fundana deputacionis officialium Seminarii 26. Martii 1689. lib. XXIX. decretor. pag. 129. disceptato sequenti dubio = an Episcopus potuerit, & possit deputare Rectorem, aliosque officiales Seminarii absque consilio Deputatorum a Capitulo = respondit = Negative = Examinato subinde hoc altero = an Episcopus in revisione, & solidatione computorum dicti Rectoris debuisset se-

qui consilium Deputatorum = respondit. = teneri adhibere consilium, sed non sequi, = *Tricaricea, administracionis Seminarii 24. Martii 1736.*

Si tamen Seminaria tradita sint curæ, & regimini alicujus Ordinis regularis, electio Rectoris, aliorumque Religiosorum ipsidem Seminarii infervientium, horum deputatio, & electio pertinet ad Praepositum Generalem, ut animadvertit Benedictus XIV. lib. V. de Synod. diac. cap. XI. n. 9.

Circa beneficia vero, quæ uniri possunt, quæque taxam pro manutentione Seminarii, tam erecti, quam erigendi contribuere tenentur, & in qua summa, & taxa constituenda sit, clare exprimuntur in cit. Constit. Benedicti XIII. *Credite*, ut sequitur.

Cum itaque Nos, universis, & singulis locorum Ordinariis Italiae, Insularumque adjacentium, hac nostra perpetuo valitura Constit. districte injungimus, precipimus, & mandamus, ut in Cathedralibus, in quibus Seminarium hactenus erectum, non fuit, illud quamprimum erigi, ac omnino institui curent: ubi vero jam reperitur erectum, sed congruis redditibus ad Alumnorum, Magistrorumque sustentationem necessariis instructum non est, de iis, ut infra, opportune provideant. Utroque igitur casu, nimirum tam pro erectione novi Seminarii, quam pro supplemento reddituum Seminarii jam erecti, taxam cum consilio duorum de Capitulo, & totidem de Cleroificentiant, a memorato Trident. Conc. cap. XVIII. Sess. XXIII. de Reform. præscriptam, incipiendo ab integris fructibus mensis episcopalis, & absque ullo discrimine prosequendo, juxta normam ibidem expressam, & provide constitutam. Eidem vero taxæ omnia, & singula beneficia secularia, & regularia per quoscunque, etiam Venerabiles Fratres Nostros S. R. E. Cardinales, necnon Nostros, & pro tempore existentis Romani Pontificis Familiares, & Camera nostræ Apostol. Clericos, Ministros, ac Officiales quoscunque, præfentes, & futuros, obtenta, & in posterum obtinenda, ac omnia insuper beneficia secularia Prioratibus, Commendis, vel Bajulivatuibus Ordinis Fratrum S. Joan. Hierosolymitani, quomodocunque unita, aut de cætero unienda, necnon fructus, ac redditus Confraternitatum laicorum, ex certis fundis, & capitalibus provenientes (non autem summas pecuniarias, quæ a Confratribus quolibet mense, vel anno, vel per modum elemosynæ, vel in vim statutorum contribuantur) subijci, & ad illius solutionem perpetuo teneri decernimus, statuimus, & mandamus. Declarantes ab ea exemptos esse debere Regulares pro iis tantum beneficiis, vel fructibus, quorum ratione ipsis Apostol. Sedes diserte, ac expresse, & ex causâ vere, ac proprie onerosâ indulget, ut ab onore taxæ pro Seminario exempti sint.

Porro ejusmodi taxa juxta locorum qualitatem respondere debeat summæ scutorum trium pro quolibet centenariio proventuum beneficii; & si necessitas urgeat, augeatur etiam usque ad summam quinque pro centenariio; ita ut nunquam minor scutis tribus, neque major sit scutis quinque pro quolibet centenariio, & anno; ac in illius consensione regula, a Trident. Conc. in prædicto cap. XVIII. sancita, accurate, & adamussim observetur. Donec autem nova hæc taxa consensita, & a Congregatione a Nobis deputata, ut infra dicetur, approbata fuerit alia taxa, quam Seminarium antea exigere consueverat, omnino persolvatur. Cæterum novæ taxæ exactio semper committatur personæ fidei, & facultatibus idoneæ, ab Episcopo, & cathedralis Ecclesiæ Capitulo specialiter approbandæ, & deputandæ, ita quidem, ut quoties Exactor hujusmodi negligens, aut minus idoneus repertus fuerit, illius culpam idem Episcopus, & Capitulum portare debeant, & pro non exactis, atque deperditis respective de proprio teneantur, liceatque Seminario tam contra Exactorem, quam contra deputantes, eorumque hæredes, quocunque tempore agere, nedum pro deperditis, sed etiam pro non exactis ad præcisam taxæ faciendæ normam, & quantitatem.

Præterea Episcopi, & Capitula portiones, seu quotas sibi obtingentes, juxta præ-

fatam taxam quolibet anno realiter, & cum effectu deponere teneantur penes Exactorem deputatum, qui eas solvat, seu erogat in sumptus pro Seminarii maintenance necessarios, & tam hujus depositi, quam successivæ solutionis, seu erogationis, simulque cujuslibet alterius exactionis non factæ, & qua de causa, documentum per eosdem Episcopos, & Capitula ad antedictæ Congregationis Secretarium, quotannis transmittatur.

Quod si in aliqua diœcesi, computatis propriis Seminarii redditibus, siqui sint, necnon beneficiorum antea cum effectu illi unitorum, ac fructibus parvorum conventuum suppressorum præcedenter applicatis (quas quidem tum beneficiorum uniones, tum applicationes fructuum parvorum conventuum firma esse volumus) per hujusmodi etiam taxam, erectionis, & sustentationis Seminarii, ad necessitatem nimirum uniuscujusque diœcesis, & Alumnorum, non autem ad pompam, & voluptatem, sufficienter provideri nequiverit; tunc, & eo casu, ac in subsidium tantum, Ordinarii locorum eadem Seminario unire, & applicare possint, ac debeant beneficia simplicia cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, etiam jurispatronatus ecclesiastici, vel quomodocunque affecta, & dispositioni Sedis Apostolicæ reservata, sine tamen ullo divini cultus, ac illa obtinentium præjudicio. Hæc porro unio fiat statim, & ante eorumdem beneficiorum vacationem: nempe uniantur beneficia primo loco vacatura usque ad certam anni redditus quantitatem, in ipsa unione specificandam, quæ, computata taxa insufficienti, satis esse possit sustentationi certi numeri Alumnorum pro unoquoque Seminario designatorum; ipsaque unio, statim ac beneficia prædicta quomodocunque vacaverint, detestum, atque integrum fortietur effectum, sel. rec. Clementis VIII. ac Urbani VIII. necnon aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum, Prædecess. Nostror., Constitutionibus, vel decretis in contrarium facientibus, non obstantibus.

Cæterum considerantes monasteria, Prioratus, & beneficia consistorialia, necnon aliqua alia indispensabiliter necessaria esse, ac fore pro congrua sustentatione S. R. E. Cardinalium, & Ministrorum, Romano Pontifici, & Sedi Apostol., actualiter inferentium, volumus, & declaramus, quod Abbatiz, Prioratus, & monasteria consistorialia, seu beneficia, quovis modo Apostolica auctoritate commendata, & ad præsens obtema; ac in futurum obtinenda per antedictos S. R. E. Cardinales, seu veros, & proprios Patres Familiares, Nuncios Apostolicos, & Prælatos Congregationum, quibus idem S. R. E. Cardinales interfunt, Secretarios dumtaxat, memoratis Seminariis uniri, & applicari numquam possint, & uniones, quas forsan fieri contigerit, nullæ, ac irritæ prorsus sint: firma in reliquis remanente libertate, & facultate uniendi, servata tamen forma superius expressa, & non aliter) cætera omnia beneficia, etiam, ut præfertur, affecta, & reservata, vel alias ad provisionem, ac dispositionem Sedis Apostol. quomodolibet pertinentia.

Quod spectat ad unionem beneficiorum Sedi Apostol. reservatorum, non piget Episcopos, legere animadversa a Bened. XIV. lib. IX. cap. VII. de Synod. Diac. edit. an. 1755. a n. IV. ad VII. sed positissimum a. VIII. per hæc verba ==

„ Hæc itaque statuta, ac definita habentur,
„ pro eo quod pertinet ad unienda Seminariis beneficia ecclesiastica Apostolicæ Sedi reservata, ac
„ affecta, nec aliud quidquam hic addere necesse
„ esset, nisi sel. rec. Pontifex Benedictus XIII. pro
„ Episcopis Italiæ, & Insularum adjacentium, Constitutionem edidisset, quæ incipit *Credite nobis*,
„ quæque ordine 27. extat in Appendice ad Concilium Roman. ab ipso habitum in Basilica Laterana.
„ an. 20. 1725. Per eam siquidem Constitutionem
„ prædictis Episcopis jus tribuit uniendi Seminario.
„ = Beneficia simplicia cujuscumque qualitatis,
„ & dignitatis fuerint, etiam jurispatronatus ecclesiastici, vel quomodocunque affecta, & dispositioni Sedis Apostolicæ reservata &c. sel. rec.

„ Clementis VIII. ac Urbani pariter VIII. necnon
„ aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum
„ Prædecessor. nostror., Constitutionibus, vel decretis, in contrarium facientibus, non obstantibus &c.

„ = Quæ verba nonnullis Italiæ Episcopis
„ ansam dederunt, ut sibi tributam putarent facultatem uniendi Seminario qualibet beneficia simplicia, nondum vacantia, licet quorumque modo Sedi Apostolicæ affecta, & reservata; sublati nimirum de medio, per verba superius recitata, contraria Clementis VIII. & Urbani VIII. decreta, in supra citatis eorum Constitutionibus contentis. Verum adveniens est, præfatus Bened. Pontif. in eadem Constit. *Credite nobis*, decrevisse, ut antequam ad beneficiorum unionem procedatur, non solum statuta, & imposita esse debeat taxa, a Trid. præscripta, & quidem ad rationem saltem trium annuorum scutorum pro quolibet centenario fructuum;

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1587

verum etiam, si hæc ad Seminarii, & Clero-
niam in eo alendum sustentationem, satis non sit,
ut eadem taxa usque ad summam quinque scuto-
rum augeatur; & quidem cum approbatione,
Congregationis, ab ipso Pontifice super Semina-
riis instituta. Quod si in aliqua diocesi, compu-
tatis omnibus Seminarii proventibus, etiam illis,
qui ex beneficiis antea unitis, aliisque redditibus
eidem applicatis obveniunt, necnon ipsa taxa ad
predictam rationem aucta, non adhuc eisdem,
Seminarii, & Alumnorum necessariz sustentatio-
ni sufficienter provisiu esse constiterit, tunc,
et eo casu, ac in subsidium tantum, predicta

beneficia affecta, & Sedis Apostolicæ dispositio-
ni reservata, non tamen jam vacantis, Seminario
uniantur, Ex quibus simul sumptus clarè patet,
Episcopos Italiz, & adjacentium Insularum, qui
Benedictinam Constitutionem exequi, ac privile-
gio sibi per eam elargito uti velint, id agere mi-
nime posse, nisi cætera superius indicata præce-
derint, quod & ex ipsa Constitutione colligitur,
& clarius etiam ex edicto, ipsius Pontificis, jussu
publicato, & ad locorum Ordinarios transmissio-
per organum Cardinalis Corradini, tunc Pro-
curator, quod per extensum legi potest apud Ri-
gantium loc. cit. num. 127.

S E C T I O C X I.

Eadem Sessio XXIII. de Reformat. proseguitur idem cap. XVIII.

Quod si cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarii
erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere
detrectaverint; Episcopus Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Syn-
odus provincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat; & ut
quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicunque fieri poterit, promoveatur, illu-
diose curabit. Rationes autem reddituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis acci-
piat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero civitatis deputatis. Si
vero in aliqua provincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus
erigi non possit, Synodus provincialis, vel metropolitanus, cum duobus antiquioribus
Suffraganeis, in Ecclesia metropolitana, vel alia provincie Ecclesia commodiori, unum,
aut plura collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Eccle-
siarum, in quibus singulis collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, ubi
pueri illarum Ecclesiarum educuntur. Postremo, si vel pro unionibus, seu pro por-
tionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficul-
tatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio im-
pediretur, aut perturbaretur, Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis
pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si
opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia, & singula, quæ ad felicem hujus Semi-
narii profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeat.

Circa disposita in his tribus capituli partibus, esse ad Congregationem, ab eo erectam pro Semi-
nariis &c,
hodie attendenda est laudata Constit. *Credia*, in qua
statuitur in omnibus predictis casibus recurrendum.

S E C T I O C X I I.

Sessio XXIV. de Reform. Matrimonii.

Canon. II.

Si quis dixerit, licere christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege di-
vina esse prohibitum, anathema sit.

Pæne statuit contra eos, qui mentito nomine, seu ad secundas nuptias, habentur in sequenti Ur-
& cognomine, prima adhuc uxore vivente, tran-
bani VIII. Constit. data sub die 20. Junii 1537.

988 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Magno . . . cum, si iniquitatis filii reperiantur, qui sub mentito nomine, seu cognomine, adhuc prima uxore vivente, ad secundas nuptias transire audent. Nos . . . nefariam improborum hominum hujusmodi temeritatem, hac nostra perpetuo valitura Constitutione decernimus, ut hujusmodi sic delinquentes, ultra penas, quibus ipsi ordinariè puniri solent, damnentur ad trirèmes in perpetuum: quodsi inhabiles reperti fuerint, publice fustigentur, & damnentur ad carceres in perpetuum. Si vero pro qualitate, & enormitate delicti graviore penas meruerint, etiam Curie seculari arbitrio eorundem præfate Congregationis Cardinalium (Sac. Inquisitionis) puniendi tradantur.

Hæc autem Constitutio non videtur usu recepta, saltem quoad traditionem Curie seculari, ut sentit Bened. XIV. lib. IX. de Synodo dioces. edit. an. 1755. cap. VI. n. 8. ubi hæc habet = Præterea dici potest, hæc etiam Constitutio ad terrorem potissimum editam fuisse: siquidem Congr. S. Officii, an. 1647. nimirum vix annos decem ab illius promulgatione, caput, ab Archiepiscopo Beneventano interro-

gatus, qua pena puniendus esset polygamus, respondit = Polygamorum pena, si saltem testes ad suum liberum statum comprobandum non induxerint, post abjuratorem de vehementi, si let esse damnatio ad trirèmes per quinquennium: si vero induxerint, per septennium: falsi testes ipsi quoque damnantur ad trirèmes per quinquennium, aut brevius tempus pro delicti qualitate =

S E C T I O C X I I I.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrimonii,

Canon. XII.

SI quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos, anathema sit.

Qui autem iudices ecclesiastici statuatur, notabitur infra ex Constitutionibus Benedicti XIV. post cap. X. Sess. XXV. de Reform.

S E C T I O C X I V.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrimonii caput I.

TAmeresi Sancta Synodus Sacri Lateran. Conc. sub Innoc. III. celebrati vestigiis inhærendo, præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnias publice denunciatur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provincie ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præceperint denunciations; tunc vel una tantum denuntiatio fiat: vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denunciations in Ecclesia fiant, ut, si aliqua subsint impedimenta, facilius detegantur, nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ denunciations remittantur: quod illius presentie, & judicio S. Synodus relinquit.

Huic decreto præcipienti, ut antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum

solemnias publice denunciatur, accessit decretum Congregationis, habitæ coram Innocentio XII. an. 1697. confirmatum a Clemente XI. ac insuper innovatum.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 989

vatum a Bened. XIV. in Epistola encyclica ad universos Episcopos *Esti* 7. Feb. 1742. §. XI. si attentius, non esse deveniendum ad dictam denunciationem,

nisi antea sponso reperti fuerint a Parocho in christianæ Religionis rudimentis instructi, ibi.

Verum cum matrimonio jungendi non sint, si Parochus, ut debet, prius interrogandoprehenderit, marem, seu feminam,

Hoc Tridentini decreto ampliata est Decretalis Innocentii III. relata in cap. III. *Cum inhibitis de clandest. desponsat.* §. 1. ut notavi parte I. pag. 507.

Pœnas, quibus puniri possunt tam Parochus, quam contrahentes matrimonium, non præmissis denunciationibus, ac etiam testes dolose illi præsentiam iurantes, refert idem Benedictus lib. XII. de Synod. Diœc. cap. VI. n. 2. ibi: = Parochus autem matrimonium inter se præsumens, cui legitime non præcesserint denunciations, suspensione ab officio, triennio duratura, aut etiam graviore pœna plecti iubetur in cit. cap. *Cum inhibitis* §. final. a qua quidem suspensione, cujus tempus est a jure determinatum, non possit eundem intra triennium ab Episcopo absolvi, docent Sanchez, de matrim. lib. III. disp. LII. n. 2. Gutierrez de matrim. cap. LXXV. n. 22. & Pontius lib. V. cap. XXXVII. n. II. Ipsa vero contrahentibus, quia Ecclesiæ mandatum in re sine gravi contumunt, congruam penitentiam iungendam, in eodem cit. §. final. statuitur. Testibus tamen, qui eiusmodi matrimonium adstant, nulla pœna neque a Conc. Lateranensi, neque a Tridentino reperitur imposita: at nidiolomius plerique diœcesanæ Synodi etiam in illos duxerunt animadvertendum, pœna excommunicationis lata sententia. Quamvis porro Socio in IV. disp. LXXVIII. quest. I. art. 2. §. Quo igitur, absonum visum sit, a particulari Synodo illam in prædictos testes irrogari pœnam, a qua insignenda Concilia generalia abstinuerunt, se proinde præfatas Constitutiones irritas existimaverit. Rectius tamen earumdem validitatem propugnat, atque a Soti argumentis vindicat Sanchez cit. lib. III. disp. XXXVI. n. 8. etenim, cum testes præfati assensum præstent matrimonio ab Ecclesiâ interdicto, graviter profecto in Ecclesiæ leges delinquant; quapropter Synodales Constitutiones, eorum culpam debita coercentes pœna, nidiolomius agunt contra Canones, sed Canones ipsos tuerentur, ac sœvire; sicut animadvertit etiam Fagnan, in cit. cap. Sicut olim. n. 78. de accusat. ubi loquens de Synodo provinciali, quæ in re, quam in præsens versamus, non plus auctoritatis habet, quam diœcesana, ait: = Non tamen horum potestas adeo restringitur, quin multa statuere possint circa ea, quæ totam provinciam concernunt, præter jus commune. . . . suisque decretis Jus commune adjuvare, addendo novas pœnas, vel antiquas augendo. =

Idem tamen Pontifex loc. cit. cap. V. n. 4. animadvertit, quod statuere quicquid potest præter excommunicationis ipso facto incurrendæ, non tamen adjecta declaratione, ut statim evitandi sint, licet non fuerint publicæ, & nominatim denunciati, cum ex celebri Extravaganti Martini V. *Ad evitanda*, edita in Concilio Constantensi. evitandi dumtaxat

decernantur excommunicati publicæ, & nominatim denunciati, ac publicæ, & notorii Clericorum persecutores. Possunt etiam contrahentes, omnis denunciationibus, penitus pœna pecuniaria, piis locis applicanda, ut declaravit Cong. Conc. in Florentina 17. Feb. 1639. lib. Decret. XIX. pag. 35.

Præfatas denunciations faciendæ sunt non solum in loco, in quo contrahendum est matrimonium, sed etiam in loco originis contrahentium, ex decreto Cong. Conc. in Senogag. denunciationsum 19. Januar. 1684. lib. decretor. XXXV. pag. 13. declaratur tamen non esse necessario faciendæ in loco originis, sed satis esse, si fiant in loco domicilii, quando mora contrahentium fuit continua per plures annos, Terrez Guisallæ lib. XI. pag. 183. & in Perseilen. 6. Maji 1719. lib. LXXIX. =

Item faciendæ sunt in ambabus parochiis, quando contrahentes sunt diversarum parochiarum, ex declaratione ejusdem Cong. dub. ad exp. L. sess. XXIV. de Reformat. Matrim. Post. LXXXV.

Pro matrimonio contrahendo ab Oblatis Conservatorii, vel mulieribus, sive puella in eo educationis gratia degentibus, debent fieri in parochia intra cujus limites situm est Conservatorium, in Salernitana Jurisno parochialium 19. Augusti 1702. lib. decret. ejusd. Cong. LII.

Quod autem spectat ad dies festivos, & tempus Missæ solemnis, in quibus eas fieri hic præscribitur a Trident. laudata Cong. declaravit, fieri posse etiam tempore, quo eisdem diebus festivis canuntur Vespere: sicut & diebus ferialibus, si Ordinarius judicaverit ex causa dispensare, in Avenionen. mens. 8. Octobri 1686. ad XIII. dub. lib. IV. pag. 137. & in Ravennaten. lib. II. pag. 160.

Duas tamen faciendi eodem die, & tempore, non potest Episcopus, sive ejus Vicarius generalis facultatem dare, deficienti causa legitima ad eas remittendas, etiam si sit in usu ex quacunque causa, etiam levi, talem facultatem concedere, nisi timeatur malitiose impediri posse matrimonium, vel alia similis causa subit Ordinario, in Plen. 20. Aprilis 1606. Post. LXXVIII. pag. 323. ad hoc cap. 1.

Circa dispensationem vero, seu remissionem harum denunciationsum, quam idem Trident. relinquit prudentiæ, & judicio Ordinarii, notanda sunt sequentia præfata Cong. decreta.

Possunt remitti ab Episcopo tam ante, quam post contractum matrimonium, sed ante consummationem in Persina lib. II. pag. 16.

Possunt remitti, cum senex contrahit cum juvene, vir nobilis cum femina ignobili, vel cum quis timet consanguineos, vel contrahit cum concubina, vel meretrice: cum hæc consentiant causis sufficientes ad illas remittendas, in Hieracen. lib. II. pag. 143.

Possunt etiam remitti ab Episcopo ex alia causa, quam expressa a Concilio; dummodo sit æque gravis, & major ea, quæ est expressa, in Novarien. 1609. lib. II. pag. 73.

C30

Causa tamen instantis Adventus, vel Quadragesimæ, tamquam insufficienti, non possunt remitti, *in Novariæ. ut supra*: nisi ob dilationem post dicta tempora timeri possit matrimonium effectum non fortiri, vel subit etiam alia causa, ob quam Episcopus prudenter iudicet necessariam remissionem, *in Cremonen. lib. II. pag. 18.*

Denunciationem remissio facta ab Ordinarij in cuius diocesi contrahendum est matrimonium, non

sufficit ad hoc, ut quia absque licentia sui Ordinarii possit contrahere cum subdita illius, qui denunciatione remisit, sed requiritur, quod aut etiam proprius Ordinarius dicti contrahentis remittat, vel saltem testetur de illius statu libero *in Pisen. 30. April. 1605. posit. 180. pag. 323. ad hoc cap. I.*

Quoad usum tamen barum remissionum *in Episcopos monitos vult Bened. XIV. Concl. de Matrimonio Consuetudine, sess. 1061. 17. Novem. 1741.*

Quam caute, solenterque oporteat ea in re Episcopos versari, non obscura vobis a Conc. Trid. exhibentur argumenta: si enim (ait eadem S. Synodus) probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si præcesserint denunciationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus testibus præsentibus matrimonium celebretur; & deinde ante illius consumationem denunciationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur. Præterea, licet Episcopo relicto sit omnimode super denunciationibus dispensare, hæc tamen facilitas non a sola dispensantis voluntate pendet, sed a Trident. coercetur ærtis prudentiæ, discretique arbitrii legibus: quod idem est, ac legitimam causam dispensationis requirere.

Nota, quod cum Tridentinum in hoc decreto relinquit prudentiæ, & iudicio Ordinarii remissionem harum denunciationum, non semel ortum est dubium, an nomine Ordinarii hic veniat etiam Prælati inferior Episcopo, vere Nullius, tertie scilicet speciei, proprium territorium separatim habens, ac jurisdictionem quasi episcopalem exercentis: & quamvis Cong. Conc. pluries negative responderit, ut iuxta relata a Fagnan. in *Cap. III. Cum inhibitis de Claudi. de posuit. num. 9.* in Farfen. an. 1573. cum approbatione Greg. XIII. ei innixi rationi: quia Abbas Commendarius Farfen. Ordinarius non est, ac in *Pirænen. 19. Febr. 1602. lib. X. decret. pag. 26.* posterius tamen iterum exoritur hoc eodem dubio in Nullius Barens. dicta Cong. a. Martii 1624. affirmative respondit per hæc verba: Sac. Congr. censuit, referendum Sanctissimo Domino nostro, quod Congreg. declaravit, Prælatos Inferiores Nullius diocesis, proprium territorium, ac jurisdictionem quasi episcopalem habentes, posse legitimis ex causis denunciationes matrimoniales remittere. *Tom. 12. decret. pag. 163. a tergo.* Unde cum hæc declaratio, & approbatio sit posterior illa, quam fecit Greg., huic citra omnem dubitationem standum est.

Quod autem hodie cessaverit ratio, ob quam dictus Greg. declaraverat, Abbatem Commendarium Farfen. caruisse facultate remittendi præfatas denunciations, quia Ordinarius non est, ideo pro-

bat Card. Petra in *Comment. ad Const. IV. Calisti III. Sess. II. a. n. 43. ad 26.* quia dictus Abbas est in propria qualitate Nullius cum territorio separato, & sic in dicta tertie speciei constitutus, eisdemque iurisdictioni facultatem competere ex sententia ejusdem Cong. Conc. ibi: Proinde in Synodo diocesana, Farfen. n. 1686. cap. 14. de Sacram. matrim. a. 7. & 11. reservata fuit eadem facultas eidem Abbati Commendatorio, & denegata Vicario ejusdem, & sic supponitur facultas in Abbate; Sanchez cit. n. 13. Gutierrez cit. n. 15. & dictam facultatem in Abbate præsupponit Sac. Congr. Conc. in *Feften. Matrim. 15. Janu. Or. 26. Martii 1707.* prout potuisse Vicarium Farfen. dispensare, notum in denunciationibus (nisi fuisset reservata talis facultas in Synodo ipsi Card. Abbati) imo etiam & concedere facultatem alicui Sacerdoti, non proprio Parocho, assilendi in matrimonio, prout competit Vicario iurisdictioni Abbatie vere Nullius, & ipsi Abbatibus.

Ex hæcena allegatis consicet, an, non obstat sequenti decreto Cong. Conc. in Toletana *Mon. Mayo 1587.* Cong. censuit solum Episcopum remittere posse denunciations, non autem ejus Vicarium generalem; licentiam autem contrahendi contra ab Sacerdote, quam Parocho, posse concedere generalem etiam Episcopi Vicarium = possit Vicarius generalis, five ex vi sui officii, five ex speciali concessione Episcopi, si id huic a Synodo reservatum fuisset, remittere denunciations,

S E C T I O C X V,

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. profequitur idem cap. I.

Qui aliter, quam præfente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus, matrimonium contrahere attemptabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præfenti decreto irritos facit, & annullat;

Cum plura exorta fuerint dubia, quis sit proprius Parochus contrahentium matrimonium, pro re-
cta Parochus praxi, præter a me jam iustitiam notata
in Appendice I. ad lib. IV. Decretalium pag. 545.
placet hic iterum nonnulla referre una cum declaratio-
nibus Cong. Conc. &

I. An. 1573. ut lib. I. *Decretor. ejusdem*.
Congreg. pag. 125. a tergo: Cum Concilium Tri-
dent, inter cætera præcipiat, matrimonia esse contra-
henda, præsentem Parochum, vel alio Sacerdote de ip-
sius Parochi, sive Ordinarii licentia, quæritur, quid,
si contrahentes sint diversarum parochiarum, utrius-
que Parochi præsentia requiratur, sponso ne, an spon-
sæ, an vero utriusque, ac etiam alterius Parochi con-
sensus accedere debeat. Sacra &c. censuit, ad validi-
tatem matrimonii sufficere præsentiam solius Parochi
proprie sponse, quando matrimonium in parochia
sponse contrahitur, similiter sufficere præsentiam
solius Parochi sponsi, si modo matrimonium contra-
hitur in parochia ipsius sponsi.

Idem censuit in Tornacæ: *mensis Jan. 1590.*
lib. VI. pag. 73. & 7. Feb. 1609.

II. In Aquilana 16. Feb. 1595. *lib. VIII. pag.*
104. In ead. Cong. proposito dubio, an validum cen-
seri debeat matrimonium celebratum in Parochia,
mulieris coram Sacerdote habente licentiam a Para-
cho, & præsentem cum parochiz viri, & mulieris
sint in diversis diæcesibus constitutz, omnes fuerunt
eius sententiæ, ut matrimonium celebratum coram
Sacerdote de licentia Parochi viri in parochia mulie-
ris, etiam si in diversis diæcesibus ipse parochiz
constitutz sint, valeat.

III. In Mutinen. *Matrimonii 18. Novemb. 1702.*
Proposito altero dubio, an proprius Parochus contra-
hentium debeat esse ille, in cuius parochia habent
domicilium, an potius in cuius parochia ambo ori-
ginem traxerunt, censuit debere esse illum domici-
lium, nullumque declaravit matrimonium contrahum
coram Parochio originis amborum, *lib. VII. pag. 403.*

Domicilium autem acquiritur etiam per unum
diem, imo statimac quis incipit habitare in loco, ani-
mo tamen ibi stabiliter, seu perpetuo habitandi, *L. XX.*
ff. ad municip. L. cives cod. de incolis. Unde qui ru-
rificationis, aut valetudinis recuperandæ, aut rei fa-
miliaris negotii tractandi causâ degit in aliquo loco,
nequit contrahere matrimonium coram Parochio il-
lius loci, ut etiam pluries declaravit eadem Cong.
1. Decemb. 1640. lib. XVI. pag. 470. & 471. Sa-
cra &c. c. inhzrendo declarationibus alias factis, re-
spondit: Parochum ruralem non esse proprium, &
verum Parochum, quando rus itur causâ recreationis,
vel pro rusticanis negotiis, ideoque matrimonium vali-
de coram huiusmodi Parochio celebrari non posse,
partibus tamen dentur declarationes antiquæ, scilicet.

In una Florentina, Sacra &c. censuit, quod Pa-
rochus ruralis non est verus Parochus, quando rus
itur causâ recreationis, vel pro rusticanis negotiis.

In Florentina similiter respondit, Parochum
ruralem non esse proprium Parochum, ideoque ma-
trimonium coram eo celebratum fuisse nullum.

In una Abulen. Sacra &c. censuit, non valere
matrimonium contrahum coram Parochio loci, ubi
contrahentes reperiuntur non animo ibi domicilium
contrahendi.

IV. Nullum etiam matrimonium contrahum
coram Parochio loci, ad quem quis se transfudit solo
animo illic contrahendi, ut ex sequentibus laudatis
Cong. declarationibus Sacra &c. censuit danlam esse
declarationem in abstracto in forma sequenti. Vir,
& mulier a loco suæ habitationis absque animo illum
relinquendi discedentes, & ad locum alterius pa-
rochiz solo animo, illic matrimonium celebrandi,
non autem domicilium contrahendi, se transientes,
ibi coram Parochio illius loci matrimonium inter se
contraxerunt. Supplicavit per Sacram Congregatio-
nem declarari, an huiusmodi matrimonium sit nul-
lum, vel validum: *die 23. Feb. 1631. Sacra &c. se-*
cundum ea, quæ proponuntur, censuit esse nullum.

V. Habens duo domicilia in diversis parochiis,
& in utraque æqualiter se collocat, V. G. in hyeme
in uno, & æstate in altero iuxta communem DD.
sententiam valide contrahit coram alterutro Para-
cho, quia uterque utroque tempore est proprius ejus
Parochus; quamvis conveniens sit, ut contrahat co-
ram illo, in cuius parochia degit tempore celebra-
tionis matrimonii, *Masb. Instit. Canon. lib. IV. tit.*
III. de clandest. Dispens. n. 19.

VI. Validum est matrimonium contrahum co-
ram Parochio loci, ubi quis moratur tamquam Præ-
tor, Judex, seu Medicus, ex declaratione ejusdem
Cong. relata a Bened. XIV. *Instit. Eccl. lib. XXXIII.*
§. Secundo contingit, qui ideum cum communi dicen-
dum esse ait de contrahendo a Professore alicujus facul-
tatis, discipulis, famulisque, licet exteris, cum
domicilium, vel quasi domicilium inibi acquirant,
si per aliquod temporis spatium in eodem loco ver-
santur.

VII. Nullum est contrahum a detentis in car-
ceribus loco dumtaxat custodiæ, coram Parochio, in-
tra cuius parochiz limites sita sunt carceres. Vali-
dum tamen, si perpetuo, vel ad tempus pro pæna dete-
nti sint, ex decreto ejusdem Cong. sub die 26. Martii
1707. in *Farsen. matrim. promulgat in additione*,
ad cap. III. Statuti Cleri romani de jur. eligendi
puls. post §. IX.

VIII. Nullum est contrahum a puellis exposi-
tis, & detentis in hospitio spuriorum coram Capella-
no ejusd. hospitalis, ut ex sequenti d. Cong. decre-
to, *lib. Decretor. XIX. pag. 124.* his verbis extenso, =
sub die 11. Aprilis 1651. Gubernatores hospitalis ex-
positorum civitatis Eugubine afferentes, Sacerdotem
ibi in confessorium deputatum cum approbatione
Episcopi hoc usque puellis expositis administrasse ma-
trimonia, prævis denunciationibus in Ecclesia ipsius
hospitalis, supplicavit pro declaratione, huiusmodi
matrimonia coram eodem Sacerdote celebranda esse,
& non coram Rectore Ecclesiæ parochialis, intra
cujus limites d. hospitalis exsistit. Sacra &c. censuit
matrimonia dictarum puellarum esse celebranda co-
ram proprio Parochio, non autem coram d. Cappella-
no hospitalis =

IX. Idem dicendum est de matrimoniis puella-
rum, quæ in aliis hospitalis servantur, illorumque
proventibus aluntur, & dotantur, si non eorum ha-
tur coram Parochio, cujus ditioni eadem hospitalia
cooptantur, cum hæc, paterno domicilio relicto, tam-
quam filiz eorumdem hospitiorum haberi possint,
ut probat laudatus Benedictus cit. *Instit. §. quinto*
matrimonia.

X. Quam-

X. Quamvis puellæ educationis causâ intra septuaginta dies matrimonium contrahere velint, ut ex sequenti Cong. Episcop., & Regul. decreto transmissio Cardinali Boncompagni = Expositum fuit in Sacra Cong. nomine Monialium illius Civitatis prævius usus inductos esse contra regularem disciplinam, & Monialium quietem ob virgines educandas, quæ data fide, & viro jam destinata per consanguineos invitæ monasteriis detinentur, Eminentiſſimi Cardinales juxta decreta generalia, aliaque super hac re per Sacram Congr. edita, ne præsertim die 13. Januarii ann. 1634., & die quoque 9. Novemb. an. 1635., aliisque deinceps temporibus, Eminentiſſimæ Vestræ has literas scribendis jussere, ut virgines omnes, quæ futuræ nuptiæ data fide promiserint, jussu Eminentissimæ Vestræ, interposita etiam Sacræ Congr. auctoritate, ex monasteriis abeant, licet Ordinario minime subiectis, & ad parentum domos revertantur. =

Si tamen difficile sit id exequi, si puella habeat domicilium paternum, maternum, vel fraternum, tunc matrimonium contrahendum est coram Parocho dicti domicilii: si vero non habeat, tunc coram Parocho, intra cujus parochiam situm est monasterium, ut cit. Additione statuti Cleri Romani. In primo autem casu denunciations facienda erunt juxta Ecclesiæ consuetudinem in utraque parochia = ubi nempe domicilium, & monasterium posita sunt.

XI. Idem dicendum est de matrimoniis contrahendis à juvenibus, qui in Seminariis, & Collegiis educantur, ac a famulis, & ancillis, quæ penes dominos vitam traducunt.

XII. Si contingat matrimonium contrahendum esse in Xenodochio a consensibus in gravi vitæ periculo, ut æternæ salutis proficiant, non levis est controvertenda, an contrahi possit coram Capellano ejusdem Xenodochii, an coram Parocho, in cujus diocesi hoc situm est. In hoc casu deputandus erit ab Episcopo, coram quo contrahendum sit, ne periculo nullitatis exponatur; laudatus Benedictus in cit. Instit. XXXIII.

XIII. Nullum est matrimonium contractum coram Capellano exercitus a militibus exidentibus sive in expeditione actuali, sive in statione, vel præsidio, non servata forma Conc. Trident. cap. 1. Sess. XXIV. de refor. matrim., ubi hoc est publicatum, juxta decretum alias editum 26. Septem. 1602. ad III. c. Clem. VIII. approbatum. Dub. Jurisdiſſionis Capellanorum exercitus. 6. & 20. Mart. 1694. lib. XLIV. pag. 79. & 110. & Dub. matrimonii 7. & 30. Maji & 30. Julii 1701. pag. 236. 263. 414. & 3. Septem. 1703.

XIV. Item nullum est contractum coram Sacerdote deputato a Parocho, qui ignorat illius deputacionem, quæ etiam ignoratur ab altero ex contrahentibus, in Nullis 15. Aprilis 1625. lib. XIII. pag. 435.

Matrimonia Cum igitur Congr. præfata (Concilii nempe) sub die 13. Maji currentis anni 1741. coram Sanctitate sua fuerit habita, idem Sanctissimus D. N. spatio aliquo temporis ad rem secum expendendam accepto, hanc nuper declarationem, & instructionem exarari præcepit, quæ veluti certa regula, ac norma, omnes Belgii Archiepiscopi, Parochi, earumque Regionum Missionarii, & Vicarii Apostolici deinceps in hujusmodi negotiis, uti debeant.

XV. Item nullum est contractum coram Parocho originis utriusque contrahentis, & non coram Parocho propriæ habitationis, in Absolutis. matrim. 18. Novemb. 1702. lib. LII.

XVI. Nec contractum coram sola præfata, phisica Parochi, in Romana super dubio matrimoniorum 6. Martii 1700.

XVII. Validum est contractum coram Vicario generali, Nullis Carpen. matrim. 31. Januarii 1680. lib. XXXI. pag. 1.

XVIII. Item coram Parocho non proprio de licentia Episcopi, & etiam Vicarii generalis, in Durina lib. 1. pag. 119. & Cremon. lib. II. pag. 24.

XIX. Item coram Parocho non Sacerdote, etiam prima sola tonsura insignitus, licet non fuerit annuum ad sacerdotium promotus, in Absolutis. mense Decembris 1593. ad III. in Marianen. 29. Martii 1653. lib. VII. pag. 139. & lib. XIX. pag. 117. & 249.

XX. Item contractum coram Parocho de mandata Episcopi, qui credebatur esse proprium Parochum contrahentium, cum re vera non esset, dub. matrim. 9. Septem. 1684. lib. XXXIV. pag. 303.

XXI. Item contractum de licentia Vicarii generalis coram Vicario curato, licet hic nullus ex contrahentibus sit Parochus, in Pistorien. I. & 22. Aprilis 1719. ad I. lib. LXIX.

XXII. Item coram coadjutore Parochi depositis ad Sacramenta administranda in genere, licet & coram Capellano habente facultatem ab Episcopo eadem sacramenta in genere administrandi, in Aquinate. 10. Junii 1591. lib. VII. pag. 18. & in Nullis 16. Martii 1630. lib. XIV. pag. 259.

XXIII. Item coram Parocho, cujus provisio nulla prædicitur defectu Examinatorum synodaliū, in Ceneten. 31. Julii 1629. lib. XIII. pag. 309.

XXIV. Item est validum contractum coram Parocho notorie fornicario, & suspensio, in Bravenn. lib. III. pag. 31.

XXV. Item contractum coram Parocho phisice hæretico, ubi Tridentinum non est publicatum; & eius autem, ubi est publicatum, Dub. 19. Maii 1774. Post. LXXV. ad cap. 1. sess. XXIV. de refor. matrim.

XXVI. Item validum est contractum in parochia mulieris, ubi dictum Tridentinum non est publicatum, licet in parochia viri publicatum fuerit, Dub. ad idem cap. 1. Post. LXXV.

XXVII. Licet ad valide contrahendum matrimonium servanda sit forma in transcripto Tridentini decreto præscripta, ex sequenti tamen declaratione Benedicti XIV. sub die 4. Novem. 1741. relictum in ejus Bullario tom. 1. sub num. XXXIV. matrimonia in Italia, & Belgio contracta, & contrahenda inter utriusque hæreticos, vel inter catholicos, & hæreticos, etiam non servata prædicta forma, valida sunt, ibi,

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 993

§. II. Primo scilicet, quod attinet ad matrimonia ab Hæreticis inter se in locis Fæderatorum Ordinum dominio subiectis celebrata, non servata forma per Tridentinum præscripta, licet Sanctitas sua non ignoret, alias in casibus quibuscumque particularibus, & attentis tunc expositis circumstantiis, Sacram Congr. Concil. pro eorum invaliditate respondisse, æque tamen compertum habens nihil adhuc generatim, & universè super ejusmodi matrimoniis fuisse ab Apostolica Sede definitum, & alioquin oportere omnino ad consulendum universis Fidelibus in iis locis degentibus, & plura avertenda gravissima incommoda, quid generaliter de hisce matrimoniis sciendum sit, declarare; negotio mature perpenso, omnibusque rationum momentis hinc inde sedulo libratis, declaravit, statuicque, matrimonia in dictis Fæderatis Belgii Provinciis inter Hæreticos usque modo contracta, quæque in posterum contrahentur, etiamsi forma a Tridentino præscripta non fuerit in iis celebrandis servata, dummodo aliud non obstitit canonico impedimentum, pro validis habenda esse. Adeoque, si contingat, utrumque conjugem ad catholicæ Ecclesiæ sinum se recipere, eodem, quo antea, conjugali vinculo ipsos omnino teneri, etiamsi mutus consensus coram Parocho catholico ab eis non renovetur; sin autem unus tantum ex conjugibus, sive masculus, sive femina convertatur, neutrum posse, quamdiu alter superstes erit, ad alias nuptias transire.

§. III. Quod vero spectat ad ea conjugia, quæ pariter in iisdem Fæderatis Belgii Provinciis, absque forma a Tridentino statuta contrahuntur a Catholicis cum Hæreticis, sive catholicus vir hæreticam feminam in matrimonium ducat, sive catholica femina hæretico viro nubat, dolens in primis quammaxime Sanctitas sua, eos esse inter Catholicos, qui infano amore turpiter dementati, ab hisce detestabilibus connubiis, quæ S. Mater Ecclesia perpetuo damnavit, atque interdixit, ex animo non abhorrent, & proæus sibi abstinentium non ducunt, laudansque magnopere zelum illorum Antistitum, qui severioribus propositis spiritualibus pænis, Catholicos coercere student, ne sacrilego hoc vinculo se se Hæreticis conjugant; Episcopos omnes, Vicarios Apostolicos, Parochos, Missionarios, & alios quoscumque Dei, & Ecclesiæ fideles Ministros in iis partibus degentes, serio, graviterque hortatur, & monet, ut Catholicos utriusque sexus ab hujusmodi nuptiis in propriarum animarum perniciem incundis, quantum possint, absterceant, easdemque nuptias omni meliori modo intervertere, atque efficaciter impedire satagant. At si forte aliquod hujus generis matrimonium, Tridentini forma non servata, ibidem contractum jam sit, aut in posterum (quod Deus avertat) contrahi contingat, declarat Sanctitas sua, matrimonium hujusmodi, alio non concurrente canonico impedimento, validum habendum esse, & neutrum ex conjugibus, donec alter eorum supervixerit, ulatenus posse, sub obtentu dictæ formæ non servatæ, novum matrimonium inire. Id vero debere sibi potissimum in animum inducere conjugem catholicum, sive virum, sive feminam, ut pro gravissimo scelere, quod admisit, penitentiam agat, ac veniam a Deo precetur, coneturque pro viribus alterum conjugem a vera fide decerrantem ad gremium catholicæ Ecclesiæ pertrahere, ejusque animam lucrari, quod porro ad veniam de patratæ crimine impetrandam opportunissimum foret, sciens de cætero, ut mox dictum est, se istius matrimonii vinculo perpetuo ligatum iri.

§. IV. Ad hæc declarat Sanctitas sua, ut quidquid hætenus sancitum, dictumque est de matrimoniis, sive ab Hæreticis inter se, sive inter Catholicos, & Hæreticos initis in locis Fæderatorum Ordinum dominio in Belgio subiectis, sancitum, dictumque, intelligatur etiam de similibus matrimoniis extra fines dominiis eorumdem Fæderatorum Ordinum contractis ab iis, qui additi sunt Legionibus, seu militaribus copiis, quæ ab iisdem Fæderatis Ordinibus transmitti solent ad custodiendas, muniendasque arces continendas, vulgo dictas *de Barriera*. Ita quidem, ut matrimonia ibi præter Tridentini formam sive inter Hæreticos utrinque, sive inter Catholicos, & Hæreticos inita, valorem suum obtineant, dummodo uterque conjux ad easdem capias, sive Legiones pertineat. Et hanc declarationem vult Sanctitas sua complecti etiam civitatem Mosæ Trajectensis, a Republica Fæderatorum Ordinum, quamvis non jure domini, sed tantum oppignorationis, ut ajunt, nomine possessam.

§. V. Tandem circa conjugia, quæ contrahuntur vel in regionibus Principum catho-

licorum ab iis, qui in Provinciis Fœderatis domicilium habent, vel in Fœderatis Provinciis ab habitibus domicilium in regionibus catholicorum Principum, nihil Sanctitas sua de novo decernendum, aut declarandum esse duxit: volens, ut de iis, juxta canonica Juris communis principia, probatasque in similibus casibus alias editas a sacra Cong. Cong. resolutiones, ubi disputatio contigit, decidatur. Et ita declaravit, statuitque, ac ab omnibus in posterum servari præcipit. *Die 4. Novem. 1741.*

Ad Card. Gentili S. C. Cong. Pref. A. C. Archiep. Philippen. Secre.

XXVIII. Huc etiam spectant responsa data a laudata Cong. Cong. ad sequentia dubia sibi propoſita ab Episcopo Giemensi anno 1581. circa validitatem matrimonii contracti eorum proprio Parocho in casibus in dictis responsis expressis, relatis lib. III. decret. ejusdem Cong. pag. 59. =

I. Utrum prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus aliquos desponsaret, ita tollatur jurisdictio ipsius Parochi, ut ad contrahendum matrimonium contra talem prohibitionem non sit legitimus Parochus.

II. Utrum matrimonium, in quo intervenerit Vicarius Parochi, non invitatus, sed volens contra prohibitionem tatum Ordinarii sit validum, vel potius invalidum, quia non intervenit Sacerdos habens jurisditionem, eum sit sublatum ab Ordinario.

III. Si innuitus, & compulsus per vim adſit Sacerdos, dum contrahitur matrimonium, præcedente, vel non præcedente dicta prohibitione, utrum tale matrimonium subsistat.

IV. Si Sacerdos adſuerit, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit, neque audivit, utrum tale matrimonium valide contrahatur, vel potius tamquam sine Sacerdote nullum sit ponderis, & momenti.

V. Si adſit Sacerdos, dum contrahitur matrimonium, casu, non cogitans, se esse ad id vocatum, sed aliud agens, audit duos inter se contrahentes matrimonium, utrum sit validum tale matrimonium, in quo fuit præſens, non tamen certioratus, nec ad id expresse vocatus, neque interponens suam auctoritatem dicto, vel facto, vel potius sit nullum, quasi aſſiſtentia auctoritativa per Concilium requiratur, & non nuda, vel casualis præſentia.

Responsa.

Ad I. Valere matrimonium contractum cum Parocho, cui interdictionem est ab Episcopo, ne interveniat. Ad II. Esse validum. Ad III. Subsistere. Ad IV. Non valere, si Sacerdos non intellexit, nisi tunc aſſiſtaſſet, non intelligere. Ad V. Valere etiam si Parochus alia de causa adhibitus sit ad illud actum.

Responsum datum ad IV. convenit cum illis ejusdem Cong. edito 29. April. 1593. in causa Uſiſiponen. = S. Cong. censuit, si vera sint, quæ narrantur, & Parochus aſſiſtaſſet non intellexit, matrimonium valere lib. VII. pag. 106.

SECTION CXVI.

Eadem Seſſio XXIV. de Reform. Matrim. Proſequitur idem cap. I.

Propterea eadem S. Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitque, benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii Sacerdoti concedi posse, quæcumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel privilegio non obstante. Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, sive regularis, sive secularis sit, etiam si id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, aliter parochiæ sponſos sine illorum Parochi licentia matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit, ipſo jure tamdiu ſuſpenſus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvetur.

Circa benedictionem, ad quam recipiendam, hic Tridentinum hortatur conjuges ante translationem mulieris ad domum viri, ortum est dubium, an poſt translationem sit permittenda; S. Cong. ejusdem Cong. an 1594. censuit, non esse permittendam lib. VIII. pag. 115.

Cum autem hic præcipiatur, dandum esse a

proprio Parocho, vel ab alio Sacerdote de ipsius licentia, aut Ordinarii, ortum est & hoc aliud dubium, a quo Parocho danda esset in casu, quo ante translationem, nondum ea recepta, conjuges transverint domicilium, illamque petere, an scilicet a Parocho domicilii uxoris, eorum quo matrimonium contraxerunt, an a Parocho novi domicilii, in quo sit

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 997

se transferunt. Hoc dubium satis docte solvit Fagnanus ad cap. III. *Vir autem, de secundis Nuptiis* n. 13. & 16. firmatque, quādam esse a Parocho novī domicilii: licet enim Parochus veteris domicilii cēferri quodammodo possit acquisivisse jus ad illam impetrandam, ex quo interfuerit celebrationi matrimonii, cum tamen per translationem domicilii conjugēs subtrahā sint ab ipsius jurisdictione, defuerunt esse proprii parochiani: nec sufficit, quod hic fuerit

proprius Parochus, sed oportet, = ut sit proprius quando benedicit, quia cum Concilium statuat, = ut benedictio fiat a proprio Parocho, qualitas adjecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi, =

Aqua autem re intelligenda sit suspensio, quam Tridentinum declarat ipso jure incurri a Parocho alieno, vel alio Sacerdote, tam seculari, quam regulari presumente dictam benedictionem imperitū sine licentia, ut supra jam notatum est *part. I. pag. 799.*

SECTIO CXVII.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. Prosequitur idem caput I.

Habeat Parochus librum, in quo conjugum, & testium nomina, diemque, & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat.

Ab hoc præcepto excipiuntur hodie matrimonia, *Confessio* nuncupata, quorum descriptio facienda est in libro, penes Episcopum dumtaxat secre-

to custodiendum, juxta Constit. Benedicti XIV. relata *part. I. pag. 503.*

SECTIO CXVIII.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. II.

Docet experientia propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia, in quibus, vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque S. Synodus huic incommodo providere: & a cognitionis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus, tantum, sive vir, sive mulier juxta SS. Canonum instituta, vel ad summum unus, & una baptizatum de baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur.

Hoc decretum statuens, cognationem spiritua-lem contrahi tantum inter susipientem de baptismo, & baptizatum, illiusque patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, hujusque patrem, & matrem, declaratum est a S. Pio V. Con., sit. = *Sacrosanctum* = 20. Aug. Et cum illius, = 28. Novem. 1566. = nullum scilicet oriri cognationis impedimentum inter quascunque alias perso-

nas, tam ex parte susipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas; ac proinde non oriri inter maritum, vel uxorem susipientis, & baptizatum, nec inter maritum, vel uxorem susipientis, & patrem, ac matrem baptizati, ut aliquando dubitatum fuerat. Textum habes *part. I. pag. 511.*

SECTIO CXIX.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. Prosequitur idem cap. II.

Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorum nomina

kkkkkk

mina

mina describat, doceatque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quodsi alii, ultra designatos, baptizatum tegerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant: Constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia fecus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personis hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublati.

Circa suscipientes de sacro fonte, & in Confirmatione tenentes procuratorio nomine cum non semel ortum sit dubium an & ipsi contraherint cognationem, reiectis DD. opinionibus, aliis sustinentibus, non contrahi nec a mandante, nec a procuratore, aliis sustinentibus contrahi non a mandante, sed a procuratore, Conc. semper amplexa est tertiam sententiam tamquam communior, contrahi scilicet a mandante, non a procuratore, ut declaravit in Nullius 15.

Martii 1631. lib. XIV. pag. 793. & in Theatrum matrim. 13. Septem. 1721. in Theaur. Etsi, ejusdem Cong. tom. II. pag. 75. & 77.

An autem contrahatur a tenente in Confirmatione, si ipse non sit confirmatus, notatum est part. I. pag. 324.

Circa numerum suscipientium vide nota eodem part. I. pag. 507.

S E C T I O C X X.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. III.

Justitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia, quacunque ratione valida non erunt, S. Synodus prorsus tollit: ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant, quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

Hoc Decretum statuens, nullum oriri impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia non sunt ex quacunque ratione valida; & ubi valida sunt, non excedere primum gradum, declaratum est ab eodem S. Pio V. Constit. *Ad Romanum* 1. Jul. 1568: hoc scilicet decretum esse omnino intelligendum, &

procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio per verba de presenti, etiam non consummato; sed in hoc durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, in quibus de jure veteri ante idem Conc. decretum introductum erat, Textum habes part. I. pag. 482.

S E C T I O C X X I.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. IV.

Preterea S. Synodus eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos, tantum, qui in primo, & secundo gradu conjunguntur, restringit. In ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Hoc decretum, restringens impedimentum affinitatis ortum ex fornicatione ad primum, & secundum tantum gradum, ac statuens matrimonium contractum in ulterioribus gradibus non dirimi, confirmatum est ab eodem Pontifice S. Pio Constit. *Sacrosanctissimus*, qui ultimus Constit. *Ad Romanum Pontificem* 23. Novembris 1566. declaravit idem intelligendum esse de matrimonio contrahendo. Textum habes part. I. pag. 532.

Nota, quod per hoc Tridentini decretum mode-

rata est Decretalis Concilii Avernensis, celebrati tempore Pipini apud Wermeriam in Pago Silvanensi, relata in cap. *Siquis* l. De eo, qui cognatis constitutus inter alia committentem incestum cum consanguinea sive uxoris, vel mariti, ipso facto privatur jure petendi debitum conjugale, non explicato gradum consanguinitatis, cum ex cit. Trident. decreto non privetur, nisi incestus commissus fuerit cum consanguineis conjugis in primo, vel secundo gradu, quandoquidem restringit affinitatem ex cogn-

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 387

la fornicaria, ut non impediatur matrimonium, nisi in primo, & secundo gradibus & Theſaur. de pœnis verb. in ſuccesſus num. 4. refert Congreg. declarasse idem esse

quoad impedimentum petendi debitum: quam declarationem Gallensart ad hoc idem cap. dicit factam, fuisse a Gregorio XIII. ex sententia ejusdem Cong.

S E C T I O C X X I I.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. V.

SI quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separatur, & spe dispensationis consequendæ careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis; non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experietur, cujus salubria præcepta temere contempsit. Si vero, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Huc spectat sequens Conſtit. S. Pii V. Sanctissimæ 20. Aug. 1566. pro exprimendis gradibus pro-

pinquioribus in dispensationibus matrimonialibus impetrandis.

Sanctissimus attendens per quandam Constitutionem dudum per ſel. rec. Pium Papam IV. Sanctitatis suæ Prædecessorem editam, qua cavetur, quod in dispensationibus matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis, seu affinitatis ex eodem stipite provenientibus gradibus conjunctis non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confectæ literæ nullius sint roboris, vel momenti, prout in dicta Constitutione plenius continetur, a dispositione juris communis, & laudabili, ac antiquo Romanæ Curie stylo nimium recedi, ac favorem matrimonii debitum restringi. Volensque propterea juri, & stylo prædictis, necnon piæ me. Gregorii XI, & Clementis VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis suæ Prædecessoris vestigiis inherendo, Sacramento, & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest, favere, statuit, & ordinavit, quod de cætero in quibuscunque dispensationibus, quas pro matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres, invicem diversis prohibitis consanguinitatis, & affinitatis, aut mixtis, ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicunque illi sint, dummodo primum quoquomodo non attingant, cum in eo Sanctitas sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate sua, & pro tempore existente Romano Pontifice, aut Sede Apostol. impetrari, vel alias concedi contigerit, ac literis, commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis, gradus remotior attendatur, trahatque secum, propinquiorem, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere; obtentis tamen postea super propinquiore literis declaratoriis juxta Gregorii, & Clementis Prædecessoris hujusmodi Constitutiones, quas, quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas literas, & processus habitos per eandem dispensatis, seu his, cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse; sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde, ac si in literis, seu commissionibus hujusmodi de proximior, seu utroque gradu specialis, & expressa mentio facta fuisset.

Circa vero veritatem exprimendam in dictis dispensationibus spectat sequens altera Conſtitutio

ejusdem Pontificis sub die 5. Decem. 1566.

Cym

Cum sicut accepimus, nonnulli suæ conscientię prodigi, ac proprię salutis inmemores, ut facilius a nobis, & Sede Apostol. dispensationes matrimoniales, & alias gratias, & concessionis obtineant, gradus consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter, quam eis a principio ab ipsis partibus significatum, vel narratum fuerit, exponunt; & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscunque gratiis, & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur. Nos igitur hujusmodi abusibus, & erroribus obviare cupientes, motu proprio &c. omnes, & singulos Procuratores, tum officii Sacre Penitentiarię, seu Contradictarum, quam alios quoscunque sollicitatores, & Scriptores, quos cupistas vocant, qui veritatem facti a narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quoad substantialia, & qualitates necessario exprimendas diversam faciunt: seu quoquo modo intervertunt, aut immutant, depravantur. & per subreptionem, & obreptionem gratias a nobis extorquent, penam falsi incurere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaramus. Mandantes propterea Almę Urbis Gubernatori, Camerę Apostolicę Auditori, & Vicario, quatenus in præmissis reos, & culpabiles repertos pena falsi, ut præmittitur, puniant, cum potestate citandi, etiam per edictum, confisso summarie de non tuto accessu, aliaque dicendi, & faciendi in præmissis necessaria, seu quomolibet opportuna.

Hęc plana Constitutio, quamvis videatur perijussisse dumtaxat ad Procuratores, sollicitatores, & scriptores S. Penitentiarię, a qua tunc dispensationes matrimoniales concedi solebant, etiam in foro externo, nihilominus extensio est a Benedicto XIV. *Consil. Ad Apostolicę 25. Feb. 1742.* ad omnes negotiorum gestores, puniendos pena falsi, si in exponendis earumdem dispensationum causis deliquerint, onerata conscientia executorum dictarum dispensationum circa verificationem causarum expositorum.

Pro regula servanda in petendis prædictis dispensationibus placet hic referre summam tradita a Remigio Maschat, *Iussit. Canon. lib. IV. in tractatu de dispensationib. matrimonialib. §. III. pag. 428.* una cum Additionibus meis ibidem post verbum *Terrem* relatis.

1. Exprimi debet genus impedimenti, & si plura impedimenta sunt diversę, vel etiam ejusdem rationis, omnia exprimenda sunt probabilis, & tutius in eadem supplicatione, non vero unum in una, & alterum in altera: nam concursus plurium impedimentorum reddit dispensationem multo difficiliorem: & aliunde cuicque dispensationi tacita intelligit conditio, = si aliud non obstat: = obstat autem aliud impedimentum, de quo mentio non est facta. Ita Sanchez, allegans declarationem S. Congr. & *Pinc. de Jussit* Sylvius Curie Rom. Unde I. exprimi debet consanguinitatis, vel affinitatis genus: fecus alterum pro altero positum, maxime si affinitas ponatur loco consanguinitatis, invalidam reddit dispensationem. II. Exprimi debet, si sponsus cognovit duas sorores sponsę, vel si sponsus ex baptismo suscepit prolem sponsę, & hæc prolem sponsi &c. III. Exprimi debet, si concurrant impedimenta diversę rationis; ut si Oratores sint consanguinei, & affines simul, vel laborent impedimento eriminis &c. = Nec obstat, = quod unum impedimentum tolli possit si-

ne altero, sicut una excommunicatio absque altera: nam ita tolli non solet, quis Papa non intendit dispensare, nisi tota gravitas impedimentorum exprimat. Secus est in excommunicatione, ad quam tollendam sufficit exponere causam, ob quam incurfa est;

2. Si petatur dispensatio super impedimento consanguinitatis, I. Exprimi debet linea recta, vel transversa, gradus æqualis, vel inæqualis, asit secundus, tertius, vel quartus mixtus cum primo Scenam in gradu propinquiori dissolvet est dispensatio, usque etiam in gradu secundo, vel tertio mixto cum primo &c. II. Si tamen poneretur gradus propinquior loco remotioris, v.g. tertius loco quarti, valeret dispensatio; quia propinquior includit remotiorem. III. Si gradus quartus concurrat cum primo, exprimendus est ex *Consil. S. Pi. V. incip. = Sanctissimus* ad. *Agallii* 1566. quia tamen non extenditur ad easum, quo gradus quartus concurrebat cum primo & quia in tali gradu non est necessaria dispensatio. Si vero gradus tertius concurrat cum secundo, hoc non expresse, videtur quidem dispensatio, sed super hoc valore impetrari debent litterę pontificię, declaratorię hujus valoris, antequam dispensatio ab excoecutore facta, est invalida; ita *Corr. cum prati Curie*. Opposita sententia Sanchez. Gobat. Pontif. Tandem & aliorum servare potest pro illo casu, quo talis declaratio non est necessaria, ut quia nullum timeretur scandalum, neque res ista delata est ad fores contentiosum; & neque publice constat, quod Oratores omiserint exprimere gradum tertium mixtum cum secundo; nam, ut ait Engel, litterę istę declaratorię requiruntur dumtaxat ad scandalum tollendum. Nec obstat cit. *Consil. Piana*; qui ibi invalidatur dispensatio, si mentio non fiat gradus primi mixti cum secundo, tertio, seu quarto. IV. Si copula allegatur pro causa, exprimi debet,

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 559

an habita sit sub spe facillioris impetrationis, & si alia causa allegetur, nihilominus copula publica exprimi debet ex stylo Curiz, non tamen occulte, quia Ecclesia non videtur velle obligare ad gravem sui diffamationem, Sanchez. Licet autem, copula regulariter faciliorem faciat impetrationem, tamen major taxa statuitur ad aliorum terrorem. 22

Præter huc usque dicta a laudato Auctore, ad maiorem claritatem in praxi notandum, quod dispensatio matrimonialis adhuc valida est, licet aliqui conjuncti sint iniquitaliter, & expressius fuerit gradus tantum remotior, omisso proximiori, dummodo hic primum non attingat quocumque modo, ex regula ejusdem Pii V. in cit. Constit. qua declaratoria Constitutioni Pii IV. hac parte derogatum, est. In dicta tamen Constitutione voluit sic dispensatos debere postea obtinere licentia declaratoria super gradu propinquiore reticito, quod scilicet dispensationi non obstat juxta disposita a Greg. XI. & Clem. VI. quamvis, his literis omittis, matrimonium sit validum: conjuges tamen separandi sunt, donec eadem licentia obtineatur. Ad tramites hujus planæ regulæ ita etiam resolvit Cong. Conc. in *Luceorien. nullit. matr.* in *Thef. resol. ejusd. Cong. 28. Mart. 1722. tom. II. pag. 143.* ubi in calce folii diei adnectitur crudelissimum votum pro hac validitate *Rever. XIV. tunc prælatæ Congreg. Secretarii.*

Si petatur dispensatio super affinitate (ita pro-

sequitur Maschat) I. Exprimenda est linea recta, vel transversa, gradus æqualis, vel mixtus cum primo, ex cit. Constit. Plana, Cætera servantur sicut in impedimento consanguinitatis. Exprimi etiam debet, an affinitas oriatur ex copula licita, quia simul concurrit impedimentum publicæ honestatis II. In publica honestate, ex matrimonio rato orta, exprimi debet gradus, scilicet si orta sit ex sponsalibus, quia aliunde scitur, impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus non porrigi ultra primum gradum, *Trident. sess. XXXIV. cap. III. de reform. matrim. III.* In cognitione spirituali exprimi debet, an orta sit ex Baptismo, vel Confirmatione, an sit paternitas, vel compaternitas. 22

Nota I. sponsalia de futuro inita cum impedimento dirimente, etiam cum conditione dispensationis obtinendæ, nullam parere obligationem, itaut uterque conjugum liber sit ad inendum alia sponsalia, ut declaravit Cong. Conc. in *Brugnat. sponsalium 26. Jan. 1709. lib. LIX. Decretor. pag. 17.* & novissime in *Januen. sponsalium 12. Decem. 1733. in Thef. resol. ejusdem Cong. tom. VI. pag. 206.*

Nota II. neque nullam inducere obligationem, tamquam vera sponsalia, si matrimonium contractum sit coram testibus, sine Parocho, etiam copula subsequuta, in *Messanen. lib. II. pag. 12. & in Nollin 8. Junii 1595. lib. PIII. pag. 130.*

SECTIO CXVII.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. VI.

Decernit S. Synodus, inter raptorem, & raptam, quandiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consensuerit, eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces: & si Clerici fuerint, de proprio gradu decendant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam in uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter, arbitrio judicis dotare.

Circa raptorem conjuges tamen separandi sunt, donec eadem licentia obtineatur.

I. Raptorem quoruncumque mulierum, etiam si eas non rapiant ad effectum contrahendi cum ipsis matrimonium, sed ob alias causas, sunt ipso jure excommunicati. *Dub. Pof. 74. 254. ad d. c. 6. sess. 24. de reform. matrim.*

II. Si obtineant dispensationem, nulla facta mentione raptus in supplicatione, dispensatio est subreptitia, & Episcopus debet denegare executionem,

etiam si rapta sit separata a raptore, & libera consentiat cum in virum habere. *Dub. 10. Novemb. 1583. d. Pof. 74. 254. ad d. c. 6. sess. 24. de reform. matrim.*

III. Raptori non obstat raptum ad contrahendum matrimonium cum puella rapta, consilio, quod raptus fuerit executus, nedum consentiente, sed, & sollicitante ipsa puella, respondit S. Cong. in *Ruben. Raptus, & Conjuratum 3. Martii 1714. d. 64.*

S E C T I O C X X I V.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. VII.

Multi sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens S. Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: Magistratus etiam seculares hortatur, ut eos severe coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interfint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinerint.

Huc spectat decretum Cong. universalis Inquisitionis, jussu Clementis X. editum, cum alias 21. Augusti 1670. in quo §. Si contrahentes post n. 15. circa vagorum matrimonia hæc statuatur.

Si contrahentes sunt vagi, non procedatur ad licentiam contrahendi, nisi doceant per fides Ordinariorum suorum esse liberos, & in aliis servata forma Conc. Trident. in cap. VII. Sess. XXIV.

Fides, aliaque documenta, quæ producuntur de partibus, non admittantur, nisi sint munita sigillo, & legalitate Episcopi ordinarii, & recognita, saltem per testes, qui habeant votum marum, & sigillum, & attente considerentur, quod fides, seu testimonia bene, & concludenter identificent personas, de quibus agitur.

S E C T I O C X X V.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Matrim. cap. VIII.

Grave peccatum est, homines solutos concubinas habere: gravissimum vero, & in hujus magni Sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere, & retinere. Quare, ut huic tanto malo S. Synodus opportunis remediis provideat, statuit hujusmodi concubinariorum, tam solutos, quam uxoratos, cuicunque status dignitatis, & conditionis existant, si, postquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, excommunicatione feriendos esse, a qua non absolvantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quod si in concubinato per annum, censuris neglectis, permanferint, contra eos ab Ordinario severe pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, sive conjugatæ, sive solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publice vivunt, si ter admonitæ, non paruerint; ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio graviter pro modo culpe puniantur, & extra oppidum, vel diocesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, invocato, si opus fuerit, brachio seculari, ejiciantur: aliis pænis contra adulteros, & concubinariorum infligis, in suo robore permanentibus.

Hoc decretum, statuens sive conjugatos, sive solutos viventes cum concubinis, si ter admoniti eas non ejecerint, excommunicandos esse, nec absolvendos, donec re ipsa se ab eisdem sejunxerint, & si non paruerint, præter pænas contra adulteros, & concubinariorum infligis, graviter puniendos esse pro modo culpe ab Ordinariis: sicuti & ipsas concubi-

nas sive conjugatas, sive solutas, etiam nomine requirente, extra oppidum, vel diocesim, eorundem Ordinariorum arbitrio ejiciendas, ampliatum est Sisto V. Constit. *Ad Compendium* 30. Julii 1586. cujus textum habes supra post cap. III. Sive de Adulter. & supra part. 1. pag. 664.

S E C T I O C X X V I.

Eodem Sessio XXIV. de Reform. caput I.

Huic capitulo, in quo præscribit Tridentinum formam procedendi ad creationem Episcoporum, & Cardinalium, accessit Sili V. Constitutio *Postquam* 3. Dec. 1536. & Constitutio *Immensa* 8. Febr. 1537. ac Gregorii XIV. Constitutio. *Onus* 15. Maji 1591. Quoad examen vero, & qualitatem promovendorum ad Archiepiscopatus, & Episcopatus erecta est peculiaris Congregatio a Benedicto XIV. Constit. *Ad Apostolicam* 17. Octobris 1740. quarum Constitutionum summa, cum hæc inquisitio pertineat ad S. Sedem, & dictam Congregationem, omittuntur.

Idem Conc. decretum statuens, Episcopos de novo creatos teneri ad fidei professionem ante literas expeditas, declaratum est a Pio IV. Constit. *Insuper* 13. Novemb. 1564. præscribente formam hujusmodi emittendæ professionis, & a Greg. XIV. Constit. *Onus* 15. Maji 1591. declarante etiam modum, apud quem, & ad quem transmittenda sit Romanæ hæc professio.

Pariter dictum decretum ampliatum est ab eodem Pio cit. Constit. *Insuper*, extendente hoc onus, & formam ad præficiendos regimini monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum quorumcunque locorum regularium, etiam militarium.

Thesaurus de pœnis verbo *Fidei professio* n. 4. tenet, hanc Constit. non esse usu receptam quoad Prælatos regulares, quando Ecclesia, vel monasteria eis conferuntur, non a S. Sede in titulum ad vitam, sed ad tempus, v. g. per electionem a Capitulis, vel aliam provisionem factam ab eorum Superioribus.

Ejusdem tandem laudatum decretum, eos, ad quos pertinet Pastores Ecclesiis præficere, alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad eandem promoverint, quod declaratum est ab Inn. XI. ut ex contrario sensu Proposition. XLVIII. inter alias ab eodem præscriptas 2. Martii 1679. Cum dixit Concil. Trident. eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promoveant; Concilium, vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo præpositivo; vel secundo, locutione minus propria, præposit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando sit concursus, ut

S E C T I O C X X V I I.

Eodem Sessio XXIV. de Reform. cap. II.

Provincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis; aliisque ex sacris Canonibus permixtis, renovantur. Quare Metropolitanis per se ipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet saltem triennio, post octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore, pro more provincie, non prætermittat Synodum in provincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alij, qui de jure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur. Nec Episcopi provinciales prætextu cujuslibet consuetudinis ad metropolitani Ecclesiam in posterum accedere invitati compellantur. Item Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo provinciali cum aliis interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, observent, & observari faciant.

In reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia salva, atque integra maneant.

Circa Concilia provincialia quolibet triennio, cogenda, ut hic præscribit Tridentinum, jam notatum est parte I. pag. 558. & seq.

In eo autem, quod statuit, ut Episcopi nulli Archiepiscopo subiecti, vicinum aliquem Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo provinciali cum aliis interesse debeant, declaratum est a Congregatione, habita coram Bened. XIII. 28. Maji 1725.

Tom. III.

ut ex ejusdem Cong. responsis, per extensum relatis a Bened. XIV. lib. XIII. de Synodo dioc. cap. VIII. n. 14. edit. an. 1755.

I. Archiepiscopus, qui non habet Suffraganeos, non teneri eligere Metropolitanum ad effectum conveniendi in ejus Concilio provinciali.

II. Sex Cardinales Episcopos urbium, Romæ adjacentium, non teneri, ut supra.

L I I I I

III. Epi-

III. Episcopi omnes, qui sunt inter provinciam Capuanam, & Pisanam, non teneri eligere Metropolitanum ad effectum præfatum. Eos nihilominus, qui, vel quorum Antecessores jam semel post Trid. elegerunt Metropolitanum, teneri stare electioni: prout etiam Episcopos, qui a provincia romana inter dictas Capuanam, & Pisanam constituta divulsi fuerunt, & assignati Suffraganei Ecclesiarum in Metropolitanas ecclesiarum eidem subesse debere.

IV. Episcopos vere immediate subiectos Apostolicæ Sedi, qui sunt extra præfatam provinciam romanam, ubicunque locorum existentes, omnino teneri eligere Metropolitanum, juxta decretum Conc.

Trident. sess. XXIV. cap. II. de Refor. quatenus ipsi, vel eorum Antecessores non elegerint.

V. Abbates, aliosque Prælatos inferiores Nulius dicitur habentes jurisdictionem quasi Episcopalem in Clerum, & populum cum territorio separato, teneri eligere Metropolitanum, ut supra.

VI. Episcopos, Abbates, Prælatos inferiores, qui debent, ut supra, eligere Metropolitanum, eis non teneantur eligere viciniorum, debere tamen juxta decretum Conc. Trid. vicinum eligere, quod intelligendum est de non nimis longe distantibus ratione regionum.

SECTION CXXVIII.

Prosequitur idem Caput II. Sess. XXIV. de Refor.

Synodi quoque diocesane quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitanis, quam Episcopis, & aliis superscriptis negligentes fuerint, penas, sacris Canonibus sancitas incurrant.

Circa Synodum diocesanam, quam Tridentinum quotannis hic cogi præcipit, notatum est pariter præter l. pag. 559.

Cum autem simul debeat, teneri ad eam accedere etiam omnes exemptos, eximatque dumtaxat Abbates, qui subduntur Capitulis generalibus, uti sunt Regulares, in dubium revocari nequit, Abbates seculares, intra Episcopos diocesanos existentes, quibusvis exemptionibus, & privilegiis sussultis ab hoc accessu se eximere non posse, nisi specialiter, & expressè ab eodem exempti sint, ut ex declaratione Cong. Conc. in Mantuana 1630. relata in folio diei 23. Aug. 1727. tom. IV. Theaur. resolut. ejusdem Cong. pag. 112. §. 7. ut in Ceremon. Synodi 5. Aprilis 1732. ad IV. & V. dubium in eod. Theaur. tom. V. pag. 321. & tam. VI. sub. die 29. Aug. 1723. pag. 162.

Quod autem spectat ad Abbates Regulares, si isti una cum monasteriis, quæ regunt, sunt omnino exempti a jurisdictione Episcopis, ita ut eadem monasteria coalescant in unum corpus, seu conficiantur quam communicantur, cujus singula membra subdantur Capitulo generali ejusdem Ordinis, certum est juxta hoc Tridentini decretum, cogi non posse ad interessendum Synodo. Si vero præficiantur monasteriis, quorum quolibet solitarii est, nullam minime cum aliis Ordinis monasteriis conjunctionem habens, nullum societatis, & mutue communicationis vinculum, atque idem eorumdem monasteriorum Prælati nullum Superiorem agnoscant, cujus Capitulo subdiciantur, cujus generis plura extra Italiam reperiuntur, ii teneantur ad Synodum accedere, cum primis, non hos exemerit Trident. ut probat Benedictus XIV. lib. III. cap. I. de Synod. Dioc. n. 8. Quam distinctionem exacte servandum esse etiam statuit Cong. Concil. in

causa Regularium 19. Novembris 1604. sequenti decreto, relato lib. X. Decretor. ejusdem Cong. pag. 102. a tergo = Sacra &c. censuit, quod ad primum de injungendum omnibus Regularibus, qui vel Capitulis generalibus non subduntur, vel curam animarum exercent, ut ad Synodos diocesanas accedere sub pena privationis vocis activæ, & passivæ, ipso facto incurrendæ, atque aliis penis, arbitrio Episcoporum imponendis, etiam excommunicationis, adeo ut jus declarandi, atque penas imponendi ad Episcopos, non obstante quacunque exemptione, pertineat, eisdemque Episcopis sui sint prædictos Regulares, qui nullis Capitulis subduntur, absolute cogere ad diocesane Synodi observationem: eos vero, qui ratione curæ animarum interfuerint, ad servanda ea omnia, quæ in Synodo decreta fuerint circa curam animarum, & administrationem Sacramentorum. =

His monasteriis simile erat monasterium Benedicti Ordinis S. Benedicti dioc. Vigoricensis in Anglia; cujus Abbas, licet exemptus fuisset ab Episcopi jurisdictione, eo quod dictum monasterium in quo professionem emiseras, Apostol. Sedi erat immediate subiectum, non ideo declaratus fuit ab Innoc. III. exemptus ab onere interessendi Synodo: Episcopi Vigoricensis quia inferiora monasteria, quibus præerat, non probata fuerint exempta ab ejusdem Episcopi jurisdictione, ut videre est in Decretali laudati Innocenti, relata in cap. XVII. Ex ore, de privilegiis, quod consuegendum est, cum cap. III. Audiitis, de integritate scriptæ, & cum cap. XV. Audiitis, de Preferri. petitione ad eandem speciem. =

Eadem interpretatio quoad membra inferiora non exempta, faciendâ est de Decretali Homini. Episcopo Assisatensi scriptâ, relata in cap. XVI. Gerente, de Offic. Ordin. Cum

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1003

Cum autem ortum fuerit dubium, an etiam cog. possent accedere ad Synodum Abbates, & Superiores conventuum prius suppressorum iuxta Concil. Innoc. X. *Infaurandis*, & postea reintegratorum,

Alexander VII. declaravit, & definiuit, teneri, ut ex sequentibus literis in forma Brevis sub die 30. Martii 1661.

Cum sicut accepimus, posito decreto fel. rec. Innocentii Papæ X. Prædecessoris nostri, incipiente: *Ut in parvis*, die 10. Februarii 1654. edito, quo parvi conventus, non habentes præscriptum numerum Religiosorum, visitationi, correctioni, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegati, plene in omnibus subjiciuntur, dubitetur, an Abbates, Priores, Guardiani, & alii prædictorum conventuum Superiores, ab Episcopo vocati, ad diocesanam Synodum accedere teneantur; Nos, ejusmodi dubium tollere cupientes, præfatos Abbates, Priores, Guardianos, & alios parvorum conventuum hujusmodi Superiores ad Synodum diocesanam accedere teneri, si ad eam ab Episcopo, uti sedis Apostolicæ delegato, vocentur, auctoritate Apostolica, tenore præscriptum, declaramus, & ita ab omnibus, ad quos pertinet, servari præcipimus.

Cui definitioni concinit decisio Cong. Conc. in causa *Pientina Synodi*, sic relata a laudato Benedicto loco mox cit. cap. II. n. 4. = Inlante Promotore Synodi diocesis Pientinæ pro declaratione, an Superiores parvorum conventuum teneantur accedere ad Synodum diocesanam, quatenus fuerint vocati ab Episcopo, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, data fuerint literæ pro informatione Ordinario, qui tulit, Guardianum Minorum Conventuum S. Quirici, ad Synodum diocesanam die 24. Septem. proxime elapsi accesserunt, comparuisse per Procuratorem, asserendo, non teneri accedere, eo quia Fratres Minores Conventuales obstringi non poterant legibus Synodalibus; Priorem vero Servorum B. M. V. se excusasse per epistolam, ex quo dictam visitationem generalem sui excoibit expectabat; & denique Patrem Guardianum Conventuum civitatis Pientinæ, absque ulla hæzitatione Synodo interfuisse: unde E.E. VV. exorat, ut ne Superiores hujusmodi parvorum conventuum subjectioni suæ jurisdictioni quodammodo excusentur, licet in iis, quæ respiciunt visitationem, & correctionem ad tendendum decreti sui. mem. Innoc. X. incipienti, *Ut in parvis*, semper suam exercuerit facultatem, declarare dignentur, illos teneri ad Synodum accedere, mediante resolutione infra-scriptorum dubiorum.

I. An PP. Guardiani, exteriorque Superiores parvorum conventuum teneantur accedere ad Synodum diocesanam, quatenus fuerint vocati ab Episcopo, tamquam Sedis Apostolicæ delegato. Et quatenus affirmative.

II. An casu, quo vocati non interveiant, subiacere debent multæ in prædicta Synodo diocesana adversus contumaces comminatio.

Die 16. Janii 1703. S. Cong. Conc., ad I. respondit affirmative; ad II. pariter affirmative, arbitrio Ordinarii, excepta multa pecuniaria. =

Si vero agatur de conventibus nunquam suppressis, (sanctis tamen ante decretum Urb. VIII.) in quibus actu incoleant sex Religiosi, quorum quatuor sint Sacerdotes, eorum Superiores cog. nequeant ad interessendum Synodo, cum dicti conventus non subdantur Ordinarii jurisdictioni juxta sequens decretum Cong. super Statu Regularium die 29. Novemb. 1657. = Sacra Cong. super Statu Re-

gularium censuit, conventus, nunquam suppressos, in quibus actu degunt de familia plures, quam sex Religiosi, minime comprehendendi in decreto lan. mem. Innocentii X. quod incipit *Ut in parvis*; ac proinde locorum Ordinarios nequaquam posse, in vim dicti decreti, in hujusmodi conventibus, aut illorum personis, ullam sibi jurisdictionem vindicare. =

Quod decretum servandum esse declaravit etiam Cong. Conc. in causa *Melphitana jurisdict.* 2. Aug. 1686. ac in secunda propositione cit. causæ Pientinæ 15. Septemb. 1703.

Quod tandem spectat ad Regulares, animarum curam exercentes, quos hic Tractantium, sive subiecti sunt, sive non, Capitulis generalibus, promissæ, & Indulgentiæ Synodo interesse debere declarat, quæri potest.

I. An, si cura animarum per se exerceatur a Prælo regulari exempto, & Capitulo generali subiecto, ipse nihilominus teneatur interesse Synodo.

II. An, si exerceatur per Capellanum, ejusdem Prælati nutu amovibilem.

III. An, si per Vicarium secularem, prævia approbatione Episcopi, ab eodem Prælo in perpetuum deputatum.

IV. An itidem idem Prælati interesse debeat, si cura annexa sit non Ecclesiæ principali, sed alteri huic accessorie unitæ, etque regatur per aliquem Regularem a dicto Prælo designatum, & ad ejus placitum amovibilem.

V. An pariter idem Prælati teneatur interesse, si cura annexa quidem sit monasterio principali, regatur tamen per Regularem, non ab eo, sed a Capitulo deputatum, ita ut sine hujus facultate removeri nequeat.

VI. An tandem teneantur interesse Synodo vicioris Episcopi Abbates prædicti nobiliori exemptione tertii speciei, cum territorio nempe separato, & vera qualitate nullius, ac cum facultate propriam Synodum celebrandi.

Quoad I. laudatus Benedictus loc. cit. cap. I. n. 2., jure merito sentit, nullam fieri posse questionem, cum manifeste comprehensum sit in transcripto Trident. decreto.

Quoad II. eundem ipsum Prælatum, non Capellanum interesse debere communiter sentiunt: D.D.

L 11111 2

GITH

cum ipsemet personam gerat Curati; Capellanus vero ab ejus nutu pendens; metus reputetur adjutor, & administrator juxta celeberrimam Rotæ decisionem *CXC. coram Seraphino*.

Quoad III. Conveniunt pariter inter se DD. teneri Vicarium, non Prælatum, cum universum curæ exercitium in illum translatum sit: sicuti etiam, decisum fuisse testatur Fagnan. in cap. *Quod super his, de major. & obed. n. 7.*

Quoad IV. Card. de Luca *Decis. XXXVII. de jurisdict. n. 4.* probat, teneri non Prælatum, sed Regulatorem, cum hic solus vertetur inter parochiarum incolarum, eorumque indolem, & mores cognoscat. Ex quo fit, ut loci Ordinarius in ceteris omnibus parochiarum respectibus, hunc, & non monasterii Prælulem consulat; & si opus fuerit, moneat, ac corrigat, neque ullam monasterii Prælati rationem habeat, nisi cum eidem injungendum duxerit,

ut præfatum Regularem a curæ exercitio removeat. =

Quoad V. Sæpe laudatus Benedictus loc. cit. cap. l. n. 13. autumat, teneri, non Prælatum, sed Regularem, ex decreto Cong. Conc. edito 1. Aprilis 1656. in causa = *Nova Segovia Infulem Trullipianum lib. XIX. decretorum. pag. 568.* in qua rescriptum fuit; Episcopum procedere posse ad penam, etiam censuratum, contra Regulares excoercentes curam animarum in Ecclesiis parochialibus Regulatorem, si renuant accedere ad Synodum, non autem contra Superiores eorundem Regularium, =

Quoad VI. Idem Benedictus cit. loc. num. 16. hæc habet: = Durum quippe nobis videtur, illis proprium habentes territorium, in quo jura exercent quasi episcopalia, adigere ad interveniendum Synodo vicini Episcopi, si ipsi non Abbatum facultatem habeant propriam Synodum celebrandi. =

S E C T I O C X X I X.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. caput III.

In hoc capitulo agit Tridentinum, qua ratione visitatio diocesis sit facienda ab Episcopo: circa, quam placet hic referre tradita a dicto Benedicto lib. X. cap. X. de Synod. Diac. editi. an. 1755. n. 6. ibi.

„Quæ hæcenus diximus, ut quilibet videt, et omnia collineant, ut scilicet a foro ecclesiastico omnis arceatur vagantibus speciei quem eundem scopum semper tetigit Sacra Cong. Conc. quovisunque de pecunia, quocunque nomine Episcopo pensantia, in ea actum est. Concilium Tridentinum Sess. XXIV. cap. III. de reforma. præcepit, ut Episcopus singulis annis suæ diocesis visitationem instituat, quam si, propter ejusdem diocesis latitudinem, intra annum explere nequeat, biennio saltem absolvat. Visitanti autem Episcopo permittit pro se, suoque honesto comitatu, ab iis, quibus de jure id onus incumbit, procuratores exigere, seu moderatos, & frugaliter victualia recipere; relinquendo tamen arbitrio eorum, qui visitantur, aut eadem victualia subministrare, aut pecuniam, quam antea consueverant, exsolvere. Hoc porro decreto non prohibetur Episcopo, ne intra ejusdem anni curriculum, si ita necessarium duxerit, iterum diocesim visitando perloqueretur, quemadmodum teste notant Fagnanus in cap. Cum venerabilis num. 3. de censuris = Pirhing = in III. lib. decretal. tit. XXXIX. sect. II. n. 94. = Cardinalis de Luca = in Miscell. Eccles. disc. l. n. 118. & in annotatione. ad Concil. Trident. disc. V. num. 6. = sed, ne quisquam Pastorem visitationem iterantem instimulet, quasi crebrius ad suas oves accurrat, ut eas sæpius tondat, non autem, ut eandem morbis novum afferat medicamen; propterea cum Sac. Cong. Episcoporum, & Regul. anno 1586. tum Sac. Cong. Concil. die 19. Septem. 1682. censuerunt, Episcopo bis eodem anno diocesim visitanti, unicam tan-

„tum deberi procuracionem: examinato quippe loquenti articulo = An Episcopus, qui, si comode fieri possit, diocesim suam quantum visitare tenetur, possit bisvisitationem facere per mensem, vel circiter, antequam labatur iter, annus a die peracta ultima visitationis, vel potius debeat expellere, quod aut circulis integre compleatur, antequam denovo visitet, ita ut intra singulis circulis anni cursum tantum visitatio fiat. = Sac. Cong. Conc. prædicta die, & anno. respondit: = Affirmative; sed non posse recipere procuracionem, utque visitatio, nisi semel in anno. = Cui quidem responsioni concinit alia, ab eadem Sac. Cong. tum die prima Junii 1737. in causa Policastræ. Procuracionis, = in qua proposita questione = An Episcopus, non completo anno ab ultima visitatione, possit iterum eandem Ecclesiam visitare, & aliam procuracionem a visitandi exigere = respondit fuit: = Affirmative quoad primam partem, & negativè quoad secundam: Thesar. Resolut. tom. VIII. pag. 87. = Hæc etiam pertinet, quod ab eadem Sac. Cong. decisum fuit quod, procuracionem solvendam Vicario capitulari, diximus superius = lib. II. cap. IX. n. 5. postea = Vicario capitulari diocesim visitari post annuam die ultimæ visitationis, ab Episcopo peractæ: sed, quoniam non decet, ut ipse cum tanto incedat comitatu, quanto indiget Episcopus, qui majori prefulget dignitate; idcirco Sac. Cong. die 15. Julii 1708. in causa = Ossanen. Procuracionis, impressa tom. IX. Thesar. pag. 172. = rescripti, Vicario capitulari deberi tantum mediocriter procuracionem, quæ Episcopo solvi consueverunt tali enim pacto servabatur indemnis ab expensis, quæ visitationis causa occurrunt, sed nihil licet ea percipier. =

S E C T I O C X X X.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. cap. IV.

Quæ accesserint huic Capitulo, in quo statuit Tridentinum, ne ullus sive secularis, sive regularis prædicare præsumat, etiam in Ecclesiis sui Ordinis, contradicente Episcopo, jam notatum est pag. 618.

S E C T I O C X X X I.

Sessio XXIV. de Reform. cap. V.

In hac Capitulo statuit, Tridentinum I. causas Pontifice, quod confirmatum est a S. Pio V. Constit. Si de protegendis 1. Apr. 1569. §. V. ibi. graviores contra Episcopos, depositione, aut privatione dignas, cognoscendas esse tantum a Romano Pontifice.

Pontificem tamen causas, nobis & Successoribus nostris reservatis, ut re quæsitæ, & nobis renunciata, contra eos ad depositionem, & alias penas prædictas procedamus, uti criminis atrocitas videbitur postulare.

Statuit II. minores causas, quas contra eosdem Episcopos cognoscendas, & terminandas esse in Concilio tantum provinciali, verum, cum hoc budie cogi non consueverit ob rationes allatas part. I. pag. 559. hæ quorum cognoscendæ erunt a Romano Pontifice.

S E C T I O C X X X I I.

Eadem Sessio XXIV. de Reformat. cap. VI.

Liceat Episcopis in irregularitatibus, omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto, provenientes, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibuscunque casibus occultis; etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscunque sibi subditos, in diocesi sua per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.

Huic decreto, tribuendi facultatem Episcopo, aut per se, aut per suum Vicarium ad id specialiter deputandum, absolvendi suos subditos in sua diocesi in foro conscientie a quibuscunque casibus occultis, Sedi Apostolicæ reservatis, & a crimine hæresis in eodem foro per se ipsam tantum, derogatum est, quoad absolutionem ab hæresi, ut ex responsis S. Pii V. Greg. XIII. & Clem. VIII. ac pluribus S. Cong. decretis, relatis a Bened. XIV. lib. IX. cap. IV. de Synodo diœc. n. 4. & seq. edit. an. 1755. Potest tamen Episcopus, tamquam Inquisitor natus contra hæreticam pravitatem resipiscentem hæreticum, aut sponte coram se comparantem, aut ad suum forum, quoquo modo deductum, pro utroque foro absolvere, vel per se, vel per alium, ut absolvere possunt Inquisitores delegati ab Apostolica Sede, ut in cit. cap. de Synodo n. 3.

Item derogatum est etiam quoad absolutionem a quibuscunque aliis casibus contentis in Bulla Cæ-

næ, quantumvis occultis: cum enim in præfata Bulla §. Cæterum facultas ab iis absolvendi expresse indicatur Episcopalis, vel etiam majori dignitate præditis, derogaturque cujusvis Concilii decretis, consequens est, hodie Episcopos ab eis absolvere non posse virtute hujus Tridentini decreti, quod expresse loquitur de occultis; textum leges in calce hujus Operis.

Quod autem dicta Bulla habeat locum etiam in occultis, jam declaratum fuisse testatur Paganus, ut mox dicetur.

Neque vigore prædicti decreti absolvere possunt a censuris incurulis ob simoniam in Ordine, ex Constitutione Sixti V. Sanctum, & salutare §. Januarius 1588. in qua expresse derogatum est eidem decreto.

Quam Constitutionem, licet Clemens VIII. redegerit ad terminos juris communis, ut alibi notavi, prætervavit tamen censuras, & penas in ea latas contra simoniacos in Ordine.

Item

Item vigore dicti decreti absolvere nequeunt ab aliis casibus, etiam occultis, post Tridentinum Papæ reservatis.

Cui fundamento innixus hoc asseram, placet hic referre rationum momenta jam a me allata in additionibus ad Thesaurum de penis Ecclesiæ parte 1. cap. XXIII. post §. diei VI. Fagnanus in cap. XV. *Dilectus de temporib. Ordinatus*. n. 30. & scilicet hac habet. = Sed nunquid Episcopus facultate sibi tributa in dict. cap. VI. *sess. XXIV.* in casibus occultis post Concilium ex nova lege sedi Apostolicæ reservatis, etiam cum clausula, non obstantibus, absolvere possit? Sac. Cong. censuit, non posse. Et in specie cum dubitatum fuerit, an Episcopus, & Inquisitores possint hodie ex dict. cap. VI. *sess. XXIV.* absolvere lapsos in hæresim, non obstante Bulla Cænz Domini? Censuit, eam Bullam derogasse decreto cap. VI. Unde frustra nonnulli ex recentioribus Theologis hunc articulum in controversiam adducunt, cum habeamus claram determinationem Sacræ Congregationis. Præterea cum dubitasset Archiepiscopus Florentinus, an vigore cap. VI. *sess. XXIV.* posset absolute quandam monalem, quæ occulte, & ad maximum finem fregerat clausuram, non obstante Bulla S. Pii V. quæ videtur habere locum in casu publico, variatum esse sententiis; nam ex decem Cardinalibus tres censuerunt, eam Bullam non habere locum in occultis, quia illius verba sunt generalia, & est tantum exceptus casus, nisi in mortis articulo &c. Et quia jam declaratum, Bullam Cænz Domini, quæ prohibet ab aliis absolvi, habere locum etiam in occultis. Et quia cum Bulla sit concessa post Concilium, censetur derogasse Concilio. Quatuor censuerunt, eam Bullam non habere locum in casibus occultis. Reliqui autem tres dixerunt agendum cum Santissimo, qui declaravit, Bullam S. Pii V. habere locum etiam in occultis; tamen concessit facultatem Archiepiscopo absolvi illam monalem. Unde postea Congreg. generaliter consultata, an si monialis alicujus monasterii, jurisdictioni Regularium subiecti, secreto deliquerit in materia clausuræ, in foro conscientiarum absolvi possit vigore ejusdem decreti ab Episcopo, cui tanquam delegato in illis, quæ ad clausuram pertinent, auctoritas tributa est decreto cap. VI. *sess. XXIV. de Regul.* hanc prædicta Bulla. S. Pii V. respondit = non posse =

Quia vero a Fagnano non indicatur quo anno primum hic a se citatum decretum emanaverit, ne in dubium revocetur ejus emanatio, diligenter a me pervolutis Regellis Sac. Congreg. Conc. illud reperi emanatum fuisse mense Jan. 1589., in responso ad postulatam XII. quod inter alia eidem Cong. fecit Gaspar Vicecomes, Archiepiscopus Mediolanensis

occasione visitationis ad sacra limina: cum enim dictum postulatam XII. expresserit italico idiomate, quod in latinum versum, sonat = Quia multoties accidit incurri censuras reservatas Sedi Apostolicæ, contraveniendo Constitutionibus papalibus emanatis post Concil. Triden. desiderat Archiepiscopus facultatem absolviendi contravenientes, qui aliquando remanent diutius censuris obstricti, cum non habent motum obtinendi absolutionem a Romana Curia; potissimum circa clausuram monialium, & regularem vinorum = prout reperitur lib. V. *decret.* pag. 239. Sac. Cong. abstinuit a concessione postulatæ, sed demum tacite confirmavit, quod circa hujusmodi facultatem absolviendi ipsemet Archiepiscopus per hæc prædicta verba, mense Jan. 1589., prout reperitur cit. lib. V. pag. 240. = *Reservaciones casuum de novo post Concilium, non comprehenduntur in cap. VI. sess. XXIV. de refor.*, & præsertim super clausura monialium. = Quam declarationem Gallemart ad hoc idem cap. refert, confirmatam fuisse a Greg. XIII. Ex quibus patet, qui sensus fuerit Episcoporum post quæ proximam Tridentini publicationem circa facultatem ipsæ tributam a cit. cap. VI.

Nota I. facultate concessa Episcopo in hoc cap. uti non posse Episcopos = illarum Regionem, in quibus Concilium Tridentinum adhuc receptum non est quoad decreta respicientia disciplinam, = ut probe B. ned. XIV. lib. IX. cap. V. de Synod. *disc. eccl.* n. 1755. n. 2. nedum ratione, sed etiam ex declaratione Cong. ejusdem Concilii.

Nota II. cum Fagnan. ad cap. XXII. *conclusionum de sent. excom.* n. 31. facultatem concessit Episcopo a cit. cap. VI. dispensandi super irregularitate ex delicto oculo proveniente quoad suspensionem, & ministrationem Ordinum non competere Episcopo, nondum consecrato.

Nota III. cum eodem num. 32. & 33. neque competere Cardinalibus in Ecclesiis titularibus, & eorum subditis, ex declaratione Cong. *consecrata* a Greg. XIII. sicut nec aliis inferioribus jurisdictionem quasi episcopalem habentibus in locis jurisdictionis, sub die 9. Decemb. 1581.

An autem dicta facultas competat Abbatibus Regularibus, quibus de jure competit facultas minorum Ordines suis subditis Regularibus conferendi, idem Fagnan. loc. cit. n. 29. videtur sentire, posse competere quoad susceptionem didorum Ordinum, & eorumdem ministrationem, etiam si irregularitas contrita esset post ingressum in Religionem.

Circa alia quamplura dubia quoad intellectum facultatum in hoc Trident. decreto Episcopo tributum adeatur Gallemart. ad hoc idem cap. & Fagnan. in *Commentariis ad cap. XV. Dilectus filius, de temporib. Ordinatus*. n. 2. ad 38. & ad cap. XI. *Item de Sepult.* n. 43.

S E C T I O C X X X I I I .

Eadem Sessio XXIV. de Reform. cap. VII.

UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat; præcipit S. Synodus Episcopis omnibus, ut non solum cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium capto explicant, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, & commode fieri peterit, servari studeant, juxta formam, a Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam, quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: nec non ut inter Missarum solemniam, aut divinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire, studeant.

De onere hic Parochis injuncto & explandi populi monita, jam sermo institutus est pag. 816: & seq. lo inter Missarum solemniam sacra eloquia, & salutis

S E C T I O C X X X I V .

Eadem Sessio XXIV. de Reform. caput VIII.

Apostolus monet, In omnibus etiam cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Penitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime vacaturæ ab Episcopo instituitur, qui Magister sit, vel Doctor, aut licentiarus in Theologia, vel jure canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperitur, qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censetur.

Hoc decretum statuens, ut in Cathedralibus institueretur Penitentiarius præditus qualitatibus hic expressis, ampliatum est a Benedicto XIII. Concilio. *Palæstralis* 19. *Maii* 1725. præcipiente, ut hujusmodi præbenda in Italia, & Insulis adjacentibus conferatur per concursum, eo pari modo, quo Ecclesiis parochialibus, ibi.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutio sancimus, ut in Cathedralibus quibuscunque Italiae, Insularumque adjacentium, in quibus præbenda theologalis hætenus instituta non fuerit, præbenda primo vacatura, post ejusdem præsentis Constitutionis publicationem, sive ad Nos, Sedemque Apostolicam, sive ad Ordinarium illius collatio, atque provisorio pertineat, ipso jure, & absque ulla alia declaratione sit, ac esse censetur præbenda theologalis constituta. Volumus insuper, ut tam illa, quam reliquæ omnes aliz præbendæ theologales hætenus constitutæ, & deputatæ conferri semper debeant Doctori in sacra Theologia, vel qui infra annum doctorem lauream in eadem facultate suscipiat, & cæteroque magis idoneo in formali concursu ab Examinatoribus renunciato, eo plane modo, quo parochiales Ecclesie conferuntur. Hunc porro in finem, quotiescunque ejusmodi præbenda theologalis conferenda erit, per edictum publicum vocentur quicumque concurrere, & examini sese subjicere voluerint, coram Episcopo, & quatuor Examinatoribus, etiam si synodales non sint, ab eodem Episcopo actu eligendis, ac deputandis, in theologali tamen facultate licentiat, & valde peritis, sive secularibus, sive regularibus, & illi, qui in ejusdem concursu probatus, magisque idoneus renunciatus fuerit, præbenda conferatur. Quoties autem præbendæ collatio ad S. Sedem spectabit, Episcopus ad Romanum Pontificem pro tempore existentem acta concursus transmittere teneatur, ut ipse vacantem præbendam illi assignare, atque conferre possit, quem ceteris digniorem, & magis idoneum in Domino judicaverit.

Quod

Quod si Episcopus primo vacaturam præbendam contra formam in præsentî Confi. præscriptam conferre præsumperit, vel etiam in aliis occurrentibus casibus eandem formam observare neglexerit; illius collatio, atque provisio ipso jure nulla, & irrita, nulliusque prorsus roboris, vel momenti sit, ac esse debeat, ejusdemque præbendæ dispositio statim devolvatur, & pertineat ad S. Sedem, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, a quo Doctori in sacra Theologia conferetur.

Cæterum, ut fructus, quem Tridentina Synodus ex præbendæ theologicæ institutione perceptum iri speravit, omnino re ipsa, & cum effectu percipiatur; volumus, statuimus, & mandamus, tertiam partem proventuum dictæ præbendæ theologicæ ab Episcopo distribui, & proportionaliter applicari singulis Lectoribus Sacræ Scripturæ, quæ a Præbendato præscriptis diebus, & horis totius anni habendæ erunt, ita ut, si Præbendatus universas lectiones habuerit, assignatas distributiones integras absque ulla porus diminutione consequatur; si vero in aliqua, vel pluribus lectionibus defecerit, distributiones neglectis lectionibus respondentes amittat, quæ in Sacristiæ Ecclesiæ beneficium cedant, ac erogentur. In casu autem gravioris contumaciæ Præbendati, liceat Episcopo deputare alium Theologum, Sacerdotem secularem, vel regularem, qui juxta supplendo ejusdem Præbendati vices, prædictis distributionibus potiatur.

Quoniam vero nonnulli Episcopi, sicut accepimus, ut propriæ incuriæ aliquod velamen obtendant, dilatare erectionis ejusmodi præbendæ theologicæ causam in remissionem, et insufficientiam præbendarum suarum Ecclesiarum rejicere solent; Nos omnem de cætero prætextum, sive excusationem e medio tollere, ac penitus eliminare volemus, motu... decernimus, statuimus, atque præcipimus, quod ubi præbenda theologicæ, computatis etiam distributionibus quotidianis, ac annuum saltem redditum futurorum sexaginta monetæ romanæ non ascedat, pro summa ad hanc taxam consuevandam deficiente, iidem Episcopi unire possint, & debeant eidem præbendæ aliquod simplex beneficium, cujus supplemento prædicta summa conficiatur, primo vacaturum in quocunque mensi, & qualitercunque, ac quomodocunque Sedi Apostolicæ affectum, & reservatum; ita tamen, ut a tali unione illa omnia beneficia, quæ pro Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Papæ Familiaribus, Nunciis Apostolicis, atque Prælati Congregationum, quibus iidem S. R. E. Cardinales interfunt, Secretariis, in alia Constitutione ad promovendam Seminariorum erectionem novissime per nos condita peculiariter reservavimus, perpetuo reservata, & excepta sint, ac esse intelligantur, & quidquid secus fieri contingeret, ex nunc prorsus irritum, ac inane nullius roboris, vel momenti esse, ac fore decernimus, & declaramus.

Postremo quæcunque hæcenus de præbenda theologica, & Sacræ Scripturæ lectione sancimus, extendimus, ac adamussim observari volumus, & mandamus (congruentem congruis referendo) quoad institutionem Canonici Pœnitentiarîi in illis Cathedralibus, in quibus nondum fuerit institutus, ejusque honestam sustentationem, concursum, deputationem, omniaque alia ad illius officium pertinentia; & præter illa, quæ a Nobis superius disposita sunt, ea insuper, quæ Tridentina Synodus *cap. 8. Sess. 24.* de reformatione hujus Ministrî qualitate, ætate, & exemptionis a servitio chori constituit, exacte observari decernimus, præcipimus, & mandamus.

S E C T I O G X X X V.

Eadem Sessio XXIV. de Reformatione. cap. XI.

Quoniam privilegia, & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit S. Synodus, ut, si quando iustis, gravibus, & fere necessariis, suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotarios, Acolytos, Comitibus Palatini, Cappellani Regii, aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit: nec non alios, cuicunque monasterio

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 109

oblato, vel quomocunque addicto, aut sub nomine fervientium Militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocunque alio titulo assumi; nihil ex iis privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quo minus ii, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus; & quoad Cappellanos Regios juxta Constitutionem Innocentii III., quæ incipit, *Cum Capella*, subiecti existant: exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut Militiis actu serviunt, & intra eorum septa, ac domus resident, subque eorum obedientia vivunt; sive iis, qui legitime, & secundum regulam earumdem Militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscunque, etiam Religionis S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum Militiarum. Quæ vero privilegia residentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in iis, qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione predictorum beneficiorum minime intelligantur, sed Ordinarii jurisdictioni subiecti permanent: non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

Hoc decretum, statuens per onorarios titulos, aut privilegia quibuscunque concessa, aut concedenda nihil detractum intelligendum esse juri Episcoporum, confirmatum, est a S. Pio V. Constit. *Quapropter* 1. Jan. 1568. revocante etiam indulta Comitibus palatinis, & quibuscunque officialium Romanæ curiæ collegiis concessa, promovendi ad doctoratus, licentiatum, & magistrum gradum ad effe-

ctum consequendi dignitates, & externa beneficia ecclesiastica: textum habes supra pag. 919.

Circa facultatem creandi doctores in Theologia, vide notata cit. pag. 919.

Huc eadem Trident. decreto accessit Constit. Gregorii XIII. *Circumspecta* 25. Novemb. 1680. in qua jurisdictioni Ordinarium præservatur in puniendis Vicariis, familiaribus, colonis, & iniquis Fratrum Militum S. Jo. Hierosolymitani, ibi.

Idcirco nos huic malo, quod a prædicto Concilio multo ante prævisum fuerat, salubriter providere volentes omnia, & singula privilegia, exemptiones, gratias, & indulta Magistro, conventui, Militibus, & Militiæ dicti Hospitalis per quocunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sederæ prædictam in genere, vel in specie quomodolibet concessa, & confirmata, necnon dicti Pii V. literas super eorumdem confirmatione emanatas, sub dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 29. Novembris 1568. Pontificatus sui Anno III. ad prædicti Concilii decretorum terminos, tenore præsentium reducimus, ac reducta esse, nihilque ex ipsis privilegiis, exemptionibus, gratiis, & indultis, Ordinariis locorum detractum esse, quo minus ipsorum Militum Vicariis, Capellani, Ministri, fervientes, adscripti, coloni, procuratores, & familiares Militum hujusmodi, quibus ea jam concessa sunt, & in posterum concedi contigerit, ab ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, etiam extra visitationem, quando, & quoties opus fuerit, inquiri, visitare, puniri, & corrigi possint, ipsorumque Ordinarium jurisdictioni plene in prædictis subiecti existant, (exceptis tamen iis, qui Ecclesiis, aliisque locis dictorum Militum actu serviunt, & intra eorum septa, & domos resident, ac sub eorum obedientia vivunt, quæ omnia, debere simul concurrere intelligantur, sive iis, qui legitime, & secundum regulam prædictæ Religionis professionem fecerint, de qua loci Ordinario constare debeat) Eisdem Pii Papæ V. literis memoratis, quoad alia, & in eo maxime, quod voluit prædictorum Militum privilegia, illorumque confirmationem non comprehendere neque Ecclesias, neque personas, in his, quæ ad curam animarum pertinent, sed in his dicti Concilii Tridentini decreta omnino servari debere, in suo robore permanentibus.

Circa Protomatores, si sermo sit de Participantibus, quorum hodie Collegium ex duodecim constituitur, hi sunt absque ulla dubitatione, & controversia tam in civilibus, quam in criminalibus sunt plene exempti a jurisdictione Ordinarium, quibus duntaxat subdantur quoad beneficia, quæ in eorum possident dictebus, juxta allegatas Leonis X. & Sixti V. Constitutiones: ita Bened. XIV. lib. III. cap. VIII. de Synod. dioc. edit. an. 1755. n. 3.

Tom. III.

Si vero sermo sit de Protonotariis non participantibus, laudatus Bened. cit. n. 3. & 4. hæc habet: „ Aliud tamen est de Protonotariis non participantibus: hos quippe, de quibus in præsens so-

M m m m

prohemion esse illis adeptam. Sed verius Barbosa
Juris Ecclesiæ. lib. I. cap. XXII. n. 15. & Faber de Protonotariis. cap. XI. n. 13. exilimant de-
 creti conciliaris virtute, unice ablatam illis esse
 exemptionem quoad causas criminales, non autem
 quoad civiles; in quibus vigere adhuc arbitrantur
 privilegium, ipsam concedam a Concilio Late-
 ranensi *Seff. X.* atque a Leone X. confirmatum =
Constit. XI. §. IV. Bullar. tom. III. part. III. pag. 406. = quo immunes sunt a potestate Ordinarii
 in causis excedentibus summam XXV. ducatorum.
 Quod si quis illius privilegii nudum verborum
 corticem consideret, facile sibi in animum indu-
 cet, enunciatam restrictionem exemptionis ad
 solas causas civiles, excedentes summam XXV.
 ducatorum, intelligendam esse de Protonotariis,
 habitum, & Rochetum non gestantibus; non au-
 tem de illis, qui hinc insignibus induti continue
 incedunt, quos propterea credit, in qualibet etiam
 minimi momenti civili causa esse ab Ordinario ju-
 risdictione subtrahos. At, qui mentem Constitu-
 tionis penitus investigaverit, & contextum perpen-
 dicit, rectius exilimabit, solum voluisse Pon-
 tificem, ut Protonotarii, proprium habitum de-
 ferentes, conveniri nequeant coram Ordinario in
 causis prædictam summam excedentibus; ceteros
 vero, habitum non gedantes, in omnibus, etiam
 graviora momenti causis, reliquis suis jurisdi-
 ctione Ordinariorum, quibus alias de Jure subdu-
 tur. Ita enim paulo post Concilium Lateranense,
 Leonis Constitutionem interpretatus est Antonius
 de Pretis, *de jurisdict. Episc. cap. VIII. per tot. inter*
Traſlat. magnos tom. XIII. part. XII. fol. 168.
 = cui subscripsit Faber = in cit. *Traſlat. de Pro-*
tonotariis. cap. XI. n. 8. & seqq. Et, quod caput
 est, eandem interpretationem sequitur S. Cong.
 Conc. uti videre licet in una *Papien. 14. Decem-*
bris 1630. lib. XIV. Decretor. fol. 360. in Placen-
tina 20. Augusti 1633. lib. XIV. Decretor. fol.
760. & in Nollis 19. Januarii 1641. lib. XVI.
pag. 570.
 Quinimo eadem S. Cong. ad arcendas frequentes
 Ordinariorum conqueſtiones de excessivo Proto-
 notariorum numero, ex quo Episcoporum aucto-
 ritas in dies minuebatur, læpius consulendum cen-
 suit Sanctissimo, ut deinceps in Apostolicis literis,
 quibus ejusmodi Protonotarii creantur, expresse
 adderetur, ne in causis civilibus ulla gauderent
 exemptione a jurisdictione Ordinarii, quemad-
 modum Sacra Congr. consilium sequutus, ad-
 dendum præcepit Urbanus VIII. anno 1633. quod
 legitur in dicta *Placentina lib. XIV. fol. 760.* Et
 coherenter ad hæc bon. mem. Altovitus, S. Cong.
 Secretarius in suo suffragio, exarato in quadam
 causa, cui titulus = *Dubia exemptionis* = hæc
 scripsit: = Cederem, expresse declarandum,
 Protonotarios non participantes, etiam si immedia-

te creatos a Papa, sine habitu, & Rochetum
 gestantes, five non, tam ratione personarum,
 quam beneficiorum, subiacere in criminalibus con-
 victionibus jurisdictioni Ordinarii: in civilibus vero
 causis, cujuscunque summæ, ejusdem Ordinarii
 jurisdictioni, in prima instantia subiacere Proto-
 notarios, habitum, & Rochetum continue non
 deferentes: illum autem continue deferentes præ-
 dictæ jurisdictioni subiacere in prima instantia, ut
 causis summam ducatorum XXV. non excedenti-
 bus, & quoad istos agendum denuo cum Sanctissi-
 mo, ut in Brevibus apponatur clausula, *quod in*
civilibus omnino subiaceant jurisdictioni Ordina-
rii. = Quo circa Apostolicis literis, quibus digni
 in numerum referunt Protonotarii non par-
 ticipantium, semper hæc inferitur clausula: *Quæ*
exemptiones a S. Cong. Trident. sublatæ, ita ut
nedum quoad criminalia, sed etiam quoad civilia
subjaceant Ordinarii: = uti habetur apud
 citatum Fabrum *cap. II. n. 7.* Et non ipse, qui
 amplissimo diplomate, dignitates, & Canonicas
 cathedralis Ecclesiæ Patavinæ, inter honores
 adscriptus Apostolicæ Sedis Protonotarius, di-
 ferte unus declaravimus, per privilegia illa con-
 cessis, nihil esse detractum episcopali jurisdic-
 tioni, quod legitur = in nostra *Constit. XII. Jul.*
lar. tom. I. =

Quoad decoratos vero aliis honoribus civilibus
 Romana Curia, vel extra, Tridentini decretum con-
 firmatum est ab Innocentio XI. decreto Cong. Con-
 c. ejus jussu edito 27. Feb. 1677. & relato in appen-
 dice Cong. Romani sub Bened. XIII. n. 7. respectu Col-
 lectorum spoliatorum ad Cameram Apostolicam per-
 tinentium, quos eus subscit Ordinariorum jurisdic-
 tioni in concernentibus curam animarum, ut servi-
 tium Ecclesiæ, si beneficium cum, vel sine cura pos-
 sideant, ceteri sive in eodem decreto expressis, non
 obstante exemptione ipsam tributa ab Urb. VIII.
Constit. alias 2. Jul. 1636.

Quoad intervenientes Ordinibus militibus, &
 nominatim Religiosis Hierosolymitanæ quoque Tri-
 dentinum subiectas esse vult jurisdictioni Ordina-
 rii, tamquam Sedis Apostolicæ delegati, nisi habe-
 ant has qualitates. I. ut religionem professionem em-
 ferint. II. ut intra militaris clausuræ sequeantur.
 III. ut Religioni actu inserviant IV. ut labi Ordini
 Prælati obediencia vivant, distinctius declaratus est
 Gregor. XIII. Constit. *Circumspecta* mox illata. ad-
 dente ulterius, ut prædictas omnes qualitates coram
 eodem Ordinario verificent.

Hac eadem lege ligantur intervenientes Ordini
 militari SS. Mauricii, & Lazarii, in omnibus excep-
 to a S. Pio. V. Constit. *Sicari* 26. Jan. 1567. Ordini
 Hierosolymitano, ut ex decreto Cong. Conc. in tri-
 bunal 7. Septemb. 1726. apud Theaſaur. *reſol. ejusdem*
Cong. tom. III. pag. 345. & 361.

SECTIO CXXXVI.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. cap. XII.

Cum dignitates Provisi etiam de beneficiis quibuscunque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Ecclesiis cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus Officiali, sed etiam in Capitulo, idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provis, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur.

Huic decreto de onere emittendi Fidei professionem accessit Constitutio Pii IV. *Injunctum, Idibus Novemb. 1564.* statuens, ad eam teneri etiam Prælatos Regulares; quæ tamen non est usû recepta quoad illos Prælatos, qui Regularium regimini præficiuntur a Capitulis, seu a suis Superioribus, non a Sede, *Thesaur. de Penit. cap. I. verb. Fides.*

Accessit insuper altera ejusdem Pontificis Constitutio *Sacrofanctæ 13. Novemb. 1564.* statuens §. V. ad eam pariter teneri promovendos in Magistros, Doctores, & Artium liberalium Professores, sive Clerici sint, sive laici: de quibus vide infra in hac eadem sectione §. *lect.*

Ad eam igitur teneantur saltem intra duos menses a die capte possessionis provis beneficii curato, vel Canonicatu, aut dignitate Ecclesiæ cathedralis: illi coram Episcopo, aut ejus Vicario generali; illi coram Episcopo, vel hoc impedito, coram Vicario, & Capitulo, hoc est coram omnibus Canonicis in eodem congregatis, juxta hunc Tridentinæ textum; ita ut non satis sit, ut emittatur coram prima dignitate aut Decano, vel uno ex Canonicis antiquioribus tantum, ex decreto Cong. Conc. 7. *Aug. 1683.* relato in *Cathacen. sub die 25. Jan. 1726. in Theaur. Resol. dista Cong. Tom. III. pag. 269.*

Ab hac professione non eximuntur deputati ad beneficia curata Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, ex decreto Cong. Conc. in *Prægen. Jursidict. 14. Jan. 1708.* relato in dicto *Thesauro*, Tom. IX. in Indice dicti Tom. pag. a 17.

Sede episcopali vacante, facienda est a Canonicis, & dignitatibus Cathedralis nedum coram Capitulo, sed etiam coram Vicario capitulari, DD. *relati a Reiffenst. lib. I. decretal. tit. §. 8. num. 508.*

Omittentes, vel debito modo eam non emittentes, non faciunt fructus suos; lucrantur tamen distributiones pro horis, quibus interfunt; cum nomine, fructuum in materia odiosa, veniant soli fructus grossi, ex decretis hujusmodi Cong. relatis in præfata Cathacen.

Nec ob talem omissionem, vel ob debito modo non factam Canonicis privative voce in Capitulo, nec jure præcedendi a die adeptæ possessionis, ex decretis ibidem relatis.

Nota, quod condonatio fructuum male perceptorum ob hujusmodi omissionem fieri nequit ab Or-

dinario, sed a Sede Apostolica, quæ eos condonare solet, si omiſsa fuerit, vel male emissa bona fide, injuncta aliqua elemosyna arbitrio Episcopi, vel consuecutioni juxta plura exempla relata in *sol. ejusdem Cong. 17. April. 1728. in Toletana, pag. 175.* cum onere eandem emittendi, vel repetendi, si male emissa fuerit, coram Capitulo, & Episcopo, juxta decreta relata in d. *Thesauro Tom. VIII. pag. 219. 6. Decemb. 1738. in Capuana Professionis Fidei.* Ita teneantur eam repetere Romæ, qui ex Indulto Cong. Conc. illam emisserint coram Urbis Vicario, quando ob locorum distantiam coram Episcopo, & Capitulo intra duos menses a die provisionis emittere non poterant, ut de praxi testatur Bened. XIV. *Instr. Ecclesiast. Pl.*

Parochi vero, si eandem emisserint Romæ coram Datario, neque omittunt fructus, neque coram Episcopo teneantur illam repetere, ex decreto d. Cong. 26. *Maji 1739. in Toletana ad pag. 117. relata in sol. ejusdem diei in cit. Theaur. dista Cong. 162.*

Cum Tridentinum non decernat, quæ sint applicandi fructus ob omissionem professionis Fidei, *Gargas de Benef. part. III. cap. III. num. 41. & 42.* dicit applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, vel alii loco pio, in habentibus fructus distinctos, & separatos a massa capitulari; in habentibus vero eosdem fructus in massa communi, distribuendos esse inter ceteros Canonicos, prout refertur in mox cit. *Causa Toletana.*

Corrigendi sunt DD. asserentes, fieri posse per Procuratorem, attentata clarissima declaratione Cong. Conc. in cit. *causa Cathacen. ad II. dubium.*

Omissa, vel ob ignorantiam, vel ob imprudentiam, non excusat saltem in foro exteriori Navar. *lib. 2. Confil. 7. num. 2.*, neque excusat contraria consuetudo respectu priorum a Sede Apostolica, Benedict. XIV. *Instr. LX. §. 8. Nequidem, & quod per parochos.* Illam omittens, non juvatur Regula.

XXXVI. Cancellariæ de Trienali; cum enim hæc constituta sit non ad obviandum hæresibus, ut unus professionis Fidei, sed ad consolidandum titulum, possessionem, cæteraque beneficii jura, quibus provis minime privatur per dictam omissionem, ut ex decreto Cong. Conc. 2. *septemb. 1591. relato a Gallemart. in declarat. ad Trident. cap. XII. Sess. XXIV. de Reform. n. 7.* ac ex decreto ejusdem Cong.

M m m m m 2 ut

ut supra notavi s. Nec ob talem, non extendenda est ad invalidandum dominium fructuum, quos Trident. ob ejusmodi omissionem declaravit restitutioni obnoxios, ut in cit. cap. Navar. *conf. 7. num. 1.*, & DD. relati a Ferrar. *Prompta biblioth. verb. Canonici art. IV. n. 27. & seqq.*

Licet ex Tridentino, citat. Conflit. Pii IV., & decr. Cong. Conc. in dicta Cathacen. non teneantur ad hanc professionem Canonici Collegiarum, alique beneficia, etiam simplicia, obtinentes; teneantur tamen vigore legum in omnibus fere discessibus statutarum. Sic in locis, quos complectitur Concilium Romanum, celebratum a Benedicto XIII. ann. 1725. ad eam tenentur sequentes sub pœnis in dicta Pii IV. Conflit. latis, aliisque Episcoporum arbitrio statuentis.

I. Episcopi, alique de Clero recens ecclesiasticis beneficiis provisi, aut sacris Ordinibus initiati in eadem Synodo primo celebranda. II. Dignitates, & Canonici obtinentes post adeptam possessionem, tum in manibus Episcopi, vel ejus Vicarii generalis, tum in Capitulo intra bimestre. III. Beneficia cum animarum cura habentes, post ipsorum possessionem,

infra idem tempus, in manibus tantummodo Episcopi, vel Vicarii generalis, prout & in alterutra eorum. IV. Quicumque alia beneficia simplicia obtinentes. V. Item novus Vicarius generalis; Vicarii Foranei, Procuratores, & Promotores Fisci episcopalis, Cancellarii, ceterique Ministri ejusdem Curie. VI. Novi Concionatores, etiam Regulares. VII. Novi Confessarii, etiam Monialium, VIII. Doctores publice, vel privatim Theologiam, Philosophiam, juris canonici, aut civile, vel inferiores quolibet disciplinas, etiam grammaticam. IX. Ac tandem medicum, & chirurgum exercentes.

Qui hanc fidel professionem teneantur emittere tam in Synodo provinciali, quam diocesana, vide infra cum de cap. II. Sess. XXV. de refor.

Ad hanc de rigore juris communis non tenentur Coadjutores Canoniorum, seu dignitatum Cathedralium, cum, durante coadjutoria, non sint veri Canonici: Nec Portionarii, Vicarii temporales, nec prebendi de capellanis in Cathedralibus, DD. commentor relati a Lucio Ferrar. *Prompta Biblioth. verb. Fidei professio n. 17. & seqq.*

S E C T I O C X X X V I I.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Prosequitur idem cap. XII.

PRETEREA obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, prebendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse: salvis nihilominus earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt: alioquin primo anno privetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam prebende, aut residentie fecit suos, Quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. Crescente vero contumacia, contra eos, juxta sacrorum Canonum Constitutiones procedatur. Distributiones vero, qui statuis horis interfuerint, recipiant; reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusi, his careant, juxta Bonifacii VIII. decretum, quod incipit, *Consuetudinem*: quod Synodus in usus revocat, non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus.

Hoc decretum, statuens, non licere obtinentibus in Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, prebendas, aut portiones vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses quolibet anno a suis Ecclesiis abesse, declaratum est a Gregorio XIII. approbante decretum Cong. Conc., ut refert Benedictus XIV. *lib. XIII. de Synodo dioc. cap. IX. num. 15.*, ut etiam notavi part. I. pag. 245. videlicet, se abstinere posse a servitio chori (obtentis prius absolutione ab eodem servitio a Cong. Conc.) sine fructuum, & distributionum jactura. Canonici, qui per annos quadraginta eundem chorum laudabiliter frequentavit, sumpto exemplo a lege Mosaica, Levitam immunem ab omni opere declarante post accurate prælitum ministerium in templo per XXV. annos, *Numerorum cap. 8.* & a lege civili, missionem, & immunitatem a belli laboribus concedente veteris militibus *L. A. numeribus ff. de vocat. & excofusat. moner.*, & *L. I. C. de veteran. lib. 12.*

Circa hanc tamen jubilationem attendenda sunt sequentia Cong. Conc. decreta, relata in *thesaur. Resolus. tom. I. pag. III. 24. Septemb. & 17. Decemb. 1718. super dubiis.*

I. An indulgenda sit jubilatio Canonici, & beneficiati, qui spatio XL. annorum Ecclesiis interfuerint, licet dicto temporis spatio cum delictis licentis, & indultis abfuerint ab Ecclesiis, vel ex causa infirmitatis, vel ex causa studiorum, vel pro sua Ecclesiæ servitio, vel ratione munerum, pro quibus obtinuerint indulta absendi pro diebus, & horis, vel indulta simpliciter, & absolute absendi ab Ecclesiis durante officio ipsi commisso.

II. An indulgenda sit jubilatio illis, qui interfuerint spatio annorum XL., sed partim in una Ecclesia, partim in alia, aut tamquam Canonici in ambabus, aut tamquam beneficiati in una, & canonici in alia: necnon illis, qui in una, & eadem Ecclesia per totum tempus interfuerint, sed partim tamquam Clerici.

Clerici beneficiati, partim tamquam beneficiati, & aliquando partim tamquam beneficiati, partim tamquam Canonici, vel partim tamquam Coadjutores, & partim tamquam principales, & titulares.

III. An indulgentia sit Jubilatio illis, qui interverient spatio annorum XL., non obstante parvo numero aliorum, qui remanent additi Ecclesiae servitio; & quis sit parvus numerus intervenientium in casu, & ad effectum, de quo agitur.

IV. An, non obstante Jubilationis indulto, Jubilatus cogi possit ad interveniendum, si divinus cultus detrimentum patiatur.

V. An, non obstante Jubilationis indulto, Jubilatus teneatur ad residendum, licet non teneatur ad interveniendum.

Ad I. affirmative, quoad absentes ex causa infirmitatis, cum debitis licentiis, & indultis, vel pro sua Ecclesiae servitio, vel cum indultis absendi diebus, & horis: negative autem quoad absentes ex causa studiorum, & quoad habentes indulta absendi absolute, durante officio. Ad II. negative ad primam partem, affirmative ad secundam. Ad III. dabitur resolutio in casibus particularibus. Ad IV. affirmative, Ad V. negative juxta decreta.

Hac decreta prodierunt in *causa S. Angeli* in *Vado* 15. April. 1690. lib. IV. decretor. f. 256. in qua dictum fuit = Canonico Jubilato deberi distributiones, nec ad residendum localem teneri = Et in *causa Patavina Jubilationis* 9. Junii 1714. lib. LXIV. fol. 217. in qua similiter dictum fuit = Deberi Canonico Jubilato distributiones, & cum non esse obligatum ad residendum. =

Nota I. ex hoc ultimo decreto inferri discrimen inter Canonicum Jubilatione fruientem, & Canonicum Coadjutorem habentem; hic enim juxta praxim sine speciali indulto non potest abesse a loco, ubi Canonicatum obtinet, licet non teneatur ad interveniendum choro, ut in cit. fol. 24. Septemb.

Circa privationem dignitatis, canonicatus, prae-bendae, aut portionis, ad quam, crescente contumacia absentiae, hic procedendum praecipitur a Tridentino, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, jam sermo institutus est Parte I. pag. 241.

Nota II. choro addictos ex decreto Cong. Conc. in *Castimaria servitii Chori* 30. Julii 1735. in *The. sauro Resolut. diss. Cong. tom. VII. pag. 107.* & in *Capuana Indulti* 5. Decemb. 1739. tom. IX. pag. 141. uti non posse absentia trium mensium hic a Tridentino indulta, qui alternis dumtaxat hebdomadibus choro interfuerint; neque posse, praeterquam Episcopum, conjugere tres menses anni antecedentis cum tribus mensibus anni subsequen-tis, ut notavi part. I. pag. 248. 6. Episcopus nequit, & pag. 249. §. Cum vero

Nota III. Distributiones amittas a non intervenientibus, quarum remissio hic interdicta est, ab illisdem in conscientia retineri non posse, etiam si sponte remittantur a Capitulo, quas condonare nequit: imo nec Episcopus, ex decretis laudatis Cong. in *Neapolitana* 1592. lib. decret. 7. pag. 75. & in *Sternien.* 1619. & in *causa Tarantina* 13. Jan. & 14. Decemb. 1624. lib. 12. pag. 10. 149. & 235. ac aliis relas. a *Benedicto XIV. Instit. ecclesiast.* 107. §. 7. num. 42. Reliqua circa residendum, & distributiones percipiendas vide notata part. I. pag. 241. & seqq.

S E C T I O C X X X V I I I.

Eodem Sess. XXIV. de Reform. Prosequitur idem cap. XII.

OMnes vero divina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere, & inservire; atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare.

De opere hic juncto choro addictis jam sermo institutus est part. I. pag. 434. & seqq.

S E C T I O C X X X I X.

Eodem Sess. XXIV. de Reform. caput XIII. juncto cap. XV. ejusdem Sessionis.

Agitur in hisce Capitalis de unione beneficiorum; quibus vero sublata sunt privilegia ea uniendi, patet ex sequenti S. Pii V. Constit. *Sacro-sanctum* 9. Septemb. 1568., ibi.

Itemque uniendi, & incorporandi perpetuo, vel ad tempus, & supprimendi beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, & quorumvis Ordinum regularia, necnon Praestimonialia, Eremitoria, & Hospitalia, etiam de jure Patronatus laicorum ex-

1014 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

fundatione, & dotatione existentia, ac etiam nullum penitus servitium, aut Ordinem annexum, seu aliud onus qualcunque habentia, etiam ruinosa, & deserta, ac etiam sponte a Patronis oblata, vel donata, illorumque fructus, res, & proprietates applicandi, & appropriandi Militiis, & Hospitalibus supradictis, seu beneficia ipsa in monasteria, prioratus, proceptorias, beneficia, Hospitalia, & alia loca Militiarum, & Hospitalium eorumdem erigendi, & instituendi, ac alias commutandi, & reformandi.

S E C T I O C X L.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Prosequitur idem cap. XIII.

AD hæc in posterum omnes hæc cathedrales Ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quæ summam ducatorum centum secundum verum annum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum graventur.

Hoc decretum, statuens, Ecclesias parochiales non excedentes in proventus summam centum Ducatorum secundum verum annum valorem, nullis pensionibus, & reservationibus fructuum esse gravandas, ampliatum est a Benedicto XIII. Constit. *Quanta*, *Idib. Sept. 1724.* prohibente juxta edictum Innocen. XII. 21. Novemb. 1692. per organum Datarie publicatum, quod in omnibus confirmat, ne locorum Ordinarii, aut quicunque alii parochialium collatores, etiam juris patronatus laicalis, ullo modo dictas Ec-

clesias pensionibus aggravent, neque earundem designationes, aut permutationes admittant cum pensione favore cujuscunque, & sub quocunque titulo, etiam alimentorum gratulationis, & multo minus sine causa, beneficio pleno, de possessorum consensu, ex quoque causa, vel titulo, reservata Papæ facultate eisdem pensiones imponendi in favorem duntaxat, & commodum fabricæ, ac ornamentorum ipsarum parochialium, ibi.

Hinc igitur est, quod Nos detestandæ huic beneficiorum ecclesiasticorum inundationi, aliisque præmissis propastoralis officii nostri debito consulere, ac simul oportune providere volentes, ut antedictis animarum Pastoribus de cætero commodius suppetat modus, nedum suas parochiales Ecclesias, quotiescunque oportuerit, reparandi, ornandi, facrisque suppellestilibus ad divinum cultum necessariis instruendi, sed etiam subveniendi pauperum, aliarumque miserabilium personarum præfatarum indigentis, ex eo, quod beneest, & congruæ ipsorum sustentationi supererit: ac insuper ipsis incitamentum præbere cupientes, ut suscepti ministerii labores, & incommoda libentius perferant, & grægi alacrius attendant, in quo positi sunt regere plebem Dei: motu proprio, hac nostra perpetuo valitura Constitutione præinsertum laudatissimi (Innocentii XI.) Prædecessoris edictum, omniaque, & singula in eo contenta amplissime confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac irrefragabilis Apostolicæ firmitatis vim, robur, & munimen adjicimus, omnesque, & singulos juris, & facti, ac alios defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus, atque illud, & illa, quatenus opus sit, innovamus, ac instauramus, & ab omnibus, ad quos spectat, ac de cætero quomodolibet spectabit, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter, & inconcusse observari volumus, statuimus, & mandamus. Reservata tamen Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti facultate, & auctoritate imponendi antedictis parochialibus Ecclesiis eas pensiones, quas beneficiarum proventus, & locorum, personarumque conditio imponi permiserint, in favorem duntaxat, & commodum fabricæ earundem Ecclesiarum, ad hoc, ut illæ ejusmodi cetero subsidio promptius reparari, opportune manuteneri, & congruis etiam ornamentis, ut præferatur, augeri possint, & valeant.

S E C T I O C L I.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. caput XIV.

IN pluribus Ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiis, & parochialibus, ex earum Constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, canonicatum, aut præbendam, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: Hæc cum S. Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut fordide avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum Constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquis, ut pravas, ac scandalosas rejiciant, & aboleant. Eos vero, qui adversus hæc, in præsentī decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, penis contra simoniacos editis sacris Canonibus, & variis summorum Pontificum Constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obstantibus quibuscunque statutis, Constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Hoc Capitulum, in quo statuitur, ne pro provisione, electione, confirmatione, collatione, institutione, aut admissione in possessionem Cathedralis, sive canonicatus, sive beneficii, sive præbende, sive distributionum deductiones, ex fructibus, promissiones, compensationes, aut aliz conditiones, seu turnorum lucra interponantur, non obstante quacunque Constitutione, vel consuetudine, etiam immemorabili; exceptis erogationibus consuetis applicari in usus pios,

laudabili consuetudine, seu Constitutione introductis, & ab Episcopo approbatis, declaratum est, & simul ampliatum a S. Pio V. Constitut. *Quorum nimis* 31. *Maj* 1570. decernente, Episcopos incurere suspensionem ab officio pontificali, donec absolvantur a Papa, prava restitutione receptorum; collegia, & universitates interdictum, non tamen reservatum: singulares personas excommunicationem Papæ reservatam; & his penis ligari tam dantes, quam accipientes, ibi.

Præcipimus igitur, & interdicimus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegiis, & personis, ad quas id pertinet, ne posthac fructus, aut distributiones hujusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, neque ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam, sive ordinaria, sive Apostolica auctoritate provisorum, ad præstandum hujusmodi juramentum inducant, aut illi prædicta non facienti possessionem impendant, vel remorentur. Quicumque contrafecerint, si Ecclesiarum Antistites, tamdiu a pontificali officii exercitio sint suspensi, donec satisfactioe prævia, illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quæcunque ecclesiastico subiaceant interdicto, ac singulares personæ in excommunicationis sententiam incurrant, a qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio, quam a Rom. Pont. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes, hujusmodi præstita juramenta non tenere, nec quemquam illis obligari, quinimo jurantes in hujusmodi censuram incidere, necnon irritum, & inane quidquid secus super his per quoscunque scierint, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus statuimus, ut ubicunque hujusmodi fructus, & distributiones fabricæ, vel Sacrifiæ, aut alterius pii loci usibus ultra semestrem tempus reperiantur concessi, horum dumtaxat dimidia pars ipsi Sacrifiæ, vel fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prædicti integre percipiant.

Ampliatum est etiam ab Innocentio XII. Constit. *Ecclesiæ* 22. *Septemb.* 1695. addente penas ipso fa-

cto, absque ulla declaratione incurrendas, privationis dignitatum, canonicatum, præbendarum, aliorum.

1016 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

rumque ecclesiasticorum beneficiorum: & quoad Regulares, privationem etiam vocis activæ, & passivæ, ac graduum, munerum, & officiorum obtentorum, & perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda.

Prohibente insuper sub dictis penis, Pape reservatis, quascunque conventiones, etiam juratas, factas abique auctoritate Apostolica ante provisionem Ecclesiasticarum, seu monasteriorum, eas irritas declarando, ibi.

Motu proprio Omnia, & singula præmissa a præfatis Nicolao III. Pio V., & Gregorio XIII. Prædecessoribus constituta, ordinata, interdicta, decreta, & respectively declarata, ut præfertur, expeditisque desuper illorum Constitutiones, seu literas supradictas tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innovamus, illisque perpetuæ, atque irrefragabilis Apostolicæ firmitatis robur, patrocinium, & præsidium adjuicimus. Præterea, ut eadem præmissa firmitus, atque inviolabiliter de cætero observentur, ultra omnes, & singulas penas in iisdem Constitutionibus, seu literis impositas, privationis dignitatum, canonicatum, & præbendarum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, & quoad Regulares, etiam vocis activæ, & passivæ, ac graduum, munerum, & officiorum quorumcunque per eos respectively obtentorum, perpetuæque inhabilitatis ad illa, & alia similia, vel dissimilia quæcunque in posterum quomodolibet obtinenda, penas per contrasacientes ipso facto, absque alia declaratione incurrendas, adiungimus. Penam ad penitus extirpandum, atque evellendum abusum capitulationum, pactiorum, conventionum, concordatorum, seu statutorum quorumcunque, quæ perperam, ac adversus Sacrorum Canonum, & Constitutionum Apostolicarum dispositionem, occurrente Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim cathedralium, & metropolitanarum, seu monasteriorum, quorumvis vacatione, ab iis, ad quos electio personarum idonearum ipsis Ecclesiis, seu monasteriis ad electionem huiusmodi respectively præficiendarum, juxta privilegia, & Indulta Apostolica eis desuper concessa, aut alias legitime spectat, sive ante, sive post electionem prædictam, interdum iniri, concedi, aut fieri consueverunt, mox, Earumdem tenore præsentium omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore, quandocunque spectabit, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ, vel dignitatis fuerint, sub eisdem omnino penis superius expressis, quarum absolutionem, seu relaxationem, Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existentis duntaxat specialiter reservamus, districte prohibemus, & interdicimus, ne capitulationes, pactiones, conventiones, concordata, seu statuta huiusmodi aut ipsam quidem electionem, seu etiam postulationem de cætero inire, condere, aut facere audeant quovis modo, seu præsumant: illa, quæ proinde, quatenus de facto contra præsentis nostræ prohibitionis formam inita, condita, seu facta fuerint, nulla inania, invalida, irrita, viribusque, & effectu penitus, & omnino vacua, ac nullius roboris, & momenti esse, & perpetuo fore, neminemque ad illorum, seu cujuslibet eorum, etiam si juramento vallata sint, observantiam teneri, aut obligatum existere, vel fore decernimus, & declaramus. Quæ vero, electione, seu postulatione huiusmodi secuta, quomodolibet iniri, condi, seu fieri contigerit, ad nos, seu eundem Romanum Pontificem pro tempore existentem quamprimum deferri, atque ita nostro, & Sedis Apostolicæ judicio subijci præcipimus, suspensum interim eorum omnium, & singulorum executione, donec, & quousque ab eadem Sede, sine cujus auctoritate nihil omnino in similibus pacifici fas est, Apostolicæ confirmationis robur in totum, vel in partem receperint. Cæterum per præsentem non intendimus ea, quæ antehac contra supradictarum Nicolai, Pii, Gregorii Prædecessorum, seu forsitan aliarum Apostolicarum Constitutionum, seu literarum formam quomodolibet gesta fuerunt, ullatenus approbare, nec penas, ea de causa per transgressores incurfas, remittere, vel condonare.

In Constit. Benediciti XIII. = *Pius*, & *miseri-*
cors 1^a, Id. Maji 1725. = pro Italia, & Insulis adja-
centibus circa mediam annuatim solvendam pro una

vice a parochis, canonicis, & beneficiis pro fabrica cathedralis, & collegiæ Ecclesiæ, hæc ad-
tuuntur.

Motu proprio . . . præcipimus, & mandamus per totam Italiam, & Insulas adjacentes, ut in posterum provisi de parochialibus, una cum incertis, annum redditum scuto-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 7017

rum centum monetæ Romanæ excedentibus, & de canonicatibus, & beneficiis, tam reſidentialibus, quam non reſidentialibus, & ſimplicibus, ſitis extra Eccleſias collegiataſ, cujuſcunque valoris exiſtant, teneantur ſolvere, & reſpective deponere mediam annuatam pro fabrica Eccleſiæ cathedralis. Proviſi vero de parochialibus una cum incertiſ, annuum redditum ſcutorum centum monetæ præfatæ excedentibus, & de canonicatibus, & beneficiis, tam reſidentialibus, quam non reſidentialibus, & ſimplicibus, ſitis in Eccleſiis collegiatis, vel ad illas tranſlatis, cujuſcunque valoris exiſtant, ſitidem teneantur ſolvere, & reſpective deponere mediam annuatam pro fabrica Eccleſiæ collegiatae, ſive, beneficia prædicta liberæ collationis, ſive juſtopatronatus præſati, ac etiam laicalis fuerint, & ad quemcunque electio, collatio, inſtitutio, & proviſio pertineat, ſive nimirum ad Metropolitanum, vel Ordinarium, ſive ad Capitulum. Ave ad alium quemcunque inferiore, dummodo collationis, inſtitutionis, & proviſionis ſedis minime elixant, aut etiam legitima non vigeret conſuetudo ſolvendi, vel dimittendi fructus ſex menſium, aut ſimilem, non tamen minorem ratam favore fabricæ, vel ſacriſtiæ; utroque enim in caſu pro fabrica prædicta nihil ſolvendum, aut deponendum erit.

Ut autem præmiſſa, quæ ad conſulendum debiq; metropolitanarum, & cathedralium, ac collegiarum Eccleſiarum decori diſpoſita diſponantur, ſuam ſortiantur effectum, præcipimus, & mandamus, quod mediæ annuatæ hujusmodi deponendæ penes perſonam idoneam, ab Episcopis cum ſcientia, & conſenſu Capitulorum deputandam, & ſucceſſive ab eiſdem; deſiciente neceſſitate occurrendi reparationi Eccleſiæ, inveſtiantur, & collocentur in ſtabilibus, & fundis, ſeu capitalibus tutis, ſecuris, atque fructiferis, ac, ubi fieri poterit, in locis montium cameralibus non vacabilibus, pro dote fabricæ ſingularum Eccleſiarum prædictarum, ac ejuſmodi dotium annuus proventus non in alium uſum, quam reparationis, conſervationis, & manutentionis fabricæ earumdem Eccleſiarum, ab unicuique Præſulibus, cum ſcientia pariter, & conſenſu ſuorum Capitulorum, in occurrentibus caſibus erogetur: & quotieſcunque dictas Eccleſias reparatione non indigere conſtitit, annui etiam fructus, & fructuum fructus dotium prædictarum in aliis ſtabilibus, fundis, et capitalibus tutis, atque fructiferis, ac reſpective in aliis locis montium eodem prout modo reinveſtiantur, & collocentur, ad hoc, ut ipſemet dotes majora in dies benedicente Domino, ſuſcipiant incrementa, adeoque earum redditus ſupportando reparationis fabricæ ipſarum Eccleſiarum oneri ſatis eſſe poſſint.

Cæterum ſuper præmiſſis omnibus, ac præſertim ſuper iis, quæ rectam, & ſidelem præſataram dotium adminiſtrationem reſpiciunt, eorumdem Archiepiſcoporum, Episcoporum, & Prælatorum, inferiorum, atque etiam Capitulorum conſcientiam peculiariter, & diſtincte oneramus. Ac inſuper quoties Archiepiſcopi, Epſcopi, vel Ordinarii interiores, ac reſpective Capitula in aliquo ex his deſecerint, ita ut, vel ratione minus ſidelis, idoneique depoſitarii, aut ex cauſa non facti, vel minus tuti, & exinde deperditu iuveſtimenti, aut demum propter erogata capitalia, vel fructus in alios uſus, aliquid præjudicium emerſerit patrimonio fabricæ, ipſi Archiepiſcopi, Epſcopi, vel Ordinarii inferiores, & reſpective Capitula, & ſinguli Canonici, qui deſecerint, eorumque hæredes, & ſucceſſores teneantur ad omnia dampna, & intereſſe favore prædictæ fabricæ, eorumdemque bona omnia pro potiori cautela, affecta ſint, & ſpecialiter hypothecata favore ejuſdem fabricæ.

Quoniam vero noſtræ mentis non eſt per hanc noſtram Conſtit., ut præmiſimus, SS. Canonum ſtatuta, & præſidia minuere, ſed quantum in Domino poſſumus, augere favore Eccleſiarum, declaramus, & expreſſe volumus, firmiſſimum nihilominus manere onus reparandi, reſtaurandi, et manutenedi Eccleſias cathedrales, Episcopis a juve inſuppctum; ita ut in reſtaurandis, reparandis, et conſervandis Eccleſiis cathedralibus, antequam tangerentur fructus, ſeu capitalia favore fabricæ, vigore hujus Conſtit. conſideranda, teneantur Epſcopi, et ad normam SS. Canonum exquiratur de eorum obligatione.

Prætereaque decernimus, hanc noſtram Conſtit. locum habere favore omnium Eccleſiarum cathedralium, et collegiarum totius Italiæ, et Inſularum adjacentium, tametsi pro nonnullis Eccleſiis editæ fuerint aliquæ proviſiones, ſicuti per ſel. rec. Innocentium PP. XIII. Prædeceſ. noſtrum, pro tribus Eccleſiis, nempe Auximana, Viterbien-

2018 PARŞ II. SUMME CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

& Tuscanen. & per Nos hæcenus pro quatuor, scilicet Nufcan. Vigilien. Castellanen., & Sispontina, mediante reservatione ratæ pensionis super fructibus earundem Ecclesiarum, actum fuisse constat, & in universum pro Ecclesiis Regni Neapolitani emanaverit Constitutio fan. mem. Innocentii Papæ XII: etiam Prædeces. nostri, incipiens = *Inferius hili* = & supervenerit alia nostra ampliativa, incipiens = *Sacrosancti Apostolatus* =

Excipimus tamen ab hac Constitutione beneficia nostræ Archidiecefis Beneventanæ: dudum enim eorum respectu per aliam nostram Constitutionem, incipientem = *Romani Pontifex*, confirmando, declarando, & ampliando antiquam Constitutionem fel. rec. Pii Papæ II. pariter Prædeces. nostri, simile innoximus onus beneficiis, in universa Archidiecefi existentibus.

Volumus, autem; quod huc nostræ Constit. , seu solutioni mediæ annuæ prædictæ minime subiecta existant beneficia illarum diæcesum, & respective Collegiarum, in quibus reperitur opus, seu peculiare patrimonium fabricæ, sufficienter instructum, aut onus, seu obligatio reparandi, restaurandi, & conservandi Ecclesias residet penes Communitates locorum, vel adfunt dictarum Ecclesiarum Patroni, qui, nisi reparare, & mantere velint easdem Ecclesias, & earum Patronatus amittere debent. Cum enim in his satis consulum sit reparationi, & conservationi Ecclesiarum, nolumus aliud superaddere beneficiis impendium, quod vergeret in sublevamen eorum, qui de jure tenentur.

SECTIONO CXLI.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. cap. XVI.

Capitulum, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Æconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes deernat, qui rerum ecclesiasticarum, & proveniuntur curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sit redditori. Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur; qui saltem in jure canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. Et, si ecclesia ipsa metropolitana fuerit, ad exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Æconomum, & Vicarium idoneos possit constituere.

Non semel ortum est dubium, an Capitulum cathedralis, S. de vacante, in deputatione Vicarii capitularis possit sibi reservare aliquam jurisdictionis partem: & quamvis Cong. Conc. sub die 18. Novembris 1655. ut lib. X. decretor. pag. 155., & 156. senserit posse, cum tamen postea prævaluerit sententia opposita, & jam communiter Dⁿⁱ. sentiunt, Capitulum teneri totam, quam habet, jurisdictionem eidem Vicario conferre, eadem Cong. in Eluen jurisdictionis die 1. Decemb. 1736. a priori sententia recessit, ut ex ejusdem responsis ad sequentia dubia in folio dicti diei in *Thesaur. Resolut. Tom. VII. pag. 352.*

I. An possit Capitulum, sede vacante, poll. ele-
tum Vicarium in spiritualibus, & temporalibus
deputare alium, toties, quoties sibi placuerit, ad
aliquid faciendum in exercitio jurisdictionis trans-

II. An possit Capitulum per se ipsum dare sub-
ditis eharas testimoniales, vel reverendas ad Ordines
suscipiendos, vel debeant dari per Vicarium genera-
lem capitularem.

III. An Capitulum possit in deputatione Vicarii
capitularis dare jurisdictionem limitatam, & pos-
sit in hoc casu attendi consuetudo Regni Lusitanæ
& quatenus affirmative.

IV. An possit reservatam jurisdictionem alio
alieri committere, vel illam debeat per se ip-
sum exercere.

V. An possit Capitulum dare subditiis arbitrio
netæ vitæ, & moribus per se ipsum, vel debeat
dari a Vicario capitulari.

VI. An possit Capitulum jubere Vicario capitu-
lari, ut det tales attestaciones, vel doceat pendere
ab arbitrio Vicarii capitularis.

VII. An in eoneursu parochialium debeat inter-
venire arbitrium Vicarii capitularis, vel debeat
pendere ab arbitrio Capituli, facto concursu in
præsentia Capituli, vel in absentia, & an debeat
attendi consuetudo Regni, in casu &c.

Ad I. negative. Ad II. negative quoad I. partem
& affirmative quoad II. Ad III. negative. Ad IV. pro-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1019

vifum in III. Ad V. negative quoad I. partem, & affirmative quoad II. Ad VI. negative, Ad VII. affirmati-

ve quoad I. partem ad formam juris: in reliquis negative.

S E C T I O C X L I I I.

Eadem Sefſio XXIV. de Reform. cap. XVII.

CUm eccleſiaſticus ordo, . . . Sancta Synodus, debitam regendis Eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti decreto, quod in quibuſcunque perſonis, quocunque titulo, etiam ſi Cardinalatus honore ſurgeant, mandat obſervari; ſtatuit, ut in poſterum unum tantum beneficium eccleſiaſticum ſingulis conferatur, quod quidem, ſi ad vitam, ejus, cui conferitur, honeſte ſuſtenrandam non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad cathedrales Eccleſias, ſed etiam ad alia beneficia, tam ſecularia, quam regularia quæcunque, etiam commendata, pertineant, cujuſcunque tituli, ac qualitaris exiſtant.

Non levis controverſia erat inter Canoniſtas, an hoc decretum vindicaret ſibi locum etiam in beneficiis de jure patronatus, ita ut obtinens primum beneficium, ſive liberæ collationis, ſive de jure patronatus laicorum, ad ſui ſuſtentionem ſufficiens, poſſit retinere ſecundum de jure pariter patronatus laicorum. Quam controverſiam non ſemel diſciple- runt negativa Cong. Conc. reſponſa, ſed opus eſt declarare Apoſtolica diſpenſatione, ita *in Novineu. 13. Novemb. 1629. in Aquilana 14. Auguſti 1632. lib. XI. decretor. pag. 653., & novissime in Bieſen. 6. Decemb. 1721.* ad ſequentia dubia, ut in Theſaur. Reliqu. ejusd. Cong. Tom. II. pag. 107.

I. An obtinens primum beneficium, ſive liberæ

collationis, ſive de jure patronatus laicorum, ad ſui ſuſtentionem ſufficiens, poſſit abſque diſpenſatione Apoſtolica retinere ſecundum de jure patronatus laicorum in caſu.

II. An obtinens duo beneficia, ſive liberæ collationis, ſive de jure patronatus laicorum, minime ſufficientia ad congruam ſuſtentionem, poſſit retinere tertium, & quartum de jure patronatus laicorum abſque diſpenſatione Apoſtolica in caſu &c.

III. An id, quod procedit in retentione beneficiorum, procedere etiam debeat in legatis piis, & Capellanis de jure patronatus laicorum in caſu &c.

Ad I. negative. Ad II. negative & ad mentem. Ad III. negative.

S E C T I O C X L I V.

Eadem Sefſio XXIV. de Reform. cap. XVIII.

EXpedit maxime . . . Debeat Epifcopus ſtatim, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum Vicarium in ea, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis aſſignatione conſtituere; qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore provideatur. Porro Epifcopus, & qui juſpatronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus ab Epifcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam coram deputandis Examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut poſſit poſtea de cujuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et ſi Epifcopo, aut Synodo provinciali, pro regionis more, videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes, qui deſcripti fuerint, examinentur ab Epifcopo, ſive eo impedito, ab ejus Vicario generali, atque ab aliis Examinatoribus, non paucioribus, quam tribus: quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, accedere poſſit Epifcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur.

In hoc decreto nulla certa, ac peculiaris forma, concurſu promovendorum ad Eccleſias parochiales; quæ hodie ſtatuta leguntur tam in literis encyclicis

N n n n n

Cle.

1030 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Clementis XI. quam in Conſtit. Benediſſi XIV. Cum illud 14. Decemb. 1742. in quibus hæc ſervanda ſtatuerunt.

I. Ut Epifcopus, habita notitia vacationis beneficii curati, ſtatim iſe ea deputet Vicarium cum congrua fructuum aſſignatione ad curæ onera ſuſtinentia, donec de Rectore provideatur.

II. Ut eſſiſſio ſuſtinetur concuſus, præſignaturque terminus, intra quem tantum Cancellario Epifcopi, vel alii ab hoc deputato exhibeantur in actis concuſſionum requiſita. Romæ præſignitur terminus decem dierum.

III. Ut hæc ſedigaſſur in compendiſſim, & ejus copia die concuſſus tradatur tam Ordinario, quam Examinatoribus, ut hi una cum illo judicium forant, neſum ſuper doctrina, ſed etiam ſuper vite honeſtate, aliisque concuſſionum dotibus ad animarum curam exercendam neceſſariis. Romæ, ſi ſerutinium fieri nequeat eodem die, differtur ad duos, vel tres dies, obſignandi interim reſponſis ſigillo ſeminentiſſimi Vicarii.

IV. Ut coadunatis concurrentibus, omnes claudantur in eodem conclavi, unde nemo egredi, vel alius quiſpiam eo ingredi poſſit, donec conſecerint ſoluta certum, & idem temporis ſpatium omnibus conſtitutum, exhibuerintque ſcripta, & ſubſcripta propria cujuſque manu reſponſa galium uno, eodemque tempore dictatorum latine exarata, & ſermonem, ſeu Oratiunculam ſcriptam eo idiomate, quo ad populum haberi ſolet, ſuper textu Evangelii eodem pariter tempore omnibus tradito. Romæ proponuntur reſolvendi novem caſus.

V. Ut ſingula reſponſa, & Oratiunculæ ſubſcribi debeant ab Ordinario, vel ejus Vicario, Examinatoribus, & Cancellario concuſſus.

VI. Caveatur etiam, ne præſcripto hoc modo concuſſus, collataque Eccleſia parochiali magis idoneo, ac digniori, admittatur appellatio, aut a mala relatione Examinatorum, aut ab irracionabili judicio Epifcopi, niſi intra decem dies a die collationis interponatur; & ne iudex, ad quem, poſſit pronuntiare, niſi ſecundum acta concuſſus, ad ipſum clauſa, & obſignata traſmittenda, vel originalia, vel eorum authentica exempla, conſecta a Cancellario concuſſus, & ab altero notario, collata curam Vicario, vel alio in eccleſiaſtica dignitate conſtituto, eligendo ab Epifcopo, ac ſubſcripta ab Examinatoribus, qui concuſſus interfuerunt. Et hoc juxta cit. Bened. Conſtit. diſerte vetantis poſſe recipi documenta cujuſcuſque generis poſt concuſſum explicata;

derogando hæc in parte præſcripta literis encyclicis, ſi permittentibus.

VII. Quod ſi Ordinarius, poſſehabito uno, vel altero ex approbatis, parochiam concuſſerit magis idoneo ex informata conſcientia, hæc ſibi tutum notam cauſam per literas familiares iudicabit iudici appellationis; qui nec illam revelare, nec poſſibile poterit, ut ea ſciatur probetur. At ſi eidem Ordinario ſuſpecta ſit fides iudicis, ad quem, dictam cauſam aperire teneatur Præſecto Congr. Conc.

VIII. Statuitur præterea, ut ſi ſententia iudicis appellationis ſit uniformis præſedenti factæ ab Ordinario, non poſſit ulterius provocari. Si vero fuerit contraria, poſſit præſedens ab Ordinario ad alium appellare; retenta tamen interim parochia poſſeſſione ſed ubi ſecundum iura proſequentiſſer, in parochiam obtinere debeat, cui due aſſiſtunt ſententia, ne cum animarum curæ ſalutem, juſto longioris ſit provocaciones.

IX. Ultimo caveatur, ut ſemper licet Epifcopo, nulla petita a S. Sede licentia, concuſſum indocere, & complere, pro parochialibus, aut aliis dignitatibus animarum curam adneſam habentibus; ſive vacaverint in menſibus reſervatis, ſive ex alio capite eidem S. Sedis reſervate ſint; hæc tam lege, ut ſi reſervate tantum ſint ratione menſium, eligat magis idoneum, & Datarie ſignificet oblique traſmiſſione actorum concuſſus, niſi ab eadem Dataria requirentur. Si vero reſervate ſint ex alio capite, abſineat a ferendo dignioris iudicio, & ſiſa concuſſus ultro Datarie exhibeat. Relinquitur tamen Ordinariorum arbitrio familiaribus literis denunciant Datario perſonam magis dignam, eandemque morem, ut occulta aliqua, & in actis julla reſcripta ſubſcriba, quæ cuiſpiam obſtet ad parochiam obtinendam.

Circa tempus decem dierum Epifcopo, & patronis præſcriptum ad nominandum idoneo Clerico eorum deputatus Examinatoribus in Conſtit. S. P. V. In conferendis 18 Martii 1567. §. V. iſdem prohibetur, ne illud audeant, vel præſumant ultra alios decem dies, prorogare: ſed hæc de re vide notam part. I. poſt cap. XV. Nemo deinceps, de elec. in P. pag. 36.

In eo autem, quod Tridentinum præſcripſit, ut ſi prædictum examen factum fuerit, non ſervata forma ab eo præſcripta, concuſſus, & collatio nulla ſit, in declarat circa finem hujus cap. ampliatus a S. P. V. Conſtit. mox cit. decernente, præter dictam collationis nullitatem, hæc devolutam eſſe ad Solem Apoſtolicum ſeu ad eos, quibus jus competit parochiam conferendi, iſi;

Omnes, & ſingulas collationes, provisiones, institutiones, & quaſvis diſpoſiciones parochialium Eccleſiarum ab eiſdem Epifcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſvis aliis collatoribus, tam ordinariis, quam delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nunciis, præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino, præſertim in examine per concuſſum faciendam, præſcriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, & nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe, nullumque provisionis jus, aut titulum, etiam coloratum, poſſidendi præbere, & parochiales Eccleſias hujusmodi, ut prius ante collationis hujusmodi vacabant, ex nunc vacare ſtatujmus, decernimus, & declaramus, eaſque omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ, ſeu eorum, quibuſvis jus competit parochiam conferendi, iſi;

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1621

cas, præterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis juxta decretum Concilii habere debent, competere dispositioni, reservamus.

Præterea in cit. Constit. 6. VII. statuitur, ut si Episcopus minus habilem elegerit, magis idonei re-
jecti possint a mala hac electione ad Metropolitanum, vel si ipse eligas Metropolitanus sit, vel cæmpius, ad vicinorem Ordinarium, ut Sedis Apostolicæ de-
legatum, vel alias ad eandem S. Sedem appellare, ac præelectum ad novum examen eorum ipso appella-
tionis Judice, ejusque Examinatoribus provocare. Verum cum ex hac appellationis forma plura subse-
quentur absurda, enumerata lib. XIII. de Synodo
diac. cap. 9. n. 19. decretum est a Clemente XI. per
encyclicas literas ad locorum Ordinarios expeditas
10. Jan. 1721. insertas in cit. Cooll. Cum illud, ut

salvo concessa a S. Pio appellationis remedio, exa-
mina concurrentium tam quoad consuetam Evan-
gelii expositionem, quam quoad resolutionem mora-
lium questionum, eisdem propositarum, non amplius
fiat uteretur, ut prius, sed scripto proprio eorum-
dem charactere exarentur, ipsorumque authentica
documenta super meritis, & qualitatibus inter acta
concursum serventur, ad effectum ea omnia in casu
interpositæ appellationis ad superiorem Judicem
transmittendi; qui, eis inspectis, decernere possit,
an recte appellatum fuerit, & an rationabiliter, aut
secus ab Episcopo judicatum, absque eo quod pro-
visus Ecclesiam interim relinquere cogatur.

SECTIONO CXLV.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Prosequitur idem caput XVIII.

EXaminatores autem singulis annis in diocesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vica-
rio ad minus sex proponantur; qui Synodo satisficiant, & ab ea probentur.

Hoc decretum, in quo statuitur, ut Examina-
tores singulis annis in diocesana Synodo ad minus sex pro-
ponantur, declaratum est decreto Clementis VIII. re-
lato a Bened. XIV. lib. IV. de Synodo diac. cap. VII.
n. 7. decernente, ut si ex designatis in ultima Syno-
do, durante anno, sex saltem non superessent, vel
ob mortem, vel ob discessum a diocesi, possit Episco-
pus alios subrogare, modo prædicti sint qualitatibus a
Trident. requisitis, & a Capitulo approbentur, qui
una cum superstitibus electis in Synodo senos non
excedant, duraturi usque ad futuram Synodum, cla-

pso anno elegendam juxta cap. II. Sess. XXIV.

Quæ si, elapso anno, non celebretur, licet ex
eodem decreto dictorum subrogatorum officium ex-
piret, non expirat tamen munus illorum, qui electi
fuerunt in ultima Synodo, dummodo sex ex his re-
manerint. Si autem vel unus ex his decesserit, nul-
lus ex superstitibus adhiberi potest in concursu ad pa-
rochiales, sed continenda est facultas unum, vel plu-
res subrogandi, ut probat idem Bened. loco cit.
n. 8. & 9.

SECTIONO CXLVI.

Eadem Sessio XXIV. de Reform. Prosequitur idem cap. XVIII.

Praesto deinde examine, renuntientur quotcumque ab his (Examinatoribus) idonei ju-
dicati fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ec-
clesiam gubernandam opportunis.

Hoc decretum declaratum est a Bened. XIV.
in Literis encyclicis ad omnes Episcopos Cum illud
14. Decemb. 1743. decernente §. X. eisdem Exami-
natores suo deesse muneri, si doctrinæ tantum judi-
ces essent: ideoque, juxta etiam plura decreta, ab

ipso relata lib. IV. de Synodo diac. cap. VIII. n. 3.
edit. an. 1755. nullum esse coarctum, si non retule-
rint idoneos quoad omnes supra enunciatas qualita-
tes, ibi.

Idque probe noscens Cong. ejusdem Conc. interpres, pluries edixit, Examinatores
suo deesse muneri, si doctrinæ tantum judices essent, nec inquirent, qui præ aliis pro-
bitate morum, laboribus, præstito antea Ecclesiæ obsequio, cæterisque dotibus ad offi-
cium parochi cumulate obeundum necessariis, essent idonei, & commendabiles.

De:

Decreta sunt sequentia.

== An provisio parochialis nulla sit, si Examinatores relationem fecerint solum quoad literaturam, examen vero circa mores, ætatem, & reliqua Episcopo relinquatur; vel si non fecerint relationem, Episcopo de omnibus idoneis repertis, sed tantum de eo, qui ipsis magis idoneus videtur = S. Cong. respondit = teneri facere relationem etiam circa mores, ætatem, & reliqua, & Examinatores debere renuntiare quotquot idonei iudicati fuerint: Episco-

pum vero debere ex his, qui remissiati fuerint, magis idoneos eligere. ==

== Orta dubitatione, an sicut Episcopo, & Examinatoribus simul iunctis Conc. Trident. cap. XVIII. Sess. XIV. committat examen scientiæ, sit etiam committat eisdem simul examen morum, & prudentiæ, ita ut si examen ætatis, morum & prudentiæ factum fuerit a solo Episcopo, concursus sit nullus. *Die 2. Aug. 1607.* S. Cong. censuit, si Examinatores non retulerint idoneos quoad omnes qualitates, prout Conc. requirit, nullum esse concursum. ==

S E C T I O C X L V I I.

Eadem Sessio VXIV. de Reform. Prosequitur idem cap. XVIII.

EX hisque (qui nempe idonei ab Examinatoribus iudicati fuerint) Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicaverit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat: ad quem spectabit eam conferre.

Ad tollendas dubitationes aliquando exortas, an etiam ad ipsos Examinatores una cum Episcopo hæc prælectio spectet, hoc Trident. decretum declaratum est a laudato Benedicto in cit. Literis encycli-

cis §. XI., ad eos scilicet non spectare, ut ex istius decreto Cong. Conc. relato cit. *lib. IV. de Synod. diac. n. 6.*, ibi.

Abfoluto examine, ut cuique satis compertum est, sit tantummodo potestas Examinatoribus renunciandi quotquot regendæ Ecclesiæ idoneos iudicaverint, reservata uni Episcopo electione dignioris.

Decretum autem est sequens.

== Anno 1573. licet clare Conc. Trident. cap. XVIII. Sess. XXIV. loquatur, nihilominus Examinatores Patavini prætendunt, ad eos etiam spectare eligere magis idoneum, ex illis, qui fuerint approbati in examine concursus ad parochiales vacantes, &

non ad Episcopum; contra clara verba ipsius Concilii: quare nomine Ordinarii Patavini Dominationibus vestris illustrissimis supplicatur, ut his literis ipsi Vicario generali, & Examinatoribus explicite deciderent, quænam in casu supradicto fuerit Concilii sententia = S. Congr. respondit = id ad eos non spectare = ut *lib. I. decretor. pag. 110.* ==

S E C T I O C X L V I I I.

Eadem Sessio XXIV. de Refor. Prosequitur idem caput XVIII.

SI vero juris patronatus ecclesiastici erit (parochialis nempe) ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituat. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si juris patronatus laicorum fuerit, debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.

Circa præsentationem factam a patrono ad parochialem videnda sunt notata parte I. pag. 395.

SECTIO CXLIX.

Eadem Sessio XXIV. de Reformat. Prosequitur, idem cap. XVIII.

IN omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab Examinatoribus approbati, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur: nec prædictorum Examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primate, vel Patriarchas Interposita, impediat, aut suspendat.

Circa appellationem a mala relatione Examinatorum hic interdictam, hodie, attentis supra citatis encyclicis literis c. lem. XI. & Constit. Benedicti XIV. *Cum illud*, permittitur eo pari modo, quo permilla

est a S. Pio V. cit. Constit. *In conferendis* ab irrationabili judicio Episcopi, ibi, ut in §. *Peracto* dictæ Constit. *Cum illud*.

Peracto secundum hanc formulam concursu, collataque ei, qui magis idoneus, ac dignior judicatus fuerit, Ecclesia parochiali, non admittatur appellatio, aut a mala relatione Examinatorum, aut ab irrationabili judicio Episcopi, nisi intra decem dies a die collationis interponatur. Si quis autem hoc intra spatium appellaverit, actaque concursus petat ad judicem appellationis transferenda, mittantur vel acta ipsa originalia concursus clausa, & obsignata, vel certe unum aliquod authenticum eorum exemplum, a Cancellario concursus, atque altero Notario collatum, & auscultatum coram Vicario, vel alia in ecclesiastica dignitate constituto, quem eligat Ordinarius, ad quem etiam Notarii Cancellario adjuvendi electio pertinebit; nec non ab Examinatoribus synodalibus, qui concursui interfuerunt, subscriptum. Ex quibus actis, vel authentico eorum exemplo, nisi gravamen quoad doctrinam probet is, qui sic, ut præmittitur, examinatus, aut a mala relatione Examinatorum, aut ab irrationabili judicio Episcopi appellaverit, novum ad examen provocandi facultatem a Sacra Cong. frustra postulabit. Quemadmodum & in judicio appellationis persequi jus suum frustra tentabit is, qui forte se gravatum deoleat quoad reliqua, nisi, interposita mature, ut dictum est, appellatione, ab irrationabili judicio Episcopi, gravamen quoad illa ostenderit, vel ex actis primi concursus, vel saltem ex attestacionibus, & documentis, extrajudicialibus etiam, sed non levibus.

SECTIO CL.

Eadem Sessio XXIV. de Reformat. cap. XIX.

DEcernit S. Synodus, mandata de providendo, & gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis, Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hætenus concessis cuiquam uti licere, sed nec reservationes mentales; nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui etiam ex S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hætenus concessa, abrogata esse censentur.

Huic decreto, per quod prohibentur quæcunque expectativæ, seu mandata de providendo beneficium, accessit Const. S. Pii V. *Sacrofanctum* g. Se-

premb. 1568., in qua eisdem fuit ablatum cum abolitione privilegiorum, ibi. =

Ac etiam omnes, & singulas expectativas, reservationes, & alias gratias præventivas, speciales, & generales, nec non uniones, annexiones, & incorporationes perpetuas, & tem-

narios, & delegatos, Magistratus, & Officiales, nedum Urbis, etiam Capitolinos, sed in quibuscumque ditionis temporalis ecclesiasticæ Provinciis, & Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis quacumque jurisdictionem exercentes, & quavis auctoritate, & dignitate fungentes, hac nostra perpetuo valitura constitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocumque Tribunali, aut Curia seculari, etiam Capitolina, vel ecclesiastica firmiter, & inviolate servari;

In eo tandem, quod præscribit modum appellationis interponendæ, & in quibus causis admitti possit, ampliatum, & declaratum est a Benedicto XIV. Conclit. *Ad militantis* 30. Martii 1742., ejus summam habes part. I. pag. 210, & specialim quoad causas cognoscendas in prima instantia ab Ordinariis pag. 212. n. XXXVII.

Nota transcriptum Trident. caput ex resolutione Cong. Conc. non pertinere ad Regulares, nec eorum Conservatorias imminuere, nec quoad primam causam instantiam aliquid novi inducere,

quam resolutionem confirmavit Paulus V. Conclit. *Religiosorum* 24. Aug. 1607. ejus textum habes supra, in quo sermo est de cap. V. scilicet XIV. de reformatione, pag. 853. post §. Nota VIII.

Eadem resolutio confirmata est a laudata Cong. in *Civitatibus Regum* 5. Septem. 1615.

Ceterum quoad non exemptas causas omnes in prima instantia ex cit. Conclit. Bened. XIV. cognoscendas sunt a locorum Ordinariis, ut statuitur in eisdem Conclit. §. XLII. ibi

Quo vero ad personas non exemptas, inherendo similiter dispositioni ejusdem Sacri Concilii Sess. XIII. de Reformatione. cap. 1., & Sess. XXII. cap. VII. & Sess. XXIV. cap. XX. necnon supradictis decretis generalibus Congregationis Episcoporum, editis anno MDC. cum novissimis additionibus, seu declarationibus pie mem. Benedicti XIII. in Appendice Concilii Romani; volumus, statuimus, & mandamus, quod causæ omnes, tam civiles, quam criminales, ad forum ecclesiasticum pertinentes, exceptis privilegiatis, quæ ex eodem Concilio, vel alias juxta canonicas sanctiones apud Nos, & Sedem Apostolicam tractari possunt, aut debent, coram Ordinariis locorum dumtaxat in prima instantia cognoscantur, neque a Metropolitanis, Patriarchis, aut Primatibus, aliisque Judicibus ecclesiasticis, etiam Nostri, & Sedis Apostolicæ Nunciis, vel de lateris Legatis, aut Cameræ nostræ generali Auditore, & cæteris quibuslibet Curie nostræ Judicibus ad se avocari, vel aliis committi possint, nisi per viam legitimæ appellationis, & in casibus, ut supra, non prohibitis, ad ipsorum Tribunalia deferantur.

SECTIO CLII.

Eadem Sessio XXIV. de Reformatione. Prosequitur idem cap. XX.

AD hæc causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut inferiorum judicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, & jurisdictioni relinquuntur.

Hoc decretum quoad causas matrimoniales declaratum est a Benedicto XIV. Conclit. *Dei miseratione* 3. Novemb. 1741. præscribens modum eisdem tractandi, ut notavi part. I. pag. 484.

SECTIO CLIII.

Sessio XXV. Decretum de Invocatione, veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.

IN has autem sanctas, & salutares observationes (circa Imagines nempe) si qui abusus irrepperint, eos prorsus aboleri S. Synodus vehementer cupit, itaut nullæ falsi dogmatis Imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes Sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi,

mi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, & Imaginum sacro usu tollatur, omnis turpis questus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur; ita ut procaci venustate Imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum veneratione homines ad concessiones, atque ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur. Postremo tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihique inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius observentur, statuit S. Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, vel ponendam curare, Imaginem, nisi ab Episcopi approbata fuerit;

Huic decreto quoddam præceptum, ut nullæ falsi dogmatis Imagines statuantur, accessit decretum Urbani VIII. incip. *Sanctissimus sub die 13. Martii 1625.* in quo interdicitur pingi Imagines Sanctorum, qui nondum à Sede Apostolica canonizati, vel beatificati sunt, cum radiis, splendoribus, aliisque signo, quod cultum indicet, aut præstulerat, sub pænis omissionis eorumdem, ac pecuniariis, aliisque etiam corporalibus, Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio infligendis.

Quod decretum ab eodem subinde confirmatum, & declaratum fuit sub die 6. Julii 1634. *Constitutio Cælestis Hierusalem*, prohibente, ne sic pictæ teneantur, exponanturque ad venerationem tam in Ecclesiis publicis, sive secularibus, sive regularibus, quam in Oratoriis, cæterisque privatis locis.

Accessit etiam alia ejusdem Pontificis Constitutio *Sacrofancta Tridentina* 15. Martii 1622. in qua expresse in hærendo huic Tridentini decreto, prohibuit Imagines Christi, B. M. Virginis, Apostolorum, & Evangelistarum pingi cum habitu, vel forma nova, alias in Ecclesia non usitata, neque cum

habitu Regularium, præcepitque, ut sic pictæ deleantur, & reformentur, data huculcote locorum Ordinariis Judicandi, & puniendi etiam Regulari, revocatis quoad hoc exemptorum privilegiis.

Prohibuit insuper, ne Sanctorum Imagines pingerentur habitu profano, vel indecentiam, ac inhonestatem præferentes.

Quoad simulacrum vero Dei Patris accessit datum sequentis Propositionis, la XXXVI. in ordine inter proscriptas ab Alexandro VIII. die 7. Decemb. 1690.

¶ Dei Patris sedentis simulacrum nefas est Christiano in templo collocare. ¶

Quoad Imaginem Spiritus Sancti sub humana specie depictæ, accessit Constitutio Benedicti XIV. *Sollicitudini vestre* 1. Octob. 1745., in qua improbat hujusmodi leviâ usus, aliæque superfluitates circa Sanctissimæ Trinitatis Imagines.

Circa Sanctorum Reliquias, earumque cultum, venerationem, & extractionem, vide notæ part. I. pag. 448. & seq.

S E C T I O C L I V.

Eadem Sess. XXV. de Regularibus, & Monialibus Caput II.

Neminè igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conventus, possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum monasteriorum, seu conventuum ad solos Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat.

Ad hoc decretum, in quo agitur de administratione bonorum monasteriorum, pertinet Constitutio Gregorii XV. *Inferatibili* 5. Feb. 1622. in cuius §. V. cavetur, ut administrantes bona ad monasteria sanctimonialium, etiam Regularibus subiectarum, pertinentia, sive Regularia extiterint, sive secularia, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus, singulis annis rationes administrationis reddere teneantur; liceatque Episcopo ex rationabili causa Superiores regulares admonere,

ut ejusmodi administratores amoveant; Superioribus vero id facere detrectantibus, habet Episcopus facultatem prædictos amovendi in cuius etiam Constitutionis calce ex resolutione Cong. Conc. ad dubium XII. declaratur, Episcopum non teneri significare Superioribus regularibus causam remotionis hujusmodi administrationum.

Sed hæc de re agitur infra, cum de cap. II. beatus ejusdem Sessionis

S E C T I O C L V.

Eadem Sessio XXV. de Regularibus &c. caput III.

Concedit S. Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci Cappuccinorum, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sunt, eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasteriis, & domibus, tam virorum, quam mulierum bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus is tantum numerus constituitur, ac in posterum conservetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis commode possit sustentari.

In hoc decreto præcipitur, ut in monasteriis tam virorum, quam mulierum tot tantum recipiantur, quot aliunde sustentari possint ex redditibus propriis, vel ex consuetis elemosynis.

Cui quoad monasteria virorum accessit decretum Cong. Conc. iussu Urbani VIII. editum, relatum in ipso Consil. *Cum saepe contingat*, 21 Jun. 1625., in quo §. XIII. prohibitum est Superioribus regularibus augere numerum Religiosorum semel taxatum, & a S. Cong. approbatum, nisi cum ejus licentia, etiam prætextu augmenti reddituum, sub pena ipso facto incurrenda privationis vocis activæ, & passivæ, ac inhabilitatis: quod tamen decretum solum procedit in Italia, & Insulis adjacentibus.

Tam Tridentini, quam Urbani decretum confirmatum fuit sub iidem penis, primum ab Innocentio XII. Consil. *Nuper* 23. Novemb. 1697. §. XIV. deinde ab Innocentio XIII. Consil. *Apostolici ministerii* 13. Martii 1723. super ecclesiastica disciplina in Hispaniarum Regnis §. *Præterea*, postremo a Benedicto XIII. Consil. *Idi supremo militantis* 23. Septem. 1724. a quo in forma specifica confirmatur cit. Consil. Innoc. XIII.

Quoad monasteria vero monialium insuper accessit Consil. S. Pii V. *Circa* 29. Maji 1566. decernentis, idem servandum esse respectu monialium, etiam Regularibus subjectarum, ibi.

Et ne propter monialium numerum excessivum clausuræ observatio violetur, inhaerentes etiam similiter dispositioni dictæ Constitutionis Bonifacii, & Conc. Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districtè inhibendo, præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monasteriis recipiant, & admittant, sive recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis elemosynis commode sustentari possint.

Illarum autem numerus ex Consil. Greg. XIII. *Deo sacris* 30. Decembris 1572. taxari debet ab Episcopo una cum Superiore regulari, ibi.

Quem (Monialium nempe numerum) per ipsos locorum Ordinarios, etiam in Monasteriis ab eorum cura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illorum Superiorum interventu stabiliri, & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse, etiam de consensu Superiorum suorum, volumus, & mandamus.

S E C T I O C L V I.

Eadem Sessio XXV. de Regularibus, Prosequitur idem cap. III.

Nec de cætero similia loca (Monasteria nempe tam virorum, quam Mulierum) erigantur siue Episcopi, in cujus diocesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Hoc decretum ampliatum fuerat a Clem. VIII. Consil. *Quoniam* 23. Jun. 1603. decernente, Ordinarios non posse hanc licentiam impertiri cuicumque Mendicantium Ordini, nisi vocatis, & auditis præexistentibus

O o o o o o

tium

tium conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, alijque interesse habentibus, ac nisi consilerit, novos conventus atque aliorum detrimento commode sustentari possit (quod detrimentum notat *Rota part. 2. p. 100. deis. 745.* considerandum esse respectu multiplicationis elemosynarum necessarium ad sustentationem novi conventus, non vero respectu emolumentorum ex funeralibus, & sepulturis, cum sint facultativa, nec cenieri præjudicium, si novus conven-

tus erigendus fundetur cum sufficienti redditu.)

Verum postea huic Tridentini decreto derogatum est ab Innocentio X. Constituti. *Infirmam. lib. 1. tit. 1652. §. 1.* quoad licentiam dandam a solo Ordinario respectu regularium virorum tam Mendicantium quam non Mendicantium intra Italiam, & Insulas adjacentes, statuenti requiri etiam specialem Sedis Apostolicæ facultatem, prævio examine Cong. Episc. & Regul. super præmissis conditionibus, ibi.

Verum, quia parum est mala præcidere, nisi etiam malorum causa, & radix evellatur, Constitutiones sel. rec. Bonifacii VIII. quæ incipit. *Cum ex eo*, necnon Clem. VIII. incipien. *Quoniam ad Insitutum*, aliorumque Romanorum Pontificum Prædecess. nostrorum super erectione novorum conventuum editas, earundem tenorem innovantes, disjuncte addentes, hoc perpetuo prohibemus edicto, ne deinceps aliquis Regularium Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis, & cujusvis alterius Instituti, etiam Societatis Jesu, in aliqua Civitate, Castro, Villa, seu loco ad habitandum, domos, vel loca quæcumque de novo recipere, seu monasteria, conventus, vel Collegia recipere, vel fundare præsumat absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, plenam, & expressam faciente de prohibitione hujusmodi mentionem in scriptis, & gratis concedenda, prævia examinatione Congregationis, negotiis Episcoporum, ac Regularium præpositi; si secus egerint, eo ipso incurrant pœnas privationis, & inhabilitatis, ut supra indistincte, & nihilominus, receptiones, fundationes, & erectiones sint ipso jure nullæ, & invalidæ, & domos, ac loca ipsa, & personæ in eis degentes omnimodæ jurisdictioni, visitationi, correctioni Ordinarii loci plene in omnibus subiaceant. Intendimus autem in præmissis etiam ultra Italiam, & Insulas adjacentes, prout expedire viderimus, providere.

Idem servari mandavit Innocentius XII. Constit. *Nuper 23. Decem. 1697.* subdiendo tamen omnimodæ Ordinarii jurisdictioni conventus, & perso-

nas in eis degentes, quando duodecim Religiosi sustentari, atque habitare non poterint, & actu non inhabitaverint, ibi §. XV.

Deinceps vero monasterium, conventus, domus, congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiantur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis elemosynis, detractis omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, & ad præscriptum decreti sel. record. Greg. XV. hac de re editi; alioquin monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subiecta esse intelligantur.

Hic notandum cum Benedicto XIV. *de Synod. diar. lib. IX. cap. 1. n. 9. edit. an. 1755.* quod licet cit. Constituti. *Infirmam* declararet, necessariam esse auctoritatem Sedis Apostolicæ in hujusmodi erectionibus intra Italiam, & Insulas adjacentes; communibus tamen hodie, & in tribunibus recepta opinio est, requiri etiam extra Italiam = Cum enim (sunt verba ipsius) jam pridem ante Trident. Conc. Regularibus interdicta fuerit novorum monasteriorum acquisitio sine expressa licentia Apostolicæ Sedis, ut videre est in cap. *Religionum* s. *Constitutiones*, de *Relig. domib. in Pl.* & in cap. *Cum ex eo*, de *Exceptionibus Prælat. cod. lib. Pl.* satis patet, nihil a Trident. Synodo derogatum fuisse Apostolicæ Sedis auctoritati, jam præcedentur stabilitæ, sed illud duntaxat statutum fuisse, ut præter eam, episcopalis quoque auctoritas, & licentia in licet erectionibus interveniret =

Sufficeret tamen sola Episcopi licentia, si erigendum esset hospitium pro Regularium iter habentium

commodo, ex tribus Rote decisionibus ibidem relatis.

Præter superius dicta, hodie ex decreto Cong. super disciplina regulari transmissio singulis Procuratoribus generalibus 23. Feb. 1717. sufficientis, & sufficientia reddituum conventus erigendi intra Italiam, & Insulas adjacentes, recognosci debet ab eadem Cong. sub pena in Superiores, ad quos spectat, privationis vocis activæ, & passivæ, suspensionis ab officio, & dignitatis, ac perpetuæ inhabilitatis ad eadem.

Circa erectionem monasterii monialium, non obstantem dispositione citat. cap. III. Trident. de *Stilo Curie* est, ut etiam recurratur pro facultate, ad Sedem Apostolicam, *Fagnan. lib. II. tit. de Officio Ordinar. cap. Grave. n. 53.*

Quoad erectiones domorum Ordinis mæscholarum Piarum, non opus est consensu aliorum præxistentium Regularium, sed erigi possunt de sua licentia Ordinariorum, etiam non servata distantia, ab uno ad alium conventum, ex Constit. Clem. XI. *Nobis 11. Maji 1731.* ibi.

De-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1029

Demum iisdem Clericis Pauperibus Matris Dei, qui a Scholis Piis denominantur, illorumque Præposito generali, & Superioribus, quocunque nomine nuncupatis, concedimus, ut ubique locorum, in suo tamen singulari districtu, domos, & conventus regulares juxta Concilii Trident. decreta, pro pueris cujuscunque ordinis, & conditionis, in quibuscunque liberalibus disciplinis, latinis, & græcis, & scientiis, etiam majoribus, a se instituendis, collegia, seminaria, & convicia ex sola licentia Ordinariorum, nulloque aliarum personarum cujuscunque Ordinis, etiam Mendicantium, & cujuscunque Congregationis Clericorum Regularium, etiam Societatis Jesu, requeſito consensu, condere, fundare, & erigere libere, & licite possint, & valeant, etiam non servata distantia, quæ ab Antecessoribus nostris Romanis Pontificibus ad centum, & quadraginta annos, sive aliud plus, minus accuratum spatium, ab uno ad aliud religiosorum hominum cœnobium, seu conventum servanda præscribitur &c.

SECTIONO CLVII.

Eadem Sessio XXV. de Refor. cap. VI.

Prohibet S. Synodus, nequis Regularis, sine sui Superioris licentia, predicationis, vel lectionis, aut cujuscunque pii operis prætextu, subijciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscunque personæ, seu loci, neque ei aliquod privilegium, aut facultas ab aliis super iis obtemperata suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accendendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine prædicto mandato, in scriptis obtemperato, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tanquam desertor sui Instituti, puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in conventibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Hoc decretum, prohibens Regularibus recedere a suis conventibus, etiam prætextu ad Superiores accendendi, nisi ab eisdem missi, vel vocati fuerint, statuenſque, puniendos esse a locorum Ordinariis tanquam desertores sui Instituti, si reperiantur vagantes sine dicto mandato, ampliatum est a Sixto V. Constit. *Cum de omnibus* 26. Novem. 1587. statuentes §. VII. ne itinerantes de una ad aliam provinciam sine dicto mandato in ullo conventu ejusdem Ordinis recipiantur, etiam ad modicum tempus, nisi alias cogniti sint, sub pena in recipientes privationis vocis activæ, & passivæ, officiorum, graduum, dignitatum, ac perpetuæ inhabilitationis ad talia: in Religiosos vero dicto mandato carentes Ordinarii locorum procedere possint tanquam suspectos delictorum, emittendo aliosque Religionis habitu commissuros eosque tandem in carcere detinere debeant, donec certa de eis notitia habeatur.

Imo ex altera ejusdem Constit. *Ad Romanam* 21. Octob. 1588. §. XIX. dictæ penæ extenduntur etiam ad sic itinerantes de uno ad alium locum ejus-

dem provincie, si diverſant ad loca tam proprii, quam alterius Ordinis, sive habitum regularem deserant, sive non.

Eximendi tamen sunt ab iisdem, si veram, urgentem, & gravioris momenti causam habeant recurrendi ad suos Superiores, ut luculenter probat Benedic. XIV. lib. XIII. de Synod. dioc. cap. II. n. 14.

Urbanus VIII. si agatur de Fugitivis, & Apollatis, sive habitu dimisso, sive non, statuit, ut postquam in earcerem conſecti fuerint ab Ordinariis, conſignandi sint Superioribus regularibus, ab his puniendis, ut ex ejus Constit. *Sacra Congregat.* 21. Septem. 1624.

Prædictum Trident. decretum ampliatum est etiam a Clemente VIII. Constit. *Nullus* 20. Mart. 1601. §. 12. & XXXI., eos non posse Romam petere sine Protectoris, vel Generalis licentia, sub pena, si Romam ingrediantur sine licentia, ut supra, privationis vocis activæ, & passivæ ad biennium, Penæ reservatæ, quo elapso, hæc pena per se cessat. Nec Provincialis potest licentiam dare, nisi ob bonum totius provincie, ut ibidem declaratur, ibi.

§. XIII. Nullos Fratres Romam venire Superiores permittant, nisi prius a Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam in scriptis impetraverint. Siquis autem sine hujusmodi facultate Romam venire præsumpserint, voce activa, & passiva biennii privatus existat, subiturus etiam alias arbitrari Superiorum infligendas penas. Quæ item omnia adversus eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine ulla exceptione, locum habent.

§. XXXI. Decretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protect-

rit

1030 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

ris licentiam dumtaxat permiffum eft, Sanctitas fua extendi ad Provinciale decrevit, ita ut Provincialis ipfe ex caufa communi totius Provincie dumtaxat, facultatem hujusmodi facere valeat. Declaravitque pœnam privationis vocis activæ, & paffivæ contrahentibus inflictam, Sanctitati fuæ refervatam effe, interdicta omnino eorum Superioribus fingulis, etiam Generali, ac Protectori, facultate illam moderandi, ac relaxandi.

S E C T I O C L V I I I.

Eadem Sefſio XXV. de Regul. capus V.

Bonifacii VIII. Constitutionem, quæ incipit, *Periculoso* renovans S. Synodus, univerſis Episcopis ſub obſtatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monaſteriis ſibi ſubjectis, ordinaria, in aliis vero Sedis Apoſtolice auctoritate; clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inſervata eſt, conſervari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compenſcentes, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis: Quod auxilium, ut præbeat, omnes Chriſtianos Principes hortatur S. Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda omnibus Magiſtratibus ſecularibus injungit.

Excommunicatio a Tridentino hic inflicta, non eſt tali auxilio requiſiti = Theſaur. de Pœnis verb. *Claſſ.* refervata = & ſolum eſt contra Magiſtratus, non ſura cap. IX. cum DD. ibi cit. contra Principes, & non procedit, niſi ſi fuerint de

S E C T I O C L I X.

Eadem Sefſio XXV. de Regul. Proſequitur idem cap. V.

Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio, etiam ad breve tempus, quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa, ab Epifcopo approbata: indultis quicunquẽ, & privilegiis non obſtantibus,

Statutè hic Tridentinum, non licere Monialibus poſt profeſſionem exire a monaſterio, etiam ad breve tempus, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epifcopo approbata, declaratum eſt a S. Pio V. Conſtitut. *Decreti 1. Feb. 1570.* reducendo hanc cauſam ad treſtantum caſus, nempe magni incendii, lepræ, & apidemiæ, cum licentia, & approbatione Prælati monaſterii, ſi hoc ſit ſubjectum Regularibus, & Epifcopi ſimul: & quidem in ſcriptis, cum de infirmitate agitur, ſub pœna excommunicationis ipſo facto Pape refervatæ, tam in aliter egredientes, quam in licentiam concedentes, comitantes, & receptantes, ac privationis ipſo facto officiorum, adminiſtrationum, & inhabilitatis ad illa, & alia hujusmodi obtinenda, in ipſas, aliter egreſſas, Præſidentes, & alios Superiores, aliter licentiam dantes.

Nota tamen, ex defectu hujusmodi licentiæ, exeuntes non incurrere dictas pœnas, ſi res ulteriorem dilationem non pateretur, v.g. quando ſuperveniret periculoſa, & inevitabile neceſſitas ſubitiæ exulſionis, in-

curſus hoſtilis, aquarum inundationis, prolixæ, & irreparabilis monaſterii ruinæ: cum in hiis, & ſimilibus caſibus locum habere debeat vulgaris regula, quam Nicolaus III. (non IV. ut notavi in ſummario cap. *Exiit III. de verb. ſignif.* in VI.) hiis verbis expreſſit: *Nec quicquam* = Nec jure poſſi in extremæ neceſſitatis articulo ad providendum ſuſtentationi vitæ via omnibus extrema neceſſitate deſertis conceſſa præcluditur, cum ab omni lege extrema neceſſitas ſit exempta. =

Nota eandem excommunicationem incurere monialem aſcendentem ſupra rectum monaſterii: cum vere dicatur eſſe extra ambium, & limites clauſuræ, ut declaravit Cong. Conc. in *Comen. C. Licen.* 16. Septemb. 1709.

Benedictus XIV. in epistoſola ad Antiliſes Regnorum Portugallicæ, & Algarbiorum *Cum ſacerdot.* 1. Jan. 1741. §. 1.º admiſit. Nuneis, & etiam Congregationi Episcop. & Regul. facultatem indulgentiæ egreſſum a monaſterio.

S E C T I O C L X.

Eadem Sessio XXV. de Regul. Prosequitur idem capus V.

Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cuiuscunque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna; ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam vigore cuiuscunque facultatis, vel indulgi hætenus concessi, vel in posterum concedendi.

Hoc decretum, statuens nemini licere ingredi septa monasterii monialium sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis, declaratum est decreto Cong. Conc. approbato ab Urbano VIII. 13. Novem. 1620., & relato a Benedicto XIV. lib. XIII. de Synod. dice. cap. XII. n. 23. huiusmodi licentiam quoad monasteria monialium exemptarum, & Regularibus subiectarum, tam pro ingressu in casibus necessariis, quam pro accessu ad loquendum cum ipsas, dandum esse nedum ab earum Superioribus, sed etiam a locorum Ordinariis, licet Tridentinum utatur particula disiunctiva.

Imo ex altero decreto ejusdem Cong. a dicto pariter Urbano approbato 21. Maji 1630. relato hinc mox cit. sufficit tantum ipsorum Ordinariorum licentia, ubi viget consuetudo, ut ab eisdem solummodo hæc petatur.

Quamvis autem dictus ingressus interdictus sit a Tridentino sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, non reservatæ, ex Constit. tamen Gregorii XIII. *Obi gratia* 13. Junii 1575. & Pauli V. Constit. *Monialium* 10. Julii 1601. reservata est Papa, lata contra quoscunque eadem septa ingredi audentes, etiam marchionali, & ducali dignitate fulgentes, prætextu privilegiorum, quæ revocantur. Hæc pœna ex ipso Curia incurritur etiam ab ingreditibus sine tali prætextu.

Nota, quod si concedatur a S. Sede cuiuscunque etiam dicta, aut alia dignitate fulgenti, facultas eadem septa ingrediendi certis vicibus, v. g. bis, ex Constit. Pauli V. *Facultatem* 1. Septemb. 1608. hæc particula *bis*, aut similis, intelligenda est collective, de omnibus scilicet monasteriis eundem, non distributive, sive singulis: & aliter utentes incurrunt pœnam, ut supra.

Idem decretum ampliatum est etiam in hoc, quod nulla in eo fiat mentio de introducentibus, seu intrare permittentibus clausuram; in citat. vero Constit. *Monialium* §. III. infligitur eadem pœna excommunicationis una cum privatione lator sententiæ dignitatum, beneficiorum, officiorum, & inhabilitatis ad huiusmodi contra Abbatissas, Abbates, conventus, alioque Superiores utriusque sexus monasteriorum monialium, ac quæcunque personas, si quemquam prætextu privilegiorum ingredi faciant, vel permittant. Quæ pœnae itidem ex ipso Curia incuruntur, etiam ab introducentibus, vel ingredi permittentibus sine dictorum privilegiorum prætextu.

Hæc Constitutiones, & pœnae confirmatæ sunt a Benedicto XIV. Constitut. *Salutare* 3. Jun. 1742.

ubi §. III. sub eisdem pœnis interdicuntur huiusmodi ingressus quibuscunque personis, etiam S. R. E. Cardinalibus, Legatis a latere, & Nunciis, revocando, & annullando facultates ipsas fortasse hætenus concessas super dicto ingressu, tam pro se, quam pro aliis: exceptis tamen locorum Ordinariis, aliisque Superioribus, quibus tantquam Ordinariis, & ordinaria jurisdictione utentibus dicta monasteria subiecta, & addicta sunt, in casibus necessariis, & servatis aliis, de jure servandis.

De jure autem ex Constit. Gregorii XIII. *Dabitis* 23. Decemb. 1581. §. I. & II. in hoc ingressu pro casibus necessariis hæc servanda sunt, ut scilicet Prælati, tam seculares (sive Episcopi, sive Cardinales sint) quam Regulares ingrediantur comitati paucis personis, iisque senioribus, & religiosis, sub pœna in Episcopos contravenientes interdicti eo ipso ab ingressu ecclesiæ: pro prima vice, pro secunda suspensionis a Pontificalibus, & a divinis pro tertia, & ulterioribus excommunicationis, privationis cuiuscunque officii, & ministerii.

Ex Constit. Alexandri VII. *Felice* 10. Novemb. 1664. Prælati regulares non possunt ingredi clausuram monialium sibi subiectarum.

I. Nisi semel in anno ex causa visitationis localis faciendæ per se ipsos, non per substitutos, cum assistentia quatuor monialium ex senioribus, unaque die post ortum, & ante occasum solis, nulla sumpta in monasterio refectione. Et tunc si Visitator sit Generalis, possit secum ducere duos socios sui Ordinis; si alius a Generali, unum tantum, numquam in actu visitationis adinvicem separandi.

II. Si ob clausuræ custodiam, aut ob aliam urgentem, ac necessariam causam pluries in anno ingredi opus habeant, ingredi debeant una cum Episcopo, vel persona ecclesiastica seculari ab eodem specialiter deputata.

III. Visitationem personalem peragere debent ad crates extra septa monasterii, itidem per se ipsos, & non per substitutos.

IV. Confessarii tam ordinarii, quam extraordinarii ingredi tantum debentes pro Sacramentorum administratione, & commendatione animarum agonizantium, non ingrediantur nisi cum scio probatæ vitæ, ac maturæ ætatis, & ita, ut semper adinvicem videri possint, sub pœnis in Regulares præsumentes, aut negligentes prædicta omnia adimplere, excommunicationis ipso facto, privationis omnium officiorum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, vocisque activæ, & passivæ abque alia declaratione; quos Episcopus

tam

tanquam delegatus Sedis Apostol. corrigere, & punire valeat, non obstantibus privilegiis, & exemptionibus.

In Epistola tandem Bened. XIV. *Per lina* 24. *Jes.* 1747. ad Episcopum Portugallensem statuitur per viam legis universalis, ne recipiantur in monasteria monialium, tam educandæ, quam famulæ sine licentia Sedis Apostol. toties, quoties opus fuerit impetrandi, & prævio examine super earundem moribus, fama, habilitate, & necessitate ab Episcopis, & non ab aliis quibuscunque Superioribus faciendæ, sub penis impostis contra frangentes clausuram monialium, tam in feminas aliter admissas, quam in moniales, aliasque in monasteriis degentes aliter admittentes.

Quod si quæras, an incurrant excommunicationem introducentes in dictam clausuram infantes antequam rationis: quamvis communior sententia neget, quam etiam amplectitur Reiffenst. lib. III. tit. XXXV. de Statu monachor. §. II. num. 39. cum DD. ibi cit.

Paulus tamen Comitolus Societ. Jesu cum aliis, affirmativam tenet, *Respons. Moral. lib. VI. quæst. XI.* n. 6. testaturque ita etiam rescriptum fuisse a Cardinali S. Severini Majori Penitentiario ad Neapolitanum Episcopum Perusinum, cujus literas dicit insuper se legisse. Idem monachus sustinet Matthæus *Offic. Curie cap. XXXII.* num. 22. ubi refert plura, Sac. Cong. decreta hoc declarantia, & de stylo Cariz dicit, introducentes absolvi a Sede Apostolica. Et quidem merito: cum enim in cit. Constat. *W. gratia* prædictis prohibeatur, ne ingredi faciant, vel permittant, *Quæquam*, hoc generali nomine comprehenduntur omnes cujuscunque ætatis sue: potissimum cum dicta Constat. sit ampliativa citati Trident. decreti, a quo prohibitus erat dumtaxat ingressus cuicunque cum clausula, *Cujuscunque ætatis fuerit* = ab hac autem prohibetur introductio, idoque relativum necessario habere debet ad eos omnes, quibus Trident. ingressum prohibuit.

SECTIO CLXI.

Eadem Sessio XXIV. de Regular. cap. VI.

IN electione quorumcunque Superiorum, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omni recte, & sine ulla fraude fiant, in primis S. Synodus disticte præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscunque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. Si vero contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Provinciale, Abbatem, aut Priorem creari permisit, deinceps ad omnia officia in Religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censcantur; & si in posterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeantur.

Huic decreto statuenti, ne in electione Superiorum regularium suppleri possint voces, & suffragia absentium, accessit Constat. Innocentii XII. *Congressi-*

filem 16. Feb. 1693. idem interdictis, etiam eorum Protectoribus, & ipsi Cardinalium Congregationibus §. *Perpendentes* in fine.

Nolumus tamen absentium vota, nec Protectoris, nec cujuscunque alterius, nec etiam ipsarum Cardinalium Congregationum auctoritate suppleri. seu alios Vocales eorumdem absentium loco, seu vice subrogari, deputari, seu eligi, sed jus eligendi in solis juxta juris, & Instituti regulas ad hunc effectum assumptis, & in destinatis loco, & tempore convenientibus consolidari, seu alias, prout de jure, permanere omnino volumus, & mandamus.

APPENDIX

Ad hanc Sessionem.

Vota, seu responsa ad sequentia dubia, olim mihi proposita, circa validitatem electionis Regularium, in Capitalis tam generalibus, quam provincialibus, & localibus.

I. An, itante libertate electionis, liceat Prælati regulari proponere duos, vel tres, seu restringere

electionem ad certum genus personarum, puta religiosos, aut determinatam nationem, ex quibus necessario eligatur unus?

Resp. Negative, quoad 1. partem, ex cap. *Non terra, de Electi.* & cap. *De periculo.* *est. tit. in VI.* neque decreto Cong. Concil. relato a Fagnano lib. II. *Decret. cap. Constitutis.* num. 3. *et de pellat.*

Quoad 2. partem, affirmative, dummodo per statutum aliquod generale ab Apostolica Sede appro-

lucum id firmatum sit. Negative autem tenendum est, si, non obstante alternativa, ut supra approbata, unus dumtaxat ex natione esset dignus eligi, cum tunc Electio non esset libera assumptio unius ex pluribus: in quo casu locum habere non posset statutum alternativae. *Mathew. Officii Curia cap. XVII. n. 2. cum DD. ibi cit.*

II. An Electio fieri possit etiam per inspirationem, vel compromissum, ut esset, si Capitulares facultatem eligendi in unum, vel plures viros idoneos transferrent?

Resp. Negative quoad utramque partem, ex Tridentino, cap. VI. Sess. XXV. de Regularibus; quo praecipitur, ut electio Regularium fiat per secreta suffragia, & aliter facta irrita sit: ideoque quoad eosdem Regulares sublati est per hoc decretum forma inspirationis: & compromissi, ut pluries declaravit etiam Cong. Concil. in Dubiis ad idem caput. *Post. 137. & ad Dub. 27. Maji 1621. lib. 21. Decret. pag. 136. ac Superiores sit electi, sunt iterum eligendi. & Fagnan. in cap. Quia propter de Elect. n. 30. refert, quod propositio a Charustianis dubio: An in electione Superiorum possit propedi nedium per viam scrutinii, sed etiam inspirationis, & compromissi? Sac. Cong. Concil. censuit, electionem horum Praetorum Regularium debere fieri tantum per vota secreta, ut se habent verba propria Concil. d. cap. VI.*

Hic tamen non obstantibus, quoad compromissum, Engelhoc tit. n. 241. sentit cum DD. ibi citatis, opinionem alicuius formam compromissi etiam, quoad Regulares non esse sublatam per hoc Trident. decret. utpote quia „Abrogatio juris non censetur nisi expressa; & mens Concilii tantum videtur fuisse, se, ut in casu, quo Capitulares dant vota, illa nunquam publicentur propter occasionem in inimitiam inter Confratres; quae occasione hoc ipso cessat per compromissum ab omnibus comprobatum, saltem in extraneis factum: Cui opinioni adhuc etiam Renigius Mascart Inst. Can. hoc eodem tit. §. IV. n. 22. ibi = Quae dispositio Tridentini ad evitandas discordias, & inimitias inter Religiosos facta, subulit formam inspirationis, & compromissi, dum sunt per vota publica: Si tamen compromissum more scrutinii fiat per vota secreta, non est sublatum per Tridentinum, cum idem suis obstat. Quid autem fuerat praxis in aliquibus Ordinibus regularibus, ipsi viderint.

III. An Electio sublati ubi in scrutinio duo, vel tres suscipiunt vota eligentium, idem obtineatur?

Resp. Negative, ex decreto Cong. Conc. relato a Fagnano cap. Quia propter n. 22. de Elect.

IV. An valida sit, si quis ex Electoribus tradiderit, vel ostenderit alteri suam schedulam, in qua notatum sit nomen a se electi, aut si aliquo patenti signo eam firmaverit, quo innotescat scrutatoribus quem ipse elegerit?

Resp. Affirmative quoad utramque partem, dummodo haec manifestatio non sit causa realis, ac rationabiliter praesumpta, quod electio sequatur potius de uno, quam de altero; & dummodo non fiat permittente Capitulo, ex cit. cap. Trident. Reiffenst. tit. VI. §. XIV. n. 245. & Mathew. loc. cit. n. 13. 14. ac schedula non manifestetur majori parti Eligentium. *Barb. Collect. in Concil. ad dicitum cap. VI. in quo n. 2. refert, decisum fuisse, ut sic electus perior*

Tom. III.

factus de hoc, resignare debeat, vel petere a Papa confirmationem cum dispensatione.

V. An sit valida, si quis fraude it faciat, ne electio subsistat, vel verbo tantum publicaverit ante electionem, quem ipse elegerit; aut tandem si secreto uni tantum suam schedulam ostenderit, taliter ut hujusmodi manifestatio neq. vere sit nec rationabiliter praesumatur causa, cur potius ille, quam alter electus sit.

Resp. Statim provisum in responsione ad IV. dubium.

VI. An eo ipso sit nulla, si tempore habili non vocatus, vel non admissus fuerit aliquis ad suffragandum, qui de jure, aut consuetudine vocari, & admitti debuisset?

Resp. Negative, quoad utramque partem, sed irritari posse, insubstante tamen non vocato, & non admissio, ex cap. Quod sicut bona Or. & Ecclesia Fagnan. loc. cit. n. 39. de Elect. Dummodo vero sint praesentes duae partes vocalium, seu Capitularium, alias esset ipso jure nulla. Sic valeret, si vocales essent duodecim, & quatuor essent contempti; secus autem si contempti essent quinque. *Fagnan. ibid. num. 40.*

VII. An valida sit facta a remaneantibus in Capitulo, si aliqui voluntarie egrediantur, puta ex decem quatuor, vel si remaneant, vel si suffragari nolint?

Resp. Affirmative, quoad utramque partem ex cap. Cum nobis XIX. de Elect. etiam si major pars egredieretur, quando agitur de Electione facienda intra terminum praedictum, ex Can. ultimo dist. LXX. Reiffenst. loco cit. §. VIII. n. 201. & 203. Debeant tamen egressi canonice moneri, priusquam remanentes devenirent ad electionem. *Mathew. loc. cit. num. 17.*, quod eil intelligendum de honestate tantum.

VIII. An valeat electio facta cum votis alternantibus, aut conditionatis, puta: Eligo Petrum, si majos pars in eum consenserit; vel eligo Paulum, & si soluerit, eligo Franciscum, vel eligo illum, quem Paulus elegerit?

Resp. Negative, quoad omnes partes, ex rap. In electionibus. de Elect. in VI.

IX. An valeat, si quis per errorem, vel fraudem schedulam aliam immittit in urnam, vel duplicem schedulam cum nomine electi, ita ut numerus schedularum non correspondeat numero eligentium?

Resp. Affirmative quoad utramque partem, ex cap. Cum nobis XIX. de Elect. Reiffenst. loc. cit. num. 203. Dummodo tamen quis electus fuerit cum majoritate votorum, non computata schedula duplicata.

X. An valeat, si ex viginti electoribus, suffragati fuerint decem, postquam consisterit sic electum sub suffragium non dedisset?

Resp. Negative, ex cap. Cumana L. & rap. Sicut. XXIII. in VI. de Elect. Reiffenst. tit. VI. §. VI. n. 132. & 139.

XI. An valeat, si non aperta fuerit schedula, Electi, quoties electus fuerit uno, vel dimidio tantum suffragio supra medietatem, puta cum undecim ex viginti.

Resp. Negative. Quoad apertionem schedulae non factam, ex cap. Cumana, & ex decreto Congr. Conc. sub die 2. Julii 1707. in Milevitana Synodo

P p p p p

ad

ad dubium XXXV., & est votum expressum Cardinalis Acciajoli, ubi habetur, similem Constitutionem edidit Urbanus VIII. pro Ordine Melitenis Ecclesie 21. Octob. 1634.; & quod non sit contra jus, immo, quod plures Ordines Regulares habent hujusmodi statum.

Et nota, quod si quis sibi suffragaretur, vel directe, aut indirecte tam pro se ipso, quam pro aliis in quibuscunque capitulis generalibus, provincialibus, & localibus procuraret, ex Constit. Clement. VIII. Nullus omnia, sub die 23 Julii 1599. innovata a Cong. Conc. Jussu Urbani VIII. sub die 21. Sept. 1634. decreto de Apostatis, & electis, incip. *Sac. Congregatio*, ut videre est in Bullario ejusd. Urbani sub num. XXVIII. tamquam reus ambitus incurreret penas contentas in sequenti §. XXXV. dicti decreti, ibi: *Præter alias penas, & censuras battæmus contra hujusmodi ambitus infirmos, in penam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incident, & ad omnia quæcunque inhabiles habent, super quo cum eis dispensari a nemine possit, nisi a nobis, & Successoribus nostris. Porro supradictas omnes penas ad complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.*

Pariter est reus ambitus, qui officia, & dignitates in Religione consequi procurat per emendicatos favores, & commendationes Principum. Quod si dicta officia spirituales aliquam jurisdictionem adnexam habeant, & eaque procuret dato, promisso, sive pacto pretio, vel alia re pretio estimabili, puniendus esset penis a jure communi latis contra Simoniacos; in can. *Principalis causa* 1. §. 1. *Can. si quis deinceps*, *Can. si quis Episcopus*, causa XVI. q. 7. ad quos textus relationem habent verba posita in supra allato decreto Clement. & Urbani VIII. præter alias penas, & censuras battæmus contra hujusmodi ambitus infirmos, ut apposite notat Amicus de delictis, & penis tom. III. tit. V. §. VIII. verbo *SEVERNATIO* num. 36.

Pro Minoribus de Obliervantia præter dictas penas contra subornantem electores tam pro se, quam pro aliis pro consecutione officiorum regularium, ex Constit. S. Pii V. *Pastoralis* 28. Maji 1571. erat excommunicatio latus sententiae, Papæ reservatæ, & privatio perpetua vocis activæ, & passivæ, quia ligabatur etiam subornatus, & ille, pro quo facta esset subornatio, nisi subornantem judici detulisset, ut ab eo puniretur quam tamen Constit. moderavit Gregorius XIII. Constit. *Consuevit* 8. Septem. 1573. reservando absolutionem Superiori generali, dummodo subornatio pro eo facta non fuerit, & auferendo dictas penas a non revelantibus subornantem.

Quæ Constitutiones licet latus fuerint pro dictis Minoribus, Amicus tamen loc. cit. n. 34. cum Pellicario tom. II. tract. IX. cap. II. n. 181. §. *Can. autem* & n. 121. sentit, afficere omnes Regulares, ex ductu ratione, quia = *Favorabiles sunt Religionibus in communi; neque per viam communicationis ad omnes sunt extensæ, cum communicatio privilegiorum, inter pluresque Ordines sit universalis.*

An autem hæc extensio subsistat, sub iudice lis esset, cum agatur de pena subeunda a subornatore, & exteroquin vulgatissimi jus sit, in penalibus non dari extensionem de persona in personam nisi in lege penam imponente sit expressa.

Subornatio autem fieri potest, vel minus, puta terrendo vocalem nolentem suffragium dare ei, pro quo sit subornatio, quod hic futurus sit ipse in visu, quod consecutus non erit dignitatem aliquam; vel intemptivis, & continuis obsecrationibus, aliisque illicitis hujus generis modis, qui legi poterunt apud laudatum Amicum loc. cit.

Quoad secundam dubii partem, idem quoad medietatem suffragii supra fustagiorum medicam, qua quis electus fuerit, affirmative resp. supposita dicta aperiitione schedæ, ut supra. Pro cuius electionis validitate hæc habet Reiffenst. in mox cit. n. 199. ibi: sufficit autem quicunque excessus ultra neque dictatem, et si foret iniuriæ mediæ voti. V. G. si essent tredecim vocales, septem vota jam sufficerent, cum enim Jura loquantur indistincte, quod valeat electio facta a majori parte Capituli, & nullibi adnotat, debere esse excessum suus inter gri voti; ergo sufficit quicunque excessus, nam ubi Jura non distinguunt, neque nos diligere debemus. Abbas in cap. *Summa* 29. hoc tit. *ordin. de Luca* tom. 1. *discessit de Parochiis* n. 112. *Inardus* *Sonn* loc. cit. cap. IV. n. 19. *Pastorius* cap. XIX. de elect. n. 18. citans alios.

XII. An valeat facta cum duobus tantum senatoribus, puta cum Superiore Capituli, & uno senator electo a Capitulo, seu etiam facta cum quatuor?

Resp. Negative quoad utramque partem, ut cap. *Quia propter* XLII. *Fagnanus ad idem cap.* n. 43. & 44.

XIII. An valeat facta absque prævio juramento Electorum?

Resp. Affirmative, Mattheucci. *Offic. Orii* cap. XVIII. n. 44. etenim Clem. VIII. in Bulla: *Regularis disciplina* §. XXXVI. præcipit quidem præmittendum esse, sed absque clausula imitante, Jurentque electores secundum veritatem unius, cujusque conscientie, probatines, & magis idem nos se electuros.

XIV. An valeat facta cum admisione in Capitulum indigni, seu inhabilis; hoc est vocem activam non habentis?

Resp. Affirmative, dummodo electus habuerit vota sufficientia, præcisio voto illius, qui vocem activam non habet; etiamsi aliqui sciverint, & remus reclamaverint, seu exceperint contra admissionem, excepto tamen casu admissionis nominatim denotatæ excommunicatæ, & notorii perculsoris Clericorum, permittente eodem Capitulo.

Quod si aliquis excommunicatus non videretur aliqua ex causa expelli nequeat, valida erit electio, prævia protestatione, quod electores nihil cum ipso communicare, & velle ejus vocem nemini suffragari, dummodo semper, electus habuerit vota sufficientia, absque voto illius.

Quod si dubium fuerit, an electus habuerit vota sufficientia, vi suffragii hujusmodi inhabilis, electio erit cassanda, sed per sententiam Judicis. Reiffenst. hoc tit. §. VII. a n. 164. *offine ad tomum* 171.

XV. An valeat electio secundi vocalis, si Electores elegerint primum indignum, & inhabilem?

Resp. Negative, ex cap. *Can. in causis* VII. *Cap. Cum Vinconensis* XLV. & cap. *scriptum est* XLVI. *electi*. Reiffenst. hoc tit. §. 21. num. 251. & 254.

dummodo scienter elegerint, & electio affectivo secuta sit, hoc est admitti. & approbata. Fagnanus in cap. *Publicato* n. 41. Quod si approbata non fuisset, peccasset quidem si indignum scienter elegerint, sed non incurritur poenam, Cap. *Perpetuus* *lib. de electione* in *Pl. privationis* videlicet praedictis eligendi, pro una vice, *Reinfeil.* loco citato n. 257.

XVI. An stante decreto visitationis Apostolicae edito 14. Oct. 1601. & a Clem. VIII. approbato, videlicet: *Privatio vocis activa, & passiva, ac inhabilitatis decreta, fuerintque ab ipsi Superioribus Ordinis lata ne deinceps in ipso electionis actu promoveantur, promulgenturque, atque ea promulgare vocales minime officiant, nisi per mensem ante fuerint intimata, prout Sanctissimus sua omnino revocavit.* Hujusmodi sententiae pronunciari, & promulgari possint, si convocato jam Capitulo, emergat casus, propter quem quos privari debeant una, vel altera voce, seu utraque?

Resp. Affirmative, praevia tamen rei citatione, & summarie debito a Praefecto Capituli textum examine, concessio eidem reo termino competenti ad se defendendum, etiam si delictum esset notorium, ex Clementina *Pastoralis*, & *Extremum de sententia, & rejudicata*: decretum enim loquitur de causis emeritis ante Capitulum, non in ipso actu praesumini Capituli. Sic pronunciari possunt hae sententiae in ipso actu praesumini contra eos, qui aliquo laborant defectu ante ignorant, vel qui recentiter deliquerint, vel qui non denulerint ad Capitulum ea documenta, & requisita, sine quibus lex praecipit, ne admittantur v.g. attestationem juratum a Sacerdotibus suae familiae de celebratione Missarum, juxta Const. Innocentii XII. *Nuper §. Curant* *Marb. Officialis Curia* cap. XVIII. n. 50.

Nota tamen circa dictam attestationem, quod si casu aliquo non exhibetur, puta, vel quia praefati sacerdotibus injussu eum facere noluerint, vel quia Superiori localis ex oblivione eandem sibi exarari non postularit, sed loco ipsius exhiberet Capitulum librum, in quo adnotata essent nomina Officialium, vulgo Revisorum ad hoc deputatorum, onera missarum una cum concordantiae adimplementum, non inde excludendus esset ab eodem Capitulo, eum autographus libri aequivaleret praedictae attestationi, imo magis illi adhibenda esset fides, quam illi, utpote quia illa esse possit erroris obnoxia.

Excludendus vero esset, si ex dicto libro non probaretur dictorum onerum adimplementum usque ad numerum, cui infra breve tempus, id est infra mensem, et notari par §. pag. 904. satisfieri possit. Pontifice enim excludendum praecipit in poenam omissionis ejusdem adimplementi. Sed de hoc iterum sermo erit infra, in resp. ad Dubium XXX.

XVII. An admitti possit ad Capitulum is, de quo in ipso actu Capituli dubitatur an illi competat votum vel activum, vel passivum; & quatenus affirmative, an electio inde secuta in personam sic admitti, vel alterius, subsistat?

Resp. Affirmative quoad primam partem, sed cum protestatione: *Quatenus de jure admitti possit, & non aliter*; si tunc decisi causa non possit. *Mattheus. loc. cit. n. 61.* Et sic etiam affirmative quoad secundam partem, respectu alterius, ut in Resp. ad XIV. Respectu autem personae sic admittit, expectanda esset sententia iudicis.

XVIII. An, stante decreto S. Cong. Episcop. & Reg. *lib. de 7. Feb. 1641.* videlicet: *Collocatus de familia in aliquo conventu, nisi per tres menses immo diutius proximo Capitulo celebrando ibidem causam pertransierit non habere votum in electionibus* = gaudere possint voto? si intra dictum triensem extra conventum per aliquod temporis spatium permanserint, pro aliquo tempore ex obedientia obediendo, vel si non permanserint ex obedientia, regularatur, ut triemsel sit completum?

Resp. Affirmative quoad primam partem, cum obedientia non debeat praesudicium inferre bono ipsorum juri, quod praesumi nequit S. Cong. in poenam praestitae obedientiae eis tollere voluisse, cum pateat non ob aliam causam ita declarasse, nisi ut fraudibus quorundam Superiorum in electionibus obviam iret.

Affirmative etiam quoad secundam partem, etenim S. Cong. dum vult praecedere tres menses, vult etiam esse integros, praecipue cum velic esse continuos, quod non verificaretur, si tertius menses esset tantum inceptus, & hoc clarius evincitur ex mandato Clem. VIII. *per extensionem relato in regestis ejusdem Congregationis* immediate ad dictum decretum, per haec verba: *Non possint si Superiores collocare in Praeterea in convento per tres menses ante tempore delationis, che quivi si avrà da fare, eccetto se avessero commesso scandalo notorio. E nelle elezioni che si avranno a fare ne' Capitoli conventuali, non abbiano voto quei Prati, che non saranno stati locati in quel convento per tre menses avanti il giorno dell' elezione.*

XIX. An valeat electio facta in personam extraneam a Capitulo?

Resp. Affirmative, ex *Gloss. in cap. cum inter Canonicos XXI. ver. aliam, de elect. ut DD. cum tamen relati a Reinfeil. loc. cit. n. 239.* quamvis de honestate sit, ut eligatur ex gremio.

XX. An deveniri possit ad electionem alterius, si electus recuset, vel renunciet?

Resp. Affirmative, ex cit. cap. *cum inter Canonicos, & cap. si Electioni XXVI. in Pl. eodem tit.* dummodo Capitulares sint adhuc congregati, & electio fiat eodem contextu. *Fagnan. in cap. Publicato, n. 39. Reinfeil. loc. cit. §. XII. n. 297.* Quam tamen renunciationem multi ex DD. autumant fieri non posse. *Remigius Mafkath lib. 1. qnae. 4. in l. Can. tit. VI.*

XXI. An deveniri possit ad electionem alterius, si post electionem factam bona fide, electus noscatur esse inhabilis?

Resp. Affirmative, ex cap. *Cum terra, & ex cap. Datum de Elect. & cap. Perpetui in Pl. eodem loc. cit. Fagnan. n. 40. & 41. Reinfeil. §. 11. num. 298.*

Advertendum tamen est, in tali casu deveniri quidem posse ad electionem alterius, sed sine intervallo, durante adhuc Capitulo; non autem po dissolutum, taliter ut non non sit amplius locus, saltem quoad Regulares, iterum Capitulum convocandi.

XXII. An valeat Electio facta, si non celebrata fuerit die praefixo, sine absque impedimento, durante auctem Capitulo.

Resp. Affirmative quoad utramque partem ex cap. *Pro defuncto XXI. de Elect.* dummodo a Constitutionibus Ordinis non prohibentur, cum clausula: *in*

P p p p p a rian

ritante. Fagnan. in cap. Quia propter 68. loc. cit.
XXIII. An Præfex Capituli gaudeat suffragio tam activo, quam passivo?

Resp. Negative quoad utramque partem, nisi alias sit de gremio Capituli, aut per leges municipales hujusmodi gaudeat privilegio, Mattheus. cap. XVIII. num. 51.

XXIV. An, posito, quid Præfex sit de gremio Capituli, gaudeat altero suffragio activo qua Præfex?

Resp. Negative, ut satis provisum in Resp. ad XXIII.

XXV. An Præfex Capituli sit de ipsius substantia?

Resp. Negative, ex cap. Quia propter de Elect. & cap. VI. sess. XXV. Tridentini de Regni. Fagnan. ad idem cap. Quia propter n. 79.

XXVI. An, publicato scrutinio, suspendenda sit electio, seu alia celebranda, si quis dicat se paratum esse ad probandum impedimentum electi per majorem suffragia?

Resp. Negative, nisi probare possit in continenti; sed opponens jus suum persequi debet coram Superiore. Fagnan. in cap. Publicato, n. 44.

XXVII. An præmittenda sit a Iudice declaratio privationis iuris eligendi per prima vice, infra 24. cap. Quia propter de elect. contra non observantes formam scrutinii, & a Cap. Cum in causis contra eligentes indignum?

Resp. Negative, Rescissit. loc. cit. §. 11. numer. 261. 261.

XXVIII. An innocentes, qui remanserunt in Capitulo, devenire possint ad electiorem altius, etiam non expressa declaratione Iudicis super privatione iuris eligendi per unica vice contra eos, qui non observaverunt formam scrutinii, vel elegerunt indignum?

Resp. Affirmative, ex cap. Benevolentia, & cap. Unum de Elect. Rescissit. loc. cit. n. 261., & ex cap. Congregatio LIII. Si vero non elegerunt, cessaverunt juri suo, pro quo ipsius polleat reclamare.

XXIX. An ad validitatem electionis necessario prælegende sint Constitutiones Apostolicæ, videlicet Urbani VIII. SS. Dominus vobiscum circa observantiam Constit. & Decret. ad Officium S. Inquisitionis pertinentium, ac Clem. VIII. Regulæ disciplina: contra amatores, sicuti & an præmittendum sit iuramentum, ad formam dictæ Constitutionis: Regularis disciplina?

Respon. Affirmative, quoad Constit. & Decr. ad Officium S. Inquisitionis pertinentia. In dicta enim Bulla = *Sandissimus Dominus vobiscum* = præscribitur, ut omnes Superiores teneantur sub pena privationis officii, ac poenæ activæ & passivæ ipso facto incurrere, in quocunque gradu, ac provinciali capitulo, conventu, Dieta, vel alio quovis nomine convocato capitulum congressu, sine subditi, ac Religiosi commovere de immensa emulorum observantia, & executione eorumdem Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum ad S. Officium Inquisitionis adversus hæreticam pravitate pertinentium. =

Quoad Constitutionem vero Clem. VIII. Negative: licet enim Pontifex §. 36. præcipiat quidem hanc esse prælegendam, non tamen, cum clausula irritante tibi = *Propterea pœnu-*

quam ad electionem deveniant, in primis, & ante omnia prælegantur Constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum ad officia, gradus, & Prælatum. Quoad iuramentum satis provisum in responsione ad XIII.

XXX. An a Rectoribus, seu localibus Superioribus exhibendæ sint litteræ testimoniales de observantia Decretorum I. circa celebrationem Missarum II. Archiepiscopi mantinentium, III. Bullarum seditionis, IV. Et liquidationem tam accepti, quam expensi, sive status domorum, sicut fieri consuevit in Capitulis, pro electione vocalium ad Capitulum generale?

Resp. Affirmative quoad primam partem; Nam in Bulla Inn. XII. Nuper a Congregatione de celebrat. Missarum §. 33. hujusmodi testimoniales requiruntur sub pena privationis vocis activæ, & passivæ in capitulo provinciali, per hæc verba: *Et insuper teneantur omnes, & singuli Superiores locales in provincialibus capitulis, seu Congregationibus exhibere attestacionem, seu fidem ab omnibus Sacerdotibus Conveniunt subscriptam, & juxta quod omnibus, & singulis tum perpetuis, tum manualibus Missarum contributis, ad huiusmodi, & tenorem horum presentium Decretorum, tempore eorum regimini fuerit omnis, & integraliter satisfactum; vel deservente aliqua modica satisfactio, possit etiam hujusmodi requisita implemente Missarum, distincte rescindantur, intra breve tempus monasterio satisfieri; ea adjecta, & omnia adimpleta, conditi one, quod ante præfata attestacionis exhibicionem, quicunque Superiores locales prædicti vocem activam, seu passivam in renovato capitulo, seu Congregationibus omnia debere non valent, =*

Quoad secundam partem, Affirmative aut licet in Bulla Benedicti XIII. Maxima vigilantiæ de Archiepisc. §. 15. id omni injungatur Generalibus, Provincialibus, & Visitatoribus, ut in visitationibus tantum quærant de adimplimento dictæ Bullæ, tamen quia a Superioribus localibus disposita de Archivis adimplenda sunt sub pena suspensionis officii, & privationis vocis activæ, & passivæ, ideo tenentur hujusmodi testimoniales exhibere, ut probetur eos non incidisse in talem penam, & sic suffragium ferre posse in capitulo.

Quoad tertiam partem, pariter Affirmative, ob eandem mox allatam rationem. Haec tamen non obstantibus, cum tales testimoniales non præcipitur exhibenda a Constit. Apostolicis, & præscribitur circa celebrationem Missarum, tanquam conditio, sine qua non, etiam si eas non asserunt, sententiam adhuc admitti posse ad Capitulum: licet enim privati essent utraque voce, non posset tamen excludi, nisi post declarationem privationis.

Quoad quartam partem, Negative respondetur enim injungitur hæc omnis a Constitutionibus Apostolicis, sicut tamen esset, si statuto aliquo Capitulo generalis, id omni injungeretur sub pena privationis vocis activæ, & passivæ.

XXXI. An valeat electio facta in secundo scrutinio, si electores omnes in primo scrutinio, in quo non secuta fuit electio, ob defectum numerum suffragiorum supra medietatem non servaverunt formam Capituli Quia propter XLII. de Elect. & cap. VI. sess. XXV. Tridentini de Regularibus: y, g. qui publicaverunt nomina eligentium, quam tamen formam servaverunt in dicto secundo scrutinio?

Re-

Respon. Affirmative, donec Electores declarati non fuerint per sententiam Iudicis privati potestate eligendi, quia pena privationis huiusmodi imposita in cit. cap. Quia propter est ferenda, non lata sententia, ut Gloss. ibid. & DD. communiter relat. a Passerino de Elect. cap. 9. n. 61.

XXXII. An valeat, si ex decem Electoribus quatuor aliquantulum, tres alium, & reliqui tres inutiliter?

Respon. Affirmative, ex cap. In electionibus in VI. de elect. qui enim habuit quatuor vota, censetur electus a maiori parte Capituli: cum illi tres qui inutiliter suffragati sunt, cederent iuri suo, nec sint computandi in numero eligentium. Ita. Bonon. de elect. dub. 29. n. 2. & Passerin. de Elect. cap. 18. de scrutinio n. 24.

XXXIII. An valeat, si in primo scrutinio unus suffragatus fuerit inutiliter, quia de casu electio secuta non sit; & in secundo idem suffragatus sit utiliter, ita ut ipsimet fuerit electus uno tantum suffragio supra medietatem?

Respon. certum est ex cap. cit. II. de Electionibus in VI. inutiliter eligentem, puta per suffragium conditionale, vel alternativum, & incertum privari pro ea vice, voce passiva, ita ut si electus fuerit nulla sit ejus electio. Verum hæc pena locum habere nequit in electionibus Regularium, cum in his suffragia non publicentur, ac proinde ignoretur qui inutiliter ut supra, suffragatus fuerit; & ejus electio in Foro externo erit valida Passer. loc. cit. cap. 18. a num. 24. ad 29.

SECTIO CLXII.

Eadem Sessio XXV, de Regul. cap. VII.

Abbatissa, & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperitur in eodem monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommode Superiori, qui electioni præest, videatur, ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigessimum excesserit, & quinque saltem annis post professionem recte vixerit, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur.

Permitte hic Tridentinum, Abbatissam eligi posse ex alio monasterio ejusdem Ordinis, si in monasterio, cui præficienda sit, non reperitur dotata, & qualitatibus ab eodem requisitis.

Huic autem dubio, an plane Const. S. Pii V. Decreti 1. Feb. 1570. restringentis causam egressus monialium a clausura ad tres dumtaxat casus, magni nempe incendi, lepræ, & epidemix, opus sit facultate Sedis Apostolicæ, ut egredi possit illa, quæ ex alio monasterio electa, Cong. Conc. respondit, non esse necessariam, ut refert Gallemart ad hoc idem cap.

Quidquid autem sit de hoc asserto responso, quod ignoratur, quo tempore emana verit, attendenda sunt hodie relata a Fagnano in cap. III. Recolentes de stat. Monachorum num. 51. ibi = Quinimo etiam facultas Episcopo attributa ex decreto cap. VII. Cone. Trident. Sess. XXV. de Regul. fuit sublata per eandem Constitutionem, ut Greg. XIII. declaravit. Nam cum Generalis S. Augustini dubitaret, an post Bullam S. Pii V. de egressu monialium, licet de monasterio ad monasterium moniale transferre, ut in eo, ad quod transferretur; Abbatissæ muovere fungatur: Sac. Cong. dixit, referendum Sanctissimo, qui censuit Bullam corrigere decretum Concil. cap. VII. Sess. XXV.

de Regul. & ideo ex illo decreto non licere amplius extrahere moniales de monasterio pro constituenda Abbatissa in alio, nisi obtenta speciali licentia a Sede Apostolica. =

Non tamen sublata est facultas tributa Episcopo in cap. V. hæc ead. sess. reducendi intra monia monasteria monialium exilientia extra monia, ut probat idem Fagnan. loc. cit. n. 52.

Stante prædicta Piana Constit. etiam sublata est facultas, quam ex can. I. Virgines can. XX. q. 4. & cap. XVII. Licet de Regul., habent moniales transeundi ad strictiorem Religionem, licentia petita, licet non obtenta, juxta Gloss. in dicto Can. Virgines; quidquid perperam scripserint Navarrus, Rodriq., & Sanchez ex decretis Cong. Conc. & Episcop. prout probat laudatus Fagn. loc. cit. n. 48.

Cum autem in hoc Tridentini decreto nullum temporis spatium præfixum sit de abbatissatus duratione, Gregorius XIII. Constit. Exposcit 1. Jan. 1583. præfixit triennium dumtaxat, pro monialibus intra Italiam, & utriusque Siciliæ Regnum, quo elapsi vacare debet a regimine, etiam Vicariatus, per aliud integrum triennium; nec super hoc dispensari potest ab Episcopo, ex Decreto Cong. Episcoporum. & Regul. in Monachien. 8. Martii 1760.

S E C T I O C L X I I I.

Eadem Sessio XXV. de Regul. Prosequitur idem cap. VII.

IS vero, qui electioni præest, Episcopus, sive alius Superior, claustra monasterii non ingrediatur, sed ante cancellorum fenestrellam vota singularum audiat, recipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

Decretum hoc mandans, Episcopum præesse debere electioni Abbatibus monialium sibi subiectarum, Prælatum vero regularem electioni, quæ sit a monialibus sibi subiectis, exemptis a jurisdictione Episcopi, ampliatum est a Gregorio XV. Constit. In-

seruabili 5. Feb. 1621. decernente §. IV. ut Episcopus una cum superioribus regularibus per se, vel per alium, interesse etiam valeat huic electioni, citra tamen illam monasteriorum impensam, ibi.

Ac similiter possit Episcopus una cum Superioribus regularibus quoruscunque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectorum, vel Præpositarum eorumdem monasteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, absque ulla tamen ipsorum monasteriorum impensa.

Quæri hic potest, an secretæ electioni Abbatissarum officiar, si eadem expleatur per vota singularum monialium oretenus expressa coram Superiore, In folio Cong. Conc. dist. 10. April. 1717. in Tiburtina referuntur plura decreta ejusd. Cong. declarantia, non officere, etiam si expleatur coram duobus,

aut tribus personis, adhibitis, non tamquam simplicibus testibus, sed tamquam secretariis, obliuisti eadem secreti lege, ut videre est, in *Theſaur. Reglætionum præfate* Cong. tom. IV. pag. 47.

Reliqua circa hanc electionem vide infra cum de cap. XI. hujus sess. §5. *Teneatur, & nota.*

S E C T I O C L X I V.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. X.

Atendant... Præter ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat,

Hoc decretum declaratum, & ampliatum est a Benedicto XIV. Constit. *Pastoralis* 5. Aug. 1743. quoad hunc Confessarum extraordinarium, ut jam notavi hac ead. part. II. pag. 971. & seq.

Verum præter ibi notata, hic ex laudata Constitutione attendenda sunt sequentia, &

I. Ut deputetur non pro singulis Monialibus peculiariter, sed pro tota communitate.

II. Ut hic teneatur confessiones earundem omnium, juxta eadem consistere velint. Si autem nolint, debent omnes una cum quibuscunque aliis in monasterio degentibus coram ipso se sistere, si non ad confessionem peragendam, saltem ad salutaria monita extra eam ab ipso recipienda. Quæ autem debeant saltem coram ipso se sistere, hæc Pontifex rationem reddit: *Ne, scilicet, si Moniales aliqua extraordinarium Confessarium adirent, alia autem coram ipso non comparerent, suspicantes, atque solentibus excitarentur: et illa quidem considerantur necessarias habuisse causas, ob quas ad extraordinarium opem confugere cogita essent: alia vero ab hujusmodi necessitatibus, ut casus immunes judicarentur. Quam agendi rationem eadem DD. calcul-*

lo comprobant san. mem. Pra decessit vobis Gen. Papa XI. editio suo, (quod est XV. in senatu per te ipsius Bullarii) inuolubiliter seruari mandatis eandemque omnium diocesam consuendo recepit.

III. Ut dicti extraordinarii electio pertinet ad Ordinarium loci pro Monialibus ei immediate subiectis: pro Monialibus vero Regularibus subiectis, id Superiorem regularem: prævia tamen pro utroque approbatione Episcopi, seu Ordinarii localis.

IV. Ut si Superior regularis negligat talem deputationem facere, Ordinarius eam supplere debeat, & Major Pœnitentiarius, negligente dicto Ordinario.

V. Ut extraordinarius denegari nequeat Monialibus peculiaribus, in casu gravis infirmitatis, etiam post alteram, aut tertiam deputationem, et supra factam universo monasterio. Et si Superior regularis pro Monialibus sibi subiectis id denegaverit, deputari poterit ab Ordinario loci.

VI. Ut item denegari nequeat in casu, quo Monialis aliqua firmiter reuocet ordinario Confessario confitentem. In casu vero, quod ob spirituales demeritas consolationem, & profectum extraordinarium optet, si uideat Pontifex, ut tam Ordinarius, quam

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1032

Superior regularis faciles se exhibeant in hujusmodi concessione.

VII. Ut pro Monialibus Regularibus subje ctis deputari possit extraordinarius tam e Clero seculari,

quam ex altero Ordine regulari : imo etiam deputari debeat saltem semel in anno; quem si Superior regularis deputare detreaverit, deputari possit ab Ordinario.

SECTIONO CLXV.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XI.

IN monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ tam regulares, quam seculares, hujusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus diocesi sunt. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputentur, nisi de ejusdem consensu, ac prævio examine, per eum, aut ejus Vicarium faciendo: excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates Generales, aut capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores jurisdictionem episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent; salvo tamen eorum Episcoporum jure, qui majorem in prædicta loca, vel personas jurisdictionem exercent.

Hoc Decretum, statuens tam seculares, quam Regulares exercentes in seculares personas animarum curam in iis Ecclesiis, quæ monasteriis, seu domibus regularium virorum, aut mulierum annexæ sunt, immediate subesse debere in pertinentibus ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi diocesani: ad tollendam sinistram ejusdem decreti interpretationem, a nonnullis excogitamam, quod nempe

afficiat tantum, solos parochos, non vero Sacerdotes ab episcopali jurisdictione exemptos, si aliqua Sacramenta ad parochum pertinent a sine Episcopi, & ejusdem parochi licentia administrarent, ampliatur, & declaratum est a Gregorio XV. Constit. *Insuperabili* 5. Feb. 1622. sic statuente §. IV.

Ut deinceps tam Regulares, quam seculares quomodolibet exempti, sive animarum curam personarum secularium, monasteriis, seu domibus regularibus, aut quibuscvis aliis Ecclesiis, vel beneficiis, sive regularibus, sive secularibus incumbentem exercent, sive alia ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent, prævia Episcopi licentia, & approbatione, sive quoquomodo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicujus ex illis administratione de facto absque auctoritate se ingerant in his, quæ hujusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni diocesani Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ delegati, plene in omnibus subjiciantur.

Ad hæc tam Regulares, quam seculares hujusmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem monasterium monialium, etiam Regularibus subjectarum, ab Episcopo loci, similiter tamquam ad hoc Sedis Apostol. delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant.

Ex Constit. S. Pii V. *Exposcit* 22. Septembr. 1571. Episcopi jurisdictioni subijciunt parochiales Ecclesiæ, etiam Fratrum Militum S. Joan. Hierosolymitani quod animarum curam, & administrationem Sacramentorum.

Notandum, quod idem S. Pius V. ante hanc Constit. edidit alteram *Extincta* 29. Novem. 1568. super confirmatione privilegiorum dictis Fratribus Militibus ab ejus Prædecessoribus concessorum; attamen quoad hanc rem §. VII. disposuit, ut sequitur.

Volumus autem, quod præsentis literæ non comprehendant neque Ecclesiæ, neque personas in iis, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Conc. Tridentin. omnino servari debeant.

In

In altera confirmatione privilegiorum prædictorum Fratrum, edita a Gregorio XIV. Confit. *Quanta*

30. Aprilis 1591. §. X. Sic habetur.

Volumus autem, quod fel. record. Pii V. 22. Septem. an. VI., ac Greg. XIII. Prædecessor. nostrorum literis sub annulo Piscatoris 25. Novemb. an. IX. Pontificatum suorum expeditis, in suo robore, & efficacia permanentibus, præsentem literas non comprehendant, neque Ecclesias, neque personas in his, quarum ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Conc. Trident. servari debeant.

Ex Confit. Clementis XI. *Cum sicut* 30. Jan. 1705. competit locorum Ordinarius jus visitandi parochiales Ecclesias Regularium in Insulis Philippinis.

Idem Trid. decret. a d. Confit. *Inscrutabili* ampliatum est etiam in hoc, quod Administratores bonorum monasteriorum monialium, Regularibus subiectarum (de quibus nullam mentionem facit Trid. Conc.) & compelli possunt ab Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus, ad reddendam singula annua rationem administrationis, eosque ex rationabili causa amoveri si Superiores, prius de causa monialium, id facere decreta verint, ut ibidem §. V. quemadmodum etiam resolutum fuit a Cong. Conc. 28. Septem. 1754. in *Ferrariens. jurisdicti.* una cum aliis dubiis ad eandem administrationem spectantibus.

Pro hujus tamen Confit. intellectu emanarunt a S. Cong. Conc. sequentes declarationes ab ipso Gregorio, & subinde ab Urb. VIII. approbata, quæ referuntur in eadem ejusdem Confit.

I. Episcopus vi distat Confit. non potest visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, neque Tabernaculum, neque confessionalia.

II. Nec illi præscribere loca, tempus & conditionem personarum secularium, quarum confessiones audient.

III. Nullam ex eadem Confit. auctoritatem recipit in personas nullius diocesis.

IV. Prælati territorii habentes, nequeunt exercere potestates hæc Constitutione concessas.

V. Cum permittitur Episcopo assistere, & præesse electioni Abbatis monialium Regularibus subiectarum, non ei datur jus illam confirmandi.

VI. Confessarii, sive ordinarii, sive extraordinarii, ETIAM SUPERIORES nequeunt audire, confessiones monialium sui Ordinis sine approbatione Episcopi, sub pena nullitatis confessionum.

Circa Superiores monialium regularibus subiectarum, idem Generales, & Provinciales, vide notata supra pag. 970. §. *Peram.*

VII. Approbatio generalis data Regularibus pro audiendis confessionibus, non sufficit ad audiendas illas monialium.

VIII. Nec data pro uno monasterio, valet pro alio.

IX. Confessarii extraordinarii indigent nova approbatione toties, quoties deputantur ad audiendas earundem monialium confessiones.

X. Episcopus revocans eorum Confessarios, & administratores bonorum, non tenetur easdem significare Superioribus regularibus.

XI. Hæc Confit. locum habet in omnibus diocesis, & non in notoriis tantum, & cum populi scandalum.

XII. Potest Episcopus coercere, & punire Regularem accedentem absque legitima licentia ad colloquendum cum moniali, etiam sui Ordinis.

XIII. Tenentur Regulares significare Episcopo diem electionis Abbatissæ, eumque usque ad prædictum tempus expectare, si autem ipse expresse declaraverit, se uti velle facultate sibi hæc impetrata, Abbatissarumque electionibus per se, vel per alium interesse, ac præstare. Post hæc vero declarationem licere Episcopo animadvertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prævenierat, ad Abbatissæ electionem, procedunt.

Nota ex decreto Cong. Conc. 26. April. 1719. in *Tyberina*, ut in *Theaur. Resol. ejusdem Cong.* quod si Episcopus interesse velit huic electioni, interesse tantum debeat cum his limitationibus.

I. Scilicet, quod non possit op. Vicarii generalis, aut Cancellarii exquirere voluntates, vel respondere, aut adnotare vota monialium eligentium, sed hæc omnia præstari debeant a Superiore reguli, sciente tamen, & audiente eodem Episcopo.

II. Quod nequeat suffragium ferre, sicut & neque Superior regularis sub pena nullitatis electionis.

III. Quod ejus Cancellarius, durante sessione, neque intra Ecclesiam permanere possit; nec alii quicunque, etiam Religiosi ejusdem Ordinis, exceptis Superiore, & Scrutatoribus.

IV. Quod confirmatio electionis fieri tantum debeat a Superiore regulari, tamquam a Præloso immediato.

Idem Tridentini decretum quoad jurisdictionem Episcopi in Ecclesiis parochialibus Regularium declaratum est a Bened. XIV. Confit. *Firmantis* 6. Novem. 1744. circa actus, quos idem Episcopus in eis exerceat potestatem visitationis locali, statuente.

I. A Parocho regulari exepiendi esse in diocesis Ecclesias Missionarios ab Episcopo missos tamquam visitationis suæ prænuncios, juvandoque in omnibus, quibus ad injunctum sibi onus implendum opus illis esse contigerit.

II. Possit Episcopum ibidem, sive intra, sive extra visitationem Confirmationis Sacramentum administrare.

III. Visitare dumtaxat Altare, in quo SS. Eucharistia Sacramentum offeratur, ejusque tabernaculum.

IV. Fontem baptisterii, si adest.

V. Confessionale, in quo Parochus confessiones audire solet.

VI. Pulpitum, in quo idem jus habet verbi Dei emnendi.

VII. Sepulcrum, sepulturas, & cimiteria pro humanis parochianorum cadaveribus.

VIII. Tur-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1041

VIII. Turrim campanariam, si adsint campanæ, ad parochiam propriè spectantes; sacrarium, supellectilem pro administrandis Sacramentis, tam intra, quam extra Ecclesiàm.

IX. Omnia vasa, tam pro servandis Particulis consecratis, tam pro oleis sacris, aut aqua baptisferis, vel alia rite benedicta.

In visitatione vero personali ejusdem Parochi regularis debere Episcopum illum examinare.

I. An legitimo titulo curam exerceat.

II. An observaverit, & observet residentie leges.

III. An vocatus ad Synodum, iverit.

IV. An conferentias super casibus conscientie frequentet.

V. An adimpleverit onera animarum curæ annexa, applicationem scilicet Missæ pro populo Dominicis, & aliis diebus festis de præcepto: prædicationem verbi Dei iisdem diebus, puerorum instructionem in Fidei rudimentis, & doctrinæ christianæ præceptis, præcipue ante susceptionem Confirmationis, & primam Communionem, sedulam diligentiam in excipiendis fidelium confessionibus, & spiritualibus auxiliis ægrotantibus, ac in agone constitutis præstantibus; in debita inquisitione adhibenda pro valida celebratione matrimonii, ipsiusque instruendis circa consensum præstandum, mysteriorumque Fidei notitiam ac rectè ordinatis retinendis libris baptizatorum, confirmatorum, matrimoniorum, & status animarum.

VI. Item debere Episcopum scrutari ipsius morem, & vitam in iis tantum, quæ ad populi ædificationem conferre, vel obesse possunt: non vero in iis, quæ spectant ad illius instituti observantiam.

VII. Possè itidem in eum decreta pronunciare, pœnasque statuere, si iis prædictis omnibus deficientem inveniit, non privative, sed cumulative cum Superiore regulari: ita tamen, ut, si aliter ab hoc, & aliter ab Episcopo decerneretur, hujus, non vero illius decretis sit standum: reservata eidem Episcopo privativa facultate in parochianorum mores inquirendi, eorumque scandala puniendi.

VIII. Parochum æquo jure removeri possè ab animarum cura, tam ab Episcopo, quam a Superiore regulari, absque eo quod unus alteri causis iudicii sui aut aperire, aut probare, & certificare teneatur.

In eo autem, quod præfatum Tridentini decretum excipit ab Episcopi jurisdictione, visitatione, & correctione etiam quoad animarum curam, & Sacramentorum administrationem parochos, tam seculares, quam regulares, dictam animarum curam exercentes in monasteriis, seu locis, ubi Abbates generales, aut capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, declaratum est ab eodem Bened.

in cit. Constitut. a §. XIII. ad XIX. decernente.

I. Non sufficere ad hanc exemptionem ejuslibet Abbatis residentiam, sed debere esse residentiam Abbatis generalis totius Ordinis sui.

II. Non requiri, quod monasterium, ubi iidem Abbates, seu Superiores resident, sit caput Ordinis, sed sufficere, quod sit ordinaria, & principalis sedes eorumdem.

III. Illud monasterium tantum dici ordinariam, & principalem sedem, quod vel a Constitutionibus Ordinis, vel a consuetudine, ut tale præstetur. Si vero neque a Constitutionibus, neque a consuetudine præstatum sit, tunc dici debere illud, quod Superior generalis pro sua stabili residentia initio sui generalatus elegerit. Quod si facta semel electione, variare præsumpserit, neque monasterium initio electum, neque alterum, ad quod etiam cum curia se transferit, gaudere privilegio ordinariæ, & principalis sedis.

IV. His generalibus Superioribus non ideo competere jus aliquod in seculares subditos parochia litem, in eorum ordinaria principali sede erecturum, sed privative spectare ad Episcopum; sicuti & ad ipsum spectare interponere propriam auctoritatem, & consensum, prævio examine, super admissione parochi, tam secularis, quam regularis, etiam ad nutum, amovibilis, ab eisdem Superiorioribus in dictis Ecclesiis deputati.

V. Possè Episcopum, & aliquando etiam debere, instare apud dictos Superiores pro parochi remotione, si hunc quævis suum non rectè admittit cognoverit; implorata enim Sedis Apostolicæ auctoritate, quoties Superiores reluctaverint, aut plus æquo parochus a se deputato favorit.

VI. Parochialis unitas dictis monasteriis pro ordinaria, & principali sede constituitur, non gaudere exemptione a visitatione, & correctione Episcopi, quamvis a Parochis regularibus administrantur.

VII. Nec illas erectas in iisdem monasteriis, si qui Episcopi ipsas visitare consueverint.

In eo pariter, quo Trid. excipit ab ordinaria Episcopi jurisdictione, quoad visitationem, monasteria, seu loca, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores jurisdictionem episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent, declaratum est in eadem Constit. §. XII. statuente, Episcopum etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, se abstinere omnino debere a visitatione, alioque quocunque jurisdictionis actu in bujusmodi Parochos, & parochianos, quoties dicti Abbates, & Superiores probaverint jurisdictionem episcopalem in eosdem; & contra Episcopum probare nequeat ampliorem in ipsos jurisdictionem, ex alio capite sibi acquiritam.

SECTION CLXVI.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XII.

Censuræ, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, at-

1042 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

que servantur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, servantur.

Huic decreto, præcipienti dies festos, ab Episcopo inditos etiam ab exemptis servandos esse, accessit sequens declaratio Cong. Conc. relata a Novario in commentariis Apostolicarum Constitutionum. Commentar. LVII. ad Const. S. Pii V. *Cum primum*. De festis diebus part. 1. n. 2. pag. 91. edit. Romæ 1677. = Cong. Conc. censuit, decretum cap. XII. verbi *dies etiam festi festi. XXV. de Regul.* ita esse intelligendum, ut Regularium ritus illis festis semper permancant quoad Missas celebrandas, & cætera divina officia, tam publice, quam privatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis perfolvenda, nec circa hæc ab ipsis quoquo modo quidquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse: quod si de facto præceperint, Regulares nequitiam ipsis Epi-

scopis obedire teneri. Verum quoad conciones, & lectiones, quas idem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Evangelio, & Epistolis, quibus Clerus secularis utitur illis diebus festis. =

Hæc declaratio refertur etiam, licet diversis verbis, a Galemar ad hoc idem cap. sub die 7. Jul. 1600. & in *Salmantina* 10. Jan. 1604.

Cæterum, quamvis potestas indiciendi sub præcepto novorum festorum dies hic a Trident. Episcopis concessa, ablata dici nequeat; memores tamen esse debent moniti, quod Urbanus VIII. in *Constitut. Universæ Idib. Septem. 1642.* iisdem his verbis reliquit. §. III.

Ne autem dies festos a locorum Ordinariis nimia aliquorum facilitate, aut populo importunitate decempeps iterum multiplicari contingat, eosdem Ordinarios in Domino monemus, ut ad ecclesiasticam ubique servandam æqualitatem de cætero perpetuis futuris temporibus ab indictione sub præcepto novorum festorum studeant abstinere.

SECTIO CLXVII.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XIII.

Controversias omnes de præcedentia, quæ sæpè maximo cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas personas, tam seculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quæ sunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque, componat.

Hoc decretum, declaratum est a S. Pio V. Const. *Digna* 27. Aug. 1568. quoad Fratres Prædicatores, decernente, eis ubique competere præcedentiam ante quoscunque Ordines Mendicantes, etiam in privatis scilicet. Quam præcedentiam postea Clemens VIII. Const. *Inter cætera* 25. Sept. 1592. iisdem concessit etiam ante alios quoscunque Ordines

regulares (exceptis Canonici, & Clerici seculares, ac antiquis Ordinibus monachalibus.)

Circa controversias præcedentiæ inter Ordines Mendicantium, & inter Confraternitates laicorum in processionibus, attendenda est sequens declaratio Gregorii XIII. Const. *Expositis* 15. Julii 1583. §. 2i.

Volumus, & Apostol. auctorit. decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia huiusmodi contendentibus, aut Confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & causæ præmissorum occasione ortæ jam sunt, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac juris præcedendi sunt, ii, (quibuscunque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionibus, tam publicis, quam privatis præcedere debeant. Quando vero non probetur, aut non constet de quasi possessione præcedentiæ huiusmodi, inter Fratres quidem Mendicantes, ii qui antiquiores in loco controversiæ; inter Confratres vero inter se litigantes, ii, qui prius factis uti sunt, in processionibus tam publicis, quam privatis præcedere debeant. Ita, ut si contigerit nova monasteria, aut domus alicujus Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1043

ex dictis Mendicantibus monasteria, aut domus prius erecta, & instituta sint, ille Ordo, qui prius monasterium, seu domum in loco habuerit, præcedat.

Ex Const. Benedicti XIII. *Pastoralis Officii* 14. Feb. 1726. Fratres Minores de Observantia ubique, & in omnibus gaudent præcedentia supra omnes Reformatos.

Ex altera ejusdem Pontificis Const. *Militantis Ecclesie* 25. Junii 1727. in qua confirmatur Const. S. Pii V. super præcedentia Canonorum regularium Congregationis Lateranensis Ordinis S. Augustini in Processionibus, & in aliis actibus publicis, & priva-

tis, hi, ubi eos interesse contigerit, statim ipsum Clerum secularem non exemptum sublequi, dum ipsi subsequendo præcedunt; dum vero præcedendo præcedunt, illum immediate sequi debent.

Ex Constit. Benedicti XIV. *Apostolici præcepti* III. Idus Novem. 1757. declaratum est eidem Canonis competere præcedentiam supra Monachos Ordinis, & Congregationis S. Basilii Magni, ibi.

Præmissis itaque: . . . Per has nostras perpetuo valituras litteras declaramus, ac definimus, decernimus, volumus, atque mandamus, Abbatem generalem Congregationis Canonorum Regularium Lateranensem, nunc, & pro tempore existentem, quoties dimisso pallio, seu cappa, in linea veste, & habitu prælatitio ab hujusmodi Abbatibus, generalibus deferri solito, ad pontificias capellas, aliasque functiones Palatii nostri domo accesserit, tam in sedendo, quam in procedendo, aliisque quibuscumque actibus, Abbati generali Congregationis Monachorum S. Basilii, nunc, & pro tempore esistenti, præcedere, & anteleari debere, ac præferendum, anteponendum, & in digniori loco semper collocandum fore, & esse. Mandantes dilectis Filiis Apostolicar. Cæremoniarum Magistris, ut dictum Abbatem generalem Canonorum Lateranensem, ejusque futuros successores, hujusmodi præcedentiæ, & antelationis jure, rejecta quacunq; contradictione, pacifice frui, & gaudere faciant.

Præterea eundem Abbatem generalem Canonorum Lateranensem, præfatis veste, & habitu indutum, cæterosque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Lateranenses, exuta superiori veste, seu pallio, aut cappa, uti Clericos, in linea veste, & clericali habitu incidentes, in Processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & privatis, tam in Urbe, nostroque, & Successorum nostrorum conspectu, quam alias in universis, & quibuscumque aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis, Abbati generali Ordinis, & Congregationis S. Basilii, aliisque respective Abbatibus, Prælati, & Monachi ejusdem Ordinis præcedere, ac in præmissis omnibus præferendos, anteponendos, ac in digniori loco similiter collocandos fore, & esse. Simples vero Abbates earundem Congregationum Lateranensis, & S. Basilii, singulariter, & de per se, absque eorum Conveniis, sive in Conciliis generalibus, nationalibus, provincialibus, & synodalibus, sive in aliis quibuscumque actibus publicis, & privatis, in quibus Abbates de jure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter se se, juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cujus sint, antedictis præcedere, & præferri, anteponi, ac in digniori loco respective collocari debere, decernimus, & mandamus.

Reliqua circa præcedentiam consule, ubi res posulat, Jacobum Gothofredum de jure præcedentiæ, & Lucium Ferraris *Prompta Bibliotheca* verb. Præcedentia, ubi plurima de ea congruit.

SECTIONO CLXVIII.

Eadem Sessio XXV. de Regul. Prosequitur idem cap. XIII.

Exempti autem omnes tam Clerici seculares, quam Regulares quicumque, etiam Monachi, ad publicas processionem vocati accedere compellantur: iis tamen exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.

Q q q q q q *

Quæ

Quæ sint Processiones, ad quas tenentur accedere Regulares, declaratum est a Cong. particulari, iussu Urbani VIII. habita 27. Jul. 1628. & a 1. Aug. ac 19. Septem. ejusd. an. prout refert Pignatelli. tom. I. *Constit.* CXXI. videlicet.

— Auditibus Procuratoribus Ordinum, negotioque mature discussio, unanimiter consenserunt, postea, Episcopos pænis sibi beneficiis compellere quoscunque Regulares recitantes, etiam Monachos, & quomodolibet exemptos, ad infrascriptas Processiones accedere, atque illis interesse, exceptis dumtaxat in strictiori clausura viventibus, & monasteriis ultra medium miliare a civitate distantibus: nempe in die Festo Sanctiis. Corporis Christi, in Litanis majoribus, in Rogationibus, ac in quibuscunque aliis publicis, & consuetis, vel pro bono, causa, aut honore publico, ab Episcopis indicitis Processionibus; non obstantibus quibuscunque privilegiis, consuetudinibus vel præerogationibus, etiam immemorabilibus; privilegiis tantum Apostolicis S. Concilio Trident. posterioribus contrarium desuper disponentibus minime, & tabulatis.

Quænam autem publicæ dici valeant, resolutum fuit a Cong. Conc. in Ferrariæ. 23. Septem. 1709. lib. XI. *decept.* pag. 67. & 28. Novemb. ejusd. an. *cod. lib.* pag. 69. a tergo Sacra &c. Sæpius declaravit, publicas Processiones, ad quas exempti ab Episcopis vocati, accedere tenentur ex decreto cap. XIII. *Sess. XXV. de Regul. ejusdem Concilii*, eas esse intelligentias, quæ indicite fuerunt pro bono publico, vel publico honore — Et rursus Sacra &c. censuit, publicas Processiones, de quibus idem Concilium *Sess. XXV. cap. XIII. de Regul.* loquitur, intelligi solitas, & consuetas, necnon eas, quæ indicite fuerunt pro bono publico, publico vel honore — ut in *Theodoro Responso. ejusdem Cong. Tom. III. pag. 85.*

Ad has igitur necdum accedere tenentur exempti, & Regulares, sed etiam compelli possunt per

censuras (quidquid in contrarium sentiat Gaudemus a Janus tom. I. *de visit. Prælat. Ecclesiæ. lib. 2. sect. IV. n. 62. & seq.*) ut pluries declaravit eadem Congr. & signanter contra Regulares, in *Abacæ. 23. Septemb. 1617. lib. XI. decretor.* pag. 201. per hæc verba — Sacra &c. auditis partibus, responsis, Monachos S. Hieronymi ut proponitur, ab Oratorio vocatos teneri, ac potuisse compelli, etiam pænis, & censuris ecclesiasticis, ad Rogationem D. Marci aliaque publicas Processiones accedere — Cui declarationi concordat (ita legitur in *moz cit. tumuli. dicta pag. 85.*) alia resolutio — In *Litana 16. April. 1623. lib. XIV. decretor. pag. 629.* ibi — Sacra &c. censuit, in illis casibus, in quibus Episcopis commissum est executio dispositionis, Regulares comprehendentes, posse eisdem Regulares, & inobedientes extiterint, etiam per censuras ad illius observantiam compelli. —

Nec exempti tueri se possunt vigore privilegi, etiam post Trident. concessi, nisi hoc in concordiâ fuerit recta, non vi generalis communicationis privilegiorum, *Rota in Militen. Processioni 24. Jan. 1757. §. 1. coram Paraciano & 14. Febr. 1759. §. 1. coram Herres.* Qui autem hoc exemptionis privilegio gaudent, unusquisque Regularis Ordo consulat Constitutiones Apostolicas eum eximentes. Meus Ordo Scholarum Piarum exemptus fuit ab Urbano VIII. *Constit. Debitum 1. Julii 1629.*

De privilegio concessio a S. Pio V. in Bulla, *Æg Mendicantium* Collegiis studiorum non intervenient in publicis Processionibus, quæri solet, an revocatum illud fuerit a Gregorio XIII. in Bulla *In tanta* ? Affirmavit autem *Rota in Militen. Processione 24. Januarii 1757. §. III. & 24. Februarii 1759. §. IV.*

Circa Processionem SS. Sacramenti in die, & infra octavam Corporis Christi, attendenda est *Constitutio Gregorii XIII. Cum interduum II. Martii 1573.* in qua §. II. sic habetur.

Universis, & singulis Clero, & Clericis, ac personis ecclesiasticis, tam secularibus, quam Ordinum, Religionum, ac Militiarum Regularibus, ac etiam &c. liceat ipsis, tam die ipsa Dominica infra octavam Corporis Christi, quam aliis totius octavæ prædictæ diebus, Processiones suas celebrare &c. Nec super eo tam ab Ordinis Prædicatorum hujusmodi, quam aliis quibuscunque personis &c. quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari.

Quam Constitutionem late examinat, ac propugnat *Desjaya tom. II. part. I. discept. IV.* in cuius luminari, seu argumento sic expresse habet — Vigore *Constit. X. Six. mem.* Gregorii XIII. absque ulla Ordinariorum, vel Parochorum licentia possunt omnes, tam de Clero seculari, quam regulari, etiam extra eorum claustra facere Processiones in die, Octavæ SS. Corporis Christi, & in aliis diebus ejusdem Festivitatibus. Et pluries id novissime statuit Sac. Cong. Episcop. & Regul. & signanter in *Tricaricen. Processioni 18. Aprilis 1714. & 4. Martii 1717. & in Potentini Processioni 12. Maji 1718.* —

Sed notandum, quod, licet eodem die fieri possint, fieri tamen debet distinctis horis, ab Episcopo præscribendis, ut declarat Congr. Rituum 10.

Feb. 1685. in causa inter Fratres Minores, & Ordinem Prædicatorum in Indiis, & die 24. Martii & 7. Aprilis 1696. quemadmodum declaravit etiam Cong. Episcop. & Regul. in *Tricaricen. Processioni 18. April. 1714. & 4. Martii 1717.*

Circa Processiones SS. Rosarii a Fratribus Prædicatoribus peragendas, attendenda sunt litteræ Benedicti XIII. editæ in forma Brevis sub die 10. Aprilis 1725. in quibus iisdem indulget, ut prima Dominica mensis Octobris ingrediendo limites cuiusque parochiæ, Ordinaris licentia minime requisita, & absque assensu parochi, ac cum omni pompa peragere licite, & libere possint.

Circa Processionem in solemnitate Corporis Christi peragendam in Basilica Vaticana, Sede vacante.

QUE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1045

cante, attendenda est Constit. Benedicti XIV. *Postulantis sollicitudinis* 26. Feb. 1744.

Nota, quod, exceptis Processionibus SS. Sacramenti, & Rosarii, ut supra, Regulares in aliis Processionibus, quas peragunt extra claustra, indi-

gent licentia Episcopi, vel respectivi parochi, ut pluries declaravit Congreg. Concil. & signanter in *Aquæ*. 6. Junii 1708. ad VII. dubium: ac insuper declaravit satis esse, ut petita fuerit, licet non obtenta.

S E C T I O C L X I X.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XIV. Junctio cap. III. Sess. IV.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiores faciat: sin minus a suo Superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Hoc decretum ampliatum est a Clem. VIII. *Constit. Suscepti* 23. Feb. 1596. intelligente §. 3. pœnam privationis dignitatum, & officiorum latæ sententiæ contra Superiores hoc Tridentini decretum non servates in omnibus; ac addente, quod si Superior regularis suum religiosum, ut supra delinquentem, non puniverit, & illum impunitum a loco delicti ad alium suæ Religionis transmiserit, instante Episcopo loci delicti, intra terminum ab eodem præfigendum, debeat dictum

delinquentem ad eundem locum delicti revocare; & alias idem Superior incurrat pœnam privationis vocis activæ, passivæ, Papæ reservatam: & crescente contumacia, possit, & debeat Ordinarius loci, ad quem transmissus est delinquens, sive requisitus ab Ordinario loci delicti, sive aliter informatus, procedere adversus eundem, eumque punire juxta dictum decretum Tridentini tanquam Sædis Apostolicæ delegatus, ibi.

Suscepti muneris ratio postulat, ut ea, quæ in S. Trident. Concilio provide constituta sunt, ab iis, ad quos spectat, inviolate observari curemus. . . . Motu proprio . . . Omnibus, & singulis cujuscunque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium, Superioribus, in virtute S. obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, ut juxta prædictum decretum, quilibet ipsorum Regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo, præfigendum, severe puniat, ac de punitione Episcopum certiores faciat, & alias decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum, si Superior in Regularem delinquentem non animadverterit, quinimo, si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca extra Episcopi diœcesim, ut præfertur, transmiserit, volumus, & simili motu, atque auctoritate decernimus, ut Superior, instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac ulterius privationis activæ, & passivæ vocis, ad quas a nemine, præterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existent. restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem a loco, ad quem transmissus fuit, revocare, & in quo deliquit constituere, seu sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentis similiter statuimus, ut Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel alias de illius delicto informatus, ut præfertur, tanquam Sædis Apostolicæ delegatus, prædictum Concilii decretum omnino exequi, & in Regularem delinquentem severe animadvertere possit, & debeat.

Tum ex transcripto Tridentini decreto, cum ex hac Clementina Constit. clare inferitur, quod quamvis Regulares, tam Mendicantes, quam non Men-

dicantes intra claustra viventes, quemmodolibet extra delinquant, non ideo rectè puniri possint ab Episcopo, sed tunc dumtaxat, quando ad negligentiam eorum

eorum Superiorum in ipsa puniendo ad eum devoluta est jurisdictio in terminis Tridentini; extra quem casum privative subsunt Jurisdictioni, & punctioni eorundem Superiorum, ut etiam declaravit Benedictus XIII. in sequenti Motu proprio, edito quidem sub die 26. Martii 1729. ad dirimendas lites quoad hoc inter Neapolitanum Nuncium, & Abbatem generalem pro tempore Montis Virginis, sed vigorem

eundem præferente pro omnibus Regularibus, & Episcopis. Neque hic Motus proprius revocatus fuit a Clemente XII. Conclit. *Romani Pontifex PI. Lel. Aprilis 1732.* (in qua quædam aliæ dñi Benedicti Constitutiones revocatz leguntur,) cum transiit Tridentini decreto sit omnino conformis, verumque ipsius intellectum explanat,

Motu proprio &c. Exponi nuper nobis fecerunt Don. Gallus Galluccio Abbas generalis; & Abbas Don. Ramirus Girardus Procurator generalis Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Virginis, quod licet Monachi omnes ejusdem Ordinis degentes in monasteriis sub Obedientia Abbatis cum aliis requisitis, per Concilium Tridentinum statutis, etiam delinquerint extra claustra, juxta privilegia ipsi concessa per sel. rec. Urban. IV. Prædecessorem nostrum in literis Apostolicis expeditis, = *sub datum Idibus Januarii 1264.* = & dispositione: a ejusdem Concilii cap. XIV. Sess. XXV. de Regularibus, sint profusui immunes, & exempti a Jurisdictione nostri in Regno Neapolitano Reverendissimi Nuncii; & subiecti privative tantummodo eorum Superioribus regularibus, prout ita declaravit Camera nostræ Generalis Auditor, per sententiam definitivam in contradictorio judicio, promulgatam contra Curiam Nunciaturæ die 27. Novemb. 1671. novas nihilominus modernus Nuncius excitavit pretensiones procedendi contra eosdem Regulares, sic exemptos, vigore facultatum sibi concessarum per sel. rec. Clementem PP. VIII. nostrum pariter Prædecessorem in literis Apostolicis in forma Brevis, expeditis diebus 19. Junii 1592. & 22. Augusti 1601. sub inani etiam supposito, quod hujusmodi facultas ipsi delegata quoque appareat per idem Concilium Tridentinum in supra relato = Cap. IV. = ac ex observantia, approbata per sel. rec. Clemente XI. nostrum similiter Prædecessorem, non attenta remissione hujusmodi controversiæ præcedenter facta ad nostram ejusdem Concilii Tridentini Congregationem, & alteram particularem specialiter delegatam, Subortis proinde variis casibus, & remissa illorum eidem Nuncio causa, propterea in eadem Congregatione Concilii, nec in altera particulari priori loco, ut supra delegata, discussa, neque proposita exitit. Agnoscentes modo ipsi Oratores, non leve sibi inferri præjudicium pro continuatione Jurisdictionis prædicti Reverendissimi Nuncii in detrimentum eorum exemptionis prædictæ, preces nobis humiliter porrexerunt, ut pro majori eorum tranquillitate controversiam hujusmodi ad nos avocare, & privilegia prædicta juxta sensum ejusdem Concilii Tridentini, & literarum Apostolicarum interpretari, ac declarare, & sic ab ulterioribus vexationibus, desuper usque modo passis, eximere, liberare, & alia opportune, prout juri fuerit, Apostol. auctoritate providere dignaremur. Nosque, ut dissensiones, & jurgia inter Ecclesiasticos omni celeritate dirimantur, & ad hoc, ut privilegia per Romanos Pontifices concessa, contrario sensu non explicentur, auditis prius per Reverendiss. Episcopum Himeriensem, nostrum modernum Auditorem, de speciali nostro mandato, partibus prædictis, earumque Procuratoribus, & defensoribus, tam in voce, quam inscriptis, visisque, & consideratis omnibus, de jure videndis, & considerandis, juxta illius sensum nobis relatum, & cum illius voto, privilegia prædicta, & exemptionem respective declarare, litterisque hujusmodi terminare, prout infra, decrevimus. Literas itaque Apostolicas Urbani Papæ IV. favore dictæ Congregationis Montis Virginis, & respective Clementis VIII. favore prædicti Reverendissimi Nuncii, privilegia, & facultates in eis, aliisque posterioribus literis etiam Clementis XI. concessas, & expressas, dispositionem quoque prædicti Concilii Tridentini in enunciato = cap. XIV. = & alia quæcunque decreta in premissi citata, & quomodolibet edita, & acta desuper gesta, totumque, & integrum statum, & merita causæ in eadem Congregatione Concilii, altera particulari Congregatione, & alio quocunque Judice particulari pendentes. Rationes itidem utrique parti competentes singulariter præsentibus pro expressis, de verbo ad verbum habentes, causam, & licet prædictam in statu, & terminis, in quibus ad præsens reperitur, cum omnibus, & singulis illius emergentibus, dependentibus, adnexis, & connexis, & cum clausula, *quam, & quæ* &c. ad nos evocamus, illam penitus extinguimus, & abolemus, ac Partibus prædictis perpe-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1047

cum silentium imponimus. Et auctoritate nostra Apostolica declaramus, & decernimus; privilegia concessa dicto Reverendis. Nuncio in Regno Neapolitano per eundem Clementem VIII. non aliter intelligi posse, & debere, quam de facultate procedendi contra = *cujuscunque Ordinis Regulares exemptos, qui tamen sint devii, & errantes, & extra claustra in delicto deprehendantur*, = nullam propterea ipsi competisse, neque competere facultatem procedendi private, neque cumulative contra = *Monachos, & Regulares degentes in conventibus, & monasteriis sub obedientia Abbatum, aliorumque Superiorum*, = & cum aliis requisitis, per Concilium Tridentinum præscriptis; respectu enim istorum, totam jurisdictionem private spectare ad Superiores regulares, etiam si Monachi, seu Regulares extra claustra ita notorie deliquerint, ut populo scandalum publice oriatur, juxta dispositionem Concilii Tridentini in supra relato Capitulo, & in casu negligentie Superiorum regularium, esse locum præfixioni termini, sicut ab Episcopo, ita etiam a Reverendis. Nuncio, ut eo transacto, jurisdictioni ad ipsum devolvatur, juxta censuram Concilii prædicti. Verba autem illa in primo dicto Privilegio Clementis VIII. *Ut iidem Regulares sciant, se, præter eorum Superiorum correctionem nostram etiam animadversionem intursuros*; intelligi semper debere de Regularibus devii, & errantibus, & extra claustra vitam degentibus, non obstante quacunque asserta contraria observantia. Literas Apostolicas proinde ejusdem Urbani IV. & exemptionis ibidem concessas eidem Congregationi Montis Virginis, ac sententiam per eundem Cameræ Apostolicæ Generalem Auditorem in criminalibus laram prædicta die 22. Novemb. 1571. in qua pronunciatum extitit; Reverendissimo Nuncio nullum jus competisse, & competere cognoscendi causas civiles, criminales, & mixtas prædictorum Monachorum Congregationis Montis Virginis intra claustra cum requisitis Concilii Tridentini, etiam extra ea delinquentium, & in delicto deprehensorum, esseque private subiectos eorum Superioribus regularibus juxta exemptionem, ipsorum favore concessam in præcatis literis Urbani IV. & Concilii Tridentini prædicti in omnibus, & per omnia confirmamus, approbamus, convalidamus, & renovamus, suumque debitum sortiri effectum, ac omnimodæ executioni perpetuis futuris temporibus demandari Apostolica auctoritate statuimus. Decernentes &c. sequuntur clausulæ delegatorie.

Quod si quæras, an Regularis notorie delinquens in Ecclesia sui Ordinis, dicatur delinquere extra claustra, ita ut ob negligentiam Superioris in eum puniendo subsit, ut supra, punitioni Ordinarii. Sperellus *Decis. XXIIII. n. 15.* refert hoc sequens Cong. Conc. decretum, quæ ad dubium ubi propositum = An Regularis delinquens notorie in Ecclesia, seu monasterio sui Ordinis, in quo degit, ita ut populo scandalum sit, dicatur delinquere extra claustra, ut locus sit dispositioni Conc. cap. XIV. sess. XXV. de Regul. = censuit delinquere extra claustra, si in Ecclesia monasterii delinquit, nisi clausis portis Ecclesiæ, & solis Regularibus in ea existentibus fuerit commissum delictum: si vero intra claustra monasterii, vel Ecclesiæ interioris delictum sit commissum, ex verbis Conc. non videtur procedere d. cap. XIV. quod expresse dicit = extra claustra = tamen si scandalum sit notorium populo, ex identitate rationis idem videtur. =

Et notandum quoad ultimam partem hujus decreti, quod cum Cong. utatur verbo = videtur = inferri, debere Ordinarium cautius se gerere in puniendo, etiam attenta negligentia Superiorum; quandoquidem verbum hoc non certam, sed opinabilem duntaxat sententiam præferret.

Quod si iterum quæras, an, si contingat Regularem aliquem extra claustra notorie delinquentem, fuisse ab Episcopo ab eadem Superiorum negligen-

tiam carcere mancipatum, in eo detinendus sit, donec processus in curia episcopali conficiatur, eoque completo, instante Superiore, ad eum remittendus sit una cum his probationibus, quæ habentur, eadem Cong. censuit = statim remittendum esse, etiam postea, quod Superior nullam instantiam faceret = prout refert Matthæucci *Official. Curia cap. ultimo. num. 22.* qui subdit = Ceterum illud = *statim*, non plicet, sed moraliter accipiendum est. *Pisæten præf. part. II. cap. III. art. VI. n. 23.* tempus remissionis restringit ad viginti horas. Sperellus vero, ubi supra, & post eum Panimol. = *dec. LXXXIX. adnot. 3. n. 6. sub. n. 6.* = cum communi DD. ad duos dies limitat, & dicitur per Pisæcum, & alios apud Amonellum. = *de reg. Ecclesiæ. lib. VII. cap. XLII. num. 4.* = detinere non suspicuum de fuga, vel in casu a jure non permisso, inferet excommunicationem Canonis, juxta *Gloss. in Clem. Frequens de excess. Prælat. ver. Capient.* Ex quo colligas, quod Regularis deprehensus in delicto, ubi timetur de fuga, potest juxta Triden. sess. XXV. de Refor. = ab Episcopo capi per suos ministros, & recta duci ad suum Superiorem, cum instantia, ut intra certum tempus eum ponat. =

Ex Constit. Gregorii XV. *Inferribili 5. Feb. 1623. §. IV.* Regularæ nullis prævilegiis, ac exemptionibus tueri se possunt quominus, si deliquerint circa personas intra septa Monialium degentes, aut circa

1048 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

circa clausuram, vel circa bonorum administrationem monasteriorum earundem monialium, etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, tanquam ad hoc Sedis Apostolica delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. =

Notandum ex Conclit. Benedicti XIV. *Apostolicum Ministerium* 30. Maji 1753. §. XV. Missionarios regulares in Angliā, licet mansiones facientes in privatis domiciliis, & non in monasteriis, (quæ

ibi omnibus prohibentur,) recesseri non debere adinstar illorum, qui extra proprium monasterium vitam agentes, subfunt omnimodæ Ordinarij jurisdictioni juxta Conclit. Clementi VIII. *Quarumcumque Religiosorum* 8. Novemb. 1602. ac propierea, si forte delinquerint, eorum correctio expectanda est a Superioribus regularibus juxta mox transscriptum Trident. decretum.

S E C T I O C L X X.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XV.

IN quacunque Religione, tam virorum, quam mulierum professio non fiat ante XVI. annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus regulæ, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

Hoc decretum, prohibens in quocunque Ordine regulari utriusque sexus, professionem fieri ante XVI. annum post probationem unius anni a suscepto habitu, ampliatum est a Clem. VIII. in Decretis super receptione novitiorum relati in calce ipsius Constitutionis *in Suprema* 2. Aprilis 1602.

I. Professionem nullam esse tam Conversorum

respectu, quam admissorum pro Clericis, si probatio per annum, ut supra facienda, fiat in locis pro auctoritate apostolica auctoritate non designata.

II. Ut Conversi non recipiantur ad habitum, ante XX. ætatis sue annum, & sic non admittendi sunt ad professionem, nisi post expletum XXI. añ.

§. I. Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum juxta nostri muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano usu compertum est, quod in omnibus conventibus, iis præsertim, qui majori reformatione indigent, singuli ad Religionem venientes, passim recipiuntur. Unde fit, ut quo magis nos variis Constitutionibus male affectas radices amputare studemus, eo magis in dies depravata, infructuosaque ejusmodi noviter profitentium succrescant.

§. II. Cui quidem malo occurrere volentes, præsentì decreto statuiamus, districtèque præcipimus omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, cæterisque Superioribus conventuum intra Italiæ, & Insularum adjacentium fines existentium quibuscunque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, ut de cætero neminem sub quovis prætextu, aut colore ad habitum regularem admittant, nisi in conventibus auctoritate nostra propediem in unaquaque Provincia designandis.

§. III. Insuper sancimus, ut quoad ejusmodi conventus, ut præfertur, per nos deputati non fuerint, omnes prælatorum Ordinum Superiores a receptione quorumcumque Novitiorum, sive ad habitum, sive ad professionem omnino abstineant.

§. IV. Superior, qui hujus decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, se noverit incurrisse, ac alijs etiam pœnis arbitrio nostro subjaceat.

§. V. Receptiones vero, & professiones quaslibet eorum, qui contra hujusmodi decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse nunc decernimus, & declaramus.

§. VI. Privilegiis, statutis, & consuetudinibus quibuscunque in contrarium minime obstantibus.

Et §. XXII. Ipsi autem Conversi non recipiantur ante XX. ætatis suæ annum, et nisi saltem præcipua doctrinæ cristianæ capita noverint.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1049

A regula emittendi professionem post integrum annum a suscepto habitu, Tridentinum *Cap. XVIII.* hac eadem Scilicet. exceptis mulieres, quæ Penitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus servandas esse voluit earum Constitutiones: quo circa Cong. Conc. a. *Marti 1606.* declaravit, si ex Instituto, vel Constitutionibus Convertitarum ad professionem admitti consueverint absque anno probationis, decretum ejusdem Concilii quoad Convertitas nihil earum Institutis, aut Constitutionibus circa probationis annum detrahere.

S. Pius V. Constat. *Summi Sacrosancti 23. Aug. 1570.* indulget Monialibus novitiis Ordinis S. Dominici, ut in articulo mortis consuetæ possint professionem emittere, licet non compleverint annum probationis, dummodo sint ætatis a Trident. præscriptæ; hac addita clausula, *ita tamen, ut sic decedentes consequi possint indulgentiam, & alias gratias, quas Moniales vere professæ decedentes consequuntur.*

Verum (ita Fagnanus ad *cap. XVI. Ad Apostolicam de Regularibus. n. 33.*) = hujusmodi indulgentiam quatenus adversatur decreto Concil. Trid. in *cap. 25. Scilicet 25. de Regul.* videtur redactum ad illius

terminos a Greg. XIII. in Constitutione, quæ incipit, *In tanta,* eodem tom. a. pag. 370. Ac proinde, si Monialia sic professæ ex tali infirmitate decederet, monasterium non succederet in bonis illius arg. c. *Constitutis*, 20. qu. 3. & scripti in c. *Scilicet nobis* super eodem, quod si ex morbo convalesceret, non transferretur Religioni alligata, nisi transacto probationis anno, iterum proficeretur. Licet quoad indulgentiam, & gratias spirituales forte fulneri possit indultum S. Pii V. non fuisse a Gregorio revocatum, prout tenuerunt multi ex Recentioribus, quos tamen cumulant hic moderni Collectores n. 4. =

Hanc restrictionem roborari videtur ex supra relatâ clausula, quæ cum mitterio adjectâ fuisse ait ad *cap. XVII. Scilicet nobis* eod. tit. n. 33.

Sententiam Fagnani amplexa est etiam Cong. Conc. in *Narnien. professionis, propositum 22. Januarii 1743.*, & resoluta 25. *Janu. 1744.*, ut in *Thesaur. Resol. ejusdem Cong. tom. XIII. pag. 18.*

Adeatur super hac re Bened. XIV. de *Synod. diac. edit. an. 1755. lib. XIII. cap. XII. num. 3.* & seqq.

SECTIO CLXXI.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XVI.

NULLA quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cuiuscunque causæ pæ, valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter vero facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renunciatione, etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore novitatus, Superiores novitios, quos habiles inveniunt, ad profectum admittant; aut e monasterio eos ejiciant. Per hæc tamen S. Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum Institutum, a S. Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inservire possint. Sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocunque prætextu, a parentibus, vel propinquis, aut a curatoribus ejus, monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit S. Synodus sub anathematis pæna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant: quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Dubitatum olim fuit, an hoc Tridentini decretum locum haberet in testamentis, & aliis dispositionibus, causâ mortis a novitio factis sine licentia Episcopi, vel Vicarii tam ante, quam post ingressum in Religionem; & etiam ante duos menses proxime ante professionem. Cong. Conc. declaravit, teste Fagnan., in *cap. VIII. In præsentia de Probationib. n. 50.* non habere locum: cum hujusmodi dispositiones ad ejusdem novitii placitum ante professionem revocari possint, non autem post, sed tantum declar.

Tom. III.

rari, si forte, ut dubitatur, & obscurè, interpretatione indigeant; sic salvatur ipsius libertas egrediendi a Religione, ad quam tamquam ad unicum finem prohibitionis, & irritationis respicit Trident.

Non semel insuper eadem Cong. propositum fuit dubium, an dictum decretum comprehenderet donationes factas ante ingressum, & susceptionem habitus, etiam intuitu ejusdem ingressus, & etiam ante actum, seu momentum susceptionis habitus; hæc quæpius censuit, non comprehendere, contra Navarrum

R c r r r r

Con-

1050 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

consil. LXXXI. & LXXXII. de Regal. & signanter declaravit die 22. Jun. 1613, prout refert laudatus Fagnan. in cap. XXIII. Statuimus de Regal. n. 47. = caput XVI. non vendicare sibi locum in renunciationibus factis ante actum, seu momentum susceptionis habitus; ac propterea ex decreto superscriptam renunciationem non esse nullam = Agebatur de renunciatione facta a Clerico Boecapaduli bonis tam paternis, quam maternis eadem die, qua ingressus est, monasterium.

In eadem sententia pluries fuit Rota Romana, ut videre est in *Tarentina donation. 3. Feb. 1607. coram Sacro, in Parmen. transfat. coram Durando decif. CXXI. n. 39. in Perulina bareddi. 10. Decemb. 1620. coram b. m. Card. Virili, & parte V. tom. I. Recen. decif. CXXXV. n. 44.*, ac 1. Feb. 1640. in Romana donationis coram Tarracunen. item in Romana successi. 12. Jan. 1642. coram Decano.

Nota I. Diftum Trident. decretum comprehendere etiam renunciationem beneficii factam contra formam ab eo præscriptam. Quæ tamen, etiam iuxta eam facta effectum non sortitur, nisi post professionem; Ita ut ante nemini conferri possit, prout eadem Cong. declaravit, teste Fagnan. loco cit. n. 19.

Nota II. Excommunicationem ab eodem Tri-

dent. infligam contra dantes, & accipientes aliquam ante professionem novitii, non incurri ipso facto, ut ea ipsius verbis patet.

Nota III. In casu egressus restituenda quidem esse novitio omnia, quæ licum detulit, non vero vestem regularem, sed illius pretium, iuxta præfixum tempus vestitionis, si illius sumptibusempta sit, ex decreto laudatæ Cong. in dubio Resist. Vellu. 28. Septem. 1686. ipsum tamen teneri rependere monasterio pro rata mora in eo habitæ, quod insuper pro ejus victu: & hoc in iis Ordinibus regularibus, in quibus intervenire solet pactum, aut legitima consuetudo de his sumptibus a novitio solvendis; cum Trident. hos non prohibuerit, imo expresse permisit, excepto vitæ, & vestitu.

In eo autem, quod Tridentinum declarat, nihil innovatum esse in Religione Clericorum Societas Jesu circa renunciationem, aut obligationem factam a novitio ante duos menses proximos professioni, & in novitiu retentionem, vel ejectionem, declaratum est quoad aliqua dubia a Gregorio XIII. Condit. *Ascendente Domino 35. Maji 1584.* quæ cum respiciant Ordinem dumtaxat ejusdem Societatis, ad eam Condit. leviorem remitto.

S E C T I O C L X X I I.

Eadem Sess. XXV. de Regularibus Caput XVIII.

Anatthemati S. Synodus subjicit omnes, & singulas personas, cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam, præterquam in casibus a jure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem, quique consilium, auxilium, vel favorem dederint; quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquomodo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquomodo sine iusta causa impederint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, servantur non solum in monasteriis subjectis Episcopo, sed & in aliis quibuscunque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Penitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus Constitutiones earum servantur.

Circa excommunicationem hic latam in cogentes quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem; sicuti &

circa casus hic expressos, jam institutus est sermo parte I. post cap. I. *Nalles de Regularibus pag. 115. Vir de etiam notata post cap. XV. hujus Sess. 6. Arguta. pag. 1049.*

SECTIO CLXXIII.

Eadem Sessio XXV. de Regul. caput XIX.

Quicumque Regularis prætetat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem; aut etiam dicat ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile; velitque habitum dimittere quacunque de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiat, nisi intra quinquennium tantum a die professionis; & tunc non aliter, nisi causas, quas prætetderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur, sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim vero nullo privilegio suæ Religionis juvetur.

Hoc decretum, prohibens, ullum Regularem audiendum esse super nullitate professionis ex quocunque capite, nisi intra quinquennium a die professionis reclamaverit, ampliatum est a Benedicto XIV. Conclit. si data 4. Martii 1748. in qua statuitur.

I. Quod Superior regularis, detecto aliquo impedimento ante professionem, a religioso occultato, de quo prius interrogatus fuerit, etiam ipso non reclamante, procedere possit in causa super nullitate professionis intra quinquennium in iudicium deducta, una cum Ordinario loci.

II. Quod quinquennium, cum agitur de nullitate professionis ob metum, computandum sit a die emissionis professionis, non a die, quo professus liberam reclamandi facultatem habere cepit.

III. Quod causa nullitatis agi possit, etiam post elapsam quinquennium, dummodo a reclamante intra illud serio intentata fuerit, iudiciumque prosequi neglexerit, aut nequiverit.

IV. Quod iudices debeant esse Ordinarius loci, etiam Romæ, ac in ejus districtu, & actualis Superior illius monasterii eo tempore, quo causa in iudicium deducitur. Quoad Moniales Ordinario subjectas Judeæ sit solus ipse Ordinarius; quoad subjectas vero Regularibus, Superior regularis, cui universi monasterii regimini creditum est, una cum Ordinario loci.

V. Quod Superior regularis, si iudicium assumere nolit, aut nequeat, possit loco sui alium subrogare, si Regularem, si Regularem ecclesiasticum juris canonici peritum: non tamen jus suum Ordinarius loci cedere, ut solus procedat.

VI. Quod si iudicia Ordinarii, & Superioris discrepantia fuerint, causa ad Sedem Apostolicam devoluta censetur.

VII. Quod item ad eandem Sedem private spectet causa nullitatis professionis, ex quo hæc emissæ fuerit extra cenobium pro novitiatu assignatum.

VIII. Quod sub pœna nullitatis processus, & sententiæ non fundetur iudicium in extrajudicialibus attestationibus, etiam iuramento firmatis, quæ ad perpetuam dicuntur, sed institutio processus verus, & iudicialis, in quo & articuli exhibeantur ex parte reclamantis, & interrogatoria dentur ab eo, qui sit pro validitate professionis, & testes, tam super

articula, quam juxta data interrogatoria examinentur: qui tamen processus juxta Trident. Sess. XXV. cap. XIX. de Regular. nunquam intrui potest, nisi constet, reclamantem in Religione suæ claustris morari, & regularem habitum resumpisse, si ipsum antea deposuerit.

IX. Quod sub eadem nullitatis pœna citentur tum defensores monasterii, in quo reclamans vota suscepit, tum ipsius consanguinei, sive propinqui, sive alii, quibus sua bona donavit, aut cessit, ceterique omnes, quorum interest professionem sustineri: in primis autem ii, si superstitia fuerint, qui indicati erunt, tam auctores, aut complices metus eidem reclamanti incuti, ut votis invitatus se obstringeret.

X. Quod a locorum Ordinariis deputetur defensor professionum ea lege, eoque modo, quo ex altera ejusdem Pontificia Conclit. 22. Dei misericordie 22, quam vide part. I. pag. 484., deputandus est defensor pro validitate matrimonii: cui honorarium, expensæque occurrentes exsolvendæ erunt ab illis, quibus professus bona sua renuntiavit; vel a Religione, si li non exstant, aut nihil a professu renuntiatum fuerit: vel si Ordo regularis nihil possideat, ex multis illius tribunalis, in quo causa agitata fuerit, sive alterius, ut in citata Conclit. De defensore matrimonii.

XI. Quod post sententiam latam a Superiore regulari, & Ordinario loci pro validitate professionis, causa finita intelligatur, si professus nullam interposuerit appellacionem: si vero interposuerit, serventur præscripta in dicta Conclit. De defensore matrimonii.

XII. Quod non nisi post duam sententiam conformes nullitati professionis, professus discedere possit a Religione, vel habitum dimittere sub pœnis contra apostatas latis.

XIII. Quod iudices in secunda, aut ulteriori instantia esse debeant ii, ad quos de jure aliz omnes causæ ecclesiasticæ post sententiam Ordinarii, in gradu appellacionis devolvuntur, una cum Superiore regulari, non illius monasterii, in quo reclamans professus est, sed alterius monasterii ejusdem Ordinis in eorum civitate, aut diocesi existentis: vel eo non extante, cum Superiore vicinioris monasterii ejusdem

R e r r r r r Ord-

Ordinis, seu persona ab eodem Superiore deputanda; qui tamen Superior ad ferendam sententiam non admittitur, si causa in secunda, aut ulteriori instantia ad S. Cong. aut Rotam devolvatur.

XIV. Quod si Judicium nullitatis institutum fuerit post elapsum quinquennium, recurrendum omnino sit a locorem Ordinarii, & Superiore regulari pro facultate restitutionis in integrum adversus illius lapsum.

XV. Quod sub pœna nullitatis actorum, etiam in causis discutiendis super restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii ex commissione regularibus Superioribus, ac locorum Ordinariis a S. Sede directis, intervenire debeat, tam in prima, quam in ulterioribus dubii propositionibus defensor professionis.

XVI. Quod idem servetur, tam a Cardinalium Congregationibus, quam a Rotæ Auditorio, sive quacunque Congregatione specialiter deputata. Et defensor deputetur ab eo, qui est caput tribunalis, expensis eorum, de quibus supra.

XVII. Quod ad fruendum beneficio restitutionis in integrum præcedere debeant duæ conformes favorabiles resolutiones, sub pœnis pariter contra apostatas latis; si reclamans post primam et claustris migrare, inultoque magis, si habitum dimittere præsumpserit.

Nota I. ex Constitutione Sixti V. *Cum de omnibus* 16. Novemb. 1587. ac ejusdem declaratoria immediate sequenti ad Romanum 21. Octob. 1588. competisset Superioribus Ordinibus Regularium jus reclamandi super nullitate professionis emissæ ab illegitimis, ac criminosis, aut ære alieno gravatis: statuerat enim, ut illegitimi, nati ex incestu intra tertium gradum, vel ex sacrilegio propter votum solemne, non possint recipi ad habitum, vel professionem religiosam, etiam si essent legitimati a Papa, vel Imperatore; & si contra fieret, statuerat, professionem nullam esse, & Superiores admittentes incurrere excommunicationem Papæ reservatam. Ad habitum tamen Conventuum, Idei famulorum, seu Oclatorum pro humilioribus ministeriis recipi permisit: alios autem illegitimos concessit, recipi posse, præcedente scrutinio, seu informatione, seu testimonio de vita, & moribus, in Capitulo generali, vel provinciali, ap-

probatione intercedente; ita tamen, ut remaneres inhabiles ad gradus, & dignitates sui Ordinis; et contra hanc formam recipere, decreverat, professionem nullam, & recipientes incurrere excommunicationem Papæ reservatam.

In Const. autem ad Romanum exceperat ab hæc prohibitionem legitimatos per subsequens matrimonium secundum jus communi, & declaravit, contra hæc decreta irritata non intrare tacitam professionem: denique derogavit omnibus privilegiis Quorum legitimandi ad dignitates, & gradus Religionis.

Verum hæc Constitutiones moderatæ sunt pariter a Gregorio XIV. pariter a Clemente VIII.

A Gregorio quidem Const. *Circumspice* 17. Martii 1591. l. eam restituit privilegia Religionibus, olim concessa, legitimandi, etiam ad bonos, & gradus, & dignitates: Il. subulit nullitatem professionis in omnibus prædictis casibus: III. concordit, ut illegitimi quicunque, etiam licite recipi possint, præcedente scrutinio prædicto, dummodo filius illegitimus in Religione, in qua pater, sive mater, sive post natiuitatem dicti filii processus fuerit, ipso pure vivente, non admittatur IV. statuit, ut illegitimi non admittantur, nisi cum consensu Generalis, vel Provincialis, & quod scrutinium, & approbatio hæc in Capitulo generali, vel provinciali; ac in Religione, in quibus receptio pertinet ad particularia nosteria, quæ habent jus filiationis, debeant, & possint recipi cum scrutinio talis capituli localis, seu conventus, & Superioris localis: & quod non recipiantur ad professionem, nisi plena inquisitio fiat de his, & in Capitulo eodem referantur, & approbentur.

A Clemente autem VIII. Const. *Is supra* 2. Aprilis 1601. redactæ fuerunt ad terminos iusti communis dictæ Sixti Constitutiones, asserendo inhabilitatem illegitimorum ad habitum, & professionem, & nullitatem professionis, sive ob dictam inhabilitatem, sive ob formam prædictam non servatam scrutini, ut supra; salvis remanentibus pœnis statutis a Sixto contra Superiores admittentes ad habitum, vel professionem, non servatam formam illam, scilicet scrutini præcedentis.

Pœnæ a Sixto indictæ leguntur §. VI. Const. *Cum de omnibus*, ut sequitur.

Et insuper quoscunque Religiosos, eorumque Superiores, qui aliquas personas, ut dictum est, inhabiles post hanc Constitutionem publicatam receperint, voce activa, & passiva, nec non officiis, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuscunque per eos obtentis, eo ipso in perpetuum privamus, & tam illis privatos, quam ad illa quæcunque in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, & declaramus.

Nota II. Tridentini dispositionem de non audientia, nisi intra quinquennium ab emissâ professione, Religiosis adversus eam reclamantibus, iungitur;

ut observetur etiam in Regno Peruviano a decreto Cong. Conc. confirmato ad Innocentium XI. Const. *Nuper* 13. Octobris 1683.

S E C T I O C L X X I V.

Eadem Sessio XXV. de Regul. Prosequitur idem caput XIX.

Nemo etiam Regularis, cujuscunque facultatis vigore, transferatur ad laxiorem Religionem, nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suae Religionis.

Circa transitum ad laxiorem Religionem hic
cuiuscunque Regulari interdictum, jam sermo institutus est supra pag. 863.

S E C T I O C L X X V.

Eadem Sessio XXV. de Regul. cap. XX.

Abbates, qui sunt Ordinum capita, ac ceteri praedictorum Ordinum Superiores, Episcopi non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus suo quisque loco, atque ordine ex officio visitent, etiam si commendata existant. Quae cum Ordinum suorum capitibus subsint, declarat S. Synodus, in iis, quae alias de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicunque praedictorum Ordinum monasteriis praesunt, praedictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quae sunt Ordinum capita, juxta S. Sedis Apostolicae, & cujuscunque Ordinis Constitutiones visitentur. Et quandiu durabunt hujusmodi commendae, Priores claustrales, aut in Prioratibus conventum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitacionibus instituantur. In ceteris omnibus praefatorum Ordinum privilegia, & facultates, quae ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illaesa.

Hoc decretum, praecipiens, ut Priores claustrales, aut in prioratibus conventum habentibus Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitacionibus instituantur, etiam si eorum monasteria commendata sint, ampliatum est ab Innoc. X.

Const. *Pastoralis* 25. Sept. 1654. favore monasteriorum Cisterciensium, decernente S. Ill. ne eorundem, Commendataris possint Priores, & officiales instituire, ac destituere, nec visitare Monachos, eosque corrigere, quod idem confirmatum fuit ab Alexandro VII. Const. *Expositio* 26. Augusti 1655.

S E C T I O C L X X V I.

Eadem Sessio XXV. de Regularibus cap. XXII.

HAEC omnia, & singula in Superioribus decretis contenta (de reformatione scilicet Regularium) observari S. Synodus praecipit in omnibus cenobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quocumque Monachorum, ac Regularium, necnon quarumcunque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illae sub gubernio Militiarum, etiam Hierosolymitanarum, vivant, & quocumque nomine appellentur, sub quacunque regula, vel Constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscunque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, vel aliorum Regularium, Monachorum, aut Canonicorum quorumcunque, non obstantibus

eorum

1954 PARS II, SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

eorum omnium, & singulorum privilegiis, sub quibuscunque formulis verborum conceptis, ac mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon Constitutionibus, & regnatis, etiam juratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus,

Hoc decretum, statuens, executioni mandanda esse decreta de reformatione Regularium, confirmatum est a Pio IV. Constat. In Principiis 17. Feb. 1564. revocante quocunque indulta concessionalia, Mare magnum, aliaque privilegia quibuscunque Regularibus concessa, in iis, quæ Concilio Tridentino adversantur.

Huic Tridentini præcepto accessit decretum Alexandri VII. quo sub die 18. Martii 1666. præcipitur hanc Propositionem la. XXXVI. inter alias ab eodem damnatas = Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis, quæ sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum. =

S E C T I O C L X X V I I.

Eadem Sessio XXV. de Reformatione. caput II.

In hoc capitulo decernitur a quibus, & quando mittenda sit Fidei professio, cui accessit Concilio. Pii IV. Injunctum 13. Novemb. 1564. præscribentis formam, qua fieri debeat.

Præterea hoc Trident. præceptum renovatum

fuit a Gregorio XIV. Constat. *Omnia Apostolica* illi. Maji 1591. §. X.

De onere, & tempore emittendæ Fidei professionis, ac de iis, qui ad eam tenentur, jam institutus est sermo supra, cum de cap. XII. Sess. XXIV. de reformatione. pag. 1011.

S E C T I O C L X X V I I I.

Eadem Sessio XXV. de Reformatione. caput III.

Quamvis excommunicationis gladius nervus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; sobrie tamen magnaque circumspectione exercendus est; cum experientia doceat, si temere, aut levibus ex rebus incutitur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, ad finem revelationis ut ajunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur; & tum non alias, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat: nec ad eas concedendas cujusvis secularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur, sed totum hoc in ejus arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit.

Huic decreto, statuenti, quando, & a quo decernende sint excommunicationes, ad finem revelationis, aut pro deperditis, vel subtractis rebus, accessit Constat. S. Pii V. Sanctissimus 27. Jan. 1579.

præscribentis formam, qua hujusmodi Apostolicæ litteræ monitoriales expediendæ sint a Curia Romana, ibi.

Volens super expeditione mandatorum, quæ sunt in forma significationis, pro rerum subtractarum, aut deperditarum restitutione, seu illarum, & illas subrahentium revelatione, modum, & formam statuere (manente in aliis reformatione officii Correctoris litterarum Contradictarum a Sanctitate sua edita) præfenti, quod perpetuo observari vult, scripto, ordinat, ut mandata pro restitutione, seu revelatione hujusmodi dentur (modo super illis supplicationes in præsentia suæ Sanctitatis signatæ fuerint) ad eorum quantum instantiam, quorum civiliter interest.

Quæ

QUAE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1055

Quae supplicationes rem ipsam, de qua agitur, reique valorem nominatim expriment, nisi forte sint per Ecclesias, locis piis, Universitatibus, Collegiis, aut universalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere; tunc enim hac ipsa personarum qualitate expressa, ita demum fieri poterit quaedam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inverisimilis sit, & tamen ostendant res ipsas (id, quod praecipue in omnibus attendendum est) minime vulgares existere.

Committantur autem Episcopo ordinario loci, vel ejus Vicario in spiritualibus generali, sub hac forma verborum, quae est ex Conc. Trident. videlicet, *si causa diligenter, & magna maturitate per ipsum examinata, pro rei, loci, temporis, & personae qualitatibus, si bi pro sua conscientia videbitur expedire.*

Quae io hac Const. servanda praecipiuntur, cum haec literae expediuntur in Curia Romana, signatae coram Pontifice, servanda etiam sunt respective, cum expediuntur ab Episcopo juxta facultatem hic ei a Trident. tributam.

Dubitatum olim fuit, an stantibus Trid. taxativis verbis = *A nemine profus, praterquam ab Episcopo decernantur*, quando ipse pro re decernenda esse judicaverit, = tam Vicarius generalis Episcopi, quam Capitularis, Sede vacante, possit dictas literas concedere, & an utrique delegari possit hujusmodi facultas per speciale mandatum: propositoque dubio Congr. Concil. sub die 14. Feb. 1583. Cardinales fuerunt inter se discrepantes; ideoque censuerunt, recurrendum esse ad Summum Pontificem pro declaratione: qui (Gregorius nempe XIII.) 27. ejusdem mensis, & anni respondit ad utrumque dubium, posse tam Vicarium Episcopi, quam Capitulum illas concedere absque speciali mandato; addiditque = *quia hic est alius jurisdictionis contentio, quae comprehenditur sub generali commissione, = Ita Fagnan., ad cap. XIV. Quoniam de Off. deleg. n. 41. & 42.* Unde hodie standum est huic Pontificae declarationi, quidquid in contrarium senserint nonnulli DD.

Non levis haecenus effervuit controversia inter DD. an etiam praeter Episcopum, & praedictos Vicarios, Praelati vere nullius haec literas concedere possint? Affirmarunt nonnulli, ea moti ratione, quod Conc. Trident. sess. XXV. cap. III. de Reformatione tametsi jus concedendi haec monitoria videatur concedere Episcopis; nomine tamen Episcoporum veniunt & Praelati vere, & proprie nullius. At praevalet opinio negativa, attentis quamplurimis resolutionibus. Cong. Conc. relatis a Fagnan. in cap. XII. *Accedentibus, de Excessu Praelatorum*, n. 25. & a Card. Petra per extensum in *Commentario ad Const. IV. Calisti III. sess. II. n. 64. & 65.* quibus stantibus, laudatus Petrus cit. n. 64. hanc facultatem negat etiam Praelatis regularibus respectu suorum subditorum.

Eas tamen concedere possunt Vicarius Apostolicus, Legati a Latere, & Nunci Apostolici, juxta decreta Cong. Conc. & DD. allatos a Lucio Ferraris, *Prompta Bibliotheca verb. monitorium n. 6. & 7.*

Quod autem concedende sint his dumtaxat, quorum interest, haec habet clarissimus vir Franciscus Maazey, in Romana Curia Advocatus, nulli secundum, in notis ad dictam Promptam Bibliot. loc. cit. n. 4. = Quod ait Auctor (Ferraris) n. 12. esse monitoria illis tantum concedenda, quorum interest,

Id non est ita intelligendum, ut interesse petentium ipsa Monitoria sit plane exploratum, recte enim = *Rajynus de Monitor. part. I. cap. 1. quae. 12.* in dubio quoque (ait) potest ei concedi Monitorium, si aliqui periclitaretur res, pro qua Monitorium petitur, ita ut, nisi tunc obtineretur Monitorium, esset postea futurum, ut comperito, & declarato juridice petentis jure, dilapidata, & averfa fuisset. =

Cum vero tam Trident. quam pia Const. statuat, ut non aliter concedantur, quam ex re non vulgari, quærit potest, cujus valoris esse debeant res deperditæ, seu furto subreptæ, pro quarum revelatione concedendæ sint.

Varia quidem est praxis Curiarum episcopaliū, Romæ non conceduntur a Papæ Vicario, nisi sub conditione, quod earum valor ascendat ad quinquaginta scuta.

Verum quidem est, concedi etiam posse pro minori summa, considerata paupertate petentis, ac rei qualitate, quæ licet in se parva, ratione tamen damni, & circumstantiarum potest esse gravis, quod remittendum est iudicio Episcopi.

Haec literae promulgari debent a parocho, vel ab alio per Episcopum deputato tribus diebus festis, exceptis tamen diebus Nativitatis Domini, Paschatis Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, solemnitatis Corporis Christi, ac aliis anniversariis solemnioribus diebus, nisi Episcopus aliter judicaverit, ut praecipitur in Concilio IV. Mediolanensi *part. III. tit. VIII. de Foro episcopali*; quod decretum etiam ab aliis quibundam Ecclesiis adoptatum est.

Ordinarie loquendo excommunicatio in dictis literis inflicta ipso facto incurritur, a scientibus, & non revelantibus detentores &c. non incurritur, nisi post tertiam promulgationem.

Verum eam incurret, si post primam etiam, cum possit, non revelaverit, quod solo rationabiliter praevideret, quod discerenda post tertiam, illi, qui dictas literas impetravit, praeriperetur ratio reum cogendi ad refarciendum damnum, cum huic suppeditaretur tempus avertendi, vel abstrahendi furtum, vel testes corrumpendi, vel quod interim reddi posset impotens ad solvendum, Pontas in *Diffen. Casuum Conf. casu XV. Verb. Monitor.* qui insuper addit, esse errorem vulgarem, nunquam satis damnum, asserere neminem teneri in hac facti specie detegere, nisi post tertiam monitorii promulgationem.

Si autem quæras, an praecio hoc casu, quando in Monitorio declaratur, ut nisi sciens revelaverit intra sex. v.g. dies post tertiam promulgationem, incur-

incurrat ipso facto excommunicationem, & Episcopus, si quo conceffum fuerat, obierit, duobus puta diebus ante dictos sex dies; eam incurrat, si intra hos non revelaverit, negative respondet laudatus Pontas loc. cit. *Casu XVI.* eo legali motus principio, communi DD. calculo probato, quod cum Episcopus eum inflixerit, non ut legislator, sed ut iudex peculiaris, ejus jurisdictionis vel per mortem, vel per remotionem ab officio, prout vulgari juris est, expirat: ideoque Monitorium scientem amplius non ligat, nisi a Successore, aut a Vicario capitulari, Sede vacante, renovretur.

Quam doctrinam Lucius Ferraris loc. cit. n. 71. extendit cum communi etiam ad casum, quo literæ monitoriales concederentur a Papa, quia non dantur per modum legis universalis, sed simplicis præcepti. Cum autem hæc literæ monitoriales cum communicatione excommunicationis Episcopo reservatæ, & respective Papæ, ipso facto incurrendæ a scientibus & non revelantibus, firmissime concedi soleant, enumerantur hic per præti, & conscientia quiete, qui ex sententia probatorum Auctorum non tenentur ad revelandum, ac proinde dicta excommunicatione minime ligantur, &

1. Tam qui rem ipsam inventam detinet, aut furto furtipet, quam complexi cum nemo se infamare teneatur: quod locum habet juxta nonnullos, etiam si speciatim per monitorium caveatur, ut reus se patefaciat, Pontas *Verb. monitorium casu IV.*

II. Qui detentorem sciunt sub sigillo naturali, ab hoc sibi commissio ad finem habendi consilium, *Divus Thom. parte II. q. 70. ar. 1. ad 2.* Quod, si quoque vero sunt talia, quæ quia prode non tenentur: unde potest obligari ex hoc, quod sibi sub secreto committuntur: & tunc nullo modo tenentur ea prode, etiam ex præcepto Superioris, quia servare fidem est de jure naturali: nihil autem potest præcipi homini contra id, quod est de jure naturali: Si tamen ageretur de re, quæ directe esset contra bonum publicum, tunc non excusaretur, cum hæc ex vulgatis prevalere debeat bono privato, Pontas loc. cit. *Casu VIII.*

III. Famuli, alique omnes, qui revelando, grave damnum paterentur, idem Pontas cum communi, loc. cit. *Casu XIII.*

IV. Qui est testis unicus rei detectæ, vel furto sublata, certo tamen sciens, se esse unicum. *Can. si testes 5. Quasi vero caus. IV. q. 3.* quod confirmatur hoc juris effatio = unus testis, nullus testis. = laudatus Pont. loc. cit. cum DD. ibi relatis *Casu XIX.*

V. Adolefcentes XII. vel XIII. annos natus; cum Ecclesiæ videatur olim non admisisse talem ad revelandum, ut ex Conc. Chartaginens. VII. vulgo Africa non nuncupato, *can. Testes*, in quo sic statuitur: *Ad testimonium autem infra annos XII. ætatis sue non admittantur testes & etc. can. Si testes*, in qui desumptus est a lege Julia. In Gallia tamen admitti possunt ad declarandum = idem Pont. *Casu XX. l. c.*

Quamvis vero tam testis unicus, quam impubes non revelando excommunicationem non incurreret,

si tamen ex eorum revelatione iudex utiliter posset uti iudiciis in gratiam domini rei deperditæ, vel furto sublata, v. g. si revelaret eum in aliquo loco depositam esse, conferret tenei sub gravi ad revelandum ex præcepto charitatis;

VI. Confanguinei usque ad IV. gradum, & affines ex cit. *can. Si testes 5. Lege Julia publicorum iudiciorum*, idem Pontas *Casu XII.*

Sed circa conjunctos sanguine variant DD. aliqui enim stridius procedentes, altumant excusari dumtaxat eos, qui in II. gradu sunt cum detestore, vel fure conjuncti, quique cum eo sub uno pane, & vello vivunt, ne per revelationem uriantur inter ceteros rixæ, simulationes &c.

Verum cum confanguinei usque ad IV. gradum ex cit. *Can. repellantur* testificando in iudicio, credendum omnes sine limitatione excusari, cum eorum revelatione iudex ad sententiam devenire non possit, ideoque hæc esset inutilis.

Ex eadem ratione rixarum, & simulationum non tenetur uxor revelare maritum, cum cœcetur unum, & idem cum eodem, & c. converso.

Circa affines, Conc. Conc. in *Felgates. 14. Decemb. 1630.* declaravit = Si veritas alicui detestori non possit, scientes non excusari sola exceptione, seu preterito affinitatis, quomodo iuxta formam ill. literarum apostolicarum revelare teneantur. Hæc declaratio reperitur lib. XIV. *Decret. ejusd. Cong. a se recognita, pag. 365.*

VII. Nec tenetur certo sciens detentorem rei cum retinere iusto titulo compensationis; cum tunc non sit injustus detentor, ita communiter.

VIII. Nec sciens cumdetentorem ex auditu alterius, quando probe noverit, huic illum revelare; nam tunc iudex ex testimonio de auditu certior fieri nequit, Pontas l. cit. *Casu XXVII.*

IX. Item nec sciens ex auditu ab hominibus meritis solitis, vel nominantibus detentorem præ levitate, aut ex rumoribus vulgaribus, & incertis, cum *hæm... vicinia* (ait Cælest. III. in cap. V. super, etc., qui cognovit consanguineum uxoris sue) *non debet excusandus validus... nisi ratiocinabiliter, & sine digna probatione decideret.*

X. Item sciens ex auditu a persona proba, & fide digna, sed ignota, aut de quarum omnibus nulla est memoria, quas propterea indicare non possit, non tenetur revelare, cum ejus revelatio inutilis evaderet ad detentorem detegendum.

Si tamen cita Pontas *Casu XXIII.* iusta aliqua sit causa dubitandi de inutilitate, vel utilitate præ denunciationis, denunciare debet, iudicijque rei denunciatione illa uti, prout ipsi videbitur. Ratio est: quod quandoquidem lex, quæ denunciationem præcipit, certa est, ac evidens, ab obedientia nemo se liberare potest, cum causa, quæ ab obsequio liberare posset, æque certa, ac æque evidens non est: fieri enim potest illius denunciationem aliis conjectariis prognosticis additum, iudici utiliter evadere posse juxta dictum, *quæ non profunt singula, multa juvant.*

S E C T I O C L X X I X.

Eadem Sessio XXV. de Reform. Prosequitur idem cap. III.

IN causis veto judicialibus mandatur omnibus ecclesiasticis, cujuscunque dignitatis existant, ut, quandocunque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se, tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdictis: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur.

Hoc decretum, statuens, multas pecuniarias eo ipso, quod exactæ fuerint, assignandas esse locis piis, ampliatum est ab Innoc. XI, cujus iussu 5. Feb. 1678. expeditæ fuerunt a Cong. Episc. & Regul. literæ encyclicæ ad omnes Episcopos, relatæ lib. X. de Synodo

diæc. Cap. X. n. 5. præcipiendo dictas multas statim tradi custodiendæ fidei depositario, ut semper innotescat, quantum a delinquentibus exactum fuerit, & in quem usum erogatum.

S E C T I O C L X X X.

Eadem Sessio XXV. de Reform. caput IV.

Contingit sæpe in quibusdam Ecclesiis, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel elemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inveniantur, qui velit huic se muneri subicere, unde depereant pie testantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: S. Synodus, cupiens hæc, ad pios usus relictæ, quo plenius, & utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diocesana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, statuere circa hæc quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire: ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

Huic decretum derogatum est ab Urbano VIII. Constit. Cum sæpe 21. Jun. 1625. in decretis de celebrat. Missar. §. 1. Statuente pro utroque casu a Conc.

expresso adeunam esse Sedem Apostolicam talia onera, imposita sint aut post Tridentinum, aut etiam in limine foundationis, ibi.

Districtè prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine foundationis; sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis vel commutandis, ad Apostol. Sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur. Alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

Et hoc locum habet, etiam si legatum relictum pro Missis celebrandis esset ita tenue, & nondum ab ullo acceptatum fuisset, ut adnotatum legitur post dictam Urbani Constitutionem: ac etiam si nec esset qui

vellet illud subire, ut sæpius declaravit Cong. Conc. & præsertim in Lucana Octavarum Missarum 20. Jun. 1632.

Secus vero esset, si is, qui legatum reliquit,

S s s s s

expres-

expressam facultatem dedisset Episcopo Missarum designatarum numerum minuendi; tunc enim licere Episcopo, inconsulta Sede Apostolica, ea facultate uti, censuit ead. S. Cong. uti habetur tom. V. *Bul-*

lar. post laudatam Urban. VIII. Constitutionem.
 Urbani decreta relata, & confirmata fuerunt
 ab Innocentio XII. *Constit.* *Super* 23. Decem. 1695.

S E C T I O C L X X X I

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. VI.

S Tatuit S. Synodus, ut in omnibus Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. quod incipit, *Capitula Cathedralium*, observetur, non solum, quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus contra aliquem ex contentis in dicto decreto procedat: ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infra scripta omnia locum habeant: videlicet, ut Capitulum initio co-juslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel ejus Vicarius, tam in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus nisque ad finem causæ inclusive, coram norario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, aut consuetudinary, procedere teneatur. Unum autem tantum fit utriusque votum, possintque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant; & si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorum Episcoporum electio devolvatur; & juxta eam partem, cum qua tertius convenit, articulus in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nulloque producatur juris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne judicium eludatur, & ideo opus fit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem, procedere; servato tamen in reliquis ordine præmissis. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.

Pro conciliatione hujus Cap. cum *cap. IV. sess. VI. de refer.* faciunt perpenda a Bened. XIV. de Synod. diae. lib. XIII. cap. IX. edit. an. 1755. a. n. 3. ad totum o.

31 Duo sunt Textus Trident. Conc. ad materiam
hanc pertinentes. Primus habetur in *exp. II.*
sess. *V.* de refor. ubi sic legitur = *Capitula catho-*
dralium, & aliarum majorum Ecclesiarum, illor-
umque personarum, nullis exemptionibus, consuetu-
dinibus, sententiis, iuramentis, censuris, quae tan-
tum flos obligant auctores, non tamen successores,
aut iuri fieri possint, quo minus a suis Episcopis,
vel alii majoribus Praetatis, per se ipsos vel per
illius, quibus sub videbunt, adjuvatis, iuxta
canonicas Institutiones, rectis, quoties opus fuerit,
visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate
Apostolica, a possint, & valeant. =

De Capitulis exemplis ibi proculdubio Synodus loquitur; quoniam & obtentis exemptionibus derogat, & auctoritatis Apollol. mentionem facit, ut ca Episcopo muniat. Vult autem, Episcopos hanc etiam capitula, eorumque Canonicos visitare posse, corrigere, & emendare, tam per se ipsos solos, quam cum adjunctis sibi personis eorumdem arbitrio legendis. Quo nihil amplius desideran-

25 dum videtur, ut iure possumus asserere, in fiscalitatibus Episcopis esse, quancunque exemptione, quocunque privilegio, & quolibet etiam immemorabili consuetudine nihil obstante, Capituli, & Canoniconum visitationem peragere, & quique per meritis corrigere, & punire, absque eo quod teneatur alios in conflictum assumere, multoque minus aliquem ex Canoniconum, vel beneficiorum numero sibi adiungere; cum illos illius voluntatis arbitrio possumus sit, alterius auxilio hac in re uti, aut non uti; utendo autem, ex quolibet hominum genere adfuectis soli deligere: quendam aperte rescipit Cong. Conc. in Cass. Zamoren. lib. 131. Positionum cap. 806. in causa supposito, quod Capitulum Zamorense ex contemptum de consuetudine immemorabili, queritur, an possit Episcopus visitare Ecclesiam, illiusque Canonicos, beneficos, & alias Ecclesie personas per se ipsum, vel an debeant intervenire adiuventi, aut alia personæ de Ecclesia, vel extra eam, quia nunc procedit solus Episcopus cum Secretario, & Notario. Cong. Conc. respondit, ut per se ipsum solum, absque adiunctis = *Animadvertens* quæ hac resolutione sunt ea verba: *per se ipsum* quæ plane respondent alia = *Tridentina*

QUAE ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1059

Conc. in cit. Cap. IV. adhibitis : *per se ipsos* : ex quibus evidenter inferitur, Episcopum, quoties Capituli exempti visitationem seorsum inhibuerit, vellet, id quidem posse, sed eam *per se ipsam* ex- plere debere, nec operam hanc alteri committere posse, sicuti egregie advenit Fagnanus in cap. Pro- curatores, n. 11. de censibus : contra vero, id licitum esse Episcopo, dum universae diocesis, vel partem illius visitationem peragat, juxta de- creta in cap. III. sess. XXIV. & sicuti Cong. Conc. perpendit in *Causa Hispanica* die 12. Martii an- 1593. lib. VII. de decr. pag. 98. = Sacra &c. censuit, Ordinarium volentem visitare in vim cap. IV. sess. VI. teneri *per se ipsum* : volentem autem visitare ex cap. III. sess. XXIV. posse per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si tamen legitime impeditus fuerit. =

Nonnulli olim arbitrati sunt, Episcopum hujus- modi exempta Capitula visitatorem, teneri dum ex Canonici sibi subditos adhibere, ex ea pos- sibilissimum ratione, quod & Concilium in suo de- creto ad Jus commune se referat iis verbis = *juxta canonicas sanctiones* : & Jus commune duos, aut tres Cathedralis Canonicos Episcopo visitanti ad- jungat, uti videre est in cap. De *juxta*, de Off. Jud. ordin. quam olim sententiam Rota Romana ample- xi fuisse dignoscitur. Verum, cum ex Concilii verba *juxta canonicas sanctiones* recte referri pos- sint ad alia, quae proxime consequuntur, toties, quoties opus fuerit, nec extra omne dubium pos- sum sit, quod etiam ex regula juris communis te- neatur Episcopus, exemptum Capitulum visitatu- rus, duos sibi Canonicos adungere, ut videri pos- set in cap. Debet, de Off. Jud. ordin. inter Ex- traord. commun. = contra vero certissimum fuit, a Trident. Conc. (quod majus post habitum fuit, quam statutum id exiit in Jure communi) decretum fuisse, immunda Capitula visitari posse per Epi- scopos sive solos, sive illis, quibus sibi videbitur, adjuvatis, nullus jam relaxat opinionio locus esse po- test : ideoque merito fuit a S. Conc. Cong. refe- cta : cujus iudicium a Summo Pontifice Greg. XIII. approbatum fuit, & confirmatum, uti diserte te- statur Fagnanus in cit. cap. De *juxta*, n. 37. de Off. Jud. ordin.

Alter de hac ipsa re Conc. Trident. textus continetur in cap. VI. sess. XXV. de reform. ubi post confirmationem eorum omnium, quae in ante- dicto cap. IV. sess. VI. statuta fuerant, eandem materiam de Capitulis, & Canonici ab episco- pali jurisdictione & exemptis prosequendo, transi- tus fit ad alium casum, quo Episcopus extra visi- tationem contra aliquem de Capitulo procedere vellet : idque ab Episcopo fieri non posse statui- tur sine consilio, & assensu duorum Capitularium, quos anno quolibet incurrere tenetur Capitulum desi- gnare, ut possint Episcopo semper adesse, si is extra actum visitationis in aliquem ex Canonici procedere velit. Quia vero, cum Episcopus so- lus sit, Canonici autem duo, facile evenire posset, ut hi inter se conspirarent, unitique sententias contrariam Episcopo opinioni eluderent : ideo Concilium providit statuit, ut duorum Canonico- rum sententiae simul junctae unius tantummodo sus-

fragii vim habeant, & ut Episcopi quidem sen- tentia prevaleat, si alter ex Canonici suum illi iudicium adjungat : si autem Canonici ambo in- contraria sententia juncti perseverent, nec Episco- pus a sua dimoveatur, tunc intra sex dierum spa- tium ad tertii electionem procedendum fore de- cernit, praescripta etiam hujusmodi electionis for- ma, sicuti solius legitur in dicto Cap. VI. sess. XXV. ubi etiam prudenter statuitur, quid facien- dum sit, si timeatur, ne eorum criminum reus fugam arripiat : nimirum, posse tunc Episcopum solum, etiam extra visitationis actum, ad socet- sariam personae detentionem procedere, si firma ta- men remanente obligatione adhibendi adjuvatos in causa prosecutione.

Si duo hae Concilii decreta, quae sunt nimi- rum in Cap. IV. sess. VI. & in Cap. VI. sess. XXV. de Reform. apte inter se comparantur, quod non omnes faciunt, haud difficile erit Tridentinorum Patrum mentem deprehendere : quae scilicet & liberum esse voluit Episcopis Jus visitandi Capitu- la, etiam exempta, per se ipsos solos, & abique adjunctis : & nihilominus eidem exemptis Capitu- lis praerivandum censuit privilegium, ut extra visitationem non possit Episcopus contra Canoni- cum quemlibet procedere, nisi duobus aliis Canonicis ad id sibi adjunctis, ac de eorum consilio, & assensu, eo modo, quem paulo ante explicavi- mus. De duorum hujusmodi textuum conciliatio- ne, ac de duorum casuum distinctione, cum scilicet Episcopus, aut procedat in visitatione, aut extra visitationem, opportune tractant Barboza = in notis ad cap. VI. sess. XXV. n. 2. de reform. & de Canonici, cap. XXVIII. n. 2. Tondet. Quaest. heretic. tom. 1. cap. LXL n. 2. Solorzan. de jure. Indiar. tom. II. lib. III. cap. XIV. n. 65. Rota de- cis. 743. part. h. diverfor. & in Gienau. adju- ctorum 13. Feb. 1702. coram bon. mem. Moliner. (qua est de cis. 13. in Mantissa ad Cardinalem de Luca tom. I. lib. III.) & in Tarazonen. coram bon. mem. de Vries (quae est de cis. 9. post Prosperum in suo tractatu de Territorio separato) & prae- terea n. 7. & seq. = ubi, Tarazonensi Capitulo en- tendente, non posse Episcopum contra Canonicos agere extra visitationem, nisi duos sibi adjunctos allumeret, juxta praescriptum cujusdam Constitutio- nis Benedicti XII. & Conc. Trid. = in cit. cap. VI. sess. XXV. = contra ipsum Capitulum iusti- cium fertur propterea quod allegata quidem Con- stitutio ad casum, de quo tunc querebatur, nec- quamquam pertinere visa est. Trident. vero decre- tum locum habere non potest, nisi Capitulum, aliunde probetur exemptum, quod de Tarazo- nensi Capitulo tunc dici posse Rota non censuit. Et quidem ipsa etiam Cong. Conc. Trident. Interpreta in ea semper fuit opinio, non esse locum decre- to de adjunctis, quod legitur in cit. cap. VI. sess. XXV. de reform. nisi cum & agitur de Capitulo ab Episcopi jurisdictione exempto, & Episcopus contra Canoniceum procedere intendit extra visi- tationem, sicuti colligitur ex variis ejusdem Cong. responsionibus ad postulata Episcoporum = Epi- scopus Brixien. ad observantiam decreti Conc. Trident. sess. XXV. cap. VI. supplicat declarari.

S s s s s s s

an ea, quæ observanda inunguntur Episcopo extra
visitationem procedenti contra cathedralis, &
collegiatarum Ecclesiarum Capitula, & eorum
personas adeo insinuisse locum habeant, ut,
etiamsi Capitula huiusmodi exempta non sint, ea
nihilominus Episcopus observare teneatur. Sa-
cra &c. censuit, dictum Cap. VI. sess. XXV. ha-
bere tantum locum in Capitulis exemptis, Similis
plane est alia responsio, quam Faventino dedit
Episcopo: Episcopus Faventinus rogat, an Ca-
nonicos, & quoscunque alios sua Ecclesie delin-
quentes possit sine Capituli, seu cuiusvis alterius
interventu corrigere, non obstante Conc. Trident.
decr. sess. XXV. Cap. VI. quod, ut ipse existimat,
de exemptis a jurisdictione Episcopi duntaxat,
& non de aliis, intelligitur. Sacra &c. censuit,

ita esse intelligendum dictum cap. VI. sess. XXV.
Eique concordat alia responsio Episcopo Gadice-
ni. Diebus præteritis fuit petita pro parte Epi-
scopi Gadicensis declaratio S. Cong. quod decr.
Conc. cap. VI. sess. XXV. dum loquitur de adju-
ctis, non habeat locum, nisi in Capitali ex-
empti, & præterea petebatur declarari, quod Epi-
scopus Gadicensis non obligetur dicto decreto, nec
teneatur assumere ad iudicium Capitulares, quia
Capitalium non est exemptum &c. Sacra &c. res-
pondit, si verum est, Capitalium Gadicense non esse
exemptum a jurisdictione Ordinarii, non habere
in eo locum decretum illud Conc. sess. XXV. cap.
VI. Omnes hæc responsiones editæ sunt anno 1573.
& leguntur lib. I. decretor. pag. 71. pag. 152. &
terg. pag. 156. a terg. & pag. 157.

S E C T I O C L X X X I I.

Eadem Sessio XXV, de Refor. cap. VII.

CUM in beneficiis ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt sacris Constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in post-
erum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum, cuius-
que qualitatibus, concedatur; nec hætenus concessi suspendantur, extendantur, aut trans-
ferantur. Hocque decretum in quibuscunque beneficiis ecclesiasticis, ac etiam cathedra-
libus Ecclesiis, ac in quibuscunque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, lo-
cum habeat,

Hoc decretum, prohibens tam accessus, aut re-
gressus, etiam de consensu partium, ad quodcu-
que beneficium ecclesiasticum, quam futuram suc-
cessionem in Coadiutoris, declaratum est a S. Pio V.
Concl. Romanæ 22. Sept. 1571. revocante omnes dictos

regressus, accessus, & ingressus, etiam eventuales,
& penales, ac Coadiutorias, etiam de consensu, quo-
modolibet hætenus concessas, etiam S. R. E. Cardin-
alibus, super quibus licetæ Apostolicæ integraliter
expeditæ non fuerint, ibi.

Hinc est, quod nos volentes omnem hæreditariam beneficiorum ecclesiasticorum suc-
cessionem de Ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum huiusmodi providere, & ut de
persona magis utili, & idonea, prout requiritur, facilius provideri valeat, omnes, & sin-
gulos regressus, accessus, & ingressus, etiam eventuales, aut penales, ac Coadiutorias,
etiam de consensu, aut alias quomodolibet sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum
quibusvis efficacissimis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ po-
tatis plenitudine clausulis irritantibus, & aliis decretis quomodolibet per quosvis Roma-
nos Pontifices Prædecessores nostros ad beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, se-
cularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam si secularia, Canonici, & præbendæ,
dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam metropolita-
nis, aut collegiatis Ecclesiis, & dignitates ipsas in cathedralibus, etiam metropolitani-
post pontificales majores, seu collegiatis Ecclesiis huiusmodi principales, regularia verobene-
ficia huiusmodi, monasteria etiam consistorialia, prioratus, præposituras, dignitates, etiam
conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia, &
præceptorias, etiam hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, etiam quarumvis aliarum Mili-
tiarum quibusvis personis, cuiuscunque status gradus ordinis, & conditionis existentibus,
etiam episcopali, archiepiscopali, patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore pol-
lentibus concessos, super quibus licetæ Apostolicæ integraliter hætenus expeditæ non fue-
runt

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1061

runt, etiamsi in Plumbaria nostra, aut penes Summatorem nostrum reperiantur, motu proprio &c. tenore præsentium revocamus, cassamus, & abolemus.

SECTIO CLXXXIII.

Eadem Sessio XXV. de Reform. Prosequitur idem cap. VII.

IN Coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscunque beneficiis ecclesiasticis permittantur.

Reprobantur hic Coadjutorie cum futura successione in inferioribus beneficiis, distinctis ab Episcopatus, & Præposituris regularibus.

Verum cum Tridentini Patres Cap. XXI. Sess. XXV. suam mentem exprefferint, omnia, & singula, quæ de morum reformatione, atque ecclesiastica disciplina statuta fuerunt in hoc Concilio decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur. Utus, & consuetudo in his concedendis obtinuit,

ut pro temporum, & personarum circumstantiis jam inde statim post dictum Concilium observata, & in hæc nostra tempora producta, ut palam faciunt exempla concessionum, quæ in Datarie regestis, tum sub Pio IV. post absolutum Concilium, tum sub S. Pio V. tum sub cæteris ducesseforibus Pontificibus, expeditæ reperiuntur. Ita Benedictus XIV. *de Synod. Dioc. lib. XIII. cap. X. num. 29. edit. an. 1755.*

Circa has Coadjutorias vide etiam notata, part. 1. pag. 13.

SECTIO CLXXXIV.

Eadem Sessio XXV. de Reform. Prosequitur idem cap. VII.

QUOD, si quando Ecclesiæ cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem; is non alias cum futura successione datur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a jure, & decretis hujus S. Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: alias concessionem super his factæ surreptitiæ esse censentur.

Circa Coadjutores dando Episcopis cum futura successione adæatur laudatus Benedictus loco mox cit.

SECTIO CLXXXV.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. X.

QUONIAM, ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur; statuit S. Synodus, in singulis Conciliis provincialibus, aut diocesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, juxta Constitutionem Bonif. VIII., quæ incipit, *Sanctum*; & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum, iis etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et si aliquem interim, ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum usque ad futuram provincialem, aut diocesanam Synodum: ita ut habeat quæque diæcesis quatuor saltem, aut

etiam plures probatas personas, ac, ut supra, qualificatas, quibus hujusmodi causæ a quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam a Sede Apostol. committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcunque aliorum judicum, aliis, quam his factæ, surreptitiæ censentur,

Hoc decretum, statuens, ut unaquæque diæcesis habeat quatuor saltem, aut plures probatas personas in Conciliis provincialibus, aut diæcesanis designandas, quæ Judices Synodales vocantur, præditas qualitatibus expressis in Constit. Bonif. VIII. *Cap. Statutum, de Regul. in VI.* quibus, aut Episcopis causæ ecclesiasticæ in partibus committendæ sunt, ita ut delegationes aliis factæ surreptitiæ censentur, cum facultate alium substituendi per locorum Ordinarium cum consilio capituli usque ad futuram provincialem, aut diæcesanam Synodum, si quam ex illis mori contingat, ampliatus est a Bened. XIV. in Epistola ad locorum Antistites, impiciente *Quareis 26. Aug. 1741.* latuente.

Volumus itaque, & mandamus, quod in iis diæcesibus, in quibus vigiles Ecclesiæ Antistites ad tramites Tridentinæ Synodi Judices elegerunt in Conciliis, sive provincialibus, sive diæcesanis, electorum nomina quamprimum Nobis renuncient; & si forte, unum, vel plures illorum mori contingat, antequam denuo eadem Concilia cogantur, deeedentibus subrogentur novi judices, eligendi ab Episcopo cum consilio Capituli, qui nomina subrogatorum in dicto munere, usque ad diem Synodi duraturo, Nobis itidem significent. Ubi vero Concilia provincialia, & synodalia jamdiu coacta non sunt, nec ulla idcirco facta dignoscitur Judicum electio, Archiepiscopos, & Episcopos in Domino jugiter hortamur, & obtestamur, ut sublatis quibuscvis impedimentis, eadem Concilia, sicuti ommissa sunt, quamprimum haberi curent: interim vero cum consensu suorum Capitulorum judices eligant, & nomina electorum in Albo redacta Nobis remittant; & si morali-quem contingat, alios cum consilio capituli sufficiant, suffectoſque Nobis indilate denuncient. Quo autem ad numerum eligendorum, etsi Tridentini decreto cautum sit, quatuor saltem in unaquaque diæcesi eligi debere, plures nihilominus eligi volumus, si diæcesis amplitudo, alique peculiares circumstantiæ id probe exposcere videantur.

Monitos tamen esse volumus locorum Ordinarios, quod licet ad tramites præmissæ decretalis Bonif. VIII., cui etiam consona sunt disposita a Tridentino, facultas judicandi tribuenda sit personis, dignitate aliqua ecclesiastica, personatu, vel Canoniaru cathedralis Ecclesiæ insignitis; hujusmodi qualitates ita esse accipiendas, ut non desit in persona ad hoc munus assumenda, altera potissimum requisita, qualitas doctrinæ, & idoneitatis, in qua summa negotii est constituta. Hoc pacto designati, & electi judices Nostro supplicum Libellorum Secretario denuncientur ab Ordinariis, vel immediate per se ipsos, vel mediate per suos in Urbe negotiorum Gestores, Nostræque erit vigilantia solerter cavere, ne in posterum ab Officialibus nostræ Curie ad id deputatis, causæ aliis, quam dictis judicibus delegentur.

Notandum est hic, quod ex Constit. ejusdem Bened. *Dei miseratione 3. Novemb. 1741.* hujusmodi iudiciis committendæ sunt causæ, præsertim

I. Ut eorundem Synodaliū judicum nomina, ut supra designatorum, vel suffectorum, quamprimum ab Ordinariis ad summum Pontificem transmittantur, ut ita Officiales S. Sedis scire possint, quibus Apostolicas commissiones dirigere debeant.

II. Ut in casu Concilii provincialis, aut synodalis non eoacti, iidem Ordinarii interim eos eligant cum consilio suorum Capitulorum, & illorum nomina pariter ad Pontificem transmittant.

III. Ut eligantur necum quatuor, sed etiam plures, si diæcesis amplitudo, alique peculiares circumstantiæ id exposcant, ibi.

matrimoniales, in defectum Episcoporum, quam habes part. I. pag. 484.

SECTIO CLXXXVI.

Eadem Sessio XXV. de Reform. Prosequitur idem cap. X.

Admonet dehinc S. Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumque iudices in terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus, aut termini præfatione, aut competenti alia ratione occurrant.

Decretum hoc, præscribens, ut tam Ordinarii, quam alii quicumque Iudices, quanta fieri poterit brevitate in terminandis causis, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu in alia parte iudicii differenda, termini præfatione occurrant, ampliatum est, ut notavi post caput XX. Sess. XXIV. de Reform. pag. 1024. & seq.

SECTIO CLXXXVII.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XI.

Magnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona repræsentata pecunia, in successorum præjudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient, nullatenus in præjudicium successorum validæ intelligantur, quocumque indulto, aut privilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur. Non liceat etiam, jurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessionem, etiam a Sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes vero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostol. confirmatas, S. Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus ad viginti novem, seu bis viginti novem annos vocant, factas, Synodus provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

Circa anticipatas solutiones fructuum bonorum ecclesiasticorum, quæ hic, ut successoribus præjudiciales, nullæ declarantur, attendenda est Constit. Benedicti XIV. *Universalis Ecclesiæ* 29. Aug. 1741. in qua sub pena excommunicationis, & nullitatis contractus prohibetur venditio, ac distractus fructuum beneficiorum vel ad vitam, vel ad longum tempus per unam, vel per plures anticipatas solutiones. Textum habet pars I. pag. 287.

SECTIO CLXXXVIII.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XII.

NON sunt ferendi, qui variis artibus decimas Ecclesiis obvenientes subtrahere moluntur, aut qui ab aliis solvendas temere occupant, & in rem suam vertunt; cum decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadant. Præcipit igitur S. Synodus omnibus, cujuscunque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscunque aliis Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integre persolvant. Qui vero eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos

1064 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

pro christiana caritate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præstant Ecclesiis, large subvenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam, non graventur.

In hoc capitulo agitur de solutione decimarum, ad quas Cong. Conc. 17. Julii 1645. declaravit, teneri etiam Regulares eo modo, quo solvebantur a laicis, priusquam horum bona in ipsorum Regularium proprietatem translata essent, ut ex decreto ab Innocentio X. 31. Julii ejusdem anni confirmato, quod in ejus Brevis incipien. *Nuper pro parte* 21. Feb. 1646. insertum est, ut sequitur = In causa decimarum Regni Poloniæ die 17. Julii 1645. Sacra Cong. Eminentiss. Cardinalium Conc. Trident. Interpretum iterum, atque iterum auditis Regularibus, & præcipue PP. Societatis Jesu, eorumque juribus, & privilegiis mature discussis, censuit ab eisdem Patribus, & aliis Regularibus solveudas esse Parochis, & aliis beneficiatis Regni Poloniæ decimas, quæ solvebantur a laicis, priusquam bona in ipsorum Patrum, & aliorum Regularium proprietatem fuerunt translata: firmis tamen remanentibus transactionibus desuper factis: quod decretum emanavit prævia exhibitione facta ab ipsis Patribus, cui etiam decreto postea consenserunt, prout & Agens Cleri Regni Poloniæ. Die vero 31. Julii 1645. Sanctissimus Dominus Noster, Eminentissimo Cardinali Præfecto referente, in Consistorio approbavit. =

Quod decretum, licet emanatum fuerit contra

Regulares Regni Poloniæ, quicunque tamen Regulares eo ligantur = privilegia enim (ita Theaurus de peccis Ecclesiæ. verbo *Decima* Cap. I.) concessa Regularibus exemptionis a decimis clausa in corpore juris, sunt personalia, quæ habent semper illam restrictionem, ex propriis laboribus & *Licet, c. A nobis, c. Tua de decimis, Seraph. decil. 827, n. 3.* Sed alia sunt hodie privilegia concessa extra corpus juris realia, scilicet, in quibus est clausula = *eximimus prædia eorum, vel bona quæcumque, cum derogatione eorum juri* = *Suar. tom. I. de Relig. leg. l. 1. tract. de decimis c. 19. n. 13. Item leg. 7. c. 27. n. 7. litt. L. Rodrig. quæst. regul. 45. art. 4. tom. 2.* Illa tamen privilegia realia non subsistant, quominus Regulares teneanturolvere decimas reales, si prius erant prædis decimata, antequam a dictis privilegiatis fuerint acquisita, etiam si privilegiati postea ea propriis manibus excolant, per c. *Nuper de decim. Graff. lib. 2. cap. 27. num. 58. tom. 2. Miranda quæst. 49. art. 12. tom. 2.* & nunquam censetur derogatum c. *Nuper*, nisi facta fuerit ejus specialis mentio, *Ret. recent. part. 1. dec. 341. n. 2. Barbos. super dict. c. Nuper*, quia est Constitutio conciliaria, =

SECTIO CLXXXIX.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XIII.

Decernit S. Synodus, ut quibuscunque in locis jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocunque privilegio aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscunque locis piis concessa, eadem posthac integro jure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuscunque.

Hoc decretum, mandans persolvendam esse quartam funerariam cathedralibus, vel parochialibus Ecclesiis solvi solitam a XL. annis ante ipsam Conci-

lium, non obstantibus privilegiis de ea non solventis, declaratum fuerat a S. Pio V. Const. = *Esti intendi- canium* 16. Maji 1567. ita statuente.

Quartam autem funeralium, de qua *Sess. XXV. Cap. XIII.* nequaquamolvere teneantur monasteria, quæ a quadraginta annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartamolvere consueverunt; & ubi solvi consuevit, id tantum ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contingerit tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis Fratribus ipsis, seu Monialibus relictiis, aut alias quomodolibet donatis solvi debet: sicque intelligi hujusmodi Concilii decretum, quoad quartam hujusmodi solvendam debere decernimus. Ubi vero non est consuetudo solvendi quartam hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaramus.

Que

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT, 1065

Quæ tamen Conflit. postea redacta fuit ad terminos juris communis, & Conc. Trid. a Greg. XIII. Confl. In tanta 1. Martii 1573.

Paulus V. Confl. Decret 20. Augusti 1605. confirmaverat decretum Conc. Concil. quo declaratum fuerat monasteria, licet ædificata a quadraginta annis citra, non teneri ad solutionem dicte quartæ nisi modo sint ejus Religionis, cui a dicta Sede (Apostolica) ante quadraginta annos indultum sit, ut

eandem quartam non teneantur solvere Episcopo. =

Demum a Benedicto XIII. Confl. *Romani Pontifex 19. Kal. Maji 1725.* revocata sunt quæcunque privilegia post Clementin. = *Dudum de Sepul.* edita in Conc. Viennens. & post Trident. concessa Regularibus intra Italiam, & Insulas adjacentes existentibus de non solvenda dicta quarta parochiæ defunctorum, qui in Ecclesiis eorumdem Regularium tumulantur, in qua, ita statuitur.

Quocirca Nos maxime expedire censentes, ut ejusmodi controversiæ, & lites ab Ecclesia Dei penitus arceantur; ac insuper, licet universos Ordines Regulares, in quibus, nempe in Ordine Fratrum Prædicatorum Nos ipsi plurimum annorum spatio versati sumus, speciali paternæ charitatis affectu prosequamur, eosque, uti de Ecclesia catholica, Fide, & Sede Apostolica optime meritis præcipuo semper in honore, ac prætio habuerimus, & habeamus; nihilominus considerantes exemptionem a solutione quartæ funeralis, præfatis Ordinibus a dicta Apostol. Sede concessam, modo vergere in maximum Parochorum præjudicium, tum propter multiplicationem conventuum, & monasteriorum Regularium, tum etiam propter auctam devotionem, & consuetudinem Fidelium sepulturam eligendi in Ecclesiis prædictorum Regularium; ac proinde non modo consentaneum, sed etiam necessarium arbitantes, ut eorumdem Parochorum, quibus cæteroquin Sacri Canones, & præfata Ecclesiæ disciplina aperte suffragantur, indemnitati opportune consulatur, & antedicta Apostolica privilegia ad æquitatis limites reducantur. Hinc igitur est, quod Nos omnia, & singula memorata privilegia exemptiva a solutione quartæ funeralis quibusvis Ordinibus, Congregationibus, ac Institutis Regularibus ab Apostol. Sede, ut præfertur, quandocunque, & quomodocunque concessa, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, ac de eorum tenore, & substantia satis, superque instructi, de nonnullorum Venerabil. Fratrum Nostror. S. R. E. Cardinalium, & aliquot etiam Romanæ Curie Prælatorum, a Nobis ad id specialiter deputatorum consilio, suadentibus etiam Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, in præfati Sacro Concilio congregati, ac insuper motu proprio, . . . hac nostra perpetuo valitura Constitutione, præmissa omnia privilegia quoad quartam funeralem tantum pro locis infra exprimendis moderamus reformamus, ad viam juris reducimus, & quatenus opus sit, etiam revocamus, & abrogamus, neque cuiquam deinceps suffragari posse, vel debere decernimus.

Præterea motu, sancimus, statuimus, & mandamus, ut in Italia, eique adjacentibus Insulis, a die publicationis præsentis Constitutionis in futurum Parochis defunctorum, qui in Ecclesiis quoruncunque Regularium prædictorum tumulantur, persolvantur, & cum effectu tradatur quarta pars omnium intorticiorum, & candelarum, quæ in eadem Ecclesia circa cadaver, vel etiam in Altaribus in die funeris acceduntur. A prædicta tamen quarta funerali exceptæ intelligantur, & sint candelæ, quas Sacerdotes, etiam Regulares, vel piam Sodalitatum Contrates funus associantes, manualiter per viam, accensas deferant. Quod si funus non fieret in die tumulationis, sed ad diversam diem, vel ad aliud longius tempus differetur, Parocho nihilominus assignetur quarta pars omnium intorticiorum, & candelarum, quæ ipsamet præfati funeris die in Ecclesia, ubi defunctus humatus fuit, circa cenotaphium, seu tumulum honorarium, atque etiam in Altaribus ejusdem Ecclesiæ accensæ fuerint. Hæc porro omnia locum habeant, & exacte in posterum observentur, quocirque defunctus extra suam parochialem Ecclesiam tumuletur, & exponatur; sive quia in Ecclesia tumulante, vel exponente beneficium obtinuerit, sive quia ibidem sepulchrum habuerit gentilitium; sive tandem quia in ea sepulturam elegerit. Cæterum sub prædicta quarta funerali comprehendendi non intendimus, imo expresse ab ea excipimus legata Missarum, & Anniversariorum, hisque similia, relicta, ad favorem Ecclesiæ tumulantis, vel exponentis a defuncto disposita; circa quæ, ac omnia, & singula alia, de quibus in præfati Constitutione mentio facta non fuit, privilegia prædictis Regularibus Ordinibus ab Apostol. Sede concessa salva prosus, illæsa, ac inviolata perpetuo permanere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quandocunque

1066 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

spectabit, ac irrefragabiliter observari debere volumus, decernimus, & mandamus. Ubi vero consuetudines legitime probatæ, conventiones, concordie, vel statuta vigerent, quæ præfatis Parochis magis faverent, illisque pinguiorum prædicta quarta, emolumentorum funeralium portionem assignarent, ea in iis, in quibus vigent, locis, inconcussæ ab omnibus observari, motu, scientia ac potestatis plenitudine paribus, sancimus, præcipimus, & jubemus.

Cum autem hæc Constat. vires suas non extendat extra Italiam, Insulasque adjacentes, Gauden-
tius a Janua de *Visit. Prælati regul. tom. II. cap. VII. dub. XX. Sess. III. n. 35. §. 1.* querit, quanam sit praxis extra dicta loca, & ita respondet: Dispo-
suerunt Apostolicæ sanctiones plures, quod quarta pars funerum etiam a Religiosis solvatur Parochis respective, attentis horum oneribus: non uniformiter tamen juxta varietatem temporum, regionum, & consuetudinum introductarum in Extravag. Benedicti XI. *Inter causas de privil. in Pl.* aliq. Bonifacii VIII. *Super Cathedrali de Sepulchris*, & Clementina *Dudum praxiter de Sepulchris*. Verum tamen plures item summi Pontifices deinceps ab hujusmodi solutione Religionis sensim fere omnes Mendicantium exem-
erunt, eum expressa derogatione præfatarum san-
ctionum, Clementinae signanter allegata *Dudum*, nimirum Martinus V. Eugenius IV., ac pluries Sixtus IV. Religionem Prædicatorum, Nostrarumque Ordinem Minorum Nicolaus V. ac Julius II. Carmelitas, nec non Leo X. Ordinem Minimorum, sub pænis contra Parochos, qui dictam quartam portionem quovis prætextu, & colore exigere, & apud se retinere præsumerent, ut in Bulla, præ-
extertis, Leonis X. incipien. *Expositio Nobis* pro Minimis. Cum exurgerent schismatis in dies inter Regulares, quartam prædare renuentes, Parochosque exigentes horum funerum por-
tionem, inter ob consuetudines signanter ab altera-
tra partium in casibus adductis, placuit Cone. sacrosancti Tridentini Patribus super hoc agere regu-
lam, quod nimirum ubique locorum vige-
ret consuetudo, eo tunc a quadraginta annis, ante dicti Concilii promulgationem solvere Cathedra-
li, sive parochiali cujusque quartam dictam funeralium, ea a Regularibus etiam quibuscum-
que servaretur, videlicet solutio continuaretur

antiqua, non obstantibus privilegiis, esse Maris Magni, *Sess. XXV. cap. XIII. de reform.*
Ex quo deducunt Auctores, quod ubicunque lo-
corum a conventu, sive Familia, vel Hospitali, vel domo licet privilegiatis ab anno 1523. scilicet quadragesimo ante Concilium solutio quartæ erat in usu, ea deinceps indeclinabiliter adimple-
retur, sin minus, ita quod dictum spatium ante Concilium, puta præ annos quadraginta, minime soluta esset Parochis quarta, seu nunquam fuisset adimpleta in locis, vel antecesserit existentibus, vel post dictum annum de novo extructis dicta solutio, nulla vigeat ejusdem solutionis in posterum obligatio; & ita universaliter deinde observandum esse concludunt per regiones, & loca extra Italiam, quod scilicet, ubi non adit hujusmodi consuetudo a Concilio taxata, nequaquam solvatur quarta, sive solvi debeat portio funerum in casa extra Italiam, ubicunque Consuetudo Benedicti non eogit, aut obliget, quatenus non obdante instan-
tia, seu prætenione Parochorum, pro quo non est necesse adducere Constitutionem S. Pii V. *Et si Mendicantium*: a Gregorio XIII. Successore revo-
catam, ac si non emanasset, cum suis perspicue declararetur, atque confirmetur Concilii decretum per Clementem VIII. in Constitutione, incipien. *Quod semel*, & Paulum V. in alia incipien. *Decretum Romanum Pontificem*.

Si autem petas, an ad Regulares, vel ad Parochos spectet probare quod iidem Regulares per quadraginta annos ante Trident. dictam quartam non sol-
verint, *Conf. Cone. in una Minus Observantia Provincia Polonia 14. Novemb. 1682. respondit*, spectare ad Parochos, & ita etiam Rota in Calagritana *Quarta funeralis 2. Julii 1728. coram bon. mem. Ratto, inter impressos 214. n. 5. ac in Pilen. Quarta funeralis 6. Julii 1749. & 23. Jan. 1750. coram Canalic. Decano*.

S E C T I O C X C.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XIV.

Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitie sordibus, immundoque concubinato versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque clericali militie dedecore testatur. Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vix integritatem ministris Ecclesiæ revocetur, populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit: prohibet S. Synodus, quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem, habe-

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1067

habere audent: alioquin pœnis, a sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quod, si a Superioribus moniti, ab iis se non abstinerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint privati; quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non parverint, non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscunque ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas semel dignifert, intermissum consortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adjungere ausi fuerint, præter dictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat, supradictumque omnium cognitio; non ad Archidiaconos, aut Decanos, aut alios interiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, & figura judicii, & sola facti veritate inspecta, procedere possit. Clerici vero beneficia ecclesiastica non habentes, juxta delicti, & contumaciæ perseverantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisque modis juxta SS. Canones puniantur.

Circa modum procedendi contra beneficiatos, bps, ac beneficia, jam institutus est sermo part. I. & Parochos concubinos, eosque privandi fructibus, pag. 227. & seq.

S E C T I O C X C I.

Eadem Sessio XXV. de Reformatione. Prosequitur idem cap. XIV.

Episcopi quoque, quod absit, si ab hujusmodi crimine non abstinerint, & a Synodo provinciali admoniti, se non emendaverint, ipso facto sint suspensi: & si perseverent, etiam ad Sanctiss. Roman. Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

Cum hodie Synodi provinciales raro admodum, tota hujusmodi cognitio pertinet ad Summum Pontificem, vel nunquam celebrentur, ut notavi part. I. pag. 558.

S E C T I O C X C I I.

Eadem Sessio XXV. de Reformatione. cap. XV.

Ut paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcunque, etiam dissimile, beneficium obtinere, nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præfenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intra trium mensium spatium; alias ipso

T e t e t t a

jure

1068 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

jure eo privatus existat, & super iis quæcunque dispensatio surrepticia censetur. Ad hæc reciproce resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censentur, nec collationes secutæ vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsi Clericorum filiis suffragentur.

De hac prohibitione quoad filios illegitimos Presbyterorum, jam sermo institutus est par.I. p.77.

S E C T I O C X C I I I.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XVI.

In hoc capitulo, præter cætera, præcipi Trident. assignandam esse congruam portionem Vicariis perpetuis Ecclesiarum parochialium, taxandam arbi-

trio Episcopis quod arbitrium subistum erat ex Constit. S. Pii V. sed dicta Concl. moderata est a Benedicto XIV. ut supra notavi pag. 889. & seq.

S E C T I O C X C I V.

Eadem Sessio XXV. de Reform. cap. XIX.

Detestabilis duellorum usus, fabricante diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex christiano orbe penitus exterminetur. Imperatores, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur: etsi feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ penam incurrant; & ut homicidæ juxta Sacros Canones puniri debeant; etsi in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in jure, quam facto dederint, aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur; non obstante quocunque privilegio, seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

Huic decreto accessit Constitutio Gregorii XIII. *Ad tollendum* 5. Decemb. 1582. hæc Tridenti penas extendentis adversus eos omnes, qui nedom duellum formatum, seu solemne, de quo idem Trident. loquitur, commiserint, sed etiam privatum, & minus solemne, idest ex condito, statuto solum tempore, & loco, sine Patrini, sociis, loci securitate, ac sine literis provocatoriis, aut denunciationis chartulis.

Accessit insuper Concl. Clementis VIII. *Illius vires* 17. Aug. 1592., in qua §. V. extendit penas omnes latas a Pio IV. Gregorio XIII. & Tridentino ad omne singulare certamen, etiam privatum, seu minus solemne, & ad omnem provocationem, & cooperationem attentatam, etiam non secuta pugna, neque accessu ad locum, & ad omnes cooperationes

circa chartulas, vel disputationis nuncia, licet provocationes intimatæ non fuerint adversario, si per ipsos cooperantes non litescent, quominus intimarentur. Declarant insuper, hos omnes incurrere excommunicationem, Papæ reservatam (quam non reverterat Gregorius, nec Tridentinum) infamiæ juris, & privationem ecclesiasticæ sepulture: loca vero certaminis incurrere eo ipso interdictum, Papæ reservatum.

Accessit etiam Concl. Benedicti XIII. de qua mox sermo erit.

Accessit tandem Concl. Benedicti XIV. *Detestabilem* 17. Id. Novemb. 1752. in qua §. 7. jam verò, statuitur, ut sequitur.

QUÆ ACCESSERUNT DECRETIS CONC. TRIDENT. 1069

Si quis in duello, sive publice, sive privatim indicto, hominem occiderit, sive hic mortuus fuerit in loco conflictus, sive extra illum ex vulnere in duello accepto, huiusmodi homicida, tamquam interficiens proximum suum animo premeditato, ac deliberato, ad formam Const. sel. rec. Prædecess. nostri Benedicti Papæ XIII., quæ incipit = *Ex quo domino, data IV. Id. Jun. anno Domini 1525.* ab ecclesiasticæ immunitatis beneficio exclusus, & repulsus omnino censetur, ita ut a cuiusvisque sacri, aut religiosi loci asylo, ad quod confugerit, servatis tamen de jure servandis, extrahi, & iudici competentis Curie pro merito puniendus tradi possit, & debeat: super quo nos Episcopis, aliisque superioribus Antistitibus, ad quos respective pertinet, & pertinebit, in posterum necessarias, & opportunas facultates presentium quoque tenore impertimur. Quin etiam, vivente adhuc altero in singulari certamine graviter vulnerato, si percussor in locum immunem se receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripere, & legum severitatem evadere possit, proficiatur, volumus, & respective permittimus, ut quatenus Periti ad inspicendum vulnus acciti, grave vitæ periculum adesse relexerint, percussor ipse, prævio semper decreto Episcopi, & cum assensu personæ ecclesiasticæ ab eodem Episcopo deputatæ, ab huiusmodi loco immuni extractus, sine mora carceribus mancipetur: ea tamen lege iudicibus indicta, ut illum Ecclesiæ restituere debeant, si vulneratus superstes vivat ultra tempus a legibus, quæ de homicidio sunt constitutæ, alioquin in easdem penas incidant, quæ in memoratis Benedicti XIII. literis constitutæ sunt adversus illos, qui delinquentem in aliquo casibus, ibidem expressis, ex indicibus ad id sufficientibus sibi traditum restituere recusent, postquam is in suis defensionibus huiusmodi indicia diluierit.

Præterea.... decernimus, ac declaramus sepulturæ sacræ privationem ex Sacrosancta Trident. Synodo inflictam morientibus in loco duelli, & conflictus incurrendam perpetuo fore, etiam ante sententiam iudicis, a decedente quoque extra locum conflictus ex vulnere ibidem accepto, sive duellum publice, sive privatim indictum fuerit; ac etiam si vulneratus ante mortem non incerta penitentis signa dederit, atque a peccatis, & censuris absolutionem obtinuerit; sublata Episcopis, & Ordinariis locorum super hac pena interpretandi, ac dispensandi facultate.

Uterius prescripsit has Propositiones, quæ infertur habentur in eadem Const.

I. Vir militans, qui nisi offerat, vel acceptet duellum, tamquam formidolosus, timidus, abiectus, & ad officia militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo se, suosque sustentat, privaretur, vel promotionis alias sibi debite, ac promeritæ spe perpetuo carere deberet, culpa & pena vacaret, sive offerat, sive acceptet duellum.

II. Excusari possunt etiam honoris tuendi, vel humanæ vilipensionis vitandæ gratia, duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certo sciunt, pugnam non esse secururam, utpote ab aliis impediendam.

III. Non incurrit ecclesiasticas penas ab Ecclesia contra duellantes latas Dux, vel Officialis militis, acceptans duellum ex gravi metu amissionis militis, & officii.

IV. Licitum est in statu hominis naturali acceptare, & offerre duellum ad servandas cum honore fortunas, quando alio remedio earum jactura propulsari nequit.

V. Asserta licentia pro statu naturali applicari etiam potest statui civitatis male ordinatæ, in qua nimirum, vel negligentia, vel malitia Magistratus iustitia aperte denegatur.

S E C T I O C X C V.

Eadem Sessio XXV. de Reform. caput XX.

Cupiens S. Synodus.... Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in favorem ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra ejus violatores editas, quæ omnia præsentium etiam decreto innovat, exacte ab omnibus observari debere. Proptereaque admonet

Impe-

1070 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

Imperatorem, Reges, Republicas, Principes, & omnes, & singulos cujuscunque status, & dignitatis extiterint, ut quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sint ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici juris sunt, tamquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta venerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisque Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque jurisdictionem impediunt, animadvertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ suæ in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet, quo cultus divinus devote exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis, & officiis suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Hoc decretum, statuens libertatem, & immunitatem ecclesiasticam observandam esse sub penis in ipsam violantes a Ss. Canonibus, Conciliis, & Apostolicis sanctionibus impositis, quas hic innovat, declaratum est quoad immunitatem localem a Greg. XIV. Confit. Cum alias 24. Maji 1591. inligente excommunicationem lata sententiæ, Papæ reservatam (ut etiam declaravit jussu Clementis VIII. 26. Novemb. 1602. Congr. Episc. & Regul. quæ prius de jure communi erat tantum ferendæ sententiæ) in præsumptum extrahere reum de loco sacro, aut ei

ibidem existenti nocumentum aliquod inferre in ipsius personam, aut bona, quæ secum intulit, exceptis tamen casibus, quos habes una cum eorundem Pontificum Constitutionibus part. 1. a pag. 444. ad 471.

Circa absolutionem ab excommunicatione incuria propter publicam violationem libertatis, & immunitatis ecclesiasticæ, videnda est Confit. Bened. XIV. Pastor bonus §. XI. quam habes in calce hujus Operis.

S E C T I O C X C V I.

Eadem Sessio XXV. Decretum de Indulgentiis.

Abusus vero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsentis decreto generaliter statuit, pravos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse.

Hoc decretum, statuens abolendos esse omnes pravos abusum pro consecutione Indulgentiarum, ampliatum est a S. Pio V. ut notavi supra pag. 820. & 837.

S E C T I O C X C V I I.

Eadem Sessio XXV. Decretum de delectu ciborum, jejuniis, & diebus festis.

Quid novi statutum fuerit a Constitutionibus Apostolicis circa delectum ciborum, jejunium, & festos dies, jam notavi supra parte I. pag. 452.

SECTIONO CXCVIII.

Eadem Sessio XXV. Decretum de Indice Librorum, Catechismo, Breviario, & Missali.

Quoad Indicem librorum huic decreto accessit Conslit. Pii IV. *Dominici gregis* 24. Martii 1564. qua idem Index, a selectis Patribus, quibus ejus confectio a S. Synodo commissa fuerat, approbatus est una cum regulis ipsi Pontifici propositis, quas probavit etiam Clemens VIII. Consl. *Sacrosanctum* 17. Octobr. 1595.

Ad has autem regulas pertinent sequentes Constitutiones.

I. Consl. laudati Pii IV. *Cum pro manere* 24. Martii 1564. qua prohibetur retentio, & lectio librorum Luteranorum, aut de hæresi suspectorum.

II. Conslitut. Sixti V. *Calis, & terra* 5. Jan. 1585. qua prohibetur exercitium artis astrologiæ judicariæ, & aliud quodcumque divinationum genus, librorumque hujusmodi retentio, ac lectio.

III. Conslit. Clementis VIII. *Cum habeream* 28. Febr. 1595. qua prohibetur hæbreis retentio, & lectio librorum Thalmudi, aliorumque damnatorum.

IV. Consl. ejusdem Clem. *Apostolica* 21. Aug. 1602., qua prohibetur quibuscunque facultas concedendi licentiam legendi, & retinendi opera Caroli Molini; ita ut a solo summo Pontifice concedi possit.

V. Consl. Gregorii XV. *Apollatus* 30. Decemb. 1622. qua revocatur omnes licentiæ legendi, & retinendi libros prohibitos.

VI. Conslit. seu decretum Urbani VIII. *Sanctissimus* 18. Septem. 1625., quo prohibetur transmissio librorum imprimendorum extra statum ecclesiasticum absque approbatione in scriptis obtinenda ab Urbis Vicario, & Magistro S. Palatii: qui nec imprimi possint absque licentiâ Ordinariorum, & Inquisitorum loci, de quæcunque materia tractent.

VII. Consl. Alexand. VII. *Speculatores Domini* 5. Martii 1664., qua injungitur observatio Indicis librorum prohibitorum noviter impressi post illum approbatus a Clemente VIII.

VIII. Decretum ejusdem Alexandri, quo sub die 18. Martii 1666. proseripit sequentem Propositionem, la. XLV. in ordine inter alias ab ipso damnatas = Libri prohibiti, donec corrigantur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

Reliqua circa Indicem librorum, eorumque prohibitionem videnda sunt notata pag. 811. & seq.

Quoad Catechismum ex decreto Trident. a selectis Patribus confectum, & a S. Pio V. probatum, vulgatumque, Clemens XIII. iterum in alma Urbe latino sermone exaudi curavit juxta Manutianum exemplum, quo laudati Pii ac Sixti tate primum editus fuit: sublati tamen iis mendis, quæ in editione Romana, operarum vitio irrepleverant, ut ex ejus Consl. *In Dominico agro* 14. Junii 1761.

Cum autem in ea sponderit, se mandatarum, ut. in popularem sermonem dicti Pii jussu, jam convertius, & editus, prope diem denuo typis impressus in lucem prodiretur, revera vulgatus est in typographia Cameræ Apostolicæ.

Quoad Missale, hoc ad rite Missæ celebrandas ex Tridentini decreto reformatum, approbatum fuit a S. Pio V. cum abolitione aliorum, Consl. *Quo primum pridie* id. Jul. 1570. Sed cum postea variis de causis perperam in multis immutatum fuerit, Clemens VIII. illud suæ integritati restituit, & iterato suppleri, & emendari curavit, imprimique interdixit sine licentiâ Inquisitorum, vel Ordinariorum, & atque aliorum usum prohibuit, præscribendo formam licentiæ typis vulgandis, ut ex ejus Consl. *Cum Sacrosanctissimum* 7. Julii 1604.

Quoad Breviarium accefferunt Constitutiones S. Pii V. *Quod a Nobis*, Clementis VIII. *Cum in Ecclesia*, ac Urbani VIII. *Divinam*, relatæ in fronte. Breviarii Romani una cum decretis Cong. Rituum ad idem spectantibus.

SECTIONO CLXXII.

Eadem Sess. XXV. de recipiendis, & Observandis decretis Concilii.

Hic præcipit Tridentinum, ut quæ ab eo decreta sunt, ab omnibus devote recipiantur, & fideliter observentur. Ad quorum observationem præter Conslit. Pii IV. *Benedictus Deus* 26. Jan. 1564. super confirmatione ejusdem Concilii, spectat altera ipsius Constitutio *In Principis* 17. Febr. dicti anni, ut notatum est supra, cum de Cap. XXII. Sess. XXV. de Regal. pag. 1054. etiam altera *Alia* 2. Aug. 1564., qua deputantur octo Canonicæ pro executione, & observatione eorundem decretorum.

Spectat etiam Conslit. Gregorii XIII. *Inter Apostolicas* 5. Septem. 1582. innovantis decretalem Nicolai III. relatam in exp. *Consignis* 1. de jurejurando in VI. aliasque sanctiones contra jurantes, & jurare facientes illicita, impossibilia, dimissa, & ecclesiasticæ libertati adversantia, illamque extendentis ad observantias, & juramenta obviantia decretis Trident. siue hæc præstentur ante possessionem Canoniciatum, ecclesiæ, & Officiorum, siue post, sub

1072 PARS II. SUMMÆ CONSTITUTIONUM APOSTOLICAR.

pænis Pape reservatis in talia juramenta exigentes, si Episcopi sint, seu pontificali dignitate præditi, suspensionis a divinis; si singulares personæ, his inferioribus, excommunicationis, & inhabilitatis ad officia, & beneficia obtinenda; si Universitates ecclesiasticæ, capitula, conventus, eorumque Ecclesiæ, & loca omnia laicalia, interditi scilicet personalis, vel localis respectivè. In præstantes autem dicta juramenta privationis eo ipso usus, & commodi rei, & gratiæ, cujus causâ illicite juraverint, idest officii, beneficii, & prælaturæ,

Cum autem hic ulterius declaratur a Tridentino, providendum esse a Summo Pontifice commodiore quacunque ratione ei bene visa, quoties in Concilij decretis recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua acciderint, quæ declarationem, aut definitionem possulent, accessit Conclit, Sixti V. *mensa XI. Kal. Feb. 1587.* qua instituitur Congregatio Cardinalium cum facultate eadem decreta interpretandi, id iis tantum, quæ de morum reformatione, disciplina, ac moderatione, & ecclesiasticis iudiciis, aliisque huiusmodi, statuta sunt, & Papa consulto, eidem reservata interpretatione eorum, quæ ad Fidei dogmata pertinent.

Et hic notandum cum Benefic. XIV. lib. XIII. de Synodo dioc. cap. XXIV. n. 23. quod cum Concilium Tridentinum declaraverit Sessione XXV. cap. XXI. de refor. Omnia, & singula sub quibuscunque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione atque ecclesiastica disciplina a se nata sunt, ita decreta fuisse, ut in his salvo semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur, quoties a Romano Pontifice aliquid indulgetur, aut statuitur contrarium eidem Concilio, non opus est expressa illius derogatione, sed (sunt verba Benedicti ibi) = Satis est, ut removeatur necessitas expressæ derogationis; & proindeque sufficiat ad hoc, ut derogatum censetur oppositæ conciliari sanctioni, si Pontifex aliquid ipsi contrarium indulerit, aut decreverit, supplicemque libellum, seu alias archetypum literarum Apostolicarum exemplar

sua ipse manu signaverit, juxta definitionem edictam a S. Pio V. per schedulam sui motus proprii, relatum a Garcia de benef. par. IV. cap. V. n. 32. & 33.

Acque hæc est sententia, inquam post longas disputationes communi consensu convenerunt, tum Abbreviatores Cancellarij Apostolicæ, & Rotæ Romanæ Auditores, tum etiam Cong. Cardinalium Conc. Trident. Interpretum.

In eadem sententia fuit Fagnanus de Cap. II. Nulli de Concess. Præbenda n. 86.

Ab eodem Benedicto erecta est altera Congregatio particularis nonnullorum Prælatorum, adiectæ eidem Cong. Conc. Conclit. Decret. 23. Novem. 1740. in qua, innovata Conclit. Sixti V. *Romani Pontifex*, de juramento præstando a Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis ante possessionem suorum Ecclesiarum, visitandis oempe statutis temporibus limina SS. Apostolorum, rationemque reddendi statum earundem Ecclesiarum; ac altera *mensa de munere Cong. Conc. respondendi eorum postulatis*, eandem obligationem extendit ad Abbates, Priores, Præpositos, aliosque, quacunque dignitate, etiam Cardinalatus honore insignitis, tam Regulares, quam seculares, qui monasteriis, seu Ecclesiis, quæ Nullius nuncupantur, præficiuntur cum jurisdictione spiritali, & territorio separato, declaratque dictorum præfixæ Cong. particularis Prælatorum typus esse prædictorum omnium postulata, diligenter inspicere, omniaque in eis contenta accurate exponere, & communi consilio omnibus consideratis, quæ majoris momenti videbuntur, ad Cong. Conc. referre, ut, facta deinde a Secretario dictæ Cong. relatione Pontifici, hic, auditis vocis tum Cardinalium eidem Cong. præpositorum, tum prælatorum Prælatorum, = de rebus gravibus, ex omnibus provinciis, & terrarum orbis partibus ad Sedem Apostolicam a primis Ecclesiæ temporibus referri solitis, prout in Domino videbitur expedire, statueret, & Episcoporum, aliorumque Prælatum postulatis, & desiderijs obsequi = valeat,

F I N I S,

SECUNDÆ PARTIS, ET OPERIS,

APPENDIX

In qua continentur nonnulla addenda ad sequentes Titulos :

Ad titulum XXVI. lib. III. *De Testamentis, & ultimus voluntatibus* post notata ad caput III. Nos quidem pag. 308. addenda est Decretalis D. Gre-

gorii Magni ad Episcopum Messanensem, relata in cap. V. *Filius noster* hoc Titulo.

Filius noster F. conquestus est, quod quondam pater suus aliqua Ecclesie vestrae sepulturae suae gratia, juris alieni reliquit. Et quidem leges saeculi hoc habent, ut haeres ad solvendum cogatur, si auctor ejus rem legaverit alienam. Sed quia lege Dei, non autem lege hujus saeculi vivimus, valde mihi videtur injustum, ut res tibi legatae, quae cujusdam Ecclesiae esse perhibentur, a te teneantur, qui aliena restituere debuisti.

In hac Decretali videtur primo intuitu, D. Gregorium reprobare dispositionem Juris civilis, obli-

guntur reprobare dispositionem Juris civilis, obli-

bet = Quartus intellectus hujus capituli est, ut nihil in eodiversum a jure civili statutum sit, sed id tantum in eo prohiberi, ne res aliena, invito domino, praetextu legati, a legatario detineatur: legatarius enim domino potest cogi debet eam, statim restituere, licet ab haerede possit ejus actionem petere ex jure civilis decisione: atque hac tendit tota D. Gregorii Epistola = Quae tamen auctoritas in expositi facti specie neque peti potuit ab Episcopo Messanenensi, cum expebatur, ut dixi, contra sacros Canones tanquam pretium, sepulturae.

Verum pro germano illius intellectu repetenda est facti species, ob quod emanavit, ex integro ejus textu relato a Gonzalez. Species igitur haec est. Cum quidam testator jure legati reliquisset sepulturae suae gratia Ecclesiae Messanenensi rem non suam, (calicem, videlicet, ex auro, & quinta argenti parte conflatus, ac nuncupium) spectantem ad Ecclesiam Consentinam, nec Episcopus Messanenensis Episcopo Consentino eam repetenti restituere voluisset, donec ab haerede auctorisationem accepisset, male detorqueus in sui favorem legem civilem, illum Gregorius, notum tanquam alienae rei detentorem, (quem neque eadem lex civilis patitur) contra legem Divinam, ad restitutionem damnavit, sed & tanquam sacrorum Canonum violatorem, quidquam esigii prohibentium pro sepulturae pretio, locoque rei etiam auctorisationem eidem interdixit.

Ex qua facti specie inferri nequit, D. Gregorium inprobasse juris civilis dispositionem, tanquam

Ad Titulum XL. ejusdem lib. III. *de Consecrat. Eccles.* pag. 445. col. 2. in principio, cum ibi dictum fuisse videatur, Benedictum XIV. annumerasse inter vitandos decedentes in duello, pro majori claritate addendum est = Hos duntaxat annu-

meravit inter illos, qui juxta Trident. cap. XIX. sess. XXV. de reformatione perpetuo carere debeant ecclesiastica sepultura, licet non fuerint declarati vitandi, & a peccatis, ac censuris absolutionem obtineant, ut in ejus Consil. relata par. II. pag. 1069.

Ad Titulum XLVII. ejusdem lib. III. *De Purificatione post partum*, ad decreta Congregationis sacrorum Rituum Urbis, & Urbis pag. 456. addendum est.

¶ Circa dubium V. = An benedictiones, & distributiones Candelarum, Cinerum, & Palmarum sint de Juribus parochialibus = cui a S. Congr. responsum fuit: *negative*. Notandum est cum Benedictio XIV. *Justi. Ecclesiast. Op. n. 115.* = benedictionem Candelarum permitti in Ecclesiis, & Oratoriis Sodalitatum pro Confratribus, & Sororibus =, tum quia consuetudo id pridem induxit; tum quia Cardinalis Collaredus de iis benedictionibus ita verba fecit: *Ceteras benedictiones in quibus expensas arbitror non spectare ad Tit. III.*

¶ Parochum privative, praesertim, si pro Sodalibus tantum, & privativum sint. Cum pariter a Sac. Congr. Conc. die 24. Septembris an. 1748. petitum fuisset = *An liceat Capellano dictae Societatis facere benedictionem, & distributionem Candelarum in dicto Oratorio pro Confratribus, & Sororibus in festo SS. Purificationis* = Pa-

tres responderunt affirmative. = ¶ Circa VI. dubium = An benedictiones mulierum post partum &c., sint de juribus mere parochialibus = cui a Sac. Congr. responsum fuit = *negative*, sed benedictiones mulierum, & fontis baptismalis fieri debere a Parochis =.

Circa hanc responsum attendenda sunt decreta Congr. Conc. posterioriora die eum 3. Decemb. 1718.

V u u u u

is

in *Dertoueh. jurium parochi alium ad dubium VII.* = An jus benedicendi sponsas, & puerperas spectet privative ad parochos = S. Cong. respondit = ad VII. affirmative quoad primam, & negative quoad secundam partem = ut in Theſauro resolutionum ejusdem Cong. tom. 1. pag. 133. & die 7. Decembris 1720. in eadem causa iterum proposita = an, & in qua parte sit flandum, vel recedendum a decis. die 3. Decembris 1718. = respondit quoad VII. in decis. quoad primam partem, & quoad secundam esse in libertate puerperarum accedere ad quamcumque Ecclesiam sibi bene visam = dict. tom. 1. pag. 399.

Iidem eadem Cong. jam prius declaraverat die 20. Junii 1640. in *Bononia. Regulares possunt admittere in eorum Ecclesiis mulieres post partum ad purificationem, ut possint ab Episcopo prohiberi, lib.*

decretor. XII. pag. 45. & in Foralioen. jurium parochellam 18. Novemb. 1684. ad IP. ac in Nuntulana 13. Jan. 1685.

Ex decreto ejusdem Congr. sub die 21. Augusti 1683. *dubium juris benedicendi.*

Procurator generalis Ordinis Cappuccinorum supplicat declarari.

I. An Regulares dicti Ordinis requisiti ab agro dominis, possint absque licentia parochi benedicere agris, & maledicere localis, bruchis, & ceteris hujus generis vermicibus, & quatenus affirmative.

II. An in functionibus hujusmodi peregrandi possint itidem absque licentia parochi uti sola.

Sacra Congregatio respondit ad utrumque negative.

Ad Titulum VII. lib. IV. *De eo, qui duxit in matrimonium, quam potuit per adulterium*, post notata ad eaput VI. pag. 518. addenda est sequens Decretalis Innocentii III. relata in cap. VII. hoc tit. scripta capitulo Messanenſi in Sicilia.

¶ Venias ad presentiam nostram G. Laieus humiliter Informationem monstravit, quod cum in Civitate Leonovicenſi quadam sibi matrimonialiter copulasset, ab ea recedens, Messanam advenit, ubi M. mulierem infamem, quod aliam haberet uxorem, sibi solummodo copulavit. Verum eum eidem penitentia fuisse injuncta, ut ad legitimam rediret uxorem, & ipse propter hoc in suam patriam rediisset, uxorem suam inveniens carnis debita perfoluisse, ad Messanam rediens Civitatem, & supradicta M. tanquam legitimam cohabitavit uxori. Et infra. Licet autem, vivente uxore legitima, praedictam M. sibi copulare nequiverit in uxorem, quia tamen uxore defuncta, utpote a lege ipsius solutus in eandem M. de novo potuit matrimonialiter consentire; dummodo non praestiterit silem *Adultera*, vel machinatus fuerit in mortem uxoris, mandamus, quatenus, si est ita, eidem G. ut supradicta M. affectu adherat conjugali, licentiam concedatis.

Ex hac Decretali inferri videtur, quod contraheas matrimonium secundum, constante primo, cum scapina infamia illius ligaminis, non amplius possit iterum eum ea contrahere, si eidem fidem dederit de contrahendo post mortem primae uxoris, licet ipsa hujusmodi ligamen ignoraverit.

Verum autem ejusdem Decretalis intellectum satis desummi posse credendum ex voto a me exarato super simili sequenti facti specie.

Titius intuitu matrimonii rem habuit eum Berta, quam putavit solutam, deinde volens eam ducere, Berta sincere aperuit se esse conjugatam; unde a nuptiis abstinuit; sed matrimonium sibi mutuo promissore pro easu futurae mortis conjugis.

Quaeritur an promissio illa cum adulterio inducat impedimentum eriminis?

Consultus igitur ego, quid juris esset circa propositum dubium, in eo fui sensu, nullum inducitur fuisse impedimentum; et attento enim principio, concordii Canoniarum calculo recepto, quod ad incurrendum hoc impedimentum necessario requiratur

adulterium consummatum ab utroque cognatum una cum reciproca promissione futuri matrimonii, sive ante, sive post illud habita, ut eum eorumque concordii Canoniarum ex cap. I. IV. VI. VII. VIII. hoc tit. pro certo retinendum esse scripsi in Appendice, prima ad eundem tit. pag. 547. n. 13. in expositi facti specie adfuit sola promissio, quae sola ex citatis iuribus nullum impedimentum inducit; & licet ante hanc adfuerit adulterium, non fuit tamen formale, idest ab utroque cognatum ut tale; nec post notitiam habitam a Titio de ligamine Berta, illa intertulit copula.

Quin officiat transcripta Innocentii Decretalis, ejus verus intellectus est, ut scias data sit copulativa cum adulterio formali, prout praefert illud verbum *Adultera* a se c. g. ita formaliter tali ex adulterio patratu post scientiam ligaminis, cum tunc fuisset vera adultera, & non prius, ut explicat etiam Glossa verb. *Adultera*, nec poterat intelligi de fide illi data, tanquam vera uxori, (ut ipsa putabat) in matrimonio jam bona fide contracto, quo stante, respectu ipsius nullum adfuit adulterium a se cognatum ut tale. Navar. conf. III. ad hunc tit. n. 2. Le Grouffre §. *Quod si*. Vancspen par. II. tit. XIII. cap. VII. de impeditione erimin. n. 3. Maschat. Instit. Canon. a me illustratae est. tit. n. 3.

¶ Qui sane intellectus, ne dicamus, Innocentium sibi contrarium fuisse, repetendus est, nolum a Glossa, omnibusque Interpretibus, sed etiam a praecedenti ejus Epistola decretali, relata in cap. VI. *Significasti* est. tit. sc ab aliera LXXXIX., relata a Gonzalez in commentario ad cap. VIII. *Si quis d. tit.* in quarum utraque definitur, ad incurrendum hoc impedimentum copulative requiri adulterium formale, idest ab utroque cognatum cum promissione futuri matrimonii, ut legenti patet. Certa siquidem regula est concordii Canoniarum calculo recepta = ut si quae iura diminutius loquantur, suppleant, seu explicanda sint ex aliis, plenius, & clarius loquentibus = Mas. loc. cit.

Hoc idem dubium sibi propositum ita solvit Engel hoc tit. n. 7. = Quaeritur VII. quid juris, si talis missa soluta peccet cum conjugato, ignorans eam esse conjugatam: ex post facto autem, cum jam de hoc est certiorata, promissionem accepit, vel

de facto contrahat matrimonium? Res. tali casu probabiliter dici posse nullum subesse impedimentum, quia illa copula ex parte femine ob ignorantiam status conjugalium in altero non fuit formaliter adulterium, neque etiam adulterorum pœnam meretur, consequenter nec istam, quæ a jure tantum adulterio cum promissione matrimonii conjuncto infligitur = Miror tamen, cur tantus Canonista sentiat = *valde probabiliter* (& non certo) *dici posse nullum subesse impedimentum* = cum simus in odiosis, nec sit in Doctorum, rigorose plus æquo opinantium, potestate statueri impedimentum in casibus a jure clare non expressis.

Ad Titulum XXXVIII. lib. V. de Penitentibus, & remissionibus post §. *Quæ Decreta* pag. 749. circa implementum præcepti Communione paschalis, addendum.

Huic præcepto non satisfaciunt Eucharistiam sumens absque licentia Episcopi, vel proprii parochi non in propria parochiali Ecclesia, sed in alia qualibet, quamvis patriarchalis, aut metropolitana, aut cathedralis sit, ut jam primum declaravit Cong.

Ad Sectionem II. Partis II. post §. *Idem decretum* pag. 814. addendum = In decreto Cong. S. Inquisitionis, jussu Urbani VIII. edito 1. Augusti 1641. fertur excommunicatione in singulares personas, & interdictum in collegia, & Universitates audientes sine speciali licentia Papæ imprimere, & quoquo modo in lucem edere libros, tractatus, compositiones, ex professo, vel incidenter sive in theologicis, sive in philosophicis agentes de concursu causæ primæ cum secunda, aut quavis occasione, vel modo de materia divinorum auxiliorum, seu de gratia, & libero arbitrio tractantes, donec a S. Sede, super hac materia aliter fuerit ordinatum.

Item sub excommunicatione latæ sententiæ

Ad Sectionem CV. dictæ Partis II. post §. *Cæterum* pag. 977. circa facultatem, quam dare possunt Generales, & Provinciales suis Religiosis cum eorum licentia extra claustra morantibus consistendi cuilibet sacerdoti tam seculari, quam regulari alterius Ordinis, ab Ordinario tamen approbato, addendum §. Cum sub die 16. Sept. 1769. Episcopus Hildesheim. supplicet libello Clementi XIII. exhibito, & ad Cong. Conc. remisso exposuisset, usum invaluisse in civitate Hildesheimensi, ut nonnulli Regulares ad civitatem ipsam pluribus intra annum vicibus accedentes, ibique per aliquot dies commorantes, solum sibi eligere Prædicatorum scolare ab Episcopo non approbato, qui eis sit a confessionibus, quamvis non desint qui vel ex secularibus, vel ex Regularibus propriæ ejusque Ordinis familiarie de Episcopi, vel Prælati regularis licentia confessiones excipiant, idque minime ferri posse censens, sequentia dubia declaranda proposuit.

I. An tales confessiones licite sint in casu?
II. An ignorante Episcopo, valide fuerint?
III. An Episcopo sciente, & contradicente in posterum peragendæ valide tutez sint?

Sacra Congregatio die 18. Novembr. 1769. respondit negative in omnibus, & amplius.

Nequeunt itaque Regulares, licite extra clau-

In casu tamen allatz Decretalis novum requiri utriusque consensum pro valore secundi matrimonii recte ibi notat Glossa §. *De novo*, cum primus fuerit nullus ob tunc adhuc existens viri ligamen cum prima; præstandum quidem coram paroco, & testibus, si hoc contractum impedimentum fuerit publicum, juxta doctrinam traditam in hoc eodem Opere pag. 552. num. VI.

Notandum vero, quod in dictæ Decretalis specie jus ad renovandum hunc novum consensum competit mulieri dumtaxat tamquam parti innocenti, ut notavi pag. 516. post cap. *Propositum*.

Cong. in Limana, Sutrina, & Perusina mense Septembris 1649 & 23. Januarii 1688. deinde Innocentius XI. die 5. Februar. 1694. etiam si Romanæ Urbis incolæ eam sumerent in Ecclesiis patriarchalibus S. Joannis Lateranensis, aut S. Petri in Vaticano, postremo Benedictus XIV. 2. Jun. 1751. in Epistola enciclica ad Primatem, Archiepiscopos, & Episcopos Regni Poloniæ incipien. *Magnæ* §. XXI.

prohibitum est retinere, & legere sine dicta licentia librum asserunt Cornelii Janenii, cui Titulus Augustinus, ac alias compositiones, thesæ, & scripturas occasione dicti libri editas, materiam eandem concernentes.

Quæ pæne in casibus supradictis reservatz sunt Papæ, non obstantibus quibuscunque privilegiis, etiam Bullæ Cruciatæ, Jubilæi etiam generalis, & facultatibus Missionariorum, ac aliis a Sancta Sede emanatis, seu emanandis.

Hoc decretum insertum est in Const. dicti Pontificis *In Eminenti* 6. Martii 1641. & Alex. VIII. 7. Decem. 1690. proscriptis hanc Propositionem = Bulla Urbani VIII. *In Eminenti*, est subreptitia =

ita argentes, etiam obtenta facultate a suis Generalibus, vel Provincialibus sibi eligendi confessarium, hunc eligere, qui ab Ordinario loci, in quo reperiantur, approbatus non fuerit.

Sacerdotes autem, tam seculares, quam regulares ne vigore quidem Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, in quo cuicque, etiam Regulari, concedi solet a Sede Apostolica facultas sibi eligendi confessarium, invalide absolventur penitentes, nisi actu approbati essent ab Ordinario loci, ubi confessiones audirent, neque si non absolventur juxta licentiam concessam cum limitatione, vel quoad locum, vel quoad tempus, vel quoad genus personarum: certa quorum, omnium ratio repetenda est ab Apostolicis Constitutionibus ita statutis, apposite in unum redactis in Synodo Tusculana, celebrata an. 1763. *art. VII. de Ministris Sacram. Penit.* n. 7. p. 620. ibi = Nam, præter Pauli V. Urbani VIII. & Clementis X. Constitutiones, quibus contraria opinio damnata jam fuerat, Innocentius XII. per suam Constitutionem, *Cum sicut* 19. April. 1700. decrevit, ac declaravit, confessarios tam seculares, quam regulares, quicunque illi sint, in vim Bullæ Cruciatæ a penitentibus ad audientiam eorum confessiones electos, eas audire non posse sine approbatione Ordinarii loci, in quo ipsi penitentes degunt, &

in quo Confessarios ad suas excipiendas confessiones requirunt; neque ad hoc suffragari approbationem semel, aut pluries ab Ordinario aliorum locorum obtentam, etiam si pœnitentes subditi illorum Ordinario forent, qui Confessarios electos approbasset: adeoque confessiones in posterum aliter factas, & auditas nullas, irritas atque invalidas fore: Sacerdotibus vero, qui illas audire præsumpserint, suspensionis penam ipso facto incurrendam indixit. Opinionem autem contrariam tanquam falsam, temerariam, scandalosam, & in praxi perniciosam damnavit, eamque doceri, susineri, aut ad praxim deduci sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ prohibuit. Innocentius XII. Constitutionem confirmavit mox per litteras in forma Brevis Innocentius XIII. *Apostolici Ministerii* 13. *Maii* 1723., quibus etiam declaravit, Sacerdotes, sive seculares, sive regulares, qui ab Episcopis obtinuerint licentiam audiendi confessiones limitatam, vel quoad locum, vel quoad tempus, vel quoad genus personarum, non posse Sacramentum pœnitentiæ administrare extra tempus, vel locum, vel personarum genus ab ipsis Episcopis præscriptum, quoqueque privilegio, etiam in vi Bullæ Cruciatæ, nullatenus suffragante, Sacerdotibus autem, tam secularibus, quam regularibus ad confessiones excipiendas, vel ex vi Bullæ Cruciatæ, vel ex quocunque alio privilegio electis, minime suffragari, quod approbati alias fuerint ab Episcopo, qui loci, in quo confessiones audiendæ sunt, Ordinarius aliquando fuerit, sed non amplius sit, vel quia obierit, aut Episcopatum renuntiaverit, vel quia ad aliam Ecclesiam, auctoritate Apostolica, fuerit translatus, sed necessariam omnino esse illius approbationem, qui actu ordinariam in ea diocesi exerceat iurisdictionem: eam tamen sufficere etiam tacitam, ac tantum durare, quandiu præcedens approbatio expresse revocata non fuerit: in quo casu nova ex integro impetranda est, non secus ac quando prior approbatio, tempore præfinito elapso, expiraverit. Innocentius XIII. litteris Bened. XIII. aliis apostolicis suis litteris *In supremo* 23. *Sept.* 1724. approbavit, confirmavit, atque innovavit. Verum cum novæ hæc super re exortari possent controversiæ, Benedictus XIV., ut omnem in posterum dubitandi occasionem adimeret, Constitutionem eisdem *Apostolica Indulta* nonis *Aug.* 1744., qua statuit, ac declarat, idem omnino ius, quod vigore prædictorum decretorum circa intelligentiam, & usum indulti Bullæ Cruciatæ obtinet, etiam quoad reliqua ejusdem generis indulta pariter sumptis valere, atque obtinere debere; & reprobationem dictarum opinionum, quatenus respiciunt intelligentiam, & usum indulti Bullæ Cruciatæ a præfatis Pontificibus proscriptam, locum similiter habere, quatenus easdem opiniones, & sententias in medium proferri contingeret circa similia etiam indulta, sive universis per Ecclesiam cristianislibus, sive alicui regioni, aut loco, Universitati, aut etiam particulari Sodalium, seu Confratrum, quomodocunque, & ubicunque concessa, vel concedenda. =

Præter hæcufque a laudato Benedicto statuta, & declarata, hæc subdit.

= Insuper decernimus, & declaramus, id, quod generaliter de indultis præmissis sentendum jam diximus, generaliter quoque intelligendum esse de omnibus, & singulis personis, quæ sub eorumdem indultorum concessione comprehensione reperiuntur, vel quas in posterum comprehendere contingat, quoqueque prædictis indulta uti voluerint; ita videlicet, ut si in aliquo indulto tam secularibus, quam Regularibus tribuitur facultas eligendi confessarium ab Ordinario loci approbatum, tunc confessarius vigore talis concessionis, sive a seculari, sive a regulari pœnitente ad audiendas eorum respective confessiones electus, nullatenus ejusmodi confessiones audire, valeat, nisi ab Episcopo diocesano, & Ordinario loci, ubi confessio excipienda est, ad confessiones approbatus, & deputatus exeat, quæcumque alia approbatione, tam illius generis, quam uterque Innocentius Prædecessores præfatis declarantur non suffragari, quam ea, si de Regularibus agatur, quæ a solo proprio Regulari Prælate obtenta foret, minime suffragante. Æquum est enim, & rationi consentaneum, ut quicumque speciali indulto beneficio gaudere, etque uti voluerit, is condiciones in eodem indulto præscriptas omnino servet; neque licitum est cuiquam conditionem illam approbationis confessarii per loci Ordinarium faciendæ alio modo intelligere, quam eo, quo ipsam intelligendam esse toties Prædecessores nostri Romani Pontifices, ut præmissum est, decreverunt. Quorum nos quoque vestigiis inhaerentes, præfata conditionem in eodem plane sensu, quem illi tradiderunt, ab omnibus, & singulis hujusmodi indulto sub ea conditione concessa utentibus accipiendum, & servandum esse statumimus, atque mandamus, quicumque illi fuerint, qui in vi ejusmodi indulti confessarium sibi eligunt, sive seculares, sive regulares cujuslibet Ordinis, & Instituti, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, & Ordinum Militarum, etiam Militæ Hospitalia. S. Joannis Hierosolymitæ, necnon Societatis Jesu, atque alterius cujusque Congregationis, vel Societatis, tametsi de illis, aut illorum, vel illarum aliquo, seu aliquo speciali, & expressa mentio quomodocunque faciendæ foret. Ideoque confessiones, & absolutiones in præmissis casibus aliter in posterum factas, & respective auditas, seu impositas irritas fore, & invalidas declaramus; & contrariam quæcumque opinionem, ejusque praxim deinceps prohibemus, ac reprobamus, tanquam explanatæ toties ab Apostolica Sede verborum intelligentiæ, ac menti nostræ, quam ad omnem hæc super re ambiguitatem tollendam præfatis clarius exposuimus, penitus adversariam.

Et hic speciatim monitos velim Regulares, sibi eligere volentes confessarium extra suum Ordinem vigore prædictorum indultorum, non satis esse illius approbationem fortasse obtentam a solo proprio Regulari Prælate, nisi adit etiam approbatio obtenta a loci Ordinario. Vide etiam a me notata p. 976. §. *An autem*.

Summorum Pontificum functiones, quæ in hoc Opere desiderantur, afferentur, si vita superflua erit, in Summario omnium Constitutionum Apostolicarum.

INDEX RERUM.

Quæ in his tribus Tomis continentur.

A

ABBAS regularis tenetur recipere benedictionem ab Episcopo diocesano sine ulla expensâ monasterii, etiam prandii, nec quidquam is recipere potest postea, etiam sponte oblatum 584. 584. Et si tertio requisitus renuat eum benedicere, potest exercere suum officium, & eam recipere a quocunque Antistite 48, & seq. Semel benedictus amplius benedicti non debet, etiam translatus ad aliud monasterium 49. Nec conferre potest primam tonsuram suis novitis, & oblati 69. Si est Sacerdos, & benedictus, potest conferre ordines minores, suis tamen subditis regularibus tantum ibid. non tamen Subdiaconatum 63. Potest iidem subditis prohibere exercitium ordinum receptorum, & ascension ad superiores 845. Quas sacras suppellectiles benedicere possit 422. & quid de Abbatibus Cassinensibus ibid., & 724. Nequit cognoscere causas matrimoniales, presentias publicas iungere, Indulgentias concedere sine privilegio 390. Pontificalium usus quomodo, & cui competat 722. Et referuntur decreta Congr. Rituum 723. & seq. & ibi de Abbatibus Cassinensibus. Abbatibus regularis sedes principalis quæ quoad exemptionem ab Episcopo pro visitatione Parochialis eidem sedi adnexa 1042. An præscribere possit iura parochialis 1042.

Abbas Commendatarius habens iura episcopalia potest vocare quemcumque Episcopum pro conferendo subditis Sacramenti Confirmationis: non vero si ejus Abbatia, licet exempta, sita sit intra fines alterius diocesis 827. Non tenetur accedere ad Synodum diocesanam 1003. & seq. Non potest dispensare suos subditos ab irregularitate ex delicto occulto 1006. Potest reservare casus 829. Habens quasi episcopalem & temporalem jurisdictionem, exemptus est a visitatione Episcopi quoad Ecclesias parochiales 837.

Abbas vere nullius & alienare potest res Ecclesiæ modici valoris, & qui sit modicus valor 288, & seq. Et venit nomine Ordinarii, & ad quem effectum 825. Hodie visitare tenetur limina Apostolorum, & suarum Ecclesiarum statum Congr. Concilii rationem referre 1072. Dispensare potest super denunciationibus matrimonii, cum & ipse quoad has veniat nomine Ordinarii 990. Potest cognoscere causas abbatibus Beneficiorum 935. Exem committi possunt dispensationes extra Rom. Curiam 921. Et quid quoad ordines suis subditis conferendos, & dimissiones concedendas 959. ad 961. An ordines ab ipso collati non subditis, sint validi ibid. qui dicatur Abbas primæ, secundæ, & tertiæ classis ibid. An possit prohibere notarios imperitis exercitium, vide Notarii imperitia.

Abbates generales Cisterciensis an hodie conferre possint ex privilegio suis subditis Regularibus ordines Subdiaconatus, & Diaconatus 69.

Abbatiarum subditi seculares a quo Episcopo ordinandi 961.

Abbatia exigenda, quibus prædita esse debet qualitibus, & ætate 39. 40. 1037. Hodie eligi nequit ex alio monasterio ibid. durare debet per trienn-

70m. III.

nium dumtaxat intra Italiam, & utriusque Sicilia Regnum, nec eo elapso, durare debet per aliud triennium antequam iterum eligatur, etiam ad Vicarium, nec dispensari potest ab Episcopo 1037. Ejus electio irritanda est Episcopo, qui interesse potest cum Superiore regulari, si agatur de Monialibus Ordini regulari subiectis extra Italiam monasterii expensam, & cum quibus limitationibus 1038. Et ejus confirmatio spectat ad Superiorem regularem, non ad Episcopum 40. 556. 1038. Et eisdem electio expletur per votum monialium oretenus expressa coram Superiore, & Episcopo respectivè, etiam si ad sint duo, vel tres tanquam scrutatores ibid. & dicitur canonica 30. 40. 1037. 1038. & 1040. Hæc die sufficit votorum pluralitas, seu ultra 50. In eorum paritate nequit Superior ferre suffragium ibid. & quid si monia es non concordarent ibid. Si subiectæ sint Sedi Apostolicæ, electio Abbatibus confirmanda est a Papa ibid., & 556. Ejus electiarii interesse potest Episcopus per se, vel per alium, una cum Superiore regulari, si huic subiecta sit ibid. An in ejus electione detur simonia 556. Abbatibus venit nomine monia iura 218. quæ, & quando benedici debet, & pena benedictionem non recipientis 40. & 374.

Abbatia Canonisarii eligi potest etiam non perfecta, ætate 200m. XXV. 44. & 374. In ejus electione requiruntur duo ex tribus partibus, suffraganeorum 39. Et nulla e. i. facta mediis parochioribus 42.

Abortumactus tam animarum, quam non animarum procurans, quam olim poenam, & quam hodie incurat 642. 650. 556. 561. 862. Et quis, si procurant, sit Clericus, & Beneficiarius, & a quo dispensandus ibid. In dubio fetus animarum incurat irregularitas 657. Vide Fetus. Abortus per Prebyter mittendus est ad limina Apostolorum pro absolutione 758. Vide S. Penitentiaria.

Abbas ob curam animarum, dum aliam exercet, percipere potest integros fructus præbendæ, & Abens Canonicus ob curam animarum percipit fructus canonicatus ibid. Et etiam Canonici Collegiati non insignis existentis in Urbe ibid., licet ab sit majori tempore præfatus a statuto, hoc indulgent, si confirmatum sit a Sede Apostolica in forma specifica, ibid.

Abſentia a choro permittitur per tres menses, & dummodo ei obstricti alternantibus hebdomadibus non interviant 1011. Continuat in absentia, quomodo privari possit Beneficio 241. Absentia Beneficiorum causæ quæ sint 935. Absentia ab Episcopatu per tres menses indultum, quomodo intelligendum 929. Absentia a parochia, vide, Parochus quoad refuseniam. Absentium Regularium vota pro electione supplere nec a Prebitoribus, nec a Suc. Congregationibus possunt 1032.

Abſolvere a culpa, & pena solus Pontifex potest per concessum in Indulgentiæ plenariæ; Conſessari id præsumentes incurrunt excommunicationem Papæ reservatam 444. & possunt publicè denunciari excommunicati ibid.

Abſolutio in articulo mortis, vide in Articulo mortis; data a simplici Sacerdote, vide Sacerdos simplex.

X x x x x

Accep.

- Acceptio personarum** non est apud Deum, & iur.
Divina reprobata 274.
- Accusatus ad Sedem Apostolicam pro absolutione ob-
tinenda ob persequutionem Clerici, hodie obse-
vit 735. In quibus tamē casibus præcipitur a.
Sac. Penitentiaria 736. Vide S. Penitentiaria.
Accessum ad Romanam Curiam impediens po-
na 741.**
- Accusatus Clericus tam aggressorem, vel malefacto-
rem reum sanguinis, an sit irregularis, vide Ag-
gressorem, & Accusatum falso Confessorem de soli-
citatione, vide Calumniator. Accusator filius
quam patientiam olim facere debebat 554.**
- Adi. Iudiciorum omnibuscum sunt a publica persona,
libel a notario 169.**
- Adi. fidei, spei, & charitatis parochus post missam,
die festo celebratam, a populo alta voce elici cu-
ret 317.**
- Administratio Sacramentorum nequit fieri cum opinio-
ne probato 11 577.**
- Administratores bonorum Monialium etiam Regula-
ribus subditi, quibus singulis anni rationes
reddere debent 1040, & a quibus amovendi ibid.
Nec Episcopus eos removendo, tenetur causam
Superiori significare ibid.**
- Adi. Episcopi Ecclesie Clericus facienda 941, & quæ sit
ho ierna disciplina 978, & seq. ac pena illam
deservitiam 980.**
- Adi. fidei quomodo hodie puniendi 104, & ob ductum
aliam in uxorem, olim iniungenda erat peniten-
tia publica, & prohibebantur quilibet in uxore
duere mortui prima, scilicet hodie 517.**
- Adi. fidei committitur in Ecclesia, etiam ad dictum
unius, & ad reconciliandam 1414, & 666.**
- Adi. fidei, & Adulterarum pene 661, & seq. &
quæ species in Urbe 515. Adulterum uxorem
permanens maritus concubine tenetur eam dimitte-
re 663. Nec quæ monitus ab Episcopo tenetur
eam recipere, sed ad meliorem viam trahere,
converteri ibid.**
- Advocatus causarum quomodo Clericis interdicitur
472.**
- Advocatus musus exercere coram Iudice seculari in-
terdictus est Clericis 114. Quibus conditioni-
bus eis permittitur in Urbe non, olim dabatur ex
publico arario litigantibus hodie Romæ datur mi-
serabilibus personis a Congregatione S. Iovis
121.**
- Ære alieno gravatus ad habitum regularem admitten-
tis pene 33. Item pene ex Ecclesia, aut Bene-
ficio, aut mensam Episcopalem gravantis 302.
Clerico ære alieno gravato an liceat cedere boni-
s 302. An etiam excommunicatio ei infligenda
ibid. An ut possit privilegio Cap. Obedienti-
302, & seq.**
- Ætas Parochi, dignitatum, & Archidiaconi 26. 71.
Ætas pro professione religiosa avertenda, vide
Professio religiosa. Ætas pro subdiaconatu, & dia-
conatu requisita 74. Pro promovendo ad paro-
chiam 61. Pro obtinenda dignitate in Cathedrali
ibid. Ætas minorum quæ 319. Pro obtinendo bene-
ficio etiam simplici est annus XIV, inceptus
939. Et hæc ætas quæ computanda est a die
nativitatis, non baptismi recepti ibid. Dicta ætas
non requiritur, si agatur de beneficio simplici iuris
patronatus, quando in fundatione cautum est
ut sufficiat minor ibid. Ætas pro sacris ordinibus
recipiendis qualis hodie requiritur, & quæ hodie
pene tam in ordinem, quam in ordinatum
ante debetatem ætatem 966, & seq. Annus ad hanc
complevandam inficit inceptus ibid. Ætas pro con-
suecundis, & minoribus recipiendis debet esse se-
ptem annorum completum 931. Licet a Trid.,**
- non statuta, & ut mendose legitur in Consti-
tutione Sixti V. statutum fuisse ibid.**
- Affinitas impedimentum ex incellu olim exindeba-
tur usque ad IV. gradum, hodie usque ad II. tan-
tum 529, & seq. Si orta tamen est ex copula for-
nicaria; si autem ex coniugii, usque ad IV. ut
in consanguinitate 532. Olim in matrimonio tam
contrahendo, quam contrahendo attendendi erant
idem gradus ac in consanguinitate, hodie autem
attendendus est II. dumtaxat 530. Hoc impedi-
mentum superveniens matrimonio contracto non
extenditur ultra II. gradum 532. Ita etiam in
sponsalibus per verba de futuro, nec orta ex co-
pula fornicaria ultra dictos gradus inducit impedi-
mentum dirimens matrimonium contrahendum
ex declaratione S. Pii V. 532. Orta ex matrimo-
nio consummato, & sed postea declarato nullo,
inducit impedimentum dirimens usque ad IV.
gradum ibid. Affinitas constituit impedimentum
dirimens usque ad IV. gradum inter collaterales;
inter ascendentes vero, & descendentes usque
in infinitum 532. Si post contractum bona fide
delegatur antecedens impotentia ad copulam, &
dubitatur, an sit temporanea, vel perpetua, permittenda
est conjugibus cohabitatio triennalis a ex-
perimentum, an intra hoc tempus reddatur potes-
tas 534. Si autem scilicet contractum sit cum
impotentia perpetua, non sunt permittendi ut
cohabitent tanquam frater, & soror 514, & seq.
Pene maleficius, seu fornicationis committitur
ad causandam impotentiam coeundi 531. Hoc
impedimentum fit per contrarium ortum ex fornicatione,
quando fit dirimens, & ad quem gradum
se extendit 536. Et quando privet iure potendi
debitum ibid.**
- Agnos Dei pignitum, & iuramentum, & recedens
tium pene 440.**
- Aggressorem, & Malefactorem suum Clericus accu-
sans cum prosecutione si nolle peram sanguinis,
non sit irregularis, licet aggressor sit abbat 478.
657, & seq. Vide Vini & sanguinis.**
- Agrosum benedictio, vide Bene dictio agrosum. Agro-
sum alienum cultura Clericis interdicta 319.
Almanici dogmata dominantur ab Inno. III. 11.**
- Albanenses præco ritu viventes in Italia quoad Ordi-
nes suscipiendos 362.**
- Alchemica ars quando prohibita 616. Ea aurum, &
argentum falsant, vide Falsantes.**
- Alcarum ludus, & taxillorum sub qua pene Clericis
prohibitus 222, & seq.**
- Alienatio est commutare redditum unius Ecclesie cum
fundo alterius 184. Alienationis nomen quæ com-
pneat 285, & seq. Alienationum bona Ecclesiarum
pene ibid. Alienatio expolitatis Consilio
contra alienantes res Ecclesie an sit ubique re-
cepta 282. Et an extendatur ad Insulas Italie id-
iacentes ibid. Ad incurrendas penas ab ea insu-
ctas requiritur præsumptio alienationis ibid. Alienationis
decreta interpretantis pene non servata
firma præscripta in literis Apostolicis 286.
Alienationis facultas aliquibus Regularibus
olim concessa, hodie sublata est 294. Alienatio
nes locorum iurisdictionalium, & locorum pro-
prium sub quibus pene prohibetur, & quæ affi-
ciant 286, & seq. Alienationis nomine venit etiam
venditio fructuum Beneficiorum ad vitam, vel
ad longum tempus 287. Alienatio rei modici va-
loris de licentia Ordinarii fieri potest 287. Nequit
fieri diversis vicibus integrantum magnum va-
lorem ibid. 289. Quæ res dicatur modici valoris
281, & 290. Interdicta est Regularium superio-
ribus etiam maioribus 287, & seq. Permissa tamen
est Abbatibus vere nullius 288. Alienationum pene**

neque hodie 186. Alienatio, & permutatio rerum Ecclesiasticarum Clericorum contentio olim ab Episcopo facienda erat, & quorum hodie 178. Hodie praeferat consensum Clericorum Ecclesiae, ad quam res spectant, requiritur beneplacitum Apostolicum ibid. & vide Permutatio.

Alimenta danda sunt filiis illegitimis Clericorum etiam de redditibus Ecclesiasticis 76. Danda sunt etiam spinis 17. & seq. Vide Spuri. Non debentur a Religione religiosi legitime & iusti 476.

Altaris consecratio fieri debet ab Episcopo oleo consecrato, id est chrismate, & ex privilegio pontificio etiam a non Episcopo 416, 422. Et quid de Abbatibus in suis tantum Ecclesiis 423. Altaris ara vide Tabula Altaris.

Altare portatile quoad Missae celebrationem refertur decretum 906. & seq. Privilegia abrogata quoad illius usum 407, 418. Interdictum est Regularibus 419, 719. & seq. Et an eo uti possit Episcopus nondum consecratus 717. Quando, & ubi eo uti possit Episcopus, & Cardinalis 719, & 907.

Alternativo servitio choro addicti gaudent 67 uti nequeunt indulto abessendi per tres menses eis Tridennio permisso 1013.

Alumni Propagandae fidei. Vide Propagandae fidei.

Amanuensis scribens processum in causa sanguinis, an incurrat irregularitatem 477.

Amor initialis in confessione. Vide Atitrio.

Anglia olim solvebat tributum D. Petro, & Sedi Apostolicae 399.

Animum testamentum quod dicatur, & ubi viget 116.

Anima media pro fabrica Ecclesiae cathedralis, & collegiatae a quibus solvenda 1016. & seq. Et penes quem deponenda, ac quomodo custodienda, & eroganda 1017. Pena illam male colludentes, vel erogantis ibid. Quae beneficia eximantur ab eius solutione 1018.

Annis biennialibus quoad professionem religiosam, vide Professio religiosa.

Anus Jubilaei. Vide Jubilaei.

Anus hovitatis pro validitate professionis. Vide Professio Religiosa.

Anticipatae solutiones fructuum bonorum ecclesiasticorum annullantur 1063.

Antichresis quid sitam Clericis, quam laicis prohibita 672.

Antiquitates quid sint, & qui his utantur 894. Ac quando in his celebrare possit sacerdos laicus in Russia Polonica 417, 441, 894.

Antonii de Panormo censura contra male sentientes circa lectionem sacrae Scripturae 811. & seq.

Anuli delatio cui competat 123.

Appellatio interponenda est in scriptis, & unico contextu peti possunt apostoli 201. Quando interponi possit oratio medi 200. Intelligitur interposita ab eo, qui loco peregrinationis animo Romam petiit 199. & 211. Et quid quando quis se, & sua Apostolicae Sedi subiecit 199. An interponi possit a correctione morum 197. Item a sententia interlocutoria, & quando 196, 203. In quibus casibus non detur a sententia definitiva, & asseruntur varia decreta 204. ad not. 211.

Appellationis modos servandos in causis primae instantiae 212, 1025. Non datur in causis visitationis, correctionis, habilitatis, & inhabilitatis, ac criminalibus nec sententiam definitivam Episcopi, nec a quocumque alio gravamine, nisi gravamen per definitivam reparari non possit 196, 204. Necque datur a seorsum Episcopi prohibentis afectionem ad Ordines, & eorum exercitium ob delictum occultum extrajudicialiter lata 147. & seq. Sed datur tantum recurrit 210. & 847. Quan-

do dari possit appellatio a decreto suspensionis lato contra illiteratos, & delinquentes 843, 850.

Interdicta est Regularibus ad eorum Cardinales Protectores 201.

Appellationum tempora quando perpetuantur in Curia Romana 10. Appellans ab electione facta, vel facienda quam formam servare debet, & quando haec habeat locum 33. Eius forma, omisso in quibus non infirmet ius appellantis ibid. Hic producere debet acta primae instantiae coram Iudice ad quem 174. & seq. Recusante Iudice a quo vel notario exhibere acta, absolvendus est ibid. Quando tenetur ad horum expensas, & in qua quantitate ibid. Qui actorum copiam exhibere teneatur, & quid quoad mercedem ibid.

Appellatio post concitium ad Parochialem, vide Concitium.

Appellatio Missae pro populo. Vide Missae applicatio.

Apostata regularis homine remittendus est ab Episcopo ad suos Superiores 645. Recipiunt Ordines etiam minores in apostasia, quas penas incurrit ibid.

Apostatae, & fugitivi ab Ordinariis in carcerem coniecti, vide Fugitivi.

Apostoli pro appellatione interpositi sunt literae missoriae, quibus appellans mittitur a Iudice inferiori ad superiorem, & quomodo, ac quando petendi 203.

Ara altaris Vide Tabula altaris.

Arbitrium liberum in operando vide Liberum arbitrium.

Archidiaconus quo ad facultatem visitandi Ecclesias, susbendiendi, & excommunicandi 31. Sub qua pena tenetur se praevenire ad presbyteratum 64. Eius aetas, vide Aetas. Hodie impeditur Episcopo, non potest amplius visitare diocedum 88. Visitare tamen potest per seipsum Ecclesias, quas visitare consuevit ibid. sed cum limitatione 32, 191. Non potest cognoscere causas matrimoniales benedictiales, & criminales earundem Ecclesiarum, & exceptis aliquibus diocesibus ex speciali commissione Episcopi 90. Hodie nequit amplius examinare promovendos ad Ordines ibid. & 577. Illos presentando Episcopo afferens esse dignos, ut promoveantur, hodie est mera caeremonia 63. & 577, 944. Non potest examinare praedicendos Parochialibus, nisi sit unus ex deputatis Examinatoribus in Synodo, neque installare Abbates, & Abbatias, & Beneficiis praecita consuetudine 90, 581, 586. Hodie non gaudet iurisdictione in punitione clerici 217. Olim ex consuetudine ferre poterat excommunicationem, secus de iure 706. In aliquibus locis ex consuetudine ei competeat iurisdictione contentiosa 736. Quale scrutinium ordinandum hodie faciat 944.

Archiepiscopus nequit novas Cathedralis erigere, 118. Quando visitare possit Ecclesias, & Dioceses suorum Suffraganeorum, & an hodie sit in usu 406.

Archipresbiter in aliquibus diocesibus praecedit Archidiacono 91. Olim eidem reservata erat receptio confessionis sacerdotum sibi subiectorum, secus hodie 92.

Arma Clericis interdicta, & quando permittuntur 214, 224. Arma laicis prohibita quae, & sub qua pena 214.

Arma, & aliae merces ad Saracenos deferri sub qua pena olim, & sub qua hodie prohibita 613, 615. Eadem deferre ad quoscunque infideles, & haereticos expressis, vel nominatim a Sede Apostolica declaratur ibid. Et quae poena comprehendat ibid. Quando nautae Christiani excusantur a culpa, transferendo res bellicas ad Tur-

X x x x x x x

Tur.

Turcas in suis navibus ibid. Et quando Remiges
Christiani in tremibus eorumdem ibid.

Antes Clerici prohibita quæ 917.

In Articulo mortis omnis cedit peccatorum reservatio,
& in eo absolvere potest quislibet sacerdos
etiam declaratus excommunicatus vitandus, deli-
cencie Confessarius approbatus 841. & seq. Sed si
agatur de reservatione cum censura, imponendum
est onus Penitentis de presentibus coram Superio-
re si convalescerit sub pena reincidendi in eandem
censuram 843. Et si censura contenta est in Bulla
Cense, expectanda est praxia promissio de istud
mandatis Ecclesie ibid. Prælatentes absolve-
re, in tali articulo censuris Episcopo, aut Papa
reservatis extra dictam Bullam sine tali praxia
promissione, non videntur incurrere excommuni-
cationem ibid.

Alitologia iudicialia sub quibus penis prohibita 688.
& seq.

Asylo ecclesiastico qui hodie gaudeant, & qui non
454. ad tot 470. Quæ loca ex gaudent, & ad
quam distantiam ab Ecclesia hoc privilegium
se extendit 491. Et quid 472. De Religiosis con-
fugientibus, sive ad suas, sive ad alienas Ecclesias,
& monasteria 454. Et non gaudent miniuri Montis
Petræ, aut alterius publici banchi furtum com-
mittentes circa eius dona, & deposita pecunias
934.

Auditio peccatorum necessaria cum Sacramento Pen-
tentie, & ad includere debeat aliquem Dei
amorem initiatum 835. 836. Sementia tam hanc
requirit, quam evadens non est theologice
censure nota taxanda ibid. fundendus tamen est
penitentis, ut conetur illum habere ibid.

Avulsi vulgo dicit, ita inter infamatorum sub quæ
pena produbiz 695.

B

B Anchi publici deposita, & bona furto abripientium,
& falsitatem pena 914. & vide Asylo.
Bannem Episcopum, & quicumque Ecclesie mini-
stros pena 742.

Baptismus conferretur, ac remittit, & tollit rea-
tum peccati originalis, & propositio contraria
proscripta 814. Collatus parvulis, eus efficit vere
fideles, nec post adultam ætatem interrogandi sunt,
an illum ratum habeant 3. Quod per illum eis in-
fundatur gratia, hodie est de fide 4. Olim con-
ferbatur cum trina immersione, ut etiam nunc in
Ecclesia Mediolanensi 442. Collatus per unam,
vel triam immersionem sive per infusionem, si-
ve aspersionem, semper est validus, sed eius mi-
nister terrere debet consuetudinem suæ Ecclesie
ibid. Collatus sine illis verbis = te baptizo = est
nullus, & assertur propositio proscripta ibid. & seq.
Quando reiterandus sub conditione, & quale esse
debeat dubium non fuisse, vel male fuisse colla-
tum 443. Tenere illum reiterans etiam sub condi-
tione, casumque committit, & contrahit Ir-
regularitatem iuxta communionem Canonista-
rum ibid. In quibus casibus sub conditione rei-
terandus ibid. Quando reiterandus expositus in-
hospitalibus ibid. 472. Testimonium unius de
Baptismo rite collato, satis est ibid. 472. Quan-
do reiterandus est adultus, secreto reiteran-
dus est ibid. Non est conferendus in privatis do-
mibus, exceptis Regum, & Principum filiis;
ad eorum tamen preces, ac nepotibus ex filia, &
descendentibus ex matriculis, & qui horum nomi-
ne vivunt 445. ac excepto periculo mortis ba-
ptizandi, ac illum ad Ecclesiam deferendum

ibid. Reiterandus est presbytero non baptizato, qui
postea est iterum reordinandus 445. Consecratur
Suscepi Baptismi non sufficit, itaque in dubio
reiterandus 443. 445. & seq. 472. Baptismus in
quo sentio Innoc. III. assertor non esse iunctum alio-
rum Sacramentorum 445. & seq. Quis Baptismo
ineptabiliter non suscepso salvari potest per fi-
dem Baptismi, idem per eius votum ibid. Illam
solemniter conferens non ordinatus quam penam
incurrat 701. & seq. Suscepit a Diacono, vide
Diaconus. Solemniter administrari potest a soli
Parocho, & si sacerdos tam lecularis, quam re-
gularis illum administraret sine huius licentia, bo-
na fide, vel ignorantia crassa nullam incurreret pe-
nam 846.

Baptismi administratio, vide Sacramentorum admi-
nistratio.

Beginarum Institutum sub qua pena prohibetur, ex-
rumque statum sectantium, & ad illum statum
cooperantem pena 310.

Bellica res deferentes ad infideles & hæreticos, vile
Arma.

Bellum sacrum pro recuperatione Terræ sanctæ, vi-
de Crucignationum expeditio.

Benedictio Abbatum. Vide Abbas.

Benedictio agrorum an fieri possit sine licentia Pa-
rochi 1074.

Benedictio Ecclesie sollemnis spectat ad Episcopum,
sed ab eo delegari potest simplex Sacerdos, &
etiam ad reconciliandum de ea non est faciendum
anniversarium sicut in dedicatione 416.

Benedictio nuptiarum in quibus diebus interdicta,
159. & pena eam Janis 160. Eadem danda est
a proprio parocho, & pena eam dantis si non
sit proprius, & a quo possit absolvi 719. 994. &
seq. Danda est etiam a parocho novi domicilii,
si contrahentes post contrahendum matrimonium,
si sua mutaverint ibid. Non danda est post trans-
actionem sponsæ ad domum viri ibid. Gratia dan-
da, potest tamen accipi aliquid sponte dum 106.

Benedictio puerperarum post partum fieri potest a
quocumque Sacerdote 472. sine licentia Paro-
chi 1074.

Benedictio Ecclesie polluta vide Reconciliatio.
Benedictio secundarum nuptiarum, vide Nuptia fe-
cunda.

Benedictiones variz quæ privative competant Pa-
rocho, & quæ non 455. & seq.

Beneficia Ecclesiastica sine fructuum diminutione,
idei sine nova reservatione alicuius partu eorum-
dem in favorem cuiusvisque conferenda 183. &
398. 472. Et quod, si jampridem reservata erant
non favore collatori, sed ex iusta causa 183.

Beneficiorum fructuum deductiones, quæ non con-
vertuntur in usus pios, prohibentur, & sub quibus
penis 1015. & seq. Eorumdem fructuum vendi-
tio vel ad vitam, vel ad longum tempus suo po-
na contra alienantes prohibita 187. 398. Eodem
exigendi cessu prohibita 197.

Beneficium are alieno gravari pena 302.

Beneficium sine Episcopi consensu fæci violentia
pena 391.

Beneficii fructus percepti ante literas Apostolicas non
expediri quando resimendi 465.

Beneficia S. Sedis reservata quæ 177.

Beneficiorum resignationem vi extorquentes pena 743.

Beneficia curata quibusvisque locis una singulis an-
nis gratis visitantia sine ab Ordinariis 828. Incom-
mutabilia etiam simplicia retinentis pena 151.
& seq.

Beneficia permutata mala fide coram Ordinariis
conferri nequeunt eius consanguineis, affinis,
& familiaribus 158. & 100.

Exce-

Beneficia indignis conferentis pena 259. Vacantia in Curia Romanana per obitum curialium, reservata sunt Papæ 262. Plurium simultanea receptio prohibita 264. In eorum allocatione quis præferendus inter concurrentes 264.

Beneficiorum inferiorum Episcopatu possessionem capientis literis Apostolicis non expeditis pena 265.

Beneficio curato provisus cum onere de se promovere faciendo intra annum ad presbyteratum 265.

Beneficio per simoniam confidentiam obtento quis privatur, sed non alius 266.

Beneficii impati titulo Ordinarii, & Ordinari penæ 273. 276.

Beneficii sufficientia ad sacros Ordines suscipiendos qualis debeat esse 273. An detrahenda sint Misarum onera ipsi adnexa ibid. quando, & quomodo suppleri possint insufficientia 274.

Beneficii usurpator quibus penis puniatur 266.

Beneficium non vacans recipiens retinere nequit etiam post obitum illud possidentis 273.

Beneficiorum devolutio post semel ob negligentiam collatorum ad quem spectat, & ad quæ Beneficia se extendat, ac quando semel tempus incipiat 274.

Beneficia hodie vacant per assumptionem ad Episcopatum, & quæ incompatibilia sunt cum eo 276.

Beneficia vacantia sede Episcopali vacante, olim reservata erant successori Episcopo, ius hodie & quantum conferri possint a Capitulo 278.

Beneficia reservata, vel affecta Sedi Apostolicæ an uni possint parochiali 278.

Beneficiorum unio Parochialibus quomodo fieri possit ab Episcopo 278. Et quod si ea sint iuri patronatus, vel reservata, vel affecta Sedi Apostolicæ, & quando ibid.

Beneficii resignatio ad cuius titulum quis est ordinandus, quomodo fieri debeat 274.

Beneficiorum accellus, & regressus prohibentur 1063.

Beneficium simplex quando sit incompatible cum alio 251.

Beneficium novitii. Vide Novitii Beneficium.

Beneficii permutatio; vide Permutatio Beneficii.

Beneficii privatio; vide Privatio Beneficii.

Beneficii promissio; vide Promissio Beneficii.

Beneficii simplices unio; vide Unio Beneficii.

Beneficium sufficiens ad ordines sacros suscipiendos; vide Ordines Sacri.

Beneficiorum pluralitas; vide Pluralitas Beneficiorum.

Beneficii resignatio; vide Resignatio Beneficiorum.

Beneficii devolutio; vide Devolutio Beneficii.

Beneficii renunciatio; vide Renunciatio Beneficii.

Beneficii collatio intra quod tempus faciendi; vide Collatio Beneficii intra quod tempus.

Beneficiorum incompatibilitatem nomine quæ veniat; vide Pluralitas Beneficiorum.

Beneficii vacantis fructus; vide vacantium Beneficiorum fructus.

Beneficii fructuum sequestratio, vide Sequestratio.

Beneficii fructus lite pendente; vide Fructus Beneficiorum.

Beneficii confirmatio adepti per presentationem; vide Electio.

Beneficiorum unio; vide Unio Beneficiorum.

Beneficii simplices obtinendi gratia; vide Gratia.

Beneficio ordines adnexi suscipiendi; vide Ordines Beneficii adnexi.

Beneficia seminariorum unienda; vide Seminariorum erectio.

Beneficiarius in hæresim lapsus; vide Hæresis.

Beneficiarius quoad ordines suscipiendos; vide Ordines Beneficii adnexi.

Beneficiarius quicumque ad residentiam obstrictus non residens quas penas incurrat 231. & seq. Item cu-

ram animarum habens non residens ibid. Quæ causæ excusent a residentia 231. & seq.

Beneficiarius Parochus non eximitur, ut olim a residentiatione studiorum 236. Et non residens quomodo privari possit, tam fructibus quam Parochia, ac in quos usus erogandi sint fructus, quibus privatus est 236.

Beneficiarius abiens a Choro quomodo hodie fructibus & Beneficio privandus 240. & seq. Et quoad Horas canonicas; vide Horas Canonicas.

Beneficiarius Theologus studens; vide Theologus studens.

Beneficiarius infirmus; vide Infirmus.

Beneficiarius hæresis; vide Hæresis.

Beneficiarius privilegio testandi gaudent sine testamento, ac etiam extra testamentum de decendi qui succedant 309.

Beneficiarius testandi privilegio gaudentes, qui & quando excipiuntur 309. & seq. Nequeunt vendere suorum Beneficiorum fructus ad vitam, aut longum tempus, & sub qua pena 308.

Bigamus vere, & interpretative indiget dispensatione Apostolica pro receptione Ordinum etiam minorum, nec dispensari potest ab Episcopo 416. Nec illos exercere potest, nec initiari gema tonsura, & privatur privilegio clericali, etiam si sit Graecus, non tamen privatur si iam sit in sacris 31. & seq. Suspendio illius ordinis est ferendus & sententia, sicuti & exercitum Ordinis in orinato ibid.

Bigamus similitudinarie dispensari potest ab Episcopo ibid.

Bilexilis annus quoad professionem religiosam; vide Professio Religiosa.

Bizocorum Institutum sub qua pena prohibitum 380.

Blasphemix crimen quibus olim penis puniebatur, & quibus hodie eas speciei diversæ 607. ad 609.

Blasphemia etiam simplex denuncianda est Tribunali S. Officii ibid.

Bona fides quando datur; vide Professor.

Bona emphyteutica ecclesiastica a quibus oneribus sint exempta 364.

Bona ecclesiarum usurpantes; vide Usurpatio.

Bona Monialium quoad administratores; vide Administratores.

Bona Monasteriorum quomodo, & a quibus administranda, & eorum fructus a nomine possi dari possunt tanquam proprii 1026.

Bona Beneficiorum intuitu Ecclesie acquisita an tuta conscientia testamento relinquere possint, & ab hæresibus retineri, etiam attentæ consuetudine de iis testamento disponendis 306.

Bonorum ecclesiasticorum fructuum anticipare solutiones annullantur 1063.

Bonorum ecclesiasticorum cessio interdicta 303. Item interdicta locatio ultra triennium. Vide Locatio.

Breviarius approbatus a Clem. & Urbano VIII. una cum decretis Cong. Rituum 1071.

C

Cadavera defunctorum condenda sunt in tumba infra terram 324. Et deposita supra, amovenda; nec condi possunt sub altari, neque prope 421.

Cadavera decedentium rati recreantibus, vel negotii peragendi causa, si commodè fieri possit, deferri debent ad sepulchra parochialia, vel maiorum, si alibi eam non elegerint 324. Quæ distantia requiratur ad hoc ut commodè transferri possint, ibid. Cadavera Religiosorum extra claustra decedentium, vide Sepultura electio a Religiosis.

Cadavera mortuorum exonerantium pena 325. Cadave-

- davera excommunicatorum quando extrahenda sunt ex Conterio 439.
- Caducitatis a bonis Ecclesiis in emphiteusum datus remissio prohibita 286.
- Cajetani Cardinalis opinio delecta Iulii S. Pii V. Vide Card. Cajetani.
- Calices consecratio a quo fieri possit, & quid de Abbatibus 433. 441. Ex qua materia debet esse calix ibid. Post lumptionem sanguinis debet vino perfundi, & digni abluendi sunt cum vino, & aqua simul 432. & seq.
- Calumnioz juramentum. Vide Juramentum.
- Calumnians Confessarius de sollicitatione absolvi nequit nisi a Papa etiam post retractationem 560. Propositiones proscripte de Calumniatoribus ibid.
- Calumniosus quas penas olim, & quas hodie incurrit 560. 682. & seq.
- Cambium actum est species veræ negotiationis 473. 915.
- Cambium siccum sub qua pena prohibetur 675. & seq.
- Camera Apostolicæ applicantur fructus beneficiorum vacantium 112. Eadem Camera quoad Spolium. Vide Spolio.
- Cancellaria episcopalis neque vendi, neque locari potest 591. & 599. In ea retinenda est taxa Innocentiana ibid. Nec quidquam ex emolumentis ministeriis deorsum cedere debet Episcopo ibid.
- Cancellariæ regulæ quas Beneficia vacante in curia a quolibet Pontifice confirmantur 264. & seq.
- Candelarum distributio permittitur in Oratoris Confraternitatis pro contrambus, & variis etiam sine licentia parochi 1073.
- Canonis privilegio qui ut nequeat, & qui utantur 760. Quando eremite gaudeant hoc privilegio ibid. Clericus hoc privatus quando remittendus est ad Julicem ecclesiasticum 760. Eo hodie privati potest etiam abique trina monitione 770. 776. An privetur hoc privilegio Tonsuratus, & minoris habitum clericalem non deferens 940.
- Canonica portio, vide Portio Canonica.
- Ad Canoniam Collegiatam attas. Vide Attas.
- Canonici quoad vocem in capitulo, vide Vocis privilegio. Non residentem quomodo privatus sit fructibus 198.
- Canonici Cathedralis promoveri debet intra annum ad Ordines Sacros, excipiuntur Canonici S. Martini in Cosmedin, qui licet est, ut sint Tonsurati 261.
- Canonici Collegiarum quando promovendi sunt ad sacros Ordines ibid.
- Canonici Penitentiarius. Vide Penitentiarius.
- Canonici coadiuturs. Vide Coadiuturs.
- Canonice excois; vide Excois Canonice.
- Canonici Cathedralium, & Collegiarum duo tantum, & non plures, ut olim, abientes pro servino Episcopi percipere possunt fructus Canonicias, exceptis distributionibus, vel duas tertias partes, si in his solis idem fructus constant 339.
- Canonici Cathedralium sine consiliiarii nati Episcopi 280. Eorum consilium quando adhibendum est ab Episcopo 538. & 707. Eorum consensu ad parochos puniendus, & horum Ecclesias interdictio subicienda non requiritur, & circa hunc Episcopus hodie præscribit 707. Invitandi sunt ad Concilium provinciale, sed non cogendi, ac in eo vocem tantum consilium habent 282. Ad Synodum tamen diocesanam tenentur accedere. ibid. Tam Cathedralium quam collegiarum qualiter se invicem possint substituere 436. Tardè accedentes ad choram, seu ante finem horarum excois, quas penas incurrit ibid.
- Canonici Regulares Lateranenses procedunt monachos Basilianos 1043. Idem, ac Sanctissimi Salvatoris olim præfati poterant cum uno socio parochie seculari de licentia Superioris Regularis; hodie requiritur etiam beneficium Apostolicum 166. & seq. & 806.
- Canonici seculares olim vivebant in communi, & cum certo numero juxta provenient Collegiarum 218.
- Canonici S. Sepulchri, vide S. Sepulchri.
- Canonici, quas sint, & quoad electionem eorundem Abbatis 40. 374.
- Cantus adflictiivus a feminariis qualis 982.
- Capella pro contruenda sepultura vendi potest etiam sine beneficio Apostolico 322.
- Capellania perpetua potest esse titulus ad Ordines sacros suscipiendus 874.
- Capellanus quando, & quoties quolibet anno possit interimere Missæ quotidianæ celebrationem, & ad quam tenetur ea fundatio 254. & seq.
- Capitula Cathedralium, & quæ eorum iura, si Episcopus capius fuerit ab hæreticis 51. Vide Cathedralium capitula.
- Capitula exempta quomodo visitari, ac corrigi possint ab Episcopo, tam intra, quam extra visitationem 1058. & seq.
- Capitulum, seile episcopali vacante, quando conferre possit beneficia vacante 378. Ipsius consensu aut consilium an habeat Episcopus amplius tenetur 280. Nequit concedere dimissiones pro ordinibus recipiendis, & pena eas imperantur 961. & seq. Intra octo dies post mortem Episcopi eligere tenetur Vicarius Capitularum, cui hodie prequit illam jurisdictionem restringere 262. & 1018.
- Cardinalis Titularis SS. Laurentii in Damaso, & Canonici quid iuris olim habebant 127.
- Cardinalibus Titularibus Ecclesiarum Urbis quod ius hodie competit 125. & seq. In iis de penare non quent suos subditos ad irregularitatem proveniente ex delicto occulto 1006. Nec suos familiares, ad ordines promovere 957. Et vide familiares. Et quod ius competit Cardinali Urbis Vicario, vacante titulo 126.
- Cardinalium dictio valde defertur 171.
- Cardinali Urbis Vicario, & quique Vicegerenti creditur assenti de vivæ vocis Pontificis oraculo, Rota decet 117. num. 6. & 12. eorum Durano 171. Idem Cardinali proagere potest ex ipsa causa ad XL dies moram Episcoporum post eorum promotionem 939.
- Cardinalis potest privari Cardinalatu a Papa abique Concilio, & assensu exemplis 326. Non potest abesse a Romana curia sine licentia Papæ ibid.
- Cardinalibus quæ Ecclesiæ, & Beneficia non commendanda 269. Olim non superabant Episcopos in dignitate 396. Et veniunt nomine Superiorum Episcopis, ac ut possint altare portali 727. Quam potestatem hodie habent in eorum titulis 126. In aliena diocesi nequeunt consecrare Ecclesias sine licentia Papæ 237. Quando retinere possint duo Episcopos ibid.
- Cardinales Episcopi non residentes quas penas incurant 939. ad not. 931.
- Cardinales sex suburbicarij, an hodie retinere possint alium Episcopatum 939. Non teneant residere in dictis Episcopatibus suburbicariis 931. teneant tamen eos visitare, & an teneantur ad visitationem limum Apostolorum, & ad relationem suarum Ecclesiarum ibid.

- Cardinales hostilitate persecutoris, persecutoris, & occisoris pena 738. & seq. Et quos comprehendat ibid. Ac pena id non revelatum 739. is tamen conceditur purgatio moræ, & si revelaverit, absolvi poterit a quocumque 741.
- Cardinalium duorum tempore consiliiis, ac eorum familiares iuvandis, pena 741.
- Card. Caletani opinio alienis sacerdotem quater saltem in anno non celebrantem levis tantum culpe reus esse, deleta est ab eius lictis Junii S. Pii V. 968.
- Carena vnde dicta 308.
- Carnium cibus permittitur est feria VI. in quam incitit Nativitas Christi, exceptis iis, quibus vi vocat, ut regalis est interdictum 457.
- Cassiniensis Abbates quoad Pontificalia, vide Pontificalia.
- Cassitatis votum & explicum hodie non exigitur a precandis ad Ordines sacros 694.
- Cassitatis votum solemne quomodo dispensari possit a Papa 363. & seq.
- Casum reservatum fieri potest ab Episcopo in edificationem, & non in destructionem 838. Item ab ipso Inferioribus quasi episcopalem Jurisdictionem habentibus 840. paucos tamen reservare debent, & eos tantum, quos ad christianam disciplinam retinendam reservandos judicaverint, nec eos promiscue, quibus aliter ea excommunicatio maior, nisi forte reservandi videretur propter frequent scandalum, nec pro rebus parvi momenti ibid. Potus reservandi licet in synodo, quam extra 839. Nec parochis ut aliis Confessoribus, tanta restrictio quoad reservato facienda est ibid. Regulares Superiores, non ocales, sed Generales, Provinciales, & Abbates reservare tantum possunt eisdem preceptis a Clem. VIII. & qui sint 842. Præter hos alios reservare nequeunt nisi in Capitulo Generali in toto Ordine, & in Provinciali in Provincia soli, nec alii peccato in dictis XI. casibus non expresse adnotato possunt censuram quam sibi reservent 841. Dupare debent in singulis domibus duos, vel plures Confessarios cum facultate ab his absolviendi ibid. nec ab istis absolvere possunt Superiores locales ibid. Ab istis coram Confessoribus toties, quoties absolvere possunt, quoties denegata ipsi fuerit a dictis Superioribus absolviendi facultas ab aliquo casu reservatio ibid. In articulo mortis omnis cessat reservatio ibid. Vide in Articulo Mortis.
- Casus reservati Episcopo absolvi nequeunt a Confessario habente facultatem absolviendi a casibus Papæ reservatis 971. Et absolvi ab episcopalibus casibus etiam a Regularibus in foro interno, non intelliguntur absolvi in foro externo ibid. Habentes casus reservados in una directi absolvi possunt in alio 972. dummodo ad illam non intransdem reservationis accedant ibid. Regulares Confessarii absolvi nequeunt a casibus Episcopo reservatis, & contraria propositio proscripta 973. Absolvi tamen possunt moniales sibi subiectas a casibus Episcopo reservatis cum facultate suorum Superiorum, exceptis casibus, quos sibi ipse reservaverit in materia clare spectante ad Jurisdictionem delegatam 975.
- Casus reservati Papæ occultis absolvi possunt ab Episcopo, vel ab eius Vicario de ipsius mandato in foro conscientie tantum, si agatur de ipsius subditis, & de Episcopo illius regionis, ubi Tridentinum receptum est 1005. & seq. Excipiuntur contenti in Bulla Cæne ibid. 477. Item excipiuntur censuræ incurse, ob simoniam in Ordine ibid. 477. Item reservati post Concilium Tridentinum.
- Casus reservati Urbis Vicario qui, & quot 744. & 760. Quando a Parcho absolvi possint ibid. Casus Bullæ Cæne, vide Bulla Cæne.
- Cathacumbus Sanctorum sine licentia ingrediendum pena 442.
- Cathedrales Conc. Tridentini approbati a S. Pio V. & postea a Clem. XIII. iterum datis typis mendis expurgati 1071.
- Cathedralem Canonici quoad Ordines sacros, vide Canonici Cathedralium.
- Cathedrales quando non gravandæ sunt pensionibus 1017. Illarum fructuum deductiones quando, & sub quibus penis prohibita 1015. Earundem, & collegatarum Ecclesiæ restauratio quoniam finis prius facienda 841. & seq.
- Cathedralia capitula exempta quando, & quomodo puniri possunt ab Episcopo 834.
- Catholicorum communicatio in divinis an licita catholicis, vide Communicatio Catholicorum.
- Causa mixta fore, vide Fori Mixti.
- Causarum cognoscendarum commissio extra Urbem, vide Commissio causarum.
- Causarum decisio quando terminari debet 147. Et in quibus procedendum simpliciter & de placito, ac sine strepitu, & figura iudicii 144. & seq.
- Causarum dilationes, vide Dilationes causarum.
- Causæ civiles mercedem miserabiliter periturarum non liceant, sunt ab Ordinario etiam adversus Regulares extra clausura dependentes, non obstantibus ipsarum in Conservatorum computationibus, sicut intra clausura de penis 832.
- Causæ criminales Episcoporum hodie cognoscende sunt tantum a Papa 139. 193. Vide Crimina Episcoporum, & Criminales causæ eorumdem.
- Causæ criminales pro sententia sanguinis, vide Iudicium sanguinis, & Sententia sanguinis.
- Causarum cognitio olim committi poterat simpliciter monacho, sicut hodie 716.
- Causæ contentioles ceteris terminandæ sunt 1034. 1053.
- Causæ ecclesiasticæ cum beneficiis in prima instantia cognoscende sunt a locorum Ordinariis 1024. & seq. Et quæ excipiuntur ibid. Excipiuntur etiam cognitio super executione literarum Apostolicarum de capenda possessione beneficiorum ibid. Dicitur causæ terminandæ sunt interim intra biennium, & ut ceteris terminentur, in processu attendenda est nullitas iuristarum citationis, Jurisdictionis, & mandati ibid. Modus appellationis servandus in dictis causis 1212. 1025.
- Causæ matrimoniales circa vā distant, vel nullitatem hodie cognoscende sunt ab Episcopo iuxta Constitutionem Benedicti XIV. 484. aut 490. Nisi ad hoc consensum immemorialis favore Episcopo Inferiori 710. 677. Et in defectum Episcopi committi possunt iudicibus Synodalibus 1062. Vide Matrimoniales causæ.
- Causæ per dispositio in extrema voluntate alteri manifestata valet 310.
- Ceolus S. Spiritus, & Montis Pictatis salustium penæ 924. Vide Salustium.
- Celebratio Missarum, vide Opera Missarum.
- Censuræ, 677. Quando sint latae, & quando ferendæ sententiarum 434. eas absolventis pro pecunia penæ 578.
- Censuræ, & interdicta ab Ordinario promulgata publicari debent in suis Ecclesiis a Regularibus, ac servari 1041. & seq.
- Censuræ quid sint, & quando lictis 364. ad tot 396.
- Censio bonorum auferat Clerico ære alieno gravato 302. & seq.
- Charitativum subsidium, vide Subsidium.
- Choro additi cum alternativo servitio uti nequeunt

- unt Indulto absentia trium mensium, eis a Tridentino permisso 1013.
- Choro additi quoad horas canonicas, vide Hure canonice. Per 15. & 6. n. per substitutos debent divina celebrare 434. & 1013. Quando possint se invicem substituire 435. Quando teneantur recitare Officium B. Virginis ibid. et seq. An teneantur sub culpa recitare Officium defunctorum, Psalmos penitentiales, & graduales 437.
- Christina adhiberi debeat in Consecratione Euc. etia, & Altaris 432.
- Christina, seu oleum Infimorum consecrandum est quotannis ab Episcopo da. exco. 422.
- Christi memorem quis efficitur, nedom per Sacramentum fidei, id est Baptismum, sed etiam per fidem Sacramenti, id est Baptismi 445.
- Cinctus, horum nom. vineunt vasa sacra, & pretiosa, ac oblationes fidelium 89.
- Circumstantie peccati speciem mutant, ac etiam aggravantes intra eandem speciem aperiende sunt in confessione 746. & vide Confessio.
- Cisterciensis Abbates quoad Ordines conventus suos subditis. Vide Abbates Cisterciensis.
- Extra Claustra Religiosus degere nequit ad longum tempus sine licentia Sedis Apostolicæ, nec deputari ad servitia Principum, Episcoporum, & Cardinalis 479.
- Clausura monialium quantumcumque restituenda, & conservanda ad Ordinarios, invocato etiam auxilio oraculi secularis, sub pena etiam excommunicationis, non tamen relaxata, in magistratus illud deponentes 1030. Monialis eam frangens exiens & ac etiam supra tectum monasterii ascendens, incurrit excommunicationem Papæ reservatam ibid. Item neam introducens & etiam infantes cuiuscunque ætatis 1031. Que causæ exco. ab exte. 1030. & 1037. Licentia exco. interdicta est etiam Nunciis, & Congregationi Episcoporum, & Regularium 1031.
- Clausuram ingrediens sine docta licentia incurrit eandem excommunicationem, & hec a quibus, & ex quibus causis danda, licet agatur de monialibus Regularibus subiectis 1031. Superiores regulares quando, & quomodo in eam ingredi possint ibid. Constatum regulares tam ordinari, quam extra ordinari monialium Regularibus subiectarum eam semper ingredi docent cum iocio, & sub quibus penis ibid. In eam recipi nequeant Educanda, & tamule sine licentia Sedis Apostolicæ 1032. Postunt moniales extra monia exilientes transferri ad monasterium intra monia 1037. Eandem clausuram quando frangatur 372. & seq. Servanda, & servanda est ad Ordinarios in monasteriis etiam exemptis ibid.
- Clausuræ monialium Regularibus subiectarum custodienda, & conservanda causâ competiti etiam Episcopo, & quomodo 375. Et quæ in eas visitare possit 376. Affertur decreta visitationem, & ingressum concernentia ibid. & seq. Vide Ingressus in monasterium.
- Clericus conjugatus, vide Conjugatus Cleric.
- Clericus sive celebs, sive conjugatus fore privilegio privatus ob delictum, & a Iudice laico comprehensus & semper repeti potest ab Ordinario 940. Non amittit privilegium fore serviens alicui Ecclesie, licet ab Episcopo ei non adscriptus 941. & seq. & circa hanc adscriptionem quæ sit hodie disciplina 978. & seq.
- Clericus conveniri nequit coram Iudice laico, & pena ad illum trahenti 143. 145. Clericus autem convenire potest laicum in aliquibus locis coram Iudice ecclesiastico 147. Clerici nomine, etiam conjugatus, venit sola etiam tonsura initiatus 759. & 104. Ministri in Ordine non recepto quæque penam incurrat 700. & seq. Initatus etiam prima tonsura, dum lo. hatur, est excommunicatus immittens ipso facto ad privatum privilegium in 646.
- Clerici interdicti decedenti bonis quæ succedat 315. & seq.
- Clericus negotia secularia prohibita enumerant, 422. 472. & seq. Eis interdicta sunt servitia prestantia in multis laicorum 915. Et quæ artes eis permittit 917. Laicorum obsequio additi puniendi sunt ibid.
- Clericus & accusans suum aggressorem, vel malefactorum reum sanguinis cum protestatione, eum non intendere vindictam sanguinis, an fiat irregularis, vide Aggressor. Cogi potest citra lationem inmunditatis personalis ad muros custodiam ob necessitatem; quæ tamen prius cognoscenda est ab Episcopo 450. Vide Muros custodia.
- Clericorum incompetenti quibus panis puniendi 421. & seq.
- Clericorum habitus, vide Habit.
- Clericorum, & Mulierum cohabitatio, vide Cohabitatio.
- Clerici concubinari pænz, vide Concubinari Clerici.
- Clerici excessus, vide excessus Clericorum.
- Clerici vestis, vide Vestis.
- Clericus negotiator, vide Negociatio.
- Clericus arma interdicta, vide Arma.
- Clericus ære alieno gravatus, vide Arre alieno.
- Clericus per saltum promotus, vide per Saltum.
- Clericus peregrinus, vide Peregrinus Clericus.
- Clerici venatores, vide Venatio.
- Cleric. excommunicatus, depositus, & interdictus, vide Divina.
- Clerici Regulares non professi, sive seculares more Religiosorum in commune viventium promovendi nequeunt ad Ordines sacros sine sufficienti beneficio 871.
- Coadiutor quando, & a quo dandus est Episcopo 171. & seq.
- Coadiutor Parochi tenetur ad residendam, licet sit canonicus cathedralis, ut Parochus, & ad eam cogi potest, & dispensari nequit ab Episcopo 24. 934. Secus si ex institutione possit per alium servare 934.
- Coadiutor Parochi quibus qualitatibus prebendus esse debet 823. & vide Parochi coadiutores. Coadiutor Parochi assumi debet, cum opus fuerit, & sub qua pena, & quæ congrua ei assumenda 823. Dandus est Parochi leproso, cum assumptione congrua, & quæz 2701. Et quando dandus est in aliis casibus 879.
- Coadiutoria quando potest esse titularis ad Ordines suscipiendos 874. Coadiutoria cum finis inoffensione in quibus casibus hodie permittitur 1060. Coadiutoria amaritudo excluditur per consensum coadiutorii, nec datur invito 13.
- Coadiutor Canonici tenetur ad residendam localem, non autem ad interestantum choro 1013.
- Croces nequit prima tonsura initiari 84.
- Crociatus sacerdos, vide Sacerdos crociatus.
- Crociatus Subdiacono, & Diacono non concelebrant alenibus ad Præbyteratum 84.
- Crematorium polluitur per sepulcrum excommunicatorum, & quorum 424. Et ex quo alio capite, ac quando intelligitur reconciliatum 428. Pollutum reconciliandum est aqua solemniter benedicta 424. Et calavera ibi sepulta quando extrahenda ibid.
- Cognatio legalis a quibus, & inter quos contrahatur, & qui adoptare, & adoptari possint, & ad eam faciendam quæ conditiones a jure requirunt 928. & seq.

de Reg. Alia est perfecta, quae abrogatio dicitur, altera imperfecta, & quomodo utraque fiat ibid. Et ex utraque oritur impedimentum matrimonii, impediens, & dirimens ibid. Retellitur error Bulgari, qui sententia ex ea, nullum impedimentum oriri 526. Filius adoptans, durante etiam adoptione, potest contrahere matrimonium cum filia adoptata 527. Si hæc cognitio superveniat matrimonio, debitum conjugale non impedit ibid. Iner quos oritur matrimonii impedimentum 527.

Cognatio spiritualis contracta ex Baptismo, & Confirmatione ad quos extenditur 521. 523. 524. 525. & seq. Non contrahitur a tenente in alterutro Sacramento procuratoris nomine 526. Nec a tenente in Confirmatione si non est confirmatus 524. An contrahatur per dictum Sacramentum collatum oleo infirmorum 55. Hoc impedimentum a quibus, & iner quos tantum hodie contrahitur 520. 521. 523. 526. Non contrahitur a Patre, vel Matre levante de sacro fonte, vel etiam baptizante proprium filium ex necessitate; secus si sine necessitate, & dispensari deberent ab Episcopo pro petitione debiti conjugalis, non vero pro resolutione respectu partis innocentis 521. Contrahitur tamen a Patre, vel Matre etiam ex necessitate levante, vel baptizante propriam prolem fornicariæ susceptam ibid. Non contrahitur per Cathesismum, ut olim 523. 524. Non contrahitur a Patre, non confirmatus suscipiente infante in Confirmatione; an contrahatur ex collatione sacramenti panis etis inter Contesarium, & Penitentem controversum doctores 526.

Cohabitatio Clericorum & Mulierum quæ prohibita, & sub qua pæna 255.

Cohabitatio sponsi in domo sponsæ ante contractum matrimonium prohiberi potest sub pæna arbitraria, non sub pæna supri 651.

Collatio Beneficiorum intra quod tempus fieri debet, nempe Jurisdictionis laicalis, ecclesiasticalis Curarum Ecclesiarum, Episcopatus, Archiepiscopatus 50.

Collatio terrena, vide Jejunium.

Collatas, & exactiones Ecclesiæ, & ecclesiasticis personis sine auctoritate Apollolica imponentium, ac clericorum eas solvendum pæna 460, ad tot 461. Vide Onera Ecclesiastica.

Collectores ipsorum, vide Spoliatorum.

Collectores elemosinarum pro subsidio terræ sanctæ, vide Quætores elemosinarum.

Collectores misarum, vide Misarum onera.

Collegia Romana Curie hodie nequeunt promovere a doctorum 1009.

Collegia Scholarum, vide Scholarum Piarum.

Collegii Ecclesiastici Urbis Rectori competit præcedentia super Episcopos ibi degentes et Convictores 130.

Collegiarum Canonici quoad Ordines sacros, vide Canonici Collegiarum.

Collegiarum Ecclesiarum restructio, vide Cathedralium Ecclesiarum.

Comæ nutritio, & adscriptio vulgo Parrucæ clericis interdicta, & ejus delatio in celebratione Missæ a 1910 Papa dispensata 216, & seq.

Comites Palatii hodie nequeunt creare doctores pro obtinendo Episcopatu 919, 1009.

Commenda ad Ordines suscipiendos potest esse titular 874.

Commensus Regularium sunt Regularibus danda 27. In commendam quæ Ecclesiæ, & alia pia loca Cardinalibus non danda 269.

Commendatarii monasteriorum nequeunt institui, aut delituere Priores conventuales, ac Monachos corrigere 1053. 700, III.

Commissio casuum cognoscendarum extra Urbem demandanda est præter Ordinarios, Judicibus in Synodo designatis 95. Et servanda sunt Regula præscripta in cap. XXI. de Officio, & potestate Judicis deleg. 95, 141.

Complex peccati contra VI. præceptum quando valde, & quando non absolvin, & quam pænam absolvens incurat, & quando valide, sed illicito absolvere possit 635.

Communitas licet quando teneatur ad Ecclesiæ reparationem 1018. Vide Restauratio.

Communitatio ultimarum voluntatum, vide Voluntatum ultimarum.

Communicatio catholicorum in divinis cum hæreticis, & schismaticis, an in praxi licita, asserunt instructio Congregationis de Propaganda fide, & resolutiones variorum datorum universalis Inquisitionis 762, ad 755.

Communicatio cum excommunicatis vitans sub qua pæna prohibita 701. Qui cum eisdem communicantes excusentur ab illicitis excommunicationis minoris 772. Cum autem ab Innoc. III. in ejus decretali Nuper, relata tit. de sent. excommunicat. non exprimat quæ sint, ut hic suppleatur quod omnis est in corpore huius Operis, ibi enunciantur in capitulo Greg. VII. relato in Can. III. Quoniam similis causa XI. Q. III. de quo Innoc. mentionem facit in altera ejus decretali 772 in doli relata dicto tit. quæ videntur pag. 774.

Communicatio cum excommunicatis vivis interdicta, ac etiam post eorum mortem 414.

Communio paschalis administrari potest a Regularibus suis familiaribus, ac pauperibus in eorum hospitalibus degentibus 718.

Communio paschalis fierenda est semel in anno tempore paschali, & contrarium assertum excommunicatis est 748. Intra id tempus fierenda est in Ecclesiis parochialibus, & in aliis faciens non satisfaciit præceptum 749. Etiam si eam recipiat in Ecclesia cathedrali, aut in vice 750, & Roma licet eam recipiat in Ecclesiis Patriarchalibus S. Joannis in Laterano aut S. Petri in Vaticano ex decreto Innoc. XI. sub die 5. Feb. 1681, relato a Bened. XIV. Instit. Ecclesiastica XVIII. n. 11. Quod decretum per errorem omisit in corpore huius Operis. Die Paschalis nequit administrari a Regularibus 742. exceptis eorum familiaribus 718. 749. Non tamen familiaribus monialium 719. Asseruntur propositiones præscriptæ 750. Non satisfaciens huic præcepto incurrit pænam interdicti ab ingressu Ecclesiæ, quod in aliquibus locis est ita sententia, ut Romæ 750. Item privationem ecclesiæ sepulture ibid. & seq. Quando hæc pæna, & quomodo executioni demandanda est a Parocho 751. Quando Sacerdotes non celebrantes tempore paschali teneantur Eucharistiam sumere in Parochia 749.

Communio sacramentalis quotidianæ perceptio quando, & quibus permittenda 890, & seq. Vide Eucharistia.

Concilia provincialia olim semel in anno cogenda, hodie quolibet triennio, & quæ causæ excusent 259. 558, & seq. & 1001.

Concilio calusecumque decretis Papa derogare potest absque ejus specialia mentione 351. 1071.

Concilium Tridentinum, vide Trident. Concilium. Conceptio R. Virginis Mariæ 460. 815.

Conclavia tempore, vide Cardinalium domum.

Concordata Regni Neapolitani circa Clericos 146.

Concubinarii Clerici beneficiati, & parochi quando puniendi, & privandi fructibus, & beneficio 217. 1067.

Concubinarii Episcopi denunciatio cui hodie facienda
211. Concubinarii Missam quando liceat audire
229, 230.

Concubinatus pæne 664, 1000.

Concurrit ad parochiam differt potest, dummodo elec-
tio parochi fiat intra sex menses, si parochia va-
caverit in mensibus episcopalibus, & intra qua-
tuor si vacaverit in mensibus reservatis 36. Ad
eum in calu resignationis parochie in manibus
Episcopi non sunt admittendi ejus consanguinei,
affines, & familiares 258. § 7. Secus si vacet per
obitum ibid. In eo qui preferendus ex approbato
264. Concurrit ad parochiam quomodo peragen-
dus 1030. Intra quod tempus, & quomodo inter-
ponenda appellatio a mala relatione Examinato-
rum, & ab irrationabili iudicio Episcopi ibid.
Quando sit nullus 1021. & seq. Quando est nul-
lus, collatio devolvitur ad Sanctam Sedem 1020.
Fieri potest ab Episcopo de parochialibus etiam
S. Sedi reservatis, & quomodo ibid. Quomodo de-
bet se gerere Episcopus cum Justice appellatio-
nis ibid. Cui adjuvanda parochia post sententiam
Judicia, ad quem appellatum est ibid. Epi-
scopus debet eligere quem ceteris magis idoneum
iudicaverit ibid.

Conditiones turpes adjectæ Matrimonio ejus substan-
tia non repugnantes illud non invalidant 511.

Conductor quando expelli possit ob non solutam pen-
sionem, & quando ei facienda est remissio pensio-
nis convente 297. Eam non solventi non datur
purgatio moris ibid.

Contra omnes Confutematis quæstiones, vide Quæstiones
elemenataryum.

Confessarius secularibus limitari potest ab Episcopo fa-
cultas ad confessiones audiendas quoad locum,
tempus, & genus personarum 973. Nequeunt illas
audire in domibus privatis, & sub qua pæna
974.

Confessarius Regularis quicumque prerogativa præ-
dictis sine Episcopi diocesani licentia audire ne-
quit confessiones secularium 958. & seq. Neque
vi Bullæ Cruciatæ, Jubilæi, ibid. & 1075. § 7. Ap-
probatus autem ab ejus Generali, aut Provincia-
li audire potest confessiones secularium suorum
continuum commensalium sine approbatione
Episcopi 971. Approbatus ab Episcopo in sua
diocesi nequit audire in alia diocesi Confessiones
subditorum Episcopi approbantis 971. Approba-
tus pro secularibus, non intelligitur approbatus
pro monialibus, etiam Ordini Regulari subiectis
ibid. Et vide Confessarius monialium § 7. Appro-
batur potest cum limitata facultate tam quoad lo-
cum, quam quoad tempus, quam quoad genus
personarum 971. Et contraria propositio procrip-
ta 973. § 7. Semel approbatus potest quocum-
que tempore etiam palchali confessiones audire
975. Item confessiones infirmorum sine licentia
Episcopi, & parochi 971. Tenetur silem audire
confessiones apud ipsos relinquere, & ad id cogi
potest sub pæna suspensionis ab audiendis Con-
fessionibus 971. Ad quam relaxationem Romæ re-
tinetur tam Regularis, quam secularis sub eadem
pæna ipso facto incurrenda 974. § 7. Approba-
tus ab ipsomet Episcopo examinator iterum nequit,
neque suspensivæ superveniente causâ, Sedi dum-
taxat Apostolicæ significanda; potest tamen eum
iterum examinare, si approbatus fuerit ab ejus Vi-
cario, aut ab antecessore Episcopo 974. § 7. Omnes
simul Confessarii ejusdem conventus suspen-
di nequeunt, inconsulta Sede Apostolica ibid.

Confessarius nequit absolvere a calibus Episcopo re-
servatis, & contraria propositio procripta 973.
§ 7. Absolvere tamen potest ab iisdem calibus

moniales Regularibus subiectas cum facultate sub
Superiore, exceptis his, quos Episcopus sibi re-
servaverit in materia clausuræ, turgentem delegant
ipsius Jurisdictionem 973. Etiam in ipse reproba-
tus, eas audire nequit, & contraria propositio pro-
scripta 974. Regularis Confessarius Missionarii
quod confessiones audiendas quibus legibus obli-
gantur ibid. & 975. Confessarius quicumque
quo loco, tempore, & habitu indutus eas audire
possit ibid.

Confessarius regularis pro audiendis suorum Religio-
rum confessionibus non indiget approbatione
Episcopi, sed sui Generalis, vel Provincialis 976.
Secularium confessiones nequit audire sine ap-
probatione Ordinarii, exceptis eorum famili-
bus 747. Confessiones eorum ipso facto valide
sunt 748. Vide Familiares Regularium.

Confessarius novitiorum solus audire potest eorum
confessiones, deputari tamen potest aliis si in so-
no a Superiore locali 977.

Confessarius quicumque vi Jubilæi, & Bullæ Cruciatæ
nulliter audit confessiones, nisi approbatus fuerit
ab Ordinario loci 1075, & seq.

Confessarii jurisdictioni non sufficit probabilis 976. & seq.
Confessarius monialium Regularibus subiectarum ne-
diget approbatione Ordinarii § 7. licet sit Gene-
ralis, aut Provincialis, quia tamen hi non indigent
in Regno Hispaniarum 748, 970.

Confessarii monialium ordinarii, & extraordi-
narii a quibus, & quomodo debent approbati, &
eos removens, non tenentur manifestare causam
Superiori 1040. Tam ordinarii, quam extraordi-
narii quas leges observare debent ex Contextu
Bened. XIV. & quas penas incurrant eas non ser-
vantes 971. & seq. Extraordinarii monialibus Or-
dini Regulari subiectis deputandi sunt a Superiore
Regulari tam ex clero seculari, quam Regulari
etiam alterius Ordinis, & quæ regulæ ab his ser-
vandæ 1038. & seq. Toties, quoties ab Episcopo
removeri possunt, si ejus Superioris in iustis
negligentes sint in removendo 970.

Confessarius approbatus pro uno monasterio non intel-
ligitur approbatus pro alio, nec approbatus pro
una vice intelligitur approbatus pro altera ibid. &
971. § 7. Hac approbatione indiget Confessarius
monialium etiam Cardinalibus subiectarum,
971. Quorum monialium Urbis Romæ confes-
sarius examinatur ibid. Quas penas incurrant mo-
niales confessionem emittentes eorum ordina-
rio, durante extraordinario, durante extraordi-
nario 972.

Confessio nulla in Ecclesiis Regularium visitari neque-
unt ab Episcopo 975.

Confessio sacerdotum olim facienda erat Archiepiscop-
tero, secus hodie 92.

Confessio facta cum Presbytero hæretico nominatim
excommunicato vitanda, & an sit valida in articulo
mortis 766.

Confessionem Regularium quando liceat eorum Superi-
oribus audire 840. In articulo mortis quilibet
faciens excommunicatus etiam vitandus est
audire potest, deficiente Confessario approbato
840. & seq. Extra dictum articulum nequit audire
confessionem etiam venialium 843.

Confessio debet esse integra quoad numerum, speciem
& circumstantias peccatorum etiam occultorum,
& contraria propositio procripta 837. Etiamque
tenens inculpato ipso facto excommunicacionem
ibid. Peccata oblita in confessione necessario qua
confiteri debet cum in memoriam redeunt, & con-
traria propositio procripta ibid. et seq. Circumstan-
tiae species aggravantes etiam appendenda ibid.
Appendenda etiam Confessario iterum confite-
nti.

- factus peccati, & contraria propositio proscripta.
- Confessionis minister est solus Episcopus, & sacerdos ordinarius, & delegatus habens jurisdictionem 838.
- Confessio peccatorum mortalium cum circumstantiis speciem mutantibus precepta est iure divino, & facienda est ab omnibus cum ad annos discretionis pervenerint, quæ ex precepto Ecclesiæ tamel in anno facienda est, & iuxta praxim Ecclesiæ tempore quadragesimæ 746. 747. Suscipitur etiam Confessio venialium ante communionem paschalem ibid. Coram quo sacerdote olim, & coram quo hodie facienda ibid. Eam emittens coram sacerdote regulari ab Episcopo approbato, satisfact præcepto annuæ confessionis, & damnatur error Joannis de Polacco contrarium asserentis 747. Afferuntur propositiones proscriptæ circa Confessionem 750.
- Confessio debet esse secreta, & per literas inter absentes prohibita 750. Et expiscatur decretum id prohibens, & correctæ est sententia Suarez 750. 834. & seq. Facta laico in articulo mortis in quo sita sit; item facta diacono 670. & seq. Vide Diacono facta Confessio. Illam ad presbyteratus Ordinem non promoti audientis pena 702. & seq. Eam audire nequit etiam venialium Regularis quæcumque prætervixit decoratus sine approbatione Episcopi diocesani 958. & seq. Eam in vim Bullæ Cruciatæ, & Jubilæi 1075. & seq.
- Confessio integræ an faciendi sit etiam tempore pellis 926.
- Confessio annua, vide Confessio peccatorum.
- Confessio sacramentalis an singulari mensibus sub mortali faciendi sit a mortalibus 773.
- Confessio reorum spontanea quando eis non suffragetur 166. & seq.
- Confirmatio Episcopi olim peninhat ad Metropolitanum, hodie ad Papam in Confitorio 43.
- Confirmatio electioalis, vide Electio.
- Confirmatio presentationis ad inferiora beneficia, etiam Jurisprudentibus, vide Electio.
- Confirmationis sacramentum conferri potest ab Episcopo in Ecclesiis Regularium etiam non parochialibus 813. 816. Illud conferens in propria diocesi aliena subditis sine licentia ipsorum Ordinarii peccat, sed non incurrit suspensionem, nec si in aliena diocesi proprio subdito primam Tonfuram privatim conferat ibid. Ad hoc conferendum subditis Abbati commendatario potest vocari quilibet Episcopus, secus si Abbatia, licet exempta, sit intra limites alterius diocesis 827. Eius minister extraordinarius potest esse non Episcopus 19. Cum oleo tamen & chrismate ab Episcopo benedicti 73. Ordinarius est solus Episcopus ibid. An valida sit collata cum oleo infirmorum, & an inde oriatur cognitio spiritualis inter tenentem, & confirmatum, & hujus patrem 75. Eius administratio vetita est Græcis in eis talis, & infirmorum adjuventium illis post Baptismum facta; Græcis vero Orientalibus permittitur ea, Collata a presbyteris Græcis conferri debet ab Episcopis latinis sub conditione 75. Et quando hæc conditio adhibenda ibid. & idem iterandum, si ex dispensatione Apostolica Episcopus latinus ordinaverit aliquem a presbytero Græco baptizatum ibid. Ipsius materia adæquata est simul impositio manuum & Chrismi 74. Collata cum solo oleo sine balsamo iterum confirmari debet sub conditione 75. Hoc sacramentum non suffragatur, nequit prima tonsura, & minoribus ordinibus inservit 923.
- Confraternitas Consonis de Urbe, vide Quætores elemosynarum. Confraternitas erecta in Ecclesia S. Thomæ de Urbe poterat olim ferre interdictum personale, secus hodie 710. Confraternitas quætores, vide Quætores elemosynarum. Confraternitates laicorum, quæ functiones competunt 457. & seq.
- Conjugii ad Ecclesiam in quibus causis, quomodo, & cujus auctoritate extrahendi 465. & seq. Pæna ab illa indebitè extrahentium 467.
- Congregatio Judicis circa libros prohibitos, vide Regula X. Iudicis.
- Congregationis missionis presbyteri præfati nequeunt parochias seculares 367. & seq. Eorum vota simplicia a quibus dispensari possint ibid. Stabilitatis votum presbyterorum missionis a quo dispensari possint 367. 368.
- Congruus Vicarius perpetuus parochialium quæ hodie assignantur, & quæ emolumenta comprehendat 839. 840. 1068. Congrua coadiutorius Parochorum assignanda 843. Et quanta 270. 880. Et prius Parochio infirmo, quam coadiutori, & si pro hoc Ecclesiæ redditus non sufficiant, cogendi sunt Parochiani ad subsidia ibid. ei alimenta 270.
- Congregatus Clericus quando eandem possit beneficiis, & promoveri ad sacros Ordines remanens in seculo 232. 234. 235. Et quando eandem possit privilegiis clericalibus, & quando non, 234. & seq. Et illustratur decretalis Ex parte tit. de Clericis conjug. Coniugati æquales vigiles consequi possunt æternam beatitudinem 2. & 4.
- Coniux de consensu uxoris post matrimonium consummatum professionem religiosam emittere potest, & an uxor teneatur Religionem ingredi, aut votum simplex castitatis emittere, & converti, & an hoc votum semper emittere teneatur 354. & seq. An quando iniungendum sit 355.
- Consanguinitas usque ad VI. & VII. gradum olim interdicebat impedimentum initus matrimonium, hodie usque ad IV. duntaxat 530. 531. 532.
- Consecratio Ecclesiæ solum catholicis, & parochialis suadet 413. Illius consecratio, & dedicatio idem sanatur 414. Non est faciendi sine dote 437. & seq. Et quæ Ecclesiæ excipiat ibid. Fieri debet ab Episcopo cum chrismate, & quidem diocesano, vel alieno de ejus licentia, licet agatur de Ecclesiæ Regularium exemptionem, nec de puriori potest Abbas, vel quicumque alius non Episcopus 417. & seq. 423. Pæna Episcopi cum consecrantis sine licentia diocesani ibid. & seq. Hæc consecratio recentior inter Pontificales 417. Quomodo Ecclesiæ Regularium consecrari possit ab Episcopo non diocesano 412. & seq. Nequit consecrari ab Archiepiscopo sine licentia diocesani ibid. Nec a Cardinalibus in aliena diocesi sine licentia Papa 827. Abbas nullus potest dare licentiam quicumque Episcopo consecrandi Ecclesiam sui Territorii 412. Dicitur consecratio an fieri possit diebus non festis 414. Episcopi plures convenire possunt ad consecrationem, sed unus tantum linere debet duodecim Cruces ibid. Semper fieri debet cum Missa celebranda ab eodem Consecratore, excepto tunc, quod fatigatus labore non possit celebrare, ibid. & seq. Consecrata quando iterum consecrari possit 415. A solo Papa concedi potest facultas non Episcopo cum consecrandi 416. De Consecratione, seu dedicatione fieri debet anniversarium ibid. Et debet consecrari cum expositione Reliquiarum 417. Non est iterum faciendi, si Altare fixum amittat consecrationem 421.
- Consecratio Episcopi non est differenda ultra tres menses, & prorogatio ad sex menses non suffragatur

31. Excepto casu impedimenti, & eam differentiam paxa 31. An si ex gratia diffinatur, opus sit expressa derogatione Trid. ibid. Huic interese debent expressa 56. Unctio in hac consecratione non est de jure divino, est tamen apud Latinos antiquissima ibid. Et asubdenda in consecratione. Episcopi latini, secus greci 72, 73. Dicitur consecratione munus, licet agatur de Episcopo Cardinali, hodie intra tres menses non suscipiens, teneatur ad fructuum restitutionem, & si neque intra sex susceperit, ipso jure est privatus Ecclesia 936. Nec Major Penitentiarium ei fructus condonare potest, neque titulum convalidare 937.

Consensus capituli, vide Capituli Cathedralis consensus. Conservatores Regularium extra claustra degentium, non possunt cognoscere causas civiles mercedum militabilium personarum, sed Ordinarius 832. Eorum requiritur, & quas causas cognoscere possint 851, & seq. Et quas penas indigere ibid. Hodie procedere nequeunt contra Episcopos ibid. Qui ad officium Conservatorum alium possint, ibid. Ad quarum personarum causis cognoscendis se extendat eorum facultas 853. Sunt exempti a Jurisdictione Episcopi quoad eorum munia ibid. Quem notarium sibi eligere possint ibid. Novissima Constitutio Clem. XIII. circa ipsorum facultatem 859, & seq. Monitum Benedicti XIV. circa tractatum Patris Mariæ Forti, extendentis ultra limites ipsorum Jurisdictionem 556.

Consilium capituli quando adhibendum ab Episcopo 558.

Constitutio Martini V. seu Articulus circa communicationem cum excommunicatis 751. Constitit Sixti V. *Sanctum*, & *Julius* quoad Ordines conferendos, & recipiendos reducta est ad terminos juris communis a Clem. VIII. exceptis penis quoad simoniacos ordinatos 938. Constitutio Innoc. X. *De re parvis* & altera *Interdum* & quoad Conventus Regularium 882. Constitutio Innoc. XII. *Speculatores* quoad Ordines suscipiendos 872. Et altera *Nuper* quoad Jurisdictionem Episcopi in Conventibus Regularium 886. Constitutiones Apostolicæ, Bullæ Cæne, & contra sollicitantes in confessione asserunt omnes, etiam Orientales 641, 646. Eadem, & aliæ quando legende a Regularibus 691.

Consuetudo peccati, vide Confessio. Consuetudo condendi testamentum a beneficiatis, vide Testamenti condendi consuetudo. Consuetudines præjudiciales Ecclesiis & Ecclesiasticis reprobantur 18. Item exerciticia, quæ sunt Ordinis Episcopalis sub pena excommunicationis ibid. Et quid respectu graecorum 19. Item non servandi interdichum a Regularibus ibid. Consuetudines varieg. CV. abrogatæ referuntur 10. Iniquas consuetudines observare jurantis pena 183.

Consultus verbum apponi solet in Decretalibus ob dubium facti 128.

Consultores S. Officii revelantes causas, & materias ad illas spectantes, ipso facto incurrunt excommunicationem Papæ reservatam. Item permittebant, ut eæ revelentur 616.

Contractus antichresii in quo situs, & prohibitus 672. Contractus censui, vide Censui. Contractus locationis, vide Locatio. Contractus conductionis, vide Conductio. Contractus mobilia prohibitus 204, & 678. Contractus societatis qualis prohibitus 676. Contractus trius, seu contractus trium contractuum in quo situs, & an licitus 677. Contractus venditionis cum pacto redimendi quando licitus 204. Contractus venditionis vulgo a credentia quæ constitutiones habere debeat, ut sit licitus 679. Contractus usurarius. Vide Usura.

Contritio peccatorum qualis debeat esse, & contrariae propositiones proscriptæ circa dolorem 835, & seq.

Convalidatio matrimonii nulli a quo obedienda, & quomodo executioni mandanda 549, ad 554.

Conventicula occulta facientes, & ea non revelanda pena 627, 628.

Conventuali Missa, vide Missa conventuales.

Conventus novi olim a Regularibus erigi poterat de licentia tantum Episcopi, secus hodie 713, 714. 714. Conventus Regularium numquam suppressi qui subiacent visitationi, & Jurisdictioni Episcopi 406, 407. In suppressis quid hic agere possit 407, 408. Et quæ in suppressis, & polica restituta ibid. Et asserunt decreta horum visitationem, & in iis Jurisdictionem Episcopi concedenda 407. ad tot 410. Item Conventus numquam suppressi qui fundati tam ante diem 21. Junii 1615, quam post, quando visitati possint, & quæ jura in iis Episcopo competant 883, 884. Quæque in suppressis, & polica restituta ibid. Asseruntur dubia, & declarationes Congr. super statu Regularium circa dicta jura ibid. ad tot 886. Et quæ jura exerceat possit in conventibus post recuperatam exemptionem 886. Conventum novum erecto, vide Erectio conventuum.

Conversus Religiosorum veniunt nomine Religiosi 760.

Conversus moniales valide proficuntur ante annum, completum probationis 1049.

Convivia facienda a Canonico rite recepto, vide Prandia.

Corporis defectus qui, & quando inducant irregularitatem 84. Eius defectus an indicat irregularitatem, relinquuntur iudicio Episcopi 84.

Corporis Christi sacramenta, vide Processiones.

Credere in genere quidquid credit S. Mater Ecclesia non facit ed. 5. Vide Fidei dignitas.

Crimen non præsumitur in decto locorum statio, sed aliquando id fallit 175, 176. Crimen maleficium est mixti huius 695. Crimina Episcoporum habent a quo committenda 1057. Vei enim cogit committenda est a solo Papa, & modis eundem cognitionis peragende ibid. 533, 534, 537, 1005. Crimina, ob quæ Parochus ipso facto privatus sit, & ob quæ privari possit 555, 556.

Criminales civilæ graviores Episcoporum, vide Crimina Episcoporum. Criminales processus ex officio scribentis pro sententia tanguntur sit irregularis 477.

Criminus impedimentum dirimens matrimonium ob secundum contractum, consistens primo, indicatur dumtaxat, & si utraq; pars est contra de matrimonio consensu alterius 516, & 1074. Adulter post mortem conjugis tenetur ducere licet deponatam, neciam prius legatim ad ipsius petitionem 516, 518, 1074. Si tamen pars innocens certior facta de alterius conjugio pergit cum eo maritaliter vivere, idem impedimentum, incurrer 516. Olim pars adultera injungenda erat poenitentia, ut aliam ducere non posset in uxorem, sed hodie pro foro externo commutatur est in varias penas 517, 1000. Et illustratur Decretalis Innoc. III. relata in cap. VII. *Præter*, de eo qui duxit in matrimonium 518, 1074.

Cruciata, seu expeditio pro recuperatione terræ Sanctæ, vide Crucisignationum.

Crucisignationum & expeditio pro recuperatione Terræ Sanctæ quando incipit 358, 359. Hodie non viget, neque privilegia ob eam concessa ibid. & 360.

Cruz Altarium, & Processionum non est benedictio de precepto, sed benedictio potest privatim a simplicibus

placi facerdotis 434. Sine ea non licet celebrare, nec sufficit ea posita super tabernaculum, ubi observatur Eucharistia 435. Non debet esse tam exigua, ut videri commode nequeat ibid. Non necessarium ponenda in altari, ubi est Crucifixus sculptus principaliter ibid. An sit apponenda in altari, dum celebratur Missa, ubi Eucharistia publice prostrat ibid.

Cultura prædiorum propriorum penmissa est Regularibus, ac Clericis 329. 472.

In Curia romana residentium privilegium 730.

Cautio morum quando faciendi a Clericis, vide Morum custodia.

Cryptas Sanctorum sine licentia ingredientium paria 449.

D

D Ammi dati ab animalibus a quo, quomodo, & intra quot dies cause cognoscendæ, & præter om. pinationem paria pecuniaria cum solvenda 714.

DEBET, hoc verbum non semper importat necessitatem, nisi ob maximi momenti circumstantiam, sed tanquam benevolentiam 459.

Debitum conjugale reddendum est leprosis, excepto casu notabilis detrimenti residentis 519. Etiam reddi, & peti potest a Patre, & Matre baptizante ex necessitate proprium filium 521. Et vide Cognatio spiritualis. Secus tamen, si prius fuisse hereticæ susceptæ, in quo casu esset etiam matrimonium nullum 517.

Decimæ cui solvenda 1053. Prædiales percipi nequeunt a laicis 281. Eas non deberi, Regulares prædicantes, & earum solutiones non suadentes, quam penam incurram, & an hodie teneantur dictam solutionem suadere 333. & seq. De quibus regularibus solvenda a Beneficiis 328. Item a Regularibus 330. Et eas non solvendum penam 1053. & seq. Et de quibus rebus a laicis 328. Personales, & minutæ hodie fere ubique obsolescere 331. & seq. Eas usurpationem, earumdemque solutionem impediunt, ac consentientium penam 335. Decimæ solvenda Principibus ab ecclesiasticis ex concessione Papæ 335. Earum solutio olim instituenda erat a Regularibus in suis congregationibus 334.

Decisio causarum quando terminari debet, & in quibus procedendum sine figura iudicii 141. & seq.

Decreta de alienatione rerum Ecclesiæ quomodo a Jure interponenda 216. 457. Et quis iudex hodie quæcumque decreta interponere possit 123.

Decreta Tridentini quoad reformationem Regularium, vide Tridentini decreta. Decreta varia quoad appellationem 204. & seq.

Decretales illustratæ referuntur in Elencho II. Capitulum exceptorum ex Decretalibus in hoc Opere relatis a pag. 789. ad tot. 806. Hoc signo 457. indicantur.

Defectus corporis qui inducant irregularitatem, vide Corporis defectus.

Defurmatas corporis, vide Corporis defectus.

Defunditionem cadavera condenda in tumba intra terram, & deposita supra, amovenda 324. Et exenterantium penam 345. In defunditionum Missis quando possit administrari Eucharistia 392.

Degradatio tam verbalis, quam actualis, ac solemnis contra quoscunque distributive Clericos coram quæ, & quibus olim, & coram quot, & quibus hodie faciendi 738.

Deiunctio a statu clericali idem est ac depositio 668.

Delegatus non a Papa cuius auctoritas esse debet 99. Delegatus a Papa quibus qualitatibus prædictus esse

debet ibid. An eadem qualitates requiruntur in subdelegato a delegato a Papa ad aliquem particularem articulum ibid. Ipsius Jurisdictionis non exprimitur per mortem delegantis, si is fuerit contestata sine citatione per edictum peremptorium, si per triam citationem 97. Potest absolvere actorem excommunicatum 98. Delegatus Papæ in punitione Episcopi rebellis, vel contumacis debet servare ordinem præscriptum in cap. II. *Quæ Titulari de Offic.*, & potest iudic. delegat. 94. Et circa penas attendere debet disposita a Trident. Cap. V. Sess. XXIV. de Reformat. 95. Illius potestatem impediens penam 94. Delegati Papæ sententia etiam iniqua executioni danda, est a Iudice ordinario tanquam iure executor, & non mixto 98. Et quid agere debeat ne peccet illam exequendo ibid. Eam tamen exequi non debet si sit invalida ibid. Delegatus, qui subdelegavit, si sit excommunicatus, vel mortuus, appellatio interponenda est apud Papam 99. Quando delegatus remittere debeat actorem excommunicatum ad excommunicatum 98.

Delicta non gaudent alibi ecclesiastico quæ hodie 454. ad tot. 470. Delicta puerorum, vide Puerorum delicta. In Delictis Clericorum quomodo procedendum 140.

Delinquens Regularis extra claustra, vide Regularis quoad delicta. Regularis circa personas intra septa monialium etiam Regularibus subiacentibus, & circa claustrum, & eorumque administrationem puniri potest ab Episcopo tanquam Solis Apostolicæ delegato 1047. & seq. Si vero sit Milicianus degen. extra claustra puniri debet a suis Superioribus ibid., & vide Miliciani Regulares. Delinquentes puniuntur in eo in quo deliquit 454.

Denunciatio hæreticorum faciendi, & quas penas incurrit eam omittens 614. & seq. Etiam a Regularibus respectu suorum confarum, quam aliorum ibid. Quæ facta, non erunt multilanda, neque puniendi pro suis excessibus per quinquennium, inconfutis Inquisitoribus, & quid hodie de præci 616. Denunciatio intra quod tempus faciendi, & quas penas incurrit eam omittens 617. Et quid, si facta fuerit elapso tempore ibid. Affertur decreta in quibus casibus faciendi est hæretici denunciatio contra propositiones præscriptas 618. Quas ex his afferentes, & docens denuncianda sit ibid.

Denunciations faciendi pro matrimonio contrahendo dispensari possunt pro matrimonio consensiente 503. Olim non præscriptum erat quoties faciendæ erant, & quibus diebus, hodie ex Tridentino ter fieri debent a proprio Parochio tribus continuis diebus festis inter Misarum solemnia 507. Olim Episcopus non poterat super his dispensare, sed hodie ex Tridentino ibid. Parochus, aut Religiosus prædictus adhibere matrimonio sine prævis denunciationibus puniendi sunt pena suspensionis ab Officio per triennium, a qua postquam lata, est ab Episcopo nequeunt absolvi nisi a Papa 506. 989. Si autem Religiosus nullum habet officium cum jurisdictione, puniendus est pena arbitraria, sicuti & contrahentes 508. Teiles vero scientes intercessentes, puniunt etiam postea pena excommunicationis 989.

Deprædatorum penæ, vide Raptores.

Deputati seminarii, vide Seminarii erectio.

Derelictorum origo quoad Ordines suscipiendos vide

Originis locus.

Derogatio casuumque Concilii fieri potest a Papa absque eius specialis mentione 351. 1072.

Detraho in monasterio ob delictum hodie obsolevit, & quæ pena ejus loco successit 166. 576. 389. 649.

690. 736. Dicta deest ad tempus cum suspensione habitus regularis obolevit 706.
- Devolutio beneficiorum Juris Patronatus laicalis, & Ecclesiasticis post cuius temporis lapsum ad Superiores Antiquos detur 50. An detur purgatio morae jam instituta post lapsum temporis ibid. Tempus praefixum computandum est a die notitiae, non a die vacationis 51.
- Diabolus ad maleficia, & furtilegia consulens poena 691.
- Diaconus vi suae ordinationis potest solemniter baptizare, requiritur tamen licentia Parochi, alias usurparet illius Jurisdictionem 704. & si est Parochus, potest absolute suos Parochianos baptizare, & §. 7. corrigitur mendum Cardinalis Petra cetero circa hoc diminutum decretum Congr. Concilii ibid. An efficiatur irregularis exercens actum Ordini sacerdotali adnexum, puta benedictionis ibid. Diaconi matrimonium contrahentes poena 231. & seq. Diacono facta Confessio, de qua mentio est in Decretali *Fares* de furtis in quo sita §. 7. & offendit error, qui in eadem Decretali inest 670. & seq. Diaconus quoad huius Ordinis suspensionem, vide Ordines.
- Dies festi quot 160. In his prohibentur actus iudiciales ibid. Dies festus S. Francisci Assisiensis olim erat de precepto 161. Dies festus SSissimae Trinitatis a quo institutus 157. Dies festus SSi Corporis Christi institutus ab Urbano IV. 158. In diebus festis prohibentur meretrix, & nundinae, & quomodo 157. Item exercitationes puerorum nudum ibid. Dies festi ab Episcopo indicti servari debent a Regularibus 161. 1042. Et an eos possint interire ibid.
- Dietas non intelligitur legalis, id est continens XX. miliaria, sed vulgaris juxta consuetudinem regionis 11.
- Digniores sunt promovendi ad Ecclesias, & contraria propositio prolata 1001.
- Dignitatum aetas, vide Aetas.
- Dilationes causarum in quibus causis concedenda, & in quibus prohibita, nec nova reo concedenda quando libellus est elatus 155.
- Dimissoriae pro ordinatione subditorum secularium a quibus Abbatibus concedenda, & a quo sede vacante 961. Dimissoriae salvis Itali ordinari ab alieno Episcopo post sententiam Judicis privatum privilegio fori 176. Dimissoriae Ultramontanorum ordinandorum, vide Ultramontani.
- A Dioecessana lege qui eximitur 315.
- Dioecessana Synodus, vide Synodus Dioecessana.
- Dioeceses Suffraganeorum quando visitari possint ab Episcopo 406. Dioecesis visitatio, vide Visitatio Dioecesis.
- Dispensatio matrimonii contracti, vel contrahendi in gradibus prohibitis vel cum impedimento quando concedenda, vel ugcanda 997. Quomodo, & qui gradus exprimentis pro ea obtinenda, poena falso exprimentum dispensationis causas ibid. & seq. Quando obtinenda sint litterae declarationis ob gratiam propinquiorem relictum 999. Dispensatio obtenta sine expressione rapae, est nulla ibid. Dispensatio admittendi in Ordine monachate subcepto dari potest ab Episcopo, ipso ordinato ignorante 777. Secus ipso sciente, licet occulte. A fuerit monachus 550. Dispensationes extra Romanam Curiam committende sunt locorum Ordinariis, etiam Abbatibus nullius jurisdictionem episcopalem habentibus 911. Commune Episcopo, vel ejus officio, eas exerceat nequit Vicarius Capitularis ibid. Pro eorum executione quidam recipi nequit ab executoribus, ea cepta taxa notario debita ibid. Quae cognitio, & quod examen sciendum

- pro verificatione precum, ob quas obtenta fuerunt gratulae dispensationes ibid. & seq. Dispensatio ab irregularitate, & suspensione, vide Irregularitas, & vide Suspendio. Dispensatio a penis incurtis propter homicidium, vide Homicidium. Dispensatio votorum solemnium, vide Vota solemnium.
- Distributiones omittunt absentes a choro, nec etiam tunc conscientia condonari possunt ab interfectibus 243. 1013. §. 7. Excipiuntur promovendi ad quoscunque sacros Ordines morantes per Vlnenses in Seminario, aut Episcopio; Item vacantes per X. dies exercitiis spiritualibus 243. & seq. Emmerantur alii quamplurimi, qui eas lucrantur 241. 245. Item qui eas non lucrantur ibid. Quando, & in quo casu percipi possint ab absente Theologo studente cum indulto 260. Debeant absenti a choro ob infirmitatem, & infirmitatem suae Ecclesiae 270. Quando eadem, & in qua quantitate percipi possint 785. Tempore interdicti, quando percipi possint 745. Distributiones quae lucrantur choro additi, danda sunt etiam Canonico jubilo 1013. Hae condonari nequeant a Capitulo, nec retineri in conscientia ibid.
- Divinationes superstitiosae sub qua poena prohibita 668. 688. & seq. Iis utentium super Batu Reip. Christianae, S. Sedis, vita, & morte Papae, ejusque, & interdicti ministrantes, contrahunt irregularitatem & incurunt excommunicationem; & si fuerint declarati in vitandis, cum iis communi cantes incurant excommunicationem in incens 699. & seq. Tempore interdicti quando ea celebrare permittitur, vide Interdicti tempore.
- In Divinis communicatio catholicorum cum haereticis & schismaticis, vide Communicatio catholicorum.
- Divinorum auxiliorum libros imprimeant, retinentium, & legentium poena 1079.
- Divisio parochiae, vide Parochiae divisio. Diviso praebendarum, & dignitatum sine causa prohibita 252.
- Divortium quoad vinculum fieri nequit ob machinationem uxoris in mortem mariti neque ex alio quocunque crimine, & contrarium sententia excommunicatus est 140. & seq. Nec si est perpetuum, fieri potest auctoritate privata, licet si ad tempus ex iusta causa, dummodo absit scandalum, & sit eum cordillo Confessarii, aut alterius viri protestis 542. & seq. Post Divortium habitum auctoritate Ecclesiae ob adulterium uxoris maritus non exigitur ad dotis, & dotalium restitutionem ibid. Divortio facto ob adulterium uxoris apud quem, & quomodo custodienda antequam restitatur viro 161.
- Docendi licentia nemini idonea est deneganda, & gratis danda sub poena restitutionis percipi 591.
- Doctrina Christiana, edocenda est etiam in Ecclesiis ruralibus, licet non parochialibus locis a parochiis possit a sacerdotibus ibi celebrantibus 517. In die vero Ecclesiae parochialis proximis prohibetur est Missam celebrare ante parochiam ibid. §. 7. Similibus Dominicis edocendi sunt etiam laici praefecti Regularium, praefectum Quaslor, & sub qua poena, si secus fiat 818. S. Plus V. concedit Indulgentias confratribus Doctrinae Christianae; & Epi-

- Episcopis sedis facultatem erigendi Confraternitates pro illius instructione ibid.
- Dactyli Christianæ Presbyteri ordinantur ad titulum Congregationis 871.
- Doctoratus laurea hodie nequit conferri a Comitibus Palatinis, nec a Collegiis Romanæ Curie 1919-1909.
- Doctoratus gradus conferendi expensæ taxantur 603. Rorari pauperibus, & egenis gratis concedendus ibid.
- Dochos hodie creari nequeunt a comitibus Palatinis pro obtinendo Episcopatu 919.
- Domicilium ad effectum contrahendi matrimonium quando contrahatur 991.
- S. Dominici Ordinis Novitiz, vide Novitiz Ordinis S. Dominici.
- Domus parochialis quibus sumptibus ædificari, vel restaurari debeat 481.
- Domus Scholarum Piarum, vide Scholarum Piarum.
- Donatio bonorum ecclesiasticorum sub qua pena interdicta 301. Permissa olim erat Episcopo donatio quinquagesimæ partis bonorum suæ mensæ, secus hodie 305.
- Dos assignanda eis Ecclesiæ consecrandæ, & quæ exoptatur 435-446.
- Dotes restituitur uxori, vide Divortium. Dotes monialium tam intra, quam supra numerum quare permittit 538. Apud quem deponendæ, & quando duplicandæ, & triplicandæ ibid. & seq. Dotes Confraternitatum distribuendæ honestis puellis, quæ virgines non sunt, ab his retineri nequeunt sine condonatione Sedis Apostolicæ, si ante eandem consecrationem honestæ non fuerint; dummodo in postea honeste vixerint, ut declaratur in Bulla Benedicti XIV. Pailor bonus 13. Aprilis 1744. §. XXVII.
- Duellum Clericus committit, qui pena olim puniebatur, & a quo dispensari poterat ab irregularitate, & inhabilitate ad beneficia, si adversarius occisus fuisset 661. Quæ hodie penæ incurrantur a committentibus duellum tam Clericis, quam laicis sive solemniter, sive privatim, & quæ personæ comprehendantur ibid. & 1068. & seq. In eo decedens excommunicatus est ¶ sed non vitandus, ut per errorem dictum est in corpore huius Operis pag. 425. Et carere debet ecclesiastica sepultura, licet penitus decederet 435. 1073. Et vide Sepultura. Propositiones proscriptæ circa duellum 1068.

E

- Ebrietas nunciis inducit exilium, & libidinis incensivum 221.
- Ecclesia Romana est caput, & magistrat omnium Ecclesiarum 739. Ecclesiæ polluta reconcilianda 456. a tot. 429. 666. Et per aliterium in ipsa commisit etiam ex dicto unius, est reconcilianda 666. An per celebrationem missæ intelligitur reconciliata 459. Ecclesiæ, sive parochialis, sive non, cuius expensæ restaurandi, vide Restauratio. Ecclesiæ universalis fidei sum est una, & extra illam nemo salvatur 1. Ecclesiæ foror alterius Ecclesiæ quæ dicitur 77. Ecclesiæ hereditario iure nequit possideri 271. 1060. Ecclesiæ redditus nequit censualli 398. & seq. In Ecclesiæ quæ actiones vitandæ 910. & seq. Ecclesiæ adscriptio Clericis faciendæ, vide Adscriptio Ecclesiæ. Ecclesiæ Benedictio, vide Reconciliatio. Ecclesiæ consecratio, vide Consecratio Ecclesiæ. Ecclesiæ dedicatio, vide Dedicatio Ecclesiæ. Ecclesiæ pollute reconciliatio, vide Pollutio Ecclesiæ reconciliatio. Ecclesiæ consecratio fieri nequit sine do-

te, & quæ excipitur 445. & seq. Ecclesiæ providendum est viris literatis, etiam ignobilibus, non nobilibus indolis 262. Sacre supp. licitæ, a quo benedicunt, & quid de Abbatis 453. Nec remanent benedicti per celebrationem Missæ 423. & seq. Ecclesiæ ære alieno gravanda pena 302. Ecclesiæ bona usurpantes, vide Usurpato. Ecclesiæ bona alienantis pena 485. & seq. Ecclesiæ cathedralium restauratio, vide Cathedralium Ecclesiarum. Ecclesiæ reparatio ad quos spectet 1017. 1018. Ecclesiæ tam Urbis, quam aliorum locorum violatores, vide Violatores Ecclesiarum. Ecclesiæ status relatio, vide Status Ecclesiarum. Ecclesiæ plures obtinens hodie privatim obtinendi quam valuerit 251. 257. ¶ In Ecclesiis ruralibus parochialis proximis Missa celebrari nequit ante parochialem 617.

Ecclesiasticorum proventus usurpantes, vide Usurpatio.

Educandæ morientes intra monasterium in qua Ecclesiæ sepeliendæ 310. Educandæ, & sanandæ hodie recipi nequeunt in monasteriis monialium sine licentia Sedis Apostolicæ, & eorum necessitas, & qualitates examinandæ sunt dumtaxat ab Episcopo 1032.

Eiectus religiosus singulis annis ¶ sub mortali requirendus a Superioribus, & revertens emensatus, recipiendus a Superioribus compelli possunt a sola S. Congregatione, non ab Episcopo 122. Electus tenetur sub mortali servare vota. compatibilis cum eius statu, & se emensare, ut iterum recipi possit a Superioribus; ac interim suspensus est ab exercitio Ordinum, & redditus inhabilis ad beneficia 476. Quid de electis a Societ. Jetu ibid. Nec a Religione eis danda sunt alimenta ibid. Eorum bona nondum reverentur acquiescit hodie cui cedant ibid.

Electio cum collatione aeli ad aelium obsolevit, & hodie attenditur collatio numeri ad numerum 29. Electionis confirmationem non potest intra trimetrisse, est ipso iure privatus, & declaratur etiam præsentatus ad inferiora beneficia 344. Jurisprudentia ibid. Ad electionem appellatio quando, & quomodo faciendæ 35. Electio Abbatia, vide Abbatia. Electio Episcopi, & examen hodie non amplius spectat ad Metropolitanum, sed ad S. Sedem 48. 65. Item Patriarcharum, & Archiepiscoporum, ac Ecclesiarum eorundem provisiones, exceptis Regni privilegiis 25. Ac etiam aliquibus Cathedralibus 1177. 709. Electio Episcopi olim spectabat ad capitulum, secus hodie, ubi sunt concordata 233. Confirmatio autem ad Metropolitanum, sed hodie ad Papam ibid. Electio Regularium faciendæ est per secreta suffragia, & absentium vota suppleri nequeunt ab eorum Proctoribus, nec a sacris Cardinalium Congregationibus 1032. ¶ Affertur resolutiones XXXIII. dubiorum ad eorundem electionis nullitatem, vel validitatem pertinentes 1031. ad tot. 1037. Privatio vocis in capitulo quando incurritur ibid. Electus differens petere confirmationem intra trimetrisse, eo ipso privatus est electione, & declaratur 34. Eligentium nomina sine mortali culpa publicari nequeunt 29. An Eligentes adientes legitime impellere possint depurare alium ex numero eligentium ad ferendum suffragium si non agatur de absentibus Regularibus ibid.

Elemosyna pro celebratione Missarum, vide Celebratio Missarum. Elemosyna earundem Missarum liberalis prohibita 394. Ejus pars retentæ restituentia est, & cui 603. Elemosynarum Collectæ

Turcas in suis navibus ibid. Et quando Remiges Christiani in irremediis eorumdem ibid.

Artes Clericis prohibite quæ 917.

In Articulo mortis omnis celsus peccatorum reservatio, & in eo absolvere potest quilibet sacerdos etiam declaratus excommunicatus vitandus, desiciente Confessario approbato 841. & seq. Sed si agatur de reservatione cum censura, imponendum est onus Penitentis se peccandi coram Superiore si convalescent sub pena reincidentie in eadem censuram 841. Et si censura contenta est in Bulla Cene, expetenda est pravia promissio de istando mandatis Ecclesie ibid. Præsumentes absolvere, intali articulo censuris Episcopo, aut Papa reservatis extra istam Bullam sine tali pravia promissione, non valentur incurrere excommunicationem ibid.

Astrologia iudiciaria sub quibus penis prohibita 638. & seq.

Asylo ecclesiastico qui hodie gaudeant, & qui non 454. ad tot 470. Quæ loca eo gaudent, & ad quam distantiam ab Ecclesia hoc privilegium se extendit 471. Et quid 472. de Religiosis confessionibus, sive ad suas, sive ad alienas Ecclesias, & monasteria 454. Et non gaudent militari Mœnis Pœnitis, aut alterius publici banchi furtum committentes circa ejus bona, & deposita pecunias 924.

Amisio peccatorum necessaria cum Sacramento Penitentis, & an includere debeat aliquem Dei amorem initalem 835. 836. Sementia tam bene requirunt, quam evulsio non est theologice censuræ nota taxanda ibid. Studendus tamen est penitentis, ut conetur illum habere ibid.

Asyli vulgo dicti, se a litera infamatorie sub quibus pena prohibite 695.

B

B Anchi publicè deposita, & bona furto abieperunt, & illatum pena 914. & vide Asylo. Ravennas Episcopus, & quocumque Ecclesie iniuri ibid. pena 722.

Baptismus confert gratiam, ac remittit, & tollit ream tamen peccati originis, & propositio contraria, proscripta 814. Collatus parvulis eus efficit vere fideles, nec post adultam ætatem interrogandi sunt, an illum ratum habeant 3. Quod per illum eis infundatur gratia, hodie est de fide 4. Olim conferebatur cum trina immersione, ut etiam nunc in Ecclesia Mediolanensi 441. Collatus per unam, vel trinam immersionem sive per infusionem, sive aspersionem, semper est validus, sed eius minister servare debet consuetudinem suam Ecclesie ibid. Collatus sine illis verbis est baptizatus, est nullus, & assertur propositio proscripta ibid. & seq. Quando reiterandus sub conditione, & quale esse debeat dubium non fuisse, vel male fuisse collatum 443. Temere illum reiterans etiam sub conditione, sacrilegium committit, & contrahit irregularitatem juxta communiorum Canoniarum ibid. In quibus casibus sub conditione reiterandus ibid. Quando reiterandus expositis in hospitalibus ibid. Testimonium unius de Baptismo rite collato, satis est ibid. Quando reiterandus est adultus, secreto reiterandus est ibid. Non est conferendus in privata domibus, exceptis Regum, & Principum filiis; ad eorum tamen preces, ac nepotibus ex filia, & descendens ex masculis, & qui horum nomine veniant 445, ac excepto periculo mortis baptizandi, ac illum ad Ecclesiam deferendum

ibid. Reiterandus est presbyter non baptizatus, qui potest et iterum reordinandus 445. Concilia suscepit Baptismi non sufficit, insequitur indubio ostendendum 445. 446. & seq. Baptismus in quo tenet Innoc. III. assertur non esse sanctorum Sacramentorum 445. & seq. Quis Baptismus ineulpabiliter non susceptus solvari potest per fidei Baptismi, id est per ejus votum ibid. illum solemniter conferens non ex-latus quam penam incurrit 701. & seq. Susceptor a Diacono, vide Diaconus. Solemniter administrari potest a solo Parocho, & si sacerdos tam secularis, quam regularis illum admittit, sine bulis licentia, bona fide, vel ignorantia crassa nullam incurrit penam 846.

Baptismi administratio, vide Sacramentorum administratione.

Beginarum Institutum sub qua pena prohibendum, earumque status sectantium, & ad illum assumendum cooperantium pena 310.

Bellicæ res decedentes ad infideles & hæreticos, vide Arma.

Bellum sacrum pro recuperatione Terræ sanctæ, vide de Crucifigurationum expeditio.

Benedictio Abbacum. Vide Abbas.

Benedictio agrorum an fieri possit sine licentia Parochi 1074.

Benedictio Ecclesie solemniter spectat ad Episcopum, sed ab eo delegari potest simplex Sacerdos, & etiam ad reconciliandum de ea non est faciendum anniversarium sicut in dedicatione 416.

Benedictio nuptiarum in quibus diebus intenditur 159. & pena eam dimis 160. Eadem danda est a proprio parochio, & pena eam dimis si non sit proprius, & a quo potest absolvi 719. 924. & seq. Danda est etiam a parochio novi domicilii, si contrahentes post contractum matrimonium, ibi mutaverint ibid. Non danda est post transiitionem sponte ad domum viri ibid. Gratia danda, potest tamen accipi aliquis tempore d'um 170.

Benedictio puerperarum post partum fieri potest, a quocumque Sacerdote sine licentia Parochi 455. 1074.

Benedictio Ecclesie polluta vide Reconciliation.

Benedictio secundarum nuptiarum, vide Nuptiarum secundæ.

Benedictiones variae quæ privative competunt Parocho, & quæ non 415. & seq.

Beneficia Ecclesiastica sine fructuum diminutione, id est sine nova reiteratione aliquos pariter eandem in finem cuiuscumque conferenda 285. & 398. Et quid, si jampridem reiteratione erant non factæ collationis, sed ex iusta causa 285.

Beneficiorum fructuum deductiones, quæ non convertuntur in usus pios, prohibentur, & sub quibus penis 1015. & seq. Eorumdem fructuum venditio vel ad vitam, vel ad longum tempus sub pena contra alienantes prohibita 287. 398. Eandem exigendi cessio prohibita 297.

Beneficium a re alieno gravatum pena 302.

Beneficium sine Episcopi contenta sibi vindicantur pena 392.

Beneficii fructus percepti ante literas Apostolicas non expeditas quando restituendi 265.

Beneficia S. Sedis reservata quæ 277.

Beneficiorum resignaciones vi extorquentis pena 741.

Beneficia curata quibuscumque locis una singulis a parochis visitantur ab Ordinariis 328. Incomparabilia etiam simplicia retinentis pena 251. & seq.

Beneficia permutata mala fide coram Ordinariis conferri nequeunt ejus consanguineis, affinis, & familiaribus 258. & 300.

Beneficia indignis conferentis poena 259. Vacantia in Curia Romanana per obitum curialium, reservata sunt Papæ 262. Plurimum simultanea retentio prohibita 264. In eorum affectatione quis preferendus inter concurrentes 264.

Beneficiorum inferiorum Episcopatu possessionem capientes literis Apostolicis non expeditis poena 265.

Beneficio curato provisum cum onere de se promoveri faciendo intra annum ad presbyteratum 265.

Beneficio per simoniam confidentialem obtento quis privetur, sed non alius 266.

Beneficii imparis titulo Ordinantis, & Ordinati poena 273. 276.

Beneficii sufficientia ad sacros Ordines suscipiendos qualis debet esse 273. *¶* An detrahenda sint Militarum onera ipsi adnexa ibid. quando, & quomodo suppleri possint insufficientia 274.

Beneficii usurpator quibus poena puniuntur 266.

Beneficium non vacans recipiens retinere nequit etiam post obitum illius possidentis 273.

Beneficiorum devolutio post semel ob neglectam collatorum ad quem spectat, & ad quæ Beneficia se extendat, ac quando semel tempus incipiat 274.

Beneficia hodie vacant per assumptionem ad Episcopatum, & quæ incompatibilia sunt cum eo 276.

Beneficia vacantia sedis Episcopali vacante, olim reservata erant successori Episcopo, scilicet hodie & quando conferri possint a Capitulo 278.

Beneficia reservata, vel affecta Sedi Apostolicæ an unum possint parochiales 274.

Beneficiorum unum Parochialibus quomodo fieri possit ab Episcopo 278. Sit quid si ea sint iura patronatus, vel reservata, vel affecta Sedi Apostolicæ, & quando ibid.

Beneficii resignatio ad casus titulum quis est ordinandus, quomodo fieri debet 274.

Beneficiorum accessus & regressus prohibentur 1085.

Beneficium simplex quando sit incompatibile cum alio 251.

Beneficium novitii. Vide Novitii Beneficium.

Beneficii permutatio; vide Permutatio Beneficii.

Beneficii privatio; vide Privatio Beneficii.

Beneficii promissio; vide Promissio Beneficii.

Beneficii simplicis unio; vide Unio Beneficii.

Beneficium sufficiens ad ordines sacros suscipiendos; vide Ordines Sacri.

Beneficiorum pluralitas; vide Pluralitas Beneficiorum.

Beneficii resignatio; vide Resignatio Beneficiorum.

Beneficii devolutio; vide Devolutio Beneficii.

Beneficii renunciatio; vide Renunciatio Beneficii.

Beneficii collatio intra quod tempus facienda; vide Collatio Beneficii intra quod id tempus.

Beneficiorum incompatibilium nomine quæ veniant; vide Pluralitas Beneficiorum.

Beneficii vacantis fructus; vide vacantium Beneficiorum fructus.

Beneficii fructuum sequestratio; vide Sequestratio.

Beneficii fructus lite pendente; vide Fructus Beneficiorum.

Beneficii confirmatio adepti per præsentationem; vide Electio.

Beneficiorum unio; vide Unio Beneficiorum.

Beneficii simplices obtinendi ætas; vide Aetas.

Beneficio ordines adnexi suscipiendi; vide Ordines Beneficii adnexi.

Beneficia seminarii unienda, vide Seminarii erectio.

Beneficiarius in hæresim lapsus; vide Hæresis.

Beneficiarii quoad ordines suscipiendos; vide Ordines Beneficii adnexi.

Beneficiarius quicumque ad residendum obstrictus non residens quas poenas incurrit 931. & seq. Item cu-

ram animarum habens non residens ibid. Quæ causæ excusant a residentia 935. & seq.

Beneficiarius Parochus non eximitur ut olim a residentia ratione studiorum 935. Et non relictis quomodo privari possit, tamen fructibus quam Parochia, ac in quos usus erogandi sint fructus, quibus privatus est 936.

Beneficiarius abent a Choro quomodo hodie fructibus & Beneficio privandus 249. & seq. Et quoad Horæ canonicæ, vide Horæ Canonicæ.

Beneficiarius Theologus studens; vide Theologus studens.

Beneficiarius infirmus; vide Infirmus.

Beneficiarii hæredes; vide Hæredes.

Beneficiario privilegio testandi gaudenti sine testamento, ac etiam extra residentiam decedenti qui succedunt 309.

Beneficiarii testandi privilegio gaudentes, qui & quando exsistant 309. & seq. Nequeunt vendere suorum Beneficiorum fructus ad vitam, aut longum tempus, & sub qua poena 308.

Bigamus vere, & interpretative indiget dispensatione Apostolica pro receptione Ordinum etiam minorum, nec dispensari potest ab Episcopo 48. Nec illos exercere potest, nec initiari græa sponsa, & privatur privilegio clericali, etiam si sit Græcus, non tamen privatur si iura sit in sacris 36. & seq. Suspendio illius ordinatus est ferendus & sententia, sicuti & exercitum Ordinis in ordinato ibid.

Bigamus similitudinarius dispensari potest ab Episcopo ibid.

Bisextilis annus quoad professionem religiosam; vide de Professione Religiosa.

Bizocorum Institutum sub qua poena prohibitum 280.

Blasphemia crimen quibus etiam poena puniebatur, & quibus hodie eius species diversæ sunt 697. ad 700.

Blasphemia etiam simplex denuncianda est Tribunali S. Officii ibid.

Bona fides quando detur; vide Professor.

Bona emphyteus ea ecclesiastica a quibus oneribus sint exempta 464.

Bona ecclesiarum usurpantes; vide Usurpato.

Bona Monialium quoad administratores; vide Administratores.

Bona Monasteriorum quomodo, & a quibus administranda, & eorum fructus a nemine possint sibi possunt tanquam proprii 1026.

Bona Beneficiorum intuitu Ecclesiæ acquisita an tuta conscientia testamento relinquere possint, & ab hæredibus retinere, etiam attentæ consuetudine de his testamento disponendis 306.

Bonorum ecclesiasticorum fructuum anticipata solutione annullantur 1063.

Bonorum ecclesiasticorum cessio interdicta 303. Item interdicta locatio ultra triennium. Vide Locatio.

Bevriarium approbatum a Clem. & Urbano VIII. una cum decretis Cong. Rituum 1071.

C

Cadavera defunctorum condenda sunt in tumba intra terram 324. Et deposita supra, amovenda; nec condi possunt sub altari, neque prope 421.

Cadavera decedentium rari recreationis, vel negotii peragendi causa, si commodè fieri possent, deferri debent ad locum parochialem, vel maiorem, si alio eam non elegerint 324. Quæ distantia requiritur ad hoc ut commodè transferri possint, ibid. Cadavera Religiosorum extra claustra decedentium, vide Sepulchra electio a Religiosis.

Cadavera mortuorum exenterantium poena 335. Cadave-

- Cardinales** hostiliter infectoris, precursoris, & occisoris pœna 738. & seq. Et quos compræbent ibid. Ac pœna id non revelantium 739. iis tamen conceditur purgatio moræ, & si revelaverint, absolvi poterunt a quocunque 741.
- Cardinalium** duorum tempore concilii, ac eorum famulantes iudicandi pœna 741.
- Card.** Caietani opinio alienum sacerdotem quater saltem in anno non celebrantem levis tantum culpe reum esse, deleta est ab eius libris iussu S. Pii V. 958.
- Carni** unde dicta 503.
- Carnum** eius permissus est fœra VI. in quam incipit Nativitas Christi, exceptis iis, quibus vi voti, aut regulæ est interdictum 453.
- Cassineses** Abbates quoad Pontificalia, vide Pontificalia.
- Cassitatis** votum explicitum hodie non exigitur a prœbendis ad Ordines sacros 694.
- Cassitatis** votum sœcæne quomodo dispensari possit a Papa 363. & seq.
- Casum** reservatio fieri potest ab Episcopo in edificationem, & non in destructionem 838. Item ab ipso Inferioribus quasi episcopalem Jurisdictionem habentibus 840. paucos tamen reservare debent, & eos tantum, quos ad christianam disciplinam retinendam reservandos iudicaverint, nec eos promiscue, quibus aliter est excommunicatio maior, nisi forte reservari viderentur propter frequentem scandalum, nec pro rebus parvi momenti ibid. Potius reservandi sunt in synodo, quam extra 850. Nec parochi ut alii Confessarii, tanta restrictio quoad reservatio faciendæ est ibid. ¶ Regulares Superiores, non ocales, sed Generales, Provinciales, & Abbates reservare tantum possunt eidem præceptis a Clem. VIII. & qui sint 840. Præter hos alios reservare nequeunt nisi in Capitulo Generali in toto Ordine, & in Provinciali in Provincia ibid., nec alius peccato in dictis XI. casibus non expresso adnectere possunt censuram quam sibi reservent 841. Deputare debent in singulis domibus duos, vel plures Casus sacros cum facultate ab his absolviendi ibid., nec ab iisdem absolvere possunt Superiores locales ibid. Absidem eorum Confessarii toties, quoties absolvere possunt, quoties delegata ipsi fuerint a dictis Superioribus absolviendi facultas ab aliquo casu reservato ibid. In articulo mortis omnis cessat reservatio ibid. Vide in Articulo Mortis.
- Causa** reservati Episcopo absolvi nequeunt a Confessario habente facultatem absolviendi a casibus Papæ reservatis 971. Et absolvi ab episcopalibus casibus etiam a Regularibus in foro interno, non intelliguntur absolvi in foro externo ibid. Habentes casus reservatos in una directæ absolvi possunt in alii ¶ dummodo ad illam non in fraudem reservationis accedant ibid. Regulares Confessarii absolvere nequeunt a casibus Episcopo reservatis, & contraria proposito præcepta 973. ¶ Absolvere tamen possunt moniales sibi subiectas a casibus Episcopo reservatis cum facultate suorum Superiorum, exceptis casibus, quos sibi ipse reservaverit in materia clare ipsedante ad Jurisdictionem delegatam 973.
- Causa** reservati Papæ occultis absolvi possunt ab Episcopo, vel ab eius Vicario de ipsius mandato in foro conscientie tantum, si agatur de ipsius subditis, & de Episcopo illius regionis, ubi Tridentinum receptum est 1001. & seq. Excipiuntur contenti in Bulla Cœnæ ibid. ¶ Item excipiuntur censuræ incurse, ob simoniam in Ordine ibid. ¶ Item reservati post Concilium Tridentinum.
- Causa** reservati Urbis Vicario qui, & quot 744. & 760. Quando a Parcho absolvi possint ibid.
- Causa** Bullæ Cœnæ, vide Bullæ Cœnæ.
- Cathacumbas** sanctorum sine licentia ingrediendi pœna 449.
- Cathedrales** Conc. Tridentini approbata a S. Pio V. & postea a Clem. XIII. iterum datis typis mensis expurgata 1071.
- Cathedralium** Canonici quoad Ordines sacros, vide Canonici Cathedralium.
- Cathedrales** quando non gravantur sunt pensionibus 1017. Illarum fructuum deductiones quando, & sub quibus panis prohibita 1017. Eandem, & collegiarum Ecclesiæ restauratio quorum sumptibus faciendæ 814. & seq.
- Cathedralia** capitula exempta quando, & quomodo puniri possunt ab Episcopo 854.
- Catholicorum** communicatio in divinis an licita catholicis, vide Communicatio Catholicorum.
- Causæ** mixti fori, vide Fori Mixti.
- Causarum** cognoscendarum commissio extra Urbem, vide Commissio causarum.
- Causarum** decisiō quando terminari debet 147. Et in quibus procedendum simpliciter & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii 144. & seq.
- Causarum** dilationes, vide Dilationes causarum.
- Causæ** civiles mercedum miserabilium perinarum cognoscendæ sunt ab Ordinaris etiam adversus Regulares extra clausura degentes, non obstantibus ipsorum in Conservatorum deputacionibus facta intra clausura degentes 325.
- Causæ** criminales Episcoporum hodie cognoscendæ sunt tantum a Papa 139. 193. Vide Crimina Episcoporum, & Criminales causæ eorumdem.
- Causæ** criminales pro ferentia sanguinis, vide Iudicium sanguinis, & Sententia sanguinis.
- Causarum** cognitio olim comiti poterat simplici monacho, secus hodie 716.
- Causæ** consuetudinæ celeriter terminandæ sunt 1044. 1051.
- Causæ** ecclesiasticæ etiam beneficiales in prima instantia cognoscendæ sunt a locorum Ordinariis 1024. & seq. Et quæ excipiuntur ibid. Excipiunt etiam cognitio super executione literarum Apostolicarum de capenda possessione beneficiorum ibid. Dicitur causæ terminandæ sunt alteram intra biennium, & ut celerius terminentur, in processu attendenda est nullitas duntaxat citationis, Jurisdictionis, & mandati ibid. Modus appellationis servandus in dictis causis 112. 1035.
- Causæ** matrimoniales circa va litatem, vel nullitatem hodie cognoscendæ sunt ab Episcopo juxta Constitutionem Benedicti XIV. 484. ad tot 489. Nisi adsit contractus immemorabilis favore Episcopo Inferiori 710. ¶ Et in defectum Episcopi committi possunt iudicibus Synodalibus 1063. Vide Matrimoniales causæ.
- Causæ** pœe dispositio in extrema voluntate alteri manifestata valet 310.
- Celulus** S. Spiritus, & Montis Pietatis salutium pœna 914. Vide Salutes.
- Celebratio** Missarum, vide Opera Missarum.
- Censuræ**, & interdicta sint lata, & quando ferendæ sententiæ 434. Tas absolventis pro pecunia pœna 578.
- Censuræ**, & interdicta ab Ordinario promulgata publicari debent in suis Ecclesiis a Regularibus, ac servari 1041. & seq.
- Census** qui sit, & quando licitus 264. ad tot 265.
- Cessio** bonorum an liceat Clerico ære alieno gravato 302. & seq.
- Charitativum** subsidium, vide Subsidium.
- Choro** additi cum alternativo servitio uti nequeunt.

& seq. Alia est perfecta, quæ abrogatio dicitur, altera imperfecta, & quomodo utraq; fiat ibid. Et ex utraque oritur impedimentum marit. impediens, & dirimens ibid. Refellitur error Bulgæorum, qui senserunt ex ea, nullum impedimentum oriri 526. Filius adoptans, durante etiam adoptione, potest contrahere matrimonium cum filia adoptati 527. Si hæc cognatio superveniat matrimonio, debitum conjugale non impedit ibid. Inter quos oritur matrimonii impedimentum 547.

Cognatio spiritalis contrahitur ex Baptismo, & Confirmatione ad quos extenditur 521. 523. 524. 595. & seq. Non contrahitur a tenente in altectro Sacramento procuratoris nomine 596. Nec a 97 tenente in Confirmatione si non est confirmatus 524. An 97 contrahatur per dictum Sacramentum collatum oleo infirmorum 525. Hoc impedimentum a quibus, & inter quos tantum hodie contrahitur 520. 521. 525. 526. Non contrahitur a Patre, vel Matre levante de sacro fonte, vel etiam baptizante proprium filium ex necessitate; secus si sine necessitate, & dispensari debent ab Episcopo pro petitione filii conjugalis, non vero pro reditu respectu partis innocentis 521. 97 Contrahitur tamen a Patre, vel Matre etiam ex necessitate levante, vel baptizante propriam prolem fornicarie conceptam ibid. Non contrahitur per Cathecismum, ut olim 523. 524. 97 Non contrahitur a Patre non confirmato suscipiente infantem in Confirmatione; an contrahatur ex collatione sacramento penitentis inter Consecrarium, & Penitentem controversum doctoribus 526.

Cohabitatio Clericorum & Mulierum quæ prohibita, & sub qua pena 525.

Cohabitatio sponsi in domo sponsæ ante contractum matrimonium prohiberi potest sub pena arbitraria, non sub pena supri 652.

Collatio Beneficiorum intra quod tempus facienda, neque Jurispatronatus laicalis, ecclesiastici Curarum Ecclesiarum, Episcopatus, Archiepiscopatus 50.

Collapsi terotina, vide Jejunium.

Collectas, & exactiones Ecclesiæ, & ecclesiasticas personis sine auctoritate Apostolica imponentium, ac clericorum eas solventium pena 450. ad tot 462. Vide Opera Ecclesiasticæ.

Collectores ipsorum, vide Spoliorum.

Collectores elemosinarum pro subsidio terræ sanctæ.

Vide Quasitores elemosinarum.

Collectores misarum, vide Misarum opera.

Collegia Romanæ Curie hodie nequeunt promoveri a doctorum 1009.

Collegia scholar. Piarum, vide Scholarum Piarum.

Collegii Ecclesiastici Urbis Rectori competit 97 præcedentia super Episcopos ibi degentes ut Convalescentes 130.

Collegiarum Canonici quoad Ordines sacros, vide Canonici Collegiarum.

Collegiarum Ecclesiarum restauratio, vide Cathedralium Ecclesiarum.

Comæ nuptio, & adiectitia vulgo Parruca clericis interdicta, & ejus delatio in celebratione Missæ a 190 Papa dispensatur 216. & seq.

Comites Palatini hodie nequeunt creare doctores pro obtinendo Episcopatu 919. 1009.

Commenda ad Ordines suscipiendos potest esse titulus 874.

Commensæ Regularium sunt Regularibus danda 27. In commendam quæ Ecclesiæ, & alia pia loca Cardinalibus non danda 269.

Commendatarii monasteriorum nequeunt insinuare, aut destituere Priores conventuales, ac Monachos corrigere 1053.

Tom. III.

Commissio causarum cognoscendarum extra Urbem demandanda est præter Ordinarios, Judicibus in Synodo designatis 95. Et servanda sunt Regule præscriptæ in cap. XXI. de Officio, & potestatis Judicis deleg. 98. 148.

Complex peccati contra VI. præceptum quando validus, & quando non absolvitur, & quam penam absolvens incurrit, & quando valide, sed illicitè absolvere possit 635.

Communitas locorum quando teneatur ad Ecclesiæ reparationem 1018. Vide Restauratio.

Communitio ultimorum voluntatum, vide Voluntatum ultimorum.

Communicatio catholicorum in divinis cum hæreticis, & schismaticis, an in praxi licita, afferuntur instructio Congregationis de Propaganda fide, & resolutiones variorum dubiorum universalis Inquisitionis 762. ad 765.

Communicatio cum excommunicatis vitandis sub qua pena prohibita 701. Q. cum eisdem communicantes excutientur ab iuribus excommunicationis minoris 772. Cum 97 autem ab Innoc. III. in ejus decretali Nuper, relata etc. de sent. excommunicat. non exprimitur qui sint, ut hic suppleatur quod omnium est in corpore huius Operis: hi enunciantur in capitulo Greg. VII. relato in Can. III. Quotum multor causa XI. Q. III. de quo Innoc. mentionem facit in altera ejus decretali Quod in dubiis relata dicto etc. quæ videnda pag. 772.

Communicatio cum excommunicatis vivis interdicta, ac etiam post eorum mortem 414.

Communio paschalis administrari potest 97 a Regularibus suis familiaribus, ac pauperibus in eorum hospitalibus degentibus 728.

Communio paschalis facienda est semel in anno tempore paschali, & contrarium alienens excommunicatus est 748. Intra id tempus facienda est in Ecclesiâ parochiali, & in alia faciem non satisfaci præceptum 749. Etiam si eam recipiat in Ecclesiâ cathedrali, aut matrice 750. & Romæ licet eam recipiat in Ecclesiâ Patriarchaliibus S. Joannis in Laterano aut S. Petri in Vaticano ex decreto Innoc. XI. sub die 5. Feb. 1681. relato a Bened. XIV. In tit. Ecclesiastica XVIII. n. 21. 97 Quod decretum per errorem omnium est in corpore huius Operis. De Paschalis neque administrari a Regularibus 742. exceptis eorum familiaribus 728. 749. Non tamen familiaribus monialium 750. Afferuntur propositiones præscriptæ 750. Non satisfaciens huic præcepto incurrit penam interdicti ab ingressu Ecclesiæ, quod in aliquibus locis est laxè servente, ut Romæ 750. Item privationem ecclesiasticæ sepulture ibid. & seq. 97 Quando hæc pena, & quomodo executioni demandanda est a Parocho 751. 97 Quando Sacerdotes non celebrantes tempore paschali teneantur Eucharistiam sumere in Parochia 749.

Communio sacramentalis quotidianæ perceptio quando, & quibus permittenda 890. & seq. Vide Eucharistia.

Concilia provincialia olim semel in anno cogenda, hodie quolibet triennio, & quæ excusent 259. 558. & seq. & 1001.

Concilio cunctisumque decretis Papa derogare potest absque ejus speciali mentione 351. 1072.

Concilium Tridentinum, vide Trident. Concilium.

Conceptio B. Virginis Mariæ 460. 815.

Conclavis tempore, vide Cardinalium domum.

Concordata Reymî Neapolitani circa Clericos 146.

Concubinarii Clerici beneficiati, & parochi quomodo puniendi, & privandi fructibus, & beneficio 217. 1067.

Y Y Y Y Y

Com.

- fuerit peccati, & contraria propositio proscripta.
- Confessionis minister est solus Episcopus, & sacerdos ordinarius, & delegatum habens Jurisdictionem 838.
- Confessio peccatorum mortalium cum circumstantiis speciem mutantibus accepta est jure divino, & facienda est ab omnibus cum ad annos discretionis pervenerint, quæ ex præcepto Ecclesiæ semel in anno faciendæ est, & juxta praxim Ecclesiæ tempore quadragesimæ 746. 747. Sumitur etiam Confessio venialium ante communionem paschalem ibid. Coram quo sacerdos olim, & coram quo hodie faciendæ ibid. Eam emittens coram sacerdotibus regulari ab Episcopo approbata, satisfaci præcepto annuæ confessionis, & damnatur error Joannis de Polacco contrarium asserentis 737. Atteruntur propositiones proscriptæ circa Confessionem 710.
- Confessio debet esse secreta, & per literas inter absentes prohibita 750. Et explicatur decretum ad prohibendum, & correctæ est sententia Suarez 750. 834. & seq. Facta laico in articulo mortis in quo sita sit; item facta diacono 670. & seq. Vide Diacono facta Confessio. Illam ad presbyteratum Ordinem non promoti audientis poenæ 702. & seq. Eam audire nequit etiam venialium Regularis quæcumque prærogativa decoratus sine approbatione Episcopi decretali 958. & seq. Eam in vim Bullæ Cruciatæ, & Jubilæi 1075. & seq.
- Confessio integra an faciendæ sit etiam tempore pestis 916.
- Confessio annua, vide Confessio peccatorum.
- Confessio sacramentalis an singulari mensibus suis mortali faciendæ sit a mortalibus 773.
- Confessio reorum spontanea quando eis non suffragetur 166. & seq.
- Confirmatio Episcopi olim peninebat ad Metropolitanum, hodie ad Papam in Consistorio 43.
- Confirmatio electionis, vide Electio.
- Confirmatio presentationis ad inferiora beneficia, etiam Jurisdictionis, vide Electio.
- Confirmatio sacramentum conferri potest ab Episcopo in Ecclesiis Regularium etiam non parochialibus 815. 816. Illud confertur in propria, discessit aliena subditis sine licentia ipsorum Ordinarii peccat, sed non incurrit suspensionem, nec si in aliena diocesi proprio subdito primam Tonsuram privatim confertur ibid. Ad hoc conferendum subditis Abbati commendatario potest vocari quilibet Episcopus, secus si Abbatia, licet exempta, sit intra alius alterius diocesis 827. Ejus minister extraordinarius potest esse non Episcopus 19. Cum ideo tamen & chrismate ab Episcopo benedictio 73. Ordinarius est solus Episcopus ibid. 63. An valida sit collata cum oleo laicorum, & an inde oriatur cognatio spiritualis inter tenentem, & confirmatum, & hujus patrem 75. Ejus administratio vetita est Græcis in Italia, & insularum adjectum illis post Baptisimum facta; Græcis vero Orientalibus permittitur ei; Collata a presbyteris græcis conferri debet ab Episcopis latinis sub conditione 73. Et quando hæc conditio adhibenda ibid. & idem servandum, si ex dispensatione Apostolica Episcopus latinus ordinaverit aliquem a presbytero græco baptizatum ibid. Ipsius materia adequata est simul impositioni manuum & Chrismi 74. Collata cum solo oleo sine balsamo iterum confirmari debet sub conditione 75. Hoc sacramentum non suscipit, neque prima tonsura, & minoribus ordinibus initiari 933.
- Confraternitas Consonalis de Urbe, vide Quæstiones elemosinarum. Confraternitas erecta in Ecclesia S. Thomæ de Urbe poterat olim terre interdictum personale, secus hodie 710. Confraternitatum quætores, vide Quætores elemosinarum, Confraternitates laicorum, quæ functiones compertant 455. & seq.
- Coniugii ad Ecclesiam in quibus causis, quomodo, & cujus auctoritate extrahendi 465. & seq. Pæna ab illa indebitè extrahentium 467.
- Congregatio Judicis circa libros prohibitos, vide Regula X. Indici.
- Congregationis missionis presbyteri prædici nequeunt parochia seculari 367. & seq. Eorum vota simplicia a quibus dispensari possint ibid. Stabilitatis votum presbyterorum missionis a quo dispensari possit 367. 368.
- Congrua Vicariis perpetuis parochialium quæ hodie assignantur, & quæ emolumenta comprehendat 830. 830. 1068. Congrua conditoribus Parochiarum assignanda 823. Et quanta 270. 880. Et prius Parochia infirmis, quam cœduitoribus, & si pro hoc Ecclesiæ redditus non sufficiant, cogeni sunt Parochiani ad subsidium illa ei alimenta 270.
- Conjugatus Clericus quando nandare possit beneficiis, & promoveri ad sacros Ordines remanens in seculo 232. 234. 235. Et quando gaudere possit privilegiis clericalibus, & quando non, 234. & seq. Et illustratur decretalis Ex parte tit. de Clericis conjug. Conjugati æqueque virgines cœnæque possunt æternam beatitudinem 2. & 4.
- Conjux de consensu uxoris post matrimonium consummatum professionem religionis emittere potest, & an uxor teneatur Religionem ingredi, aut votum simplex castitatis emittere, & e converso, & an hoc votum semper emittere teneatur 354. & seq. An quando injungendum sit 355.
- Conjunctas usque ad VI. & VII. gradum olim inducebat impedimentum initium matrimonium, hodie usque ad IV. dumtaxat 530. 531. 532.
- Consecratio Ecclesiæ fit in cathedra, & parochialis suadet 413. Illius consecratio, & dedicatio idem sunt 414. Non est faciendæ sine dote 435. & seq. Et quæ Ecclesiæ exicipiatur ibid. Fieri debet ab Episcopo cum chrismate, & quidem diaconico, vel alieno de ejus licentia, licet agatur de Ecclesiæ Regularium exemptorum, nec de putari potest Abbas, vel quicumque alius non Episcopus 411. & seq. 423. Pæna Episcopi cum consecratis sine licentia diocetani ibid. & seq. Hæc consecratio recusat inter Pontificia 411. Quomodo Ecclesiæ Regularium consecrari possit ab Episcopo non diocetani 412. & seq. Nequit consecrari ab Archiepiscopo sine licentia diocetani ibid. Nec a Cardinalibus in aliena diocesi sine licentia Papæ 827. Abbas nullus potest dare licentiam cuicumque Episcopo consecrari Ecclesiæ sui Territorii 412. Dedit consecratio an licet possit diebus non festis 414. Episcopi plures convenire possunt ad consecrationem, sed unus tantum lineæ debet duodecim Cruces ibid. Semper fieri debet cum Missa celebranda ab eodem Consecratore, excepto casu, quod fatigatus hybore non possit celebrare, ibid. & seq. Consecrata quando iterum consecrari possit 415. A solo Papa concessi potest facultas non Episcopo eam consecrandi 416. De Consecratione, seu dedicatione fieri debet anniversarium ibid. Et debet consecrari cum expositione Reliquiarum 417. Non est iterum faciendæ, si Altare fixum amittit consecrationem 411.
- Consecratio Episcopi non est differenda ultra tres menses, & prorogatio ad sex menses non suffragatur

31. Excepto casu impedimenti, & eam differre in puncto 31. An si ex gratia diffatur, opus sit ex parte derogatione Trid. ibid. Huic interesse debent tres Episcopi 56. Unctio in hac consecratione non est de iure divino, est tamen apud Latinos antiquissima ibid. Et adhibenda in consecratione. Episcopi laici, secus agitur 72, 73. De hac consecratione inus, licet agatur de Episcopo Cardinali, hodie intra tres menses non lapsiens, tenetur ad fructuum restitutionem, & si neque intra sex menses, ipso iure est privatus Ecclesia 936. Nec Major Penitentarius ei fructus condonare potest, neque teulum convalidare 937.
- Consensus capituli, vide Capituli Cathedralis consensus.
- Conversatores Regularium extra claustra degentium, non possunt cognoscere causas civiles mercedum miserabilium peritorum, sed Ordinarius 832. Eorum requirit, & quas causas cognoscere possint 851. & quae sit pena infingere ibid. Hodie procedere nequeunt contra Episcopos ibid. Qui ad officium Conversatorum assumi possint, ibid. Ad quam peritorum causis cognoscendis se extendat eorum facultas 853. Sunt exempti a Iurisdictione Episcopi quoad eorum munia ibid. Quem notarium libi eligere possint ibid. Novissima Constitutio Clem. XIII. circa ipsorum facultatem 854. & 10. Monitum Benedicti XIV. circa tractatum Patris Mariae Forti, extendentis ultra limites ipsorum Iurisdictionem 555.
- Consilium capituli quando adhibendum ab Episcopo 558.
- Constitutio Martini V. seu Articulus circa communionem cum excommunicatis 761. Constitit Sixti V. *Sanctum*, & *salutare* quoad Ordines conferendos, & recipiendos redacta est ad terminos iura communis a Clem. VIII. exceptis penis quoad simoniacos ordinatos 938. Constitutio Innoc. X. *De iis parvis* & altera *testamunda* quoad Conventus Regularium 883. Constitutio Innoc. XII. *Spem salutaris* quoad Ordines recipiendos 872. Et altera *Nuper* quoad Iurisdictionem Episcopi in Conventibus Regularium 846. Constitutio Apostolica, Bullae *Cenue*, & contra sollicitantes in consecratione officium omnes, etiam Orientales 641. 646. Eadem, & aliae quando legentur a Regularibus 691.
- Consuetudo peccati, vide Confessio. Consuetudo condendi testamentum a beneficiatis, vide Testamenti condendi consuetudo. Consuetudines praediales Ecclesiis & Ecclesiasticis reprobantur 18. Item exerceantur, quae sunt Ordinis Episcopalis sub pena excommunicationis ibid. Et quid respectu praecorum 19. Item non servandi interdictionum a Regularibus ibid. Consuetudines variae CV. abrogatae referuntur 20. Iniquae consuetudines observare iurantis pena 183.
- Consultus verbum apponi solet in Decretalibus ob dubium facti 128.
- Consultores S. Officii revelantes causas, & materias ad illud spectantes, ipso facto incurrunt excommunicationem Papae reservationis. Item permissus, ut ex reventur 618.
- Contractus anclitrosus in quo situs, & prohibitus 675. Contractus census, vide Census. Contractus locationis, vide Locatio. Contractus conductionis, vide Conductio. Contractus mobilia prohibitus 204. & 678. Contractus societatis qualis prohibitus 676. Contractus trius, seu contractus trium contractuum in quo situs, & an licitus 677. Contractus venditionis cum pacto redimendi quando licitus 204. Contractus venditionis vulgo a credentia quas conditiones habere debeat, ut sit licitus 677. Contractus usurarius. Vide Usura.
- Casus peccatorum qualis debeat esse, & contrariae propositiones proscriptae circa dolorem 835, & 109.
- Convalidatio matrimonii nulli a quo obtinenda, & quomodo executioni mandanda 540. ad 550.
- Convenicula occulta facientes, & ea non revelantia pena 647. 648.
- Conventualis Missa, vide Missa conventualis.
- Conventus novi olim a Regularibus erigi poterant de licentia tantum Episcopi, secus hodie 713, 714. 744. Conventus Regularium numquam suppressi qui subiacent visitationi, & Iurisdictioni Episcopi 406. 407. In suppressis quid hic agere, possit 407. 408. Et quae in suppressis, & postea restituis ibid. Et afferuntur decreta, horum visitationem, & in his Iurisdictionem Episcopi concernentia 407. ad tot 410. Item Conventus numquam suppressi fundati tam ante diem 21. Junii 1615. quam post, quando visitari possint, & quae iura in his Episcopo competant 833. 884. Quaeque in suppressis, & postea restituta ibid. Afferuntur dubia, & declarationes Congreg. super statu Regularium circa dicta iura ibid. ad tot 886. Et quae iura exerceat possit in conventibus post recuperatam exemptionem 886. Conventum novorum erectio, vide Ereccio conventuum.
- Conversus Religiosorum veniunt nomine Religiosi 760.
- Conventus moniales valide propter antea amissionem completum probationis 1043.
- Convivia facienda a Canonico naviter recepto, vide Prandia.
- Corporis defectus qui, & quando inducant irregularem 84. Eius defectus non inducat irregularem, relinquitur iudicio Episcopi 84.
- Corporis Christi sacramenta, vide Processiones.
- Credere in genere quidquid credit S. Mater Ecclesia non facit est 5. Vide Fidei dignitas.
- Crimen non praesumitur in deuto lucrarum studio, sed aliquando id fallit 175. 176. Crimen nialicium est mixti fori 695. Crimina Episcoporum hodie a quo cognoscenda 1057. Vel eorum cogniti committenda est a solo Papa, & modis eorundem cognitionis peragende ibid. 553. 554. 557. 1005. Crimina, ubi quae Parochi ipso facto privatus sit, & ob quae privati possit 555. 556.
- Criminales causae graves Episcoporum, vide Crimina Episcoporum. Criminales processus ex officio scribens pro sententia languis sit irregularis 477.
- Criminus impedimentum dirimens matrimonium ob secundum contractum, constante primo, inducitur dumtaxat, & si utraque pars est conscia de matrimonio constante alterius 516, & 1074. Adulter per mortem conjugis tenetur ducere licet desponsatam nesciam prioris huiusmodi ad ipsius petitionem 516. 518. 1074. Si tamen pars innocens certior facta de alterius conjugis purgatus cum eo maritaliter vivere, idem impedimentum incurrit 516. Olim parti adulterae iniungenda erat poenitentia, ut aliam ducere non posset in uxorem, sed hodie pro foro extremo commutata est in varias penas 517. 1000. Et illustratur Decretalis Innoc. III. *relata* in cap. VII. *Paucis*, de eo qui duxit in matrimonium 518. 1074.
- Cruciata, seu expeditio pro recuperatione terrae Sanctae, vide Crucisignatorum.
- Crucisignatorum expeditio pro recuperatione Terrae Sanctae quando incipit 358, & 359. Hodie non viget, neque privilegia ob eam concessa ibid. & 360.
- Cruz Altarium, & Processionum non est benedictio de precepto, sed benedictio potest privatum a simplici

plici sacerdote 424. Sine ea non licet celebrare, nec sufficit ea posita super tabernaculum, ubi aservatur Eucharistia 441. Non debet esse tam exigua, ut videri commodè nequeat ibid. Non necessario ponenda in altari, ubi est Crucifixus sculptus principaliter ibid. An sit apponenda in altari, dum celebratur Missa, ubi Eucharistia publice prostrat ibid.

Cultura prædiorum propriorum permissa est Regularibus, ac Clericis 329. 472.

In Curia romana residendum privilegium 730.

Custodia murorum quando facienda a Clericis, vide Murorum custodia.

Cryptas Sanctorum sine licentia ingredientium parva 449.

D

Annus dati ab animalibus a quo, quomodo, & intra quot dies causæ cognoscendæ, & præter omni penationem pena pecuniaria cui solvenda 714.

DEBET, hoc verbum non semper importat necessitatem, nisi ob maximi momenti circumstantiam, sed tantum honestatem 459.

Debitum conjugale reddendum est seipso, excepto casu notabilis detrimenti redditus 510. Etiam reddit, & peti potest a Patre, & Matre parentante ex necessitate proprium filium 511. Et vide Cognatio spiritualis. Secus tamen, si proles prius tuitur turricare suscepta, in quo casu elicit etiam matrimonium nullum 512.

Decima cui solvenda 503. Prædiales percipi nequeunt a laicis 281. Eas non debent Regulares predicantes, & earum solutiones non suadentes, quam penam incurant, & an hodie teneantur dictam solutionem suadere 510. De quibus bonis solvenda a Beneficiis 328. Item a Regularibus 330. Et eas non solvendum pena 1051, & seq. Et de quibus rebus a laicis 328. Personales, & minutæ hodie rebus ubique obsolescere 331, & seq. Eas usurpantium, earundemque solutionem impediunt, ac contentientium penæ 335. Decima solvenda Principibus ab Ecclesiasticis ex concessione Papæ 335. Earum solutio olim intimanda erat a Regularibus in suis concionibus 334.

Decisio causarum quando terminari debet, & in quibus procedendum sine figura iudicii 142, & seq. Decreta de alienatione rerum Ecclesiæ quomodo a

Judice interponenda 205. 427. Et quis iudex hodie quæcumque decreta interponere possit 142. Decreta Tridentini quoad reformationem Regularium, vide Tridentini decreta. Decreta varia quoad appellationem 204, & seq.

Decretales illustratæ referuntur in Elencho II. Capitulum exceptorum ex Decretalibus in hoc Opere relatis a pag. 789. ad tot. 806. Hoc signo 427 indicant.

Defectus corporis qui inducant irregularitatem, vide Corporis defectus.

Deformitas corporis, vide Corporis deformitas.

Defunctorum cadavera condenda in tumba intra terram, & deposita supra, amovenda 324. Et exheredationis penæ 345. In defunctorum Missis quando possit administrari Eucharistia 892.

Degradatio tam verbalis, quam actualis, ac solennis contra quoscumque distributive Clericos coram quæ, & quibus olim, & coram quæ, & quibus hodie faciunda 735.

Dejectio a statu clericali idem est ac depositio 668. Delegatus non a Papa cuius auctoritas esse debet 99. Delegatus a Papa quibus qualitatibus prædictus esse

debet ibid. An eadem qualitates requiruntur in subdelegato a delegato a Papa ad aliquem particularem articulum ibid. Ipsius Jurisdictionis non expirat per uorem delegantis, si sit fuerit concessa sine citatione per edictum preceptorium, si e per trinam citationem 97. Potest absolvere actorem excommunicatum 98. Delegatus Papæ in punitone Episcopi rebellis, vel contumacis debet servare ordinem præscriptum in cap. 11. *Quale Pontificali de Offic.*, & potest iudicare delegatus 94. Et circa penas attendere debet disposita a Tridentino, Cap. V. Sess. XXIV. de Reformat. 95. Illius potestatem impediens potius 94. Delegatus Papæ sententia etiam iniuncta executioni danda, est a Iudice ordinario tanquam mero executore, & non mixto 98. Et quid agere debeat ne peccet illam exequendo ibid. Eam tamen exequi non debet si sit invalida ibid. Delegatus, qui subdelegavit, si sit excommunicatus, vel mortuus, appellatio interponenda est apud Papam 99. Quando delegatus remittere debeat actorem excommunicatum ad excommunicatorem 98.

Delicta non gaudent alio ecclesiastico quæ hodie 454 ad tot. 470. Delicta puniuntur, vide Peccatorum delicta. In Delictis Clericorum quomodo procedendum 140.

Delinquens Regularis extra claustra, vide Regularis quoad delicta. Regularis circa personas intra septa monialium etiam Regularibus subiectarum, & circa claustrum, & bonorum administrationem puniri potest ab Episcopo tanquam Sælis Apostolicæ delegato 1047, & seq. Si vero sit Missionarius degens extra claustra puniri debet a suis Superioribus ibid., & vide Missionarii Regulares. Delinquens puniuntur in eodem quod delinquit 454.

Denunciatio hæreticorum facienda, & quas penas incurrit eam omittens 614, & seq. Etiam a Regularibus respectu istorum confitendum quam aliorum ibid. 427. Quæ facta, non erunt molestiæ, neque potendi pro suis excessibus per quinque annis, inconfutis Inquisitoribus, & quid hodie de præti 616. Denunciatio intra quod tempus facienda, & quas penas incurrit eam omittens 617. Et quid si facta fuerit elapso tempore ibid. Afferuntur decreta in quibus casibus facienda esse barectur denunciatio contra propositiones profcriptas 618. Quas ex his afferentes, & docens denuncianda sit ibid.

Denunciations faciendæ pro matrimonio contrahendo dispensari possunt pro matrimonio contentis 503. Olim non præscriptum erat quoties faciendæ erant, & quibus diebus, hodie ex Tridentino ter fieri debent a proprio Parochio tribus continuis diebus festis inter Mariam solennitas 507. Olim Episcopus non poterat super his dispensare, sed hodie ex Tridentino ibid. Parochus, aut Religiosus prælosum assilire matrimonio sine prævis denunciationibus puniendi sunt pena suspensionis ab Officio per triennium, a qua postquam lata, est ab Episcopo nequeunt absolvi nisi a Papa 508, 509. Si autem Religiosus nullum habeat officium cum jurisdictione, puniendus est pena arbitraria, si fieri & contrahentes 508. Teiles vero tenentur interdicti, puniri etiam possunt pena excommunicationis 509.

Deprædationum penæ, vide Raptores.

Deputati feminarii, vide Seminarii erectio.

Derelictorum origo quoad Ordines suscipiendos, vide Originis locus.

Derogatio consuetudine Concilii fieri potest a Papa absque eius specialis mentione 351. 1072.

Detrusio in monasterium ob delictum hodie obsolevit, & quæ pena ejus loco succellit 106. 376. 389.

649. 736. Diffa destructio ad tempus cum suspensione habitus regularis obsolevit 706.
- Devolutio beneficiorum Juris Patronatus laicalis, & ecclesiastici post cuius temporis lapsum ad Superiores Antiquos detur 50. Ad detur purgatio morae iam instituta post lapsum temporis ibid. Tempus praefatum computandum est a die notitiae, non a die vacationis 51.
- Diabolus ad maleficia, & furtilegia consulentia poena 691.
- Diaconus vi suae ordinationis potest solemniter baptizare, requiritur tamen licentia Parochi, alias usurparet illius Jurisdictionem 704. & si est Parochus, potest absolute suos Parochianos baptizare, & §. 7. corrigitur mendum Cardinalis Petra notentis circa hoc diminutum decretum Congr. Concilii ibid. An efficiatur irregularis exercens actum Ordini sacerdotali adnexum, puta benedictionis ibid. Diaconi matrimonium contrahentes poena 231. & seq. Diacono facta Confessio, de qua mentio est in Decretali *Fures de furtis* in quo sita §. 7. & ostenditur error, qui in eadem Decretali inest 670. & seq. Diaconus quoad huius Ordinis suspensionem, vide Ordines.
- Dies festi quot 160. In his prohibentur actus iudicialis ibid. Dies festus S. Francisci Assisensis olim erat de precepto 161. Dies festus SS. Trinitatis a quo institutus 157. Dies festus SS. Corporis Christi institutus ab Urbano IV. 158. In diebus festis prohibentur mercatus, & nundinae, & quomodo 157. Item executiones poenarum nudorum ibid. Dies festi ab Episcopo indulti servari debent a Regularibus 161. 1042. Et an eos possit inducere ibid.
- Dietia non intelligitur legalis, id est continens XX. miliaria, sed vulgaris iuxta consuetudinem regionis 11.
- Digniores sunt promovendi ad Ecclesias, & contraria propositio procripa 1001.
- Dignitatem atque, vide Aeras.
- Dilationes causarum in quibus causis concedendae, & in quibus prohibita, nec nova reo concedenda quando libellus est clarus 155.
- Dimissoria pro ordinatione subditorum secularium a quibus Abbatis concedenda, & a quo sedenda vacante 961. Dimissoria falsis litteris ordinari ab alieno Episcopo post sententiam Iudicis privatur privilegio fori 176. Dimissoria Ultramontanorum ordinandorum, vide Ultramontani.
- A Diocesana lege qui eam tenent 115.
- Diocesana Synodus, vide Synodus Diocesana.
- Diocesani Suffraganeorum quando visitari possint ab Episcopo 406. Diocesis visitatio, vide Visitatio Diocesis.
- Dispensatio matrimonii contracti, vel contrahendi in gradibus prohibita vel cum impedimento quando concedenda, vel neganda 997. Quomodo, & qui gradus exprimerent pro ea obtinenda, poena falsi exprementum dispensationis causas ibid. & seq. Quando obtinenda sint litterae declarationis ob gradum propinquorem recitum 990. Dispensatio obtenta sine expressione rapus, est nulla ibid. Dispensatio admittenda in Ordine monachate suscepto datur potest ab Episcopo, ipso ordinato ignorante 777. Secus ipso sciente, licet occulte fuerit dispensatio 990. Dispensationes extra Romanam Curiam committenda sunt locorum Ordinariis, etiam Abbati nullius Jurisdictionem episcopalem habenti 921. Commisio Episcopo, vel ejus officiali, eas exequi nequit Vicarius Capitularis ibid. Pro eorum executione quidquam recipi nequit ab executoribus, excepta taxa notario debita ibid. Quae cognitio, & quod examen faciendum pro verificatione praemii, ob quas obtenta sunt gratia dispensationes ibid. & seq. Dispensatio ab irregularitate, & suspensione, vide Irregularitas, & vide Suspendio. Dispensatio a poenis incurtis propter homicidium, vide Homicidium. Dispensatio votorum sollemnium, vide Vota sollemnia.
- Distributiones omittunt absentes a choro, nec eis pura conscientia consonari possunt ab interstentibus 213. 1013. §. 7. Excipiuntur promovendi ad quoscunque sacros Ordines morantes per Videntes in Seminario, aut Episcopio; Item vacantes per X. dies exercitibus spiritualibus 213. & seq. Enumerantur alii quamplurimi, qui eas lucrante 241. 245. Item qui eas non lucrante ibid. Quando, & in quo casu percipi possint ab absente Theologo studente cum indulto 160. Debentur absenti a choro ob infirmitatem, & utilitatem suae Ecclesiae 270. Quando eadem, & in qua quantitate percipi possint 735. Tempore intendit, quando percipi possint 735. Distributiones quae lucrantur choro additi, dantur sunt etiam Canonici jubilato 1013. Hae condonari nequeunt a Capitulo, nec retineri in conscientia ibid.
- Divinationes superstitiosae sub qua poena prohibita 683. 684. & seq. Iis utentium super statu Reip. Christianae, S. Sedis, viae, & morae Papae, ejusque, Consequenterum usque ad III. gradum inclusivae, non autem affirmativae poena 690. 692. A quibus nec maior quidem Parententarius abolvere potest ibid. Iis utentium in ludio vulgo *Lette* poena 687.
- Divinorum cessatio quando prohibita 109. Ea celebrantur in locis interdictis poena 701. Ea quicunque Clerici (etiam Episcopi) excommunicati, depositi, & interdicti ministrantes, contrahunt irregularitatem & incurunt excommunicationem; & si fuerint declarati ut vitandi, cum in communis, cantes incurant excommunicationem minore 690. & seq. Tempore interdicti quando ea celebrare permittitur, vide Interdicti tempore.
- In Divinis communicatio catholicorum cum haereticis & schismaticis, vide Communicatio catholicorum.
- Divinorum auxiliorum libros imprimendum, retinendum, & legentium poena 1075.
- Divisio parochiae, vide Parochiae divisio. Divisim praebandarum, & dignitatum sine causa prohibita 252.
- Divortium quoad vinculum fieri nequit ob machinationem uxoris in mortem mariti neque ex alio quocunque crimine, & contrarium sentiens excommunicatus est 140. & seq. Nec si est perpetuum, fieri potest auctoritate privata, secus si ad tempus ex iusta causa, dummodo absit scandalum, & sit cum consensu Confessorii, aut alienis viri presentis 542. & seq. Post Divortium habuit auctoritatem Ecclesiae ob adulterium uxoris maritus non cogitur ad dotes, & dotalis restitutioem ibid. Divorrio factio ob adulterium uxoris apud quos, & quomodo custodienda antequam restitatur viro 161.
- Docendi licentia nemini idoneo est deneganda, & gratia danda sub poena restitutionis percipi 591.
- Doctrina Christiana elocenda est etiam in Ecclesiis ruralibus, licet non parochialibus longe a parochia illi positis a sacerdotibus ibi celebrantibus 317. In diebus vero Ecclesiis parochialibus proximis prohibetur illi Missam celebrare ante parochiam ibid. §. 7. Singulis Dominicis elocendi sunt etiam laici professi Regularium, praeterea Quatuor, & sub qua poena si secus fiat 818. S. Pius V. concordat Indulgentias confratibus Doctrinae Christianae, & Epi

INDEX RERUM.

1091

Episcopis ledit facultatem erigendi Confraternitates pro illius instructione ibid.
 Doctrina Christiana Presbyteris ordinatur ad titulum Congregationis 871.
 Doctoratus laurea hodie nequit conferri a Comitibus Palatinis, nec a Collegiis Romanis Cur. 919. 1009.
 Doctoratus gradus conferendi expensis taxantur 603. Romani pauperibus, & egenis gratis conferendus ibid.
 Doctores hodie creari nequeunt a comitibus Palatinis pro obtinendo Episcopatu 919.
 Domicilium ad effectum contrahendi matrimonium quando contrahatur 991.
 S. Dominici Ordinis Novitiae, vide Novitiae Ordinis S. Dominici.
 Domus parochialis quibus sumptibus edificari, vel restaurari debeat 881.
 Domus Scholarum Piarum, vide Scholarum Piarum.
 Donatio bonorum ecclesiasticorum sub qua pena interdicta 301. Pemmia olim erat Episcopo donatio quinquagesimae partis bonorum suae mensae, secus hodie 305.
 Dos assignanda est Ecclesiae consecrandae, & quae excipitur 421. 426.
 Dotis restituti usus, vide Divorcium. Dotes monasterium tam intra, quam supra numerum quare permittit 538. Apud quem deponenda, & quando dispensanda, & tripliciter ibid. & seq. Dotes Confraternitatum distribuendae bonis puellis, quae virgines non sunt, ab his retineri nequeunt sine condonatione Sedis Apostolicae, si ante exarumdem consecrationem honeste vixerint, ut declaratur in Bulla Benedicti XIV. Pailor bonus 13. Aprilis 1744. § XXVII.
 Duellum Clericis committitur, quia pena olim puniebatur, & a quo dispensari poterat ab irregularitate, & inhabilitate ad beneficia, si adversarius oculis fuisset 661. Quae hodie pene incurrantur a committentibus duellum tam Clericis, quam laicis five foeminitis, five privatis, & quae personae comprehendantur ibid. & 1061. & seq. In eo decessens excommunicatus est 67. sed non vitandus, ut per errorem dictum est in corpore huius Operis pag. 425. Et carere debet ecclesiastica sepultura, licet penitus decesserit 425. 1073. Et vide Sepultura. Propositiones proscriptae circa duellum 1068.

E

Ebrietas mensis inducit exilium, & libidinis incensum 221.
 Ecclesia Romana est caput, & magistra omnium. Ecclesia Romana 739. Ecclesia poluta reconcilianda 416. a tot. 429. 666. Et per aliterum in ipsa committitur etiam ex dicto unius, est reconcilianda 666. An per celebrationem missae intelligatur reconciliata 429. Ecclesia, five parochialis, five non curus expensis restauratur, vide Restauratio. Ecclesia universalis fidelium est una, & extra illam nemo salvatur. Ecclesia forte alterius Ecclesiae, quae dicitur 77. Ecclesia hereditaria iure nequit possideri 271. 1060. Ecclesia rediti acquirit censuali 398. & seq. In Ecclesia quae actiones vitandae 910. & seq. Ecclesia adscriptio Clericis facienda, vide Adscriptio Ecclesiae. Ecclesia Benedictina, vide Reconciliatio. Ecclesia consecratio, vide Consecratio Ecclesiae. Ecclesia dedicatio, vide Dedicatio Ecclesiae. Ecclesia poluta reconciliatio, vide Polluta Ecclesia reconciliatio. Ecclesia consecratio fieri nequit sine ho-

te, & quae excipitur 425. & seq. Ecclesiae providendum est viris literariis, etiam ignobilibus, non nobilibus indolis 262. Sacrae supplicetioles a quo benedicenda, & quid de Abbatibus 413. Nec remanent benedictae per celebrationem Missae 423. & seq. Ecclesiam alicui alieno gravantis pena 302. Ecclesiarum bona usurpantes, vide Usurpato. Ecclesiarum bona alienantis pena 285. & seq. Ecclesiarum cathedralium restauratio, vide Cathedralium Ecclesiarum. Ecclesiarum reparatio ad quos spectet 1017. 1018. Ecclesiarum tam Urbis, quam aliorum locorum violatores, vide Violatores Ecclesiarum. Ecclesiarum status relatio, vide Status Ecclesiarum. Ecclesias plures obtinere hodie privatim obtendi quam valuerit 251. 257. 67. In Ecclesiis ruralibus parochiali proximi Missa celebrari nequit ante parochialem 67.
 Ecclesiasticorum proventus usurpantes, vide Usurpato.
 Educande morientes intra monasterium in qua Ecclesia sepelienda 320. Educande, & tanquam hodie recipi nequeunt in monasteriis monialium sine licentia S. dis Apostolicae, & eorum necessitas, & qualitates examinanda sunt dumtaxat ab Episcopo 1032.
 Electus religiosus singulis annis 67. sub mortali requirendus a Superioribus, & revertens emendatus, recipiendus de Superioribus compelli possunt a tota S. Congregatione, non ab Episcopo 121. Ejectus tenetur sub mortali servare vota compatibiliter cum ejus statu, & se emendare, ut iterum recipi possit a Superioribus, & interim sufficiens est ab exercitio Ordinum, & residui inhabilis ad beneficia 476. Quid de ejusdem Societ. Jesu ibid. Nec a Religione eis data sunt alimenta ibid. Eorum bona nondum reversionum acquisita hodie cui cedant 104.
 Electio cum celeritate zeli ad zelum obsolevit, & hodie attenditur collatio numeri ad numerum 29. Electionis confirmationem non petens intra trimensem, est ipso jure privatus, & declaratur 34. Item praesentatus ad inferiora beneficia etiam Jurisprudentibus ibid. Ab electione appellatio quando, & quomodo facienda 32. Electio Abbatibus, vide Abbatibus. Electio Episcopi, & examen hodie non amplius spectat ad Metropolitanum, sed ad S. Sedem 25. 63. Item Patriarcharum, & Archiepiscoporum, ac Ecclesiarum consensu provisiones, exceptis Regnis privilegiatis 25. Ac etiam aliquibus Cathedralibus 107. 709. Electio Episcopi olim spectabat ad capitulum, secus hodie, ubi sunt concordata 233. Confirmatio autem ad Metropolitanum, sed hodie ad Papam ibid. Electio Regularium facienda est per secreta suffragia, & absentium vota suppleri nequeunt ab eorum Protectoribus, nec a sacris Cardinalium Congregationibus 1031. 67. Assensum resolutionis XXII. dubiorum ad eundem electionis nullitatem, vel validitatem pertinentes 1031. ad tot. 1037. Privato vocis in capitulo quando incurritur ibid. Electus differens petere confirmationem intra trimensem, eo ipso privatus est electione, & declaratur 34. Eligentium nomina sine mortali culpa publicari nequeunt 29. An Eligentes abiectione legitime impediti possint deputare alium ex numero eligentium ad eundem suffragium si non agatur de absentibus Regularibus ibid.
 Eleemosyna pro celebratione Missarum, vide Celebratio Missarum. Eleemosyna eorumdem Missarum liberaliter prohibita 894. Ejus pars retenta, restituenda est, & cui 903. Eleemosynarum Collec-

leclores pro subsidio Terræ sanctæ, vide Quæstiones Eleemosynarum. Eleemosynarum Quæstiones cum Indulgentiarum publicatione prohibiti 775, 887, & seq.

Emphiteuta morosus in solutione canonis ecclesiastici conveniendus est coram Iudice ecclesiastico 189. Cui competit purgatio moræ 297, & seq. Quando non possit vendere melioramenta 298.

Emphiteutica bona ecclesiastica a quibus oneribus sint exempta 464.

Emphiteutis bonorum ecclesiasticorum prohibita, & caduca remitti prohibetur 236. Hodie permittitur ad tertiam generationem masculinam, tantum, & quæ conditiones servandæ ibid. Emphiteutis quando transeat ad hæredes etiam extraneos 298.

Emptio, seu melioramenta in bonis Ecclesiæ facta cedunt solo 306.

Emptio, & Venditio cum pacto redimendi quando licita 304.

Episcopalis consecrationis munus, vide Consecrationis Episcopalis.

Episcopatus est incompatibilis cum beneficio 176. An sit Ordo distinctus a Sacerdotio 946. Conferri potest quocumque die Dominico ibid. Ad Episcopatum Ecclesiæ secularis olim eligi poterat etiam Regularis, & quod hodie 41. Ad eum promovendas in quibus Ordinibus constitutus esse debeat, & a quo tempore 918. Eius qualitates quomodo, & a quibus examinande ibid. & 919, 1001. Debet esse licentissimus in Sacra Theologia, vel Iure Canon. in Universitatibus aliquis, non a Comitibus Palatinis ibid. Quæ scientia requiratur in Regulari ad eum promovendum 920. Episcopatum reservato Sedi Apostolicæ 41, 42.

Episcoporum crimina a quibus hodie cognoscenda, 1067. Episcoporum criminales causas, vide Criminales causas. Episcoporum excessus XXX. olim contra Regulares vigentes reprobantur 710, & seq. Episcopi electio, & confirmatio, vide Electio Episcopi. Episcopi concubinari denunciatio a quo hodie facienda 224. Episcopi confirmatio, vide Confirmatio Episcopi. Eius translatio, vide Translatio Episcopi. Eius dissolutio, vel assertio vide defendendum, 171. Eius iura in exemptis, vide Exempti. Eius familiares quomodo, & quomodo ab eo ad Ordines promoveri possint 956. Vide Familiares Episcopi. Eius nomine olim veniebat Presbyter 102. Episcopi duo in eadem diocesi esse nequeunt, & quando id contingere potest 107. Episcopi Italiae Ordines conferentes Ultramontanis, vide Ordines, & vide Ultramontani. Episcopum bannientis de quocumque territorio, & de loco, ubi habet Jurisdictionem, idque ratum habere pena, 744. Ac hostiliter eum insequens ibid. Episcopum promovendum apud S. Sedem debet obtinere litteras Apostolicas ante administrationem 26, 30. Potest sub eligere sepulcrum in aliena Ecclesia 305. Numquam intelligitur suspensus, nisi de eo facta fuerit specialis mentio 410. An comprehendatur in Bulla S. Pii V. circa Conceptionem Virginis Mariæ ibid. Episcopum quoad Altare portatile 717, 907. Episcopus residentiam non faciens quas penas incurrit 918, 1009, 111. Intra quod tempus post ejus promotionem teneatur se conferre ad residentiam, & sub qua pena 919. Ex quibus causis excoletur ab eadem residentia, & a quibus hæc cognosci debeant 920, & seq. Absente potest per tres menses, & quomodo hoc Indultum intelligendum ibid. An teneatur in foro conscientie restituere integros fructus pro rata absentia 931. Non corrigens simoniacos in administratione Sa-

cramentorum suspendendus est per duos menses ab officio 371. Si est ab hæretici capus, quando jurisdictione devolvitur ad Capitulum 51. Teneatur per se, si legitime non fuerit impeditus, Verbum Dei predicare 317. Episcopus propriis quoad Ordines suscipiendus quis sit 348. Ut possit pro suo servitio duobus tantum Canonici, & non pluribus, ut olim, non vero parochis, & ac cum hæc dispensare possit super residentia 359. Non residens, quando, & quomodo privari possit fructibus, & Episcopatu, & a quo 360. Item non residentia quo denunciandus est Papa ibid., & afferuntur varia decreta ipsius residentiam concernentia, & causæ ab eadem excoletis 243, & seq. Conferas Ordines sacros sine titulo quam penam incurrit 350. Post consecrationem privatur beneficio usque p. 11. 176. In punitione subditorum quid debet præstare, & quando teneatur adhibere c. nullum Capituli 557, 558. Episcopus quoad Ordines, vide Ordines. Quod consensum, & consilium capituli, vide Capituli consensum. Quod testamentum, vide Testamentum. Quoad promissionem canonicam, vide Promissio canonica. Quoad dispensationem cum simoniae ordinato, vide Dispensatio simoniae. Quod hæreticus, vide Hæretici, & Hæresis. Quod loca exempta, vide Locus exemptus. Quod administratio Sacramentorum tempore pestis, vide Pestis tempore. Quod dispensationem irregularitatis, vide Irregularitas. Quod dispensationem suspensionis, vide Solutio. Quod casus reservatus Papæ, vide Causæ reservatæ Papæ. Non potest absolvere casus oculus Papæ reservatos post Concilium Tridentinum, 1006.

Episcopus Regularis quidquid post consecrationem acquirit, etiam non intuitu suæ Ecclesiæ, acquirit eadem Ecclesiæ, non sibi 716. Item quoad testamentum, vide Regularis ad Episcopatum, promissus.

Episcopi Titularis, vide Titularis Episcopi. Equites Hierosolymitani veniunt nomine Regulationis 118.

Erectio monasteriorum tam virorum, quam mulierum de cuius licentia facienda, & quibus conditionibus 1027, 1028. Erectio novorum conventuum, vide Conventuum a virorum.

Eremita quando gaudet privilegio canonis, vide Canonici privilegio.

Esulentia, & poenitentia quæ, & quando licet Iudici recipere 219, 576. Item pro obtinenda gratia, vel iustitia in Curia Romana ibid. Vide Munera.

Eius carum, vide Carum eius.

ET, hæc particula aliquando capitulum notum pro conjunctiva, sed etiam pro disjunctiva 660.

Eucharistia vere convertit Corpus, & sanguinem Christi 2. Eam olim prohibebatur laici deservire ad suas domos, & ad infirmos 446. Hodie castigandi est in tabernaculo sub clavi, & penam incaute cum custodiendum ibid. Quæ potest plecti poterunt ab Episcopo etiam Regularis exempti ibid. Et quid circa ejusdem expositionem in Ecclesiis eorumdem 445, 447. Alterandi est in Ecclesiis parochialibus cum limpidæ communio accessit, & quid si ob pauperum inopiam accessit retineri 447. In aliis Ecclesiis interdum est ejus retentio, excepto privilegio, & consuetudine, ac exceptis Ecclesiis Regularium, & Monialium, ac cathedralibus, in quibus tamen asserendum non est in altari majore ibid. Renovanda est in Ecclesiis latina quolibet octavo, & quæ die; a Grecis autem singulis sabbatis quinquidies. Nequit administrari in Oratorio priv-

- varis sine licentia Episcopi 892. An singulis mensibus tamenda sit sub mortali a monachis 173. Non est communicanda a Parocho latino in Prædicatione panis sub specie panis fermentati pro Communionem graecorum, nec ab his sub specie azimi pro Communionem latinorum 441. Et quid de laicis latinis, & gratias quoad eam recipiendam ibid. Extra tempus paschale administrari potest a quocunque Sacerdote etiam Regulari; secus intra id tempus 719. Eius quotidiana perceptio, vide Communionis quotidianæ perceptio. Eiusdem administratio inera Militem non semper, & indiscriminatio sacerdotibus celebrantes adstringit, & quæ conditiones servandæ sūt. 892. Intra Missas defunctorum quando possit administrari ibid.
- Eugenianæ Constitutionis privilegium quoad residentiam in Curia Romana 730
- Exactiones Ecclesiæ, & ecclesiasticis personis imponentium, & Clericorum eas solventium poenæ 460. ad tot. 462. Vide Onera ecclesiasticis, & Immunitas realis.
- Examen ordinandorum jam habitum a proprio Episcopo, an iterum fieri possit ab alieno, a quo a proprio missi sunt 917. Fieri tamen debet de ordinandis a quocunque ex Indulto S. Apostolice ibid. Fieri non debet ab Episcopo suffraganeo, aut auxiliario ibid. Examen parochi faciendum est ab Examinatoribus electis in Synodo 90. Examen promoveorum ad Ordines acris quale 942. 943. Examinatio quando iusticiæ possint parochi, vide Parochi imperiti.
- Examinatio pro concursu ad parochiales quotannis eligendi sunt in Synodo diocesana 1011. Quot debeant esse, & quomodo supplendum ob mortem, vel discessionem aliquorum, & quando Synodus non celebratur ibid. Debet iudicium, ferre nedum circa doctrinam, sed etiam circa qualitates promovendorum a Tridentino requisitas sub pena nullitatis concursus ibid. & 1012. Prædictio magis idonei ex ab ipsis examinatis spectat ad solum Episcopum, non ad eos ibid.
- Excellus Canonicorum quomodo corrigendi ab Episcopo 107. Cum consilio capituli 557. 558. Excellus XXX. Episcoporum olim vigentes contra Regulares reprobantur 710. 711.
- Excommunicari nequeant participantes in delicto eodem contextu sine speciali mentione 772. 775. 770.
- Excommunicati vitandi qui olim fuerint, qui hodie 415. 761. Et assertur Constitutio Martini V. declarans, qui hodie duntaxat sine vitandi ibid. & seq.
- Excommunicatio fieri nequit ab Archidiacono, & a Parocho 706.
- Excommunicatio ferenda, ut sit valida, quid requiratur 777. 770. Pena præscriptam formam in eadem ferenda non servandis ibid. & seq. Quando sit laxæ, & quando ferendæ sententiæ 434.
- Excommunicatio maior incurrendæ ex communicatione cum hæreticis in crimine hæresis, licet non vitandis 616. Excommunicatio in participantes ferri nequit a Iudice Papa inferiori eodem contextu cum persona expressa 772. 775. 730.
- Excommunicatio minor in quaque tantum Decretalibus expressè inflicta legitur 616.
- Excommunicationes etiam minoris absolutionem extorquentis, & ad id cooperantis poenæ 137. Excommunicationis exceptio apponi potest in qualibet parte litis 187. Non absolventa, nisi prius satisfacta parte 197.
- Excommunicationes ad revelandas res perditas, vide Monitoria ad revelandum.
- In Excommunicatione infordescens per annum est suspensus de hæresi 518. Et hic citatur cap. VII. *Omnia cum auctoritate*, de Hæresi, in VI. quod promittitur referendum Sect. DCCCIX. eod. tit. sed per errorem non relatum in hoc Opere, delinquentium est autem ex Decretal. Alex. IV.
- Cum excommunicatus communicatio sub qua pena prohibita 701. 761. & seq. 768. 772. Interdicta est etiam post eorum mortem, & quorum 424. Eorumque corpora quando exhumanda ibid. Cum excommunicato vitando communicans in crimine criminali, incurrit excommunicationem maiorem, & cum minorem, si non est vitandus 765. 771. Vide Excommunicatio minor.
- Excommunicatus an post mortem absolvendus, & quando 770. 771. Et assertur Decretalis Innoc. III. *Sacris et*, vide S. Penitentiana. Excommunicatus vitans sepulture datus absolvendus est etiam post mortem, & quare; an absolvendus sit etiam cum vitandus 321.
- Exempti in quibus subsistunt Episcopo tanquam delegato Sedis Apostolicæ 114. 115.
- Exempti Clerici seculares alteri inferiori Ordinario intra eisdem Episcopi districtum existentibus subiecti, nequeunt ab Episcopo, etiam extra visitationem, curari, & puniri 810. Non vero sunt exempti ab eius jurisdictione Clerici exerceentes curam animarum in Ecclesiis alienis commendæ Religioni Hierosolymitanæ in concubitus ex d. m. curam, neque ab eius excommunicatione ob delicta, si non protestantur obedientiam dicit Religioni ibid. Neque Capellani, sacristæ, & alii deputati ad similia munia excocti in Ecclesiis commendatis prædictæ Religioni, si non resident in domibus earundem Ecclesiarum 850.
- Exemptio a jurisdictione Episcopi, vide Exempti Clerici.
- Exemptus locus, vide Locus exemptus.
- Executio mortuorum, vide Funeraria emolumenta.
- Expectativa mandatum indultum ab Alex. III. sublatum est a Tridentino 8. 12. & alibi. Expectativa in beneficiis abrogata sunt, exceptis primis precibus Imperatoris 132. 258. Hodie raro concessi solent a S. Sede 773. 1023.
- Expensis litis, vide Litæ.
- Expositi in Hospitalibus nequeunt promoveri ad Ordines sine dispensatione, licet adim. conjectura de legitimatæ 76. Et vide Baptismus. Expositi infantes in Hospitalibus circa Baptismum, matrimonium, dispensationem pro Ordinibus receptis, & recipiendis, ac alia sacramenta, & eorum Parochum 652. & seq. Assistentur varia decreta ibid. Expositiorum origo quoad Ordines suscipiendos, vide Origines loci.
- Expulsi Religiosi, vide Ejectus.
- Extractio rei ab Ecclesia, vide Conscripti.
- Extra tempora a iure statuta sacros Ordines conferentis, & recipientis poenæ quæ hodie 944. 945. Eos etiam hodie suscipere possunt Regulares 945. 947. Et corrigitur a me notatum circa hoc privilegium in Additionibus ad institut. *Canonice. Mafbat. tit. de temporibus Ordinationum §. II. post §. VII. 945. & seq.* Ad eos tamen ipsi conferendos non archatur Episcopus, quo nolente nequeunt alium Episcopum adire ibid. Quoad seculares, ex quibus causis concedantur indulta eos recipiendi extra tempora 947. & seq. Eos suscipiendi extra tempora privilegium quomodo intelligendum 955.
- Extrema Unctio, vide Unctio extrema, & Sacramentorum administratio.

F

Fabrica Cathedralis, & Collegiarum a quo reparanda 1017. & seq. Fabrica S. Petri quidam militum compolitione, vide Militarium aera.

Faciens, & contentiens pari pena puniuntur 771.

Factum simulat in foro non habetur pro valide facto 338.

Fallens literas Apostolicas, vide Literas Apostolicas.

Fallentes literas Apostolicas, etique inuenta quando, & quas penas incurrant 683. Eas incurrunt etiam Episcopi, etique maiores 684. Quando puniendi sunt ab Ordinariis, & quando non ibid. Fallentes literas Ordinariorum quam penam incurrant ibid. Fallentium monetis cuiuscumque Principi, etique utentium penae ibid. Item fallentium flagraphis seu cedulis Banchi S. Spiritus, & Mon. Pietatis 695, & seq. Quid de Regularibus eisdem fallentibus ibid. Item penae aurum, & argentum arte alchimica constantium, etique scienter utentium 696.

Falsari olim inrebutur in fronte litera F quae est prima Falsari, ut ab omnibus cognoscitur, & extra provinciam hoc compelluntur 632.

Falsi accuratius penitentia hodie obsolescit 554.

Falso accuratius Confessarium de sollicitatione, vide Calumniator.

Famam alienam ledere pena 695. 696. Et tenetur ad palinodiam, seu retractationem ibid. Vide Maledictorum pena.

Familiares Episcopi, Cardinalium, & Papae qui dicuntur, & quando, ac quomodo promovendi possunt ad primas, Tonicum, & Ordines 956. 957. Familiares Episcopi titulari nequeunt ab eo ad Ordines promovendi 957. Familiares Episcoporum, ut ad Ordines promovendi possunt, quae requiritur habere debeant, & ad quos titulos, & penae ordinantis, & ordinati his non servatis 957. 958.

Familiares monasteria non faciunt praecepto Communitatis annuam, eam non recipientes in propria parochia 749. Familiares Papae offendentia penae 752. Familiares Regularium admittant possunt ab illis Regularibus Communio pascualis, Viaticum, extrema Unctio, etique in propriis Ecclesiis sepelire absque consensu Parochi, quibus tamen conditionibus requiritur 749. 750. 749. Secus conditionibus non servatis 749.

Fideli eisdem familiaribus confiteri possunt coram eodem Regularium Confessario, licet ab Episcopo non approbato 971.

Famosi libelli auctor, vide Libelli famosi.

Famulz morientes intra Monasterium in qua Ecclesia sepeliende 310.

Feria VI. in quam incidit Nativitas Christi, vide Jejunium.

Fermentatus panis, vide Panis fermentatus.

Festi dies, vide Dies festi.

Festivitates celebrande cum precedenti vigilia, & jejunio, vide Vigilia.

Fidei dogmata circa Unitatem, & Trinitatem Dei, Incarnationem Filii, integritatem Virginitatis B. Mariae, Sacramenta Baptismi, Eucharistiae, Penitentiae, & Matrimonii t. ad tot. 3. Fidei praeceptum obligat exterius cum confiteri, sed non pro semper, & in omni loco 5. nec satis est credere tantum in genere ibid. Eius negatio quot modis fieri, & puniri possit 619. 620. Vide Ritus. Fidei professio a quibus Beneficiis, intra quod tempus, & coram quibus faciendi, etiam Sede episcopali vacante, & papa tam committendum, seu missum emittendum 1011. Qui alii praeter Beneficiatos ad eam tenentur 1012. 1012. Fieri nequit per

Procuratorem 1011. Et refellitur contraria opinio eam admittens. Eius omisso non suffragatur regula inenialis 1011. An ad eam teneatur Prelatus Regularis 1011. Eam omittens non privatur distributionibus, nec voce in Capitulo, nec iure precedendi 1011. Fructus, quibus privatur eam omittens, condonari nequeunt ab Episcopo, & si sunt de massa communi, applicandi sunt fabricae Ecclesiae, vel alii loco pio, si non sint deputati, distribuendi inter alios Canonicos ibid. Parochus, qui eam emittit coram Ducario, non amittit fructus, nec tenetur eam repetere coram Episcopo 1011. Qui ad eam non teneatur 1012. Ad eam faciendam tenetur promovendus ad Episcopatum 1001.

Fidei iussio (quae vocatur a iuristis vigilia solutionis) olim Clericis prohibita, secus hodie, & sub quibus limitationibus 301. Eius prohibita Regularibus etiam cum consensu maioris partis capituli 301. An permittenda in re parva ibid.

Fidei iussor in quibus casibus ante solutionem de proprio, possit debitorem convenire, ut liberetur a fidei iussione 301.

Fides per infidelitatem amittitur 841. Fides audite confessionis infirmorum sub qua pena apud ipsos re-inquenda 971. 974.

Filii illegitimi, vide Illegitimi. Filii Clericorum illegitimi non possunt scribi heredes, siue sapientes sint, siue obierint ante, neque eorum contingentes relinquere possunt legatum 76. Eius tamen debentur alimenta etiam de redditibus ecclesiasticis ibid. Obtinere, & retinere, nequeunt beneficium in Ecclesia, in qua Pater ministravit 77. Neque pensionem super fructibus beneficii Patris ibid. Neque beneficium in Ecclesia, quae fit locus Ecclesiae, in qua Pater habet beneficium ibid. Neque in altera Ecclesia, ad quam Pater ratione beneficii accedere solet diebus solemnioribus, quamvis non sit locus ibid. Neque audire confessiones in Ecclesia, quam Pater quia parochus obtinet, licet parochiam intermedia persona obtineret 77. Possunt tamen esse Capellani amovibiles, ubi Pater fuit pariter amovibilis ibid. Non possunt obtinere quaecumque administrationem, seu beneficium in Ecclesia, in qua Pater administravit, etiam intermedia persona 78. Ordinari ad titulum Capellaniam in Ecclesia, in qua Pater eam habuit, recurrere debent ad S. Congregationem pro dispensatione ibid. Neque gaudere possunt beneficio Cap. Penes, si illud habuerunt, postquam facti fuerint Praebiteri ibid. Illegitimi jam defuncti Pater legitimus immediate obtinere potest beneficium, quod habuit filius 77. Filii Judaeorum ad fidem conversi quoad bonorum retentionem, & liberationem a patria potestate, vide Judaeorum filii. Filii dicuntur legitimus ac bonus domus monasterii a Patre ibidem, professio 141. Filiorum Principum nomine veniunt etiam nepotes ex filio, & alii descendentes ex masculis 445, & vide Baptismus. Filii familiaris an constitui possint procurator ad negocia, & iudicia, & in qua aetate 114. Etiam dicuntur sub patria potestate, sibi eligere possunt sepulchrum 310. Tullari possunt pro infans animae suae de bonis cathedrales, & semicathedrales absque consensu Patris ibid. Filii legitimi Episcopi non possunt immediate succedere in beneficio, quod habuit Pater 80. Filii legitimi natus ex Patre naturali legitimatus, et capax beneficii 77.

Fetus masculus, & femineus post quot dies dicatur animatus 657. Et in dubio qui abortus cautus dicitur, est irregularis ibid.

Fornicatio inter Christianum, & Haebream, & c.

converso, qua pena puniendi, & a quo 612.
Ad Forum ecclesiasticum in aliquibus locis Clericus
trahere potest laicum 147. Ad Forum laicum
trahendus Clericus pena 142. 146. Fori mixti
causa, vide Mixti Fori. Ad Fori privationem
declaramam quomodo se gerere debeat Episco-
pus 941. Post sententiam declaratoriam amissi-
onis privilegii fori habitum recusans, eo amplius
non fruitur ibid. Interveniens alicui Ecclesiae, nec
ei non ascriptus ab Episcopo, vel alteri, cui
adscriptus fuit, eo non privatur ibid. Eo privatur
Clericus Italus ordinatus ab alieno Episcopo fal-
sis dimissionis post sententiam Iudeis 876. Fori
privilegio non gaudet Toulusanus, & Minorita,
clericalem habitum non detinens 949., & vide
Habitum clericalem.

S. Francisci Assisiani regulam glossatis pena 785.
S. Francisci de Paula Ordinis exemptiones 785.
Fratrum minorum S. Francisci Assisiani regulam glo-
ssatis pena 785.

Fratricellorum, seu Fratrum de paupere vita institu-
tum sub qua pena prohibuitur 380.

Frazz quando praesentium in Clerico requiritur ha-
bitum 940., & seq.

Fructus beneficiorum vacantium. Vide Vacantium
beneficiorum. Fructus beneficiorum, licet pen-
dente, deponendi apud personam id vocam 185.
Nequeunt vendi ad vitam, neque ad longum tem-
pus, & sub quo pena 398. Fructuum eorundem
desolutiones pro obtinenda possessione, quae in
ius pios non convertuntur, prohibentur, & sub
quibus pena 1015. 1016. Fructus bonorum ec-
clesiasticorum anticipare soliti amittuntur 1051.
Fructus parochias, quos parochus non fecit suos
ob non residentiam, applicari debent fabricae Ec-
clesiae, vel pauperibus 936. Fructus prebenda-
rum, & beneficiorum percipi possunt in absten-
tia a docentibus, & discipulis S. Scripturam
815. Fructuum, & beneficii privatio contra
beneficiarios abientes quomodo hodie facienda 240.
241. Quando idem fructus applicandi sunt in
utilitatem Ecclesiae, & quando interitibus dis-
tribuenti 242. Fructus pignoris assignati cre-
dito ri loco pecuniae non numeratae, quando retineri
nequeant 672.

Fugitivus Religiosus singulari annis requirendus est a
Superioribus, & revertens recipiendus, cum
quibus tamen conditionibus 349. Fugitivi, &
Apostatae in carcerem ab Ordinaris coniecti con-
signari debent eorum Superioribus, & ab his puni-
endi 1029.

Functiones parochiales enumerantur 455. 456.
Fundatio novorum conventuum, vide Conventus
novi.

Funeraria emolumenta debentur iuxta taxam a Superi-
ore statutam, & iuxta laudabiles consuetudi-
nes, ad quas servandas cogi potest haeres 580. Et
quare hodie statuta fuerint 580. 581.

Fures hominum, vide Palagiani. Fures reos mortis
accusati Clericos, quando non sit irregularis, vide
Aggrediorem. Comprehenſi, & vulnerati
morti proximi quando excludantur a communio-
ne fidelium 670. Furs nocturni homicidium,
vide Homicida.

Furtive Ordinem suscipiens, vel quia illud suscepit non
descriptus, non examinatus, non approbatus,
quam poenam incurrit 706. Quando dispensari
possit ab Episcopo super irregularitate, si in eo
ministraverit, & quomodo dispensetur hodie a
S. Penitentiaria ibid. Furtiva Communiatio excom-
municacionis contra furtive Ordines suscipientes
olim erat latae sententiae, secus hodie 705. Furti-
va ordinatio cum expressa declaratione Episco-

pi, se non intendere eos ordinare, est invalida
ibid. Et quid faciendum, si agatur de ordina-
tione laicorum 707.

Furtum committens propter necessitatem non excom-
municatur olim jejuniare debebat feria II. IV. & VI.
per tres hebdomadas, secus, si reitullisset 671.
Hodie poenitentia illa obsolevit ibid. In foro fori
nitus puniendus ibid. In necessitate extrema,
nec peccat, nec puniendus ibid. Afferuntur pro-
positiones proscriptae circa furtum ibid. Furtum
bonorum Montis Pietatis 924. Furtum non com-
mittit colligens spica post missam, invitus domi-
nis 671. Furtum requirens ex tales, vide Futura.
Futura requirere ex tales, & codicibus arborum pro-
hibuitur est 666.

G

Gabellas novas cui imponere, & veteres augere
non licet, & poenae 198.

Galicani Hospitali Clerici ascripti promoveri
possunt ad Ordines Sacros ad titulum monachorum Ho-
spitalis 871. Item Missi in his Congregationibus Alus
mon 172.

Glossarium regalem S. Francisci poenae 785.
Gradus rectitudo pro dispensatione contrahendi matri-
monium 999.

Graeci habitantes in diocesis latinorum hostes sub-
duntur Episcopo latino diocesano suis. Idem,
ac Albanenses graeco ritu viuentes, ac in Italia
permanentes quo ad Ordines suscipiendos, & quo
ad Confirmationem 364., & seq. Nequeunt cele-
brare divina more latino, nec latini more graeco
441. Graeci in sacris matrimonium contrahentes
quando, & quas poenas incurrant 232. 233. Et
quoad illud contrahendum 361.

Grammatica magister, vel Magister Grammaticae.
Graeciae Regularium visitari possunt ab Episcopo 403.
885. 886. Et quid in his exercere possit 886.

Gratia rejecta ab una ex Sacris Congregationibus, &
obtenuta ab altera, est nulla, & poena eam obti-
nens 117. Gratiam, & iustitiam obtinens in Cu-
ria Romana, munera dando, vel promittendo,
vide Munera.

S. Gregorii Missae XXX. quales approbat, & quales
proscriptae 912. Eiusdem Gregorii Decretalis rela-
ta in cap. V. *Filius noster de testam.* illustratur, &
vin. licetur injuria ipsi imputa 1073.

Gubernator Urbis, ejusque officiales in causa sanguinali,
& mutilationis non incurant irregularitatem 478.

H

Habitum clericalem non deferens Toulusanus,
& Minorita privatur ipsa facto fori privilegio
abique pravia mentione, secus, si ad breve
tempus deponat, vel si renunciaverit Clericali,
mutato animo illum reassumat 930. 930. Illud
non deferens gaudet privilegio Canonis, & Capi-
tuli Concordiae 930. Privilegio fori non gaudet de-
ferens habitum, & postea reassumens in fraudem
ibid. Quando dicatur reassumere in fraudem 941.
Privatus ob delictum privilegio fori, & a Jure
laico comprehensus, semper repen potest ab
Episcopo, licet sit conjugatus 940. 941. Reassu-
mens habitum post sententiam declaratoriam a
missionis privilegio fori, eo amplius non fruitur,
ibid. Illud non amittit deferens habitum, & Tou-
lusam interveniens alicui Ecclesiae, licet non illi,
cui fuit ab Episcopo ascriptus 941. 941. Habitum,
& vestis clericalis qualis sit, & poenae cum non

Z z z z z z z z delicti

deferentium 322. 324. 325. Habitus non facit monachum 343. Habitus monachali retinendus a Regularibus ad Episcopatum promotis, & a quibus 41. 221. 223. Habitus religiosi recepto hodie non inducit professionem, nec tacitam quidem 338. 340. Habitus religiosus proprius Religiosis occulte adferri nequit etiam cum Superioris licentia 1053. Ad habitum regularem assumendum mulierem cogens poena, & quos comprehendat 335. An 677 comprehendat etiam ad illum assumendam cogentes virum 137. 138. 1050. Adeum hodie admitti possunt illegitime 1052. Habitus proprius novitii qui fit 352.

Hæretici nullum dominium habent in municipiis christianis, nec in municipiis ethnicis christianam Religionem amplecti voluntibus, ac gratis, & non pro pretio, ut olim dimittere debent 603. 604. Neque christiani pro servis adscriptis, nec pro famulis, neque pro natiuitibus, tam intra, quam extra eorum domos etiam de licentia Episcopi, vel Nuncijs Apostolicis, retinere possunt, ut olim 603. 606. In ista ecclesiastico statulum possessio est interdicta 604. Una tantum synagoga eis permittitur, prohibuitur illi novas construere, & eas ædificando abique licentia 3. Apostolicæ pænitentiæ possunt a 3. Officio, sed permittunt ruinolas reparare 604. 605. Non sunt perturbandi in suis solemnitatibus 605. 607. Si synagoga publica sit in loco, ubi impediatur divina officia, transferenda est, & si ea destructa, ibi consecrata est Ecclesia, non est eis restituenda, sed pretium 605. Habere cum eis præsumptum christiani excommunicandi ibid. Ad fidem conversi non privantur bonis ad ipsos spectantibus, & locorum Gubernatores teneant eos in eorumdem possessione mansuere ibid. Invisi non compendi ad suscipiendum Baptismum 606. 607. Eorum filii 677 quando baptizandi invitis parentibus 607. 608. Regula pro probanda illorum voluntate suscipiendi baptismum 608. Cogendi sunt ad alimenta danda filiis conversis 609. Item cogendi ad audiendum prædicationem Verbi Dei ibid. Deferre debent ubique habitum distinctum a christianis, cum signo in pileo glaci coloris, a quo a nemine dispensari possunt 612. 618. Copulam carnalem habentes cum christianis qua poena puniendi, & a quo 612. Non sunt prædicandi officijs publicis sub poena commercii cum christianis ibid. Nec vendi, aut locari eis possunt redditus Principis 611. 677. Ipsi ad fidem conversi conceditur retentio bonorum etiam illicite acquisitorum, dummodo non sine cognita personæ, quibus scienda esset restitutio 616. Item privilegium Civitatis, & liberatio a patris potestate ibid. Quæ artes, mercaturæ, & negotia lucrativa sint eis prohibita 617. 618. Punienti sunt tantum hæretici redeuntes post Baptismum ad suos ritus 648. Sub quibus poenis eis prohibita retentio Thalmot 617. Eorum filii ad fidem conversi, vide Judæorum filii.

Hæreses Beneficiorum, an nata conscientia revertere possint bona, Ecclesiæ inuito acquisita eis testamentis relicta 106.

Hæresis cognitio æque spectat ad Inquisitores hæreticæ pravitatis, ac ad Episcopum, sive ad ambos simul 622. Eius absolutio hodie est Papæ reservata; neque absolvi potest vi Jubilæi, vel alterius concessionis ibid. & Vide Hæretici. Hæresis exterius quot modis committi possit 620. Hæresim continentes, vel de hæresi suspectæ propositiones proferre quæ 622. In Hæresim lapsi Beneficium, statim privatus est titulo, & privandus possessione 622.

Hæreticæ pravitatis Inquisitores, vide Inquisitores.

Hæretici æque poni possunt ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, ac ad Episcopum 622. Hodie absolvi nequeunt, nisi a Papa, etiam in vim Jubilæi, aut alterius concessionis 622. 623. Sponte tamen comparentes, vel quoquo modo denunciati, æque remitti possunt ad alterum respectivè ad simplicem confessionem pro abolitione, etiam in foro externo vallata ibid. Dammus ad Episcopum, & Inquisitorem simul, absolvitur ab eo, a quo confessus est processus, nisi contrarius sit usus ibid. Laici nullo modo cognoscere possunt de crimine hæresis, & Episcopi id permittentes, incurunt excommunicationem Papæ reservatam 623. Neque Regulares quoad suos subditos, licet præveniant Inquisitores in causis hæresis, ne olim 623. 624. Neque eos impedire possunt, quin confratres Inquisitori denuncient 624. 625. Vide Denunciatio hæreticorum. Licet nominatim non denunciati vitantur, privandi sunt ecclesiasticæ sepultura 626. Et quid si sine iudicio a Catholicis reclusi nequeat ibid. Absoluti per severitatem, demum examini, & capi possunt ibid. Quando eorum libros imprimuntur, legentes, & retinentes incurunt excommunicationem Papæ reservatam, & quando Cong. Indici 627. Cum Hæreticis communicatio in divinis an licita catholicis, vide Communicatio catholicorum.

Hætiludis sub quibus poenis olim prohibita 650.

Hæroicolytanz militiæ Vicarii, familiares, ordines, & ministri puniri possunt a locorum Ordinarijs 1000. Eius servientes quando excommunicati ab eorum Jurisdictione 1010. Eisdem militiæ Clerici, vide Exempli Clerici. Ipsius Conservatores, vide Conservatores.

Homicida casualis, vel ob iustam defensionem dispensatur, causa cognita ad Ordinarij, vel ab alio, cui eadem causa committitur 662. Voluntarius tamen privatur spe dispensationis, ut promereri possit ad sacros Ordines, ac quæcumque beneficium, & jam obtinens perpetuo carere debet; obtinere tamen potest privilegium ista, Secus ubi, si jam promotus 861. Item nec procurans ab omni fœtus animæ effectu secuto ibid. Nec privatur spe dispensationis, si quis mandaverit aliquem verberari tantum, mandataria vero occideri, licet everserit irregularis; neque qui mandavit occidi Cajum, mandataria occidit Petrum ibid. An voluntarius semper incurat ipso facto privationem beneficii iudicam a Tridentino. 677. & in quibus casibus eam incurat ipso facto 862. A pena incurrit ob homicidium voluntarium dispensat solus Papa ibid. Episcopus vero dispensare potest cum homicida casuali publico, ut missret in minoribus ante susceptum, & beneficium simpliciter retineat ibid. Prælati Regulares in vim communicationis privilegiorum cum aliis Ordinibus habentibus dispensandi privilegium, nequeunt ad his poenis dispensare propter homicidium quocumque modo perpetratum 861. 861. Homicida voluntarius quibus olim, & quibus hodie poenis puniendus 655. Privatur alio ecclesiastico ibid. Afferuntur propositiones proferre 622. Quisq. penissimum fidei homicidium furis nocturni 656. Homicida Rectoris Ecclesiæ, sicut Patronus, privatur iure patronatus usque ad IV. gradum 717. Hæc tamen poena non extenditur ad filios natos ante homicidium ibid.

Homicidia non gaudentia alio ecclesiastico 467. Homicidium filii a matre committit olim erat impedimentum matrimonium impediens, & qua poena hodie puniendum 640. 652. Homicidii poena olim tolliebatur per compositionem pecuniæ, hodie secus 735.

Hominum fures, & venditores, vide Plagearii. Ho.

Hospitalitas publica: inopisipentum, vide Impedimentum publicæ honestatis.

Hore: Canonice omni a parcho recitabantur cum suis Clemenis statuti hore 439. Eas choro additi recitare debent hore statuti, nec ab his matutinum cum laudibus diei sequenti, nec officium Defunctorum recitari post Completorium diei precedentis Commemorationem omnium Defunctorum, & quando possit ibid. Secus extra chorum ibid. & seq. Earum privata recitatio non facta debitis horis, quando obliget sub levi culpa ibid. An matutinum cum laudibus etiam privatim recitandum sit ante Missæ celebrationem, & sub qua culpa 430. A choro additis quomodo, & quibus horis per seipsos recitanda, & pœne eas tam publice, quam privatim omittentium 434. ad 437. Nec satisfactione, si cum aliis non possint 435. Non prohibetur se invicem subducere, sed servari eentis legibus 436. Beneficari omnes sive Curati, sive non Curati, ad eas tenentur sub mortali, & omittentes, tenentur ad restitutionem fructuum percceptorum post sex menses a die pacificæ provisionis beneficii pro rata omissionis, & quæ sit illa rata 437. An Parochus adimplens omnia alia onera, eas omittens tenetur restituere integros fructus respondentes diei, in qua eas omisit 438. Obtinens beneficium tenue ipsius visitæ insiditium, peccat non recitando, & tenetur ad restitutionem, & afferuntur propositiones præscriptæ circa harum recitationem 438.

Hospitalitas sub immediata Regum protectione excepta sunt ab Episcopis visitatione, & quare 921. Non eximuntur tamen a reditione provenientium eorundem 922. 923. Eadem, ac alia pia loca ad pauperum utilitatem destinata Cardinalibus non commendanda 369. In bonis decedentium in his qui succedat 316. Eadem, aliaque pia loca sub sunt Episcopi jurisdictioni, exceptis, quæ sunt sub immediata protectione Regum 378. 922. & seq. Eorum bona nequeunt in prophanos usus converteri ibid. Quando eorum fructus converteri possint ab Episcopo in alios usus pios 385. Eorum facientes deputati ad audiendas infirmorum Confessiones, removeri possunt ab eorum administrationibus sine licentia Episcopi, ab hoc tamen approbati debent 385. Hi administrare possunt Sacramenta infirmis, eoque sepelescere, dummodo non vigeat contraria consuetudo favore Parochi ibid. Hospitalitas habere possunt Ecclesiam, & Cœmeterium, & proprios Præbiteros independentes a parcho quoad Sacramentorum Administrationem, & sepulchrali dantiam inibi decedentibus, & eorum familiaribus, ubi adest consuetudo 457. Imo hodie quoad hoc præterierunt contra parochum ibid. In his decedentibus, quæ Sacramenta administrari possunt etiam a Regularibus 728.

Hospitalitas potest esse titulus quoad Ordines suscipiendos 774.

Hospites licet continuo degentes intra claustra Regularium, ac in his decedentes, sepeliri nequeunt in eorum Ecclesiis, nec ab eis Sacramenta recipere, incoadiviso parcho 739.

Hostas, & Particulas eodemcratas quærentium pœna 667. 704.

Humiliatorum Ordo extinctus est a S. Pio V. 162.

I

Jacobus Apostolus ordinatus fuit a Christo Episcopus, non a tribus Apostolis 72. Jaculatoris, & litronis officium sub qua pœna Clericis prohibetur 222.

Jansenii librum recitantes, & legentes pœna 1075.

Jejunium in quarum festivitatum vigiliis sit servandum 451. 452. Causæ ab eo excusantes ibid. Quis possit ab eo dispensare ibid. Regula servanda a dispensatis, tam circa eam epularum permissionem, & vetitum, quam circa unicam communionem, hanc prandii, & colationem sœcram 451. 452. Portiones euni lacte vetitæ sunt ibid. Feria VI. in quam incidit Nativitas Christi festus est etiam eorum, & quibus interdictus 453.

Jesuitarum Ordo suppressus est a Clem. IX. 785.

Jesuitarum Institutum sub qua pœna prohibitum, 380.

Ignobiles idonei non sunt repellendi a consecratione præcedarum, & quæ detur limitatio 261. & seq.

Illegitimi nati ante ex utroque parente libero, legitimantur per subiectionem matrimonio, tam quoad paternam hæreditatem, quam quoad Ordines, & honores, excepta tamen promovenda ad Cardinalatum 517. Nati ex matrimonio nullo, sed putative valido, contracto bona fide a matre in facie Ecclesiæ, habendi sunt pro legitimis 518. Qui dicuntur legitimi nati ex ipsiâ de futuro carnaliter cognita, licet matrimonium non fuerit contractum in facie Ecclesiæ, hodie secus est Tridentino 519. Illegitimi non possunt esse Canonici Patriarchatus Urbis, nisi in dispensatione papali facta fuerit specialis mentio 81. Illegitimi ad nullum ministerium, beneficium, & pensionem a mittendi in Ecclesiâ, in qua Pater beneficium habet, vel habuit 77. 1067. 1068. Quando hodie admitti possint ad halium, & promotionem regularium, & de cuius au oritate, & ad quas dignitates solentur 1072. Nequeunt admitti in seminarium licet legitimam quoad beneficia 982. Illegitimi quicumque ex quocumque damnati contra nati promoveri nequeunt ad Ordines 76. Illegitimos legitimandi facultas quoad spiritualia, & temporalia competet soli Papæ in terris Ecclesiæ, in aliis vero quoad spiritualia directe, quoad temporalia indirecte, contra impetum causis 519. Ex speciali tamen concessione Sedis Apostolicæ competit etiam Constitutis Palatinis, & Præbendis Apostolicis, cum limitatione tamen ibid. Illegitimos Origine quoad Ordines suscipiendos, vale Originis locus.

Illiciti ad Ordines promoti, vide Ad Ordines promoti. Illiciti Parochi, vide Parochi impetiti. Illicitus quoad Ordines, vide Ordines.

Imagines latræ Dei Patris, Spiritus Sancti, Beatæ Virginis, & Sanctorum quomodo pingende 1026.

Immunitas ecclesiastica personalis non latet a Clericis destinatis ad munera custodiam ad necessitates prius coactam ab Episcopo 459. Immunitas localis, seu aylus, quibus olim, & quibus hodie non suffragatur 464. 470. Immunitas realis bonorum ecclesiasticorum ad quæ bona se extendat, & afferuntur varia decreta 463. Immunitatem personalem latentem pœna 721. Immunitati ecclesiasticæ præjudicialia privilegia, & concessionem calatæ sunt 281. Immunitas ecclesiasticæ violatio, tam quoad personas, quam quoad locum sub quibus pœna prohibita 464. 471. 1069. 1070.

Impedimenta matrimonium dirimentia 546. ad 549. Et impedimenta quæ olim, & quæ hodie, & quæ 177. An inter ea recensendum matrimonium scienter contractum eum consanguineis sui sanguinis, ita ut contrahi nequeat cum aliâ ibid. Impedimenti revelatio matrimonium dirimentem scientem obligat sub gravi peccato, licet sub secreto, etiam juramento firmato illud sciat 507. Exce.

- Excepco casu si ex revelatione sibi oriretur grave incommodum, siue spirituale, siue aliud ibid.
 Preses suscepit ex matrimonio contracto cum impedimento aut ignorante, aut sciens, est illegitima; & si ambo contrahentes consensu sine, privantur spe dispensationis 508. Impedimentum affinitatis, vide Affinitas. Impedimentum criminis, vide Crimen impedimentum. Impedimentum publicæ honestatis quando contrahatur 506. Vide Publica honestas. Impedimentum publicæ honestatis oritur ex sponsalibus validis usque ad primum gradum, secus ex quacunque ratione invalidis 481. Oritur tamen ex matrimonio tantum raro, & etiam nullo, dummodo non sit nullitas ex defectu consensu 482. Impedimentum nuptiarum debitum, vide Debitum conjugale. Impedimentum rapto, vide Rapto. Impedimentorum matrimonii probatio quando fieri debeat 168.
 Imperatori concessæ sunt primariæ preces quoad beneficia 179.
 Imperia parochiarum, vide Parochi imperia.
 Inpeditio manus in ordinatione Presbyteri, vide Ordinatio.
 Impotentia ad copulam, vide Impotentes.
 Impotentes ad copulam ob impotentiam antecedentem matrim. in Can. H. *Requisit* causa XXXIII. quæst. 1. statuitur, ut simul cohabitare possint tanquam frater, & soror; verum iste canon tribuitur a Gratiano D. Gregorio c. dictus 513.
 Impressio liberum, vide Regula X. Indiciis.
 Impuberes dicuntur qui non expleverunt annum XIV. hodie non recipiuntur in monasteria Regularium etiam educationis causa, exceptis quibusdam Ordinibus Regularibus 337, 343. Idem quoad delicta, vide Puerorum delicta.
 Incenduntur agros, sepelire, domorum, & Ecclesiarum, quæ olim, & quæ hodie poena 735. Si declarata fuerit ab Episcopo excommunicatus, nequit absolvi nisi a Papa ibid.
 Incestum sceleris committens cum consanguinitate suæ uxoris, vel sui mariti contrahit impedimentum petendi debitum, & olim interdictum ei erat, soluto matrimonio, aliud cum quacunque contrahere 527, 528, & seq. Ex tylo autem Penitentiarie in dispensatione ad petendum debitum injungitur observatio huius poenæ. Etiam ex tylo datæ in dispensatione super consanguinitate, usque ad IV. gradum, ubi intercessit copula incestuosa 527. Poenæ corporales incestuosorum, 528. Incestus commissus ante matrimonium cum consanguineo olim indecebat affinitatis impedimentum dirimens usque ad IV. gradum; hodie tamen usque ad II. tantum 529. Contractum inter victimam & uxorem privigni est validum 521. *¶* Victimæ valide contrahere potest matrimonio cum uxore Privigni ibid.
 Incestuosi Penitentes, vide Matrimoniales dispensationes. Incestuosus privatur iure petendi debitum 527, 528.
 Incompatibilitas beneficii cum Episcopatu 276.
 Incontinentia virio laborantium Clericorum, & Presbyterorum eos non puniuntur poenæ 221, 222, 223.
 Incongruitas Religiosis ob quæ delicta quomodo, & quando ejiciendis 474. ad tot. 476.
 Index liberorum prohibitorum approbatus est a Clem. VIII. una cum regulis ad ipsum spectantibus 2071. Et Constitutiones ad hoc spectantes ibid. Vide 811.
 Indicia Congregatio circa libros prohibitos, vide Regula X. Indiciis.
 Indignis beneficia conferrent poenæ 559.
 Indulgentias ob quædam publicanum poenæ 578.

- 887, 1070. Ex concedere nequit Abbas Regularis sine privilegio 709. Quæ concedi possint ab Episcopo in dedicatione, & anniversario dedicationis Ecclesiæ 754, 755. In indulgentiis concedendis moderatio adhibenda 755. Earum publicatio a Quælibet viceminiatur prohibita 755. Quæ suspendantur, & quæ non anno Juliano 756. Earum publicatio pertinet ad solum Episcopum 890. Eadem publicare nequeunt Regulares atqueam publicatæ fuerint ab Episcopo ibid. Falsi publicantes puniendi sunt ab Inquisitoribus ibid.
 Indulto Apostolico pro Ordinibus suscipiendis ad solum patrimonii, vel pensioni Episcopus non coarctatur 875. Indultum abscondi a clero cum perceptione fructuum beneficii causa illud conceditur solum solum per quinquennium, non tamen majoribus XXV. annis 600, 601. *¶* Romæ vero non conceditur ultra triennium ibid. *¶* Verum ad illud obtinendum debet accedere confessus gratis dandus a locorum Ordinariis, ubi sit sua beneficia ibid. Hoc indultum olim concedebatur parochiis ad septennium, hodie vero pro nullo tempore 35, 600. Indultum abscondi ab Episcopo per tres menses quomodo intelligendum est 939. Indultum antecedenti Ordines laici Extra Tempora quomodo intelligendum 567.
 Infantes expositi, vide Baptismus, & Infantes. Infantes Judæorum, vide Filii Israhel. Infantes morientes apud nutrices in quæ Ecclesiæ sepelendi 320. Infanticidium a matre, vel nutrice non omnino, & omnino culpabiliter quæ poenæ hodie puniendum 649, 651. Infantum Ordinatio, vide Ordinatio. Infantum retentio in seculo sine regulo in aliquibus locis est casus Episcopo reservatus 652.
 Infidelitate amittitur fides 821.
 Infirmitas moriens in Hospitalibus quando in eorum Ecclesiis sepeliri possint 385. Infirmitas Episcopi incurabili morbo dandus est ei coadjutor non ab Archiepiscopo, ut olim, sed a solo Papa, etiam absque consensu capitulo 571, 572. Infirmitas confessio aulici potest a Confessorio Regulari sine licentia parochi 571, 572. Et tenetur solum relinquere aulicæ confessionis, & suo quæ poenæ 574. Infirmitas beneficiarius percipere debet etiam distributiones 270.
 Ingressum in Religionem proponens, vide Propositum. Ingressus in monasterium monialium, quando Superioribus permittitur, & quomodo faciendus 376, 376.
 Injuria afflictiis romanæ Ecclesiæ, Papæ, Episcopum, Prælatum Regularem, & Principem, poenæ 695, & seq. Exemplum S. P. V. in danda venia cuidam sui injuriato, ibid. Injuria Episcopo afflictiis poenæ 690, 742.
 Innocentius III. Decretalis releta in cap. VII. *Fraternitas* de eo, qui duxit in matrimonium, illustratur 1074. Innoc. X. Constitutio *De in parvis* 883. Innoc. XII. Constitutio *Speculantes* quoad Ordines suscipiendos 873. Innocentius pater XII. Constitutio *Nepes* quoad jurisdictionem Episcopi in conventibus Regularium 886.
 Iniquitas domus quando possit expelli, & non solvendi non datur purgatio moræ 197.
 Inquisitores hæreticæ pravitatis impediens tam consilio, quam auxilio in causa eodem fidei, sed etiam eorum jurisdictionem, incurrit excommunicationem Papæ reservatam, aliisque poenæ 625, 627. Idem communicantes suis Consultationibus processus spectantes ad eorum tribunal imponere eis possunt secretum, sub poenâ excommunicationis Papæ reservatæ, ne illos revelent 628. Olim

Olim cognoscere non poterant sortilegia hæresim manifestam non sapientia, hodie cognoscere possunt superstitiones etiam simplices 629.

Johannis de Polacco damnatur error circa confessionem iactam coram sacerdote regulari 747.

Instantia prima causarum ecclesiasticarum scienda, est coram Episcopo 101.

Instauranda Constitutio Innoc. X. 823.

Instrumentorum vetustiorum exemplaribus quæ fides habenda 179.

Insulae Italiae adjacentes quæ, & an comprehendantur in odiolis sub nomine Italiae 60.

Interdicti pœna ab ingressu Ecclesiæ: ob non adimpletam præceptum Communionis pœnalis in aliquibus locis est lata sententia, ut Romæ 750. Interdicti sententiam ferens firmam præcipit non servari pœna 779. ¶ Quando sit lata, & quando ferenda sententia 414. Interdicti tempore defunctus sepeliens pœna 122. Interdictus nominatim sepeliens pœna ibid. IV. Interdicti tempore quæ sacramenta administrari possint, & divina celebrari. In quibus festivitatibus publice celebrari possint Missæ, & ad eas audiendus admitti interdicti, & qui 745. 776. Quando eo tempore percipi possint à Clericis distributiones quotidianæ 745. Interdicti tempore quando, & quibus diebus divinarum celebratio permittitur, & qui excludunt 717. 718. 717. Quando incurritur excommunicatio ibid. Interdictus in locis divina celebrantes monachi, ac moniales quæ olim pœna plectebantur 791. Interdictum Regularium non servantium pœna, & quando absolventi 726. Item pœna eo tempore mortuus sepulture dantur ibid. ¶ Interdicti, & suspensionis pœnam Episcopi, ceterique majores hoc non incurunt, si speciatim in quoscunque Constitutiones non sint nominati, & an idem dicendum de excommunicatione 790.

Interpretatio privilegii Apostolici Papæ dumtaxat reservata est 571. Interpretatio S. Scripturæ, vide Scripturæ.

Interdicta ex jure causa dispensari possunt ab Episcopo 51. 563. 665. Interdicta inter unum, & alium Ordinem servanda; quod temporis olim, & quod hodie intervallum continent 563. 564. Servanda sunt inter unum, & alterum minorem Ordinem, & refertur contraria opinio 564. Juridicum remittendi interdicta spectat ad Episcopum diocesanum etiam quoad Regulares. ¶ Excepto casu quod hi post Tridentinum obtinuerunt privilegium exemptionis ab Interdictis 564. 566. Dispensari non possunt à Prælati inferioribus, sed ab Episcopo 564. Dispensari possunt à Vicario generali habente mandatum generale, ac à Vicario capituli ibid. Dispensari possunt necum ob utilitatem, & necessitatem Ecclesiæ, sed etiam ob solam necessitatem, vel utilitatem ibid. Et qualis debeat esse necessitas, vel utilitas ibid. ¶ Non tenetur Episcopus ea dispensare, etiam si agatur de habendis privilegii Ordines extra tempora suscipiendi 564. 565. Tonsura, & minore nequeant eadem die conferri, nisi assit consuetudo 564. 565.

Intellecti Clerici decedentis bonis quis succedat 315. 316.

Intratio in beneficium quibus pœnis peniendi 266.

Irregularitas ob corporis defectus quando indicatur 84. Et qui sunt ibid. Irregularitas contracta ex defectu naturalium, etiam occulta, dispensari aequat ab Episcopo 84. Potest tamen, si proveniat ex delicto occulto, dummodo idem Episcopus sit jam consecratus, excepto homicidio ibid. & 1005. 1006. ¶ Irregularitatem non contrahit Clericus 401.

cutius cum protestatione aggressorem pœna sanguinis puniendum 478. 557. 658. Vide Vindicta sanguinis. ¶ Nec si à Parochio tradatur fides baptismi sui capitalis ad comprehendendum majoritatem ætatis pro pœna mortis tubendum 478. 658.

Irisitoris officium, vide Juculatoris & &c.

Interimnes Regulares quoad confessionem existentiam, vide Regulares itinerantes.

Jubilæi universalis annus post quot annos hodie conceditur 756. Et quid circa indulgentias eo durante, vide Indulgentias.

Jubilatio à servitio chori cui danda 1011. 1013. Nec eo gaudens tenetur ad residentiam localem, ut lucraretur distributiones 1013.

Jubilatus Canonicus, vide Jubilatio.

Jactus an, & quando possit esse telis contra Christianos, vide Telis. Judæus gaudet alicui ecclesiastico 465. Judæorum filii ad filium converti apud quem remanere debeant, & elucari 355. 356. Eis concedenda est tentio bonorum tam mobilium, quam immobilium, etiam ex ulura, & illisio quælibet acquisitionum, si ignota sine perfæcie, quibus eadem restituenda essent; licet autem à patris potestate, ceterique danda sunt a parentibus quæ sunt de jure debita ibid.

Judex circa litumventum uxoris de non veniendo contra alienationem datus, debet servare jus canonicum, non civi e 183. Interponens decreta circa alienationem bonorum Ecclesiæ non servat formam in literis Apostolicis pro alienatione concessis, quam pœnam incurrit 196. Et quomodo procedere debeat in causâ cognitione à se. Judex male Judicans quam pœnam incurrit 195. In quibus causis ut suspectus regulari possit 200. Qui possit interponere decreta 121. Judex quæ exequenda, & potestatem possit recipere, & quando 219. 576. Judex tam extra clericatus, quam ordinarius ecclesiasticus, & laicus sententiam ferens per gratiam, sortem, & mœnera, exceptis eleutorum, & pœnulentis sponte oblati, quæ pauci diebus consilii possint, & exceptis maioris expendi, si extra domicilium cum profectis contingat, præter mortalem culpam quas pœnas incurrit 219. Et cui sciendi sit restrictio recepti pro sententia tam iusta, quam iniusta, etiam ante declarationem ibid. & 220. Et adferuntur propositiones prolixæ ibid. & 556. Judex ecclesiasticus habens jurisdictionem tempora em, præferens sententiam sanguinis, non sit irregularis 477. ¶ Judex laicus tenetur consignare Episcopo Clericum delinquentem, licet privatum privilegio furi 540. Ad Judicem laicum Clericum trahentis pœna 142. 146. Ad Judicem ecclesiasticum Clericum trahere potest laicum in aliquibus locis 147. Eodem spectat cognitio causæ reus iuramento firmata 141. Judices synodales à quibus, & quot in quacunque directi designandi, eorum qualitates quæ, & quod eorum munus 1261. Quæ causæ eis committi possint, & quando ibid. Judices laici ferentis sententiam contra Clericum pœna 139. In causâ simoniacæ mortis in romana curia quomodo procedere debet 571. Quæ potestatem, & scientiam, ac ætem idem permittuntur, si sit delegatus à Papa 576. Judicem impediens, ne exerceat jurisdictionem suam, vel cogat adrevocationem sententiæ, aut abolitionem, vel vetare causâ sententiæ, hodie incurrit excommunicationem Papæ reservatam 731. Judicis requisita quæ hodie pro interponendo decretis 123. Judicis relatio de causâ si se cognitis ad Principem hodie oblioravit, & quid eius loco substituit 101.

Judiciorum acta conferenda sunt à publica persona, idest à notario 169.

Judex, hoc verbum frequenter usurpatur in ea significatione, quod idem significat, ac opinor, non desinito 510.

Judicium sanguinis exercere sub qua pena Clerici interdicuntur 473. 477.

Jura parochialis quae sine enumerantur 455. 456.

Juramentum praestandum est Papae ab Episcopo 127. In aliquibus locis illud vetum est apponi in contractibus, & quare 141. Juramentum calumniae praestari potest in qualibet parte litis 152, & seq. Ex illius autem omissione processus non est nullus neque annullandus ibid., & 154. Juramentum quodcumque praestari potest tam ab Episcopo, quam a Clerico etiam in causis decimarum 153. In sacris constituti illud praestant tacto pectore, 154. Quando praestari possit diebus festis 156. Omnia praestari nequit a non jesu 169. Juramentum contra libertatem ecclesiasticam, & adversus decreta Tridentini reprobatum 184, ac illud observare faciens pena 187. Idem praestatum ab ecclesiastico Principi laico quando reprobatum 184. Non est dandum reo principali criminaliter examinato sub pena nullitatis processus, & quando haec nullitas inducatur 185. 186. 799. Juramentum de observandis inquisitibus, & constitutis praestantem pena 283. Vide Statuta. Juramentum metu praestatum servandum est sub pena perjurii, & dispensari potest a legitimo superiore 182. An & quando in illius executione admittit puritatem materiam ibid. Juramentum praestari debet a Procuratore in animam suam in causis contentiosis 154. Voto simpliciter adiectum, non dissolvitur, voto soluto 357. Juramentum suppletorium quando deferri nequit 125. Item juramentum litis decisorium ibid. Juramentum praestantium de illicitis, impossibilibus damosis, & libertati ecclesiasticae adversariis parte 185. 1071. 1072. Juramentum usuris, vide Usur.

Jurisdicção ecclesiastica loci prohibita 591. Jurisdicção Episcopi in locis exemptis, vide Locus exemptus. Jurisdicção ministri Sacramenti Penitentiae non sufficit probabilis 976. 977. Jurisdicção voluntaria exerceri potest ab Episcopo in aliena diocesi 827. Jurisdicção ecclesiasticam alienantium pena 236. 287. Jurisdicçãoem Ordinariorum, & sacrae Rota impediens pena 165. Jurisdicçãoem ne Praetati exerceant impediens hodie incurrit excommunicationem Papae reservatam 781. Jurisdicçãoem Ecclesiarum, usurpantes, vide Usurpatio. Jurisdicçãoi Episcopi qui Conveniunt subicit, vide Conveniunt Regularium. Jurisdicçãoi Ordinarii, quando subijciunt Regulares 1021.

Jus canonicum quando diffidit a civili, utrumque in suo servandum est. Excepto casu de alimentis spiritus praestando 517.

Jus nominandi, & deputandi Vicarios in spiritualibus locis prohibuit 591.

Jus patronatus quando acquiritur 394. Sola possessio non confert potestatem praesentandi, & quid ulterius requiritur 391. Et quid de quasi possessione praesentandi ibid. Quando amittitur 381. & 2018. Et quando devolvitur ad Episcopum 387. 1013. Jus patronatus Ecclesiae parochialis quando confertur ad Episcopum ob discordiam Patronorum 387. Emi, ac vendi nequit extra simoniam 388. Ila nec praesentatio ibid. Jus patronatus beneficiorum an, & quomodo, ac quando possint uni Parochialis ab Episcopo 875. Ad beneficium juris patronatus aetas requisita, vide Aetas. Jus patronatus Ecclesiae etiam non parochiales restaurandae sunt expensis Patroni 896. Vide Patronus.

Justificatio amittitur nedum per infidelitatem, sed etiam per quodcumque mortale peccatum, & contrariae propositiones proscriptae ibid. 831. Vide Liberum arbitrium, & Opera omnia. Ad Justificationem originalem ab adultis necessariam est preparatio, & contrariae propositiones proscriptae ibid.

Justificatus non peccat operans intuitu aemulæ mercedis, & contrariae propositiones proscriptae ibid.

Justitiae publicae honestas impediens, vide Impedimentum publicae honestatis.

Justitiae, tormentamenta, & hostilitas sub quibus pena olim prohibita 659.

L

Laici professi Ordinum regularium instruendi sunt Doctrina christiana 818.

Laicorum obsequio, ac servitio addicti Clerici puniendi 222. 915. 917. Laici in aliquibus locis conveniri potest a Clerico coram iustis ecclesiasticis 147.

Laquei expostivi, vide Expostivi inferes.

Largitiones fidelium ad certum usum destinatae, nequeunt converti ad alium sine beneficio Apostolico 385. Et quando converti possint ab Episcopo ibid.

Lateranenses Canonici, & Sanctissimi Salvatoris, vide Canonici Regulares Lateranenses. In Lateranensi solo Ecclesiae sunt aggregati Clerici non sunt exempti a jurisdictione Episcopi 850.

Lectio linearum, vide Linearum lectio. Lectio S. Scripturae, vide Scripturae Sacrae.

Lectores Theologiae, juris canonici, & civilis in Universitatibus perspicere debent integros fideles suorum beneficiorum, & quoniam sunt tentus partes 600. Non autem distinguuntur ibid.

Legata pia ad certum usum relicta, vide Largitiones.

Legatus Apostolicus receptionem impediens pena 20. Legatus a Latere quid possit 1097. Nequit exercere Potestatem in diocesi sui legationis, nisi id sit ei specialiter concessum 827. Potest absolvere a casibus Papae reservatis, a quibus potest Episcopus si tamen agatur de reservatis Papae ante Tridentinum, non autem post eam.

Tributa ei facultate absolventis periculum Clerici non intelligitur concessa pro aliis casibus Papae reservatis ibid. Nequit absolvere ab excommunicatione ob violationem immunitatis ecclesiasticae ibid. Qui recipiunt provisiones ad omnibus Ecclesiis, ad quas mittitur 400. 402.

A Lego diocesis qui eximatur 315. Legi auxilium frustra invocant qui peccat in herem 464. Lectio vili studio vacare interdicitur et Regularibus extra claustra, & sub qua pena 473. Et quibus Clerici 471. Leges novae poena diversae tollit poena legis antiquae 365. Lex civilis prohibens a parentibus praestari alimenta ipsius destruit potestatem 517.

Legitima debetur filio ex bonis monasterii donatis a patre ibidem profuso 341.

Legitimatio illegitimos, a quo facienda, vide Illegitimi.

Lenocinium quando dicatur, etius poenae, & possit in Romae, & quos comprehendat 667.

Leprosorum matrimonium, vide Matrimonium leproso- rum, & Debitum conjugale.

Libelli famosi tam contra regimen status ecclesiastici quam contra cuiuscumque sanam auctoritatem multandus 697. 696. Eos edentes, retinentes, & publicantes in infamiam status Ordinum Praedicatorum, & Minorum incurritur ex.

- communicationem Papæ reservatam 694. An-
 ꝑ hęc pena extendatur ad infamia inuidentes
 alios Ordines Regulares ibid. Libellus supplex
 rejectus ab una Congregatione nequit porrigi alteri,
 & sub qua pena 177. In iudicio debet porrigi
 iudici, excipit in iudicio summario 152.
- Liben** Murator, vide Conuenticula.
- Libertati** ecclesiasticæ contraria statuta edentis, eaque
 seruare iurantis, & seruare tacientis pena 283.
 777. 778. Vide Statuta.
- Libertinorum** origo quoad Ordines suscipiendos, vi-
 de Originis locus.
- Libertorum**, seu manumissorum origo quoad Ordines
 suscipiendos, vide Originis locus.
- Liberum** arbitrium hominis cooperatur ad obtinendam
 iustificacionis gratiam, & contraria propositio
 profcripta 812.
- Libri** de diuinis auxiliis, vide Diuinorum auxiliorum.
 Librorum prohibitorum index, vide Index Libro-
 rum prohibitorum. Eorumdem impressio, vide Re-
 gula X. Indici Libros manuscriptos ante approba-
 tionem vulgariū pena 713. Libros conscriptos
 alio impediendo: transcribentium, vel mittentium
 sine licentia Urbis Vicarii, & Magistri Sacri Pa-
 laterii pena 814. Item pena impediuntium, re-
 tinentium, & legentium sine licentia Sedis Apo-
 stolice librorum ex professo, vel incidenter trahen-
 tes de diuinis auxiliis ibid. 1075. Libri, & lami-
 nę grateatibus prohibiti 814. Librum Cornelii
 Iansenii reitinentium, ac legentium pena 1075.
 Pro libris prohibendis expurgandis, ac impri-
 nuendis regule obseruandę 814. Libros pro-
 hibitos imprimentes, retinentes, & legentes
 quando incurrant excommunicationem Papæ
 reservatam, & quando Congreg. Indici, &
 quando mortale peccatum tantum committant
 627. 813. 814.
- Licentia** docendi, vide Docendi licentia.
- Limina** Apostolorum qui visitare teneantur 130. 178.
- Litminum** Apostolorum visitatio non obstringat sex
 Cardinales suburbicarios 931. Visitari debent
 etiam ab Abbatibus nullius 1072.
- Linguarum** arabice mixte cum Hebraica, & Caldai-
 ca schola, olim præcepta erant in aliquibus Uni-
 versitatibus 602. Romę leguntur ibid. Linguarum
 Hebraicę, Græcę, & Arabicę lectio ubi facien-
 da 598.
- Litterarum** Apostolicarum cognitio pro earum execu-
 tione circa capiendam possessionem beneficiorum
 interdicta est locorum Ordinariis 1024. Litterę
 Apostolicę obtemperare sunt ab Episcopo promo-
 uendo apud S. Sedem ante administrationem 25.
 30. Imperatrix ad gratias habent illum vigorem
 in diæcesibus, & ciuitatibus diuisis, quęm ha-
 bebant, dum hæc erant integre, seu diuisæ 101.
 Eas falsas a quo puniri possit 5. Et si carceratus
 esset de mandato Papæ, ad eum mittendus est
 ibid. Easdem falsantes pena, vide Falsantes. Ex-
 cusandum exactionem impetientis pena 784. Litterę
 exactionatiz pro ordinatione subditorum
 secularium Abbatiarum quibus dirigendę 961.
- Litterę** testimoniales Episcopi originis, vel domi-
 cilii quomodo exarantur 954. 67. Litterę con-
 ueniuntiz pro discessu sacerdotum negari ne-
 queunt ab Episcopo sine iusta causa 87. Litterę
 monitionales ad reuelandum res deperditas, vi-
 Monitoria ad reuelandum. Litterę Ordinariarum
 falsantes, vide Falsantes. Litterę vulgo *arrosti*
 alienam famam ledentes sub qua pena prohibet
 695.
- Litis** expensę solvendę semper sunt a victo, siue
 præsentē, siue absentē 716. Litis quota cuique
 prohibita 218.

798. III.

- Loca** alyo ecclesiasticis gaudentia 471. Vide Alyo.
- Locatio** bonorum locorum piorum Urbis, alio-
 rumque locorum non est faciendā cum consanguineis,
 & affinis Restrictum eorumdem locorum,
 & sub qua pena 187. Quando permittitur, & de cuius
 licentia 187. 189. **Locatio** bonorum eccle-
 siasticorum ultra triennium quando liceat ibid.
 185. 192.
- Locutor** quando expelli possit ob non solutam pensio-
 nem 297. Et quando faciendā est ei remissio, seu
 condonatio amittit pensiois conventę ibid. Ei-
 dem pensionem non solventi non datur purgatio
 mortę 297.
- Locus** exemptus ab Episcopi jurisdictione triplex 825.
 Quis in eorum quolibet exercere possit Episcopum
 ibid. Locus originis Ordinandorum, vide Originis
 locus.
- Lotto** ludus, vide Ludus, vulgo *lotto*.
- Ludus** alearum, vide Alearum ludus. Ludi theatrales
 in Ecclesiis prohibentur 210. Ludus vulgo *Lotto*
 interdictus est obstrictis pauperatis voto tam so-
 lemni, quam simplici 369. 370. Etiam cum licen-
 tia Superiorum ibid. 67. Refrillitur opinio, seu
 aletum vivæ vocis oraculum Clem. XII. ludum
 hunc eidem permittenti 370. 67. Quicumque
 huic ludo vacantes cum pravis artibus, & da-
 moniis superstitiis incurrant excommunicationem
 Papæ reservatam ibid.
- Luminaria** adhibenda sunt in celebratione Missę, &
 ex qua materia esse debeant 441.

M

- M**agister grammaticę pro Clericis, & pauperibus
 ubique iussitendus præcipitur 815. Olim
 constitutus erat in unguage Ecclesię cathedra-
 li, & collegiata, & ei concedendum erat co-
 mpetens beneficium, vel assignandi aliqui fructus
 ex monti capitali, vel episcopali cum orero
 docendi gratis Clericos, & scholares pauperes
 592. ad 594. Quę hodie seruetur disciplina 599.
 Magister consiliarius a Communibus examinari
 donatatur potest ab Episcopo quoad Doctrinam
 christianam, & mores 599. Et cogendus est Do-
 ctrinam christianam docere ibid. Magister noviti-
 orum quoad eorum confessiones, vide Noviti-
 orum Confessiones. Magister pætorum hodie ab
 Episcopo, & Magistratu ubique deputatur 215.
 Magister Universitatum, & quicumque alii a qui-
 bus quilibet cavere, & quas opiniones am-
 plecti debet 599.
- Magistratus** decernens auxilium Ordinariis prorestituen-
 da, & custodienda clausura monialium incidit in
 excommunicationem, non tamen reservatam 1030.
- Major** Penitentiarius condonare nequit in casibus pu-
 blicis fructus amittens a beneficiis clericalem
 habitum non deferentibus, bene tamen in occul-
 tes 860. Potest ex causis transferre moniales ultra
 montes de uno ad aliam Ordinem 864. Potest ad-
 alivere simoniacos in Ordine occultos, & in foro
 conscientię dimittat 869. Nequit condonare
 fructus Episcopi, qui intra tres menses non sus-
 ceperit munus sunt consecrations 937. Et Vide.
 Penitentiarius maior.
- Maledicorum** pena, tant conera Romanam Eccle-
 siam, quam contra Papam, Episcopum, Præla-
 tum Regularem, & Principem. & Ordines
 Regulares 67. ac an extendatur ad maledicos con-
 tra quoscunque Ordines 696, 697.
- Maledictionis** æternę nomine venit peccatum mortale
 323.
- Maledicum** crimen est mixti fori 696.

A a a a a a

Ma-

Maleficium, vel sortilegium committentis pœne 337, 691.

Malus filii possessor, vide Possessor.

Mancipiorum servitus rigorosa hodie amplius non viget 316. & alibi pluries.

Mandata de providendo beneficio hodie abrogata sunt 13. 70. 25. 251. 1021. & alibi pluries.

Mansiellorum origo quoad Ordines fulcipicinos, vide Origini locas.

Manuum impositio in ordinatione presbyteri, vide Ordinato.

S. Maria in Cosmedin Canonici, vide Canonici Sanctæ Mariæ.

Materia remota Ordinis. Vide Ordo.

Matrimonialis causæ privative cognosci debent ab Episcopo, nisi aliter consuetudo immemorabilis favore Inferiorum 710. Nec cognosci possunt a Præbato Regulari non habente Territorium separatam, nec a Legato a Latere in sua Provincia, sed tantum ab Episcopo 166. 172. 191. 519. Et cognosci possunt a Vicario capitulari Sede vacante 191. Vide Causæ matrimoniales. Quomodo tractandæ sunt 484. Spoliæ ad iudicem ecclesiasticum, & contrarium afferens, est excommunicatus 988. Et qui iudices ad eam cognitionem statuatur 484. 1054.

Matrimoniales denunciations ter faciendæ sunt a proprio parcho tribus diebus festivis inter Missarum solemnia 988. 989. Ac etiam quando cernuntur vesperæ de licencia Ordinarii 989. Nec faciendæ, nisi postquam ab eodem parcho reperti fuerint ipsi in studiis in Doctrina christianâ ibid. Pœne tam parochi, quam contrahentium, ac testium doli in matrimonio præsentiam præstantium, eis non permittit 989. Quando fieri debent in loco originis, aut domicilii ibid. Faciendæ sunt in ambobus parochiis, quando contrahentes sunt diversarum parochiarum ibid. Item in parochia Conservatorum a contrahentibus ini degenibus 989. Quia quæ causæ matrimoniales possunt ab Ordinariis ibid. & seu. Dispositi sunt nequeant ab eju Vicario generali ibid. 677. Nominis Ordinarii quoad hanc dispensationem venit etiam Prælati inferior Episcopo, vere nullius 929. & seq. Quando remittende sint a duobus Ordinariis ibid. 677. Si dispensata fuerint ante matrimonium, faciendæ sunt in Ecclesia ante illius confirmationem 990. Quod tamen ubique non est in usu.

Matrimonium contrahens diebus festis neque est nullum, neque illicitum, ut nonnulli perperam opinati sunt 159.

Matrimonii contracti intra gradus prohibitos dispensatio, vide Dispensatio Matrimonii.

Matrimonio consummato, non potest maritus, invita uxore, præsenti Religionem, & e converso 354. 355. Et quid de coniuge in saculo remanente post professionem factam ab altero de ipsius consensu ibid.

Matrimonium habere non potest conversionem unius ex conjugibus quando a dissolvi possit 543.

Matrimonium vagorum, vide Vagorum.

Matrimonium contractum coram Parcho primatum Tonsurâ initio validum est 66. Contractum per procuratorem est validum, & an ratificandum coram Parcho, & testibus 135. Matrimonii impedimenta, vide Impedimenta. Contracti acquirit in aliquibus diæcesibus etiam sine solemnitatibus sine licentia Episcopi 160. Antequam matrimonium contrahatur ab intellectibus cum dispensatione, consuetudo est, ut uterque contrahentium teneat candelam accensam in Missa parochiali solemnâ 84. Matrimonium consummatum, vel non contrahentia constitutum in sacris, &

Religiosi pœne 231. 132. & 251. Et quando sine suspecti de hæresi, & quando hæretici ibid. Matrimonium contrahens Subdiaconus quas pœnas incurrit 231. & seq. Matrimonium Diaconus contrahens quas pœnas incurrit ibid. Matrimonium Sacerdos contrahens quas pœnas incurrit ibid. Matrimonium Religiosus contrahens quas pœnas incurrit ibid. Matrimonium contrahens gratiam in sacris constitutus quando, & quis pœnas incurrit 231. & seq. Matrimonio tantum rato, dimittit tempus conceditur utrique coniugi ad deliberandum de ingressu in Religionem, nec alter cogi potest intra id tempus ad illud confirmandum 362. Et emissâ professione ab uxore, potest va etiam ad presbyteratum promoveri ibid. Cogit tamen potest, si dicto tempore elapsis, coniuge invia, reciperet Subdiaconatum ibid. Et illum suscipiens quas pœnas incurreret ibid.

Matrimonium ratum, etiam altero coniuge vivo, dissolvitur quoad vinculum post professionem religionis alterius, & pars remanens in saculo, transire potest ad secunda vota 354. 362.

Matrimonium coram Parcho proprio, & duobus testibus contrahendum est 993. Et quis fit proprius Parochus, referuntur vari casus 991. & seq. Item referuntur vari casus, in quibus ratione præsentia proprii Parochi fit validum, vel nullum 543. & 991. 992. ac 994. Validum est contractum tunc præsentia Parochi, ubi sed. non est publicatum 992. 677. Validum est contractum sine tali præsentia in Hollandia, & Belgio inter utrumque hæreticos, vel inter Catholicos, & hæreticos 992. & seq. Jam contracta, & desolenda sunt 993. Parochus cum nominibus contrahentium, & testium in libro penes ipsum custodiendum 993. Excepto libro matrimonii consuetudine, qui retinetur eis esse. Episcopum 501. & 995. Matrimonia consuetudine quomodo contrahantur, & desolentur 503. Et qui lege dissolvantur illud contrahentes ibid. 677. Matrimonium solemnizantium sine licentia Parochi pura, & a quo possit absolvi 729. 994. Secundum contractum, consistens primo, alterum legitimum, et excommunicatum, & illud contrahentes pœni 997. Vide Poligamorum pœna.

MATRIMONIUM olim validum erat solo consensu contrahentium intum, hæc fecit. si non contractum sit coram parcho, & testibus pag. 484. & seq. 510. & alibi pluries. Causa validitatis, nullitatis matrimonii hodie examinanda est iuxta. Constit. Bened. XIV. ibid. & seq. Matrimonium secundum contrahens, non expectata innocentia nullitatis prioris matrimonii potestendi est pœna contra polygamos statuta 490. 510. Neque contractum locundum sine authentico documentis de morte prioris coniugis, imo neque si habetis sine licentia Ordinarii 491. Instructio pro examine testium ad probandum statum liberi am consensum, sive exteri sint, sive non, a. i. constitutum in articulo mortis ibid. & seq. Contractum ante præteritam est validum, si malitia supplet aetatem 500. An contractum per verba de præterito inter mulierem, & impuberem adhibitis solemnitatibus, transcat in sponsalia de futuro, id pendet, & ex dispositione iuris communi 501. Si vero impubes, aut puer cum impubere prædictis modo contraxerint, debent servare solemnitates a. i. Trid. præscriptas, licet eas servasse sint prius a vice 502. Matrimonium clandestinum intum in locis, ubi Tridentin. nunquam fuit promulgatum, est verum, & ratum 502. Occulte contractum, ita ut nulla appareat legitimum probatio, licet unus ex contrahentibus affirmet fuisse contractum, huius

sunt compellendi, ut simul cohabitent, ino separandi 502. Si veroambo affirmant fuisse contractum illudque publicare voluerint, olim habendum erat, acsi introm fuisset in conspectu Ecclesie sicutus hodie 502. Ut publice celebraretur semper in fuit Ecclesie ipius 503. ¶ Permittitur tamen hodie, ut in certis casibus occidat instatur sine denunciationibus coram parcho, & duobus testibus quod dicitur MATRIMONIUM CONSCIENTIÆ, pro cuius celebratione attendenda sunt præscripta a Consi. Bened. XIV. ibid. & seq. Hoc nunquam evulgandum est, excepto casu, de quo cavetur in dicta Consi. §. XII. 505. ¶ Evulgandum etiam esset, si non ex evulgatione oriretur scandalum, præsertim in vicinia, & parui opidis 505. ¶ Hoc matrimonium in Germania vocatur *Morgengaticum*, & quæ lege contrahi possit ibid. MATRIMONI DENUNCIATIONES, vide DENUNCIATIONES PRO MATRIMONIO CONTRAHENDO. Contractum cum scientia utriusque contrahentis impellenti dirimens privatur spe dispensationis, & proles inde suscepta est illegitima, sicuti illegitima est, etiam si ignoranter contrahens fuerit cum tali impedimento 508. Pena parochi aut Regularis præsumens matrimonium interesse siqæ prævis denunciationibus, vi DENUNCIATIONES FACIENDÆ PRO MATRIMONIO CONTRAHENDO. Matrimonium contrahens cum conjugata olim sejunare debebat in pane, & aqua quadraginta diebus cum septem sequentibus annis 508. ¶ Contrahens secundum, constante primo, olim prohibebatur quæcumque aliam ducere, mortua prima uxore 512. Ex Consi. Urbani VIII. denunciandus est S. Inquisitioni tanquam suspectus de hæresi, & si falsis testibus sui status libertatem probaverit, præter penas contra polygamos damnandus est ad trimes in perpetuum, & si inhabilis est, ad perpetuum carcerem, ac insuper tradendus est curiæ seculari arbitrio S. Inquisitionis 502. ¶ Ex praxi tamen dictæ Inquisitionis initus hodie puniuntur ibid. Falsi vero Testes damnantur ad trimes per quinquennium, aut brevius ibid. Matrimonium ratum non dissolvitur per subsequens, etiam consummatum 510. Et reprobatu consuetudo contraria ibid. Contractum cum conditione turpi, illius substantiæ non repugnanti, est validum 511. Contractum a iervi hodie est validum 519. & seq. Matrimonium contrahens etiam damnatur ratum cum moriali tam ille, quam ista ipso facto excommunicationem incurrit, sicuti & Religiosis proficulus, & omnes in sacris constituti, & ut tales publicari debent ab Ordinariis, donec separentur a muliere, & absolutionem obtulerint non ab Episcopo, ut olim, sed a S. Inquisitione 513. Et ex praxi ejusdem Inquisitionis propter suspensionem, & irregularitatem, quatuor respective incurrit, pariter, tanquam suspecti de hæresi nec hodie dispensari possunt super irregularitate ab Episcopo, ut olim ex decretis Alex. III. etiam post peractam penitentiam, & triennalem emendationem 514. Quibus penas obnoxii sunt etiam Equites Hierosolimitani 513. Mortalis vero redditur inhabilis tanquam bigamus ad gradus, ad quos mortales virgines assumuntur ibid. Afferentes autem prædictos omnes po. le matrimonium contrahere, contractum validum esse, declarant excommunicati a Trid. Conc. Contractum post votum ingrediendi Religionem, est validum, 514. Matrimonium leprosum est validum 518. 519. Vide Debitum conjugale, Matrimonium, servorum contractum sine consensu dominorum a

saeculo VIII. Ecclesia dirimi permittit; secus a saeculo XII. 519 & seq. Illud scienter contrahens intra gradus prohibitos, ipso facto hodie est excommunicatus, & publicandus est talis, donec coniuges separentur, & post denunciationem ab solvi potest ab Episcopo, ante denunciationem, vero a simplici confessorio, sed sine tpe dispensationis: sicuti & si ignoranter contraheret, non adhibitis solemnitatibus 520. & seq. Contractum contra inhibitionem Episcopi invalidum, vel contrahentibus, vel Parcho, aut huius Vicario, est validum, etiam si parochus iniurus, & compulsus eius celebrationi assisset 526. Hæc inhibito fieri etiam potest a parcho ex iudicialiter, donec causa cognoscatur 526. Ob quas causas fieri possit ibidem. Pena contrahentium parochi, & testium matrimonio assensuum contra dictam inhibitionem 526. Contractum sine consensu parentum est validum 540. Olim contrahi non poterat cum quocumque alio a machinante in mortem mariti, & a marito machinate inmortem uxoris, etiam post mortem alterutius, secus hodie 541. Matrimonium paganos contractum in gradibus ab Ecclesia prohibitis post conversionem non est dissolubile 542. Capita impedimentorum Matrimonium dirimentium 546. ad 549. IMPEDIENTIUM vero ibid. & 173. ¶ Instrucho pro obedienda facultate covalidandi matrimonium nulliter contractum, ubi etiam expendantur clausulæ litterarum S. Penitentiarie pro covalidatione facienda 549. & seq. Matrimonium contrahens cum meretrice, est meritorium 494. Respectu tamen viri, qui est iuris tul 495. Per vim contractum olim covalidabatur per cohabitationem, & per præsumptum copulam subsecutam, sicut hodie ex Trident., & debet iterum contrahi coram Parcho, & testibus 495. 497. 499. 500. ¶ Si vero coram his contractum fuerit cum impedimento occulto, hoc subdito, cum renovandis est consensus inter contrahentes ex declaratione S. P. V. ibid. & 540. ad 551. Contractum inter muros, & sordos per signa coram parcho, & testibus est validum 495.

S. Mattheæ vigilia, vide Vigilia.
Matrimonium cum laudibus sub qua culpa recitandum a sacerdotibus ante celebrationem Missæ, vide, Horæ Canonice.

SS. Mauriti, & Lazari Ordo exequatur in omnibus Ordinibus Hierosolymitano 5010.
Media annata, vide Annata media.

Medici penæ visitantur ipso tertium vicem infimum, quocumque modo laborantem, non facta ab eo cunctatione sacramentali 712. 713. Quos alios afficiunt ibid. Qui morbus egredietur 713. An pena interdicti eidem interdicta sit laice sententia 714. ¶ An excedatur a penis, si post tertiam vicem visitet infirmum, qui cunctanter recusat 714.

Medici laici an, & quando promoveri possint ad Ordines 67.

Medicum exercere est Clericis interdictum, & quibus constitutibus permittitur 67. Et quæ lo promoveri possint ad superiores Ordines ibid. Eius studio vacare interdictum Religiosis extra claustra, & sub qua pena, ac etiam quibus Clericis 476.

Melioramenta in Ecclesiis bonis facta cedunt filio 306. Mendicantium Ordines enumerantur 785. Eorumque stabilita post sententiam excommunicatos ibid.

Mentis episcopalis pars quinquagesima hodie nequit donari monasterio sine Pape consensu 282. 305. eam aut alieno gravari pena 302.

Mentis, & pondera venientes a superstitione 293.

Mercatus prohibitus diebus festis 157.

A a a a a a a

Me

Mercedum miserabilium personarum. Vide *Casus civiles mercedum*. Merces jullo pratio vendenda, & contrahentes omnes puniebantur ab Episcopo penes a Sac. Canonibus statuta, hodie penes temporalibus puniuntur a politicis Magistratibus 293. Mensuras, & pondera vendendum.

Mellis ingrumum, aliarumque frugum collectio quando fieri possint debet festis 156.

Metropolitani an hodie compelli possint Suffraganeos, ut accedant ad Metropolitani 406. Idem eligendus est a quolibet Episcopo, & qui ab hac electione eximatur 1001, & seq.

Militans Deo nequit se implicare negotiis secularibus, & non hac sint 471, 473.

Militibus Ordinibus servientes quando eximantur a jurisdictione Ordinarii 1010.

Minimorum FF.S. Francisci de Paula exemptiones 785.

Minores tam masculi, quam feminæ qui dicuntur 319.

Minores Ordines recipiens ante Sacramentum Confirmationis indiget dispensatione, ut promoveri possit ad sacros 938. Ac nova provisión pro retentione beneficii simplicis ibid. Alias requisita pro illis recipiendis debet esse septem annorum completorum ibid. Minorum fratrum S. Francisci Regulam gloriosam prena 785.

Minoritas uxorem ducens quando gaudeat privilegio clericali 216. Matrimonium etiam nullum contrahere, vel statum incompatibilem cum clericali statum, vel habitum dimittens an privetur initio facto beneficio, & pensione 231, & vide. Habitum clericalem.

Ministeria Clerici interdicta quæ 472, 471. Ministeria divina, vide *Divina*.

Missa celebrare sine luminibus, sine paramentis factis est mortale, licet arguat necessitas pro audientia Misa die festo 441, & seq. Si aliqua ex paramentis deficiant, quando celebrari possit sine peccato item nequit celebrari sine ministro, qui debet esse masculus, & an aliquando celebrari possit sine eo, 215, & 442. Etiam ad præsbyterum non promoti celebrantes prena 701, 703.

Missa applicatio pro populo ex præcepto Divino faciendi 915. Qui ad eam teneantur, & quibus diebus ibid. Quando differri possit ibid. An ad eam teneantur Episcopi, & Superiores Regulares ibid. Pro beneficiis a quibus, & quando faciendi ibid. Parochi Urbis teneantur eam applicare pro anima sui parochiani pauperis defuncti 915.

Missa applicatio pro beneficiariis, vide *Missa applicatio pro populo*. Misse celebratio vulgar lingua interdicta 892. Et propositio contraria proscripta 891.

Celebrari debet recenti ritu Ecclesiæ latinæ, & græcæ, & pæna in contrarium facientes 893. Rucheni licentia non possunt aliaribus, & calicibus, ac vestibus quibus utantur latini 894. Item latini Antichristi Ruchenerum in casu necessitatis ibid. Misse sacrificium, vide *Sacramentum Misse*. Misa olim solum erat in propria parochia 327. Misse iteratio cui, & ex quibus causis permittitur 430, & seq. pæna eisdem die iterantis ibid. Exceptio die Nativitatis Domini, & Commem. fidelium defuncti, ex privilegio, & quæ regula, & limitatio in illis servanda 441.

Missam celebrans in necessitate mortalis peccati conficiat ad quid teneatur 433. Eam sacerdos simplex quævis saltem in anno sub mortali celebrare tenetur, sed non cogendus sub penis 436. Et contraria opinio Cajetani reprobata a S. Pio V. ibid. Misa in Ecclesiis ruralibus parochiali proxima celebrari nequit ante parochialem 817. Misse sacrificio ad iustitiam utentium pæna 691.

Inababilitas ad eam celebrandam op dicta.

fortilegia incurrit, non incurrit in cassibus occidit 692. Eam celebrans ad præsbyterum non promoti pæna 701, 703. Misa celebrari nequit sine ministro masculo, excepto necessitate, & quæ sit, & nunquam feminis 215. Missam celebrantem quando liceat audire 229, & 103. Misa quando celebranda a Capellano quæstus, & quando possit intermitteri 214. Missam in parochia propria olim audire tenebantur parochiani, & alieni expellendi errantibus hodie libelli eam audiant non contempto proprio parochi, & in quo situs sit ille contemptus 327, & seq. Misdum tamen fuit, ut eam audiant in propria parochia ibid. Misa votiva & pro defunctis recitanda conceditur a Congr. Concilio sacerdoti clementi 84. Missam celebrans cum conscientia peccati mortalis in causa necessitatis ob deficientiam Confessarii ad evitandum scandalum, tenetur quæpium confiteri, & contrarie propositiones proscriptæ 133. *Ut quæpium* hoc tempore latitudinem habet ibid. An quæ precepto obtingatur in tali casu etiam laici Eucharistiam sumere ibid. Misse sacrificium est propitiatorium tam pro vivis, quam pro defunctis, & asseritur propositiones proscriptæ 890. Missarum opera beneficio adnecta, quo quis ad sacros Ordines promoveretur, an detrahenda sint 177. Missarum opera perpetua, & manualia quomodo, & quando recipienda, & adimplenda 695, ad tot. 901. Decreta, & dubia circa eadem opera, & adimplendam ibid. Missarum collegium prena 903. Propositiones proscriptæ circa Missarum opera, 904. Elemosynæ Misse pars remota remota, & cui 903. Missarum reductio hodie facienda est dumtaxat a S. Apostolica 107, 107. Qui casus excipitur ibid. Missarum compositiones a sacra S. Petri obtinent quando nullæ 906. Missarum & candelarum novæ perpetuitatis interdicta 912. Modicum tempus ad eas adimplendas extenditur ad unum mentem 904. Et quando non ibid. Missam celebrans, non recitato mutuo, vide *Horæ Canonice*. Eam celebrant in Ecclesia polluta pæna 419. Misa conventuali cuncta applicanda est singulis diebus sub mortali pro beneficiis in Patriarchalibus, in Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, non autem secundæ, & tertie, præcisâ consuetudine 430. Misa a Parocho etiam amovibilis applicanda est singulis diebus festis 925. Misa in oratoria privata, vide in *Oratoris privata*. Misse celebratio permittitur nequit Sacerdotibus etiam Regularibus sine literis commendatis suorum respective Superiorum 904. Nequit celebrari extra Ecclesiam ibid. In quibus casibus liceat 909. Nequit habere celebrari in Oratoria privata cum soli Episcopi licentia 905. In quibus Oratoria celebrari possit 906. Quoad ejus celebrationem in Oratoris privata laicorum decretum 906, 907. Et quæ regula servanda pro celebratione in aliam 908. In die Nativitatis Domini celebrari possunt in tres misse 909. Quoad celebrationem in Alarum parochia ibid. Quando, & ubi in hac Episcopus celebrare possit 907. Misse quæ hora celebrari possit 911. Misse XXX, S. Gregorii 912. Vide S. Gregor. Missarum elemosynæ, vide *Elemosynæ*. Missarum, & Missarum opera. In Missis deducendum quando possit administrari Eucharistia 893.

Missale in gallicanum Insularum convertit proscriptum ab Alex. VII. 893. Missale Tridentini decreto reformatum, approbatum fuit a S. Pio V. cum abolitione aliorum 1771. Et a Clem. VIII. suæ integrati relictum ibid.

Missionarii missi ab Episcopo quando recipiendi sint a par.

parochia regulari 1040. Missionarii regulares quoad confessiones audendas quibus leuissimis obliuiscuntur 974. 975. Missionarii Regulares in partibus hereticorum, & Infidelium deferre possunt habitum laicalem 220. Omnia ad eos ire poterant ad predicandum quocumque Regulares, & Clerici idonei de licentia tantum suorum Superiorum, hodie nequeunt sine speciali deputazione Sedis Apostolicæ, vel Congr. de Propag. Fide 610. Missionarii Regulares delinquentes extra claustra puniri debent a suo Superiore, non ab Episcopo 1031. Missionis Congr. presbyteri promoueri possunt ad Ordines sacros ad titulum mensis 872. Vide Cong. Missionis.

Mixti fori causæ quæ, & a quo iudicandæ 149. 150. 108.

Modicum tempus pro celebrationis Missarum, implemento extendente ad unum mensiem, & quando non 904.

Monastra contractus sub qua pena prohibitus 294.

Monastra Regularium quando subiciuntur Ordinarii jurisdictioni 1025. Monastra Regularium immediate subiectorum S. Sedis propriis non habentia Visitatores quomodo regenda 370. Eadem ob collapsum etiam disciplinam a suo Papa reduci possunt ad statum Clericorum Regularium 379. Eadem Monastra hodie exemptæ sunt a Jurisdictione Episcopi, & quæ 405. & seq. Monastra commendata, vide iurisdictio monasteriorum. Monasterium quale dicitur caput Ordinis, ut exemplum sit a visitatione Episcopi quoad parochiales adnexas 1041. Monasteriorum Commendatarii, vide Commendatarii. Monasteriorum bona, vide Bona Monasteriorum. Monasteriorum ergo, vide Erectio Monasteriorum. Ad Monasterium ingrediens mulierem coequentis pena 335. Et qui causas excipiantur 336. & seq. In Monasterium destricto pro delictis, vide Destrictio.

Monetas falsarium aut tendentium, item eas sic expendentium pæna 949. Et vide Falsantes.

Monialium monasteria frequenter adulescentes, & cum eis colloquuntur tam laici, quam clerici puniri possunt ab Ordinario per censuras 217. Eorum consanguinitas in primo, & secundo gradu licet eadem aliqui sine licentia Episcopi exceptis aliquibus diebus, & causis ibid. Interdicta est allocutio cum eis, earumque Abbatissa, & etiam alienis Episcopis, Vice Legatis, & Prælatibus locorum Gubernatoribus sine licentia Episcopi. Item Equilibus S. Joannis Hierosolymitanis, item Regularibus etiam proprii Ordinis sub mortali culpa, aliisque penis etiam ad modicum tempus 217. A quo danda est eis licentia, ac Monialibus 119. & 218. Eisdem monialibus hæc allocutio prohiberi potest sub pena excommunicationis, licet Regularibus sint subiectæ, a qua absolui nequeunt a Superioribus Regularibus 217. Monialium nomen venit etiam Abbatissa 218. Moniales quoad accessus ad ipsas, & allocationem, vide Monialium monasteria. Monialium donorum administratores, vide Administratores. Monialium Confessarii Regularibus subiecturam indigere approbatione Ordinarii 741. Monialium confessiones, vide Confessarii Monialium. Monialium dotes, vide Dotes Monialium. Monialium visitatio, vide Visitatio. Monialium uxoritas, vide Uxoritas Monialium. Monialium numerus, vide Numerus Monialium. Monialium claustra, vide Claustra Monialium. Moniales recipi nequeunt plures, quam quot de monasterio proventibus ali possint 372. & seq. Moniales tenentur saltem singulis mensibus Confessionem sacramentalem emittere, & se sacra Synaxi retinere, & an sub mortali culpa

273. An transire possint ad alium Ordinem, vide Transitus Monialium, & Penitentiarum Major. Moniales forores, vide Moniales supra numerarias. Moniales supernumerariæ quando, & de cuius licentia admittende 182. 182. Et si admittantur tres forores, tertia privatur suffragio adivo, & passivo quousque altera ex duabus vixerit 159. Monialis matrimonium contrahens, vide Matrimonium. Monialis habitum suffraganeum exui non debet secularibus vestibus in publica Ecclesia ex prohibitione Bened. XIV. & Clem. XIII. 115. Moniales aliquoties sine licentia puniri possunt ab Episcopo 1040.

Monito una quando tribus non æquivalet 991.

MONITORIUM ad revelandum res perditas, & furto ablatis a Papa, vel Episcopo conceffi debet sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ a non revelantibus, Papæ & respective Episcopo reservatæ, pro re tamen non vulgari 1054. Prescribitur forma a S. Pio V. quæ extendi debet 1055. Potest capere conceffi a Vicario generali, & capitulari, Sede vacante, abique speciali mandato Episcopi, aut capituli ex declaratione Gregorii XIII. ibid. Item a Vicariis Apostolicis legatis a latere, & Nunciis ibid. Non vero a Prælatibus inferioribus, etiam vere Nunciis ibid. Et concedi duntaxat debet illis, quorum interest, licet interesse illud potentium pro sit plane exploratum, ne merum res pereat ibid. Circa vocationem rei pro qua petitur vana est prævisio eorum ibid. Non 2. conceditur a Vicario Papæ cum constitutione, ut valor alienat ad quinquaginta scuta ibid. Licet concedi possit etiam pro minori summa, attenta paupertate petentis, & rei qualitate ibid. Prosumitur autem debet a parochio, vel alio ab Episcopo deputato prius diebus festis, exceptis diebus Nativitatis Domini, Paschæ, Ascensionis, & Pentecostes solemnitatibus Corporis Christi, aliisque solemnitatibus, nisi Episcopus aliter iudicaverit ibid. Et communicatio a non revelantibus regulariter incurritur post tertiam duntaxat promulgationem, incurritur præter etiam post primam, quando rationaliter prævideretur, quod differendo revelationem post tertiam præpararetur ratio cogendi eorum ad reficiendum damnum intercessit habentibus ibid. Non autem incurritur, si in Monitorio declararetur eam incurri nisi fieret revelatio intra sex, vel tres dies post tertiam promulgationem, & Episcopus vel Papa obierit duobus diebus ante dictos sex dies 1056. Referuntur qui non tenentur revelare ibid.

Mors Pietatis exigere aliquid potest citra usum supra forem mutuo dantem, & pæne contrarium asseritur 673. 674. Illius oculis falsitatis pæna. Vide Falsitates. Mors Pietatis bona, & fructus in alios usus, quam destinati convertuntur pæna 924. Item pæna illius ministrorum, & fructus in alios usus, quam destinati convertuntur pæna 924. Item pæna illius ministrorum, & fructus in alios usus, quam destinati convertuntur pæna 924.

Mors purgatio conductori, & inquilino domus pensionem non solventi de jure cæleste non datur, datur autem emphiteutæ 207. Vide Emphyteuta.

Mortuus in Hospitalibus. Vide Infirmi mortui.

Mortuorum corpora exenterantis pæna 345. Eorum exequæ, vide Funeraria emolumenta.

Malæ pecuniarum tam in civilibus, quam in criminalibus ad forum ecclesiasticum spectantibus, applicari tantum debent fabricæ Ecclesiæ, aut pro loco arbitrio Episcopi 736. Et custodiendæ a fidei depositario 1057.

Mulierem per vim coegentis, ut monialis fiat, aut monasterium ingrediatur, & habitum regularem suscipiat, & quos comprehendat 335. Et an etiam

etiam cognoscere causa 337. Qui callos excipiuntur respectu mulierum pro excothone ad ingrediendum 338. 339. Mulieres quales, & quomodo trahi debent ad domum iudicis pro testimonio ferendo 341. Mulieres Tertii Ordinis, vide Tertianarum. Mulieres professionem cuiuslibet exploranda est ab Episcopo volumus 335. Mulierum, & Clericorum cohabitatio, vide Cohabitatio.

Musica promittentes, & dantes, ac recipientes pro obtinenda gratia vel iustitia atque etiam ad redimendam vexationem in Curia Romana, etiam effecta non secuto, quas penas incurrit 781. & seq. Quos alios comprehendant, & quas materias ibid. Qui comprehenderent etiam non revelantes; secus hodie 783. Non prohibetur excothone, & pothone, & quod ibid. Referuntur variae adiones, & callos in quibus incurritur pena ibid. Reversio accepti cui facienda ibid. An a parrum incurrit excothone ignorans 784.

Muratores liberi. Vide Conventus.

Murum callosa in casu magna necessitatis fieri potest, & debet etiam a Clerico extra legem, immunitate personalia, necessitas tamen prius cognosci debet ab Episcopo 359.

Musica qualis interdicta in Ecclesia 909. 910.

Mutuum cum pacto l. vendi a liquid supra sortem ratione periculi quando licet 680. 681.

Mutuum naviganti an possit aliquid exigere supra sortem ibid. Et explicatur decretalis Naviganti.

N

Nationales Clerici tantum admittendi sunt ad Ecclesias, & beneficia in illis locis in quibus id a S. Apostolica indultum est, secus in aliis, causa apud Deum non fit acceptio personarum 373.

Nativitas Domini die, ac Commemorationis fidei defensorum quod missa iterum, vide.

Nude ieiunio. Eadem Nativitas incidens in ferium VI. Vide Ieiunium.

Naufragium christianorum bona surripientes olim non incurrere excommunicationem, si ea redissent; hodie eam incurrit Papa reservatam, etiam facta restitutione 667. Quando non incurritur ibid.

Naviganti mutuum, vide Mutuum.

Nauta Christiani res bellicas deferentes ad infideles, & hereticos, vide Anna.

Negatio fides quot modis fieri possit 619. 619.

Nepotia secularia Clerici prohibita enumerantur 472. 473.

Negotio Clerici tunc secularibus quam Regularibus interdicta, & sub quibus penis, cum exercentibus tunc proprio quam aliena nomine 913. Negotia incohata a Clericis eisdem obventa quomodo, & quando idem prosequi possint ibid. & seq. Quando eis penitus possit extra dictum calum. 915. Affertur species negotiationis ipsius interdicta, & penitus 916. & seq.

Neophitis an promovendi possit ad Ordines, & quid de hodierna praxi 8. & 9. Et quid de Neophitis descendentes a Iuliano tunc Regi Portugalliae tum aliarum regionum 9. Neophitorum origo quoad Ordines suscipiendos, vide Originis locus. Et non promovendi ad Ordines sine dispensatione. Apostolica 951. Ad quos Neophitis hac prohibito se extendat ibid. Descendentes a Iuliano nationis Portugalliae an promovendi possint ibid.

Nepos legitimus ex Patre illegitimo capax est beneficii, quod avus ante possidet 77.

Nobiles induci tanquam monstra, & Ecclesiae pestis repellendi a consecratione praebendarum 264. No-

mitandi, aut depurandi facultas Vicariis in spiritualibus locis praeibita 591.

Nothomia quoad Sacramentorum administrationem, & sepulturam, vide Hospitalia. 47. In 15 decembris bona cui competant 316. Et vide Hospitalia.

Notarii imperii quacumque auctoritate, creant perpetuo, aut ad tempus prohiberi possunt ab Episcopo, ne officium laicum exercent, & ad quos contractus prohibitio se extendat 159. & 213. Hac facultas competit etiam Virgatis inferioribus ibid. Notarius quicumque examinari potest ab Episcopo, & insufficientes reperiuntur expelli 169. Item quoad expeditionem iuramentorum, vide Ordines simoniacae. Scribentis procerus criminales pro sententia singulari se irregularis 477. Notarii officium Clerici interdictum 476.

Novitatus quoad professionem, vide Professio Religiosa. Factus sine habito susceptione an invalidet professionem, vide Professio Religiosa. Ad novitatum suam designatum pro tunc admittens par. 347.

Novitatus quoad renunciationem beneficii, & bonorum, vide Renunciatio beneficiorum, & bonorum. Ipsius bona tunc nequeant munusculo 163. Non debet initiari penam Tondurae: Cuiusmodi mullierio 681. Noviti habitus proprius quo 352. Novitatus completi anno novitatus exten. ob infirmitatem, vide Professio Religiosa. Novitix Ordinis S. Domini, vide Professio Religiosa. Novitix Conventuum, vide Professio Religiosa. Novitix monialium volentes atque quam professio emittant, exploranda est ab Episcopo 111. 112. Novitix Ordinis S. Domini propter 35. articulo mortis ante annum integrum probationis, laerantur tantum Indulgentias 1049. Novitix beneficium nemini conferendum ante eamdem probationem, etiam de illius consensu 312. Et quid si ibid. renunciet novitum velito habito propter novitum, sed alio diverso 352. Novitix admittendas est gratis ad Religionem, & professionem, & quid hodie recipi possit ab ipsa 355. & seq. Hic etiam venit nomine Religiosi 364. Novit Regularium recipiendi sunt tantum in loco designato, & in quo atque recipienti tunc Conventui 1045. Novitum Confessiones audire possit solus illorum magister, deputari tamen possit alius a Superiore locali bis in anno 977.

Nullitas professionis praeterea ex quacumque capite, non est cognoscenda nisi ante quam iuramentum, & a quo tempore hoc incipiat 1051. Et si commissa fuerit ante, recurrendum est pro sanati ne iurati 1052. Quando ejus causa agitari possit a Superiore Regulari etiam religioso non reclamante 1051. & seq. Quomodo, & a quibus cognosci possit, & a quo si agatur de monialibus tunc Episcopo, quam Regularibus subiectis ibid. & seq. Non desumenda sine defensoris deputato, & quod huius munus, nec illius definitio valeat, & quod huius sententias conformes 1051. & seq. Quando ejus cognitio devolvatur ad S. Sedem ibid. Cuius exentis conficiendus iuramentis procerus ibid. Si ante has Religiosis dimittat habitum ex quacumque causa reclamans, non est audiendus, & puerius tanquam Apostata 1051.

Nullus dignitas Abbatibus quibus conferre possint Tonduram, & minores Ordines 959. Et vide Abbatibus exempti.

Numerus monialium recipiendum, etiam Regularibus subiectarum, quantus, & a quo taxari debet 1047. Numerus Regularium recipiendum taxatus augeri nequit ad eum Superiores 1047. Nuncius Apostolicus nequit absolvere ad excothone

alicatione ob violationem immunitatis ecclesiasticæ 102. Nec dispensare, ut Nutrices hæbreorum infantes christianorum alant 606. Olim recipiebant procuraciones ab omnibus Ecclesiis, ad quas mittuntur 400, 402.

per Constitutio Innoc. XII. quoad jurisdictionem Episcoporum in Conventibus Regularium 886.

Episcopum interuentum in quibus diebus prohibita 159.

Quam prohibitionem aliter esse tyrannicam, ipso facto incurrit excommunicationem, non tamen reservatam ibid. Nuptias diebus vetitis solemniter benedicens, & earum benedictionem recipiens pena 160. Quid veniat nomine nuptiarum interuentus ibid. An ante benedictionem matrimonium consummantes, peccent ibid. Vide Benedictionem nuptiarum. **NUPTIÆ SECUNDÆ**, nullæ sunt contrahæ abique vero nuncio mortis unius ex conjugibus, quantumque anonum, spatio fuerit abiens 518. De iure civili prohibetur vltimæ transitus ad secundam vocem intra annum, si cuius de iure Canonico, quo subacta est nedom patris infamia, sed etiam alia pæne a iure civili trahuntur, iuxta tamen probabiliorum 533, 544, 545. Subactæ etiam hodie penitentia imponi solent secundo nubentes ibid. Non sunt benedictiones siue mulier live vir ad eas transeat 544. Si vero alicubi consuetudo viget, ut benedicantur, si mulier nunquam nupit, vir autem uxorem habuerit, seruanda est. Vidue tamen nuptiæ non benedicuntur, licet vir nunquam uxorem duxerit ibid. Pæna parochi eas benedicens olim erat suspensio ab officio, & beneficio, absolventa a solo Papa postquam publicata fuerat ab Ordinario ¶ hodie est arbitraria 544.

Nutrices christianæ Hæbreorum infantes alentes puri possunt ab Inquisitoribus S. Officii nec dispensari possunt ab Episcopo, & nuncio Apostolico, & excommunicari possunt 601, 611.

O

Oblatus a parentibus monasterio, olim uxorem ducere nequebat, secus hodie 216.

Ordinarius capituli privilegio non privatur tonsuratus, & Minoritas habent Clericalem non deferens 940. Et an eo uti possit Clericus 302, 303.

Æconomus dandus parochiæ vacanti, vide Parochiæ vacanti.

Officii nomine venit officium habens jurisdictionem ecclesiasticam 508.

Officium defunctorum privatim recitari potest vespere antequam incensum diei Novemb., & quando etiam in choro 430. Excepto hoc die, in obliget choro adhiberi 436, 437. Officium Divinum, vide Hora canonica. Officium B. Virginis quando obliget choro additior 436, 437.

Oleo consecrato in casu necessitatis potest addi non consecratum, sed in minori quantitate 421, & seq. Olei consecrati species tres, & quotannis renovari debet, veteri conditio 422. Oleum sanctum, id est infirmorum, quotannis consecrari veteri consuetudo etiam tempore interdicti 422. Et debet recipi a Parochis consecrari a proprio Episcopo, & ante Pascha ibid., & seq. In solo casu necessitatis iungi potest infirmis Oleo veteri, & qui sit casus 423.

Onera Militarum, vide Militarum onera. ¶ Onera militarum beneficio adnexa quo quis ad Ordines sacros promoveatur, an detrahenda sint 873.

Onera ecclesiastica imponentium, eaque solvendum pæna 460. ad tot. 462. Et asseruntur decreta cit-

ta ecclesiasticorum immunitatem 463. & seq. Vi de Immunitas realis.

Opera omnia facta ante justificationem non sunt peccata, & contraria proposito proscripita 822. Opera servilia quando exerceri possint diebus festis; & a qua hora dies festus incipiat, & ad quam terminet 156, 157, & 158.

Optimo probabilis ad Sacramenta administranda reprobat 977.

Optio Ecclesiæ plures obtinentibus hodie prohibita 251, 257. Optio personarum non est apud Deum, & iure divino reprobat 272.

Oratoria privata quoad Missæ celebrationem quæ 905, & seq. Regularium Oratoria intra claustra, & eorum in domibus ruralibus, ac Græciis 905, & seq. Oratoria privati laicorum decretum 905, & seq. Quæ regula servanda pro celebratione in Missis 907, 908. In his die Nativitatis Domini celebrari possunt tres Missæ 909. In his requit administrari Sacramentum Penitentia & Eucharistia siue licentia Ordinarii 892, et 909. Oratoria privata in Græcis Regularium in quibus degunt conversi pro agerum cultura, potest visitari ab Episcopo 403. In eo olim Missam celebrare poterant iudei Regulares, secus hodie sine iussu Apostolico ibid. Et quid de privilegiis ¶ Regularibus quoad hoc Oratorium 404. In Oratorio privatis quando, & quomodo celebrari possit Missa, & a quibus eam audientibus fatiscent 720.

Ordinandorum examen iam habent a proprio Episcopo an iterum fieri possit ab Episcopo alieno, ad quem missi sunt a proprio 937. Riten tamen debet ab Episcopo ordinari, et agatur de ordinando a quocunque ex iussu S. Apostolicæ ibid.

Ordinari jurisdictioni quando iunguntur Regulares 1024. Ordinarius quoad Tonsuram, & Ordines suscipiendos quæ dicatur 873. ¶ Ipsius nomine venit etiam Prelatus vere nullus quoad dispensationem denunciationum matrimonialium 950.

Ordinari a legitimis, vide Schismatici, & S. Penitentiarum Ordinatus a Papa, vide Ordines.

Ordinatio quoad Abbates 194. ¶ Ordinatio infirmum ¶ al sacros Ordines est valida, sed illicita, & hi non tenentur servare castitatem nisi adulta ætate, eam tunc, vel expresse raram habeant 58. ¶ Facia præteritis sine impositione manus, est iteranda sub conditione ad eucharistiam 75. Item si porrecta sit palma siue hura ibid.

¶ Olim etque ad sacrum IX. fiebat cum sola impositione manuum in universa Ecclesia 75.

¶ In Ordinatione presbyteri, & Diaconi materia tangi debet plurimæ, & non moraliter 76. Ordinatio facienda ab alieno Episcopo de commissione proprii quomodo executio mandanda 208. Ordinatio generalis pro Ordinibus sacris ubi facienda 946.

Ad Ordines promovendum qualitates, & requisita 503. Ad Ordines promovi ab Episcopo non proprio pæna 507. Item Episcopi non proprii ordinantis pæna ibid. Ordines sacri suscipi nequeant si sine beneficio ecclesiastico sufficienti ad vicium, promovendi, & pacifice posito 871. Etiam quoad Clericos Regulares non presbiteros, & siue iudiciales more Religiosorum in communis viventium ibid. Qui ad eos promovendi possit ad titulum Congregationis, & quoad titulum hospitalis ibid. Eos suscipiendi privilegium extra tempora quomodo intelligendum 505, & seq. Ordines limonice, ac etiam primam Tonsuram tam recipiunt quam conferunt quas pænas olim, & quas hodie incurrat 868, & seq. Ab his etiam occultis nequit absolvetur Episcopus in vim cap. VI. iels. XXIV. ibid., & seq. Major tamen Penitentiarum potest

in foro conscientiae dimittat 879. Quid ex Taxa Innocentiana prohibetur Episcopo recipere in collatione Ordinum, & prima Tonsura, & quid permittatur notarius pro expeditione dimissionum ibid. 879. Ex notariis communio non potest Episcopus percipere, neque cancellarium locare ibidem. An dicta Taxa extendatur ad loca extra Italiani ibid. Penae inflictae contra timonice Ordinantes, & Ordinatos non incuruntur, nisi intercesserit auctoritas realis, utrimque completa 879. Mediator sibi in Ordine nullam incurrit suspensionem ibid. Praetator ad Ordines ex officio aliquid recipiens, & literas dimissionis concedens incurrit suspensionem ad triennium ab executione Ordinum suorum 879. An incuruntur praedictae penae a notario, si excedat dictam Taxam ibid. Non incuruntur tamen recipiens aliquid sponte oblatum, post ordinationem tamen, & ibid. Similiter Ordinarii ab illis, & dispensant tamen possunt ab Episcopo, si ipsi ignoventibus, auctoritate asseruerint, dummodo Episcopus exemplum non fuerit ibid. Ordinarii recipiens extra tempora est suspensus, & illius excores si irregularis, & quae tamen suspensio non est reservata, & perinde penitentia, potest dispensari ab Episcopo, ut in suspensis ministrat 51. 52. 56. 67. Ordinarium suspensum suspiciens, non obtenta absolutione a suspensione incurrit ob Ordinem suspensum extra tempora, an fiat irregularis 52. Ordinum minorum, & Subdiaconatus collatio simul, & eodem die improbat 57. Ordinem Diaconatus conferens a te legitimum aetatem, incurrit suspensionem non reservatam 58. Et illum recipiens est suspensus ibid. Ordinem recipiens a Papa non potest promoveri ad alios sine eius licentia 57. 67. Et si suscipiendus, debet remitti ab Episcopo procelus ad ipsam Papam 124. Ordines quoad Neophitos, vide Neophitos. Ordines scienter conferens illiterato incurrit penam suspensionis, ferendae licentiae per annum a collatione Ordinis 73. & seq. Ordinem recipiens illiteratus incurrit suspensionem ab exercitio Ordinis ad tempus benevium Episcopo ibid. Ordines conferri nequeunt sine dispensatione ad cautelam ab irregularitate ei, qui exerceat artem medicam 67. Ordines conferens non subdito, incurrit suspensionem a collatione Ordinis per annum, non vero a celebratione Massae, ut olim 61. Conferri nequeunt subdito Episcopo suspensi a viciniori Episcopo absque providentia S. Sedis ibid. Ordines conferens non subdito sine dimissionibus proprii Ordinarii, est suspensus a collatione Ordinis male collati non vero minoris ibid. Ordines illi conferri poterant ab Episcopo, & quid hoc sit ex Constit. Innoc. X. 62. Ordines conferens Ultramontanum absque licentia sui Episcopi incurrit suspensionem reservatam, a qua absolvi potest a Majori Penitentiario 60. Ordo Presbyteratus conferendus est Diacono postquam per integrum annum sit in hoc exercuerit, alii ob Ecclesiae utilitatem, seu necessitatem aliter Episcopo videatur 70. Ordines sacri conferri nequeunt sine titulo, & quatuorplex huius, & perinde ordinari, & ordinari sine illo 250. Et quando, & quousque ordinatus alere teneatur ordinatum 268. Et quid si collati fuerint ab alio Episcopo de commissione proprii ibid. Ordines conferendi sunt a proprio Episcopo, & causa excusans ut per alium conferatur 268. 277. Ad Ordines alicuius prohiberi potest ab Episcopo ob delictum etiam notatum extrajudicialiter sicut & interdicti Ordinibus inchoatis absque manifestatione causae, & quam tamen manifestare debet

Sedi Apostolicae in casu recursus 247. & 249. Nec datur appellatio a eius sententia, sed tantum recursus ibidem. Hic eadem potestas non competit Vicario generali, compert; tamen Praefatus Regularibus ibidem. Ordines iudicii secularibus Abbatibus a quo Episcopo conferendi 961. Et in hi collati ab Abbatibus sunt validi 960. Ordines familiaribus Episcopo quomodo conferri possint, vide Familiares Episcoporum. Ordines minores quibus conferri possint ab Abbatibus exemptis, & non ius diocesani 959. Et vide Abbates exemptos. Ordines sacri collati extra tempora, vide Extra tempora. Ordines sacri quibus qualitatibus praeditis, & cum quo examine conferendi 943. & seq. Ordines conferendi sunt ab Episcopo ius iudicis per ipsum, & eo suspecto, illos probatos, & examinatos ad aliam auctoritatem potest 937. An Ordines recipiens ab alieno Episcopo cum dimissionibus proprii iam ab hoc approbato, & examinato iterum examinari possit 937. Ordines minores conferri possunt post praedictum, sed expedit, ut mane celebrantur 53. Et etiam non servatis interstitiis ibid. Ordines subdiaconatus, & Diaconatus conferri possunt ius subditi Regularibus ab Abbatibus Generalibus Cisterciensibus ex privilegio 69. Quibus diebus festis conferri possunt 954. Ordines etiam minores recipiens in apostasia quam penam incurrit 648. Ordines suscipiendi cum titulo patronatus, vel pensionis, vide ad Titulum Patronatus, & ad idolum pensionis. Ordines beneficiis adnexo suscipi debent a beneficiatis infra annum, & pariter non suscipiuntur 942. & seq. Et beneficia eorum vacant ipso iure ibid. Ordines recipiendum pena cum patrum inio sicut 849. Ad Ordines promissi ab antecessoribus Episcopis, suscipiendi sunt, suscipiendi sunt ad tempus ab exercitio Ordinum, & de iure examinari possunt 879. Ordines & prima Tonsura collati ab Episcopo titulari, vide Titulari Episcopos. Ordines, & primum Tonsuram Episcopo Italice conferentes Ultramontani hinc dimissiones proprii Ordinarii, quam penam incurrant tam ipsi, quam ab eis ordinati 843. Si ordinari iuribus Itali, post sententiam iudicis fore privilegium amittant 849. Plures eadem die non conferendi, vide Interdictum. Ordinem huius suscipiens. Vide Furtive Ordinem. Ordini Sacerdotali actum adnexum exercere Diaconus, vide Diaconus. Ordines quousque, & per saltum recipiens, vide Per Saltum. Ordines minores, vide Minores Ordines. Ordines sacri, ubi conferendi sunt 943. Ordines suscipiendi sunt a proprio Episcopo, & quis sit 944. Vel ab alio de eius licentia, & quid tunc servandum sit ibid. Et vide Sublimis Episcopo. Regularis quando, & quomodo promoveri possint a quocumque Episcopo 951. & seq. 67. Ordines collati ab Episcopo cum expressa declaratione, & non intendere ordinare furtive illos suscipientes, sunt invalidi 707. Vide Furtive Ordinem. Ordines Mendicantium enumerantur 785. Eorumque exemptiones ibi 1. Ordines S. Dominici novitiz, vide Novitiz Ordinis S. Dominici. Ordo Humiliatorum suppressus est a S. Pio V. 161. Ordo Jesuitarum extinctus est a Clem. IX. 725. Ordo regularis nequit unum alteri sine beneficiis Apostolice 366. Ordo Templariorum extinctus est a Clem. V. 1263. Orientales afficiuntur Constitutionibus Apostolicis Bullae contra, & coetera sollicitant in contestatione 641. & 645. Origini locus quoad illegitimitas pro Ordinibus suscipiendi

fidere 879. Et si hi non sufficiant ad sustentationem utriusque, Episcopus providere debet, data Parochia facultate non residendi, ibid. Si non stetatur annum XXV. & intra annum non promovetur ad presbyteratum, privatur ipso iure parochia 26. & 26.25. Si autem est parochus Collegiæ, privandus est per sententiam 26. & 26. Ob que crimina eadem parochia ipso facto privatur sit, & per quem parochi possit ibid. Non habet jurisdictionem ordinariam in foro externo, sed interno, nec potest ferre excommunicationem 105. & 706. Tenetur diebus Dominicis, & diebus festis explicare populo mysteria Missæ, & predicationem Verbi Dei facere, vel per se, vel per alios, in Ecclesiis etiam exemptis 816. & seq. Qualis debeat esse hæc prædicatio ibid. ¶ Ab ea se eximere nequit, vel quia contraria sit consuetudo, vel quia habeatur per annuales Concionatores, vel quia sit exiguus parochianorum numerus ibid. Tenetur pueros instruere doctrina christiana, ¶ & hora, quæ eam docet, turbari nequit occasione alicuius magnæ solemnitatis, quæ fieri contingit in alia Ecclesia, quæ intermittenda est, etiam si agatur in Ecclesiis Regularium ibid. & 817. ¶ Parochus non ut aliis consensibus restringi debet facultas absolvendi a casibus reservatis 840. Quando possit absolvere suos parochianos, qui paschalem Communionem non receperunt 730. Quoad munia parochialis ea per se ipsum, non per substitutos subire debet, exceptis casibus 2. Indecisio permixta, & qui sint 259. & 925. Idem residentiam non faciens, quæ pænas incurrit 931. Quando, & quomodo privari possit parochus, & afferuntur varia decreta, & causæ euni a residentia ultra bimestre excusantes 245. & seq. Hæc excusanda sunt ab Episcopo 931. 934. & seq. Nec sine huius licentia abesse potest per hebdomadam, excepto casu necessitatis, quæ moram non patitur, & tunc sufficit licentia Vicarii Foranei ibid. Abesse tamen potest per biduum sine licentia 932. Non potest moeam trahere tam diu, quam nocturno tempore in civitate, sive oppido, licet non longe distanti a parochia, subrogato eum sacerdote loco sui 934. Tenetur etiam residere in domo parochiali, licet in ea non residens, non teneatur ad restitutionem fructuum ibid. Et si Ecclesia eam non habeat, in alia qua domo propinquiore ibid. Parochus amovibilis, tenetur ad applicationem Missæ pro populo, & ad residentiam ut perperius 925. & 934. Hæc residentia non satis est corporalis, sed debet per se ipsum parochialis munera subire, & aliter faciens, graviter peccaret 935. Olim tenebatur secum retinere Clericum coadiutorem, pro celebratione Missæ, & docendis pueris 215. Parochi percussor mittendus est ad limina Apostolorum pro absolutione 738. Et vide S. Penitentiarum. Parochi leprosi, vel per se solus non sufficientes ad excedendum animarum curam, quomodo subveniuntur, vide Congrua. Parochus quoad Missæ applicationem pro populo, vide Missa pro populo. Idem quoad nuptias, vide Nuptiæ. Idem quoad Horas Canonicas, vide Horæ Canonicæ. Eiusdem Vicarius, vide Vicarius parochialis. Idem quoad professionem fidei, vide Fidei professio.

Parochus regularis in concernentibus animarum curam subiacet Episcopo 316. Et quomodo ab eo puniri possit, & removeri 1041.

¶ Parochus SS. Salvatoris in Unda quoad iura respectu Patrum Monachorum Piarum, vide Valentinianum pauperum sacerdotum.

Parvulus, vulgo dicta, Clerici interdicta, vide Comag.

Participantes in delicto excommunicari nequeunt in genere 772. 775. 780.

Particulas & Hostias consecratæ suffraganeis pænas 667. 704.

Parvi conventus, vide Conventus Regularium.

Parvuli quoad Baptismum. Vide Baptismi collatio parvulis.

Paschale tempus intra quot dies concludatur 748. Vide Tempus paschale.

Paschalis Communio. Vide Communio paschalis.

Paschalis Queinelli error circa satisfactionem penitentiarum ante absolutionem damnatur 748. 811.

Patriarcha Hierosolymitanus olim eligebatur a Canonicis Sancti Sepulchri, & erat eorum caput 240.

Patriarchallum quatuor sedium tituli hodie conferuntur a solo Papa 717.

Patrimonii titulo quando Ordinandus 250. 258. Et si facto, vel nullo Ordinato, & Ordinantis pænas 185. & seq. Et quos assiciant ibid. & 849. Ad eius titulum quando quis promovetur possit ad Ordines sacros 874. Quæ regula servanda est ab Episcopo, etiam quando quis promovetur ad titulum patrimonii cum Indulto Apostolico 875. Hoc enim, sicut nequit in aliis quibuscunque proveniens, nisi sanctatum sit in bonis pietate, stabilitus, & fructiferus 875. & seq.

Patrimi in Baptismo, & Confirmatione quot possint designari 515. 905. Cognationem contrahunt tantum designati 515. Verum contrarium sentiunt DD. si non designati, vel a parentibus, vel a Parochio plures tangerent ibid. Episcopus non potest dispensare super designatione plurium patrum ibid. Designandi sunt a parentibus, prius scilicet a patre, & in eorum defectu ab eodem parochio ibid. Non contrahit cognationem parinus, si solo digito baptizandum tangat ibid. ¶ Patrinus designatus cognationem contrahit cum patre, & matre baptizati, si hunc recipit de manu sacerdotis, vel oblatæ, licet in actu baptisimi illum non tangat 526. Non contrahit, si patrinus designatus tangeret baptizatum, sed abique animi illum levandi, nec a tenente procuratorio nomine 526. 905. In Confirmatione non adhibendus est non confirmatus ¶ Et si adhibitus sit, non contrahit cognationem iuxta declarationem Cong. Concilii 524.

Patrimi volentes subire onus reparandi Ecclesias, amittunt Juspatronatum 881. 1018. Et vide Reclausura, & Juspatronatus. Patrimi discordantes in nominatione Parochi, quando ius amittant 387. Idem præsumentes Parochum instituere, & amovere, neglecta Episcopi auctoritate, ac Ecclesiæ bonam administrare & distribuere, quas pænas incurrant 387. & seq. Item quas pænas incurrat recipiens dictam Ecclesiam sine consensu Episcopi ibid. Quando amittant Juspatronatum, & cui devolvatur 389. Non possunt seipsos nominare, bene tamen filios, & nepotes, si sint idonei 388. 395. Jure præsentandi ad Episcopum non devolutum, quid si Episcopus inquisit ad beneficium 490. Patronus ecclesiasticus habet semel tempus ad præsentandum ¶ licet ius præsentandi acquisiverit donatione laicali concessum est quater semel tantum 392. Patronus laicus post præsentationem unius, hoc non recusato, potest successively præsentare alterum æque idoneum & tunc Episcopus poterit præferre quem nulerit, secus de Patrono ecclesiastico 392. & seq. Una, & eadem vice ab utroque Patrono possunt plures præsentari 393. Patronus laicus præsentans insignem pro ea vice non excidit a iure præsentandi, secus ecclesiasticus, si scilicet præsentaverit idoneum

Pat-

presentatis pluribus a parochiam, huc non est conferenda per concurrendum. licet ius presentandi sit mixtum, sed sunt omnes examinandi ibid. Patronus ecclesiasticus tenetur presentare ad parochiam magis idoneam, & dignum inter approbatos ab Examinatoribus 393. Quando Episcopus teneatur de iudicio illius inquirere ibid. Et quid cum appellatur a possibilibus ex presentatis ibid. Qui honor debeatur Patrono 394. Relatio ad impiam succurrendum est pro alimentis de bonis Ecclesiae a se fundata ibid. Item ejus filii & successores de familia 394. An succurrendum sit etiam personae extraneae, in quas ius tantum presentandi, & non integra hereditas transmissa est ibid. Patronus nequit presentare seipsum, acceptare tamen post presentationem factam ab alio comparatus 395. Potest tamen presentare seipsum juxta aliquos, si agatur de beneficio non habente presentationem ibid. Patronus parochiae nullum fructuum partem sibi retinere potest 360. Patronus occidens Rectorem suae Ecclesiae amittit ius patronatus usque ad IV. gradum 737. Quae tamen pars non extenditur ad filios natos ante homicidium ibid.

Paupertas parochialium quomodo providendum ab Episcopo 878.

Paupertas votum silemne (ac etiam simplex) frangitur a Regularibus ludo 779. vulgo *Lotto*, vacantibus, etiam cum licentia suorum Superiorum juxta Constitutionem Clementis XII. confirmatam etiam a Clementis XIV. post hujus Operis editionem 362. 370. Idem votum quomodo dispensari possit a Papa 368. 369. Vide Peculium.

Peccata in legem frustra invocant auxilium legis 464. Peccata confiteri. Vide Confessio. Peccata laici.

Confessione oblata. Vide Confessio.

Peccata publicis injungenda est publica poenitentia, & a quo 744. 745.

Peccatum Originale. Vide Originale peccatum.

Peculium, ius retentio pecuniae, & bonorum tam mobilium, quam immobilium sub qua pena interdicta Regulari etiam cum licentia Superiorum 363. 364. Et afferuntur variae decreta circa dictam retentionem, & usum peculii ibid.

Pedagia nova cui imponere non liceat, & praenae 398.

Pensio non imponenda super parochia 360. 398.

Perpetua nequit imponi super beneficiis, inconsulto Papa 398. Illius titulus quando Ordinandus 360. Ad ipsam obtinendam aetas, vide Aetas. Ae

Ad titulum pensionis.

Percussio Clerici, si levis est, absolvi potest ab Episcopo, secus a Papa, vel ab eodem Episcopo de speciali eius commissione 757. Facta a pueris ante pubertatem absolvi potest ab Episcopo etiam post pubertatem 692. 779. Quando dicatur levis & mediocris 757. & seq. An sit gravis, & enervis a quo iudicandum 758. Quis possit ab ea absolvere 758. An a Confessarius Regularium ibid. Pro absolutione ab enormi olim percussor mittendus erat ad Sed. Apostolicam 758. & 760. Secus hodie, exceptis aliquibus casibus 757. & 758. Quos vide Verbo S. Penitentia. 779. Religiosi percutiunt suum confratrem, & etiam Clericum laicalem, aut Religiosum alterius Ordinis absolvi potest a suis Praelatis etiam ab enormi 122. 128. 778. & 779. 774. Percussor Parochi proprii non absolviunt, nisi post accedum ad Summ. Apostolicum 758. Percussor publicus Clerici nequit absolvi ab Episcopo 125. & 757. Vitandus est 759. 779. An moliores, ac illi, qui non sunt juris sui, Clerici percussores hodie absolvi possint ab Episcopo pro enormi, & publica percussione 760.

Item percussorem mandantes ibid. Percussores occulti hodie absolvi possunt ab Episcopo 761. Non opus est ut publiciter vitandi si sunt notorii 766. & seq. Si non sunt notorii, non sunt vitandi nisi post declarationem ibid. & seq. Item an vitandi, si tantum sint diffamati 768. Absoluti ab Episcopo ob percussorem enormem, propter impedimentum accedendi ad Sed. Apostolicam, hoc cessante, obtinere debet a Papa absolutionem 767. 770. & 775. An absolvi possint a Legato Apostolico ibid. & 102. Laicus percussus Clericum vel monachum, ad iussuonem Abbatis excommunicatus est 759. Olim causa discipline percussibatur monachi, & Conversi, sed obsolevit ut inconveniens 770.

Percussor proprii Religiosi absolvi potest a suis Praelatis 122. 128. 758. 771. 774.

Peregrinantes quoad appellationem. Vide Appellatio Peregrinus Clericus hodie ordinari nequit ab Episcopo alieno 87. Peregrinus sacerdos ignorat destitutus literis dimissorialibus, & tellum depositione de illius ordinatione, an quando, & quomodo admittendus ad Missae celebrationem 86. 87. Et quando non admittendus etiam a Regularibus ibid.

Permutatio beneficiorum hodie permittitur est Episcopo & quibus conditionibus servatis 47. & 48. Et sub qua pena prohibita, & quid hodie post Concilium. S. Pii V. circa facultatem Episcopi quoad hanc 299.

Permutatio, seu commutatio rei unius Ecclesiae cum re alterius Ecclesiae, est alienatio interdicta 234. 299.

Personarum acceptio, vide Acceptio personarum.

Petiti tempore Sacramenta administrantia, vide Sacramentorum administratio. Auctoritate ministranda tenetur Episcopus, & quoad 917. An tunc confessio integra facienda sit 925. Facienda est etiam residua periculis 925.

Petri Lombardi doctrina circa Trinitatem reprobatur in Conc. Lateranen. IV. 2.

Pix causa favor: dispositio in extrema voluntate alteri manifestata valet 110.

Pignoris fructus concessi si creditori loco pecuniae non numeratae retineri nequeat citra utrumque praedictam fontem arguitur, vel excedunt 672.

S. Pii V. exemplum in dando veniam suo iniuriatori 696.

Piscago diebus festis quando licita, & pro ea facienda, licentia danda est sine ulla onere, ut olim 158. 159.

Pluralitas beneficiorum etiam iurispatronatus olim permittitur, hodie interdicta sine Papae dispensatione 9. & 12. 1019. Permilla est retentio alterius tantum, quando primum non est sufficiens ad sustentationem 12. Non est permilla retentio trium beneficiorum, licet iurispatronatus, etiam de licentia Episcopi ibid. Collato secundo beneficio obtinens primum sufficiens, vacat primum, non secundum 13. Vacare etiam duo insufficiens, post collatum tertium ibid. Beneficiorum duorum curatorum, & non curatorum incompatibilibus retentio abrogata est a Tridentino 32. 117. 728. Ea obtinens ad quid tenetur 110. Et quid facere possit Episcopus contra ea obtinentes ibid. Quae dicantur incompatibilia 111. Retentio duorum beneficiorum curatorum dispensari non licet a Papa 32. Nec obtineri possunt, licet redditus sint reucae 66.

Plus valet quod agitur, quam quod simulat concepitur 331.

Poculenta, & esculenta quando liceat Judeis recipere 219. Quae & cujus quantitates ac valores, & in quibus casibus admittantur 576. Vide Munera.

B b b b b b b a

P a n a

Pœna diversâ legis novæ tollit pœnam legis antiquæ 305. 327. Pœne ecclesiasticæ quando sint laicæ, & quando terrena sentiantur 434.

Pœnitentia publica non est iniungenda Clericis 85. Neque imponi ab Abbate Episcopo interuenit 709. An iniungi possit publicis peccatoribus a simplici Confessario, & Pœnitentiaris Episcoporum 745. Pro delictis publicis S. Pœnitentia interdum eam iniungi solet. Item in dispensatione matrimonii ad præuium inuicem commissum 84. & seq. Ea infamatus licet promoueri nequit ad Ordines ibid. Provisio beneficii ad infamatum facta est valida 327. sed cassanda ibid. Pœnitentia falsi accusatoris hodie obsolevit 554. Pœnitentia a Sacramento recuperatur gratia per peccatum antiq. 3. 4. Ejusdem administratio, vide Sacramentorum administratio. Ipsius minister iuridicus non sufficit probabilis 976. 977. Idem nequit administrari in Oritorio privato sine licentia Episcopi 721. Et vide Confessio. Pœnitentia lativictio impleri nequit per alium, & contrariâ propositio prescripta 814. Et est omnino impotenda, & qualis imp. n. non debetur ibid. Nec est præstenda absoluti, & damatur error Pichiani Quiescenti, ac assensu propositio prescripta 741.

S. Pœnitentia facit remittere ad Sac. Inquisitionem Ordinatus a schismaticis, & quare 546. Præceptum accessum ad Urbem occisioni proprii parochi, quem pillea remisit in forma Missæ l'Ordinarium per absolutionem 758. Item pro abortu occidit a præbitero perpetrato ibid. Solet etiam committere absolutionem excommunicati post mortem, si paucis decessit, ad effectum illum sepeliri si in loco sacro, & tunc in forma publica, & assertor Decretalis Innoc. III. 771. Eadem S. Pœnitentia quoad pœnitentiam publicam, vide Pœnitentia publica. 327. Ejus literarum clausule requiritur pro consualatione matrimonii nulliter contracti expenduntur 549. & seq. Ad quem effectum committit publicam absolutionem post mortem excommunicati, si signa dederit pœnitentie 321. 771. 775.

Pœnitentiaris Monachus excludi nequit a Synodo diocesana 282. Intitulatus est in omnibus cathedralibus, & quomodo, ac quibus qualitatibus prædictus 1007. 1008. Ejus munus, & que præbentia ei assignantur 1008.

Pœnitentiaris Major concedere potest transiitum ad aliud monasterium strictiori Ordinis monialibus ultra montes ex legitima causâ 345. Et ita translata debent iterum profiteri, si monasterium sit diversis Ordinis ibid. Dos qui monasterio tunc cedat, ibid. Quid facultatem habeat dandi licentiam Regularibus transiendi ad aliam Religionem 353. A quibus divinationibus absolvi nequit 692. Vide Major Pœnitentiaris.

Polygamia, seu Dygamia olim solum Patriarchis permixta fuit, hodie secus, & contrarium sentiens excommunicatus est 549.

Polygamorum pœnæ 934. Ac tellum falso eorum liberum statum asserentium ibid.

Pollutio Ecclesiæ ex quot capitibus accidit 428. Hac polluta, quando polluitur Cimetarium ibid. Quando polluitur per effusionem humani seminis, & sanguinis 428.

Pondera, & mensuræ venditor adulterans 193.

Pontificalia exercere potest Episcopus in locis exemptis intra suam diocœsim, & procedere potest per censuras contra exemptos reluctantes 45. Eorum usus quomodo, & quibus competat 722. Et referuntur decreta Cong. Rituum 723. & seq.

Pontificalia quoad Ordinum collationem exerceri nequeunt in aliena diocœsi sine expressa licen-

tia Obis illius loci, & sub qua pœna tam Ordinatis, quam Ordinariis 815. Pontificalium nomine, quæ veniat ibid. In quo loco ab Episcopo possint exerceri ibid. Possunt ex exerceri in Ecclesiâ Regularium etiam non parochialibus, & quæ pœna Regularibus remouetur siue parochiali, & quæ pœna Non possunt exerceri ab Episcopo non in habente Episcopatum in Ecclesiâ sua iurisdictionali sine licentia Episcopi intra cuius diocœsim est Ecclesiâ 817. Exercent tamen potest, si locus sit in nulla diocœsi ibid. Exercent nequeunt a Metropolita etiam Legatus a latere in diocœsibus sine legationis, nisi in facultate legationis hoc habeat ibid. neque ab Episcopo exerceri in Ecclesiâ Monialium a iurisdictione Episcopi ipsi exemptarum, siquæ ex privilegio S. Sedis subjectionem sine licentia Episcopi diocœtani ibid. Neque ab Episcopo violari in Abbati nullus sine licentia Abbatis ibid. Habens licentiam ea exercendi in aliena diocœsi, potest etiam in ea suis subditis Ordines conferre 817.

Portio canonica ex reliquiis Ecclesiæ per ultimam voluntatem olim debebatur Episcopo ex lege diocesana, & quando debeatur hodie 315. De quibus non debeatur ibid. Qui ab ea exempti sint ibid. Vide Quarta funeraria.

Portugallia nationis Judæorum descendentes in promoueri possunt ad Ordines 971.

Posse for bonæ fidei præscribit, si bona fides adferat, tum initio, quam in decursu præscriptionis 189. Possessor male fidei nunquam præscribit 189.

Pollutio in Iudicio quomodo Clerici interdiciantur 472.

Portiones cum sacris in die Jesum venisset sunt 452. Potus, aut cibis sumptus ante median noctem, non præmissis dormitione, non impedit celebrationem Missæ 551.

Præbendi theologicis, vide Theologus præbentia, Præbendarum, & dignitatem diuino, vide Divisio præbendarum. Præbendarum, & dignitatem retinatio, vide Relinquitur præbendarum. Præbendarum fructus percipiendi in absentia, vide, Fructus præbendarum.

Præbentia inter Ecclesiasticas 128. 129. 327. Inter Rectorem Collegii Ecclesiastici de Urbe, & inter Episcopos ibi degentes tanquam Conuictores 130. Inter Ordines Regulares cui competat, & quid circa controversias de ea ortas 1043. 1043. Præceptorum Dei observatio non est impotenda, & contrariâ propositiones protineat 811.

Prædicatio Verbi Dei quoad Episcopos 815. Quoad Parochos qualis debeat esse, vide Parochia: quoad Verbi Dei prædicationem, Prædicatio interdicta est Regularibus etiam in propria Ecclesiâ sine licentia Episcopi, & publice docentes aliquam Ecclesiâ catholicâ contrarium, puniri possunt ab Episcopo licet exempti 813.

Prædicatores quatuor. Vide Quatuor. Prædicatores etiam exempti tam seculares, quam Regulares præsumunt prædicare in alienis Ecclesiis sine licentia Episcopi, puniri possunt per censuras 818. Regulares in Ecclesiis propriis possunt prædicare de licentia suorum Superiorum, debent tamen se Episcopo præsentare, & ad eum benedictionem recipere, licet petita, & non obtenta, secus autem, si Episcopus contradixerit, & contradicentes puniri possunt 819. Episcopos autem sine rationabili causâ contradicere non debet, nec generatim illi eis prohibere ibid. Quam benedictionem tenentur petere etiam prædicare volentes in Oritorio sui Ordinis, & ad crates monialium sibi subiectarum ibid. Prædicantes in Ecclesiis extra-

mina.

minari possunt ab Episcopo licet nominati fuerint ab Universitatibus, & Magistratibus, & Episcopi antecessores examinare non consueverint. Licentia autem predicandi semel eis concessa ob rationabiles causas etiam occultas revocari potest ibid. Neque possunt predicare in publicis viis, Episcopo contradicente ibid. Ex tacita tamen licentia eiusdem possunt sennonem habere in Sanctorum solemnitatibus in propriis Ecclesiis, & in parochialibus, si a paracho vice sui deputantur ibid. Prædicantes in propriis Ecclesiis non tenentur accipere a Cancellario Episcopi litteras patentes obtinentæ benedictionis, tenentur autem si aliquas conciones habere dicant in Ecclesiis sacularibus ibid. Etiam prædicantes in propriis Ecclesiis prohiberi possunt, ne prædicent ea hora, in qua Episcopus per se ipsam prædicat, vel coram se prædicare faciat ea causa publica, vel iusticiæ propter bonum publicum non expedire, ut prædicent ea hora, qua in alia Ecclesia habetur concio, sicuti si ea hora impeditur paracho exercitum doctrinæ christianæ 325. Deputatio & electio prædicatorum in propriis Regularium Ecclesiis etiam parochialibus inspecta a eorum Superioribus, non ab Episcopo ibid. Religiosi Societatis Jesu prædicare possunt etiam sacra Ordinibus non initiati ibid. Per confirmationem privilegiorum Regularium concionum non derogatum est Decreto Tridentini, qui prædicatores Regulares, alique exempti poni possunt ab Episcopo, si delinquent in prædicatione ibid.

Prædicatorum, & Minorum Ordinum quæ privilegia revocata 326.

Prædicatorum conductio intendit est Regularibus, & quibuscunque Clericis 329, 472. Eorum cultura, si propria sint, est eis penitus ibid.

Præfatio Sine Trinitate, hodie recitari debet etiam omnibus diebus Dominicis 157.

Prælati Episcopo inferior nequit dispensare ab Interdictis 964. Episcopo Nequit exercere facultates concessas Episcopo a Greg. XV. in Conclito. in statibili 1040. Eius parochia nequeunt visitari ab Episcopo 1041. Prælati regulares potest prohibere suis subditis absensum ad Ordines, & exercitium susceperum ex informata conscientia 845. Episcopo idem nequit eos dispensare a penis incurtis ob homicidium voluntarium, nisi eius Ordo gaudeat in recto huiusmodi privilegio 862. & ten. Prælati Episcopo inferior potest committere causas absentia beneficiorum 935. Vide Locus exemptus. Prælati Regularis quoad cognitionem matrimonialium causarum, vide Matrimoniales causas. Quoad Pontificalium usus, vide Pontificalia. Quoad casum reservationem, vide Casum reservatum. Episcopo Prælati vero nullius venit nomine Ordinari quoad dispensationem, denunciationum matrimonialium 990. Prælati regulares an teneatur ad professionem fidei 1001.

Præscriptio XXX. annorum olim valebat contra privilegia Ecclesiarum, nunc requiritur spatium XL. 188. & ten. & 715. Præscriptio bonorum Ecclesie XXX. annorum sufficit contra quæcumque privatum, non autem contra Ecclesiam 188. Contra iura vero Ecclesie Romanæ requiritur centennaria 190. An detur favore Abbati quæ contra iura episcopalia 191. Præscriptio juris mittenda Prælati Episcopo inferre suos subditos ad quæcumque Episcopo pro Ordinibus suscipiendi non admittitur 192. Episcopo Et statuitur modus, & casus, quo hodie iusti possunt 951. 952. Præsumptum ad Ordines suscipiendi potest esse tutus 874.

Præsumptio criminis contra studiis desitio non facile admittitur, sed aliquando fallit 175. 176.

Prandia facienda a Canonico noviter recepto prohibentur, & an toleranda contraria consuetudo 184.

Preces primariæ beneficiorum concessæ sunt Imperatori 273.

Presbyter reus abortus. Vide Abortus.

Presbyteratus Ordo iterandus Presbyteri deprehensio non baptizato 445. Ad eum promovendi qualis scientia requiritur 957. 968. Et non suscepto, Missam celebrantis, & Sacramentum Penitentia administrantis penæ 701. 703. Quando ab eis eximatur ob honestam confessionem 704.

Presbytericæ quæ olim pena 745.

Presbyterium laici ingredientes penæ, & quando incurritur 214.

Primum Tonsuram ante debitam ætatem conferentis, & recipientis penæ 566. 967.

Primicerius, sive Cantor, hodie amplius non subest Archidiacono 92. Primicerius, qui hodie est scholasticus, debet esse saltem licentius in Theologia, & docere quæ Episcopo videbuntur, vel per se, vel per alium 92.

Principum nomine qui veniunt 435.

Privato beneficii residuum requiritur quando fieri debeat ob contumaciam absentium 241. In quibus casibus ipso facto incurritur 555. & 861.

Privato fructus, & beneficii possessio a beneficiis, & Parochiis quomodo possunt 227. 1067.

Privato parochie ob non residuum quomodo fieri debeat 936. Illius privato, ac aliorum beneficiorum ob quæ crimina ipso facto incurritur 555. 556.

Privato privilegii clericali, vide Privilegii clericali privato.

Privato vocis in Capitulo, vide Vocis privato.

Privilegia, & concessionis præiudicia S. Apostolicæ, & immunitatis ecclesiasticæ causæ sunt 201. Privilegia Ecclesiarum præfati possunt non post XXX. annos, ut olim, sed post XL. 715. bonum renunciatum præfati potest post XXX., & quod requiritur ibid. Privilegia Ordinum Prædicatorum, & Minorum quæ revocata 326. Privilegia Regularium abrogata, quæ hodie, & cetera præfati præfati 738. ad 733. 1054. Privilegii Apostolici obcuris interpretatio reservata est S. Apostolicæ duxat 572. Privilegii clericali privato hodie incurritur ab Ordine in minoribus intra annum Sedis vacantis 962. 563.

Privilegio clericali privato quando repeti possint ab Episcopo Tribunali laico 222. 223.

Privilegio Canonico qui uti possint, & qui non, vide Canonis privilegio. Privilegio furi eo ipso privatus est Clericus, dimisso habitu ex enormitatis immixtus 646. 770. 935. Privilegium Altaris portatilis, vide Altaris portatilis. Privilegium Capituli Odardus, vide Odoardus. Privilegium Mei, vide Furi privilegium. Privilegium eugenianæ Constitutionis, vide Eugenianæ Constitutionis. Privilegium Oratori privati, vide in Oratori privati. Privilegium non residentium in Curia Romana 730. Privilegium iurisdictionis Ordinibus sacris extra tempora quomodo intelligendum 965. Vide extra tempora.

Probatio impedimenti matrimonii, vide Impedimenti probatio.

Ad Processiones quando teneantur Regulares accedere, & quibus penis compelli possint ab Episcopo 713. 1044. Qui eximantur ibid. Quæ dicantur publica ibid. An plures fieri possint eodem tempore ibid. Quando Regulares indigent licentia Episcopi ad eas peragendas ibid. & ten. Processiones in solemnitate Corporis Christi fieri possunt ab omni-

- omnibus Ecclesiis quocumque die infra eius octavam, & derogatum est Constitutioni S. Pii V. edita favore FF. Praedicatorum ibid. & 831.
- Processus criminales in causis linguis invidens, vide Criminales processus. Processus nullitas in causis ecclesiasticis attendenda est damna ex obediencia cessationis iurisdictionis, aut mandati 1034.
- Proclamationes Matrimoniales, vide Matrimoniales denunciantiones.
- Procuratio debita Episcopo visitanti 395. 707. & 709. Quando debeatur eidem visitanti moniales 374. Unica debetur pluries visitanti intra annum 401. 3004. In ea exigenda attendenda est consuetudo vicinarum provinciarum, non ius commune ibid. Non debetur per visitationem cuiuscunque privati Oratori 403. Nec pro visitatione Regularium 407. & seq. Danda a visitanti in pecunia quando permittit 410. & seq. Et una tantum solvenda, licet plura loca visitentur 411. Danda Legatis, & Nunciis Apostolicis in delictuositatem about 471. Vide Visitatio.
- Procurator secularis pro causis forensibus constituendus est Regularibus, licet hodie per se ipsos id munus exercitari possit 135. & seq. Procurator in causis contentiosis iurare debet in animam suam 154. Procuratoris munus favore laicorum Clericis interdictum 474.
- Professio religiosa legitime emissā facit verum Religiosum, non habens receptio 159. Cum habitus non taceat monachum 377. Neque tacite, neque expressis induci potest ante annum XVI. non expietem. Inducitur tamen tacita, si praecedent annus probationis cum susceptione habitus per annum, computandum a XVI. completo usque ad XVII. completum 39. 307. 338. 340. 351. Illius nullitatem ob metum factae obsequii non auditur nisi intra quinquennium 136. Acquisitur morti naturali 343. Facta non expieto anno integro novitatus est nulla 340. & seq. Est tamen valida facta expieto anno, licet novitatus a novitiatu exierit ob infirmitatem, & postea redierit 344. Est etiam valida facta a Convertitis, non expieto anno ibid. & 514. & seq. ac 1040. Facta a mulieribus novitis Ordinis S. Dominici in articulo mortis non expieto anno quid operetur 1040. Vide Annus novitatus. Item facta in locis non destinatis pro novitiatu 347. Dissolvit matrimonium ratum 354. Quae vota facta ante extinguit 356. & seq. Facta ab Alumnis de Propaganda hinc sine consensu Apostolico est nulla 357. Professio non inducitur per solam habitus susceptionem, ut olim 318. 340. Facta absque animo proficendi, in foro fore est valida 338. Non est valida facta ante annum XVI. completum computandum de momento in momentum 335. 340. 351. Et quid in anno bisestili ibid. Emissa per vim quando sit invalida 335. Facta sine habitus susceptione a degente in novitiatu an sit invalida 351. Et quid de novitis Societatis Jesu ibid. Non dicitur valida per emissionem voti castitatis, nec per solam habitus susceptionem 516. Ut valida sit quae hodie requiratur 514. Post integram probationem, in qua aetate faciendi & a Clericis, & a Convertitis & quando sit nulla 1048. & seq. Ad eam emittendum cogentium poenae 335. & 1050. Illius nullitas hodie quomodo probanda 1051. Vide Nullitas professionis.
- Professus post annum novitatus facti in locis non destinatis pro novitiatu neque sine licentia S. Congregationis a Religione discedere, neque ejici 347. Et poena discedendis, & ejicientis ibid.
- Promissio beneficii adhuc non vacantis tam in genere, quam in specie prohibetur 173. 275. Et an quaelibet promissio sit prohibita 276.
- Promovendi digniores ad Ecclesias, vide Digniores.
- Propaganda hinc Congregationis Alumnii nulliter emittunt professionem religiosam sine dispensatione Apostolica 357.
- Propositiones Paschales Quesiellae circa Iesum, & Scripturam prolatae 811. Propositiones proseripe haereticis continentes, vel de haereticis suspensae 618.
- Propositum ingrediendi Religiosum an, & quando acquiratur voto simpliciter 346. 348. 350.
- Proprietarius religiosus quas poenas incurrit 163. 365. Eius pecunia post mortem inuenta in quid eropenda 368. Est excommunicandus, & privatur ipso facto sepultura ecclesiastica 751.
- Proteccionis Ordin. Regularium nequeunt supplere vota abiectionis in electionibus eorumdem 1032.
- Prothonotarii Apostolici participantes quot habet eorum habitus in quibus eximantur a iurisdictione Ordinarii 1010. Et quid de non participandis ibid. Eorum privilegium 519.
- Provincialia Concilia, vide Concilia provincialia.
- Psalmi Penitentiales, & Graduales an choro adflicti recitare teneantur 416.
- Pubertatis annus in mare est XIV. completus; in femina XII. pariter completus 408.
- Publica honestatis impedimentum quando contrahatur 906.
- Pueri notorii persecutores Clerici ante pubertatem absolvi possunt ab Episcopo etiam post pubertatem 779. Puerorum delicta non sunt immunita a poenis spiritualibus, si sint dolii capaces 692. Sed mittantur quam in ceteris puniendi ibid. An absolvi possint ab Episcopo ob Clerici persecutionem ibidem.
- Puerperum benedictio post partum, vide Benedictio puerperum, & Purificatio.
- Punio suspensum quomodo lo facienda ab Episcopo & quando de consilio Capituli 558.
- Punire quis in eo. in qua delinquit, & frustra auxiliari leges invocat, qui committit in legem 464.
- Purgio canonica hodie obolevit 329. 555. 561. 647. 656. 713. Purgatio vulgaris in quo sita, & sub quibus poenis olim prohibita 661. Purgatio moris, vide Moris purgatio.
- Purificatio post partum adhuc hodie viget, & quae regula servanda a puerperis, & a quo benedicenda, nec sunt cogenda ad recipiendam benedictionem a Parocho 454.

Q

Quaestiones elemosynarum cum publicatione indulgentiarum reprobantur 754. & 887. Non vero Quaestiones Regularium, & Piorum locorum ibid. Si monasteria existant intra diocesis, illorum Quaestiones prohiberi nequeunt ab Episcopo, & prohibentes quam poenam incurant ibid. Neque Quaestiones per se ipsos aetate diocesim teneant petere licentiam ab Ordinario 888. Neque teneant ei ostendere licentiam tuorum Superiorum ibid. Teneant autem suam Quaestiones extra loca, in quibus non sit inter eorum monasterium; imo teneant ab eodem Ordinario consentium obtinere ibid. In quibus casibus Ordinarius possit eis interdicere quaestiones ibid. Quaestiones Confraternitatum quando impediri nequeant quaestiones. Quaestiones Confraternitatum Confessionum Urbis quaestiones possint in toto statu ecclesiastico pro redemptione Christianorum 885. Quaestio pro subsidio terrae Sanctae quibus indulta, & quo.

& quoties in anno commendari deest a Concionatoribus etiam in publicis aedibus 389. Regule servandae a quibuscumque. Quotioribus ibid.
 Quarta funeralia prescribitur post lapsum XL. annorum 318. Eius quantitas desumenda est a locorum consuetudine 317. 318. Quando dividenda inter duas parochias 323. Cui Parocho integra debeatur pro funere defuncti habentis duos ingressus in eius domum ibid. Quibus solvenda etiam a Regularibus, & revocata sunt privilegia eximenda ab ejus solutione 1054. 1065. De quibus rebus solvenda ibid. Qui eximatur ab ejus solutione 1066. Ad quem spectet probare exemptionem ibid.

Quenelli error. Vide Paschalis Quenelli. Eius propositiones proscripae 811.

Quota litis pactum cuique prohibitum 212.

R

Raptor quarcumque mulierum excommunicationem incurrit, licet non rapuerit ad effectum contrahendi matrimonium 929.

Raptores, & depredatores excommunicandi, & non satisfactores privantur ecclesiastica sepultura 666.

Rapui puellez olin non inducitur impedimentum dirimens matrim. quando in potestate raptoris fuerit si postea ipsa consentiat, sicut hodie, & qui poena puniendus 668. Raptus puellez consentiens inivitis parentibus non est rigorose raptus, nec puniendus poena raptus, nec inducit impedimentum dirimens ibid. Non est raptus, si raptus mulier ad esse suum explende libidinis, non ad conservand. matrimonium ibidem & 669. Bona raptis mulierem ad effectum contrahendi matrimonium quando transeat in dominium raptus 669. An raptus mulieris etiam inhoneste ad dictum finem puniendus sit poena a Trid. inflictis, & retulerit opinio Farinacci ibid. Raptus quando inducat impedimentum Matrimonii 999. Non inducit, si rapta sit consentiens, & sollicitas ad illum ibid.

Reconciliatio Ecclesie tam consecratae, quam simpliciter benedictae quomodo, & qua aqua, & a quo facienda 426. & seq. Et quam cito fieri debet 427. Hac reconciliata, quando sit reconciliatum cimiterium 428. In ea non reconciliata celebrans an fiat irregularis, & quis poenas incurrat 429. Per solam celebrationem Missae an intelligitur reconciliata ibid. Reconcilianda est ob adulterium in eo commissum etiam ad dictum unius 666.

Redtores beneficiorum cum opere adiuvandi Parochiam tenentur ad residendum 94.

Recurus a sententia Episcopi 845.

Reductio Militarum, vide Militarum onera.

Regresus ad beneficia, vide Beneficiorum accessus.
 Regula X. Inducit interdicti librorum impressionem, & venditionem sine licentia Superiorum tam Romae, quam extra, sub quibus poenis, ac quomodo concedenda 313.

Regulares exempti quando, & in quibus casibus conveniri possint coram Ordinario 711. Item quoad transitum ad laxiorem Religionem, vide Transitus. Et quoad decimas, vide Decimae. Item quoad Ordines recipiendos a quocumque Antistite 951. & seq. Item quoad eos recipiendos extra tempora, vide Extra tempora. Item quoad suos familiares circa Sacramentorum administrationem, vide Familiares Regularium. Quoad Processiones, vide Processiones. Quoad conventus 29-

vos, vide Conventus novi. Quoad Vitiolum, Extremam Unionem, & sepulchrum suorum familiarium, vide Familiares Regularium. Quoad Communionem paschalem, vide Communio paschalis. Quoad casuum reservationem, vide Casuum reservatio, eorum electio, vide Electio Regularium. Quando subiciuntur iurisdictioni, & visitationi Ordinarii 407. & seq. ac 1028. Et vide Visitatio Regularium Episcopo subiectorum. Eorum confessionalia visitantur ab Episcopo 975. Eorundem conventus nunquam suppressi, vide Conventus Regularium. Nequeunt administrare in suis Ecclesiis sacerdotes ad celebrationem Missae sine licentia commendatitiae suorum respective Superiorum 994. Eorum Oratoria quoad Missae celebrationem 995. 996. Item provideretur contra. XXX. excedit Episcoporum 710. 711. Eorundem numerus recipiendorum, vide Numerus Regularium. Eorum Grancia, vide Grancia Regularium. Eorum privilegia, vide Privilegia. Quae privilegia sunt hodie abrogata 731. ad 733. Item quoad praecedentiam, vide Praecedentia. Quoad dies festos ab Episcopo indicendi, vide Dies festi. Quoad censuras ab Episcopo promulgandas, vide Censuras. Quoad delinquentes extra claustra, vide Regularis quoad delicta. Quoad delinquentes Religiosos Missionarios extra claustra, vide Delinquentes Regularium. Quoad eorum causas forenses, vide Procurator. Regulares cuiuscumque personae obsequio, seu alteri cuiuscumque se subicientes sine licentia Superiori, & a conventibus recedentes, eosque recipientes etiam praetextu recurandi ad Superiores, qui poena plectendi 1029. Romani venire tantum possunt cum licentia Generalis, ac etiam Provincialis, & Praetoris 1029. & seq. Missi ad Universitates studiorum causa habitare debent in aliquo conventu ibid. Item quoad confessiones secularium, vide Confessores secularium. Quoad confessiones monialium, vide Confessarii monialium. Regularibus subiectarum. Quoad Confessiones suorum confratrum non indigent approbatione Ordinarii, sed Generalis, aut Provincialis 748. Item quoad accessum ad Moniales, & quoad allocationem cum ipsis, vide Monialium monasteria. Quoad predicationem Verbi Dei, vide Praedictio & Praedicatores. Quoad ludum vulgo Lotto 359. & seq. Vide Ludus. Quoad denunciationem haereticorum 613. 624. Post denunciationem ab eis factam per quinquennium puniri nequeant pro eorum excessibus ab eorum Superioribus, nisi consensu Inquisitoribus, & quid hodie circa praxim 626. Vide Denunciatio Regularium. Suspensi possunt ab Episcopo ab audiendis confessionibus ex informata conscientia, licet a se cum nulla temporis limitatione approbati ab superiorem causam confessionem concernentem 847. 848. Eorum Superiores quando possunt subditorum confessiones audire 840. Nec unquam uti possunt contra eos notitia in confessione habita 841. Interdantes de licentia sui Generalis, vel Provincialis consensu possunt cuiuscumque confessorio approbato tamen ab Ordinario loci, ubi reperitur non vero approbato tantum Superiore alterius Ordinis 976. 1075. & seq. Item quoad Indulgentiarum publicationem, vide Indulgentiam. Quoad Baptismum, vide Baptismus. Quoad Extremam Unionem, vide Unctio extrema. Quoad Viaticum, vide Viaticum. Quoad Ordines recipiendos quando, & quomodo mittendi ad Episcopum non diocesenum 192. 951. 952. Regulares proprietarii, vide Proprietarii. Regulares ad Episcopatum promoti, qui teneantur retinere habitum

tum sui Ordinis, & qui eximantur 41, 122, 232. Regulares utriusque sexus non accipiendi ultra viros monasteriorum 172. Et vide Numerus Regularum. Regulares Prælati quoad dispensationem irregularitatis propter homicidium contractæ, vide Homicidia. Eisdem competit facultas interdicens suis subditis alientum ad Ordines, & monasterium susceptorum ex inobediata conscientia ob delictum occultum 848. Eundem pena ære alieno gravatos ad habitum admittentium 83. Regularis in quibus subduntur Episcopo, & in quibus non 202, 114, ad 122. Idem quoad retentionem impuberum in eorum monasteriis educatis causæ, vide Impuberes. Regularis rei alicuius delicti hodie transferri nequeunt ad monasterium diversii Ordinis 579. Interellectis raurorum agitationibus quam penam incurrant 600. Quoad delicta extra claustra commissa quando puniri possint ad Ordinarium loci, & quas penas incurrat Superior eos non puniens, vel mittens ad alium locum suspensus 1045, & seq. An delinquens cum secundo pupali in sua Ecclesia debeat delinquere extra claustra, ita ut puniri possit ab Episcopo ob negligentiam Superiors 1047. Carceri municipis ob delicta, ab Episcopo remittendus est statim ad suum Superiorem una cum processu, etiam ipso non petente eisdem. Regularium transitio de uno ad alium Ordinem etiam laxiorem quomodo, & quando fieri possit 863, & seq. Et ad quos Ordines transferri nequeunt 864. Moniales exilientes ultra montes transferri possunt cum causa a majori Penitentiario ad alium Ordinem 37, & 366. Regularium parochia circa quæ, & quando visitari possint ab Episcopo 1039, & seq. Et quæ examinet ibi. Vide Parochia Ecclesiæ exemptæ annexæ. Eorum monasteria etiam ob collapsam disciplinam hodie a solo Papa reduci possunt ad statum Clericorum secularium 379. Regularis nequit admitti ad Prælatas, etiam Collegiatas 41. Olim poterat eligi in Episcopum secularis Ecclesiæ, & quid hodie 41. Ut promoveri possit ad Episcopatum hodie non requiritur licentia sui Superioris, ut olim 41, & 37. Ad quem etiam nominari, & postulari potest 41. Quæ doctrina prædicta esse debeat, & a quibus cognoscenda 920. Ad eum promotus, & etiam ad Cardinalatum nequit quidquam solum asportare ipsi ad eum in Religionem concessum, exceptis scriptis, & indumentis 41. Tenetur deinde indumenta laici ex colore ipsius Ordinis proprio, si non est ex Clericis, & Canonicis Regularibus 41, & 920. Et tenetur ad observationem suæ regulæ, quæ non impedit unus Episcopatus, aut Cardinalatus ibid. Dimisso Episcopatu, aut expleto munere extra claustra, tenetur ad ea redire sub pena suspensionis a Divinis ibid. Nequit restari de bonis, etiam non instituta Ecclesiæ acquisitis 307. Et quidquid post consecrationem acquirit, licet non instituta Ecclesiæ, licet non sibi acquirit 716. An ipsius decedens bona cedant Camera Apostolicæ ibid. Vide Episcopus Regularis. Si emiserit votum de non procuranda, vel acceptanda dignitate extra suum Ordinem, dispensari debet a Papa, & non a proprio Superiore, quo obstrictus remanet, licet transitus fuerit ad alium Ordinem, in quo tale votum non emittitur 37, & 366. *Episcopus autem institutus, quod hic sermo est de voto, non de promissione quæ fieri solet in aliquo Ordine.*

Relationes causarum olim a iudicibus faciendæ. Vide Iudicium relationes.

Religio nova hodie institui nequit sine approbatione Sedis Apostolicæ 379. Eiusque institutio, & la-

bitus quibus, & sub qua pena interdictus 380. Religiosis ingreſſum prophanum. Vide Propositum.

Religiosis efficitur per validam professionem, non per receptionem habitus 120. Cum habitus non faciat monachum 857. Religiosis proprietas. Vide Proprietarius Religiosis, idem matrimonium contrahens, quas penas incurrat 231, 232. Eius nomine veniunt etiam Conventi, & Novitii 760. Eius nomine non venit semper Regularis 375. Nequit extra claustra ad longum tempus degere sine licentia Sedis Apostolicæ deputari ad servitia Principum, Episcopi, & etiam Cardinalis 479. Religiosis incorrigibilibus. Vide Incorrigibilibus. Contingenti tam ad suam, quam ad aliorum Ecclesiam, ac monasterium, gaudet aijlo 468, & seq. Idem extra claustra decedens quoad sepulcrum. Vide Sepulchrum electio a Religiosis. Religiosus fugitivus. Vide Fugitivus. Idem ejectionis. Vide Ejectus Religiosis. Idem Expulsi. Vide Ejectus.

Reliquia: Sanctorum quomodo custodienda, a quo approbanda, & publico cuius expendenda 498. Reliquias et caticumbis extraneum penam 449. Reliquiarum. Servorum Dei in extradiotione corporum eundem detractio prohibita est sub pena suspensionis, interdicti, & excommunicationis Papæ reservata 449. Non alienande intra monasterium monialium, sed in eorum Ecclesiis neque in domibus laicorum, ibid. Eas laici reverenter tangentes non peccant, ibid. Neque deferri in processibus a Minoribus, ibidem. Eas sunt abripientes, ac vendentes, & causa quæ sit exponentium penarum, ibid. Redimunt tamen possunt pretio de manibus infidelium, & hæreticorum, ibid. Exponenda sunt in consecratione Ecclesiæ, & an etiam in consecratione Altaris, sive petra 417. Inligores non retinenda penes laicos, nec in privatis aedibus 421.

Renunciatio privilegiorum. Vide Privilegiorum renuntiatio.

Renunciatio beneficiorum ante secutam professionem regularem est nulla 46. 1090. Valida est facta intra duos menses proximos professioni cum licentia Ordinarii, effectum tamen habens post secutam professionem 46. Quæ licentia nequit præsumi, etiam cum observantia XXX, annorum ibid. Nequit admitti ab Episcopo sine causis expressis a S. Pio V, nec si essent conferenda per concursum 46. Vide Relinquo beneficiorum.

Renunciatio bonorum facta a Novitio quando fit valida, & quæ conditiones requirantur ad eas validitatem 46, & 1049. Quæ donationes, & largitiones interdictæ, ibid. & 1090. Et quid de renuntiatione in Ordine Societ. Jesu, ibid.

Reorum confessio ipsonum quando eis non suffragetur 166. 167. Reo non probante, ad eum esse excommunicatum, hic audiendus est 187. Reos mortis damnatus Iudex ecclesiasticus, quando non sit irregularis 477. En accusatus Clericus quando non sit irregularis 617, 618. Reorum ad Ecclesiam confugientium extractio, vide Extractio.

Reparatio fabricæ Cathedralis spectat ad Episcopum 107.

Repositum uxoris propter adulterium reprobatur est a Christo 543.

Reum deperditurum, vel furto sublatum revelatio. Vide Monitorium.

Reſcriptum obtentum ab una Congregatione, prius denegatum ab altera, est nullum, & penam illud sic obtinens 137.

Reservata, vel affecta beneficia Sedis Apostolicæ, quæ

quæ sint 177. & seq. An uniri possint parochia-
libus 373.
Reservaciones mentales beneficiorum prohibita, &
quando hæc habeantur 173.
Residentia coactiva. Vide Beneficiarius quoad residen-
tiam. Residentia Coadiutoris beneficiati. Vide
Coadiutor Beneficiarii quoad residentiam. Resi-
dentia Episcopi. Vide Episcopus quoad residen-
tiam. Residentia Parochi. Vide Parochus quoad
residentiam. Residentia Beneficiarii. Vide Be-
neficiarius quoad residentiam. Residentia Cardina-
lium. Vide Cardinales quoad residentiam. Item
Cardinalium Episcoporum, & sex Cardinalium
Episcoporum suburbicariarum. Vide Cardinales
Episcopi, & Cardinales suburbicari Residencia co-
adiutoris Parochorum. Vide Coadiutor Parochorum
quoad residentiam, & Coadiutor perpetuus.
Residentia tempore peius facienda est a Parocho
925. Residentia Rectoris beneficiorum cum onere
adjuvandi Parochum. Vide Rectoris beneficiorum.
Residentia lege obstrictus, etiam Cardina-
lis, quomodo, & quando privandus beneficii
fructibus, ac ipso beneficio 177. & seq. & 140.
Per quod tempus quotiens abesse possit 177.
& 140. Residentiam non faciens Canonicus quo-
modo privari possit fructibus Canoniciis 198.
Eam non faciens Parochus quomodo privari possit
parochia 360. Ad eam Parochus semper tenetur,
etiam si ei datus sit Coadiutor ob impetiam 179.
Residentiam non faciens Episcopus, quas penas
incurrat 918. ad tot 931. Infra quod tempus post
eius promotionem tenetur se conferre ad resi-
dentiam, & sub qua pena 910. Ex quibus causis
excusatur a residentia 919. & seq. Et a quibus
cognosci debent, ibidem. Accus potest per tres
mentes, & quomodo hoc indultum intelligen-
dum 919. An teneatur in foro conscientie resi-
tuere integros fructus pro rata absentia 931. An
bona ipsius non residentis subiciantur spolio Cam-
eræ Apostolicæ 918.
Residentium in Curia Romana privilegium 730.
Religatio beneficiorum fieri debet cum publica-
tione, nec recipitur a dataria contentis cum data
anteriori, nec conceditur protergo ad dicta publi-
cationem, etiam pro prima vice 47. Non
acceptata a religatorio, religiosus non amittit ti-
tulum, neque possessionem, ibid. Est nulla cum
pacto cassationis penitus reservata, ibid. Ac
cum pacto omnium cassationum penitus ob-
tenturam per anticipatas solutiones ibid. Et pena
ita religiosus, & religatarius, ibid. Et pecunia
soluta pro dicta cassatione applicanda est loci pias,
vel pauperibus 47. Beneficia resignata in mani-
bus Episcopi nequeunt conferri consanguineis, vel
familiaribus religiosus, vel ipsius Episcopi. vel
illi, pro quo facta est commutatio per preceps. & alia
signa, in eisdem succedat religiosus ibid. Religatio
prebendarum, & dignitatum, & benefico-
rum quando permittitur 152. Quando iusto, vel
in iusto metu extorta fit rescinditur ibid. Benefi-
cium resignatum ad cuius titulum quis est ordinatus,
quomodo fieri debet 874. Religationem benefico-
rum vi extorquentis pena 743.
Restauratio Ecclesiæ, five parochialis, five non,
cuius expensis facienda 356-450. Item restauratio
parochialis Ecclesiæ liberæ collationis ex
quibus fructibus fieri debeat 830. Et his deficienti-
bus, qui teneantur contrivere ibid. Si adhibitis
omnibus juris remediis restauratio fieri nequeat,
rescindenda sunt ad usum profanum non fornicum,
& titulus transferendus est ad Ecclesiæ Matri-
cem, aut proximam 881. Quando compellendi
sunt ad novam restaurationem Parochiani, ibid.
Fam. III.

Si sint Jurispatronatus, tenentur restaurare Pa-
tronum, ibid. Et nolentes, amittunt Jurispatro-
natum, & Ecclesiæ transeunt ad liberam collatio-
nem Episcopi, ibid. & 1018.
Revelatio impedimenti matrimonii dirimenti. Vi-
de Impedimenti revelatio.
Revelatio rerum dependarum, seu furto substra-
ctarum, Vide Montorium.
Ritus falsæ Religionis processivus sunt contra Fidem,
& an liceat uti indifferenteribus 519.
Ad Romanam Curiam accessum impediens pena
741.
Rutheni Sacerdotes uti possunt in celebratione Missæ
sacris, & cæcibus, & vestibus sacris, quibus
utuntur Latini 894.

S

Sacerdos celebrans sine dimissoris, & sine licentia
Episcopi loci nullam penam incurrit 37. Sacer-
dotis concubinari Missam quando licet audire 229.
& seq. Sacerdotis matrimonium contrahentis pen-
æ 131. & seq. Sacerdos laicus prohibetur cele-
brare super Græcorum altaria, si caret petra
consecrata 444. & seq. Et quando uti possit in
Missæ celebratione Antiphenis in Ecclesiis Ru-
thenorum 894. Sacerdos peregrinus ignotus ne-
quit admitti ad celebrationem Missæ sine dimissoris,
etiam in Ecclesiis Regularium 37. & 904. Vi-
de Peregrinus Sacerdos ignotus. Sacerdos tenetur
sub mortali saltem quater in anno Missam celebra-
re, & ad eam celebrandam cogi potest ab Episco-
po sub pena suspensionis 958. Et contraria
opinio Iulii S. III V. delega. c. x. libris Card.
Cæciani ibid. Qui tenentur emittere confes-
sionem coram Archiepiscopo, & sicus hodie 91.
& 7. Item non celebrans tempore paschali tenetur
ad Communione paschalem recipiendam in
propria parochia 740. Sacerdos simplex hodie
nequit absolvere extra articulum, vel periculum
mortis, & nec a venialibus, aut mortalibus aliis
confessis 843. & 891. Sacerdos dilectus
a diocesi non sunt decedenda ab Episcopo litteræ
commendatitiae sine iusta causa 87. Cœcipienti si-
licet concedi facultas a Cong. Concilii celebrandi
Missam votivam, & pro defunctis 84.
Ad Sacerdotum promouenda, quali scientia præstare
eise debeat 967. & seq.
Sacramenta quæ, & quando ministrari possint a Sacer-
dotibus in hospitali deputatis, etiamque familiaribus
305. Vide Hospitalia. Nequeunt administra-
ri cum opinione probabilis 277. Eorum simulatio
Vide Simulatio. Sacramenta Baptismi, & Peni-
tentie administrari debent a Parocho, etiam tem-
pore pellis, & cum periculo vite 916. An admi-
nistranda pro seipsum, aut per alios ibid. An tunc
in casu peccatorum dimittendi possit ibid. Item
tunc administranda sunt Sacramenta Viatici,
& Extreme Unctionis, & quomodo utraque ibid.
Sacrificium Missæ præagendum est sub specie panis,
& vini, & non sub specie panis tantum, etiam
ex dispositione. Et ut falsæ dispositionis fuisse
cum Sacerdotibus Norwægens relict. Volterram
ab Innocentio IV. & VIII. 120. Plus de vino,
quam de aqua est adhibendum ibid. Et quid si
aliquando plus de aqua immittitur ceter, & vinum
sit potius ibid. Panis in Ecclesiæ latina debet esse
agmus etiam a celebrantibus, & dependentibus inter
Græcos in Oriente sub panis suspensionis a divinis
441. Sacrificio Missæ utentium ad forensia præ-
nz 691. Vide Missæ Sacrificium.

C e c e c e c

Saci-

Sacris hodie amplius non subest Archidiacono, ut olim 93.

Sacralia negotia Clericis prohibita numerantur 472, 473.

Sagittariorum arrip. in quo olim fuit, & sub qua pena prohibita in bello iniqua, & inter catholicos, & catholicos 662.

Ssmi Salvatoris Canonici. Vid. Canonici Regulares Lateranen.

Per saltum Ordines recipiens, & extra statuta temporaria, ac ante aetatem legitimam, nec sine legitimis dimissionibus ex Bulla Pii II. ipso facto suspensus est ab eorum executione, & si in eis ministraverit solo Papa dispensandus est 705. Et quas penas incurrit, si in eis non ministraverit 709. Ex Bulla Sixti V. dispensari nequebat ab Episcopo, imo nec a majori Penitentiario, etiam in foro conscientie, & in causa occulto, secus hodie ex Bulla Clem. VIII. ibid.

Sanctorum Cathacumbas. Vide Cathacumbas, Sanctorum reliquia. Vide Reliquia. Eorum cryptas. Vide Cryptas.

Pro Sancto neminem publice, venerari licet absque approbatione Sedis Apostolicæ 418.

Sanguinis iudicium, & vindicta sub sua pena Clericis interdicta 473, & 477. Vide Vindicta sanguinis.

Satisfactio pro peccatis conficitur. Vide Penitentia.

Satyras edentes, retinentes, & publicantes. Vide Libelli famosi.

Schismatici Episcopi rite ordinati valide conferunt Ordines 645. Ab ipso ordinati olim erant suspensæ, & hodie ipso facto suspensi sunt ab executione Ordinum, a solo Papa dispensandi ibid. A S. Penitentiaria remitti solent ad Sac. Inquisitionem pro dispensatione ob praesumptionem, quod sint infideles, & erroribus eorumdem 646. Vid. Ordinati Schismatici. Schismatici puri, idest nulli adhibere excommunicationem, hodie sunt ipso facto ex cap. l. Bullæ Cenzæ 646. Eorum fautores incurunt excommunicationem non reservatam ibid. Appellantes a decretis, & sententiis Papæ, eorumque fautores ad futurum Concilium, & usurpant nomen Papæ, incurunt excommunicationem non eadem reservatam ibid. Eorum pæne ibid. Cum istis in communicatio in divinis an licita. Vide Communicatio catholicorum.

Scholarum Patrum Religiosi deputati ad curam Valentinarum pauperum Sacerdotum de Urbe non subiant parochia quoad Sacramentorum administrationem tamen pro se, quam pro presbiteris, ac familiaribus ibidem degredientibus 457. Et videnda est concordia inter dictos Religiosos, & parochum confirmata a Congr. Concilii post editionem præsentis Operis, quæ asseritur in Archivio dicti Valentinarum, Earum magistri adstringuntur speciali voto ad instruendam juventutem cultumque ordinis, & conditionis pietate, & quibuslibet liberalibus disciplinis, latinis, & grecis, & scientiis, etiam majoribus 599, & 1028. & seq. Earum domus, & Collegia eripi possunt sine consensu præsentium Regularium, etiam non servata distantia 1028, & seq.

Scientia ad Presbyteratum promovendi qualis debeat esse 967, & seq.

Scriptura confecta ab Episcopo, vel Capitulo quomodo habeat vim instrumenti 171.

Scripturae Sacre lectio, si commode fieri possit, facienda est in quocunque monasterio Manichæorum 598. Eam interpretantes contra sensum, S. Ecclesiæ, & unanimum consensum Patrum publicari, & puniri debet ab Ordinariis 809.

Olim incurrebant excommunicationem Papæ reservatam, & quibus hodie pænis puniri possunt 810. Ipsius impressio cum annotationibus sine licentia Superiorum, in scriptis obvianda, prohibita ibid. Sicut & impressio vulgaris linguae, & sub quibus pænis tam in Bibliopolas, quam in eam legentes 811. Propositiones proferre circa ipsius lectionem ibid. Censuræ Anthoni de Panormo contra male sentientes circa lectionem ejusdem ibid., & seq. Illius verborum utentium ad leumia, superstitiones, & incantationes pæne 814. Eius lectio intelligenda præcipitur 815. Hanc docentes, & ad docentes gaudet privilegio percipiendi fructus præbendarum, & beneficiorum in absentia ibid. Vide Anthoni de Panormo circa lectionem S. Scripturæ.

Scrutinium faciendum pro promovendis ad Ordines Sacros quales 62, & 942, & seq.

Secretum non manifestandi aliquid non obligat in peccatum tertium, aut si agatur de damno publico 507.

Secretum S. Officii revelantes, & procurantes, ut illud reveletur, incurunt ipso facto excommunicationem Papæ reservatam 612.

Secundæ nuptiæ. Vid. Nuptiæ fecundæ.

Sede episcopali vacante, beneficia vacantia olim reservata erant futuro Episcopo, secus hodie 277, & 278. In quibus casibus consensu possunt a Capitulo ibid. Ea vacante, Episcopi electio hodie private spectat ad Papam, exceptis aliquibus Capitulis 709, & alibi pluribus. Item ea vacante deputandus est a Capitulo Quæstorius pro administratione proventuum Ecclesiæ 1018. Intra octo dies post mortem Episcopi eligendus est Vicarius capitularis cum illiusdem jurisdictione, & quibus qualitatibus hic debeat esse praeditus ibid. Quæ iura huic competant, & quod circa ipsam facere nequeat Capitulum ibid. Dimissiones pro Ordinibus recipiendis intra annum non archas concedendis, & impetratis pæne 961, & seq. Quibus intra annum concei illi possunt 961. Vic. Capitulum, Sede vacante, & Vicarius capitularis. Ea durante ordinatus in Minoribus non privatur privilegio clericali 962, & seq.

Sede papali vacante, a quo conferenda parochia tunc ante vacatam, quam vacantem, ea durante 272.

Sedes principalis Superiorum Regularium. Vide Superiorum Regularium.

Septem quando colligi possint diebus festis 156.

Seminariorum erectio facienda, & quomodo 980, & seq. Et quid competat eius Deputatis 913, & seq.

Quomodo providendum ejus indigentia, & quomodo, & a quibus proventus administrandi 984.

A quibus taxa pro ejus maintenance contribui debet ibid. & seq. & 987. Quæ eis beneficia uni possunt 981, & seq.

Seminariorum qualitates, & executionis 981, & seq.

Admitti nequeunt in Seminarium illorum, licet legitimati ad beneficia ecclesiastica ibid. Cautus ab illis edificandus ibid.

Senatoris electio hodie private est penes Papam 16.

Sententia absolutoria in favorem hæreticorum non transit in rem judicatam 616.

Sententia excommunicationis, interdicti, & suspensionis quando sit lata, & quando ferenda intertent 434.

Sententia injuncta Delegati Papæ an demandans sit executioni a Iudice ordinario 95, 1072, & seq. Et vindicatur injuria impicta S. Gregorio Magno id precipienti cum dilucidatione illius Decretalis relecta in cap. V. filius de testam. 1073.

Sententia languens quibus Clericis permittitur 477.

Sententiæ privationis vocis in capitulo pro electio-

raue, iuvatur regula Cancellariz de Trientali 579. ¶ Non est simonia dare aliquid temporale pro redimenda veratione iniusta super pacifica possessione beneficii. ¶ Excepto casu, in quo aliquid datur pro obedienda gratia, vel iustitia apud S. Sedem 580. Non est simonia aliquid accipere pro sepultura iuxta laudabiles consuetudines a Superiore taxatum 580. Nec pro benedictione nuptiarum, si ipsoe offeratur ibid. Ordinantur, vel presentantur ad Ordinem cum aliqua promissione panis, & quando committit simoniam, 584. ¶ Explicatur Decretales Innocentii III. Per tota, & si quis de simonia ibid., & 585. & seq. Quae hodie prohibita, & quae permittuntur in receptione ad habitum, & professionem religionis tam virorum, quam mulierum 586. & seq. & 588. Simonia an datur in electione Abbatidis 556. Vide Abbatia. ¶ Simoniacus in Ordine, si ipso ignorante, dispensari potest ab Episcopo, ut in eo minime, dummodo idem Episcopus non fuerit complex 578. Et an sit ipso iure suspensus ibid. Si autem simoniacus ordinatus fuerit sciens, dispensari nequit ibid. Etiam occultus in viam. Cap. VI. Sess. 24. Tridentini, neque super infirmitate occulta ad beneficia 590. Pars Episcopi non corrigens subditos simoniacos in administratione Sacramentorum 590. 591. Vid. Ordines simoniae.

Simulatio in foro fori non infringit simulata factum 528. Simulatio Sacramentorum semper prohibita, & asseritur propositio precepta 423.

Sexti V. Constitutio *Sanctum*, & *salutare* quoad Ordines conferendos, & suspensos redacta est ad terminos juris communis a Clem. VIII. exceptis penis quoad simoniacos ordinatos 938.

Societas Jelu Religiosi quoad vota simplicia 361. Promoveri possunt ad Ordines sacros licet dicta vota tantum emiserint 871.

Societas contraria cum allegatione capitalis, & certa responsione an licita 676. Vide Contractus trium Contractuum.

Sodomiae reus tam laicus, quam Clericus quis penas incurrit 708. Si est publicus, & notorius est irregularis, si est occultus, Clericus non est ipso iure suspensus, unde celebrans, non sit irregularis ibid. Et ut privetur privilegiis clericalibus requiritur declaratio iudicis 709. An incurrit penas, eam committens per unicum actum ibid.

Sollemnitas voti orta est ex sola infusione Ecclesiae 361.

Solicitationis crimen in confessione contra statum preceptum, & pena spectat ad S. Officium, & asseruntur Constitutiones pontificiae de ea tractantes, ac explicatur clausula in eis expressa, & decreta decreta, in quibus casibus, & facti specibus facienda sit, vel non denunciatio, & pena eam non faciens 650, ad tot. 654. ¶ Etiam faciens tempore elapso ab Inquisitoribus praescripto quando absolvi possit a simplici confessorio 657. Instructiones circa denunciations materia facienda, ac recipiendas in solicitationis materia 641, & seq. ¶ De Solicitatione Confessorium falso accusans. Vide Calumniator.

Solidi nomine hodie venit unum scutum aurum 601. Solutiones anticipae fructuum honorum ecclesiasticorum immutantur 1063.

Soror Ecclesiae, quae dicitur 77.

Sorores Moniales. Vide Moniales supernumerariz.

Sortelegium, & malefium committens poene 135. 657. 691. Penae sacerdotis Missae sacrificio ad illud uterit ibid.

Speculatores Constitutio Innocentii XII. vide Innocentii XII.

Spicas colligens post messiem prohiberi sequi, & quando, ac poene impediendum 671, & a quo procedi ibid.

Spoliatorum bona emens ab haereticis, seu infidelibus, vel mobilia, vel immobilia ecclesiastica ad quid teneantur 167.

Spoliorum Camerae Apostolicae Collectores in quibus eximuntur a jurisdictione Ordinarii 1010.

Spolio Camerae Apostolicae subiacent bona a Clericis acquirit per negotiationem 913. Item Episcopi non residentis 928.

Spolii Constitutiones circa illud, vide Camera Apostolica. Quae, & quorum bona ipsi cedant 111, & seq. & 309. Quae veniant ejus nomine, & qui ab eo eximantur ibid. & seq.

Sponsalia quando valida, & quando invalida 445, & seq. Si valida, hodie non excedunt primum gradum; ex quacumque vero ratione nullum, nullum ex his oritur impedimentum 498, 499. A sponsalium promissione siue jurata, siue non resilienda, si malier, vel vir sine rationabili causa, illa est nonnenda tantum ad contrahendum matrimonium, hic autem compellendus est per centurias, non tamen ita facile, cum hoc remedium deterior exitus esset orturus: nec privandum esse communionem bidelium, si obdurato animo peristeret in resiliendo, nec suspensus esset de haeresi, si in censura per annum infunderetur; suspensus tamen esset, si jam excommunicatus renueret seductae mulieri, aut dare dotem, aut damnum compensare 481.

Sponsalia de futuro olim transibant in matrimonium per copulam praesumptam habitum affectu maritali. hodie focus ex Tridentino, ubi receptum est 480. Sponsalia jurata non impediunt ingressum in Religionem ad effectum prohibendi 400. Sponsalia valide inter non irritantur per secunda 495. Sponsalia a Patre promissa absque consensu filii non tenentur filius implere nisi ob aliquam malitiam momenti circumstantiam, sed tantum de honestate 498. 499. Contracta inter septuaginta, & undecim septuaginta, revalenter sunt invalida, focus, si in his adultus rationis 501. Contracta a septennio maiori, vel a quoque parentibus non novum septenni, nisi verbo, vel facto post septennium ratificaverit, vel malitia non suppleverit aetatem, tractu temporis non convalescent, nec inde oritur impedimentum publicae honestatis 501. Contracta vero a parentibus pro filijs, si hi expresse consenserint, vel si praeterea fuerint non contraxerint, vel ratificaverint, ad ea obligantur, & inde publicae honestatis iustitia oritur 501. In dubio, an sponsalia facta sint, ad affirmationem unius, & negationem alterius, ad affirmationem spectat probatio 502.

Sponsi habitatio in domo sponsae ante contractum matrimonium nequit prohiberi sub penis lapsi, sed arbitraria 652. Sponsus benedicens sine licentia Patris pena, & a quo possit absolvi 759. 794.

Spurii, ac rati ex damnato concubitu alieni sunt a parentibus ¶ Non obstante lege civili prohibente, cum derogavit Celestinus III. licet publicaretur idem parentes quidquam in testamento relinquere 517, & seq.

Stabilia possidentium Ordinum Mendicantium exemptiones 785.

Stabilitas votum Presbyterorum Congr. Missis a quo dispensari possit 367, & seq.

Status Ecclesiarum relaxo una cum visitatione limitum Apriliorum quando, & a quibus facienda 110. Hodie residenda est Congregationi Concilii etiam ab Abbatibus nullius 1072.

Status liber contrahentium matrimonium quomodo probetur 491. Et seq. & 1000. ¶ Status Clerici.

riculis deiectione idem est, ac despectio 668.
Statuta iniqua obviare juramentis, etque edemum, & consuetudines contra libertatem ecclesiasticam observare facientium penae 213. & 777. & seq.
Seorjitas potum praebentis poena 656.
Studio Theologiae, juris canonici, ac etiam juris civilis vacantes per quinquennium in Universitatibus, & ac etiam in Accademis privilegiatis cum facultate doctoratus lauream conferenda, puta in scholis Soc. Jesu, lucrantur integros fructus suorum beneficiorum 600. & seq. Et quando duas tertias partes distributionum in absentia, relicta, tertia choro intervientibus, ac crescendo, juxta declarationem Congregat. Concilii ibidem, & 732.
Studiorum causa hodie Parochus nequit abesse, etiam cum licentia Episcopi, ut olim, & ne haec concedi solet a Papa 35.
Stuprum committens quando teneatur virginem dotare, aut in uxorem ducere, & quid si dotare nequeat, & illa nolit nubere 661. 663. & seq. & Et explicatur Decretalis si *seduxerit* ibid.
Quae praescriptio circa poenas illustratoris, & quae actio compariatur illustratoris, ac ejus parentibus, & fratribus, aliusque, in quorum cultodia erat, & quae poenae contra hos 663. Sub poena illius ut qui prohiberi cohabitatio (ponsi in domo) ipsi ante contractum matrimonium, sed sub arbitraria ibid.
Subdiaconatus in Ecclesia universalis coepetus est inter sacros saeculo XI. 450. 693. & seq. Ad eum assumendus quando, & ubi votum castitatis explicite emittatur ibid. Vide Votum. Illum, in vita uxore, succipientis poena 362.
Subdiaconi matrimonium contrahentes poenae 231. & seq. Subdiaconus venator, vide Venatio.
Subditorum poenae, vide Poenae Subditorum.
Subditos alienos, & etiam Regulares ad Ordines promovendis qualis hodie poena 967.
Subditi quoad Titulum, & Ordines recipiendos ex quocumque capite dici possunt 873. Subditi Episcopo quoad Ordines succipientes, esse potest ratione originis, & domicilii 948. & seq. Et quid ratione beneficii ibid., & 873. Et vide Originis locus.
Subditi saecularis Abbatum primae, secundae, & tertiae speciei a quo Episcopo ordinandus 961. Vide Locus exemptus.
Subsidia dotaria, vide Dotes Confraternitatum.
Subsidium charitativum quando, & in qua quantitate, & quoties, & a quibus debeatur Episcopo 296. & seq. Subsidium Terrae Sanctae. Vide Quaestiones Eleemosynarum.
Substitui pro divinis celebrandis ab adscriptis choro regnabantur 314. 1013.
Successio ab intestato cui competat 315. & seq. & Et maxime in bonis decedentium in hospitalibus 316. Successio futura in coadiutoris prohibita, & in quibus casibus hodie permittitur 1060.
Suffraganei Episcopi an hodie vocari, & accedere debeant ad Metropolitanum, exceptis causa Synodi celebrandae 406. Eorundem saeculis quando visitari possit ab Archiepiscopo 406.
Suffragiorum, seu votorum maioritas in electionibus pro electione in Capitulis, & Collegiis hodie attendenda est, non sanior eligentium pars 123.
Suffragio in Capitulis Monialium quando privetur tertia soror, vide Moniales supernumerariae.
Suffragium, seu votum constitutum tantum habent Canonici Cathedralium in Conciliis provincialibus 282.
Superior Regularis, quoad auditionem confessionis suorum subditorum, vide Regulares Superiores.
Ejusdem poena are alieno gravatum ad habitum

religiosum admittentis 33. Ipsius sedes principalis quae dicatur respectu parochialium illi annexarum 1041.
Superstitionibus utentium in ludo vulgo *Lotto* poenae 637. Superstitiones simplices hodie cognosci possunt ab Inquisitionibus 3. Offici 629.
Suppellectiles Ecclesiae, vide Ecclesiae suppellectiles.
Suppletio conventuum, vide Conventus Regularium.
Sulpensio absolute, & indefinite prolata de qua re intelligatur 729. Quando fit laica, & quando ferendae sententiae 434. Sulpensio ab Episcopis non incurritur, nisi facta fuerit de eis specialis mentio 780. Et an incurritur ex Bulla S. Pii V. circa Conceptionem B. V. Mariae 450. Sulpensio proveniens ex delicto occulto quando dispensari possit 1005. & seq. Sulpensio, & interdictum poenam Episcopi, etique Superiores non incurritur, nisi in quacumque Constitutione sit nominatum, & an idem dicendum de excommunicatione 780. Sulpensio sententiam ferentis, non servata forma praescripta, poena 779. & seq.
Synodus Regularibus constitutenda pro causis forensibus, vide Procurator.
Synodales Judices, vide Judices synodales.
Ad Synodum coerceri possunt ab Episcopo Abbates, saeculares, etiam exempti; ac ad illam accedere tenetur Praepositus habens usum Mitrae, & Abbates Capituli generali non subiecti, secus subiecti, ac Abbates cum vera qualitate nullius 115. Ad eam accedere tenentur Canonici Cathedralium, nec ab ea repellendus est Canonicus Penitentiarum 282. Quotannis celebranda est, & qui ad eam tenentur accedere, & qui non, & sub quibus poenis coqui possint, licet sint Regulares 125. 1002. 211001. & Si sint duae Cathedralium unitae, est alternatim in ambabus celebranda 559. Causae ab ea excludentes ibid. Cogenda, post Concilium provinciale ad publicam eius decreta, & poenae eam tunc non coepit ibid. Ad eam eopendand tenentur etiam Episcopi, & Archiepiscopi Polonicae, ac Lituaniae 559. & 560. Poenae ad eam non accedendum ibid.
Ad Synodum provincialem accedere debent Episcopi suffraganei, & compelli possunt 406. 559. Quare hodie raro, vel nunquam celebratur 559.

T

Abellionis officium Clericis interdictum 477.
Tabula Altaris tam fixa, quam portatilis, consecrari debet oleo consecrato ab Episcopo, & ex pontificio privilegio a non Episcopo 416. Si dubia est consecratio, consecrari debet 417. Decet esse lapideam, & cujus amplitudinis ibid. Poena consecrationis Corporis Christi sine tabula, id est sine petra consecrata ibid. Et quid de sacerdotibus laici ritus in Russia Polonica ibid. Vide Antimenia.
An necessario consecranda sit cum appositione, Reliquiarum ibid. Petra consecrationem amittit, quando enormiter est fracta, & quae est fractio enormis 417. 420. & seq. Ex quibus aliis capitibus amittit consecrationem 420. & seq. An Tabula fixa Altaris translata ab uno ad alium locum amittit consecrationem 419. Sub altari sepeliri nequeunt cadavera, neque prope 421. Tabula, sive Altare fixum polluitur, polluta Ecclesia 421.
Talis, & collectas Ecclesiae, & ecclesiasticis imponentium, & eas solventium poena 460. & seq. Vide Onera ecclesiastica, & Immunes reales.
Taurorum, aliarumque ferarum bestiarum agitationes sub qua poena prohibetur tam quoad agerem, quam

- quam quoad spectatores 659. Sub quibus limitationibus penitus pro Regnis Hispaniarum 660. Regulares eis intercedentes quam penam incurrit ibid.
- Taxa** Innocentiana assertenda est in Cancellaria episcopali, nec quidquam ex emolumentis illius ministris debitis cedere debet Episcopo 591. 599. & seq. An extendatur etiam ad loca extra Italiam ibid. Eadem quoad Ordinum collationem, vide Ordines limonae.
- Taxillorum** ludus, vide Aleatorum ludus.
- Templariorum** Ordo aboliuitur est in Concilio Vienne sub Clem. V. & eorum bona addicta Ordini S. Joannis Hierosolymitani 142. 715. 717.
- Tempora** statuta pro conferendis sacris Ordinibus, & penae extra ea conferendis, & recipientis 944. Et quid quoad Regulares, vide Extra Tempora.
- Tempus** modicum pro adimplemento celebrationis Missarum, vide Modicum tempus.
- Terminus** ad comparandum in iudicio non debet esse nimis brevis 154. Et circa novum terminum concedendum, vide Dilatio.
- Terra** sanctae recuperatio, vide Ordo signatorum. Terra sanctae subditum, vide Quaesitores elemosinarum.
- Tertiariorum** classes, qualitates, privilegia, exemptio, & subiectio iurisdictioni Episcopis; & assertor instructio Congregationis de Propaganda Fide 361. & seq.
- Tertiaris**, seu Virgines Anglicanae, vide Virgines Anglicanae. Tertiaris S. Dominici Civitatis Januae subiectae sunt iurisdictioni Parochi 384.
- Terti** Ordinis privilegia, vide Tertiariorum.
- Testamentum** facere spuriorum, & naturam ex damnato concubitu est nullum 318.
- Testamentum** Clerici de bona intuitu Ecclesiae acquisitis est nullum 206. 208. & seq. An consuetudo de his testamentis excuset a mortalibus, & an haec tota conscientia ex retinere possint 206. Testamenti executio ad quem Iudicem spectet 308. Eiusdem condendi privilegium qui gaudeant, & quando eo priventur 209. & seq. Eius dispositio ad pias causas alterius arbitrio committi valet 310. Testamentum quando valet 311. & seq. Item ad profanas causas quando valet, & an ubique 310. Item ad pias causas ibid. & seq. Refertur praxis, & forma utrumque condendi sine iuris civilis solemnitatibus 310. ad totum 314. De ceteris Alex. III. *Con omnes, & Relatum de Testamentis* conciliatur 310. & seq. Testamentum animarum quod dicant, & ubi viget 316. Testamentum filii familias de bonis clientibus, & semelacrisibus pro suffragio animae suae valet absque consensu Patris 319. Testamenti condendi privilegio nisi beneficiati gaudeant, & qui excipiuntur 209. & seq.
- Teles** scienter matrimonio afflicti sine praemissis denunciationibus puniendi sunt, etiam poena excommunicationis lata sententia 908. 909. Teles falso deponentes de statu libero contrahentes iudicantur matrimonium, constante primo, damnantur ad trimes per quinquennium, aut brevius pro qualitate delicti 509. 908. Teles pro celebratione matrimonii 548. 549. Teles hodie non requirunt, ut sit jejunius, ut olim, nisi adit consuetudo contraria 169. Teles non potest esse Iudex contra Christianos 170. Secus, si agatur de criminibus exceptis, de instrumentis, contractibus, aut testamentis ibid. & 171. Christianus autem potest esse testis contra Iudeos 170.
- Testimoniales** litterae Episcopis originis, aut domicili pro Ordinibus suscipiendis, quomodo exarandae 915.
- Testimonium** Iudei an, & quando admittendum, vide Testis. Testimonium Christiani admittitur contra Iudeos 170.
- Thalmut** legentes, & recipientes quas poenas incurrit 627. Eiusdem retentio Iudeis prohibita sub qua poena ibid.
- Theologalium** virtutum actus, vide Actus Fidei.
- Theologalis** praebenda consequenda est in utraque Cathedrali, & Collegiata infanti, quomodo, & cum quo onere, ac stipendio; danti est per concursum ab Episcopo, & Examinatoribus, & etiam non synodalibus faciendum, & eius qualitas esse debet his conferenda 594. ad 598.
- Theologiae** studio juvenes olim destinandi erant sumptibus Episcoporum, & Capitulorum, si pauperes erant, cui praeccepto hodie satisfactum est per Seminariorum erectionem 600. & seq. Huic studentes per quinquennium, si beneficiati sunt, percipere possunt integrum fructum beneficiorum, exceptis districionibus si vero reditus his conflict, tunc duas tamen partes, reliqua tertia impendenda 260. 600. Item eisdem facultatis, juris canonici, ac civilis Lectores ibid.
- Theologus** Cathedralis, & Collegiatarum. Vid. Theologalis Praevidua.
- Theoforarius**, seu Cuius Ecclesiae Cathedralis hodie non subest amplius Diaconus, & circa eius officium augenda est Cathedralium consuetudo 937.
- Tori** separatio quoad impedimentum exaffinitate contrahendum 174.
- Titularis** Episcopus an teneatur visitare limina Apostolorum 182. Item Ordines, ac etiam prima, & Tonsuram conferre alieno subdito sine licentia dimissoria sui Ordinarii, quam poenam tam ipse, quam ordinarius incurrit 546. Nec potest familiarum ad Ordines promovere 557.
- Tituli** consolidatio ob non praestatum munus episcopalis consecrationis intra praefixum tempus fieri nequit a maiori Penitentiarum 937.
- Tituli** honorarii abrogati sunt 1002.
- Tituli** tantum patriarcharum sedium hodie constructur a Papa 717.
- Titulus** Ordinandarum olim requiratur etiam pro prima Tonsura 390. Romae requiritur usque ad valorem triginta scutorum & pro Sacris sexaginta ibid. Titulo pensionis quando ordinandus ibid. & 375. Titulo deficiente, Ordines sacros conferens Episcopus ad quod teneatur 150. Tituli ordinandorum qui, Vide Ordines Sacri. Etiam Ordinatus, Vide Ordinatus sine titulo. Ad titulum patronum quantum quis promovetur possit ad Ordines sacros 210. 213. 374. Quae regula servanda est ab Episcopo, etiam quando promovetur ad titulum Patronum cum indulto Apostolico 875. Ad titulum mensis qui promovetur possint 872. & seq. Ad titulum Capellaniae perpetuae ordinari, quis potest 574. Item ad titulum Praeclonium ibid. Item ad titulum hospitalitatis, Commende, & Coadjutoriae, & quoad hanc, quae regula servanda ibid.
- Tonsura** non est initiandus Novitius, nec Oblatus in monasterio, ut olim fiebat 61. & 66. Nec est initiandus adultus ante receptionem Confirmationis Sacramentum, qui ignorat rudimenta fidei, ac legere, & scribere nesciat 61. Et initiatus, non suscepto Chrismate, inhiere nova provisione pro beneficis o etiam simpliciter retinendo, nec promovetur possit ad sacros Ordines sine dispensatione Apostolica 62. 932. Et concedendi sunt DD. alienis, non confirmatum Tonsuram recipientem peccare tantum venialiter. Initiat tamen potest, ac etiam in Minoribus, si iuraverit

verit coram Ordinario, se fuisse confirmatum 938. Ea non sunt iniciendi coniugati ex indulto Apollolico, non servatis conditionibus praescriptis in Cap. V. de *Convers.* *Conjug. avarum* 62. An. Tonfura fit Ordo, Trident. non declaravit 937. & quare, quonvis iuxta Canonilas dicatur esse Ordo contra Theologos 69. Tonfura initiare possunt 937. fua subditio regularis, eisque conferre Ordines Minores Abbates, si sint Praebiteri, & benedicti, iuxta limites fuarum Ecclefiarum, ac monasteriorum, non autem extra ibid. Ea initia- tus habitum clericalem non deferens. Vid. Habi- tum clericalem. Non conferenda simul cum duobus Minoribus, ut olim, sed sola 954. Quo- bus conferri possit ab Abbatibus exemptis, & nullius diocesis 959. Vide Abbates exempti. Tonfura collata ab Episcopo titulari. Vid. Titu- laris Episcopus, & Ordines Episcopi Italiae. Ea non iustitiam, qui Sacramentum Confirmationis non fufcepit, ac fidei rudimentis non instructus, & legere, & scribere nesciat 937. Ad Tonfuram recipiendam requiritur aetas feptem annorum. Licet a Trident. non statuta, 937. ut mendose legi- tur ab eodem statutum fuisse in Concilio. Sicut V. 938. Tonfura venit nomine Pontificalium 835. Hanc privatim conferens proprio subdito in aliena diocesi, non incurrit fufpensionem 826. Ton- fura initiatus, eidem coniugatus, venit nomine Cle- rici 759, & feq. Eam fimoniaci tam recipiens, quam conferens quas penas incurrat 869. Tormenta sub quibus olim panis prohibita 659. Translatio Episcopi ex qua caufa fieri poffit. & haec examinanda est a Congregatione deputata 44. Translatio Regularium ab uno ad alium Ordinem. Vid. Regularia. Translatio Episcopus potest percipere fructus usque ad illud temporis momentum, quo fuit folutus a vinculo primae Ecclesiae in Confultatione 44. Non potest contrahere beneficia vacantia post illud tem- pus, si translationis confensum praebuerit ibid. Et recipit Episcopus Regni Poloniae ibidem. Transitus Regularia ab uno Ordine ad alium, etiam fructuum de stylo Curiae fieri nequit sine beneficiato Apollolico 353, 366. Ad laxiorem hodie prohibitio 340, 863, 1053. Transitus Monialium ad strictiorem Ordinem an hodie admitti possit 345, & vid. Penitentiarius Major. Tregae, seu Inducia canonice non amplius sunt in usu 131. Tribunal laicum quando consignare debeat Epi- scopo Clericos privilegio clericali privatos 222, & feq. Tributum olim Angliae Regnum solvebat D. Petro, & Sedi Apollolice 399. Tridentini Concilii in Cap. XIII. Seff. VII. de Refor- matione, 937. mendum, quod irrepsit in pri- ma eius editione an. 1564. corrigitur 831. Eius- dem decreta recipienda, & fideliter observanda praecipitur, pro quorum observantia instituta est Congregatio Cardinalium 1071. Et pame iura- menta praestantium eidem decretis obviare. ibid. & feq. Ea interpretari solum potest Congre- gatio Concilii erecta a Sixto V. quoad discipli- nam, & quoad fidei dogmata solus Papa 1072. Eiusdem decretis quoad morum reformationem, & ecclesiasticam disciplinam Papa deroga- re potest absque expressa derogatione eiusdem Concilii 1072. Pro responsis dandis ad postulata eiusdem Concilii decreta recipientia adiecta est altera Congregatio a Bened. XIV. ibid. Eius- dem Cap. IV. Seff. VI. de Reform. & Capitis VI. Seff. XXV. circa Capitulum exemptorum, correctionem concilio 1053, & feq. Eiusdem

decreta de Reform. Regularium sunt danda exe- cutioni, 937. non obliuiscens privilegis, quae revocata sunt 1054, & contraria propofitio pro- scripta ibid. Triennalis regula quando suffragetur beneficii posses- sionem capiente ante litteras Apollolicas non ex- editas 251. Et quando tunc fructus percipi resili- tuendi ibid. Non suffragatur intra in beneficio 266. Suffragatur tamen nulliter provisio, sed cum titulo cubato 937. dummodo beneficium non fit S. Sedi reservatum ibid. SSific Trinitatis Praefatio. Vide Praefatio. Turcarum in navibus Christiani remigantes. Vide. Arma.

V

Vacantia beneficia in Curia Romana. Vide Be- neficia vacantia. Eorum fructus applicantur Spoilo Camerae Apollol. 111. Vacantia beneficia per assumptionem ad Episcopatum 276. Vigorum matrimonium sine licentia Episcopi non con- trahenda 1000. Et quae documenta necessaria sint pro verificatione status liberi ibid. Valetudinarium Pauperum Sacerdotum de Urbe quoad Sacramentorum administrationem, & sepul- turam respectu iurisdictionis decedentium, & ejus fa- miliarium 457. Valor medicus rei qui 288, 289. Vala Sacra a quo benedicti possunt 433, & feq. Velum consecrationis pro monialibus quid 333. Venatio quonplex 693. Quae Clerici, & sub qua- rum pena interdicta. An Subdiaconus prohibet venationi vacans panemius fit eadem pena, qua Diaconus ibid. & feq. Venatores Clerici. Vid. Venatio. Venditio fructuum beneficiorum, & monasterio- rum ad vitam, vel ad longum tempus prohibita est sub pena contra alienantes inflicta 287, 292. Venditionis contractus cum pacto redimendi quando licitus, & quando usurarius 294. Vid. Ven- ditores. Ad venditionem, vulgo & Ordine, seu conventa, & non soluta pecunia, ut fit iuxta quot conditiones requirantur ad excludendam, usuram 679. Venditores hominum. Vid. Plagarii. Venditores mentulas, & pondera adulterantes, a quo hodie puniuntur 293. Venia facilius in delictis innocentium est delinquen- di 221. Penitus Decretalis Innoc. III. relata in Cap. VII. de eo, qui duxit in matrimonium illustratur 1074. Verba intelligentia sunt cum effectu 237. Conful- tiva, & hortatoria quando non excludunt obli- gationem 360. Verba Dei praedicatio fieri debet ab Episcopis, si non fuerint impediti 815. Illud violentiam patet 814. Vestes Clericorum tam prima Tonfura initiatorum, quam io quibuscunque Ordinibus constitutorum, ac beneficia quaecunque, & possessiones possiden- tium quales debeant esse ex Constitutione Sixti V. & quibus panis afficiendi ab eo praescriptis non debentes, quique a dictis panis eximantur 857, & feq. Dictis panis ligantur praeripias vestes non deferentes, licet eorum beneficii proventus fit minor sexaginta aureis 859. Quoad dela- tionem vero vetitis talaris praecceptum a Sixto V. emollius est rigor a Bened. XIII., & XIV. atque ex usu, & praxi contraria 860. Obligatio hodie extenditur ad beneficiatos Ecclesiam ingressuros pro divinis officiis obseundis, & ad Sacerdotes celo- braturos, ac quando iniungitur in edictis Ordina- rio.

nariorum ibid. & Vid. Habitus. Facultas condonandi fructus amittit a beneficiis non deferentibus clericalem habitum in casibus publicis sublati est etiam Maiori Penitentiario a Bened. XIII. & XIV. non vero in occultis 860.

¶ Vicarium dari potest a Regularibus suis familiaribus, & pauperibus in eorum hospitalibus 718. Illud emere potest Sacerdos Regularis in casu necessitatis absque licentia Parochi, & si illud administraret extra casum necessitatis bona fide, vel ignorancia crassa nullum incurrere poenam 346. ¶ Item iuxta Benedictum XIV. lib. VII. cap. X. n. 1. de Synod. dioc. edit. an. 1755. Licite dari potest ei, qui velipso incidit in mortis periculum, licet eodem die sanus mare Eucharistiam suscipiat. *quod per oblationem in corpore huius Operis admittitur anagone est.* Illius administratio tempore pestis. Vide Sacramenta. An illud recipere liceat in articulo mortis ab haeretico nominatum excommunicatum videndo 766.

Vicarie perpetuae Urbis undecim a S. Pio V. constitutae sunt 330. ¶ Constituta est etiam ab eodem Vicaria perpetua in Ecclesia S. Mariae in Aquilae. Harum Vicarij approbandi sunt ab Urbis Vicario, praevis examine per concilium, ad nominationem tamen Capituli Basilicatum, & Ecc. clesiarum, in quibus dictae Vicariae constitutae sunt ibid.

Vicarii tunc perpetui, quam ad tempus Ecclesia parochialibus, quibuscumque locis unitis, deputandi sunt ab Ordinariis cum congrua assignatione fructuum arbitrio Ordinariorum, 427 non obstat a S. Pio V. Constitutione, & quanta 177. 818. 829. 830. Horum nominatio in parochialibus Regularium ad ipsos tamen Regulares spectat, & sola approbatio ab Episcopo 828. Si vero non sint perpetui, nominari potest unus ex ipsis Regularibus amovibilis ad munus suorum Superiorum, dummodo amoris fidei absque fraude, & non ex odio ibid. In congrua Vicariis perpetuis assignanda, qua emolumenta computari debeant 830. ¶ Temporarius datus Parocho in eius absentia, deputari potest ab eo, sed approbandus ab Ordinario 912. Vide Vicaria perpetua Urbis, et Parochi Coadjutores. Vicarii foranei suppleant hodie defectum testium synodali, qui hodie non amplius deputantur 771.

Vicarios in spiritualibus nominandi facultas locari prohibita 591.

Vicarius capitularis eligi debet a Capitulo infra octiduum a morte Episcopi, alias devolvitur ad Metropolitanum, & debet esse unustantum, cum jurisdictione limitata, & privativa, non cumulativa cum Capitulo, neque removendus, & in casu absentiae potest alium deputare loco sui 127. 1018. Quibus intra annum concedere possit dimissiones 962. Incurrit poenam interdicti eas concedens non avertis ibid. Elapso anno nequit illas concedere Ordinarius ad titulum patrimonii ibid. Eo elapso, dispensare potest super Interdictis, cum articulo vero etiam intra annum 962. & 964. Ubi vero non est receptum Tridentinum, concedere potest dimissiones intra annum etiam non avertis 963. Vide Sede vacante. Exequi nequit dispensationes Apostolicas commissas Episcopo, vel ejus Officialibus 921. Quomodo visitare possit diocesim, & quae procuratio ei danda 1004.

Vicarius Urbis, vide Urbis Vicario.

¶ Vicarius generalis nequit dispensare denunciations matrimoniales 990. Et non competit facultas prohibendi ascensum ad Ordines, & interdicendi ministerium susceptorum ob occultum crimen, 848. Potest concedere facultatem contrahendi

matrimonium coram alio Sacerdote, quam Parocho 990.

Viceligerenti Vicarii Urbis. Vide Urbis Vicario.

Victus, sive abbas, sive praetor, semper commendatur ad expensis 736.

Vigilia festivitatum incensum in feriam secundam celebranda est Sabbato antecedenti 451.

Vigilia S. Matthei licet accidat in ultimum bacchariorum diem, celebranda est cum jeuniis, 427 nec est in potestate Episcopi, ut jejunium in antecedenti Sabbato anticipetur ibid., & 734. Vigilia servanda cum jeunio enumerantur, & quae excipiuntur 451. & seq. Olim Romae jejunium servabatur in Adventu Domini, & alios hodie 452.

Vini interitus mulieri, ut fiat Mensalis, vel monasterium ingreditur, vel habitum regularem suscipiat para, & quos alios comprehendat 335.

Vindicta quando fieri possit diebus festis 156.

¶ Vindicta sanguinis quando Clerici permittitur absque incursu irregularitatis 473. & 477.

Violatores Ecclesiarum privantur ecclesiastica sepultura, si decederint, satisfactione non praemissa, & debent nominim denunciari ab Episcopo excommunicari, & olim accedere tenebantur personam ad S. Solum pro aut sicut in obtinenda, satisfactione praemissa 666. Hodie tamen non exigitur perennalis accensus 667, & alios plures Qui veniat nomine viro aiori ibid. Pene auctorium lapides, aliaeque ornamenta Ecclesiarum Urbis ibid.

Virgines Anglicanae subiectae sunt jurisdictioni Ordinarii 384.

Virginitas B. Mariae Virginitas fuit semper integra 2. B. Virgo non comprehenditur in decreto Tridentini de peccato originali 815.

Virtutum theologiarum tam Sedis. Vid. Adhas Fidei.

Visitatio Monialium tam Sedi Apostolica subiectarum, quam Episcopo quotiens faciendi est ab eodem quoad spiritualia duntaxat, 427 praefinito tamen numero personarum ecclesiasticarum, quas secum habere debet, & dictum numerum excedentis, dictamque visitationem in pedibus poena 374. & seq. Subiectionem vero Regularibus ab eorum respective Superioribus ibid. Episcopo visitanti Moniales nulla debetur procuratio, excepto casu, quod in illarum Ecclesia adsit aliquod beneficium ibid. Visitatio eorumdem quando, & copulativa cum Superiore regulari competat etiam Episcopo, & in quibus rebus 375. 377. & seq. Regimen eorumdem in temporalibus in quibus competat Episcopo, asseruntur varia decreta 377. Quomodo faciendi a solo Superiore regulari, & quibus personis comitatur 376. & seq.

Visitatio Regularium Episcopo subiectionis quibus, quot, & quibus personis sibi ad ipsos fieri possit 375. 406. & seq. & 884. & seq. Qui conventus ei subest. Vide Conventus.

Visitatio monasteriorum commendatarum, in quibus non viget regularis observantia, quotiens facienda 883. Et quando Episcopus ea visitare nequeat 887.

Visitatio diocesis quo numero evictio, & quorum rerum faciendi 376. ¶ Fieri potest pluries intra annum ab Episcopo, sed unam tantum. procuratorem recipere potest 401. 1004. Neque haec debetur pro visitatione Ecclesiarum existentium in loco eius residentiae 401. Quomodo fieri debeat sine procuratore 191. Visitatio districtum Suffraganeorum quando fieri possit ab Archiepiscopo, & an hodie sit in usu 406. Vide Procuratio. Et Vicarius capitularis, Visitatio parochialium Ecclesiarum exemptis annexarum. Vide Procuratio.

- prolia Ecclesie exemptis anera Visitatione beneficiorum parochialium quibusvis locis unitorum singulis annis gratis influenda est ab Ordinarius Sals. Visitatione competens Archidiacono. Vide Archidiacono.
- Visitatione liminum-Apostolorum a quibus, & quando facienda 130., & 178. & Vid. Liminum Apostolorum.
- Vicarii excommunicati. Vid. Excommunicati vicarii.
- Ultimarum voluntatum executio, & commutatio. Vid. Voluntatum ultimarum.
- Ultramontanorum ordinandorum dimissoria in Italia a quo, & quando recognosci debeant 849. 876. Et Vid. Ordines. Iidem ordinati ab Episcopis Italiae sine dimissoria propter Episcopos eo ipso incurant suspensionem absque spe dispensationis 849., & seq.
- Unctio in consecratione Episcopii latini adhiberi debet, Iteus Graeci 72.
- Unctio Extrema conferri potest a Regularibus suis familiaribus, & pauperibus in eorum hospitibus 728. Conferri potest ab univ. pluribus Sacerdotibus, ejus materia, & forma, ac in qua corporis parte facienda 754. 845. Oicum Sanctum pro dicta unctione non sunt Presbyteri Graeci cogendi accipere ab Episcopis latinis thacefani. Ibid. Quilibet Sacerdos valide illud administrat, sed illicite, excepto casu necessitatis, sine licentia Parochi, qui est eius minister privatus 846. Regularis illud administrans extra casum necessitatis bona fide, vel ignorantia craha, non incurant excommunicationem inflicam a Clementina de privilegiis Ibid. Sicut nec Sacerdotes laicales per nos inflicam a Tridencino, ac Bulla Cane, si non praesumant usurpare Parochi jurisdictionem ibid. Illius administratio tempore peltis. Vid. Sacramentorum administratio.
- Unio beneficii simplicis spectans ad fabricam, fiscaliam, vel mensam capitularem fieri nequit ab Episcopo, etiam cum consensu Capituli, praebendis canonicalibus, & diminutione fructuum canonum 7. Eorum unio quibus privilegiis interdicta 1043. Unio parochialium alteri parochiali quando, & quomodo fieri possit ab Episcopo 873.
- Vocis privatio in Capitulo est lata sententia 921. Ea non gaudet in Subdiaconatu Ordine non constitutus, licet iusto impedimento praepeditus ibid. Canonius quoad vocem in Capitulo. Vide vocis privatio. Vocis privatio in Capitulo pro electione Regularium quomodo incuratur 1052. ad totum 1057. Vid. sententia privationis.
- Voluntatum ultimarum etiam ad pias causas executio non fit mixti foni, & quando 308. Et eorum commutatio an fieri possit ab Episcopo 385.
- Votum an electionibus. Vid. Suffragium.
- Votum de non procuranda, nec acceptanda dignitate extra Ordinem, censum a Religioso cum expressa declaratione, & eam non acceptaturum, nisi coactus sit ab eo, qui est praeposere potest sub p. na peccati 437. dispensant nequit a Superiore Regulari, sed a Papa, etiam si Religiosis translatum fuerat alium Ordinem, in quo hoc votum non constituit 37. Sed *sermo hic est de voto duntaxat, non de promissione*, ut fieri solet in aliquo Ordine 166., Votum calitatis in promovendis ad Sacros Ordines hodie non exprimitur explicito, & quando explicito emittitur a Subdiacono 693. & seq. Votum solenne solemnizatur duntaxat per Receptionem, sive publicam, sive privatam Ordinibus Sacri, aut per professionem religiosam 355., & 361. Eius solemnitas acta est ex sola Ecclesiae institutione ibid. Censum

in susceptione Ordinibus Sacri dirimit matrimonium postea contractum, non aeterni ratione praecedens 362. Censum in professione religiosa dirimit praecedens matrimonium ratione, & non consummatum ibid. Votum solenne paupertatis, & castitatis quando dispensari possit a Papa 368., & seq. Vota simplicia censura in Societate J. su quando duntaxat, & an votum castitatis dirimat matrimonium contrahendum 361. Votum Stabilitatis Presbyterorum Congregationis Missione a quo dispensari possit 367., & seq. Vota simplicia a Papa reservata quot, & qua 377. Nec votum visitandi domum Lauretanam est illi reservatum, ut aliqui perperam opinati sunt 355. Votum per vin censum non obligat. Recus si sit juratum 357.

Vota tam temporalia, quam perpetua ante professionem religiosam etiam extinguuntur per ipsam professionem, 377. Quomodo non sint jurata 356., & seq. Vide alias limitationes ibid. Votum simplex utramque finitum absolvi nequit ab haecente facultatem absolventi a voto 357. Votum simplex calitatis quando maritus, vel uxor ob professionem religiosam ab altero factam teneatur emittere 355. Votum de non potendo debetum conjugale non impedit matrimonium contrahendum, sed illud reddere potest 161. Votum simplex perpetuum censum ab Episcopo in acceptatione Episcopatus est a Papa reservatum 359. Votum de ingressu Religionem ante Episcopatum censum, est implendum ante illius Episcopatum censum, est implendum ante illius acceptationem 359., & seq. Votum de ingrediendo Religionem, & de professione faciendo, quando tenet 141. De ingrediendo Religionem non invalidat matrimonium, hoc tamen oblitus peccat peccato sacrilegii contrahendo 114. Votum simplex calitatis dispensatur, vel commutatur a solo Papa. 377. licet in Decretis Alexandri III. relata in Cap. V. *remov. tit. 20. claud. legatur*, dispensatum fuisse ab Episcopo, cum dispensaverit ex sola commissione Papa 355.

Votum paupertatis, vel Paupertatis votum, Vota solennia quomodo dispensari possint a Papa 368. & seq. 377. Voto simplicium quando acquiritur propositum ingrediendi Religionem 346. 348. 350. Votum simplex calitatis quando iungendum sit alteri coniugi remanenti in seculo post professionem alterius, matrimonium jam consummato 355. Vota simplicia emittentes quo tenore promissi possint ad Ordines Sacros. Vid. Societatis Iesu.

Urbs Vicarin quae iura competant in Ecclesiis titularibus Cardinalium, vacante titulo 126. Etiam illius Vicegerenti credatur aliter de virg. vocis oraculo Pontificis. *Ret. dec. 117. ann. 6. & 11. eorum Decretum 171.* Hodie habet jurisdictionem in districtu Urbis usque ad XL. miliaria 93. Ipsi calus reservati, vide Calus reservati Urbis Vicario.

Urbs Gubernator quoad irregularitatem. Vide Gubernator Urbis.

Urbs Ecclesiarum violatores. Vide Violatores Ecclesiarum.

Usura est percipere fructus pignoris pro pecunia mutata, postquam sortem adarguit 672. Quando licet 673. Usura est contra ius naturale, & divinum, nec Papa dispensare potest super retentione pecuniae ex ea proveniente, licet eroganda pro redemptione Captivorum 675. Dispensare tamen potest, ut retineatur a Judaeis conversis, quando ignota sunt persona, quibus est restituenda ibid., & 616. Usura non est, si Mons Pietatis aliquid exigeret supra sortem mutua-

D d d d d d d tan

tam 673. Et pena concubinarum alienantium ibidem, & seq. Usura est vendere merces, & comestibilia plusquam valeat ob dilacionem solutionis 674. Et quando liceat ibid. Vid. Venditio. *Ad Ordinem* 679. & seq. In usura non datur paritas materiei 675. Nec respectu Hebræorum 680. Qui tituli non excusant, & qui liciti 675. Propositiones proscriptæ circa usuram 678. Et vide Pignoris tractus. Vide Venditio.

Usurarii quoad sepulturam. Vide Usurarios manifestos sepelientis pena 322.

Usurpatio beneficii quibus penis puniendi 266.

Usurpatio bonorum, provenientium, & fructuum ad Sedem Apostolicam, Ecclesias, & ecclesiasticos pertinentium interdicta sub pena excommunicationis Papa reservata 914.

De la parvis Cōstitt. Impc. X. 183.

Usor post divortium ob ipso adductum apud quem, & quomodo custodienda, antequam restituatur 170 16 1. Eadem jurans de non veniendo contra alienationem 6005, juramentum servare debet, & de Jure faculari tenetur in hoc servare iuxta canoniam, non civilem 183. Quoad episcopatum Vid. Sepultura electio.

Z

Zenia, quæ Judicibus, ministris, & officialibus Romanæ Curie permittuntur 376. Vide Episcopi, Munera, Pociencia.

ERRATA.

CORRIGE.

Pag. 6	linea 23	ab initio Interpositum	Interpolatum
Pag. 30	3	a fine Ingere	Ingerece
Pag. 129	27	ab initio Episcopus	Episcopos
Pag. 205	3	ab initio Gravamina	Gravamina
Pag. 218	15	a fine Canonis	Canonis
Pag. 265	8	a fine col. 2. lib. XIII.	Lib. XII.
Pag. 334	4	ab initio vel Majorum	sed Majorum
Pag. 365	11	a fine Omnia	Homina
Pag. 396	23	a fine Nam	Non
Pag. 417	32	a fine col. 2. Post Introitum	Post ascensum ad Altare ante Introitum
Pag. 425	7	col. 2. ab initio Addidit	Quoad privationem sepulturæ dumtaxat
Pag. 426	7	a fine col. 1. Ecclesiæ simpliciter benedictæ	Ecclesiæ consecratæ
Pag. ead.	6	a fine Ecclesiæ consecratæ	Ecclesiæ simpliciter benedictæ
Pag. 495	20	a fine Renitens	Renitens
Pag. 515	13	ab initio Tata	Notata
Pag. 538	38	ab initio Transmisit	Transmisit
Pag. 553	13	ab initio Cognito	Cognitio
Pag. 574	2	ab initio Obrenentæ	Obtentæ
Pag. 626	28	ab initio pag. 250	pag. 242
Pag. 627	10	a fine S. J.	Sac. Inquisitioni
Pag. 659	22	ab initio col. 2. Falsis	Familis
Pag. 674	18	ab initio col. 2. Nata	Notas
Pag. 676	7	ab initio Tridectina	Tyburina
¶ In Indice			
Pag. 1084	6	a fine col. 2 460.	450

